DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

İmam Suyûtî

Tercüme

Prof. Dr. Seyit AVCI

el-CÂMİU'S SAĞÎR

CİLT 2 ; 3501 - 7000

SERHAT kitabevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İmam Suyûtî

ترجمة الجامع الصغير

EL-CÂMİU'S-SAĞÎR TERCÜMESİ

- İKİNCİ CİLT -

HAZIRLAYAN
Prof. Dr. Seyit AVCI
Şırnak Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

SERHAT kitabevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

© Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Serhat Kitabevi'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Tashih : Seyit AVCI
Editör : Serhat VURUCU
Kapak : Mustafa ERİKÇİ
İç Tasarım : Extra Tanıtım Basım ve Ajans Hizmetleri
www.extratanitim.com 0 (332) 350 72 37
Baskı : Temmuz 2014 / / Dizgi Ofset Tel: 3420005
Yeni Matbaacılar Sit. Dizgi Cad. No:6 Karatay/KONYA
ISBN : 978-975-6213-46-9

SERHAT KİTABEVİ
Türbe Cad. No:71 Karatay - KONYA
Tel-Fax: 0 (332) 3509213 Gsm: 0 (536) 382 44 22
Sertifika No: 14782

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Üçlü Şeyler

٣٥٠١–ثلاثةٌ في ظِلِّ العَرْشِ يَوْمَ القِيامَةِ يَوْمَ لا ظِلَّ إلا ظِلُّهِ واصِلُ الرَّحِمِ يزِيدُ الله في رِزْقِهِ ويَمُدُّ في أجَلِهِ وامْرَأةٌ ماتَ زَوْجَها وَتَرَكَ عَلَيْها أيْتاماً صِغاراً فَقَالَتْ لا أتَزَوَّجُ أُقِيمُ على أيْتامِي حَتَّى يَمُوتُوا أوْ يُغْنِيَهُمُ الله وَعَبْدٌ صَنَعَ طَعاماً فأضاف ضَيْفَهُ وأحْسَنَ نَفَقَتَهُ فَدَعا عَلَيْهِ اليَتِيمَ والمِسْكِينَ فأطْعَمَهُمْ لِوَجْهِ الله عزَّ وَجَلَّ.ض

3501. Üç grup insan Arş'ın gölgesinden başka gölgenin olmadığı kıyamet gününde onun gölgesinde gölgelenir; onların ilki akrabalarına iyilik yapan kimsedir; bu kişinin hem rızkı artar, hem de ömrü uzar; ikincisi kocası ölüp arkada küçük yetimler bıraktığı halde, *"Çocuklarım ölünceye veya onların bana ihtiyacı kalmayıncaya kadar evlenmeyeceğim!"* diyen kadın; üçüncüsü de bir yemek yapıp misafir çağıran ve yetim fakir demeyip, Allah rızası için güzelce yemek yedirerek onların duasını alan kimsedir.[3501]

٣٥٠٢–ثَلاثَةٌ في ضَمان الله عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ خَرَجَ إلى مَسْجِدٍ مِنْ مَساجِدِ الله عَزَّ وَجَلَّ وَرَجُلٌ خَرَجَ غازِياً في سَبِيلِ الله تَعالى ورَجُلٌ خَرَجَ حاجاً.ض

3502. Üç kişi Allah'ın himayesindedir; onlar Allah'ın mescidlerinden birine gitmek için yola çıkan, Allah yolunda savaşa çıkan ve hac yapmak üzere yola çıkan kişilerdir.[3502]

٣٥٠٣–ثلاثةٌ قَدْ حَرَّمَ الله عَلَيْهِمْ الجَنَّةَ مُدْمِنُ الخَمْرِ والعاقُّ والدَّيُوثُ الَّذِي يُقِرُّ في أهْلِهِ الخُبْثَ.

3501 Deylemî, II, 99.

3502 Ebû Nuaym, IX, 251.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3503. Üç kişiye Allah Teala cenneti haram kılmıştır; onlar içkiye müptela olan, ana babasına karşı gelen ve aile fetlerinin kötü yolda olmalarına göz yuman kişilerdir.[3503]

٣٥٠٤–ثَلاَثَةٌ كُلُّهُمْ ضامِنٌ على الله رَجُلٌ خَرَجَ غازِياً في سَبيلِ الله فَهُوَ ضامِنٌ على الله حَتَّى يَتَوَفَّاهُ فَيُدْخِلَهُ الجَنَّةَ أَوْ يَرُدَّهُ بما نالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ وَرَجُلٌ راحَ إلى المَسْجِدِ فَهُوَ ضامِنٌ على الله حَتَّى يَتَوَفَّاهُ فَيُدْخِلَهُ الجَنَّةَ أَوْ يَرُدَّهُ بِما نالَ مِنْ أَجْرٍ وَرَجُلٌ دَخَلَ بَيْتَهُ بِسَلامٍ فَهُوَ ضامِنٌ على الله.صح

3504. Üç kişi Allah'ın himayesindedir; Allah yolunda gazve için ölüp cennete girinceye veya ecir ya da ganimetle evine dönünceye kadar kişi Allah'ın himayesindedir; mescide giden kişi cennete girinceye veya ecirle evine dönünceye kadar Allah'ın himayesindedir; evine girerken selam veren kişi de Allah'ın himayesindedir.[3504]

٣٥٠٥–ثلاثةٌ لَيْسَ عليهِمْ حِسابٌ فيما طَعِمُوا إذا كانَ حَلالاً الصَّائِمُ والمُتَسَحِّرُ والمرابِطُ في سَبِيلِ الله عَزَّ وجَلَّ.ض

3505. Üç kişi helal olmak şartıyla yediğinden hesaba çekilmez; onlar oruç tutan, sahura kalkan ve Allah yolunda düşmana karşı duran kimselerdir.[3505]

٣٥٠٦–ثَلاَثَةٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ يَسْتَكْمِلُ إيمانُهُ رَجُلٌ لا يَخافُ في الله لَوْمَةَ لائِمٍ ولا يُرائِي بِشَيءٍ مِنْ عَمَلِهِ وإذا عُرِضَ عليهِ أَمْرانِ أَحَدُهُما لِلدُّنْيا والآخِرُ لِلآخِرَةِ اخْتارَ أَمْرَ الآخِرَةِ على الدُّنْيا.ض

3506. Üç kişinin imanı kemale erer; onlar Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan, amelinde gösteriş yapmayan ve biri

---

3503 Ahmed, II, 128.
3504 Ebû Dâvûd, Cihâd, 9.
3505 Taberânî, XI, 359; Heysemî, III, 151.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

dünya diğeri ahiretle ilgili iki işle karşılaştığında ahiret işini dünya işine tercih eden kişilerdir.[3506]

٣٥٠٧–ثَلاَثَةٌ مَنْ قالَهُنَّ دَخَلَ الجَنَّةَ مَنْ رَضِيَ باللهِ رَبّاً وبالإِسْلاَمِ دِيناً وبِمُحَمَّدٍ رَسُولاً والرَّابِعَةُ لَهَا مِنَ الفَضْلِ كما بَيْنَ السَّماءِ والأَرْضِ وَهِيَ الجِهادُ في سَبيلِ اللهِ عَزَّ وَجلَّ. ح

3507. Üç şeyi; rab olarak Allah'dan, din olarak İslam'dan, peygamber olarak Muhammed'den razı olduğunu söyleyen kişi cennete girer; bir dördüncüsü vardır ki onun fazileti gökle yer arasını doldurur; o da Allah yolunda cihaddır.[3507]

٣٥٠٨–ثلاثةٌ مِنَ السَّعادَةِ وثلاثةٌ مِنَ الشَّقاءِ فَمِنَ السَّعادَةِ المَرْأَةُ الصَّالِحَةُ تَراها فَتُعْجِبُكَ وَتَغِيبُ عَنْها فَتَأْمَنُها على نَفْسِها ومالِكَ والدَّابَّةُ تَكُونُ وَطِيئَةً فَتُلْحِقُكَ بأَصْحابِكَ والدَّارُ تَكُونُ واسِعَةً كَثِيرةَ المَرافِقِ وَمِنَ الشَّقاءِ المَرأةُ تَراها فَتَسُوءُكَ وَتَحْمِلُ لِسانِها عَلَيْكَ وإِنْ غِبْتَ عنها لم تأمَنها على نَفْسِها ومالِكَ والدَّابَّةُ تَكُون قَطُوفاً فإِنْ ضَرَبْتَها أَتْعَبَتْكَ وإِنْ تَرَكْتَها لَم تُلْحِقْكَ بأَصْحابِكَ والدَّارُ تَكُونُ ضَيِّقَةً قَلِيلَةَ المَرافِقِ. ح

3508. Üç şey kişiyi mutlu, üç şey de mutsuz eder; mutlu eden şeyler baktığın zaman güzelliği ve ahlakından hoşlanıp namus ve mal konusunda kendisine güvendiğin dindar kadın; ikincisi seni sıkıntıya sokmayan dost ve arkadaşlarına kolayca ulaştıran iyi bir binek; üçüncüsü de içinde yeterli eşyası bulunan rahat ve geniş bir evdir; mutsuz eden şeylerin ilki gördüğünde görünüşü ve ahlakından rahatsız olup diliyle seni inciten, namus ve mal konusunda kendisine güvenemediğin kadın; ikincisi yürütmek için vurduğunda seni yoran, kendi haline bıraktığında da seni dost ve arkadaşlarına ulaştırmayıp yarı yolda bırakan binek; üçüncüsü de dar ve geleni gideni az olan evdir.[3508]

3506 Deylemî, II, 84; İbni Asâkir, XIII, 38.

3507 Ahmed, III, 14; Taberânî, Evsat, III, 286.

3508 Hâkim, II, 175.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٠٩-ثَلاثَةٌ مِنَ الجاهِلِيَّةِ الفَخْرُ بالأَحْسابِ والطَّعْنُ في الأَنسابِ والنِّياحَةُ.ض

3509. Üç şey cahiliye adetlerindendir; onlar soylarla övünmek, neseplere küfretmek ve ölülere ağıt yakmaktır.[3509]

٣٥١٠-ثَلاثَةٌ مِنْ مَكارِمِ الأَخْلاقِ عِنْدَ الله أَنْ تَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ وتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَتَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ.ح

3510. Üç şey Allah katında güzel huylardandır; onlar sana zulmedeni affetmen, vermeyene vermen ve seninle ilişkiyi kesenle senin kesmeyip sürdürmendir.[3510]

٣٥١١-ثَلاثَةٌ مِنَ السِّحْرِ الرُّقى والتُّوَلُ والتَّمائِمُ.ض

3511. Üç şey; efsun yapma, muska yazma ve nazarlık takma sihirdendir.[3511]

٣٥١٢-ثلاثةٌ مِنْ أعْمالِ الجاهِلِيَّة لا يَتْرُكُهُنَّ النَّاسُ الطَّعْنُ في الأَنْسابِ والنِّياحَةِ على المَيِّتِ وقَوْلُهُمْ مُطِرْنا بِنَوءِ كَذَا وَكَذا.ض

3512. Üç şey cahiliye adetlerinden olup insanlar onları bırakmaz; onlar soylara sövmek, ölülere ağıt yakmak ve; *"Bize filan yıldız sayesinde yağmur yağdırıldı!"* demektir.[3512]

٣٥١٣-ثلاثةُ مَواطِنَ لا تُرَدُّ فيها دَعْوَةُ عَبْدٍ رَجُلٌ يَكُونُ في بَرِّيَّةٍ حَيْثُ لا يَراهُ أَحَدٌ إلا الله فَيَقُومُ فَيُصَلِّي وَرَجُلٌ يَكُونُ مَعَهُ فِئَةٌ فَيَفِرُّ عَنْهُ أَصْحابُهُ فَيَثْبُتُ وَرَجُلٌ يَقُومُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ.ض

3513. Üç yerde kulun duası geri çevrilmez; onlar sessiz ve Allah'dan başka kimsenin görmediği bir yerde kalkıp namaz kılan, savaşta bir

---

3509 Taberânî, VI, 239; Heysemî, III, 13.
3510 Hatîb, I, 329.
3511 Taberânî, VIII, 203; Heysemî, V, 109.
3512 Taberânî, XVII, 19; Heysemî, III, 13.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

grupla birlikte çarpışırken arkadaşları kaçtığı halde kendisi kaçmayan ve gecenin sonuna doğru kalkıp ibadet yapan kişilerdir.[3513]

٣٥١٤–ثلاثةٌ نَفَرٍ كانَ لأَحَدِهِمْ عَشَرَةُ دَنانِيرَ فَتَصَدَّقَ منها بدِينارٍ وكانَ لآخَرِ عَشَرَةُ أواقٍ فَتَصَدَّقَ منها بأُوقِيَّةٍ وآخَرُ كانَ لَهُ مائَةُ أُوقِيَّةٍ فَتَصَدَّقَ منها بِعَشْرَةِ أواقٍ في الأَجْرِ سَواءٌ كُلٌّ تَصَدَّقَ بِعُشْرِ مالِهِ.ض

3514. Vaktiyle üç kişi vardı, onlardan biri on dinarından bir dinarını tasadduk etti; diğerinin onikiyyesi vardı, o da bir okiyyesini tasadduk etti; üçüncüsünün de yüz okiyyesi vardı, o da on okiyyesini tasadduk etti; hepsi de malının onda birini tasadduk ettiği için eşit sevap aldı.[3514]

٣٥١٥–ثلاثَةٌ هُمْ حُدَّاثُ اللهِ يَوْمَ القِيامَةِ رَجُلٌ لَمْ يَمْشِ بَيْنَ اثْنَيْنِ بِمِراءٍ قَطُّ وَرَجُلٌ لَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِزِنًى قَطُّ وَرَجُلٌ لَمْ يَخْلِطْ كَسْبَهُ بِرِباً قَطُّ.ض

3515. Üç grup insanla Allah Teala kıyamet günü konuşur; onlar iki kişi arasını bozmayan, zina etmeyi aklından geçirmeyen ve kazancına faiz bulaştırmayan kişilerdir.[3515]

٣٥١٦–ثلاثةٌ لا تَحْرُمُ عَليكَ أعْراضُهُمْ المجاهِرُ بالفِسْقِ والإمامُ الجائِرُ والمُبْتَدِعُ.

3516. Üç kişinin aleyhinde olmak haram değildir; onlar açıkça günah işleyen, idareci olup da zulmeden ve dinde olmayanı dine sokan kişilerdir. [3516]

٣٥١٧–ثلاثةٌ لا تُجاوِزُ صَلاتُهُمْ آذانَهُمْ العَبْدُ الآبِقُ حَتَّى يَرْجِعَ وامْرَأةٌ باتَتْ وزَوْجُها عليها ساخِطٌ وإمامُ قَوْمٍ وهُمْ لَهُ كارِهُونَ.

3517. Üç sınıf insanın namazı kabul olunmaz; onlar dönünceye kadar efendisinden kaçan köle, kocası kendisine kızgın olduğu halde geceleyen kadın ve istenmediği bir cemaata imamlık yapan kişilerdir.[3517]

3513 İbni Hacer, İsâbe, II, 477.
3514 Taberânî, III, 292; a.mlf., Şâmiyyîn, II, 441; Heysemî, III, 111.
3515 Ebû Nuaym, III, 263; İbni Asâkir, LXII, 81; Deylemî, II, 102.
3516 Suyûtî, Câmi, nr. 11133; Müttekî, nr. 8068.
3517 İbni Ebî Şeybe, I, 358; Taberânî, VIII, 284.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥١٨–ثلاثةٌ لا تَرَى أعْيُنُهُمْ النَّارَ يَوْمَ القِيامَةِ عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خِشْيَةِ الله وعَيْنٌ حَرَسَتْ في سَبِيلِ الله وَعَيْنٌ غَضَّتْ عن مَحارِمِ الله.ح

3518. Üç kişinin gözleri kıyamet günü cehennem ateşi görmez; o gözler Allah korkusundan ağlayan, Allah yolunda nöbet tutan ve Allah'ın haram kıldığı şeylere bakmayan gözlerdir.[3518]

٣٥١٩–ثلاثةٌ لا تُرْفَعُ صَلاتُهُمْ فَوْقَ رُؤُوسِهِمْ شِبْراً رَجُلٌ أمَّ قَوْماً وَهُمْ لَهُ كارِهُونَ وامْرَأةٌ بَاتَتْ وَزَوجُهَا عليها ساخِطٌ وأخَوَانِ مُتصارِمانِ.ح

3519. Üç kişinin; istenmediği halde bir cemaata imam olanın, kocasını darıltarak geceleyen kadının ve birbirine düşman olan iki müslüman kardeşin namazları kabul olunmaz.[3519]

٣٥٢٠–ثلاثةٌ لا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ الإمامُ العادِلُ والصَّائِمُ حِينَ يُفْطِرُ ودَعْوَةُ المَظْلُومِ يَرْفَعُها الله تعالى فَوْقَ الغَمامِ وتُفْتَحُ لَها أبْوابُ السَّماءِ وَيَقُولُ الرَّبُ تَبارَكَ وتعالى وعِزَّتِي لأَنْصُرَنَّكَ ولَوْ بَعْد حينٍ.ح

3520. Üç kişinin; adil hükümdarın, iftara yakın oruç tutanın ve zulme uğrayan mazlumun duaları reddolunmaz; mazlumun duasını Allah Teala bulutların üstüne yükselterek ona gök kapılarını açar ve; *"İzzet ve celalim hakkı için bir süre sonra da olsa mutlaka sana yardım edeceğim!"* buyurur.[3520]

٣٥٢١–ثلاثَةٌ لا تَسألُ عَنْهُمْ رَجُلٌ فارَقَ الجَماعَةَ وعَصَى إمامَهُ ومات عاصِياً وأمَةٌ أوْ عَبْدٌ أبقَ مِنْ سَيِّدِهِ فَماتَ وامْرَأةٌ غابَ عنها زَوْجهَا وقدْ كَفاها مَؤنَةَ الدُّنْيا فَتَبَرَّجَتْ بَعْدَهُ فَلا تَسْألْ عَنْهُمْ.صح

3518 Taberânî, XIX, 416; İbni Asâkir, XI, 164; Heysemî, V, 288.

3519 İbni Hibbân, V, 53; Beyhakî, III, 128; Münzirî, I, 314.

3520 Ahmed, II, 445; Beyhakî, III, 345.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3521. Üç kişiye günahları sorulmaz; cemaatten ayrılıp idarecisine isyan halinde ölenin, efendisinden kaçıp firar halindeyken ölen köle ile cariyenin ve kocası gurbette olup geçimi sağlandığı halde süslenip dışarı çıkan kadının günahı sorulmaz.[3521]

٣٥٢٢–ثلاثةٌ لا تَسألْ عَنْهُمْ رَجُلٌ يُنازِعُ الله إزَارَهُ وَرَجُلٌ يُنازِعُ الله رِداءَهُ فإنَّ رِداءَهُ الكِبْرِياءُ وإزارَهُ العِزُّ ورَجُلٌ في شَكٍّ مِنْ أمْرِ الله والقُنُوطِ مِنْ رَحْمَةِ الله.صح

3522. Üç kişinin halini hiç sorma; ilki Allah'la izarını ve ridasını paylaşmaya kalkışan kişi ki Allah'ın ridası büyüklüğüdür, izarı ise izzet ve azametidir; ikincisi Allah hakkında şüphe taşıyan, üçüncüsü de Allah'ın rahmetinden ümit kesen kişidir.[3522]

٣٥٢٣–ثلاثةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الملائِكَةُ السَّكْرانُ والمُتَضَمِّخُ بالزَّعْفَرانِ والحائِضُ والجُنُبُ.ح

3523. Melekler üç kişiye; sarhoş olan, boyalı koku sürünen, hayız veya cünüp olan kişilere yaklaşmazlar.[3523]

٣٥٢٤–ثلاثةٌ لا تَقْرَبُهُنَّ المَلائِكَةُ بِخَيْرٍ جِيفَةَ الكافِرِ والمُتَضَمِّخُ بالخَلُوقِ والجُنُبُ إلا أنْ يَبْدُو لَهُ أنْ يأْكُلَ أوْ يَنامَ فَيَتَوَضَّأُ وُضُوءَهُ لِلصَّلاةِ.ح

3524. Melekler üç kişiye; kafirlerin cesedlerine, kadınların kokusunu sürünen erkeklere, yemek yemek veya uyumak istediğinde namaz abdesti gibi abdest alan kişiler dışında cünüp olanlara hayırla yaklaşmazlar.[3524]

٣٥٢٥–ثلاثةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الملائِكَةُ السَّكْرانُ والمُتَضَمِّخُ بالزَّعْفَرانِ والحائِضُ والجُنُبُ.صح

3525. Melekler sarhoş olan, zaferana boyananla hayız ve cünüp olan kişilere yaklaşmazlar.[3525]

3521 Taberânî, XVIII, 306.
3522 Buhârî, Müfred, I, 207; Taberânî, XVIII, 306; Heysemî, I, 99.
3523 Taberânî, Evsat, V, 252; Heysemî, V, 156.
3524 Beyhakî, V, 36; Deylemî, II, 96.
3525 Taberânî, Evsat, V, 252; Heysemî, V, 156.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٢٦–ثلاثةٌ لا يُحِبُّهُمْ رَبُّكَ عَزَّ وَجَلَّ رَجُل نَزَلَ بَيْتاً خَرِباً وَرَجُلٌ نَزَلَ على طَرِيقِ السَّبِيلِ وَرَجُلٌ أَرْسَلَ دابَّتَهُ ثُمَّ جَعَلَ يَدْعُو اللهَ أَنْ يَحْبِسَها. ح

3526. Üç kişiyi; harap bir evde konaklayanı, yol ortasında duranı ve bineğini salıverdiği halde onu bulması için dua edeni Allah Teala sevmez.[3526]

٣٥٢٧–ثلاثةٌ لا يُحْجَبُونَ عَنِ النَّارِ المَنَّانُ وعاقٌّ والِدِهِ ومُدْمِنُ الخَمْرِ.

3527. Üç kişi; yaptığı iyiliği başa kakan, ana babasına asi olan ve içkiye devam eden kişiler cehennemden korunmazlar.[3527]

٣٥٢٨–ثَلاثَةٌ لا يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ مُدْمِنُ الخَمْرِ وقاطِعُ الرَّحِمِ ومُصَدِّقٌ بالسِّحْرِ ومَنْ ماتَ وهُوَ مُدْمِنٌ لِلْخَمْرِ سَقاهُ اللهُ مِنْ نَهْرِ الغُوطَةِ نَهْرٌ يَجْرِي مِنْ فُرُوجِ المُومِساتِ يُؤْذِي أَهْلَ النَّارِ رِيحُ فُرُوجِهِنَّ. ح

3528. Üç kişi cennete giremez; onlar içkiye devam eden, akrabalarla ilişkiyi kesen ve büyüye inanan kişilerdir; içkiye devam ederken ölen kişiye cehennemde zinakar kadınların ferçlerinden akan Guta nehrindeki sudan içirilir ki o kadınların ferçlerinin kokusu cehennemdekileri bile rahatsız eden bir kokudur.[3528]

٣٥٢٩–ثلاثةٌ لا يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ العاقُّ لِوالِدَيْهِ والدَّيُّوثُ ورَجِلَةُ النِّساءِ. ح

3529. Üç kişi; ana babasına asi olan, eşini kıskanmayan ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlar cennete giremez.[3529]

٣٥٣٠–ثلاثةٌ لا يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ أَبَداً الدَّيُّوثُ والرَّجِلَةُ مِنَ النِّساءِ ومُدْمِنُ الخَمْرِ. ح

3530. Üç kişi; eşini kıskanmayan, erkeklere özenen ve içkiye devam eden kişiler cennete giremez.[3530]

3526 İbni Asâkir, XXXIV, 449; Heysemî, III, 213.
3527 Müttekî, nr. 43805.
3528 Ahmed, IV, 399; Hâkim, IV, 163; Heysemî, V, 74.
3529 Hâkim, I, 144; Beyhakî, Şuab, VII, 412; Ziyâ, I, 308.
3530 Beyhakî, Şuab, VII, 412; Münzirî, III, 77.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٣١–ثَلاثَةٌ لا يَرُدُّ اللهُ دُعاءَهُمْ الذَّاكِرُ اللهَ كَثِيراً والمَظْلُومُ والإمامُ المُقْسِطُ.ض

3531. Üç kişinin; çokça zikir yapan, zulme uğrayan ve adaletle idarecilik yapan kişilerin dualarını Allah Teala reddetmez.[3531]

٣٥٣٢–ثلاثةٌ لا يَرِيحُونَ رَائِحَةَ الجَنَّةِ رَجُلٌ ادَّعى إلى غَيْرِ أبِيهِ وَرَجُلٌ كَذَبَ عَلَيَّ وَرَجُلٌ كَذَبَ على عَيْنَيْهِ.ض

3532. Üç kişi; kendisini babasından başkasına nispet eden, bana yalan isnadında bulunan ve görmediği şeyi *"Gördüm!"* diyen kişiler cennetin kokusunu alamazlar.[3532]

٣٥٣٣–ثلاثةٌ لا يَسْتَخِفُّ بِحَقِّهِمْ إلا مُنافِقٌ ذُو الشَّيْبَةِ في الاسْلاَمِ وذُو العِلْمُ وإمامٌ مُقْسِطٌ.ح

3533. Üç kişinin hakkını ancak münafık olanlar küçümser; onlar İslam yolunda saçını ağartan, ilim sahibi olan ve adaletle yöneticilik yapan kişilerdir.[3533]

٣٥٣٤–ثلاثةٌ لا يَسْتَخِفُّ بِحَقِّهِمْ إلا مُنافِقٌ بَيِّنَ النِّفاقِ ذُو الشَّيْبَةِ في الإسْلاَمِ والإمامُ المُقْسِطُ ومُعَلِّمُ الخَيْرِ.ض

3534. Üç kişinin hakkını nifakı açık olan münafıktan başkası inkar etmez; onlar müslüman olarak yaşlanan, adaletle halkı yöneten ve insanlara hayrı öğreten kişilerdir.[3534]

٣٥٣٥–ثلاثةٌ لا يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُمْ يَوْمَ القِيامَةِ صَرْفاً ولا عَدْلاً عاقٌّ وَمَنَّانٌ ومُكَذِّبٌ بالقَدَرِ.ح

3535. Üç kişi vardır ki Allah Teala kıyamet günü onlardan hiç bir şey kabul etmez; onlar ana babasına isyan eden, yaptığı iyiliği başa kakan ve kaderi yalanlayan kişilerdir.[3535]

3531 Müttekî, nr. 3326.
3532 İbni Asâkir, VIII, 264; Deylemî, II, 95; Heysemî, I, 148.
3533 Taberânî, VIII, 202; Münzirî, I, 65.
3534 Taberânî, VIII, 202; Münzirî, I, 65.
3535 İbni Ebî Âsım, I, 142.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٣٦–ثلاثَةٌ لا يَقْبَلُ الله تعالى مِنْهُمْ صَلاَةً الرَّجُلُ يَؤُمُّ قَوْماً وَهُمْ لَهُ كارِهُونَ والرَّجُلُ لا يأتِي الصَّلاةَ إلا دِباراً وَرَجُلٌ اعْتَبَدَ مُحَرَّراً. ح

3536. Üç kişinin namazını Allah Teala kabul etmez; onlar istenmediği halde bir cemaate imamlık yapan, namaza en son gelen ve hür bir insanı köleleştiren kişilerdir.[3536]

٣٥٣٧–ثلاثَةٌ لا يَقْبَلُ الله لَهُمْ صَلاةً ولا تُرْفَعُ لَهُمْ إلى السَّماءِ حَسَنَةٌ العَبْدُ الآبِقُ حَتَّى يَرْجِعَ إلى مَواليه والمَرأةُ السَّاخِطُ عَلَيْها زَوْجُها حَتى يَرْضَى والسَّكْرانُ حَتى يَصْحُو.

3537. Allah Teala üç kişinin namazını kabul etmeyip onların sevaplarını semaya yükseltmez; onlar efendisine dönünceye kadar kaçan köle, kendisinden razı oluncaya kadar kocasının öfkelendiği kadın ve ayılıncaya kadar sarhoş olan kişilerdir.[3537]

٣٥٣٨–ثَلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ الله يَوْمَ القِيامَةِ ولا يَنْظُرُ إلَيْهِمْ ولا يُزَكِّيهِمْ ولَهُمْ عَذابٌ أليمٌ المُسْبِلُ إزارَهُ والمنَّانُ الَّذِي لا يُعْطِي شَيْئاً إلا مَنَّهُ والمُنْفِقُ سِلْعَتَهُ بالحَلِفِ الكاذِبِ.

3538. Allah Teala üç kişiyle konuşup onların yüzüne bakmaz, onları temize çıkarmadığı gibi onlara acıklı bir azap da vardır; onlar eteklerini yerde sürüyen, verdiği şeyleri başa kakan ve yalan yeminle mal satan kişilerdir.[3538]

٣٥٣٩–ثَلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ الله يَوْمَ القِيامَةِ ولا يَنْظُرُ إلَيْهِمْ رَجُلٌ حَلَفَ على سِلْعَتِهِ لَقَدْ أُعْطِي بِها أكْثَرَ مِمَّا أُعْطِيَ وَهُوَ كاذِبٌ ورَجُلٌ حَلَفَ على يَمِينٍ كاذِبَةٍ بَعْدَ العَصْرِ لِيَقْتَطِعَ بها مالَ رَجُلٍ مُسْلِمٍ وَرَجُلٌ مَنَعَ فَضْلَ مائِهِ فَيَقُولُ الله اليَوْمَ أمْنَعُكَ فَضْلِي كما مَنَعْتَ فَضْلَ ما لَمْ تَعْمَلْ يَدَاكَ. صح

3536 Taberânî, XI, 49.

3537 İbni Huzeyme, II, 69; İbni Hibbân, XII, 178; Beyhakî, Şuab, V, 11.

3538 Müslim, İmân 171; Ebû Dâvûd, Libâs; 25; Nesâî, Zekât; 69; Büyû 5; İbni Mâce, Ticârât 30.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3539. Kıyamet günü Allah Teala üç kişiyle konuşmadığı gibi onların yüzlerine de bakmaz; onlar malını satarken müşteriye onun verdiği fiyattan daha fazlasının verildiğini söyleyerek yalan yere yemin eden, diğeri ikindiden sonra, *"Vallahi billahi!"* diyerek sahte yeminlerle bir müslümanın malını almaya çalışan, üçüncüsü de suyun fazlasını başkasına vermeyen kişilerdir; Allah Teala sonuncu kişi için kıyamet günü, *"Emeğin olmadığı halde suyun fazlasını başkalarından esirgediğin gibi, bugün de ben ihsanımı senden esirgiyorum!"* buyurur.[3539]

٣٥٤٠–ثلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ الله يَوْمَ القِيامَةِ ولا يَنْظُرُ إلَيْهِمْ ولا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذابٌ أليمٌ رَجُلٌ على فَضلِ ماء بالفَلاةِ يَمْنَعُهُ مِن ابن السَّبيلِ وَرَجُلٌ بايَعَ رَجُلاً بِسِلْعَةٍ بَعْدَ العَصْرِ فَحَلَفَ لَهُ بالله لأخَذها بِكذا وَكَذَا فَصَدَّقَهُ وَهُوَ عَلى غَيْرِ ذَلِكَ وَرَجُلٌ بايَعَ إماماً لا يُبايِعُهُ إلا لِدُنْيا فإنْ أعْطاهُ مِنْها وَفَى وإنْ لمْ يُعْطِهِ مِنْها لَمْ يَفِ.صح

3540. Allah Teala kıyamet günü üç sınıf insanla konuşup onlara rahmet nazarıyla bakmadığı gibi onları temize de çıkarmaz, onlara acıklı bir de azap vardır; ilki kırda su başında olduğu halde onu yolculardan esirgeyen, ikincisi ikindiden sonra malını satarken o malı gerçek fiyatı olmadığı halde başka fiyata aldığı hususunda Allah adma yemin edip müşteriyi kandıran, üçüncüsü de devlet başkanına sırf dünyalık için biat edip dünyalık verildiğinde sözünde duran, verilmediğinde ise döneklik yapan kişilerdir. [3540]

٣٥٤١–ثلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ الله يَوْمَ القِيامَةِ ولا يُزَكِّيهِمْ ولا يَنْظُرُ إلَيْهِمْ ولَهُمْ عَذَابٌ أليمٌ شَيْخٌ زَانٍ ومَلِكٌ كَذَّابٌ وعائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ.صح

3541. Allah Teala kıyamet günü üç kişiyle konuşup onları temize çıkarmaz, onların yüzüne bakmadığı gibi onlara acıklı bir azab da hazırlamıştır; onlar zina eden ihtiyar, yalan söyleyen idareci ve kibirlenen fakirdir.[3541]

3539 İbni Hibbân, XI, 273.

3540 Buhârî, Şehâdet 22; Ahkâm 48; Müslim, İmân 173; Nesâî, Büyü 16; İbni Mâce, Ticârât 30; Ahmed, II, 253.

3541 Müslim, İmân 172.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٤٢–ثلاثةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إليْهِمْ يَوْمَ القِيامَةِ العاقُّ والمَرْأةُ المُتَرَجِّلَةِ المُتَشَبِّهَةُ بالرِّجالِ والدَّيُّوثُ وثَلاثَةٌ لا يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ العاقُّ لِوَالِدَيْهِ والمُدْمِنُ الخَمْرَ والمَنَّانُ بِما أعْطَى.صح

3542. Allah Teala kıyamet günü üç kişiye; ana babasına asi olana, erkeklere benzemeye çalışan erkeksi kadına ve eşini başkalarından kıskanmayana dönüp bakmaz; üç kişi de ana babasına asi olan, içkiye devam eden ve verdiğini başa kakan kişiler de cennete giremezler.[3542]

٣٥٤٣–ثَلاثَةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إليْهِمْ يَوْمَ القِيامَةِ المَنَّانُ عَطاءَهُ والمُسْبِلُ إزارَهُ خُيَلاءَ ومُدْمِنِ الخَمْرِ.ح

3543. Üç kişiye Allah Teala kıyamet günü bakmaz; onlar iyiliği başa kakan, kibirlenerek elbisesini yerde sürüyen ve içkiye müptela olan kişilerdir.[3543]

٣٥٤٤–ثلاثَةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إلَيْهِمْ يَوْمَ القِيامَةِ ولا يُزَكِّيهِمْ ولَهُمْ عَذَابٌ أليمٌ أُشَيْمِطٌ زانٍ وعائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ وَرَجُلٌ جَعَلَ بِضاعَتَهُ لا يَشْتَرِي إلا بِيَمِينِهِ ولا يَبِيعُ إلاَّ بِيَمِينِهِ.صح

3544. Üç kişiye Allah Teala bakmadığı gibi onları temize de çıkarmaz; onlara acı bir azab da vardır; onlar zinakar kişi, kibirli fakir ve malını yeminle alıp yeminle satan tacirdir.[3544]

٣٥٤٥–ثلاثةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إلَيْهِم غَداً شَيْخٌ زانٍ ورَجُلٌ اتَّخَذَ الأَيْمانَ بِضاعةً يَحلِفُ في كُلِّ حَقَ وبَاطِلٍ وَفَقِيرٌ مُخْتالٌ يَزْهُو.ض

3545. Üç kişiye Allah Teala rahmet nazarıyla bakmaz; onlar zina eden ihtiyar, yeminleri bir çıkar aracı olarak kullanıp doğru yalan demeden her konuda yemin eden ve övünüp kibirlenen fakirlerdir.[3545]

3542 Ahmed, II, 134; Nesâî, Kübrâ, II, 42; Taberânî, XII, 302.
3543 Taberânî, XII, 390.
3544 Taberânî, VI, 246; Beyhakî, Şuab, IV, 220; Heysemî, IV, 78.
3545 Ahmed, II, 433.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٤٦–ثَلاَثَةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ القِيامَةِ حرٌّ باعَ حُرّاً وحرٌّ باعَ نَفْسَهُ وَرَجُلٌ أَبْطَأَ كِراءَ أَجِيرٍ حِينَ جَفَّ رَشْحُهُ.

3546. Kıyamet günü Allah Teala üç kişiye nazar etmez; onlar hür kişiyi hür, hür olan kendisini köle diye satan ve işçisinin teri kurumasına rağmen ona ücretini vermeyen kişilerdir.[3546]

٣٥٤٧–ثلاثةٌ لا يَنْفَعُ مَعَهُنَّ عَمَلٌ الشِّرْكُ باللهِ وعُقُوقُ الوَالِدَيْنِ والفرارُ مِنَ الزَّحْفِ.ض

3547. Üç şeyle birlikte olan amel fayda vermez; onlar Allah'a şirk koşmak, ana babaya asi olmak ve savaştan kaçmaktır.[3547]

٣٥٤٨–ثَلاَثَةٌ يُؤتَونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الكِتابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وأَدْرَكَ النَّبِيَّ فآمَنَ بِهِ واتَّبَعَهُ وصدَّقَهُ فَلَهُ أَجْرانِ وَعَبْدٌ مَمْلوكٌ أَدَّى حَقَّ اللهِ وحَقَّ سَيِّدِهِ فَلَهُ أَجْرانِ وَرَجُلٌ كانَتْ لَهُ أَمَةٌ فَغَذَّاها فأَحْسَنَ غِذَاءَها ثُمَّ أَدَّبَها فأَحْسَنَ تَأْدِيبَها وعَلَّمَها فأَحْسَنَ تَعْلِيمَها ثُمَّ أَعْتَقَها وَتَزَوَّجَها فَلَهُ أَجْرَانِ.صح

3548. Üç sınıf insanın sevabı iki kat verilir; onların ilki kitap ehlinden olup da hem kendi peygamberine hem de Muhammed'e iman eden kişi, ikincisi hem Allah'ın hakkını hem de efendisinin hakkını yerine getiren köle, üçüncüsü de cariyesi olup da onu güzelce terbiye ederek yetiştiren sonra da onu azad ederek kendisiyle evlenen kişidir; işte onlara ecirleri iki kat verilir.[3548]

٣٥٤٩–ثلاثَةٌ يَتَحَدَّثُونَ في ظِلِّ العَرْشِ آمِنِينَ والنَّاسُ في الحِسابِ رَجُلٌ لَمْ تأْخُذْهُ في اللهِ لَوْمَةُ لائِمٍ وَرَجُلٌ لَمْ يَمُدَّ يَدَيْهِ إِلى ما لا يَحِلُّ لَهُ وَرَجُلٌ لَمْ يَنْظُرْ إِلى ما حَرَّمَ اللهُ عليه.ض

3546 Suyûtî, Sağîr, nr. 3546.

3547 Heysemi I, 104.

3548 Buhârî, İlim 31, Itk 16, Nikâh 12; Müslim, Îmân 2; Tirmizî, Nikâh 25; Nesâî, Nikâh 65; İbni Mâce, Nikâh 42.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3549. Üç kişi insanlar mahşerde hesap verirken onlar Allah'ın Arş'ının gölgesinde sohbet ederler; onlar Allah yolunda kimsenin kınamasından korkmayan, kendisine helal olmayan şeye el uzatmayan ve Allah'ın bakılmasını haram kıldığı şeylere bakmayan kişilerdir.[3549]

٣٥٥٠–ثلاثةٌ يُحِبُّهُمُ الله وثلاثةٌ يُبْغِضُهُمُ الله فأَمَّا الَّذِينَ يُحِبُّهُمُ الله فَرَجُلٌ أتَى قَوْماً فسأَلَهُمْ بالله ولَمْ يَسْأَلْهُمْ لِقَرَابَةٍ بَيْنَهُ وبَيْنَهُمْ فَمَنَعُوهُ فَتَخَلَّفَ رَجُلٌ بأَعْقابِهِمْ فأَعْطاهُ سِراً لا يَعْلَمُ بِعَطِيَّتِهِ إلا الله والّذي أعْطاهُ وَقَوْمٌ سارُوا لَيْلَتَهُمْ حَتَّى إذا كان النَّوْمُ أحَبَّ إلَيْهِمْ مِمَّا يُعْدَلُ بِهِ فَوَضَعُوا رُؤوسَهُمْ فَقامَ أحَدُهُمْ يَتَمَلَّقُنِي وَيَتْلو آياتي وَرَجُلٌ كانَ في سَرِيَّةٍ فَلَقِيَ العَدُوَّ فَهُزِمُوا فأَقْبَلَ بِصَدْرِهِ حَتَّى يُقْتَلَ أوْ يُفْتَحَ لَهُ والثَّلاثَةُ الَّذِينَ يُبْغِضُهُمُ الله الشَّيْخُ الزَّانِي والفَقِيرُ المُخْتالُ والغَنِيُّ الظَّلُومُ. صح

3550. Allah Teala üç kişiyi severken üç kişiye de buğzeder; sevdiği kişilerin ilki aralarında akrabalık bağı bulunmayan ihtiyaç sahibi birinin bir topluluğun yanına varıp onlardan bir şey istediği halde alamadan geri döndüğünü görerek ona gizlice bir şey veren ve bu iyiliği de sadece Allah rızası için yapan; ikincisi gece boyunca yol alan, yorgunluktan dolayı yolda uyuklayıp yatan bir grup içinde kalkarak dua ayetlerini okumak suretiyle Allah'a yalvaran; üçüncüsü de bir askeri grupla birlikle düşmanla karşılaşan, yenilgiye uğradıkları halde geri çekilmeyip düşmanla göğüs göğüse çarpışan, sonra şehid düşen veya fetih müyesser oluncaya kadar savaşa devam eden kişidir; Allah'ın buğzettiği üç kişi ise zina eden ihtiyar, kibirlenen fakir ve zulmeden zengindir.[3550]

٣٥٥١–ثَلاثَةٌ يُحِبُّهُمُ الله وثَلاثَةٌ يَشْنُؤُهُمُ الله الرَّجُلُ يَلْقَى العَدُوَّ في فِئَةٍ فَيَنْصُبُ لَهُمْ نَحْرَهُ حَتَّى يُقْتَلَ أوْ يُفْتَحَ لأَصْحابِهِ والقَوْمُ يُسافِرُونَ فَيَطُولُ سُرَاهُمْ حَتَّى يُحِبُّوا أنْ يَمَسُّوا الأَرْضَ فَيَنْزِلُونَ فَيَتَنَحَّى أحَدُهُمْ فَيُصَلِّي حَتَّى يُوقِظَهُمْ لِرَحِيلِهِمْ والرَّجُلُ

3549 Müttekî, nr. 43253.

3550 Tirmizî, Cennet 25; Nesaî, Kıyâm 7, Zekât 75; Ahmed, V, 153

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

يَكُونُ لَهُ الجَارُ يُؤْذِيهِ جارُهُ فَيَصْبِرُ على أذَاهُ حَتَّى يُفَرِّقَ بَيْنَهُما مَوْتٌ أوْ ظَعْنٌ والذِينَ يَشْنؤهُمُ الله التَّاجِرُ الحَلافُ والفَقِيرُ المُخْتالُ والبَخِيلُ المَنَّانُ.

3551. Allah Teala üç kişiyi sever, üç kişiye de buğzeder; sevdiği kişilerin ilki, ordu içinde düşmanla karşılaşıp ölene ve arkadaşlarına fetih nasip oluncaya kadar düşmanla çarpışan; ikincisi bir toplulukla birlikte uzun bir seyahata çıkıp dinlenmek için bir yere indiklerinde namazını kılan ve namaz için arkadaşlarını da uyandıran; üçüncüsü de ölünceye kadar komşusunun eziyetlerine sabreden kişidir; buğzettiği kişiler de çokça yemin eden tacir, kibirlenen fakir ve iyiliği başa kakan cimrilerdir.[3551]

٣٥٥٢-ثَلاثَةٌ يُحِبُّهُمُ الله عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ قامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتْلُو كِتابَ الله ورَجُلٌ تَصَدَّقَ صَدَقَةً بِيَمِينِهِ يُخْفِيها مِنْ شِمالِهِ وَرَجُلٌ كانَ في سَرِيَّةٍ فانْهَزَمَ أصْحابُهُ فاسْتَقْبَلَ العَدُوَّ.ح

3552. Üç kişiyi Allah Teala sever; onlar gece kalkıp Allah'ın kitabını okuyan, sağ elinin verdiğini sol elinden gizleyecek kadar sadakayı gizli veren, savaşta bulunup da arkadaşları bozguna uğradıkları halde sebat ederek düşmanın üzerine yürüyen kişilerdir.[3552]

٣٥٥٣-ثلاثةٌ يحبُّها الله عزَّ وجَلَّ تَعْجِيلُ الفِطْرِ وتأْخِيرُ السُّحُورِ وضَرْبُ اليَدَيْنِ إحْداهُما بالأُخْرَى في الصَّلاةِ.ض

3553. Allah Teala üç şeyi; iftarın erken, sahurun geç yapılmasını ve namazda ellerin bağlanmasını sever.[3553]

٣٥٥٤-ثلاثةٌ يَدْعُونَ الله عَزَّ وَجَلَّ فلا يُسْتَجابُ لَهُمْ رَجُلٌ كانَتْ تَحْتَهُ امْرأةٌ سَيِّئَةُ الخُلُق فَلَمْ يُطَلِّقْها وَرَجُلٌ كانَ لهُ على رَجُلٍ مالٌ فَلَمْ يَشْهَدْ عليهُ وَرَجُلٌ آتى سَفِيهاً مالَهُ وقالَ الله تعالى ولا تَؤتُوا السُّفَهاءَ أمْوَالَكُمْ.صح

3551 Ahmed, V, 151; Tahâvî, Müşkil, IV, 23; Müttekî, nr. 43255.

3552 Ebû Dâvûd, Cihâd, 36; Tirmizî, Cennet 25.

3553 Münzirî, II, 140; Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 43227.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3554. Üç kişi Allah'a dua eder de duaları kabul olunmaz; onlar nikahı altındaki geçimsiz kadını boşamayan, alacağına vereceğine şahid tutmayan ve akılsız adama malını veren kişilerdir; halbuki Allah Teala, *"Mallarınızı akılsız kimselere vermeyin!"* buyurmuştur.[3554]

٣٥٥٥–ثلاثةٌ يَضْحَكُ اللهُ إِلَيْهِمْ الرَّجُلُ إذا قامَ مِنَ اللَّيْلِ يُصَلِّي والقَوْمُ إذا صَفُّوا لِلصَّلاَةِ والقَوْمُ إذَا صَفُّوا لِلقِتالِ.صح

3555. Üç kişiden Allah Teala hoşnud olup onları yapanlara rahmetiyle tecelli eder; onlar gece kalkıp ibadet yapan, namaz için saf tutan ve Allah yolunda savaşa çıkan kişilerdir.[3555]

٣٥٥٦–ثلاثةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ في ظِلِّهِ يَوْمَ لا ظِلَّ إلا ظِلُّهُ التَّاجِرُ الأَمِينُ والإمامُ المُقْتَصِدُ وَرَاعِيَ الشَّمْسِ بالنَّهارِ.ح

3556. Üç kişiyi Allah Teala onları başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgelendirir; onlar güvenilir tacir, adil idareci ve namaz vakitlerini bekleyen kişilerdir.[3556]

٣٥٥٧–ثلاثةٌ يَهْلِكُونَ عِنْدَ الحِسابِ جَوادٌ وشُجاعٌ وعالِمٌ.صح

3557. Üç kişi; cömert, cesur ve alim kişiler hesap verirlerse helak olurlar.[3557]

٣٥٥٨–ثلاثونَ خِلافَةُ نُبُوَّةٍ وثلاثونَ خَلافَةٌ ومُلْكٌ وثلاثُونَ تَجَبُّرٌ ولاَ خَيْرَ فِيما وَرَاءَ ذَلِكَ.

3558. Otuz sene peygamberlik yolunda halifelik, otuz sene meliklik yolunda hilafet, otuz sene de zorba meliklik vardır; ondan sonrasında ise hayır yoktur.[3558]

3554 İbni Asâkir, XXIV, 190; Ayet için bk. Nisâ (4), 5.

3555 Ahmed, III, 80.

3556 Mütteki, nr. 43259.

3557 Hâkim, I, 108; Şecerî, Emâlî,II, 222.

3558 İbni Asâkir, XXXVII, 19.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٥٩-ثمانِيَةٌ أبْغَضُ خَلِيقَةِ الله إلَيْهِ يَوْمَ القِيامَةِ السَّقَّارُونَ وهُمُ الكَذَّابُونَ والخَيَّالُونَ وهُمُ المُسْتَكْبِرُونَ والذِينَ يَكْنِزُونَ البَغْضاءَ لإخْوانِهِمْ في صُدُورِهِمْ فإذا لَقُوهُمْ تَخَلَّقُوا لَهُمْ والذِينَ إذا دُعُوا إلى الله وَرَسُولِهِ كانُوا بِطاءً وإذا دُعُوا إلى الشيْطانِ وأمْرِهِ كانُوا سِراعاً والذِينَ لا يُشْرِفُ لَهُمْ طَمَعٌ مِنَ الدُّنْيا إلاَّ اسْتَحْلُوهُ بأيْمانِهِمْ وإنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ ذَلِكَ بِحَقَ والمَشَّاؤُونَ بالنَّمِيمَةِ والمُفَرِّقُونَ بَيْنَ الأَحِبَّةِ والباغُونَ البُرَآءَ الدَّحَضَةَ أولَئِكَ يَقْذَرُهُمُ الرَّحْمَنُ عَزَّ وَجَلَّ.ح

3559. Sekiz sınıf insan kıyamet günü yaratıklar içerisinde Allah'ın en çok buğzettiği kişilerdir; onlar yalancılar, kibirliler, müslümanlara karşı içlerinde kin besleyip onlarla karşılaştıklarında ise tersi davrananlar, Allah ve resulüne itaata çağrıldıklarında ağırdan alıp şeytan ve emirlerine davet edildiklerinde ise hızla koşanlar, hiçbir şekilde hakları olmadığı halde en ufak bir dünyalığa sahip olmak için yeminle ona saldıranlar, söz götürüp getirerek dostların arasını ayıranlar, suçsuz kimselerin ayağını kaydırmak isteyenlerdir, Allah Teala onların yaptıklarına buğzeder.[3559]

Bedeller

٣٥٦٠-ثَمَنُ الجَنَّةِ لا إلَهَ إلاَّ الله.صح

3560. Cennetin bedeli, *"Lailaheillallah"* demektir.[3560]

٣٥٦١-ثَمَنُ الخَمْرِ حَرامٌ ومَهْرُ البَغِيِّ حَرامٌ وَثَمَنُ الكَلْبِ حَرامٌ والكُوبَةُ حَرامٌ وإنْ أتاكَ صاحِبُ الكَلْبِ يَلْتَمِسُ ثَمَنَهُ فامْلأْ يَدَيْهِ تُراباً والخَمْرُ والمَيْسِرُ حَرامٌ وكُلُّ مُسْكِرٍ حَرامٌ.صح

3561. İçki ücreti haram, fuhuş ücreti haram, köpek ücreti haram, tavla oyunu haramdır; köpek sahibi sana gelir de alacağı ücreti isterse

---

3559 İbni Asâkir, VII, 86.

3560 İbni Adî, VI, 348; Hatîb, IV, 318.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

onun avuçlarını toprakla doldur; içki, kumar haram olduğu gibi, sarhoş eden şeyler de haramdır.[3561]

٣٥٦٢-ثَمَنُ القَيْنَةِ سُحْتٌ وغناؤها حَرامٌ والنَّظَرُ إلَيْها حَرَامٌ وَثَمَنُها مِثْلُ ثَمَنِ الكَلْبِ وَثَمَنُ الكَلْبِ سُحْتٌ ومَنْ نَبَتَ لَحْمُهُ على السُّحْتِ فالنَّارُ أوْلَى بِهِ.ض

3562. Şarkıcı kadının aldığı para haram, şarkı söylemesi haram, onlara bakmak da haramdır; aldığı para, köpek satışı karşılığında alınan para gibidir; köpeğin parası da haramdır; haramla beslenen kişi de cehenneme müstehaktır. [3562]

٣٥٦٣-ثَمَنُ الكَلْبِ خَبِيثٌ وَمَهْرُ البَغِيِّ خَبِيثٌ وَكَسْب الحَجَّامِ خَبِيثٌ.صح

3563. Köpek, fuhuş ve kan alma ücreti necistir.[3563]

٣٥٦٤-ثَمَنُ الكَلْبِ خَبِيثٌ وَهُوَ أخْبَثُ مِنْهُ.ح

3564. Köpeğin ücreti necis, kendisi ise ondan daha necistir.[3564]

İkili-Üçlü Şeyler

٣٥٦٥-ثِنْتانِ لا تُرَدَّانِ الدُّعاءَ عِنْدَ النِّداءِ وَعِنْدَ اليأْسِ حِينَ يَلْحَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضاً.صح

3565. İki dua, ezanın okunduğu ve savaşın kızıştığı zamanlarda yapılan dualar reddolunmaz.[3565]

٣٥٦٦-ثِنْتانِ ما تُرَدَّانِ الدُّعاءُ عَنْدَ النِّداءِ وتَحْتَ المَطَرِ.ح

3566. İki dua, ezan okunurken ve yağmur yağarken yapılan dualar geri çevrilmez.[3566]

٣٥٦٧-الثَّالِثُ مَلْعُونٌ يَعْنِي على الدَّابَّةِ.ح

3561 Ebû Dâvûd, Eşribe 5, 7; Ahmed, I, 274, 289, 350.
3562 Taberânî, I, 73; Heysemî, IV, 91.
3563 Ahmed, IV, 141; Hâkim, II, 48.
3564 Ahmed, IV, 141; Hâkim, II, 48.
3565 İbni Huzeyme, I, 219; Taberânî, VI, 135; Hâkim, II, 124; Beyhakî, III, 360.
3566 Hâkim, II, 124; Beyhakî, III, 360.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3567. Hayvana binen üçüncü kişi, rahmetten uzaktır.[3567]

٣٥٦٨–الثُّلثُ والثُّلثُ كَثِيرٌ.صح

3568. Üçte bir vasiyet yeterlidir, üçte bir de çoktur![3568]

٣٥٦٩–الثُّلثُ والثُّلثُ كَثِيرٌ إنَّ صَدَقَتَكَ مِنْ مالِكَ صَدَقَةٌ وإنَّ نَفَقَتَكَ على عِيالِكَ صَدَقَةٌ وإنَّ ما تأكُلُ امْرَأتُكَ مِنْ مالِكَ صَدَقَةٌ وإنَّكَ أنْ تَدَعَ أهْلَكَ بِخَيْرٍ خَيْرٌ مِنْ أنْ تَدَعَهُمْ يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ.صح

3569. Malın üçte birini vasiyet et, üçte bir de çoktur; varislerini zengin bırakman onları fakir ve insanlara el açar durumda bırakmandan daha iyidir; eşine verdiğin bir lokma yiyeceğe varıncaya kadar Allah rızası için harcadığın her şeyde mükafat vardır.[3569]

Çeşitli Hadisler

٣٥٧٠–الثُّوْمُ والبَصَلُ والكُرَّاثُ مِنْ سُكِّ إبْلِيسَ.ض

3570. Sarımsak, soğan ve pırasa şeytan kokularındandır.[3570]

٣٥٧١–الثَّيِّبُ أحَقُّ بِنَفْسِها مِنْ وَلِيِّها والبِكْرُ يَسْتَأْذِنُها أبُوها في نَفْسِها وإذْنُها صِماتُها.صح

3571. Dul kendine velisinden daha çok hak sahibidir; bakireye gelince babası ondan izin ister, onun izni de susmasıdır.[3571]

٣٥٧٢–الثَّيِّبُ تُعْرِبُ عَنْ نَفْسِها والبِكْرُ رِضاها صَمْتُها.صح

3572. Dul düşüncesini açıklar, bakirenin rızası ise susmasıdır.[3572]

3567 Müttekî, nr. 24972.
3568 Ahmed, I, 176; Beyhakî, IX, 18.
3569 Buhârî, Îmân 41; Cenâiz 36; Menâkıbü'l-ensâr 49; Merzâ 16; Daavât 43; Ferâiz 6; Müslim, Vasiyyet 4.
3570 Taberânî, VIII, 282; Heysemî, II, 18.
3571 Ahmed, I, 219; Taberânî, X, 307; Beyhakî, VII, 115.
3572 Ahmed, IV, 192; Taberânî, XVII, 108.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CİM HARFİ

٣٥٧٣–جاءَنِي جِبْرِيلُ فقالَ يا مُحَمَّدُ إِذَا تَوَضَّأْتَ فانْتَضِحْ.ح

3573. Cibril bana geldi ve; *"Ey Muhammed abdest aldığın zaman elbisenin içine biraz su serp!"* dedi.[3573]

٣٥٧٤–جارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِدارِ الجارِ.صح

3574. Komşu, komşusunun evini almaya daha çok hak sahibidir.[3574]

٣٥٧٥–جارُ الدَّارِ أَحَقُّ بالشُّفْعَةِ.

3575. Evin komşusu, o evi almaya daha önceliklidir.[3575]

٣٥٧٦–جارُ الدَّارِ أَحَقُّ بالدَّارِ مِنْ غَيْرِهِ.ض

3576. Evin komşusu, o evi almaya başkasından daha layıktır.[3576]

٣٥٧٧–جالِسُوا الكُبَراءَ وسائِلُوا العُلَماءَ وخالِطُوا الحكَماءَ.صح

3577. Yaşlılarla oturun, alimlere sorun, hikmet sahipleri arasına karışın![3577]

٣٥٧٨–جاهِدُوا المُشْرِكِينَ بأَمْوالِكُمْ وأَنْفُسِكُمْ وأَلْسِنَتِكُمْ.صح

3578. Müşriklere karşı mallarınızla, canlarınızla ve dillerinizle cihad edin![3578]

3573 Tebrîzî, Mişkât, nr. 367; Elbânî, Sahîha, II, 519.
3574 Tirmizî, Ahkâm 31,33; Ebû Dâvûd, Büyû 73; Ahmed, IV, 388, 390, V, 8, 12, 13, 18.
3575 Müttekî, nr. 17698.
3576 Ahmed, V, 8, 12, 13, 18.
3577 İbni Adî, V, 1941, 1942.
3578 Ebû Dâvûd, Cihâd, 17; Nesâî, Cihâd 1; Dârimî, Cihâd, 37.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٧٩–جَبَلُ الخَلِيلِ مُقَدَّسٌ وإنّ الفِتْنَةَ لَمَّا ظَهَرَتْ في بَنِي إسْرائِيلَ أوْحَى الله إلى أنْبِيائِهِمْ أنْ يَفِرُّوا بِدِينِهِمْ إلى جَبَلِ الخَلِيلِ.ض

3579. Halil dağı mukaddestir; İsrail oğulları arasında fitne zuhur edince Allah Teala peygamberlere dinleri için Cebel-i Halil'e kaçmalarını vahyetti.[3579]

٣٥٨٠–جُبِلَتِ القُلُوبُ على حُبِّ مَنْ أحْسَنَ إلَيْها وبغض مَنْ أساءَ إلَيها.ض

3580. Kalpler kendisine iyilik yapanı sevecek, kötülük yapana da buğzedecek şekilde yaratılmıştır.[3580]

٣٥٨١–جَدِّدُوا إيمانَكُمْ أكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لا إلَهَ إلاَّ الله.صح

3581. İmanınızı tazeleyip, *"Lailaheillallah!"* kelimesini çokça söyleyin.[3581]

٣٥٨٢–جَرِيرُ بنُ عَبدِ الله مِنَّا أهْلَ البَيْتِ ظَهْرٌ لِبَطْنٍ.ض

3582. Cerir İbni Abdillah bizden, ehl-i beyttendir; o karın için sırt gibidir.[3582]

٣٥٨٣–جزاءُ الغَنِيِّ مِنَ الفَقِيرِ النَّصِيحَة والدُّعاءُ.ض

3583. Fakirin kendisine iyilik eden zengine vereceği karşılık, ona hayır duada bulunmaktır.[3583]

٣٥٨٤–جَزَى الله الأنْصارَ عَنَّا خَيْراً ولا سِيَّما عَبد الله بنِ عَمْرِو بنِ حَرامٍ وسَعْدِ بْنِ عُبادة.ض

3584. Allah Teala ensarı, özellikle Abdullah İbni Amr İbni Haram ve Sad İbni Ubade'yi hayırla mükafatlandırsın![3584]

3579 İbni Asâkir, I, 240; Müttekî, nr. 35063, 35122.
3580 Kudâî, I, 350; Ebû Nuaym, IV, 121; Beyhakî, Şuab, VI, 481.
3581 Ahmed, II, 359.
3582 Taberânî, II, 328; İbni Adî, I, 378; Müttekî, nr. 33184.
3583 Müttekî, nr. 16827.
3584 İbni Hibbân, XV, 487; Hâkim, IV, 124.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٨٥–جَزَى اللهُ العَنْكَبُوتَ عَنَّا خَيْراً فإنَّها نَسَجَتْ عَلَيَّ في الغارِ.ض

3585. Allah Teala örümceği hayırla ödüllendirsin, o beni mağarada ağıyla gizledi.[3585]

٣٥٨٦–جُزُّوا الشَّوارِبَ وارْخُوا اللِّحَى خالِفُوا المَجُوسَ.

3586. Bıyıkları kısaltıp sakalları uzatarak mecusilere muhalefet edin![3586]

٣٥٨٧–جَعَلَ اللهُ الرَّحْمَةَ مائَةَ جُزْءٍ فأمْسَكَ عَنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْأً وأنْزَلَ في الأَرْضِ جزءاً واحِداً فَمِنْ ذَلِكَ الجُزْءِ تَتَراحَمُ الخَلْقُ حَتَّى تَرْفَعَ الفَرَسُ حافِرَها عن وَلَدِها خَشْيَةَ أنْ تُصِيبَهُ.صح

3587. Allah Teala rahmetini yüz parçaya ayırıp doksan dokuzunu yanında tutmuş, birini ise yeryüzüne indirmiştir; yaratıklar o bir parça rahmet sayesinde birbirlerine acırlar; öyle ki bir kısrak bile o bir rahmet sayesinde yavrusuna dokunmaması için ayağını kaldırır.[3587]

٣٥٨٨–جَعَلَ اللهُ الأَهِلَّة مَواقِيتَ لِلنَّاسِ فَصُومُوا لِرُؤيَتِهِ وأفْطِرُوا لِرؤيَتِهِ فإنْ غمَّ عليكم فَعُدُّوا ثلاثِينَ يَوْماً.صح

3588. Allah Teala hilalleri insanların zamanı bilmeleri için yarattı; onu gördüğünüz zaman oruç tutun, yine onu gördüğünüzde orucu bırakın, ramazanın sonu bulutlu olursa onu da otuza tamamlayın![3588]

٣٥٨٩–جَعَلَ اللهُ التَّقْوَى زادَكَ وغَفَرَ ذَنْبَكَ وَوَجَّهَكَ لِلْخَيْرِ حَيْثُما تَكُونُ.ض

3589. Allah sana takvayı azık eyleyip günahlarını bağışlasın ve her nerede olursan ol seni hayra yöneltsin! [3589]

3585 Gumârî, Muğîr, s. 40.
3586 Deylemî, II, 108.
3587 Taberânî, Evsat, I, 297; Beyhakî, Şuab, VII, 457.
3588 İbni Adî, VI, 2161; Dârekutnî, II, 163; İbni Asâkir, II 163.
3589 Taberanî, XIX, 15; İbni Kâni, II, 360.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٥٩٠–جَعَلَ الله عليكم صَلاَةَ قَوْمٍ أبْرارٍ يَقُومُونَ اللَّيْلِ ويَصُومُونَ النَّهارِ لَيْسُوا بأئَمَةٍ ولا فجَّارٍ.ض

3590. Allah Teala size salihlerin duasını nasib etsin; onlar öyle kimselerdir ki gece kıyam edip gündüz oruç tutarlar, onlar kötü ve facir kimseler de değillerdir.[3590]

٣٥٩١–جَعَلَ الله الحَسَنَةَ بِعَشْرَةٍ أمْثالِها الشَّهْرُ بِعَشْرَةِ أشْهُرٍ وصِيامُ سِتَّة أيَّامٍ بَعْدَ الشَّهْرِ تَمامُ السَّنَةِ.ض

3591. Allah Teala her iyiliğe on katıyla karşılık verir; bir ay yılın on ayına karşılık olduğu gibi, ramazandan sonra altı gün oruç da yılın tamamına karşılıktır.[3591]

٣٥٩٢–جَعَلَ الله عَذَابَ هذه الأُمَّةِ في دُنْياها.ض

3592. Allah Teala, bu ümmetin azabını dünyada kıldı.[3592]

٣٥٩٣–جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي في الصَّلاةِ.ض

3593. Gözümün nuru namazda kılındı.[3593]

٣٥٩٤–جُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ مَسْجِداً وطَهُوراً.ض

3594. Yeryüzü bana secde yeri ve temizleyici kılındı.[3594]

٣٥٩٥–جُعِلَتْ لِي كُلُّ أرْضٍ طَيِّبَةٍ مَسْجِداً وطَهُوراً.صح

3595. Bütün yeryüzü bana temiz, secde edilen yer ve temizleyici kılındı.[3595]

٣٥٩٦–جُعِلَ الخَيْرُ كُلُّهُ في الرَّبْعَةِ.ض

3590 Abd b. Humeyd, s. 402; Ziyâ, V, 75.
3591 İbni Asâkir, LIV, 82.
3592 Hâkim, I, 113; Beyhakî, Şuab, VII, 148.
3593 Taberânî, Sağîr, I, 262; Müttekî, nr. 18912.
3594 İbnü'l-Cârûd, s. 41; Ziyâ, V, 42.
3595 İbnü'l-Cârûd, s. 41; Ziyâ, V, 42.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3596. Hayrın tamamı, orta boylulara verildi.[3596]

٣٥٩٧–جُلَساءُ الله غَداً أهْلُ الوَرَعِ والزُّهْدِ في الدُّنْيا.ض

3597. Yarın ahirette Allah'a yakın olacaklar, dünyada iken harama uzak olup dünyaya fazla rağbet etmeyenlerdir.[3597]

٣٥٩٨–جُلُوسُ الإمامِ بَيْنَ الأَذانِ والإقامَةِ في المَغْرِبِ مِنَ السُّنَّةِ.ض

3598. İmamın akşam ezanıyla ikamet arasında oturması sünnettir.[3598]

٣٥٩٩–جَمَالُ الرَّجُلِ فَصاحَة لِسانِهِ.ض

3599. Erkeğin güzelliği, düzgün konuşmasıdır.[3599]

٣٦٠٠–جِنان الفِرْدَوْسِ أرْبَعٌ جَنَّتانِ مِنْ ذَهَبٍ حلْيَتُهُما وآنِيَتُهُما وما فِيهِما وَجنَّتانِ مِنْ فضَّةٍ حِلْيَتُهُما وآنِيَتُهُما وما فِيهِما وما بَيْنَ القَوْمِ وبَيْنَ أنْ يَنْظُرُوا إلى رَبِّهِمْ إلا رِداءُ الكِبْرِياءِ على وَجْهِهِ في جَنَّةِ عَدْنٍ وهَذِهِ الأنْهارُ تَشْخُبُ مِنْ جَنَّةِ عَدْنٍ ثُمَّ تَصَدَّعُ بَعْدَ ذَلِكَ أنْهاراً.صح

3600. Firdevs cennetleri dört kısımdır; ikisi süsleri, kapkacağı ve içindekilerle altından, diğer ikisi ise süsleri, kapkacağı ve içindekilerle gümüştendir; Adn cennetindeki insanlarla rableri arasında zatı önündeki kibriya örtüsünden başka birşey yoktur, cennet nehirleri Adn cennetinden çıkar, daha sonra oradan kollara ayrılır.[3600]

٣٦٠١–جَنِّبُوا مَساجِدَنا صِبْيانَكُمْ ومَجانِينَكُمْ وشِرَاءَكُمْ وبَيْعَكُمْ وخُصُوماتِكُمْ ورَفْعَ أصْواتِكُمْ وإقامَةَ حُدُودِكُمْ وسَلَّ سُيُوفِكُمْ واتَّخِذُوا على أبْوابِها المَطاهِرَ وجَمِّرُوها في الجُمَعِ.ض

3596 Müttekî, nr. 30751; Zebîdî, VII, 146.

3597 Münâvî, III, 350.

3598 Müttekî, nr. 20436.

3599 Kudâî, I, 164; Deylemî, II, 110.

3600 Dârimî, Rikâk 101; Ahmed, IV, 416.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3601. Mescidlerimizden küçük çocukları, delileri, alışverişleri, davaları, gürültüleri, ceza uygulamalarıyla kılıç çekmeleri uzak tutun; kapı önlerinde su bulundurup cuma günleri namaz yerlerini kokulandırın![3601]

٣٦٠٢–جِهادُ الكَبِيرِ والصَّغِيرِ والضَّعِيفِ والمَرأةِ الحَجُّ والعُمْرَةُ.صح

3602. Büyük küçük zayıf ve kadının cihadı, hac ile umredir.[3602]

٣٦٠٣–جُهْدُ البَلاءِ كَثْرَةُ العِيالِ مَعَ قِلَّةِ الشَّيءِ.

3603. En zor imtihan; kişinin malının az, aile fertlerinin ise çok olmasıdır.[3603]

٣٦٠٤–جَهْدُ البَلاءِ قِلَّةُ الصَّبْرِ.ض

3604. En şiddetli bela, sabır azlığıdır.[3604]

٣٦٠٥–جَهْدُ البَلاءِ أنْ تَحْتاجُوا إلى ما في أيْدِي الناسِ فَتُمْنَعُوا.ض

3605. En şiddetli bela, insanların elindekilere muhtaç olduğunuz halde onun sizden esirgenmesidir.[3605]

٣٦٠٦–جَهَنَّمُ تُحِيطُ بالدُّنْيا والجَنَّةُ مِنْ وَرائِها فَلِذَلِكَ صارَ الصِّراطُ على جَهَنَّمَ طَرِيقاً إلى الجَنَّةِ.ض

3606. Cehennem dünyayı kuşatmış, cennet de onun arkasındadır; onun için cehennem üzerindeki Sırat cennete yol oldu. [3606]

Komşu

٣٦٠٧–الجارُ أحَقُّ بِصقْبِهِ.صح

3607. Komşu, komşusuna karşı daha çok hak sahibidir.[3607]

3601 Abdürrezzâk, I, 441.
3602 Müttekî, nr. 45127.
3603 Müttekî, nr. 44491; Aclûnî, I, 402.
3604 Müttekî, nr. 2966.
3605 Müttekî, nr. 16684; Aclûnî, I, 402.
3606 Hatîb, II, 291; Deylemî, II, 114.
3607 Ahmed, VI, 390; Müttekî, nr. 16717, 17700.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٠٨–الجارُ أحَقُّ بِشُفْعَةِ جارِهِ يُنْتَظِرُ بِها وإنْ كانَ غائِباً إذا كان طَرِيقُهُما واحِداً.

3608. Komşu komşusunun şüfasına daha layıktır; yolları bir olduğu halde kendisi yoksa onun gelmesi beklenir.[3608]

٣٦٠٩–الجارُ قبل الدَّارِ والرّفيقُ قبل الطَّرِيقِ والزَّادُ قَبْلَ الرَّحِيلِ.ض

3609. Evden önce komşu, yoldan önce arkadaş, yolculuktan önce de azık edin![3609]

Çeşitli Hadisler

٣٦١٠–الجالِبُ مَرْزُوقٌ والمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ.ض

3610. Pazara mal getiren rızıklanır, saklayan ise mahrum kalır.[3610]

٣٦١١–الجالِبُ إلى سُوقِنا كالمُجاهِدُ في سبيل الله والمُحْتَكِرُ في سُوقِنا كالمُلْحِدُ في كتابِ الله.صح

3611. Çarşımıza mal getiren Allah yolunda mücahid, çarşımızda karaborsacılık yapan ise Allah'ın kitabını inkar eden gibidir.[3611]

٣٦١٢–الجاهِرُ بالقُرآنِ كالجاهِرِ في الصَّدَقَةِ والمُسِرُّ بالقُرْآنِ كالمُسِرِّ بالصَّدَقَةِ.صح

3612. Kuran'ı sesli okuyan sadakayı açıktan veren, sessiz okuyan da sadakayı gizli veren gibidir.[3612]

٣٦١٣–الجَبَرُوتُ في القَلْبِ.ض

3613. Kibir, kalpte olur.[3613]

3608 Ahmed, III, 303; Beyhakî, VI, 106.
3609 Hatîb, Câmi, II, 232; Deylemî, II, 119.
3610 İbni Mâce, Ticârât 6; Dârimî, Büyû 12.
3611 Hâkim, II, 120; Müttekî, nr. 9717.
3612 Ahmed, IV, 151; Beyhakî, III, 13.
3613 Aclûnî, I, 395.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦١٤–الجِدَالُ في القُرآنِ كُفْرٌ.

3614. Kuran konusunda cedelleşmek küfürdür.[3614]

٣٦١٥–الجَرَادُ نَثْرَةُ حُوت في البَحْرِ.ض

3615. Çekirge, balığın denizde saçtığı bir hayvandır.[3615]

٣٦١٦–الجَرَادُ مِنْ صَيْدِ البَحْرِ.ض

3616. Çekirge, deniz avlarındandır.[3616]

٣٦١٧–الجَرَسُ مَزَامِيرُ الشَّيْطانِ.صح

3617. Çan, şeytan çalgılarındandır.[3617]

٣٦١٨–الجزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ.

3618. Deve, yedi kişiye kurban olur.[3618]

٣٦١٩–الجَزُورُ في الأَضْحَى عَنْ عَشْرَةٍ.ض

3619. Deve, on kişiye kurban olur.[3619]

٣٦٢٠–الجفاءُ كُلُّ الجَفاءِ والكُفْرُ والنِّفاقُ مَنْ سَمِعَ مُنادي الله تعالى يُنادي بالصَّلاةِ ويَدْعُو إلى الفَلاَحِ فلا يُجِيبُهُ.ض

3620. Namaz için ezan okuyup felaha çağıran müezzini işitip de ona icabet etmeyen rahmetten uzak olsun, onun bu davranışı nankörlük ve nifaktır.[3620]

٣٦٢١–الجُلُوسُ في المَسْجِدِ لانْتِظارِ الصَّلاةِ بَعْدَ الصَّلاةِ عبادةٌ والنَّظَرُ في وَجْهِ العالِمِ عِبادَةٌ وَنَفَسُهُ تَسْبِيحٌ.ض

3614 Hâkim, II, 223; Ebû Nuaym, VI, 134; Müttekî, nr. 2837; Aclûnî, I, 397.
3615 Müttekî, nr. 40973.
3616 Ukaylî, IV, 384; Beyhakî, V, 207.
3617 Ahmed, II, 366; İbni Huzeyme, nr. 2554.
3618 Taberânî, X, 102; Müttekî, nr. 12162.
3619 Taberânî, X, 202; Dârekutnî, II, 234; İbni Adî, I, 349; Heysemî, IV, 20.
3620 Ahmed, III, 349; Taberânî, XX, 183; Heysemî, II, 41.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3621. Namazdan sonra diğer namazı beklemek için mescidde oturmak ibadet, alimin yüzüne bakmak ibadet, onun nefesi de tesbihtir.[3621]

٣٦٢٢–الجُلُوسُ مَعَ الفُقَرَاءِ مِنَ التَّواضُعِ وَهُوَ مِنْ أفْضَلِ الجِهادِ.ض

3622. Fakirlerle oturmak tevazudur; o en faziletli cihadlardandır.[3622]

٣٦٢٣–الجَماعَةُ بَرَكَةٌ والسُّحُورُ بَرَكَةٌ والثَّرِيدُ بَرَكَةٌ.ض

3623. Cemaat bereket, sahur bereket, tirid de berekettir.[3623]

٣٦٢٤–الجَماعَةُ رَحْمَةٌ والفُرْقَةُ عَذابٌ.ض

3624. Cemaat rahmet, ayrılık azaptır.[3624]

Güzellik

٣٦٢٥–الجَمالُ في الرَّجُلِ اللِّسانُ.صح

3625. Erkeğin güzelliği, dilindedir.[3625]

٣٦٢٦–الجَمالُ صَوَابُ القَوْلِ بالحَقِّ والكَمالُ حُسْنُ الفِعالِ بالصِّدْقِ.ض

3626. Güzellik; hak sözü doğruca söylemek, olgunluk ise; dürüstçe güzel davranışlar sergilemektir.[3626]

٣٦٢٧–الجَمالُ في الإبِلِ والبَرَكَةُ في الغَنَمِ والخَيْلُ في نَواصِيها الخَيْرُ إلى يوْمِ القِيامَةِ.ض

3627. Güzellik develerde, bereket koyunlarda, hayır da kıyamet gününe kadar atların alınlarındadır.[3627]

3621 Müttekî, nr. 20734.
3622 Müttekî, nr. 16585; Aclûnî, I, 393.
3623 İbni Hacer, Metâlib, nr. 976; Müttekî, nr. 40719.
3624 İbni Ebi'd-Dünyâ, Şükr, s. 33.
3625 Hâkim, III, 373.
3626 Beyhakî, Şuab, IV, 249; Deylemî, II, 121.
3627 Müttekî, nr. 35266

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Cuma

٣٦٢٨–الجمُعَةُ إلى الجُمُعَةِ كَفَّارَةُ ما بَيْنَهُما ما لَمْ تُغْشَ الكَبائِرُ ض.

3628. Büyük günahlar işlenmedikçe cuma, diğer cumaya kadar arada işlenen günahlara keffaret olur.[3628]

٣٦٢٩–الجُمُعَةُ على مَنْ سَمِعَ النِّداءَ.ض

3629. Cuma, ezanı duyana gerekir.[3629]

٣٦٣٠–الجُمْعَةُ حَقٌّ واجِبٌ على كُلِّ مُسْلِمٍ في جَماعَةٍ إلا أرْبَعَةً عَبْداً مَمْلُوكاً أو امْرَأةً أوْ صَبِياً أوْ مَرِيضاً.ح

3630. Cumayı cemaatle kılmak köle, kadın, çocuk ve hasta dışında her müslümana vaciptir.[3630]

٣٦٣١–الجُمُعَةُ على مَنْ آوَاهُ اللَّيْلُ إلى أهْلِهِ.ح

3631. Cuma, geceleyin evinde olanlara gerekir.[3631]

٣٦٣٢–الجُمُعَةُ واجِبَةٌ على كُلِّ قَرْيَةٍ وإنْ لَمْ يَكُنْ فِيها إلا أرْبَعَةٌ.ض

3632. Cuma imamı olan her köye, o köyde imamla beraber dört kişiden fazla adam olmasa dahi herkese vaciptir.[3632]

٣٦٣٣–الجُمُعَةُ على الخَمْسِينَ رَجُلاً وَلَيْسَ على ما دُونَ الخَمْسِينَ جُمُعَةٌ.ض

3633. Cuma elli kişi olursa kılınır, elli kişiden az olursa cuma yoktur.[3633]

٣٦٣٤–الجُمُعَةُ واجِبَةٌ على كُلِّ قَرْيَةٍ وإنْ لَمْ يَكُنْ فِيها إلا أرْبَعَةٌ.ض

3634. Cuma bir köyde dört kişiden fazla kimse olmasa da vaciptir.[3634]

3628 Dârekutnî, İlel, I, 260; Beyhakî, Şuab, III, 107.
3629 Beyhakî, III, 173; Deylemî, II, 117.
3630 Dârekutnî, II, 3; Beyhakî, III, 172.
3631 Müttekî, nr. 21084.
3632 İbni Ebî Şeybe, I, 446; Beyhakî, III, 184.
3633 Taberânî, VIII, 291; Müttekî, nr. 21097; Heysemî, II, 176.
3634 İbni Ebî Şeybe, I, 446; Beyhakî, III, 184.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٣٥-الجُمُعَةُ حَجُّ المساكِينِ.ض

3635. Cuma, yoksulların haccıdır.[3635]

٣٦٣٦-الجُمُعَةُ حجُّ الفُقَراءِ.

3636. Cuma, fakirlerin haccıdır.[3636]

٣٦٣٧-الجَنازَةُ مَتْبُوعَةٌ وَلَيْسَتْ بِتابِعَةٍ لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَقدَّمَها.

3637. Cenazeye tabi olunur, cenaze tabi olmaz; onun önüne geçen bizden değildir.[3637]

Cennet

٣٦٣٨-الجَنَّةُ أقْرَبُ إلى أحَدِكُمْ مِنْ شِراكِ نَعْلِهِ والنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ.صح

3638. Cennet size ayakkabı bağınızdan daha yakındır, cehennem de öyledir.[3638]

٣٦٣٩-الجَنَّةُ لَها ثَمانِيَةُ أبْوابٍ والنَّارُ لَها سَبْعَةُ أبْوابٍ.ح

3639. Cennetin sekiz, cehennemin yedi kapısı vardır.[3639]

٣٦٤٠-الجَنَّةُ مائَةُ دَرَجَةٍ ما بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَما بَيْنَ السَّماءِ والأرْضِ.ح

3640. Cennet yüz derecedir, her iki derece arası gökle yer arası kadardır.[3640]

٣٦٤١-الجَنَّةُ مائَةُ دَرَجَةٍ وَلَوْ أنَّ العالَمِينَ اجْتَمَعُوا في إحْدَاهُنَّ وَسِعَتْهُمْ.ح

3641. Cennet yüz derecedir, bütün alemler birinde toplansa, o biri hepsini içine alır.[3641]

3635 Müttekî, nr. 21031, 31032; Aclûnî, I, 400.
3636 Müttekî, nr. 21031, 31032; Aclûnî, I, 400.
3637 Ebû Dâvûd, Cenâiz 50; Ahmed, I, 394; Beyhakî, IV, 22.
3638 Buhârî, Rikâk 29.
3639 İbni Sad, VII, 430.
3640 Hâkim, I, 153.
3641 Tirmizî, Cennet 4; Ahmed, III, 29.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٤٢–الجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدامِ الأُمَّهاتِ.ح

3642. Cennet, anaların ayakları altındadır.[3642]

٣٦٤٣–الجَنَّةُ تَحْتَ ظِلالِ السُّيُوفِ.ض

3643. Cennet, kılıçların gölgesi altındadır.[3643]

٣٦٤٤–الجَنَّةُ دارُ الأَسْخِياءِ.ض

3644. Cennet, cömertler yurdudur.[3644]

٣٦٤٥–الجَنَّةُ لَبِنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ ولَبِنَةٌ مِنْ فَضَّةٍ.صح

3645. Cennet, altınla gümüş tuğlalardandır.[3645]

٣٦٤٦–الجَنَّةُ مائَةُ دَرَجَةٍ ما بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِمائَةِ عامٍ.صح

3646. Cennet yüz derecedir, her iki derece arası beşyüz yıllık mesafedir.[3646]

٣٦٤٧–الجَنَّةُ بالمَشْرِقِ.ض

3647. Cennet, doğu tarafındadır.[3647]

٣٦٤٨–الجَنَّةُ حَرامٌ على كُلِّ فاحِشٍ أنْ يَدْخُلَها.ض

3648. Cennete, hayasız olanların girmesi haramdır.[3648]

٣٦٤٩–الجَنَّةُ لِكُلِّ تائِبٍ والرَّحْمَةُ لِكُلِّ واقِفٍ.ض

3649. Cennet her tevbekara, rahmet de her günahkaradır.[3649]

3642 Hatîb, Câmi, II, 231; Kudâî, I, 102; Deylemî, II, 116.
3643 Hâkim, II, 80; Beyhakî, IX, 44.
3644 İbni Adî, VI, 351.
3645 Buhârî, Tefsîr (9), 15, Tabîr 48; Tirmizî, Cennet 2; Dârimî, Rikâk 100.
3646 Müttekî, nr. 39224.
3647 Deylemî, II, 116; Gumârî, Muğîr, s. 40.
3648 Zebîdî, VII, 478.
3649 Müttekî, nr. 10177.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٥٠-الجَنَّةُ بناؤها لبنةٌ مِنْ فِضَّةٍ ولَبنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وملاطُها المِسْكُ الأذْفَرُ وَحَصَباؤها اللُّؤلُؤ والياقُوتُ وتُرْبَتُها الزَّعْفرانُ مَنْ يَدْخُلُها يَنْعَمُ لا يَأسُ وَيَخْلُدُ لا يَمُوتُ لا تَبْلَى ثِيابُهُمْ ولا يَفْنَى شَبابُهُمْ.ح

3650. Cennetin bir tuğlası altından, bir tuğlası gümüşten olup harcı halis misktir; çakılları inci ve yakuttan, toprağı ise zaferandandır; oraya giren nimetlenip sıkıntı çekmez; orada ebedi kalıp ölmez; elbiseleri eskimeyip gençlikleri de gitmez.[3650]

Çeşitli Hadisler

٣٦٥١-الجِنُّ ثَلاثَةُ أصْنافٍ فَصِنْفٌ لَهُمْ أجْنِحَةٌ يَطِيرُونَ بِها في الهَوَاءِ وَصِنْفٌ حَيَّاتٌ وَكِلابٌ وَصِنْفٌ يَحِلُّونَ وَيَظْعَنُونَ.صح

3651. Cinler üç kısımdır, üçte birinin kanadı olup havada uçarlar; üçte biri yılanlarla köpeklerdir; üçte biri de göçebe olup insanlarla birlikte dolaşırlar.[3651]

٣٦٥٢-الجِنُّ لا تَخْبِلُ أحَداً في بَيْتِهِ عَتِيقٌ مِنَ الخَيْلِ.ض

3652. Cinler, evinde iyi cins atı olan kişiye dokunmaz.[3652]

٣٦٥٣-الجِهادُ واجِبٌ عَلَيْكُمْ مَعَ كُلِّ أمِيرٍ بَرّاً كانَ أوْ فاجِراً وإنْ هُوَ عَمِلَ الكَبائِرَ والصَّلاةُ وَاجِبَةٌ عَلَيْكُمْ خَلْفَ كُلِّ مُسْلِمٍ بَراً كانَ أوْ فاجِراً وإنْ هُوَ عَمِلَ الكَبائِرَ والصَّلاةُ واجِبَةٌ عَلَيْكُمْ على كُلِّ مُسْلِمٍ يَمُوتُ بَراً كانَ أوْ فاجِراً وإنْ هُوَ عَمِلَ الكَبائِرَ.ح

3653. Cihad iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile her emirle birlikte vaciptir; namaz iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile her müslüman arkasında vaciptir; cenaze namazı iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile ölen her müslüman üzerine vaciptir.[3653]

3650 Buhârî, Tefsîr (9), 15,Tabîr 48; Tirmizî, Cennet 2; Dârimî,Rikâk 100.
3651 Taberânî, XXII, 214; Hâkim, II, 495; Heysemî, VIII, 136.
3652 İbni Sad, VII, 147; Müttekî, nr. 35329.
3653 Beyhakî, III, 121; Deylemî, II, 122.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٥٤–الجِهادُ أرْبَعٌ الأَمْرُ بالمَعْرُوفِ والنَّهْيُ عَنِ المُنْكَرِ والصِّدْقُ في مَوَاطِنِ الصَّبْرِ وَشَنآنُ الفاسِقِ.ح

3654. Cihad dört çeşittir; onlar iyiliği-emir, kötülükten nehiy, sabredilecek yerlerde doğruluk ve fasıklara karşı düşmanlıktır.[3654]

٣٦٥٥–الجلاوِزَةُ والشُّرَط وأعْوانُ الظَّلَمَةِ كِلابُ النَّارِ.ض

3655. Sultanın koruma ve polisleri cehennem köpekleridir.[3655]

٣٦٥٦–الجِيرانُ ثلاثةٌ فَجارٌ لهُ حَقٌّ واحِدٌ وهُوَ أدْنَى الجِيرانِ حَقاً وجارٌ لَهُ حَقَّانِ وجارٌ لَهُ ثلاثةُ حُقُوقٍ فأَمَّا الَّذِي لَهُ حَقٌّ واحِدٌ فَجارٌ مُشْرِكٌ لا رَحِمَ لَهُ لَهُ حَقُّ الجِوارِ وأَمَّا الَّذِي لَهُ حَقَّانِ فَجارٌ مُسْلِمٌ لَهُ حَقُّ الاسْلاَمِ وَحَقُّ الجِوارِ وأَمَّا الَّذِي لَهُ ثلاثَةُ حُقُوقٍ فَجارٌ مُسْلِمٌ ذُو رَحِمٍ لَهُ حَقُّ الإِسْلاَمِ وَحَقُّ الجِوَارِ وحَقُّ الرَّحِمِ.ض

3656. Komşu üç çeşit olup onlardan ilkinin bir hakkı vardır ki o komşulardan en az hak sahibi olanıdır; ikincisinin iki, üçüncüsünün de üç hakkı vardır; bir hakkı olan komşu akraba olmayan gayr-i müslim komşudur, iki hakkı olan komşu müslüman olan komşudur ki, onun hem müslümanlık hem de komşuluk hakkı vardır; üç hakkı olan komşu ise müslüman olan akraba komşudur, onun hem müslümanlık, hem akrabalık, hem de komşuluk hakkı vardır.[3656]

٣٦٥٧–حافِظْ على العَصْرَيْنِ صَلاَةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وصَلاةٍ قَبْلَ غُرُوبِها.صح

3657. İki namaza; güneş doğmadan ve güneş batmadan önceki namazlara dikkat etdin![3657]

٣٦٥٨–حامِلُ القُرْآن مُوَقًّى.ض

3658. Kuran hafızı korunur.[3658]

3654 Ebû Nuaym, V, 10; Müttekî, nr. 5513.
3655 Heysemî, VIII, 164; İbni Arrâk, II, 225.
3656 Ebû Nuaym, V, 207; Heysemî, VIII, 164; Aclûnî, I, 393.
3657 İbni Hibbân, V, 35.
3658 Müttekî, nr. 2292.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٥٩–حامِلُ كِتابِ الله تعالى لَهُ في بَيْتِ مالِ المُسْلِمِينَ في كُلِّ سَنَةٍ مائتا دِينارٍ.ض

3659. Kuran hafızının müslümanların beytül-malinden her sene iki-yüz dinar alma hakkı vardır.[3659]

٣٦٦٠–حامِلُ القُرْآنِ حامِلُ رَايَةِ الإِسْلاَمِ مَنْ أَكْرَمَهُ فَقَدْ أَكْرَمَ الله ومَنْ أهانَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ الله.ض

3660. Kuran hafızı İslam sancaktarıdır; ona saygı gösteren Allah'a saygı gösterir, ona saygı göstermeyen ise Allah'ın rahmetinden uzak olsun![3660]

٣٦٦١–حاملاتٌ وَالِدَاتٌ مُرْضِعاتٌ رَحِيماتٌ بأوْلاَدِهِنَّ لَوْلاَ ما يَأتِينَ إِلى أزْواجِهِنَّ دَخَلَ مُصَلِّياتُهُنَّ الجَنَّةَ.صح

3661. Kadınlar çocuklarını karınlarında taşıyıp dünyaya getirirler, emzirip onları şefkatle yetiştirirler; eğer kocalarına eziyet etmeyip namazlarını da kılarlarsa onlar cennete girerler.[3661]

Sevgiler

٣٦٦٢–حُبُّ الدُّنْيا رَأسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ.ض

3662. Dünya sevgisi, her hatanın başıdır.[3662]

٣٦٦٣–حُبُّ الثَّناءِ مِنَ النَّاسِ يُعْمِي ويُصِمُّ.ض

3663. İnsanların övgüsünü sevmek, kişiyi kör ve sağır eder.[3663]

٣٦٦٤–حُبُّ العَرَبِ إِيمَانٌ وَبُغْضُهُمْ نِفاقٌ.ض

3664. Arab'ı sevmek iman, onlara buğzetmek küfürdür.[3664]

3659 Müttekî, nr. 2293; Elbânî, Zaîfe, nr. 644.
3660 Deylemî, II, 135.
3661 İbni Mâce, Nikâh 62, Ahmed, V, 252, 257, 269.
3662 Buhârî, Kebîr, III, 472; Müttekî, nr. 6114; Aclûnî, 1, 412..
3663 Irâkî, III, 272; Zebîdî, VIII, 239.
3664 Hâkim, IV, 97.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٦٥–حُبُّ أبي بَكْرٍ وَعُمَرَ إيمانٌ وَبُغْضُهُما نِفاقٌ.ض

3665. Ebu Bekir ile Ömer'i sevmek iman, onlara buğzetmek nifaktır.[3665]

٣٦٦٦–حُبُّ قُرَيْشٍ إيمَانٌ وبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وحُبُّ العَرَبِ إيمانٌ وبَغْضُهُمْ كُفْرٌ ومَنْ أحَبَّ العَرَبَ فَقَدْ أحَبَّنِي ومَنْ أبْغَضَ العَرَبَ فَقَدْ أبْغَضَنِي.ض

3666. Kureyş'i sevmek iman onlara buğzetmek küfür, Arab'ı sevmek iman onlara buğzetmek küfürdür; Arab'ı seven beni sevmiş, Arab'a buğzeden de bana buğzetmiş olur.[3666]

٣٦٦٧–حُبُّ الأنْصارِ آيَةُ الإيمانِ وبُغْضُ الأنْصارِ آيَةُ المُنافِقِ.ض

3667. Ensarı sevmek imanın, onlara buğzetmek nifakın alametidir.[3667]

٣٦٦٨–حُبُّ أبي بَكْرٍ وعُمَرَ مِنَ الإيمانِ وَبُغْضُهُما كُفْرٌ وَحُبُّ الأنْصارِ مِنَ الإيمانِ وبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وحُبُّ العَرَبِ مِنَ الإيمَانِ وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ ومَنْ سَبَّ أصْحَابِي فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ ومَنْ حَفِظَنِي فِيهِمْ فأنا أحْفَظُهُ يَوْمَ القِيامَةِ.ض

3668. Ebu Bekir'le Ömer'i sevmek iman, onlara buğzetmek küfür, ensarı sevmek iman onlara buğzetmek küfür, Arab'ı sevmek iman, onlara buğzetmek küfürdür; ashabıma dil uzatana Allah lanet etsin; ashabım konusunda benim hakkımı gözetenin kıyamet günü ben de onun hakkını gözetirim.[3668]

٣٦٦٩–حُبِّبَ إلَيَّ مِنْ دُنْياكُمْ النِّساءُ وَالطِّيبُ وَجُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي في الصَّلاةِ.ح

3669. Bana dünyanızdan kadınlarla güzel kokular sevdirildi, gözümün aydınlığı da namazda kılındı.[3669]

٣٦٧٠–حَبِّبُوا اللهَ إلى عِبادِهِ يُحِبَّكُمْ اللهُ.صح

3665 İbni Adî,.III, 943; Müttekî, nr. 32662, 32703, 34045.
3666 Ukaylî, IV, 355; Heysemî, I, 89; Müttekî, nr. 33925.
3667 Ahmed, III, 130.
3668 Deylemî, II, 141; İbni Asâkir, XXX, 144.
3669 Nesai, İşretü'n-Nisâ 1; Ahmed, III, 128, 199, 285.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3670. Allah'ı kullarına sevdirin ki, Allah da sizi sevsin.[3670]

٣٦٧١–حَبِّذَا المُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي.ض

3671. Ümmetimden temizliğe özen gösterenler ne güzel yaparlar![3671]

٣٦٧٢–حَبِّذَا المُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي في الوُضُوءِ والطَّعامِ.ح

3672. Ümmetimden abdestte ve yemekte temizliğe önem verenler ne güzel yaparlar![3672]

٣٦٧٣–حَبِّذَا المُتَخَلِّلُونَ بالوُضُوءِ والمُتَخَلِّلُونَ مِنَ الطَّعامِ أمَّا تَخْلِيلُ الوُضُوءِ فالمَضْمَضَةُ والاسْتِنْشاقُ وَبَيْنَ الأَصابِعِ وأمَّا تَخْلِيلُ الطَّعامِ فَمِنَ الطَّعَامِ إِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أشَدَّ على المَلَكَيْنِ مِنْ أنْ يَرَيا بَيْنَ أسْنانِ صاحِبِهِما طَعامٌ وَهُوَ قائِمٌ يُصَلِّي.ض

3673. Abdestte ve yemekte temizliğe önem verenler ne güzel yaparlar; abdestte temizlik ağıza, buruna ve parmak aralarına su vermek; yemekte temizlik ise dişleri temizlemektir; namaza duran kişinin dişleri arasındaki yemek artıklarını görmek kadar meleklere sıkıntı veren bir şey yoktur.[3673]

٣٦٧٤–حُبُّكَ الشَّيءَ يُعْمي ويُصِمُّ.ح

3674. Birşeyi sevmen gözü kör, kulağı sağır yapar.[3674]

٣٦٧٥–حَتْمٌ على اللهِ أنْ لا يَسْتَجِيبَ دَعْوَةَ مَظْلُومٍ ولأحَدٍ قَبْلَهُ مِثْلُ مَظْلَمَتِهِ.ض

3675. Zulme uğradığı halde kendisi de başkasma zulmetmiş olan birinin duasını Allah Teala kesinlikle kabul etmez.[3675]

٣٦٧٦–حُجِبَتِ النَّارُ بالشَّهَوَاتِ وحُجِبَتِ الجَنَّةُ بالمَكارِهِ.صح

3670 Taberânî, VIII, 90; Deylemî, II, 130.
3671 Münzirî, I, 168; Heysemî, I, 235.
3672 Münzirî, I, 168; Heysemî, I, 235.
3673 Münzirî, I, 168; Heysemî, I, 235.
3674 Ebû Dâvûd, Edeb 116; Ahmed, V, 194, VI, 450.
3675 İbni Adî, V, 1898.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3676. Cehennem nefse hoş gelen şeylerle, cennet de nefsin hoşuna gitmeyen şeylerle kuşatılmıştır.[3676]

Hac

٣٦٧٧–حِجَجٌ تَتْرَى وعُمَرٌ نَسَقاً يَدْفَعْنَ مِيتَةَ السُّوءِ وعَيْلَةَ الفَقْرِ.ض

3677. Peşpeşe yapılan hacla umreler, kötü ölüme ve aşırı fakirliğe mani olur.[3677]

٣٦٧٨–حَجَّةٌ لِمَنْ لَمْ يَحُجَّ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ وغَزْوَةٌ لِمَنْ قد حَجَّ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ حِججٍ وغَزْوَةٌ في البَحْرِ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ في البَرِّ ومَنْ أجازَ البَحْرَ فكأنَّما أجازَ الأَوْدِيَةَ كُلَّها والمَائِدُ فِيهِ كالمُتَشَحِّطِ في دَمِهِ.ح

3678. Haccetmemiş adamın bir haccı on gazadan, haccetmiş olanın bir gazası on hacdan, bir deniz gazası da on kara gazasından daha hayırlıdır; denizi geçen bütün vadileri geçen, dalgalar üzerinde giden de kanı üzerinde can çekişen şehid gibidir.[3678]

٣٦٧٩–حَجَّةٌ خَيْرٌ مِنْ أرْبَعِينَ غَزْوَةً وَغَزْوَةٌ خَيْرٌ مِنْ أرْبَعِينَ حَجَّةً.ح

3679. Bir hac kırk gazveden, bir gazve de kırk hacdan daha hayırlıdır.[3679]

٣٦٨٠–حَجَّةٌ قَبْلَ غَزْوَةٍ أفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ غَزْوَةً بَعْدَ حَجَّةٍ وَغَزْوَةٌ بَعْدَ حَجَّةٍ أفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً ولَمَوْقِفُ ساعَةٍ في سَبِيلِ اللهِ أفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً.ض

3680. Gazveden önce hac yapmak elli gazveden, hacdan sonra yapılan gazve de elli hacdan, Allah yolunda bir müddet cephede durmak da elli hacdan daha üstündür.[3680]

3676 Buhârî, Rikâk 28; Ahmed, II, 333, 373.
3677 Abdürrezzâk, nr. 8815; Müttekî, nr. 11818, 11842.
3678 Beyhakî, IV, 334; Heysemî, V, 281.
3679 Münzirî, II, 290; Heysemî, V, 279; Müttekî, nr. 10599.
3680 Ebû Nuaym, V, 188; Müttekî, nr. 10601.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٨١–حُجَّ عن أبيك واعْتَمِرْ.صح

3681. Baban adına hac ve umre yap![3681]

٣٦٨٢–حجَّ عَنْ نَفْسِكَ ثُمَّ حُجَّ عَنْ شَبْرَمَةَ.ح

3682. Önce kendin için, sonra da Şübrüme için haccet![3682]

٣٦٨٣–حُجُّوا حُجُّوا قَبْلَ أنْ لا تَحُجُّوا فَكَأنِّي أنْظُرُ إلى حَبَشِيَ أصْمَعَ أفْدَعَ بِيَدِهِ مِعْوَلٌ يَهْدِمُها حَجَراً حجراً.صح

3683. Hac imkanlarını kaçırmadan önce haccedin; zira ben küçük kulaklı, çarpık bacaklı Habeşli birinin elinde balyozuyla Kabe'nin taşlarını birer birer yıktığını şimdiden görür gibiyim.[3683]

٣٦٨٤–حُجُّوا قَبْلَ أنْ لا تَحُجُّوا تَقْعُدُ أعْرابُها على أذْنابِ أوْدِيَتِها فلا يَصِلُ إلى الحَجِّ أحَدٌ.ض

3684. Hac yapamaz hale gelmeden önce haccedin; gün gelir bedeviler hac yollarını tutarak kimsenin hacca gidişine izin vermezler.[3684]

٣٦٨٥–حُجُّوا فإنَّ الحَجَّ يَغْسِلُ الذُّنُوبَ كما يَغْسِلُ المَاءُ الدَّرَنَ.ض

3685. Hac yapın; hac suyun kiri temizlediği gibi günahları temizler.[3685]

٣٦٨٦–حجُّوا تَسْتَغْنوا وسافِرُوا تَصِحُّوا.ض

3686. Haccedin ki zengin olasınız, seyahata çıkın ki sıhhat bulasınız.[3686]

3681 Ahmed, IV, 10; Hâkim, I, 654; Beyhakî, IV, 329.
3682 Ebû Dâvûd, Menâsik 26; Taberânî, XII, 43; Heysemî, III, 283.
3683 Dârekutnî, II, 302; Beyhakî, IV, 340; Müttekî, nr. 11819, 11820; Aclûnî, I, 418.
3684 Hâkim, I, 448; Elbânî, Zaîfe, nr. 543.
3685 Münzirî, II, 166; Heysemî, III, 209; Müttekî, nr. 11821.
3686 Abdürrezzâk, nr. 8819; İbni Hacer, Telhîs, III, 116; Müttekî, nr. 11822, 43304.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Çeşitli Hadisler

٣٦٨٧–حَدُّ الجِوارِ أرْبَعُونَ داراً.ض

3687. Komşuluğun sınırı, kırk evdir.[3687]

٣٦٨٨–حَدُّ السَّاحِرِ ضَرْبَةٌ بالسَّيْفِ.صح

3688. Büyücünün cezası, boynunun kılıçla vurulmasıdır.[3688]

٣٦٨٩–حَدٌّ يُعْمَلُ في الأَرْضِ خَيْرٌ لأَهْلِ الأَرْضِ مِنْ أنْ يُمْطَرُوا أرْبَعِينَ صَباحاً.صح

3689. Yeryüzünde bir cezanın uygulanması, yer halkı için kırk sabah yağmur yağmasından daha hayırlıdır. [3689]

٣٦٩٠–حَدُّ الطَّرِيقِ سَبْعَةُ أذْرُعٍ.صح

3690. Yolun sınırı, yedi ziradır.[3690]

٣٦٩١–حَدِّثُوا عَنْ بَنِي إسْرائِيلَ ولا حَرَجَ.صح

3691. İsrail oğullarından rivayette bulunun, bunda zorluk yoktur.[3691]

٣٦٩٢–حَدِّثُوا عَنِّي بِما تَسْمَعُونَ ولا تَقُولُوا إلا حَقاً ومَنْ كَذَبَ عَلَيَّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في جَهَنَّمَ يَرْتَعُ فيهِ.ض

3692. Benden duyduklarınızı naklederken doğruyu söyleyin; benim adıma yalan söyleyene cehennemde bir ev yapılır da o kişi orada yaşar.[3692]

٣٦٩٣–حَدِّثُوا النَّاسَ بِما يَعْرِفُونَ أتُرِيدُونَ أنْ يُكَذَّبَ اللهُ وَرَسُولُهُ.ح

3693. İnsanlara bildikleri şeyleri anlatın; onların Allah ve resulünü yalanlamalarını mı istersiniz?[3693]

3687 Beyhakî, VI, 276.
3688 Dârekutnî, III, 114; Beyhakî, VIII, 136.
3689 Ahmed, II, 402; İbnü'l-Cârûd, s. 203.
3690 Ahmed, II, 429.
3691 Ahmed, III, 12.
3692 Taberânî, III, 3; Heysemî, I, 148; Müttekî, nr. 39178.
3693 Müttekî, nr. 29318.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٦٩٤–حَدَّثَنِي جِبْرِيلُ قالَ يَقُولُ اللهُ تعالى لا إِلَهَ إلا اللهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَهُ أَمِنَ عَذَابِي.

3694. Cibril bana Allah Teala'nın, *"Lailaheillallah benim kalemdir, oraya giren azabımdan emin olur"* buyurduğunu haber verdi:[3694]

٣٦٩٥–حَذْفُ السَّلامِ سُنَّةٌ.صح

3695. Namazda selamı çabuk vermek sünnettir.[3695]

٣٦٩٦–حَرَسُ لَيْلَةٍ في سَبِيلِ اللهِ على ساحِلِ البَحْرِ أَفْضَلُ مِنْ صِيامِ رَجُلٍ وقِيامِهِ في أَهْلِهِ أَلْفَ سَنَةٍ السَّنَةُ ثَلاثُمائَةِ يَوْمٍ اليَوْمُ كَأَلْفِ سَنَةٍ.ض

3696. Deniz kenarında bir gece Allah için nöbet beklemek, bir kimsenin ailesi içinde bin sene geceyi ibadetle, gündüzü oruçla geçirmesinde daha hayırlıdır; her sene üçyüzaltmış gün ve her gün de bin sene gibidir.[3696]

٣٦٩٧–حَرَسُ لَيْلَةٍ في سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ يُقامُ لَيْلُها وَيُصامُ نَهارُها.ح

3697. Allah yolunda bir gece nöbet beklemek gecesi nafile ibadetle, gündüzü nafile oruçla geçirilen bin günden daha faziletlidir.[3697]

Haramlar

٣٦٩٨–حَرَّمَ اللهُ الخَمْرَ وكُلُّ مُسْكِرٍ حَرامٌ.صح

3698. Allah içkiyi haram kıldı; her sarhoş edici şey de haramdır.[3698]

٣٦٩٩–حُرِّمَ لِباسُ الحَرِيرِ والذَّهَبِ على ذُكُورِ أُمَّتِي وأُحِلَّ لإِناثِهِمْ.صح

3694 Şecerî, Emâlî,I, 41.
3695 Ahmed, II, 532; Hâkim, I, 231; Beyhakî, II, 180.
3696 Münzirî, II, 159.
3697 Ahmed, I, 61; Taberânî, I, 91; Hâkim, II, 91.
3698 Taberânî, XII, 316; Elbânî, Sahîha, nr. 1814.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3699. İpek giymekle altın kullanmak ümmetimin erkeklerine haram, kadınlarına helal kılındı.[3699]

٣٧٠٠–حُرِّمَ على عَيْنَيْنِ أَنْ تَنالَهُما النارُ عَيْنٍ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ الله وعَيْنٍ باتَتْ تَحْرُسُ الإِسْلامَ وأَهْلَهُ مِنْ أَهْلِ الكُفْرِ.صَح

3700. İki göz vardır ki onlara ateş dokunmaz; biri Allah korkusundan ağlayan göz, diğeri de İslam'ı ve müslümanları kafirlere karşı korumak için nöbet tutan gözdür.[3700]

٣٧٠١–حُرِّمَ ما بَيْنَ لابَتَي المَدِينَةِ على لِساني.

3701. Medine'nin iki taşlık arası benim dilimle haram kılındı.[3701]

٣٧٠٢–حُرِّمَ على النارِ كُلُّ هَيِّنٍ لَيِّنٍ سَهْلٍ قَرِيبٍ مِنَ الناسِ .ح

3702. İnsanlardan yumuşak huylu, ince kalpli, iyi geçimli ve cana yakın olanlar cehenneme haram kılınmıştır.[3702]

٣٧٠٣–حُرِّمَتِ التِّجارَة في الخَمْرِ.صح

3703. İçki ticareti haram kılındı.[3703]

٣٧٠٤–حُرِّمَتِ النَّارُ على عَيْنٍ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ الله وحُرِّمَتِ النَّارُ على عَيْنٍ سَهِرَتْ في سَبِيلِ الله وحُرِّمَتِ النَّارُ على عَيْنٍ غَضَّتْ عَنْ محارِمِ الله أَوْ عَيْنٍ فُقِئَتْ في سَبِيلِ الله.صح

3704. Cehennem, Allah korkusundan ağlayanla Allah yolunda uykusuz kalan göze haram kılındı; Allah'ın haramlarına bakmayan veya Allah yolunda çıkarılmış olan göze de ateş haram kılındı.[3704]

3699 Zeylâî, IV, 223; Müttekî, nr. 41210.
3700 Hâkim, II, 92; Beyhakî, Şuab, IV, 16.
3701 Heysemî, III, 303; Müttekî, nr. 34817, 34870.
3702 Ahmed, I, 415; Müttekî, nr. 5195; Aclûnî, I, 424.
3703 Beyhakî, VI, 11; Müttekî, nr. 9411.
3704 Ahmed, IV, 134; Taberânî, Evsat, VIII, 316; Hâkim, II, 92.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٧٠٥–حُرْمَةُ نِساءِ المُجاهِدِينَ على القَاعِدِينَ كَحُرْمَةِ أُمَّهاتِهِمْ وما مِنْ رَجُلٍ مِنَ القاعِدِينَ يَخْلُفُ رَجُلاً مِنَ المُجاهِدِينَ في أَهْلِهِ فَيَخُونَهُ فِيهِمْ إلا وَقَفَ لَهُ يَوْمَ القِيامَةِ فَقيلَ لَهُ قَدْ خَلَفَكَ في أَهْلِكَ فَخُذْ مِنْ حَسَناتِهِ ما شِئْتَ فَيَأْخُذُ مِنْ عَمَلِهِ ما شاءَ فما ظَنُّكُمْ ما أرى يدع من حسناته شيئًا.صح

3705. Allah yolunda cihada çıkan mücahid eşlerinin cihada çıkmayanlara haram oluşu, tıpkı annelerinin kendilerine haram oluşu gibidir; mücahid ailelerden birinin işlerini üzerine alıp da onlara hainlik eden kişi kıyamet günü mücahidin karşısında durdurulur ve kendisine; *"Bu adam senin ailenin işlerini üzerine alıp onlara hainlik etti, onun iyiliklerinden istediğin kadarını al!"* denilir; o da onun sevabından istediği kadarını alır; emanete ihanet etmiş olan bu adamın sevabmdan geride birşey kalacağını mı sanıyorsunuz?[3705]

٣٧٠٦–حُرْمَةُ الجارِ على الجارِ كحُرْمَةِ دَمِهِ.ض

3706. Komşunun komşuya haram olması, kanının haram olması gibidir.[3706]

٣٧٠٧–حُرْمَةُ مالِ المُسْلِمِ كحُرْمَةِ دَمِهِ.ض

3707. Müslümanın malının haram oluşu, kanının haram oluşu gibidir.[3707]

٣٧٠٨–حَرِيمُ البِئْرِ مَدُّ رِشائِها.ض

3708. Kuyunun korunması gereken yeri, her yönden ip uzunluğu kadardır.[3708]

٣٧٠٩–حَرِيمُ النَّخْلَةِ مَدُّ جَرِيدِها.ض

3709. Hurma ağacının harimi, dalının uzandığı yere kadardır.[3709]

3705 Ahmed, V, 352; Rûyânî, I, 64.
3706 Müttekî, nr. 24896.
3707 Kudâî, I, 137; Ebû Nuaym, VII, 334; Deylemî, II, 143.
3708 Bûsırî, III, 85.
3709 Taberânî, XII, 453; Heysemî, IV, 69.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Çeşitli Hadisler

٣٧١٠–حُزُقَّة حُزُقَّة تَرَقَّ عَيْنَ بَقَّة. ح

3710. Zayıf yavrucak, küçük gözlü olanın üzerine çık![3710]

٣٧١١–حَسَّانٌ حِجازٌ بَيْنَ المُؤمِنِينَ والمُنافِقِينَ لا يُحِبُّهُ مُنافِقٌ ولا يُبْغِضُهُ مُؤمِنٌ.

3711. Hassan –İbni Sabit- müminlerle münafıklar arasında bir perdedir; münafık olan onu sevmez, mümin olan da ona buğzetmez.[3711]

٣٧١٢–حَسْبُ المُؤمِنِ مِنَ الشِّقاقِ والخَيْبَةِ أنْ يَسْمَعَ المُؤذِّنَ يُثَوِّبُ بالصَّلاةِ فلا يُجِيبُهُ. ح

3712. Bir mümin için müezzinin namaz çağrısını duyup da ona icabet etmemek saygısızlık ve hayırdan mahrumiyet olarak kendisine yeterl.[3712]

٣٧١٣–حَسْبُ امْرِىءٍ مِنَ البُخْلِ أنْ يَقُولَ آخُذُ حَقِّي كُلَّهُ ولا أدَعُ مِنْهُ شَيْئاً. ض

3713. Kişiye cimrilik olarak, *"Hakkımın hepsini alır, ondan hiçbir şey bırakmam!"* demesi yeterlidir.[3713]

٣٧١٤–حَسْبُكَ مِنْ نِساءِ العالَمِينَ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وفاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وآسِيَةُ امْرأةُ فِرْعَوْنَ.

3714. Meryem binti İmran, Hatice binti Huveylid, Fatıma binti Muhammed ve Firavun'un karısı Asiye alemlerin kadınları olarak yeter.[3714]

٣٧١٥–حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الوَكِيلُ أمانٌ لِكُلِّ خائِفٍ. ض

3715. *"Allah bana kafidir, o ne güzel vekildir!"* sözü, korkan her insan için bir emniyet kaynağıdır.[3715]

3710 Irâkî, IV, 205; Heysemî, IX, 176; Müttekî, nr. 37643; Hz. Peygamber torunlarıyla oynarken Hasan'a hitaben söylemiştir.

3711 İbni Asâkir, XII, 398.

3712 Taberânî, XX, 183; Deylemî, II, 144; Heysemî, II, 42.

3713 Deylemî, III, 286.

3714 İbni Ebî Şeybe, VI, 391; Ahmed, III, 135; İbni Hibbân, XV, 464.

3715 Deylemî, II, 134.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٧١٦–حَسْبِيَ رَجائِي مِنْ خالِقِي وَحَسْبِي دِينِي مِنْ دُنْيايَ.ح

3716. Yaratıcıma olan ümidim, dünyamdan da dinim bana yeter![3716]

Güzel Şeyler

٣٧١٧–حُسْنُ الخُلُق خُلْقُ الله الأَعْظَمِ.ض

3717. Güzel ahlak, Allah'ın yarattığı en üstün şeydir.[3717]

٣٧١٨–حُسْنُ الخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ.ض

3718. Güzel ahlak, dinin yarısıdır.[3718]

٣٧١٩–حُسْنُ الخُلُقِ يُذِيبُ الخَطايا كما تُذِيبُ الشَّمْسُ الجَلِيدَ.ض

3719. Güzel ahlak, güneşin buzları erittiği gibi günahları eritir.[3719]

٣٧٢٠–حُسْنُ الشَّعْرِ مالٌ وحُسْنُ الوَجْهِ مالٌ وحُسْنُ اللِّسانِ مالٌ والمالُ مالٌ.ض

3720. Güzel saç mal, güzel yüz mal, güzel dil mal, mal da maldır.[3720]

٣٧٢١–حُسْنُ الصَّوْتِ زِينَةُ القُرْآنِ.ض

3721. Güzel ses, Kur'an'ın süsüdür.[3721]

٣٧٢٢–حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ العِبادَةِ.صح

3722. Hüsnü zan, güzel ibadetlerdendir.[3722]

٣٧٢٣–حُسْنُ المَلَكَةِ نَماءٌ وسُوءُ الخُلُقِ شُؤْمٌ والبِرُّ زِيادَةٌ في العُمُرِ والصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مِيْتَةَ السُّوءِ.ح

3716 Ebû Nuaym, VIII, 54.
3717 Taberânî, Evsat, VIII, 184; Ebû Nuaym, II, 175; Heysemî, VIII, 20.
3718 Deylemî, II, 140.
3719 İbni Adî, V, 1881; Zebîdî, VII, 323.
3720 Deylemî, II, 141; İbni Asâkir, XXXVI, 390.
3721 Taberânî, X, 82; Heysemî, VII, 171.
3722 Ahmed, II, 297; İbni Hibbân, II, 399; Hâkim, IV, 285.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

3723. Güzel davranış bereket, kötü davranış uğursuzluk, iyilik ömürde artış, sadaka da kötü ölüme engeldir.[3723]

٣٧٢٤–حُسْنُ المَلَكَةِ يُمْنٌ وَسُوءُ الخُلُقِ شُؤْمٌ.ض

3724. Güzel davranış bereket, kötü davranış bereketsizliktir.[3724]

٣٧٢٥–حُسْنُ المَلَكَةِ يُمْنٌ وسُوءُ الخُلُق شُؤْمٌ وطاعةُ المَرأةِ نَدامَةٌ والصَّدَقَةُ تَدْفَعُ القَضاءَ السُّوءَ.ح

3725. Güzel davranış bereket, kötü ahlak bereketsizlik, kadına itaat pişmanlık, sadaka da kötü olaylara engeldir.[3725]

٣٧٢٦–حَسِّنُوا القُرآنَ بأصْواتِكُمْ فإنَّ الصَّوْتَ الحَسَنَ يَزِيدُ القُرآنَ حُسْناً.ح

3726. Kuran'ı seslerinizle güzelleştirin; güzel ses Kuran'ın güzelliğine güzellik katar. [3726]

٣٧٢٧–حُسَيْنٌ مِنِّي وأنا مِنْهُ أحَبَّ اللهُ مَنْ أحَبَّ حُسَيْناً الحَسَنُ والحُسَيْنُ سِبْطانِ مِنَ الأَسْباطِ.ح

3727. Hüseyin benden ben de ondanım; Allah Hüseyin'i seveni sevsin, onlar torunlardan iki torundurlar! [3727]

Çeşitli Hadisler

٣٧٢٨–حَصِّنُوا أمْوالَكُمْ بالزَّكاةِ وَدَاوُوا مَرْضاكُمْ بالصَّدَقَةِ وأعِدُّوا لِلْبَلاءِ الدُّعاءَ.ض

3728. Mallarınızı zekatla koruyup hastalarınızı sadakayla tedavi edin; belalara karşı da duaları siper edinin.[3728]

3723 Ahmed, III, 502; Taberânî, V, 17; Heysemî, III, 110.
3724 Ebû Yalâ, III, 113; Kudâî, I, 170; Deylemî, II, 141.
3725 İbni Asâkir, XVI, 445.
3726 Hâkim, I, 768; Beyhakî, Şuab, II, 386.
3727 Buhârî, Müfred, I, 133; Taberânî, XXII, 274; Hâkim, III, 194.
3728 Taberânî, X, 128; Beyhakî, III, 382; Heysemî, III, 64.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

٣٧٢٩–حَصِّنُوا أَمْوالَكُمْ بالزَّكاةِ ودَاوُوا مَرْضاكُمْ بالصَّدَقَةِ واسْتَعِينُوا على حَمْلِ البَلاءِ بالدُّعاءِ والتَّضَرعِ.ض

3729. Mallarınızı zekatla koruyun, hastalarınızı sadakayla tedavi edin, belalara tahammül için de dua ve niyazlardan yardım isteyin.[3729]

٣٧٣٠–حَضْرَمَوْتُ خَيْرٌ مِنْ بَنِي الحارِثِ .ح

3730. Hadramevt, Haris oğullarından daha hayırlıdır.[3730]

٣٧٣١–حَضَرَ مَلَكُ المَوْتِ رَجُلاً فَشَقَّ أعْضاءهُ فَلَمْ يَجِدْهُ عَمِلَ خَيْراً ثُمَّ شَقَّ قَلْبَهُ فَلَمْ يَجِدْ فِيهِ خَيْراً فَفَكَّ لَحْيَيْهِ فَوَجَدَ طَرَفَ لِسانِهِ لاصقاً بِحَنَكِهِ يَقُولُ لا إله إلاَّ الله فَغُفِرَ لَهُ بِكَلِمَةِ الاخْلاصِ.

3731. Ölüm meleği ölmekte olan bir adama gelip organlarını yardı; orada hayır adına bir şey bulamadı; sonra kalbini açıp baktı orada da bir hayır bulamadı; ardından ağzını açıp bakınca dilini, *"Lailaheillallah!"* derken buldu; o ihlas kelimesi sebebiyle mağfiret olunup kurtuldu.[3731]

٣٧٣٢–حُفَّتِ الجَنَّةُ بالمَكارِهِ وَحُفَّتِ النَّارُ بالشَّهَواتِ.صح

3732. Cennet nefsin istemediği, cehennem de nefsin istediği şeylerle donatılmıştır.[3732]

٣٧٣٣–حِفْظُ الغُلامِ الصَّغِيرِ كالنَّقْشِ في الحَجَرِ وَحِفْظُ الرَّجُلِ بَعْدَ ما يَكْبُرُ كالكِتابِ على المَاءِ.

3733. Küçüğün öğrenmesi taş üzerine kazman nakışa, büyüğün öğrenmesi ise su üzerine yazılan yazıya benzer.[3733]

3729 Taberânî, X, 128; Beyhakî, III, 382; Heysemî, III, 64.
3730 Heysemî, X, 44.
3731 Beyhakî, Şuab, II, 9; Hatîb, IX, 124.
3732 Ahmed, III, 254; Abd b. Humeyd, s. 391.
3733 Hatîb,Câmi, I, 310.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Haklar

٣٧٣٤–حقاً على المُسْلِمِينَ أنْ يَغْتَسِلُوا يَوْمَ الجُمُعَةِ وَلْيَمَسَّ أحَدُهُمْ مِنْ طِيبِ أهْلِهِ فإنْ لَمْ يَجِدْ فالماءُ لهُ طيبٌ.

3734. Cuma günleri yıkanıp güzel koku sürünmek müslümanlar üzerine bir görevdir; koku bulamayanlar için su da koku yerine geçer.[3734]

٣٧٣٥–حَقُّ المُسْلِمِ على المُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلامِ وعِيادَةُ المَرِيضِ والإتِّباعُ الجِنائِزِ وإجابَةُ الدَّعْوَةِ وَتَشْمِيتُ العاطِسِ.صح

3735. Müslümanın müslüman üzerindeki beş hakkı; selamı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, davete gitmek, aksırana; *"Yerhamukellah!"* demektir.[3735]

٣٧٣٦–حَقُّ المُسْلِمِ على المُسْلِمِ سِتٌّ إذا لَقِيتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وإذا دَعاكَ فأَجِبْهُ وإذا اسْتَنْصَحَكَ فانْصَحْ لَهُ وإذا عَطَسَ فَحَمِدَ الله فَشَمِّتْهُ وإذا مَرِضَ فَعُدْهُ وإذا ماتَ فاتَّبِعْهُ.

3736. Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı altıdır; karşılaştığında kendisine selam ver, davet ettiğinde davetine icabet et, nasihat istediğinde kendisine yol göster, aksırıp elhamdülillah dediğinde ona yerhamükellah de, hastalandığında kendisini ziyaret et, öldüğünde de cenazesine katıl.[3736]

٣٧٣٧–حَقُّ الزَّوْجِ على زَوْجَتِهِ أنْ لا تَمْنَعهُ نَفْسَها وإن كانَتْ على ظَهْرِ قَتَبٍ وأنْ لا تَصُومَ يَوْماً واحِداً إلاَّ بإذْنِهِ إلاَّ الفَرِيضَةَ فإنْ فَعَلَتْ أثِمَتْ ولَمْ يُتَقَبَّلْ مِنْها وأنْ لا تُعْطِيَ مِنْ بَيْتِهِ شَيْئاً إلاَّ بإذْنِهِ فإنْ فَعَلَتْ كانَ لَهُ الأجْرُ وَكانَ عَلَيْها الوِزْرُ وأنْ لا

3734 Ahmed, IV, 34; Heysemî, II, 172; Müttekî, nr. 21276.

3735 Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selâm 4; İbni Mâce, Cenâiz 1.

3736 Müslim, Selâm 5.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

تَخْرُجَ مِنْ بَيْتِهِ إلا بِإِذْنِهِ فإنْ فَعَلَتْ لَعَنَها الله وَمَلائِكَةُ الغَضَبِ حَتَّى تَتُوبَ أوْ تُرَاجِعَ وإنْ كانَ ظالِماً.

3737. Kocanın eşi üzerindeki hakkı deve üstünde bile olsa emrine itaat etmesi, izni olmadan farz dışında oruç tutmaması, -tutarsa günah işler ve orucu kabul edilmez- izni olmadan evinden bir şey vermemesi, -verirse kocasına sevap kendisine günah yazılır- yine izni olmadan evinden çıkmamasıdır; izinsiz olarak evinden çıkan kadına tevbe edip evine dönünceye kadar Allah ve melekleri lanet eder; kocası zalim bile olsa durum yine aynıdır.[3737]

٣٧٣٨–حَقُّ الزَّوْجِ على المَرأةِ أنْ لا تَهْجُرَ فِراشَهُ وأنْ تُبرَّ قَسَمَهُ وأنْ تُطِيعَ أمْرَهُ وأنْ لا تَخْرُجَ إلا بِإِذْنِهِ وأنْ لا تُدْخِلَ إلَيْهِ مَنْ يَكْرَهُ.ض

3738. Erkeğin eşi üzerindeki hakkı yatağını terketmeyip yemin ettiğinde yeminini boşa çıkarmaması, sözünü dinleyip izni olmaksızın dışarı çıkmaması ve hoşlanmadığı kişileri eve almamasıdır.[3738]

٣٧٣٩–حَقُّ الزَّوْجِ على زَوْجَتِهِ أنْ لَوْ كانَتْ بِهِ قَرْحَةٌ للحَسَتْها ما أدَّتْ حَقَّهُ.صح

3739. Kadın kocasının üzerindeki yarayı yalasa bile, onun hakkını ödemiş olmaz.[3739]

٣٧٤٠–حَقُّ المَرْأةِ على الزَّوْجِ أنْ يُطْعِمُها إذا طَعِمَ وَيَكْسُوها إذا اكْتَسى ولا يَضْرِبَ الوَجْهَ ولا يُقَبِّحَ ولا يَهْجُرَ إلا في البَيْتِ.ض

3740. Kadının kocası üzerindeki hakkı, yediğinden yedirmesi, giydiğinden giydirmesi, yüzüne vurup ona, *"Çirkinsin!"* gibi sözler söylememesi, evinin dışında bir yerde kendisini yalnız bırakmamasıdır.[3740]

[3737] Tayâlisî, s. 263; İbni Ebî Şeybe, III, 557; Abd b. Humeyd, s. 258; Beyhakî, VII, 292.

[3738] Taberânî, II, 52; Rûyânî, II, 487; Ukaylî, II, 221.

[3739] İbni Hibbân, IX, 472; Nesâî, Kübrâ, III, 283; Hâkim, II, 205; Beyhakî, VII, 291.

[3740] Ahmed, IV, 447; İbni Hibbân, IX, 482; Taberânî, XIX, 428; Hâkim, II, 204.

٣٧٤١–حَقُّ الجارِ إنْ مَرِضَ عُدْتَهُ وإنْ ماتَ شَيَّعْتَهُ وإنْ اسْتَقْرَضَكَ أقْرَضْتَهُ وإنْ أعْوَزَ سَتَرْتَهُ وإنْ أصابَهُ خَيْرٌ هَنَّأْتَهُ وإنْ أصابَتْهُ مُصِيبَةٌ عَزَّيْتَهُ ولا تَرْفَعْ بِناءَكَ فَوْقَ بِنائِهِ فَتَسُدَّ عَلَيْهِ الرِّيحَ ولا تُؤْذِهِ بِرِيحِ قِدْرِكَ إلا أنْ تَغْرِفَ لَهُ مِنْها.ض

3741. Komşunun senin üzerindeki hakkı, hastalandığında onu ziyaret etmen, öldüğünde cenazesine gitmen, borç istediğinde vermen, fakir düştüğünde bunu gizlemen, güzel bir şeye kavuştuğunda onu kutlaman, başına bir musibet geldiğinde teselli etmen, evini onun evinden yüksek yapıp da evinin hava almasına engel olmaman, kendisine göndermeyeceksen yaptığın yemeğin kokusuyla ona sıkıntı vermemendir.[3741]

٣٧٤٢–حَقُّ الوَلَدِ على الوَالِدِ أنْ يُعَلِّمَهُ الكِتابَةَ والسِّباحَةَ والرِّمايَةَ وأنْ لا يَرْزُقَهُ إلاَّ طَيِباً.ض

3742. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, kendisine okuma yazmayı, yüzme ve ok atmayı öğretip helal rızıkla beslemesidir.[3742]

٣٧٤٣–حَقُّ الوَلَدِ على وَالِدِهِ أنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُزَوِّجَهُ إذا أدْرَكَ وَيُعَلِّمَهُ الكِتابَ.ض

3743. Çocuğun babası üzerindeki hakkı kendisine güzel bir isim koyması, evlenecek yaşa geldiğinde evlendirmesi ve Kuran okumayı öğretmesidir. [3743]

٣٧٤٤–حَقُّ كَبِيرِ الإِخْوَةِ على صَغِيرِهِمْ كَحَقِّ الوَالِدِ على وَلَدِهِ.ض

3744. Büyük kardeşin küçük kardeş üzerindeki hakkı, babanın çocuk üzerindeki hakkı gibidir.[3744]

٣٧٤٥–حَقُّ الوَلَدِ على الوالِدِ أنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ أدَبَهُ.ض

3741 Taberânî, XIX, 419; Beyhakî, Şuab, VII, 84; Heysemî, VIII, 165.
3742 Beyhakî, X, 15; a.mlf., Şuab, VI, 401.
3743 Deylemî, II, 131.
3744 Beyhakî, Şuab, VI, 210; Hatîb, V, 118; Deylemî, II, 132.

3745. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, kendisine güzel bir isim vererek iyi bir şekilde terbiye etmesidir.[3745]

٣٧٤٦–حَقُّ الوَلَدِ على وَالِدِهِ أنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ مَوْضِعَهُ وَيُحَسِّنَ أدبهُ.ض

3746. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, ona güzel bir isim vermesi, kendisine uygun bir çevre seçmesi ve onu güzel şekilde terbiye etmesidir.[3746]

٣٧٤٧–حَقٌّ لله على كُلِّ مُسْلِمٍ أنْ يَغْتَسِلَ في كُلِّ سَبْعَةِ أيَّامٍ يَوْماً يَغْسِلُ فِيهِ رَأسَهُ وَجَسَدَهُ.صح

3747. Müslümanın haftada bir defa başını ve vücudunu yıkaması, Allah'ın onun üzerindeki hakkıdır.[3747]

٣٧٤٨–حَقٌّ كُلِّ مُسْلِمٍ السِّواكُ وَغُسْلُ يَوْمِ الجُمُعَةِ وَأنْ يَمَسَّ مِنْ طِيبِ أهْلِهِ إنْ كانَ.ح

3748. Her müslümanın misvak kullanması, cuma günleri yıkanması, bulabilirse evdeki kokulardan kullanması üzerine bir görevdir.[3748]

٣٧٤٩–حَقٌّ على مَنْ قامَ مِنْ مَجْلِسٍ أنْ يُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ وَحَقٌّ على مَنْ أتَى مَجْلِساً أنْ يُسَلِّمَ.ض

3749. Bir meclisten ayrılırken oradakilere selam vermesi, kişinin üzerinde bir haktır; bir meclise uğradığımda da selam vermesi yine kişinin üzerinde bir haktır.[3749]

٣٧٥٠–حَقٌّ على الله عَوْنُ مَنْ نَكَحَ الْتِماسَ العَفافِ عَمَّا حَرَّمَ الله.ض

3750. Allah'ın haram kıldığı şeyden korunmak için evlenen kimseye yardım etmek, Allah üzerine bir haktır.[3750]

3745 Beyhakî, Şuab, VI, 401.
3746 Beyhakî, Şuab, VI, 401.
3747 Tayâlisî, s. 335.
3748 Heysemî, II, 172.
3749 Ahmed, III, 438; Taberânî, XX; 186; Heysemî, VIII, 35.
3750 İbni Adî, VII, 2719; Müttekî, nr. 44443.

٣٧٥١–حَقِيقٌ بالمَرءِ أنْ يَكُونَ لَهُ مجالِسُ يَخْلُو فِيها ويَذْكُرُ ذُنُوبَهُ فَيَسْتَغْفِرُ اللهَ مِنْها.

3751. Kişinin tenha bir yere çekilerek günahlarını hatırlayıp onlardan dolayı Allah'dan af dilemesi, güzel bir şeydir.[3751]

٣٧٥٢–حَكِيمُ أُمَّتِي عُوَيْمِرٌ.ض

3752. Ümmetimin hakimi Uveymir'dir.[3752]

٣٧٥٣–حَلْقُ القَفا مِنْ غَيْرِ حِجامَةٍ مَجُوسِيَّةٌ.

3753. Kan aldırma dışında başın arkasını traş etmek mecusilerin adetidir.[3753]

٣٧٥٤–حُلْوَةُ الدُّنْيا مُرَّةُ الآخِرَةِ ومُرَّةُ الدُّنْيا حُلْوَةُ الآخِرَةِ.صح

3754. Dünyanın tatlılığı ahiret acılığı, dünyanın acılığı ise ahiret tatlılığıdır.[3754]

٣٧٥٥–حَلِيفُ القَوْمِ مِنْهُمْ وابْنُ أخْتِ القَوْمِ مِنْهُمْ.ض

3755. Bir kavmin müttefikleri ile kız kardeşlerinin çocukları onlardandır.[3755]

Çeşitli Hadisler

٣٧٥٦–حَمْزَةُ بن عَبْدِ المُطَّلِبِ أخِي مِنَ الرَّضاعَةِ.ض

3756. Abdülmuttalib oğlu Hamza süt kardeşimdir.[3756]

٣٧٥٧–حَمْزَةُ سَيِّدُ الشُّهَداءِ يَوْمَ القِيامَةِ.

3757. Hamza, kıyamet günü şehidlerin efendisidir.[3757]

3751 Müttekî, nr. 10209, 103923.
3752 Müttekî, nr. 33508.
3753 Mütteki, nr: 17270.
3754 Ahmed, V, 342; Taberânî, III, 291; Heysemî, X, 249.
3755 Taberânî, XVII, 118; Heysemî, I, 195; Müttekî, 11019, 29644.
3756 İbni Sad, I, 109, VIII, 114; Taberânî, III, 153.
3757 Zeylâî, II, 309; Müttekî, nr. 33260.

٣٧٥٨–حَمَلَ نُوحٌ مَعَهُ فِي السَّفِينَةِ مِنْ جَمِيعِ الشَّجَرِ.صح

3758. Nuh, gemisine bütün ağaçlardan bir tane aldı.[3758]

٣٧٥٩–حَمَلَةُ القُرْآنِ عُرَفاءُ أَهْلِ الجَنَّةِ يَوْمَ القِيامَةِ.ض

3759. Kuran hafızları, kıyamet günü cennet ehlinin rehberleridir.[3759]

٣٧٦٠–حَمَلَةُ القُرْآنِ أَوْلِياءُ اللهِ فَمَنْ عادَاهُمْ عادَى اللهَ وَمَنْ والاهُمْ فَقَدْ والَى اللهَ.ض

3760. Kuran'ı hafızları Allah dostlarıdır; onlara düşmanlık eden Allah'a düşmanlık etmiş, onları dost edinen Allah'ı dost edinmiştir.[3760]

٣٧٦١–حَمْلُ العَصا علامةُ المُؤمِنِ وَسُنَّةُ الأَنْبياءِ.

3761. Asa taşımak müminlerin alametlerinden ve peygamberlerin sünnetlerindendir.[3761]

٣٧٦٢–حَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ مِنَ الرِّجالِ وَحَوَارِيَّ مِنَ النِّساءِ عائِشَةُ.

3762. Erkeklerden vezirim Zübeyr İbni Avvam, kadınlardan ise Aişe'dir.[3762]

٣٧٦٣–حُوسِبَ رَجُلٌ مِمَّنْ كانَ قَبْلَكُمْ فَلَمْ يُوجَدْ لَهُ مِنَ الخَيْرِ شَيءٌ إلاَّ أَنَّهُ كانَ رَجُلاً مُوسراً وَكانَ يُخالِطُ النَّاسَ وَكانَ يَأْمُرُ غِلْمانَهُ أَنْ يَتَجاوَزُوا عَنْ المُعْسِرِ فقالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَلائِكَتِهِ نَحْنُ أَحَقُّ بذلكَ مِنْهُ تَجاوَزُوا عنهُ.ح

3763. Sizden önceki ümmetler içinde bir adam hesaba çekildi, hiçbir sevabı bulunamadı, ancak o adam hali vakti yerinde biri olduğundan insanlara haşir neşir olur, hizmetçilerine fakirlerin borçlarını affetmelerini emrederdi, bunun üzerine Allah Teala meleklerine, *"Biz affetmeye ondan daha layıkız, siz de onu affedin!"* buyurdu.[3763]

3758 Müttekî, nr. 32392.

3759 Taberânî, III, 144; İbnü'l-Cevzî, I, 253; Suyûtî, Leâlî, I, 126; Müttekî, nr. 2289; İbni Arrâk, I, 293.

3760 Müttekî, nr. 2295; Şevkânî, nr. 310; Elbânî, Zaîfe, nr. 224.

3761 Deylemî, II, 147.

3762 Müslim, Fedâilü's-sahâbe 48; İbni Asâkir, V, 361; Müttekî, nr. 33291.

3763 Müslim, Müsâkât 30; Ahmed, IV, 120; Hâkim, II, 29; Beyhakî, V, 536.

Havuz

٣٧٦٤–حَوْضِي كما بَيْنَ صَنْعاءَ والمَدِينَةِ فيهِ الآنِيَةُ مِثْلُ الكَواكِبِ.

3764. Havuzum, Sana ile Medine arası kadardır, orada yıldızlar kadar kaplar vardır.[3764]

٣٧٦٥–حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ وزَواياهُ سَواءٌ وماؤهُ أبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وريحُهُ أطْيَبُ مِنَ المِسْكِ وكِيزانُهُ كَنُجُومِ السَّماءِ مَنْ يَشْرَبْ مِنْهُ فلا يَظْمَأُ أبداً. صح

3765. Benim havzımın genişliği bir aylık mesafedir; o kare şeklindedir, suyu sütten daha beyaz, kokusu miskten daha güzel, sürahileri gökteki yıldızlar kadardır, ondan içen bir daha asla susamaz.[3765]

٣٧٦٦–حَوْضِي مِنْ عَدَنَ إلى عَمَّانِ البَلْقاءِ ماؤه أشَدُّ بَياضاً مِنَ اللَّبَنِ وأحْلَى مِن العَسَلِ وأكْوابُهُ عَدَدُ نُجُومِ السَّماءِ مَنْ يَشْرَبْ منهُ شَرْبَةً لم يَظْمأْ بَعْدَها أبداً أوَّلُ النَّاسِ وُرُوداً عليهِ فُقَراءُ المُهاجِرِينَ الشُّعْثُ رُؤوساً الدُّنَّسُ ثِياباً الذِينَ لا يَنْكِحُونَ المُتَنَعِّماتِ ولا تُفْتَحُ لَهُمُ السُّدَدُ. صح

3766. Havuzum Aden'den Amman'ın Belka'sına kadar olup suyu sütten daha beyaz, baldan daha tatlı, kaplarının sayısı gökteki yıldızlardan daha fazladır; ondan bir defa içen bir daha susuzluk çekmez; onun başına ilk olarak üstü başı dağınık, evlenmek için kadın bulamayan, kapıların yüzlerine kapandığı muhacirlerin fakirleri gelir.[3766]

Çeşitli Hadisler

٣٧٦٧–حَوْلَها نُدَنْدِنُ. صح

3767. Biz de cennetle ilgili şeyler mırıldanıyoruz.[3767]

3764 İbni Asâkir, VI, 294; Müttekî, nr. 39143; Suyûtî, Menâhil, nr. 33.

3765 Taberânî, XI, 125; Beğavî, VII, 500; Münzirî, IV, 417; Müttekî, nr. 39144.

3766 Hâkim, I, 76; Zebîdî, X, 499; Müttekî, nr. 39145.

3767 Ahmed, V, 74; İbni Hibbân, III, 149; İbni Receb, Tahvîf, s. 15.

٣٧٦٨–حَيْثُما كُنْتُمْ فَصَلُّوا عَلَيَّ فإنَّ صلاتَكُمْ تَبْلُغُنِي.ح

3768. Nerede olursanız olun bana salat edin, zira salatlarınız bana ulaşır.[3768]

٣٧٦٩–حَيْثُما مَرَرْتَ بَقَبْرِ كافِرٍ فَبَشِّرْهُ بالنَّارِ.ض

3769. Uğradığın kafir kabirlerini cehennemle müjdele![3769]

٣٧٧٠–حَياتِي خَيْرٌ لَكُمْ ومَمَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ.ض

3770. Hayatım da ölümüm de sizin için hayırlıdır.[3770]

٣٧٧١–حَياتِي خَيْرٌ لَكُمْ تُحَدِّثُونَ ويُحْدَثُ لَكُمْ فإذا أنا مُتُّ كانَتْ وَفاتِي خَيْراً لَكُمْتُعْرَضُ عليَّ أعْمالَكُمْ فإنْ رَأَيْتُ خَيْراً حَمِدْتُ الله وإنْ رَأَيْتُ شَراً اسْتَغْفَرْتُ لَكُمْ.ح

3771. Hayatım sizin için hayırlıdır; siz benimle konuşur, ben de sizinle konuşurum; ölümüm de sizin için hayırlıdır, amelleriniz bana gösterilir; onlar içinde bir hayır gördüğümde Allah'a hamdeder, bir kötülük gördüğümde de sizin için bağışlanma dilerim.[3771]

٣٧٧٢–الحائِضُ والنُّفَساءُ إذا أتَتا على الوَقْتِ تَغْتَسِلانِ وتُحْرِمانِ وتَقْضِيانِ المَناسِكَ كُلَّها غَيْرَ الطَّوافِ بالبَيْتِ.ح

3772. Hayız ve lohusalı kadınlar mikat yerine geldiklerinde yıkanıp ihrama girerek hac görevlerini yaparlar, ancak Kabe'yi tavaf edemezler.[3772]

Hacı

٣٧٧٣–الحاجُّ الشعث التفل.صح

3773. Hacı, saçı başı toz içinde koku kullanmayan kişidir.[3773]

3768 Taberânî, III, 82; a. mlf, Evsat, I, 117; Heysemî, X, 162.
3769 Bezzâr, III, 299; Taberânî, I, 145; Heysemî, I, 118.
3770 Deylemî, II, 137.
3771 İbni Sad, II, 194.
3772 Ahmed, I, 363.
3773 Ahmed, VI, 325; Heysemî, III, 218.

٣٧٧٤–الحاجُّ الرَّاكِبُ لَهُ بِكُلِّ خُفٍّ يَضَعُهُ بَعِيرُهُ حَسَنَةٌ.ح

3774. Binekli hacının devesinin attığı her adıma sevap vardır.[3774]

٣٧٧٥–الحاجُّ في ضَمانِ اللهِ مُقْبِلاً ومُدْبِراً.ض

3775. Hacca giden giderken de dönerken de Allah'ın koruması altındadır.[3775]

٣٧٧٦–الحاجُّ والغازي وَفْدُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ إنْ دَعَوهُ أجابَهُمْ وإنْ اسْتَغْفَرُوهُ غَفَرَ لَهُمْ.

3776. Hac ile cihada çıkanlar Allah'ın elçileridir; dua ederlerse duaları kabul olunur, mağfiret dilerlerse günahları affolunur.[3776]

٣٧٧٧–الحاجُّ والمُعْتَمِرُ والغازي في سبيل اللهِ والمُجْمِعُ في ضَمانِ اللهِ دَعاهُمْ فأجابُوهُ وسَأَلُوهُ فأعْطاهُمْ.ض

3777. Hac, gazve, umre ve cumaya gidenler Allah'ın güvencesi altındadırlar; dua ederlerse kendilerine icabet olunur, isterlerse verilir.[3777]

Çeşitli Hadisler

٣٧٧٨–الحافِي أحَقُّ بِصَدْرِ الطَّرِيقِ مِنَ المُنْتَعِلِ.ح

3778. Yalınayak olan, yolun başına ayakkabılı olandan daha çok hak sahibidir.[3778]

٣٧٧٩–الحُبابُ شَيْطانٌ.ح

3779. Hubab, şeytandır.[3779]

٣٧٨٠–الحَبَّةُ السَّوْداءُ فيها شِفاءٌ مِنْ كُلِّ داءٍ إلاَّ المَوْتَ.ح

3780. Çörek otunda ölümden başka her hastalığa şifa vardır. [3780]

3774 Taberânî, XII, 75; Heysemî, III, 209.
3775 Deylemî, II, 149.
3776 İbni Adî, VI, 197; Beyhakî, Şuab, III, 475;
3777 Münzirî, II, 107.
3778 Taberânî, XI, 374; Deylemî, II, 161; Heysemî, VIII, 109.
3779 İbni Sad, III, 541; İbni Ebî Âsım, Âhâd, IV, 425.
3780 Taberânî, I, 187; Ziyâ, IV, 177; Heysemî, V, 88.

Kan Aldırma

٣٧٨١–الحجامة فى الرأس هى المُغِيثَة أمرنى بها جبريل حين أكلت طعام اليهودية.ض

3781. Baştan kan aldırmak hastalıklardan kurtarır, ben yahudi kadının zehirlediği yemeğini yediğimde Cibril bana böyle yapmamı söyledi.[3781]

٣٧٨٢–الحجامَةُ يَوْمَ الثُّلاثاءِ لِسَبْعَ عَشْرَةَ مِنَ الشَّهْرِ دَوَاءٌ لِداءِ سَنَةٍ.ح

3782. Ayın onyedinci çarşamba günü kan aldırmak, o senenin hastalıklarına karşı şifa olur.[3782]

٣٧٨٣–الحِجامَةُ في الرَّأسِ مِنَ الجُنُونِ والجُذامِ والبَرَصِ والأَضْراسِ والنعاسِ.ض

3783. Baştan kan aldırmak delilik, baş ağrısı, cüzzam, alaca hastalığı, diş ağrısı ve uyuklamalara karşı iyi gelir.[3783]

٣٧٨٤–الحِجامَةُ في الرَّأسِ شِفاءٌ مِنْ سَبْعٍ إذا ما نَوَى صاحِبُها مِنَ الجُنُونِ والصُّداعِ والجُذامِ والبَرَصِ والنُّعاسِ وَوَجَعِ الضِّرْسِ وظُلْمَةٍ يَجِدُها في عَيْنَيْهِ.ض

3784. Kişi şifa bulmaya niyet ederse baştan kan aldırmak delilik, baş ağrısı, cüzzam, alaca hastalığı, uyuklama, diş ağrısı, göz kararması gibi yedi çeşit hastalığa faydalı olur. [3784]

٣٧٨٥– الْحِجَامَةُ عَلَى الرِّيقِ أَمْثَلُ وَفِيهِ شِفَاءٌ وَبَرَكَةٌ وَتَزِيدُ فِى الْعَقْلِ وَفِى الْحِفْظِ فَاحْتَجِمُوا عَلَى بَرَكَةِ اللَّهِ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَاجْتَنِبُوا الْحِجَامَةَ يَوْمَ الأَرْبِعَاءِ وَالْجُمُعَةِ وَالسَّبْتِ وَيَوْمَ الأَحَدِ تَحَرِّيًا وَاحْتَجِمُوا يَوْمَ الاِثْنَيْنِ وَالثُّلاَثَاءِ فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِى عَافَى اللَّهُ فِيهِ أَيُّوبَ مِنَ الْبَلاَءِ وَضَرَبَهُ بِالْبَلاَءِ يَوْمَ الأَرْبِعَاءِ فَإِنَّهُ لاَ يَبْدُو جُذَامٌ وَلاَ بَرَصٌ إِلاَّ يَوْمَ الأَرْبِعَاءِ أَوْ لَيْلَةَ الأَرْبِعَاءِ.ض

3781 İbni Sad, I, 447.
3782 İbni Sad, I, 448; İbni Adî, III, 299; Taberânî, XX, 215.
3783 Ukaylî, I, 83; Taberânî, XII, 291; Heysemî, V, 93.
3784 Taberânî, XI, 29; Deylemî, II, 154; Heysemî, V, 94.

3785. Aç karna kan aldırma iyidir, onda şifa ve bereket olup o aklı ve hafızayı artır, perşembe günü Allah'ın bereketiyle hacamat olun, cuma, cumartesi ve pazar günleri hacamattan sakının, pazartesi ve salı hacamat olun, zira o günler Allah Teala'nın Eyüb'e beladan afiyet verdiği günlerdir, çarşambadan da sakının, Eyüb'e hastalık o gün geldi, cüzzam ve baras hastalığı çarşamba günü veya gecesi ortaya çıkar.[3785]

٣٧٨٦–الحِجامَةُ تَنْفَعُ مِنْ كُلِّ داءٍ ألا فاحْتَجِمُوا.ض

3786. Kan aldırmak her hastalığa şifadır, kan aldırın![3786]

٣٧٨٧–الحِجامَةُ يَوْمَ الأَحَدِ شِفاءٌ.ض

3787. Pazar günü kan aldırmak şifadır.[3787]

٣٧٨٨–الحِجامَةُ تُكْرَهُ في أوَّلِ الهِلالِ ولا يُرْجَى نَفْعُها حَتَّى يَنْقُصَ الهِلالُ.ض

3788. Ayın başında kan aldırmak iyi değildir, ayın yarısı geçmeden onun bir faydası olmaz.[3788]

Hac ve Hacılar

٣٧٨٩–الحُجَّاجُ والعُمَّارُ وَفْدُ الله دَعاهُمْ فأجابُوهُ وَسَأَلُوهُ فَأَعْطاهُمْ.ح

3789. Hacla umre yapanlar Allah'ın misafirleridir, onlar çağrıya icabet edip geldiklerinde istekleri yerine getirilir.[3789]

٣٧٩٠–الحجَّاجُ والعُمَّارُ وَفْدُ الله يُعْطِيهِمْ ما سَأَلُوهُ وَيَسْتَجِيبُ لَهُمْ ما دَعَوْا ويُخْلِفُ عَلَيْهِمْ ما أنْفَقُوا الدِّرْهَمَ ألْفَ ألْفٍ.ض

3790. Hacca ve umreye gidenler Allah'ın konuklarıdır; Allah onlara istedikleri şeyleri verip dualarını kabul eder; harcadıkları her bir dirhem yerine de bir milyon dirhem verir.[3790]

3785 Hâkim, IV,235.
3786 Deylemî, II,155.
3787 Deylemî, II, 154.
3788 Müttekî, nr. 28113; Aclûnî, I, 415.
3789 Münzirî, II, 107; Heysemî, III, 211.
3790 Beyhakî, Şuab, III, 476; Münzirî, II, 113.

٣٧٩١–الحُجَّاجُ والعُمَّارُ وَفْدُ اللهِ إنْ سَأَلُوا أُعْطُوا وإنْ دَعَوا أجابَهُمْ وإنْ أنْفَقُوا أخْلَفَ لَهُمْ والَّذِي نَفْسُ أبي القاسم بِيَدِهِ ما كَبَّرَ مُكَبِّرٌ على نَشْزٍ وَلاَ أَهَلَّ مُهِلٌّ على شَرَفٍ مِنَ الأَشْرافِ إلا أَهَلَّ ما بَيْنَ يَدَيْهِ وَكَبَّرَ حَتَّى يَنْقَطِعَ بِهِ مُنْقَطِعُ التُّرابِ.ض

3791. Hac ve umreye giden kişiler Allah'ın elçileridirler; birşey isterlerse kendilerine verilir, dua ettiklerinde duaları kabul edilir, verdikleri şeylerin yeri doldurulur; Muhammed'in canını kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bir kimse tepe üzerinde tekbir getirip lailaheillallah dese, yerin öteki ucuna varıncaya kadar önündeki herşey onun hesabına tekbir getirir ve lailaheillallah der. [3791]

٣٧٩٢–الحجُّ سَبيلُ اللهِ تُضَعَّفُ فِيهِ النَّفقةُ سَبْعَمائَةِ ضِعْفٍ.

3792. Hac Allah yoludur, o yolda yapılan harcamaların sevabı yediyüze katlanır. [3792]

٣٧٩٣–الحَجُّ المَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إلاَّ الجَنَّةُ.صح

3793. Kabul edilen bir haccın mükafatı, cennetten başka birşey değildir.[3793]

٣٧٩٤–الحَجُّ عَرَفَةُ مَنْ جاءَ قَبْلَ طُلُوعِ الفَجْرِ مِنْ لَيْلَةِ جَمْعٍ فَقَدْ أدْرَكَ الحَجَّ أيَّامُ مِنًى ثَلاَثَةٌ فَمَنْ تَعَجَّلَ في يَوْمَيْنِ فَلاَ إثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تأَخَّرَ فلا إثْمَ عَلَيْهِ.صح

3794. Hac Arafat olup Müzdelife'de toplanılan gece gün ağarmadan önce gelip orada bulunan kişi hacca yetişmiştir; Mina'da kalma süresi üç gündür; acele edip de memleketine dönüş için orada iki gün kalana günah yoktur; üç günden fazla kalana da günah yoktur.[3794]

٣٧٩٥–الحَجُّ والعُمْرَةُ فَرِيضَتانِ لا يَضُرُّكَ بأَيِّهِما بَدَأْتَ.صح

[3791] İbni Adî, VI, 197; Beyhakî, Şuab, III, 475; Münzirî, II, 113.
[3792] Taberânî, Evsat, VI, 27; Ziyâ, VII, 283; Heysemî, III, 208.
[3793] Ahmed, III, 325; Ukaylî, I, 141; Beyhakî, Şuab, III, 479.
[3794] Ahmed, IV, 309; Hâkim, II, 305; Beyhakî, V, 173.

3795. Hacla umre iki farizadır; hangisinden başlarsan başla, sakıncası olmaz.[3795]

٣٧٩٦-الحجُّ جِهادُ كُلِّ ضَعِيفٍ.ح

3796. Hac, zayıf olan her kişinin cihâdıdır.[3796]

٣٧٩٧-الحجُّ جهادٌ والعُمْرَةُ تَطَوُّعٌ.ض

3797. Hac farz bir cihad, umre de nafile bir ibadettir.[3797]

٣٧٩٨-الحَجُّ قَبْلَ التَّزْوِيجِ.ض

3798. Hac, evlilikten önce gelir.[3798]

Hacerü'l-Esved

٣٧٩٩-الحَجَرُ الأَسْوَدُ مِنَ الجَنَّةِ.صح

3799. Hacerü'l-esved, cennettendir.[3799]

٣٨٠٠-الحَجَرُ الأَسْوَدُ مِنْ حِجَارَةِ الجَنَّةِ.صح

3800. Hacerü'l-esved, cennet taşlarındandır.[3800]

٣٨٠١-الحَجَرُ الأَسْوَدُ مِنَ الجَنَّةِ وكانَ أَشَدَّ بَياضاً مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَّدَتْهُ خطايا أَهْلِ الشِّرْكِ.صح

3801. Hacerü'l-esved cennettendir, o kardan daha beyazdı; onu şirk ehlinin günahları karartttı.[3801]

٣٨٠٢-الحَجَرُ الأَسْوَدُ مِنْ حجارَةِ الجَنَّةِ وما في الأَرْضِ مِنَ الجَنَّةِ غَيْرُهُ وَكانَ أَبْيَضَ كالماءِ ولوْلا ما مَسَّهُ مِنْ رِجْسِ الجَاهِلِيَّةِ ما مِسَّهُ ذُو عاهَةٍ إلا بَرِىءَ.ح

3795 Hâkim, I, 643; Deylemî, II, 147.
3796 Ahmed, VI, 294; Beğavî, Cadiyyât, I, 486; Deylemî, II, 148.
3797 Taberânî, Evsat, VII, 17; Heysemî, III, 205.
3798 Deylemî, II, 147.
3799 İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.
3800 İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.
3801 İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.

3802. Hacerü'l-esved cennet taşlarından bir taş olup yeryüzünde ondan başka cennet taşı yoktu; o su gibi beyazdı, cahiliye pislikleri onu kirletmemiş olmasaydı hasta olan birisi ona dokunduğu zaman mutlaka şifa bulurdu.[3802]

٣٨٠٣–الحَجَرُ الأَسْوَدُ ياقُوتَةٌ بَيْضاءُ مِنْ ياقُوتِ الجَنَّةِ وإنَّما سَوَّدَتْهُ خَطايا المُشْرِكِينَ يُبْعَثُ يَوْمَ القِيامَةِ مِثلَ أُحُدٍ يَشْهَدُ لِمَنِ اسْتَلَمَهُ وَقَبَّلَهُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيا.صح

3803. Hacerü'l-esved cennet yakutlarmdan beyaz bir yakut olup onu müşriklerin günahları kararttı, o kıyamet günü Uhud Dağı büyüklüğünde dirilerek kendisini selamlayıp öpen kimselere şahidlik yapar.[3803]

٣٨٠٤–الحَجَرُ يَمِينُ اللهِ في الأَرْضِ يُصافِحُ بِها عبادَهُ.ض

3804. Hacerü'l-esved Allah'm yeryüzündeki elidir, onunla kullarıyla musafaha eder.[3804]

٣٨٠٥–الحَجَرُ يَمِينُ اللهِ فَمَنْ مَسَحَهُ فَقَدْ بايَعَ اللهَ.

3805. Hacerü'l-esved Allah'm yeryüzündeki elidir, ona dokunan yolundan ayrılmayacağına dair Allah'a söz vermiş olur.[3805]

٣٨٠٦– الحَجَرُ الأَسْوَدُ نَزَلَ بِهِ مَلَكٌ مِنَ السَّماءِ.ض

3806. Hacerü'l-esved'i gökten bir melek indirdi.[3806]

Hiddet

٣٨٠٧– الحدَّةُ تَعْتَرِي خِيارَ أُمَّتِي.ض

3807. Hiddet, ümmetimin hayırlılarında olur.[3807]

3802 Taberânî, XI, 146; Heysemî, III, 242.
3803 İbni Huzeyme, IV, 220.
3804 Hatîb, VI, 328; Deylemî, II, 159; İbni Asâkir, LII, 217.
3805 Deylemî, II, 159.
3806 Müttekî, nr. 34731.
3807 Taberânî, XI, 194; Heysemî, VIII, 26.

٣٨٠٨- الحِدَّةُ تَعْتَرِي حَمَلَةَ القُرْآنِ لِعِزَّةِ القُرآنِ في أجْوافِهِمْ.ض

3808. Hiddet, kalplerindeki izzetten dolayı Kuran hafızlarında olur.[3808]

٣٨٠٩- الحدَّةُ لا تَكُونُ إلا في صالِحِي أُمَّتِي وأبْرارِها ثُمَّ تَفِيءُ.ض

3809. Hiddet ümmetimin salihleri ve hayırlılarında olur, bir süre sonra da geçer.[3809]

Çeşitli Hadisler

٣٨١٠-الحَدِيثُ عَنِّي ما تَعْرِفُونَ.ح

3810. Benim olduğunu bildiğiniz hadisleri rivayet edin.[3810]

٣٨١١-الحَرائِرُ صُلاَحُ البَيْتِ والإماءُ فَسادُ البَيْتِ.ض

3811. Hür kadınlar evlerin düzeni, cariyeler ise evlerin ifsadıdır.[3811]

٣٨١٢-الحَرْبُ خُدْعَةٌ.صح

3812. Harp hiledir.[3812]

٣٨١٣- الحَرِيرُ ثِيابُ مَنْ لا خَلاَقَ لَهُ.ض

3813. İpek, nasibi olmayanların giyeceğidir.[3813]

٣٨١٤- الحَرِيصُ الذِي يَطْلُبُ المَكْسَبَة مِنْ غَيْرِ حِلِّها.ض

3814. Aç gözlü, helal olmayan yoldan kazanç sağlamak isteyendir.[3814]

٣٨١٥- الحَزْمُ سُوءُ الظَّنِّ.ح

3808 Müttekî, nr. 5802; Aclûnî, I, 423.
3809 Deylemî, II, 153.
3810 Heysemî, I, 135.
3811 Müttekî, nr. 44543; Aclûnî, I, 434.
3812 Ahmed, III, 224; Heysemî, V, 320.
3813 Deylemî, II, 160; İbni Asâkir, LVI, 321.
3814 Aclûnî, I, 425.

3815. Güvenmemek, kötü zandır.[3815]

٣٨١٦–الحَسَبُ المَالُ والكَرَمُ التَّقْوَى.ح

3816. Dünyada itibar malla, ahirette şeref takva iledir.[3816]

Hased

٣٨١٧–الحَسَدُ يأكُلُ الحَسَناتِ كما تأكُلُ النَّارُ الحَطَبَ والصَّدَقَةُ تُطْفِىءُ الخطِيئَةَ كما يُطْفِىءُ الماءُ النَّارَ والصَّلاَةُ نُورُ المُؤمِنِ والصِّيامُ جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ.ح

3817. Hased ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi iyilikleri yer bitirir, sadaka suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları yok eder, namaz müminin nurudur, oruç da cehenneme karşı bir kalkandır. [3817]

٣٨١٨–الحَسَدُ في اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتاهُ اللهُ القُرآنَ فَقامَ بِهِ وأحَلَّ حَلاَلَهُ وَحَرَّمَ حَرامَهُ وَرَجُلٌ آتاهُ اللهُ مالاً فَوَصَلَ بِهِ أقْرِباءَهُ وَرَحِمَهُ وَعَمِلَ بِطاعَةِ اللهِ تَمَنَّى أنْ تَكُونَ مِثْلَهُ.ح

3818. İki kişiye imrenilir, Kuran okumayı öğrenip helalini helal, haramını haram kabul ederek sürekli okuyanla, kendisine verilen malı itaat yolunda kullanıp akrabalarına da veren kişilere imrenilir.[3818]

٣٨١٩–الحَسَدُ يُفْسِدُ الأَيمَانَ كما يُفْسِدُ الصَّبْرُ العَسَلَ.صح

3819. Hased, öd ağacının balı bozduğu gibi imanı bozar.[3819]

Hasan İle Hüseyin

٣٨٢٠–الحَسَنُ والحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبابِ أهْلِ الجَنَّةِ.صح

3820. Hasan ile Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir.[3820]

3815 Zehebî, nr. 9396; Aclûnî, I, 425.
3816 Ahmed, V, 10; Taberânî, VII, 219; Hâkim, II, 177.
3817 Kudâî, II, 136; Ebû Yalâ, VI, 330; Deylemî, II, 159.
3818 Beyhakî, Şuab, VI, 240; İbni Asâkir, LXI, 4.
3819 Zebîdî, VIII, 55; Aclûnî, I, 426.
3820 Ahmed, III, 3; Taberânî, III, 39.

٣٨٢١–الحسَنُ والحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبابِ أهْلِ الجَنَّةِ وأبُوهُما خَيْرٌ مِنْهُما.صح

3821. Hasan ile Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir, babaları da onlardan hayırlıdır.[3821]

٣٨٢٢–الحَسَنُ والحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبابِ أهْلِ الجَنَّةِ إلا ابْنَي الخالَةِ عِيسَى ابن مَرْيَمَ وَيَحْيَى بن زَكَرِيَّا وفاطِمَة سَيِّدَةُ نِساءِ أهْلِ الجَنَّةِ إلا ما كانَ مِنْ مَرْيَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ.

3822. Hasan ile Hüseyin teyze oğulları olan İsa İbni Meryem ile Yahya İbni Zekeriya dışında cennetlik gençlerin, Fatıma da Meryem binti İmran dışında cennet kadınlarının efendileridir.[3822]

٣٨٢٣–الحَسَنُ مِنِّي والحُسَيْنُ مِنْ عَلِيَ.ض

3823. Hasan benden, Hüseyin ise Ali'dendir.[3823]

٣٨٢٤–الحَسَنُ والحُسَيْنُ شِنْفا العَرْشِ وَلَيْسا بمُعَقَّلَيْنِ.

3824. Hasan ile Hüseyin Arş'ın kenarındadırlar, ancak asılı değillerdir.[3824]

Hak-Hikmet

٣٨٢٥–الحَقُّ أصْلٌ في الجَنَّةِ والباطِلُ أصْلٌ في النَّارِ.ض

3825. Hakkın kökü cennette, batılın kökü ise cehennemdedir. [3825]

٣٨٢٦–الحَقُّ بَعْدِي مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كانَ.ض

3826. Benden sonra hak Ömer'in olduğu yerdedir.[3826]

3821 Taberânî, III, 39; Hâkim, III, 182; Heysemî, IX, 183.
3822 Ahmed, III, 80; İbni Hibbân, XV, 411; Taberânî, III, 38; Hâkim, III, 168.
3823 Ahmed, IV, 132; Taberânî, XX, 269; Deylemî, II, 158.
3824 Heysemî, IX, 181; Müttekî, nr. 34284.
3825 Müttekî, nr. 44106.
3826 Buhârî, Kebîr, VII, 114; Bezzâr, VI, 98; Ukaylî, III, 481.

٣٨٢٧-الحِكْمَةُ تَزِيدُ الشَّرِيفَ شَرَفاً وَتَرْفَعُ العَبْدَ المَمْلُوكَ حَتَّى تُجْلِسَهُ مجالِسَ المُلُوكِ.ض

3827. Hikmet şereflinin şerefini artırır, köleyi de sultanların meclisine kadar yükseltir.[3827]

٣٨٢٨-الحِكْمَةُ عَشَرَةُ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ مِنْها في العُزْلَةِ وَوَاحِدٌ في الصَّمْتِ.ح

3828. Hikmet on kısımdır; dokuzu uzlette, biri de susmaktadır.[3828]

٣٨٢٩-اَلحَلِفُ حِنْثٌ أوْ نَدْمٌ.صح

3829. Yemin, yerine getirilmemekle veya pişmanlıkla son bulur.[3829]

٣٨٣٠-اَلحَلِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلعةِ مَمْحَقَةٌ لِلْبَرَكَةِ.صح

3830. Yemin, malın sürümünü artırırsa da bereketini giderir.[3830]

٣٨٣١-الحَلِيمُ سَيِّدٌ في الدُّنْيا وسَيِّدٌ في الآخِرَةِ.

3831. Öfkelendiğinde öfkesine hakim olan halim kişi, dünyada da ahirette de efendidir.[3831]

Hamd

٣٨٣٢-الحَمْدُ لله رَبِّ العالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ المَثانِي الَّذِي أُوتِيتُهُ والقُرْآنُ العَظِيمُ.صح

3832. Fatiha suresi, bana verilen Seb-i Mesani ve Kuran-ı Azim'dir.[3832]

٣٨٣٣-الحَمْدُ لله رَبِّ العالَمِينَ أمُّ القُرْآنِ وأُمُّ الكتابِ والسَّبْعُ المثانِي.ض

3833. Fatiha Suresi Kuran'ın anası, kitabın kaynağı, tekrar edilen yedi ayettir.[3833]

3827 Irâkî, I, 6; Zebîdî, I, 72; Müttekî, nr. 24088; Aclûnî, I, 435.
3828 Beyhakî, Zühd el-Kebîr, II, 95; İbni Adî, VI, 442.
3829 Hâkim, IV, 303; Beyhakî, IX, 320; Müttekî, nr. 46398.
3830 Buharî, Büyû 26; Müslim, Müsâkât 13 ; Ebû Dâvûd, Büyû 6; Nesaî, Büyû 5.
3831 Hatîb, V, 310; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 733.
3832 Ahmed, III, 450; İbni Kâni, I, 186; İbni Huzeyme, II, 38; İbni Hibbân, III 56.
3833 Ahmed, II, 448.

٣٨٣٤-الحَمْدُ لله دَفْنُ البَناتِ مِنَ المَكْرُمات.ض

3834. Allah'a hamd edilecek şeylerden biri de kız çocuklarını defnetmektir.[3834]

٣٨٣٥-الحَمْدُ رَأْسُ الشُّكْرِ ما شَكَرَ اللهَ عَبْدٌ لا يَحْمَدُهُ.ح

3835. Hamd şükrün başıdır, kul Allah'a hamd etmedikçe şükretmiş olmaz.[3835]

٣٨٣٦- الحَمْدُ علي النعمة أمان لزوالها.

3836. Nimete hamd etmek, nimetin devamının garantisidir. [3836]

٣٨٣٧-الحمْرَةُ مِنْ زِينَةِ الشَّيْطانِ.ح

3837. Kırmızı renk, şeytan süslerindendir.[3837]

Ateşli Hastalıklar

٣٨٣٨-الحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فأَبْرِدُوها بالمَاءِ.صح

3838. Ateşli hastalıklar cehennem ateşinin şiddetindendir, onları suyla serinletin![3838]

٣٨٣٩-الحُمَّى كِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَما أصابَ المُؤمِنَ مِنْها كانَ حَظَّهُ مِنَ النَّارِ.ح

3839. Ateşli hastalıklar cehennemden bir körüktür, mümine isabet ederse onun cehennemden payı yerine geçer.[3839]

٣٨٤٠-الحُمَّى كِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَنَحُّوها عَنْكُمْ بالماءِ البارِدِ.

3840. Ateşli hastalıklar cehennemden bir körüktür, onu soğuk suyla giderin![3840]

3834 Taberânî, XI, 366; Kudâî, I, 172; Hatîb, V, 67; Deylemî, II, 219; Heysemî, III, 12.
3835 Zebîdî, IX, 49; Müttekî, nr. 6419.
3836 Deylemî, II, 155.
3837 Abdürrezzâk, nr. 19975; Müttekî, nr. 41162.
3838 Ahmed, I, 291; Taberânî, XII, 229.
3839 Heysemî, II, 305.
3840 Buhârî, Kebîr, VII, 63; Zebîdî, IX, 176, 529.

٣٨٤١-الحُمَّى كِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ وَهِيَ نَصِيبُ المُؤمِنِ مِنَ النَّارِ.ح

3841. Ateşli hastalıklar cehennem körüğü ve müminin cehennemden payıdır.[3841]

٣٨٤٢-الحُمَّى حَظُّ أُمَّتِي مِنْ جَهَنَّمَ.ح

3842. Ateşli hastalıklar, ümmetimin cehennemden payıdır.[3842]

٣٨٤٣-الحُمَّى تحُتُّ الخَطايا كما تَحُتُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَها.ح

3843. Ateşli hastalıklar, ağacın yapraklarını döktüğü gibi günahları döker. [3843]

٣٨٤٤-الحمَّى رَائِدُ المَوْتِ وَسِجْنُ الله في الأَرْضِ.ح

3844. Humma, ölümün kılavuzu ve yeryüzünde Allah'ın zindanıdır.[3844]

٣٨٤٥-الحمَّى رَائِدُ المَوْتِ وَهِيَ سِجْنُ الله في الأَرْضِ لِلْمؤمِنِ يَحْبِسُ بِها عَبْدَهُ إذا شاءَ ثُمَّ يُرْسِلُهُ إذا شاءَ فَفَتِّرُوها بالماءِ.ض

3845. Humma, mümin için ölümün kılavuzu ve yeryüzünde Allah'ın zindanıdır; Allah onunla kulunu istediği vakit hapsedip istediği zaman salıverir, onu soğuk suyla tedavi edin![3845]

٣٨٤٦-الحُمَّى حَظُّ كُلِّ مُؤمِنٍ مِنَ النَّارِ.ح

3846. Ateşli hastalıklar, müminlerin cehennemden payıdır.[3846]

٣٨٤٧-الحُمَّى حَظُّ المُؤمِنِ مِنَ النَّارِ يَوْمَ القِيامَةِ.ح

3847. Ateşli hastalıklar, kıyamet günü müminin cehennemden payıdır.[3847]

3841 Buhârî, Kebîr, VII, 63; İbni Kâni, I, 345; Beyhakî, Şuab, VII, 161.
3842 Heysemî, II, 306; Müttekî, nr. 6741.
3843 İbni Kâni, I, 43.
3844 Kudâî, I, 69; Beyhakî, Şuab, VII, 167.
3845 Kudâî, I, 69; Beyhakî, Şuab, VII, 167.
3846 Heysemî, II, 306; İbnü'l-Cevzî, İlel, 865.
3847 Heysemî, II, 306; Zebîdî, IX, 176, 526.

٣٨٤٨-الحُمَّى حَظُّ كُلِّ مُؤمِنٍ مِنَ النَّارِ وحُمَّى لَيْلَةٍ تُكَفِّرُ خَطايا سَنَةٍ مُجَرَّمَةٍ.

3848. Humma, müminin cehennemden payı olup bir gecelik humma bir yıllık günahın bağışlanmasına sebep olur.[3848]

٣٨٤٩-الحُمَّى شَهادَةٌ. صح

3849. Ateşli hastalıklar, şehidliktir.[3849]

٣٨٥٠-الحَمَّامُ حَرَامٌ على نِساءِ أُمَّتِي. صح

3850. Hamamlar, ümmetimin kadınlarına haramdır.[3850]

Sureler

٣٨٥١-الحَوامِيمُ دِيباجُ القُرآنِ. ح

3851. Hamim ile başlayan sureler, Kuran'ın nakışlarıdır.[3851]

٣٨٥٢-الحَوامِيمُ رَوْضَةٌ مِنْ رِياضِ الجَنَّةِ. ح

3852. Hamim ile başlayan sureler, cennet bahçelerinden bir bahçedir.[3852]

٣٨٥٣-الحوامِيمُ سَبْعٌ وأبْوابُ جَهَنَّمَ سَبْعٌ تَجِيءُ كُلُّ حامِيمٍ مِنْها تَقِفُ على بابٍ مِنْ هَذِهِ الأَبْوابِ تَقُولُ اللَّهُمَّ لا تُدْخِلْ هَذا البابَ مَنْ كانَ يُؤمِنُ بِي وَيَقْرَؤُنِي.

3853. Hamim ile başlayan sureler ile cehennem kapıları yedidir; her bir Hamim gelerek o kapılardan birinde durur ve; *"Allahım bana inanıp da beni okuyan kimseyi bu kapıdan içeri sokma!"* diye dua eder.[3853]

3848 Ahmed, V, 264; Taberânî, VIII, 93; Heysemî, II, 305.

3849 Müttekî, nr. 11181.

3850 Hâkim, IV, 289-290; Zebîdî, II, 407.

3851 Hâkim, II, 473; Müttekî, nr. 2622.

3852 Müttekî, nr. 2623.

3853 Beyhakî, Şuab, II, 485; Müttekî, nr. 2621; Hâmim ile başlayan yedi sure vardır ki onlar; Mümin, Fussilet, Şûrâ, Zuhruf, Duhân, Câsiye ve Ahkâf sureleridir.

Çeşitli Hadisler

٣٨٥٤–الحُورُ العِينُ خُلِقْنَ مِنَ الزَّعْفَرَانِ.

3854. Cennet hurileri, zaferandan yaratılmıştır.[3854]

٣٨٥٥–الحُورُ العِينُ خُلِقْنَ مِنْ تَسْبِيحِ الملائِكَةِ.

3855. Cennet hurileri, meleklerin tesbihinden yaratılmıştır.[3855]

٣٨٥٦–الحَلاَلُ بَيِّنٌ والحرَام بَيِّنٌ وَبَيْنَهُما أُمُورٌ مُشْتَبِهاتٌ لا يَعْلَمُها كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهاتِ فَقَد اسْتَبْرأَ لِعِرْضِهِ وَدِينِهِ وَمَنْ وَقَعَ في الشُّبُهاتِ وَقَعَ في الحَرامِ كَراعٍ يَرْعَى حَوْلَ الحِمَى يوشِكُ أنْ يُواقِعَهُ ألا وإنّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمى ألا وإن حِمَى الله تعالى في أرْضِهِ مَحَارِمُهُ ألا وإنّ في الجَسَدِ مُضْغَةً إذا صَلَحَتْ صَلَحَ الجَسَدُ كُلُّهُ وإذا فَسَدَتْ فَسَدَ الجَسَدُ كُلُّهُ ألا وَهِيَ القَلْبُ.صح

3856. Helal ile haram belli olup bu ikisi arasında şüpheli şeyler vardır ki, insanların çoğu onların helal olup olmadıklarını bilmez; şüpheli şeylerden sakınan şerefini ve dinini korumuş, sakınmayanlar ise harama düşmüş olurlar; böylelerin durumu, koruluğun etrafında koyunlarını otlatan çobana benzer, onlar her an o koruluğa dalabilirler; dikkat edin, her sultanın bir koruluğu olduğu gibi Allah'ın yeryüzündeki koruluğu da haram kıldığı şeylerdir; dikkat edin, bedende bir et parçası vardır ki, o iyi olduğunda bütün beden iyi, kötü olduğunda ise bütün beden kötü olur.[3856]

٣٨٥٧–الحَلاَلُ بَيِّنٌ والحَرَامُ بَيِّنٌ فَدَعْ ما يَرِيبَكَ إلى ما لا يَرِيبُكَ.ح

3857. Helal belli haram da bellidir, kendini şüphelendiren şeyleri bırakıp şüphelendirmeyen şeylere bak.[3857]

3854 Hatîb, VII, 99.
3855 Müttekî, nr. 39463.
3856 Ahmed, IV, 270; Beyhakî, V. 264.
3857 Ahmed, IV, 270; Beyhakî, V. 264.

٣٨٥٨–الحَلالُ ما أحَلَّ اللهُ في كتابِهِ والحَرَامُ ما حَرَّمَ اللهُ في كِتابِهِ وما سَكَتَ عَنْهُ فَهُوَ مِمَّا عَفا عَنْهُ.صح

3858. Helal Allah'ın kitabında helal kıldığı, haram da Allah'ın kitabında haram kıldığıdır; susup da geçtiği şeyler ise affettiği şeylerdir.[3858]

Haya

٣٨٥٩–الحَياءُ مِنَ الإيمَانِ.صح

3859. Haya, imandandır.[3859]

٣٨٦٠–الحياءُ والإيمانُ مَقْرُونانِ لا يَفْتَرِقانِ إلا جَمِيعاً.ض

3860. Haya ile iman bitişik olup birbirlerinden ayrılmazlar.[3860]

٣٨٦١–الحياءُ والإيمانُ قرنا جميعاً فإذا رُفِعَ أحدُهما رُفِعَ الآخَرُ.صح

3861. Haya ile iman iki arkadaştır, biri olmazsa diğeri de olmaz.[3861]

٣٨٦٢–الحَياءُ هُوَ الدِّينُ كُلُّهُ.

3862. Haya, dinin tamamıdır.[3862]

٣٨٦٣–الحَياءُ خَيْرٌ كُلُّهُ.صح

3863. Hayanın hepsi hayırdır.[3863]

٣٨٦٤–الحَياءُ لا يأتِي إلا بِخَيْرٍ.صح

3864. Haya, ancak hayır getirir.[3864]

3858 Taberânî, VI, 250; Hâkim, IV, 129; Beyhakî, X, 12.

3859 Buhârî, Îmân 3; Müslim, Îmân 58; Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Nesâî, Îmân 16; Tirmizî, Birr 80; Îmân 16; İbni Mâce, Mukaddime 9.

3860 Taberânî, Evsat, VIII, 174; Deylemî, II, 150; Heysemî, I, 92.

3861 Hâkim, I, 22; Münzirî, III, 400; Müttekî, nr. 5760.

3862 Müttekî, nr. 5761; Aclûnî, I, 443.

3863 Müslim, Îmân 61.

3864 Buhârî, Edeb 77; Müslim, Îmân 60.

٣٨٦٥-الحَياءُ مِنَ الإيمانِ والإيمَانُ في الجَنَّةِ والبَذاءُ مِنَ الجَفاءِ والجَفاءُ في النَّارِ.صح

3865. Haya imandandır, iman da cennettedir; hayasızlık kabalıktır, o da cehennemdedir.[3865]

٣٨٦٦-الحَياءُ والعِي شُعْبَتانِ مِنَ الإيمانِ والبَذَاءُ والبَيانُ شُعْبَتانِ مِنَ النِّفاقِ.صح

3866. Haya ile dili muhafaza imandan, hayasızlık ile dili kötüye kullanma da nifaktan iki bölümdürler.[3866]

٣٨٦٧-الحياءُ والإيمَانِ مقرونان في قَرَنٍ فإذَا سُلِبَ أحَدُهُما تَبِعَهُ الآخر.ح

3867. Haya ile iman bir karında birleşmişlerdir; biri gitti mi, diğeri de onu takip eder.[3867]

٣٨٦٨-الحَياءُ زِينَةٌ والتُّقى كَرَمٌ وَخَيْرُ المَرْكَبِ الصَّبْرُ وانْتِظارُ الفَرَجِ مِنَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ عِبادَةٌ.ض

3868. Haya süs, takva şeref, en hayırlı binek sabırdır; musibet anında Allah'dan kurtuluş beklemek de ibadettir.[3868]

٣٨٦٩-الحياءُ مِنَ الإيمانِ وأحْيى أُمَّتِي عُثْمانُ.ض

3869. Haya imandandır, ümmetimin en hayalısı da Osman'dır.[3869]

٣٨٧٠-الحياءُ عَشْرَةُ أجْزاءٍ فَتِسعَةٌ في النِّساءِ وَوَاحِدٌ في الرِّجالِ.ض

3870. Haya on parçadır; dokuzu kadınlarda, biri de erkeklerdedir.[3870]

3865 Müslim, İmân 59; Ahmed, II, 9, 501, Taberânî, VIII, 178.
3866 Ahmed, V, 269; Hâkim, I, 9; Müttekî, nr. 5765.
3867 Taberânî, Evsat, VIII, 174; Deylemî, II, 150; Heysemî, I, 92.
3868 Hakîm, II, 220.
3869 Elbânî, Sahîha, nr. 1828.
3870 Deylemî, II, 151.

Çeşitli Hadisler

٣٨٧١-الحَيَّاتُ مَسْخُ الجِنِّ صُورَةً كما مُسِخَت القِرَدَةُ والخَنازِيرُ مِنْ بَنِي اسْرائِيلَ.صح

3871. Yılanlar, İsrail oğullarının maymun ve domuza çevrildiği gibi, cinlerin suret değiştirilmiş şekilleridir.[3871]

٣٨٧٢-الحيَّةُ فاسِقةٌ والعَقْرَبُ فاسِقَةٌ والفأْرَةُ فاسِقَةٌ والغُرابُ فاسِقٌ.

3872. Yılan fasık, akrep fasık, fare fasık ve karga fasık hayvanlardır.[3872]

٣٨٧٣-خابَ عَبْدٌ وَخَسِرَ لَمْ يَجْعَلِ الله تعالى في قَلْبِهِ رَحْمَةً لِلْبَشَرِ.ح

3873. Kalbinde insan için merhamet bulunmayan kul, hüsrana uğrar.[3873]

Halid İbni Velid

٣٨٧٤-خالِدُبنُ الوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ الله.ح

3874. Halid İbni Velid, Allah'ın kılıçlarından bir kılıçtır.[3874]

٣٨٧٥-خالِدُ بنُ الوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ الله سَلَّهُ الله على المُشْرِكِينَ.ض

3875. Halid İbni Velid, Allah'ın müşriklere karşı kınından sıyırdığı kılıçlardan bir kılıçtır.[3875]

٣٨٧٦-خالِدٌ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ الله ونِعْمَ فَتَى العَشِيرَةِ.ض

3876. Halid İbni Velid Allah'ın kılıçlarından bir kılıç ve aşiretin iyi gençlerinden biridir.[3876]

3871 Taberânî, XI, 341; Deylemî, II, 162; Heysemî, IV, 46.
3872 İshak b. Rahuye, II, 402; Ahmed, VI, 238; Beyhakî, IX, 316.
3873 İbni Asâkir, XXI, 54.
3874 İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Müttekî, nr. 33129, 33278; Aclûnî, I, 448.
3875 İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Aclûnî, I, 448.
3876 İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Aclûnî, I, 448.

٣٨٧٧–خالِدُ بنُ الوَلِيدِ سَيْفُ اللهِ وَسَيْفُ رَسُولِهِ وحَمْزَةُ أسَدُ اللهِ وأسَدُ رَسُولِهِ وأبو عُبَيْدَةَ بن الجَرَّاحِ أمِينُ اللهِ وأمِينُ رَسُولِهِ وَحُذَيْفَةُ بنُ اليَمانِ مِنْ أصْفِياءِ الرَّحْمنِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بنُ عَوْفٍ مِنْ تُجَّارِ الرَّحْمنِ عَزَّ وَجَلَّ.صح

3877. Halid İbni Velid Allah ve resulünün kılıcı, Hamza Allah ve resulünün arslanı, Ebu Ubeyde İbni Cerrah Allah ve resulünün güvendiği kişidir; Hüzeyfe İbni Yeman rahmanın seçkin kullarından, Abdurrahman İbni Avf da rahman için ticaret yapanlardandır.[3877]

Çeşitli Hadisler

٣٨٧٨–خالِفُوا المُشْرِكِينَ احْفُوا الشَّوارِبَ وأوْفِرُوا اللِّحَى.صح

3878. Müşriklere muhalefet edin, bıyıklarınızı kesip sakallarınızı uzatın![3878]

٣٨٧٩–خَالِفُوا اليَهُود فإنَّهُمْ لا يُصَلُّونَ في نِعالِهِمْ ولا خِفافِهِمْ.صح

3879. Yahudilere muhalefet edin, onlar ayakkabı ve mestleriyle namaz kılmazlar.[3879]

٣٨٨٠–خَدَرُ الوَجْهِ مِنَ النَّبِيذِ تَتَناثَرُ مِنْهُ الحَسَناتُ.ض

3880. Sarhoş edici şey içilip yüz ekşidiğinde, sevaplar yüzden dökülür.[3880]

٣٨٨١–خِدْمَتُك زَوْجَكَ صَدَقَةٌ.ح

3881. Kadının kocasına hizmet etmesi sadakadır.[3881]

٣٨٨٢–خَدِيجَةُ سابقةٌ نِساءَ العالَمِينَ إلى الإيمانِ باللهِ وَبِمُحَمَّدٍ.

3877 İbni Sad, VII, 136; Müttekî, nr. 33129; Aclûnî, I, 448.
3878 Müslim, Tahâret 16; Beyhakî, I, 150; Müttekî, nr. 17224.
3879 Heysemî, II, 54.
3880 Taberânî, VII, 363; Heysemî, V, 72.
3881 Müttekî, nr. 45138.

3882. Hatice Allah'a ve peygamberine iman etmede dünyadaki kadınların ilkidir.[3882]

٣٨٨٣–خديجةُ خَيْرُ نِساءِ عالَمِها ومَرْيَمُ خَيْرُ نِساءِ عالَمِها وفاطِمَةُ خَيْرُ نِساءِ عالَمِها.

3883. Hatice kendi dönemindeki, Meryem kendi dönemindeki, Fatıma da kendi dönemindeki kadınların en hayırlısıdır. [3883]

٣٨٨٤–خَذِّلْ عَنَّا فإنَّ الحَرْبَ خُدْعَةٌ.ض

3884. Düşmanları birbirine düşür, zira savaş hiledir.[3884]

Alınacak Şeyler

٣٨٨٥–خُذِ الأَمْرَ بالتَّدْبِيرِ فإنْ رَأَيْتَ في عاقِبَتِهِ خَيْراً فأمْضِ وإنْ خِفْتَ غَياً فأمسِكْ.ض

3885. Bir işi sonunu düşünerek yap; sonunu hayırlı görürsen o işi yap, hayırlı görmezsen ondan vazgeç![3885]

٣٨٨٦–خُذِ الحَبَّ مِنَ الحَبِّ والشَّاةَ مِنَ الغَنَمِ والبَعِيرَ مِنَ الإبِلِ والبَقَرَةَ مِنَ البَقَرِ.صح

3886. Ürünlerden ürün, koyunlardan koyun, develerden deve, sığırlardan da sığır zekat olarak alınır.[3886]

٣٨٨٧–خُذْ عَلَيْكَ ثَوْبَكَ ولا تَمْشُوا عُراةً.صح

3887. Elbiseni üzerine al, çıplak yürüme![3887]

٣٨٨٨–خُذْ حَقَّكَ في عَفافٍ وَافٍ أوْ غَيْرُ وَافٍ.صح

3882 Müttekî, nr. 34334.
3883 Müttekî, nr. 34335.
3884 İbni Hacer, VII, 402; Müttekî, nr. 11397.
3885 İbni Adî, I, 376; Aclûnî, I, 451.
3886 Dârekutnî, II, 100; Hâkim, I, 388; Müttekî, nr.
3887 Müttekî, nr. 19112, 41106.

3888. Yeterli veya yetersiz olsun harama girmeden hakkını al! [3888]

٣٨٨٩–خُذُوا القُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ مِن ابنِ مَسْعُودٍ وأُبَيِّ بنِ كَعْبٍ وَمُعاذِبنِ جَبَلٍ وسالِمٍ مَوْلَى أبي حُذَيفَةَ.صح

3889. Kuran'ı dört kişiden; İbni Mesud, Übey İbni Kab, Muaz İbni Cebel ile Ebu Huzeyfe'nin azadlı kölesi Salim'den öğrenin.[3889]

٣٨٩٠–خُذُوا مِنَ العَمَلِ ما تَطِيقُونَ فإنَّ اللهَ لا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا.صح

3890.Gücünüzün yettiği amelleri yapın, siz bıkmadıkça Allah bıkmaz.[3890]

٣٨٩١–خُذُوا مِنَ العَبادَةِ ما تَطِيقُونَ فإنَّ اللهَ لا يَسأَمُ حَتَّى تَسْأَمُوا.ض

3891. Gücünüzün yettiği ibadetleri yapın, zira siz usanmadıkça Allah da usanmaz.[3891]

٣٨٩٢–خُذُوا عَنِّي خُذُوا عَنِّي قَدْ جَعَلَ اللهُ لَهُنَّ سَبِيلاً البِكْرُ بالبِكْرِ جَلْدُ مائَةٍ ونَفْيُ سَنَةٍ والثَّيِّبُ بالثَّيِّبِ جَلْدُ مائَةٍ والرَّجْمُ.صح

3892. Zinanın cezasını benden öğrenin, Allah onlar için hükmünü vermiştir; bekarın bekarla zina etmesinin cezası yüz sopa ve bir yıl sürgün edilmek; evli ile evlinin zina etmesinin cezası da yüz sopa ile taşlanarak öldürülmektir.[3892]

٣٨٩٣–خُذُوا العَطاءَ ما دَامَ عَطاءً فإذا تَجاحَفَتْ قُرَيْشٌ بَيْنَها المُلْكَ وَصارَ العَطاءُ رِشاءً عَنْ دِينِكُمْ فَدَعُوهُ.صح

3893. İdarecilerin ihsanını ihsan olarak kaldığı sürece alın, fakat Kureyş kılıçla hakimiyeti birbirinin elinden almaya çalışıp ihsan da dininizden taviz için rüşvet halini alınca onları bırakın.[3893]

3888 Taberânî, II, 352; Hâkim, II, 33; Müttekî, nr. 15334.
3889 Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 22; Ahmed, II, 190; Hâkim, III, 225; Heysemî, IX, 52.
3890 Ahmed, VI, 84; İbni Hibbân, II, 67.
3891 Ahmed, VI, 84; İbni Hibbân, II, 67.
3892 Müslim, Hudûd 12; Ahmed, V, 313; Heysemî, VI, 264.
3893 Heysemî, V, 227.

٣٨٩٤–خُذُوا على أيْدِي سُفَهائِكُمْ.ض

3894. Sefihlerin savurganlıklarına engel olun![3894]

٣٨٩٥–خُذُوا جُنَّتَكُمْ مِنَ النَّارِ قُولُوا سُبْحانَ الله والحَمْدُ لله ولا إله إلا الله والله أكْبَرُفإنَّهُنَّ يأْتِينَ يَوْمَ القِيامَةِ مُقَدِّماتٍ ومُعَقِّباتٍ ومُجنِباتٍ وهُنَّ الباقِياتُ الصَّالِحاتُ.صح

3895. Cehenneme karşı kalkan edinin; sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber deyin; onlar kıyamet günü söyleyenin önüyle ardından yürümek ve onu korumak üzere gelirler; onlar, baki kalan salih amellerdir.[3895]

٣٨٩٦–خُذُوا يا بَنِي أرْفِدَةَ حَتَّى تَعْلَمَ اليَهُودُ والنَّصارى أنَّ في دِيننا فسْحَةً.ض

3896. Ey Erfide oğulları, yahudi ve hristiyanların dinimizde genişlik olduğunu öğrenmelerine kadar savaş oyununa devam edin![3896]

٣٨٩٧–خُذُوا للرَّأْسِ ماءً جَدِيداً.ح

3897. Abdestte başın için yeni bir su al![3897]

٣٨٩٨–خُذُوا مِنْ عَرْضِ لِحاكُمْ واعْفوا طُولَها.ض

3898. Sakalınızın eninden biraz alın, boyunu bırakın![3898]

٣٨٩٩–خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكٍ فَتَطَهَّرِي بِها.صح

3899. Adet halinde kokulu bez alıp onunla temizlen![3899]

٣٩٠٠–خُذِي مِنْ مالِهِ بالمَعْرُوفِ ما يَكْفِيكِ وَيَكْفِي بَنِيكِ.صح

3894 Müttekî, nr. 5525, 5586.
3895 Nesâî, Kübrâ, VI, 212; Hâkim, I, 725.
3896 Müttekî, nr. 40617; Elbânî, Sahîha, nr. 1829.
3897 Taberânî, II, 291; Heysemî, I, 234.
3898 Müttekî, nr. 17225.
3899 Ebû Avâne, I, 317; Beyhakî, I, 183.

3900. Kocanın malından kendine ve çocuklarına yetecek kadarını iyilikle al![3900]

٣٩٠١–خَرَجْتُ مِنْ نِكاحٍ غَيْرِ سِفاحٍ.ح

3901. Ben meşru olmayan değil, meşru yollardan dünyaya geldim.[3901]

٣٩٠٢–خَرَجْتُ مِنْ لَدُنْ آدَمَ مِنْ نِكاحٍ غَيْرِ سَفاحٍ.ح

3902. Ben Adem'den itibaren gayr-i meşru yollarla değil, nikah yoluyla dünyaya geldim.[3902]

٣٩٠٣–خَرَجْتُ مِنْ نِكاحٍ ولم أخْرُجْ مِنْ سِفاحٍ مِنْ لَدُنْ آدَمَ إلى أنْ وَلَدَنِي أبِي وأُمِّي لَمْ يُصِبْنِي مِنْ سِفاحِ الجاهِلِيَّةِ شَيءٌ.ح

3903. Ben, Adem'den itibaren ana babam beni dünyaya getirinceye kadar zina sonucu değil, hep meşru evliliklerden doğdum; cahiliye adetlerinden hiçbir şey bana bulaşmadı.[3903]

٣٩٠٤–خَرَجْتُ وأنا أُرِيدُ أنْ أُخْبِرَكُمْ بِلَيْلَةِ القَدْرِ فَتَلاحَى رَجُلانِ فاخْتُلِجَتْ مِنِّي فاطْلُبُوها في العَشْرِ الأَوَاخِرِ في سابَعَةٍ تَبْقَى أوْ تَاسِعَةٍ تَبْقَى أوْ خامِسَةٍ تَبْقَى.ح

3904. Sizlere kadir gecesini haber vermek üzere çıkmıştım, ama iki kişinin tartışması sonucu o bilgi bana unutturuldu; artık onu ramazanın kalan son on günü içinde yedi, dokuz veya beşinde arayın![3904]

٣٩٠٥–خَرَجَ رَجُلٌ مِمَّنْ كانَ قَبْلَكُمْ في حلَّةٍ لَهُ يَخْتالُ فِيها فأَمَرَ اللهُ الأَرْضَ فأَخَذَتْهُ فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ فِيها إلى يَوْمِ القِيامَةِ.ح

3905. Önceki ümmetler içinde bir adam güzel bir elbise giyerek dışarı çıkmış ve böbürlene böbürlene yürümeye başlamıştı, bunun üzerine

---

3900 Müslim, Akdiye 7; Zebîdî, VII, 555.
3901 İbni Sad, I, 32.
3902 İbni Sad, I, 1, 32; Müttekî, nr. 31780.
3903 Beyhakî, VII, 190; Müttekî, nr. 31868, 31871.
3904 Ahmed, V, 313; Müttekî, nr. 24046.

Allah Teala yere emir verdi de yer o adamı yuttu, o kıyamet gününe kadar yere batıp çıkmaya devam edecektir.[3905]

٣٩٠٦–خَرَجَ نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِياءِ بالنَّاسِ يَسْتَسْقُونَ اللهَ تَعَالى فإذا هُوَ بِنَمْلَةٍ رَافِعَةٍ بَعْضَ قَوائِمِها إلى السَّماءِ فَقالَ ارْجِعُوا فَقَدِ اسْتُجِيبَ لَكُمْ مِنْ أجْلِ هَذِهِ النَّمْلَةِ.صح

3906. Peygamberlerden biri halkıyla beraber yağmur duasma çıktığında bir karıncanın yalvarır gibi ön ayaklarını göğe doğru kaldırdığını gördü ve; *"Dönün, bu karınca sebebiyle duanıza icabet edilecek!"* buyurdu.[3906]

٣٩٠٧–خُرُوجُ الآياتِ بَعْضُها على أثَرِ بَعْضٍ يَتَتَابَعْنَ كما تَتابَعُ الخَرَزُ في النِّظامِ.

3907. Kıyamet alametleri ipe dizilmiş boncukların ardarda kopması gibi, peşpeşe gelirler.[3907]

٣٩٠٨–خُرُوجُ الإمامِ يَوْمَ الجُمُعَةِ لِلصَّلاةِ يَقْطَعُ الصَّلاةَ وَكَلامُهُ يَقْطَعُ الكَلامَ.ح

3908. Cuma günü imamın hutbe için minbere çıkışı namazı, konuşması da konuşmayı keser.[3908]

٣٩٠٩–خَشْيَةُ اللهِ رَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ والوَرَعُ سَيِّدُ العَمَلِ.

3909. Allah korkusu her hikmetin başı, şüpheli şeylerden kaçınmak da amellerin efendisidir. [3909]

٣٩١٠–خُصَّ البَلاءُ بِمَنْ عَرَفَ النَّاسَ وعاشَ فِيهِمْ مَنْ لَمْ يَعْرِفْهُمْ.ض

3910. Halk arasına karışan belalarla karşılaşır, karışmayan ise rahat yaşar.[3910]

٣٩١١–خِصاءُ أُمَّتِي الصِّيامُ والقِيامُ.ح

3911. Ümmetimin kısırlaşması, oruçla gece ibadetleridir.[3911]

3905 Hennâd, II, 430.
3906 Ebu'ş-Şeyh, Azame, V, 1753; Hâkim, I, 473.
3907 İbni Hibbân, nr. 1882.
3908 Beyhakî, II, 193.
3909 Kudâî, I, 59; Deylemî, II, 193.
3910 Suyûtî, Dürer, nr. 77.
3911 Ahmed, II, 173; Heysemî, IV, 253.

Özellikler

٣٩١٢–خِصالٌ لا تَنْبَغِي في المَسْجِدِ لا يُتَّخَذُ طَرِيقاً ولا يُشْهَرُ فِيهِ سِلاحٌ ولا يُقْبَضُ فيهِ بِقَوْسٍ ولا يُنْثَرُ فِيهِ نَبْلٌ ولا يُمَرُّ فِيهِ بِلَحْمٍ نَيْءٍ ولا يُضرَبُ فيه حدٌّ وَلا يُقْتَصُّ فِيهِ مِنْ أحَدٍ ولا يُتَّخَذُ سُوقاً.ض

3912. Bazı şeyler mescidlerde yapılmaz; mescidler yol edinilip içinde silahla oynanmaz, ele yay alınıp ok atılmaz, çiğ et getirilmez, hadler uygulanıp kısas cezası verilmez, oralar çarşı pazar edinilmez.[3912]

٣٩١٣–خِصالٌ سِتٌّ ما مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ في واحِدَةٍ مِنْهُنَّ إلاَّ كانَ ضامِناً على الله أن يُدْخِلَهُ الجَنَّةَ رَجُلٌ خَرَجَ مُجاهِداً فإنْ ماتَ في وَجْهِهِ كانَ ضامِناً على الله وَرَجُلٌ تَبِعَ جَنازَةً فإنْ ماتَ في وَجْهِهِ كانَ ضامِناً على الله وَرَجُلٌ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إلى المَسْجِدِ لِصَلاةٍ فإنْ ماتَ في وَجْهِهِ كانَ ضامِناً على الله وَرَجُلٌ في بَيْتِهِ لا يَغْتابُ المُسْلِمِينَ ولا يَجُرُّ إليهِ سَخَطاً ولا تَبِعَةً فإنْ ماتَ في وَجْهِهِ كانَ ضامِناً على الله.ح

3913. Altı özelliğe sahip olan bir müslümanın ölmesi halinde onun cennete girmesi Allah'ın güvencesi altındadır; Allah yolunda cihada çıkıp da cihad yolunda ölen kişi Allah'ın güvencesi altındadır; cenazeye katılıp da o sırada ölen kişi Allah'ın güvencesi altındadır; güzelce abdest alıp da namaza giden kişi o yolda ölürse Allah'ın güvencesi altındadır; evinde oturup kimsenin gıybetini yapmadan kimseyi kızdırmayıp bir suça da bulaşmadan ölen kişiler de Allah'ın güvencesi altındadırlar.[3913]

٣٩١٤–خَصْلَتانِ لا يَجْتَمِعانِ في مُنافِقٍ حُسْنُ سَمْتٍ ولا فِقْهٌ في الدِّينِ.صح

3914. İki özellik, güzel tutum ve dinde anlayış münafıkta olmaz.[3914]

٣٩١٥–خَصْلَتانِ لا يَجْتَمِعانِ في مُؤمِنٍ البُخْلُ وسُوءُ الخُلُقِ.صح

3912 Bûsırî, I, 95; İbni Hacer, XIII, 157.
3913 Münzirî, III, 441; Heysemî, VI, 277.
3914 Müttekî, nr. 28777.

3915. İki huy olan cimrilik ve kötü ahlak bir müminde bulunmaz. [3915]

٣٩١٦–خَصْلَتانِ لا يُحافِظُ عَلَيْهِما عَبْدٌ مُسْلِمٌ إلاَّ دَخَلَ الجَنَّةَ ألا وَهُما يَسِيرٌ ومَنْ يَعْمَلْ بِهِما قَلِيلٌ يُسَبِّحُ اللهَ في دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ عَشْراً وَيَحْمَدُهُ عَشْراً وَيُكَبِّرُهُ عَشْراً فَذَلِكَ خَمْسُونَ ومائَةٌ بِاللِّسانِ وألْفٌ وخَمْسُمائَةٍ في المِيزانِ ويُكَبِّرُ أرْبَعاً وثلاثِينَ إذا أخَذَ مَضْجَعَهُ وَيَحْمَدُهُ ثلاثاً وثلاثِينَ ويُسَبِّحُ ثَلاثاً وثَلاثِينَ فَتِلْكَ مائَةٌ بِاللِّسانِ وألْفٌ في المِيزانِ فأيُّكُمْ يَعْمَلُ في اليَوْمِ واللَّيْلَةِ ألْفَيْنِ وخَمْسَمائَةِ سَيِّئَةٍ.صح

3916. İki şeyi yapan müslüman cennete girer, onları yapmak kolay olmakla birlikte yapanlar azdır; onların ilki her namaz sonunda on defa sübhanallah, on defa elhamdülillah, on defa Allahü ekber demektir; beş vakit namazda yüzelliyi bulan bu tesbihler ahiret terazisinde binbeşyüz olurlar, ikincisi yatağa yatılacağı zaman otuzdört defa Allahü ekber, otuzüç defa elhamdülillah, otuzüç defa da sübhanallah demektir ki, onların toplamı da'yüz eder, onlar da ahiret terazisinde bin eder.[3916]

٣٩١٧–خَصْلَتانِ مُعَلَّقَتانِ في أعْناقِ المُؤَذِّنِينَ لِلْمُسْلِمِينَ صِيامُهُمْ وصَلاتُهُمْ.ض

3917. Müslümanların namazları ile oruçlarından müezzinler sorumludurlar.[3917]

٣٩١٨–خَصْلَتانِ مَنْ كانَتا فيهِ كَتَبَهُ اللهُ شاكِراً صابِراً ومَنْ لَمْ يَكُونَا فِيهِ لَمْ يَكْتُبْهُ اللهُ لا شاكِراً ولا صابِراً مَنْ نَظَرَ في دِينِهِ إلى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فاقْتَدَى بِهِ ونَظَرَ في دُنْياهُ إلى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمِدَ اللهَ على ما فَضَّلَهُ بِهِ عَلَيْهِ كَتَبَهُ اللهُ شاكِراً صابِراً ومَنْ نَظَرَ في دِينِهِ إلى مَنْ هُوَ دُونَهُ وَنَظَرَ في دُنْياهُ إلى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأسِفَ على ما فاتَهُ مِنْهُ لَمْ يَكْتُبْهُ اللهُ شاكِراً ولا صابِراً.ح

[3915] Buhârî, Müfred, I, 106; Beyhakî, Şuab, VII, 423; Deylemî, II, 199.
[3916] Münzirî, I, 413; Müttekî, nr. 3447.
[3917] İbni Adî, VI, 384; Ebû Nuaym, VIII, 198.

3918. İki özelliğe sahip olan kişiyi Allah Teala şükredip sabreden kullarından yazar, sahip olmayanları ise onlardan yazmaz; o özelliklerden biri, din konusunda kendisinden daha üstün olana bakıp onu örnek almak, dünya konusunda ise kendinden daha aşağıda olanlara bakıp kendisine verdiği nimetlerden dolayı Allah'a hamdetmektir; Allah böyle bir kulunu şükredip sabreden kullarından yazar; din konusunda kendisinden daha aşağıda olana bakıp onu örnek alan dünya konusunda ise kendisinden daha yukarıda olana bakarak elde edemedikleri şeyler için hasret çeken kimseleri ise şükredip sabreden kullarından yazmaz.[3918]

٣٩١٩–خصْلَتانِ لا يَحِلُّ مَنْعُهُما المَاءُ والنارُ.ض

3919. İki şey olan su ve ateşin başkalarından esirgenmesi helal olmaz.[3919]

٣٩٢٠–خَطْوَتانِ أحْداهُما أحَبُّ الخُطا إلى الله عَزَّ وَجَلَّ والأُخْرَى أبْغَضُ الخُطا إلى الله فأمَّا الَّتي يُحِبُّها فَرَجُلٌ نَظَرَ إلى خَلَلٍ في الصَّفِّ فَسَدَّهُ وأمَّا الَّتِي يُبْغِضُ فإذا أراد الرَّجُلُ أنْ يَقُومَ مَدَّ رِجْلَهُ اليُمْنَى ووَضَعَ يَدَهُ عليْها وأثْبَتَ اليُسْرَى ثُمَّ قامَ.

3920. İki adım vardır ki onlardan birini Allah Teala severken diğerine buğzeder; onun sevdiği adım kişinin safta gördüğü bir boşluğu doldurmak için attığı adım, buğzettiği adım da kişinin kalkacağı zaman sağ ayağını uzatarak elini onun üzerine koyup sol ayağını doğrulttuktan sonra kalkmak için attığı adımdır.[3920]

٣٩٢١–خُفِّفَ على دَاوُدَ القُرْآنُ فَكانَ يأْمُرُ بِدَوَابِّهِ فَتُسْرَجُ فَيَقْرَأُ القُرْآنَ مِنْ قَبْلِ أنْ تسْرَجَ دَوَابُّهُ ولا يأْكُلُ إلا مِنْ عَمَلِ يَدِهِ.صح

3921. Davud'a Zebur'u okumak öyle kolaylaştırılmıştı ki o hayvanın hazırlanmasını emreder, hayvanı henüz hazırlanmadan Zebur'u okurdu; o aynı zamanda el emeğinden başkasını da yemezdi.[3921]

3918 İbni Ebi'd-Dünyâ, Şükr, s. 69Taberânî, Şamiyyin, I, 290.
3919 Heysemî, IV, 124; Müttekî, nr. 9638.
3920 Hâkim, I, 406; Beyhakî, II, 288.
3921 Ahmed, II, 314; İbni Hibbân, XIV, 117; Beyhakî, VI, 127.

٣٩٢٢–خَفِّفُوا بُطُونَكُمْ وظُهُورَكُمْ لِقِيامِ الصَّلاةِ.ض

3922. Gece ibadeti için karınlarınızı ve sırtlarınızı hafifletin![3922]

٣٩٢٣–خَلَّفْتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُما كِتابَ اللهِ وَسُنَّتِي ولَنْ يَتَفَرَّقا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الحَوْضَ.ح

3923. Size asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum; biri Allah'ın kitabı, diğeri de benim sünnetimdir, onlar Havuz başına gelinceye kadar birbirlerinden ayrılmazlar.[3923]

٣٩٢٤–خُلُقانِ يُحِبُّهُما اللهُ وخُلُقانِ يُبْغِضُهُما اللهُ فأمَّا اللَّذانِ يُحِبُّهُما اللهُ فالسَّخاءُ والسَّماحَةُ وأمَّا اللَّذانِ يُبْغِضُهُما اللهُ فَسُوءُ الخُلُقِ والبُخْلُ وإذا أرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْراً اسْتَعْمَلَهُ على قَضاءِ حوائِجِ النَّاسِ.ح

3924. Allah Teala iki şeyi sever, iki şeye de buğzder; sevdiği şeyler cömertlikle fedakârlık; sevmediği iki şey ise kötü ahlakla cimriliktir; Allah hayrını dileği kulunu insanların ihtiyaçlarını gidermede istihdam eder.[3924]

٣٩٢٥–خَلَقَ اللهُ الخَلْقَ فَكَتَبَ آجالَهُمْ وأعْمالَهُمْ وأرْزاقَهُمْ.ح

3925. Allah Teala mahlukatı yarattı; onların ömürlerini, amellerini ve rızıklarını takdir etti.[3925]

٣٩٢٦–خَلَقَ اللهُ جَنَّةَ عَدْنٍ وَغَرَسَ أشْجارَها بِيَدِهِ فَقالَ لَها تَكَلَّمِي فَقالَتْ قَدْ أفْلَحَ المُؤْمِنُونَ.صح

3926. Allah Teala Adn cennetini yaratıp kendi eliyle içine ağaçlarını dikti; sonra ona, *"Konuş!"* buyurdu; o da müminlerin kurtuluşa erdiğini söyledi.[3926]

3922 Ebû Nuaym, VII, 255; Müttekî, nr. 40780.
3923 Hatîb, Fakîh, I, 94; Müttekî, nr. 36488.
3924 Irâkî, III, 238; Zebîdî, VIII, 171; Müttekî, nr. 16014.
3925 Hatîb, XI, 211.
3926 Hâkim, II, 392; Hatîb, X, 118.

٣٩٢٧–خَلَقَ اللهُ آدَمَ مِنْ تُرابِ الجابِيةِ وَعَجَنَهُ بِماءِ الجَنَّةِ.صح

3927. Allah Teala Adem'i Cabiye toprağmdan yarattı; çamurunu da cennet suyuyla yoğurdu.[3927]

٣٩٢٨–خَلَقَ اللهُ آدَمَ على صُورَتِهِ وطُولُهُ سِتُّونَ ذِراعاً ثُمَّ قالَ اذْهَبْ فَسَلِّمْ على أُولَئِكَ النَّفَرِ وَهُمْ نَفَرٌ مِنَ المَلائِكَةِ جُلُوسٌ فاسْتَمِعْ ما يُحَيُّونَكَ فإنَّها تَحِيَّتُكَ وتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ فَذَهَبَ فَقَالَ السَّلامُ عَلَيْكُمْ فَقالُوا السَّلامُعَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللهِ فَزادُوهُ وَرَحْمَةُ اللهِ فَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ الجَنَّةَ على صُورَةِ آدَمَ في طُولِهِ سِتُّونَ ذِرَاعاً فَلَمْ تَزَلِ الخَلْقُ تَنْقُصُ بَعْدَهُ حَتَّى الآنَ.صح

3928. Allah Adem'i kendi suretinde altmış arşın boyunda yarattı; sonra, *"Git şu oturan meleklere selam ver, onların verecekleri karşılığı da dinle, o seninle neslinin selamlaşması olacaktır!"* dedi; Adem gidip onlara, *"es-Selamü aleyküm!"* dedi, onlar, *"es-Selamü aleyke ve rahmetullahi"* diye karşılık verdiler, onun verdiği selama 've rahmetullahi' kelimesini ilave ettiler, cennete giren herkes Adem'in altmış arşınlık uzunluğunda olacaktır, insanlar ondan sonra şu ana kadar küçülerek gelmişlerdir. [3928]

٣٩٢٩–خَلَقَ اللهُ مائَةَ رَحْمَةٍ فَوَضَعَ رَحْمَةً وَاحِدَةً بَيْنَ خَلْقِهِ يَتَراحَمُونَ بِها وَخَبأَ عِنْدَهُ مائَةً إلا واحِدَةً.

3929. Allah Teala rahmeti yüz kısım yarattı; onlardan birini yaratıkların arasına indirdi, yaratıklar o bir rahmetle birbirlerine karşı merhamet eder, yüz rahmetin doksan dokuzunu ise yanında bıraktı.[3929]

٣٩٣٠–خَلَقَ اللهُ التُّرْبَةَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيها الجِبالَ يَوْمَ الأَحَدِ وَخَلَقَ الشَّجَرَ يَوْمَ الاثْنَيْنِ وخَلَقَ المَكْرُوهَ يَوْمَ الثُّلاثاءِ وَخَلَقَ النُّورَ يَومَ الأَرْبِعاءِ وَبَثَّ فِيها الدَّوابَّ

3927 İbni Asâkir, I, 239; Elbânî, Zaîfe, nr. 354.

3928 Müslim, Cennet 11; Ahmed, II, 315; Zebîdî, VIII, 549.

3929 Müslim, Tevbe 4; Ahmed, II, 484; Ukaylî, IV, 263; Müttekî, nr. 10394.

يَوْمَ الخَمِيسِ وَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ العَصْرِ مِنْ يَوْمِ الجُمُعَةِ فِي آخِرِ الخَلْقِ فِي آخِرِ ساعَةٍ مِنْ ساعاتِ الجُمُعَةِ فِيما بَيْنَ العَصْرِ إلى اللَّيْلِ.صح

3930. Allah Teala toprağı cumartesi, dağları pazar, ağaçları Pazartesi, hoşa gitmiyen şeyleri salı, nuru da çarşamba günü yarattı; hayvanları perşembe günü yeryüzüne yaydı; Adem'i ise cuma günü ikindiden sonra ikindi ile akşam arasında son mahluk olarak yarattı.[3930]

٣٩٣١–خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ الجِنَّ ثلاثةَ أصْنافٍ صِنْفٌ حَيَّاتٌ وَعَقارِبُ وَخَشاشُ الأَرْضِ وَصِنْفٌ كالرِّيحِ في الهَواءِ وَصِنْفٌ عَلَيْهِم الحِسابُ والعِقابُ وَخَلَقَ اللهُ الإِنْسَ ثَلاثَةَ أصْنافٍ صِنْفٌ كالبَهائِمِ وَصِنْفٌ أجْسادُهُمْ أجْسادُ بَنِي آدَمَ وأرْواحُهُمْ أرْواحُ الشَّياطِينِ وَصِنْفٌ في ظِلِّ اللهِ يَوْمَ لا ظِلَّ إلا ظِلُّهُ.ض

3931. Allah Teala cinleri üç sınıf olarak yarattı; bir sınıf yılan, akrep ve yeryüzü haşerâtı gibi olan cinlerdir; bir sınıf havada rüzgar gibi, bir sınıf da üzerine hesab ve ikab terettüb eden cinlerdir; insanları da üç sınıf üzere yarattı; onlardan bir sınıf hayvanlar gibidir; bir sınıf bedenleri Ademoğlu bedeni gibi, ruhları ise şeytanların ruhları gibidir; bir sınıf ise, Allah'ın gölgesinden başka gölgenin olmadığı günde onun gölgesinde gölgelenecek olanlardır.[3931]

٣٩٣٢–خَلَقَ اللهُ آدَمَ فَضَرَبَ كَتِفَهُ اليُمْنَى فأخْرَجَ ذُرِّيَّةً بيْضاءَ كأَنَّهُمُ اللَّبَنُ ثُمَّ ضَرَبَ كَتِفَهُ اليُسْرَى فَخَرَجَ ذُرِّيَّةٌ سَوْداءُ كأَنَّهُمُ الحَمَمُ قالَ هَؤلاءِ في الجَنَّةِ ولا أُبالِي وهَؤلاءِ في النَّارِ ولا أُبالِي.ح

3932. Allah Teala Adem'i yarattıktan sonra onun sağ omuzuna vurup ondan süt gibi beyaz bir zürriyet çıkardı; sonra sol omuzuna vurup bu defa da ondan kül gibi olan bir zürriyet çıkardı; ardından, *"Beyazların*

3930 Ahmed, II, 327; Nesâî, Kübrâ, VI, 293.

3931 Ebu'ş-Şeyh, Azame, V, 1639; Deylemî, II, 189.

yaptıklarına aldırmadan onları cennete, siyahların yaptıklarına da bakmadan onları da cehenneme koyacağım!" buyurdu.[3932]

٣٩٣٣–خَلَقَ اللهُ يَحْيَى بنَ زَكَرِيا في بَطْنِ أُمِّهِ مُؤمِناً وَخَلَقَ فِرْعَوْنَ في بَطْنِ أُمِّهِ كافِراً.ح

3933. Allah Teala Zekeriya oğlu Yahya'yı anasının karnında mümin, Firavun'u da anasının karnında kafir olarak yarattı.[3933]

٣٩٣٤–خَلَقَ اللهُ الحُورِ العِينَ مِنَ الزَّعْفَرانِ.ح

3934. Allah Teala, hurileri zaferandan yarattı.[3934]

٣٩٣٥–خُلِقَ الإِنْسانُ والحَيَّةُ سَواءً إِنْ رَآها أفْزَعَتْهُ وإِنْ لَدَغَتْهُ أوجَعَتْهُ فاقْتُلُوها حَيْثُ وَجَدْتُمُوها.

3935. İnsanla yılan bir yaratılmıştır; ancak insan yılanı görünce ondan korkar, yılan onu sokunca kendisine zarar verir; bundan dolayı siz yılanı gördüğünüz yerde öldürün.[3935]

٣٩٣٦–خُلِقَتِ المَلائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الجانُّ مِنْ مارِجٍ مِنْ نارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ.ح

3936. Melekler nurdan, cinler dumansız ateşten, Adem de size anlatılan şeyden yaratıldı.[3936]

٣٩٣٧–خُلِقَتِ النَّخْلَةُ والرُّمَّانُ والعِنَبُ مِنْ فَضْلِ طِينَةِ آدَمَ.ض

3937. Hurma, nar ve üzüm Adem'in arta kalan çamurundan yaratıldı.[3937]

3932 Zebîdî, VII, 308.
3933 İbni Adî, VI, 212; Taberânî, X, 224; Heysemî, VII, 193.
3934 Heysemî, X, 419; Müttekî, nr. 39465.
3935 Müttekî, nr. 39997.
3936 Müslim, Zühd 60; Ahmed, VI, 153, 168; Beyhakî, IX, 3.
3937 Suyûtî, Leâlî, I, 8; Müttekî, nr. 35304; Aclûnî, I, 459.

Hilallemek

٣٩٣٨–خَلِّلْ أصابِعَ يَدَيْكَ وَرِجْلَيْكَ.ض

3938. El ve ayak parmaklarının arasını hilalle![3938]

٣٩٣٩–خَلِّلُوا بَيْنَ أصابِعِكُمْ لا يُخَلِّلُها اللهُ يَوْمَ القِيامَةِ بالنَّارِ.ض

3939. Kıyamet günü ateşle hilallenmeden önce, parmaklarınızın arasını hilalleyin.[3939]

٣٩٤٠–خَلِّلُوا بَيْنَ أصابِعِكُمْ لا يُخَلِّلُ اللهُ بَيْنَها بالنَّارِ وَيْلٌ لِلأَعْقابِ مِنَ النَّارِ.ض

3940. Parmaklarınızın aralasını hilallemezseniz Allah onların arasını ateşle hilaller; ateşte yanacak olan topukların da vay haline! [3940]

٣٩٤١–خَلِّلُوا لِحاكُمْ وَقُصُّوا أظْفارَكُمْ فإنَّ الشَّيْطانَ يَجْرِي ما بَيْنَ اللَّحْمِ والظُّفْرِ.ض

3941. Sakallarınızı hilalleyip tırnaklarınızı kesin, şeytan etle tırnak arasına yerleşir.[3941]

٣٩٤٢–خَلِيلِي مِنْ هَذِهِ الأُمَّةِ أُوَيْسٌ القَرَنِيُّ.

3942. Bu ümmetten dostum Üveys el-Karani'dir.[3942]

٣٩٤٣–خَمِّرُوا الآنِيَةَ وأَوْكِئُوا الأَسْقِيَةَ وأَجِيفُوا الأبْوابَ واكْفُتُوا صِبْيانَكُمْ عِنْدَ المَساءِ فإنَّ لِلْجِنِّ انْتِشاراً وَخَطَفَةً وأطْفِئوا المَصابِيحَ عِنْدَ الرُّقادِ فإنَّ الفُوَيْسِقَةَ رُبَّما اجْتَرَّتِ الفَتِيلَةَ فأَحْرَقَتْ أهْلَ البَيْتِ.صح

3943. Kapların üstünü örtüp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, kapıları kapatıp akşam olunca çocuklarınızı dışarı salmayın; çünkü cinler o vakitlerde çevreye yayılıp önlerine gelene zarar verebilirler; uyuyaca-

---

3938 Ahmed, I, 287; Heysemî, II, 131; Aclûnî, I, 459.
3939 Dârekutnî, I, 95; Zeylâî, I, 26.
3940 Dârekutnî, I, 95; Zeylâî, I, 26.
3941 Hatîb,Câmi, I, 374; Deylemî, II, 168; İbni Asâkir, LIII, 247.
3942 İbni Sad, VI, 163; İbni Asâkir, IX, 442.

ğınız zaman kandilleri söndürün; zira fare kandilin fitilini çeker de ev halkını ateşle yakabilir.[3943]

٣٩٤٤–خَمِّرُوا وُجُوهَ مَوْتاكُمْ ولا تَشَبَّهُوا باليَهُودِ.ض

3944. Ölülerinizin yüzlerini örtün, yahudilere benzemeyin.[3944]

Beşli Şeyler

٣٩٤٥–خَمْسٌ بِخَمْسٍ ما نَقَضَ قَوْمٌ العَهْدَ إلا سُلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوُّهُمْ وما حَكَمُوا بِغَيْرِ ما أَنْزَلَ اللهُ إلا فَشافِيهِمُ الفَقْرُ ولا ظَهَرَتْ فِيهِمُ الفاحِشَةُ إلا فَشا فِيهِمُ المَوْتُ ولا طَفَّفُوا المِكْيالَ إلا مُنِعُوا النَّباتَ وأُخِذُوا بالسِّنِينَ ولا مَنَعُوا الزَّكاةَ إلا حُبِسَ عَنْهُمْ القَطْرُ.صح

3945. Beş şey beş şeyin karşılığıdır; insanlar verdikleri sözlerden dönerlerse düşmanlarla imtihan olurlar, ilahi hükümlerle değil de başka şeylerle hükmederlerse fakirlikle müptela olurlar, aralarında fuhuş yaygınlaşırsa ölümlere maruz kalırlar, ölçü ve tartıda hile yaparlarsa kıtlıkla karşılaşırlar, zekat vermezlerse yağmurdan mahrum bırakılırlar.[3945]

٣٩٤٦–خَمْسُ صَلَواتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ أَحْسَنَ وُضُوءَهُنَّ وَصَلاهُنَّ لِوَقْتِهِنَّ وأَتَمَّ رُكُوعَهُنَّ وَخُشُوعَهُنَّ كانَ لَهُ على اللهِ عَهْدٌ أنْ يَغْفِرَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ على اللهِ عَهْدٌ إنْ شاءَ غَفَرَ لَهُ وإنْ شاءَ عَذَّبَهُ.صح

3946. Allah Teala beş vakit namazı farz kılmıştır, güzelce abdest alıp onları vaktinde kılarak rüku ve huşularını tam yapanları affeder; böyle yapmayanları ise dilerse affeder, dilerse onlara azab eder.[3946]

٣٩٤٧–خَمْسُ صَلَواتٍ كَتَبَهُنَّ اللهُ على العِبادِ فَمَنْ جاءَ بِهِنَّ لَمْ يُضَيِّعْ مِنْهُنَّ شَيْئاً اسْتِخْفافاً بِحَقِّهِنَّ كانَ لَهُ عِنْدَ اللهِ عَهْدٌ أنْ يُدْخِلَهُ الجَنَّةَ ومَنْ لَمْ يأتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللهِ عَهْدٌ إنْ شاءَ عَذَّبَهُ وإنْ شاءَ أدْخَلَهُ الجَنَّةَ.صح

[3943] Ahmed, III, 388; Ebû Yalâ, IV, 98; Beyhakî, Şuab, V, 128.
[3944] Dârekutnî, II, 297; Taberânî, XI, 183; Beyhakî, III, 394; Heysemî, III, 25.
[3945] Taberânî, XI, 45; Münzirî, I, 310; Heysemî, III, 65.
[3946] İbni Nasr, Tazim, II, 955; Beyhakî, II, 215; Ziyâ, VIII, 320.

3947. Allah Teala kullarına beş vakit namazı farz kılmıştır; onları hafife alıp zayi etmeden kılan kişiler cennete girmek için Allah'dan bir söz almış olurlar; onu kılmayan kişilere ise böyle bir vaad yoktur; Allah Teala isterse onlara azab eder, isterse onları cennete dahil eder.[3947]

٣٩٤٨–خَمْسُ صَلَوات مَنْ حافَظَ عَلَيْهِنَّ كانَتْ لَهُ نُوراً وبُرْهاناً ونَجاةً يَوْمَ القِيامَةِ وَمَنْ لَمْ يُحافِظْ عَلَيْهِنَّ لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ يَوْمَ القِيامَةِ ولا بُرْهانٌ ولا نَجاةٌ وَكانَ يَوْمَ القِيامَةِ مَعَ فِرْعَوْنَ وقارُونَ وهامانَ وأُبَيِّ بْنِ خَلَفٍ.

3948. Beş vakit namazı güzelce kılanlar için o namazlar kıyamet günü bir nur, delil ve kurtuluş olur, güzelce kılmayanlar için ise kıyamet gününde ne bir nur, ne bir delil ve ne de bir kurtuluş olurlar. [3948]

٣٩٤٩–خَمْسُ فَوَاسِقَ تُقْتَلْنَ في الحِلِّ والحَرَمِ الحَيَّةُ والغُرابُ الأبْقعُ والفأْرَةُ والكَلْبُ العَقُورُ والحُدَيَّا.صح

3949. Fasık olan beş hayvan; yılan, karga, fare, saldıran köpek ve çaylak Harem'de öldürülebilir.[3949]

٣٩٥٠–خَمْسٌ قَتْلُهُنَّ حَلاَلٌ في الحَرَمِ الحَيَّةُ والعَقْرَبُ والحِدْأةُ والفَأْرَةُ والكَلْبُ العَقُورُ.ح

3950. Beş hayvan olan; yılan, akreb, çaylak, fare ve saldıran köpeğin Harem'de öldürülmesi helaldir.[3950]

٣٩٥١–خَمْسٌ كُلُّهُنَّ فاسِقَةٌ يَقْتُلُهُنَّ المُحْرِمُ ويُقْتَلْنَ في الحَرَمِ الفأْرَة والعَقْرَبُ والحَيَّة والكَلْبُ العَقُورُ والغُرابُ.صح

3951. Fasık olan beş hayvanı fare, akreb, yılan, saldıran köpek ve karganın hepsini ihramlı kişi Harem'de öldürebilir.[3951]

3947 Abdürrezzâk, III, 5; İbni Ebî Şeybe, II, 91.
3948 İbni Nasr, Tazim, I, 133.
3949 Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.
3950 Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.
3951 Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.

٣٩٥٢-خَمْسُ لَيالٍ لا تُرَدُّ فِيهِنَّ الدَّعْوَةُ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَلَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبانَ وَلَيْلَةُ الجُمُعَةِ وَلَيْلَةُ الفِطْرِ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ.ض

3952. Beş gecede yapılan dualar geri çevrilmez; recebin ilk gecesi -Regaib-, şabanın onbeşinci gecesi –Berat-, cuma, ramazan bayramı ve kurban bayramı geceleri dualar geri çevrilmez.[3952]

٣٩٥٣-خَمْسٌ مِنَ الفِطْرَةِ الخِتانُ والاسْتِحْدادُ وقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمُ الأَظْفارِ وَنَتْفِ الإِبْطِ.صح

3953. Beş şey fıtratın gereğidir; onlar sünnet olup ustura kullanmak, bıyıkları kısaltıp tırnakları kesmek ve koltuk altı kıllarını traş etmektir.[3953]

٣٩٥٤-خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فاسِقٌ يُقْتَلْنَ في الحَرَمِ الغُرابُ والحِدَأة والعَقْرَبُ والفأْرَةُ والكَلْبُ العَقُورُ.صح

3954. Hayvanlardan fasık olan karga, çaylak, fare, akreb ve saldıran köpek gibi şu beşi Harem'de öldürülebilir.[3954]

٣٩٥٥-خَمْسٌ مِنَ الدَّوابِّ لَيْسَ على المُحْرِمِ في قَتْلِهِنَّ جُناحٌ الغُرابُ والحِدأةُ والفَأْرَةُ والعَقْرَبُ والكَلْبُ العَقُورُ.صح

3955. Hayvanlardan beş tanesini karga, çaylak, fare, akreb ve saldırgan köpeği öldürmek ihramlıya günah değildir.[3955]

٣٩٥٦-خَمْسٌ مِنْ حَقِّ المُسْلِمِ على المُسْلِمِ رَدُّ التَّحِيَّةِ وإِجابَةُ الدَّعْوَةِ وشُهُودُ الجَنَازَةِ وعِيادَةُ المَرِيضِ وتَشْمِيتُ العاطِسِ إذا حَمِدَ الله.صح

3952 Abdürrezzâk, IV, 317; Beyhakî, Şuab, III, 342; Deylemî, II, 196.
3953 Ahmed, II, 229; Beyhakî, I, 149.
3954 Ahmed, VI, 87; Beyhakî, II, 387.
3955 Ahmed, VI, 87; Beyhakî, II, 387.

3956. Beş şey selamı almak, davete icabet etmek, cenazeye gitmek, hastayı ziyaret etmek ve hamdettiği zaman aksırana yerhamükellah demek, müslümanın müslüman üzerindeki haklarındandır.[3956]

٣٩٥٧–خَمْسٌ مِنَ الإِيمانِ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شيءٌ مِنْهُنَّ فَلا إِيمانَ لَهُ التَّسْلِيمُ لأَمْرِ الله والرِّضا بِقَضاءِ الله والتَّفْويضُ إلى الله والتَّوَكُّلُ على الله والصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى.ض

3957. Beş şey imandan olup kendisinde onlardan birşey bulunmayan kamil imana sahip olamaz; onlar Allah'ın emrine teslim olup takdirine rıza göstermek, işini ona havale edip ona güvenmek ve musibetin ilk anlarında sabretmektir.[3957]

٣٩٥٨–خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ المُرْسَلِينَ الحَياءُ والحِلْمُ والحِجامَةُ والسِّواكُ والتَّعَطُّرُ.ض

3958. Beş şey haya, hilim, kan aldırma, misvak kullanıp güzel koku sürünme peygamberlerin sünnetlerindendir.[3958]

٣٩٥٩–خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ المُرْسَلِينَ الحَياءُ والحِلْمُ والحِجامَةُ والتَّعَطُّرُ والنِّكاحُ.ح

3959. Beş şey utanma, yumuşak olma, kan aldırma, koku sürünme ve evlenme peygamberlerin sünnetlerindendir.[3959]

٣٩٦٠–خَمْسٌ مَنْ فَعَلَ واحِدةً مِنْهُنَّ كانَ ضامِناً على الله مَنْ عادَ مَرِيضاً أَوْ خَرَجَ غازِياً أَوْ دَخَلَ على إِمامِه يُرِيدُ تَعْزِيرَهُ وتَوْقِيرَهُ أَوْ قَعَدَ في بَيْتِهِ فَسَلِمَ الناسُ مِنْهُ وسَلِمَ مِنَ الناس.صح

3960. Beş şeyden birini yapan Allah'ın koruması altında olur; hasta ziyareti yapan, cenaze defnine katılan, cihada çıkan, kendisine nasihat etmek için sultanın yanına giren, insanlara zarar vermemek için evinde oturan kişiler Allah'ın koruması altındadırlar.[3960]

3956 Ahmed, II, 332; Müttekî, nr. 24772.
3957 Heysemî, I, 56.
3958 Buhârî, Kebîr, VIII, 10; Taberânî, XI, 186; Heysemî, II, 99; Müttekî, nr. 17237-17238.
3959 Buhârî, Kebîr, VIII, 10; Taberânî, XI, 186; Heysemî, II, 99; Müttekî, nr. 17237-17238.
3960 Ahmed, V, 241; Taberânî, XX, 37; Heysemî, II, 299.

٣٩٦١–خَمْسٌ مَنْ قُبِضَ في شيءٍ مِنْهُنَّ فَهُوَ شَهيدٌ المَقْتُولُ في سَبِيل الله شَهيدٌ والغَريقُ في سبِيلِ الله شَهِيدٌ والمَبْطُونُ في سَبيل الله شَهِيدٌ والمَطْعُونُ في سبيلِ الله شَهِيدٌ والنُّفَساءُ في سَبِيلِ الله شَهِيدَة.صح

3961. Beş şey sebebiyle ölen kişiler şehid sayılır; Allah yolunda ölen şehiddir, Allah yolunda boğularak ölen şehiddir, Allah yolunda karın ağrısı sebebiyle ölen şehiddir, Allah yolunda yaralanarak ölen şehiddir, Allah yolunda olup da doğum sebebiyle ölen de şehiddir.[3961]

٣٩٦٢–خمسٌ مَنْ عَمِلَهُنَّ في يَوْمٍ كَتَبَهُ الله مِنْ أهْلِ الجَنَّةِ مَنْ صامَ يَوْمَ الجُمُعَةِ ورَاحَ إلى الجُمُعَةِ وعادَ مَرِيضاً وَشَهِدَ جَنازَةً وأعْتَقَ رَقَبَةً.صح

3962. Bir günde beş şeyi yapan, cuma günü oruç tutup cuma namazına giden, hasta ziyareti yapıp cenazeye katılan ve köle azad eden kişileri Allah Teala cennetliklerden yazar.[3962]

٣٩٦٣–خَمْسٌ لا يَعْلَمُهُنَّ إلا الله إنَّ الله عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الغَيْثَ وَيَعْلَمُ ما فِي الأَرْحامِ وما تَدْرِي نَفْسٌ ماذَا تَكْسَبُ غَداً وما تَدْرِي نَفْسٌ بأيِّ أرْضٍ تَمُوتُ.صح

3963. Beş şeyi Allah'dan başka kimse bilemez; onlar ayette sayılan, *"Kıyametin vaktine dair bilgi Allah katındadır, yağmuru o indirir, rahimlerde olanı o bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmediği gibi, nerede öleceğini de bilmez"* şeklinde belirtilen hususlardır.[3963]

٣٩٦٤–خَمْسٌ لَيْسَ لَهُنَّ كَفَّارَةٌ الشِّرْكُ بالله وقَتْلُ النَّفْسِ بِغَيْرِ حَق وبُهْتُ المُؤمِنِ والفِرارُ مِنَ الزَّحْفِ وَيَمِينٌ صابِرَةٌ يَقْتَطِعُ بِها مالاً بِغَيْرِ حَقَ.ح

3964. Beş şeyin keffareti yoktur; onlar Allah'a şirk koşmak, haksız yere adam öldürmek, mümini korkutmak, harpten kaçmak ve hakkı olmadığı malı almak için yalan yere yemin etmektir.[3964]

3961 Ebû Avane, IV, 499; Taberânî, XVII, 326.
3962 İbni Hibbân, VII, 6; Ebû Yalâ, II, 312; Heysemî, II, 169.
3963 Ahmed, V, 353; Heysemî, VII, 89; Müttteki, nr. 2921; Ayet için bk. Lokmân (31), 34.
3964 Ahmed, II, 361; Deylemî, II, 197; Heysemî, I, 103.

٣٩٦٥–خَمْسٌ هُنَّ مِنْ قَواصِمِ الظَّهْرِ عُقُوقُ الوالِدَيْنِ والمَرأةُ يأتَمِنُها زَوْجُها تَخُونُهُ والإمامُ يُطِيعُهُ الناسُ ويَعْصي اللهَ ورَجُلٌ وَعَدَ عَنْ نَفْسِهِ خَيْراً فأخْلَفَ واعْتِراضُ المَرْءِ في أنْسابِ الناسِ.ض

3965. Beş şey ana babaya asi olmak, kendine güvenen kocasına hiyanet etmek, idarecinin halkı kendine itaat ettiği halde kendisinin halika itaat etmemesi, kişinin hayır yapacağını vadettiği halde tersini yapması ve insanların soyları hakkında ileri geri konuşması kendini helak eder.[3965]

٣٩٦٦–خَمْسٌ مِنَ العِبادَةِ النَّظَرُ إلى المُصْحَفِ والنَّظَرُ إلى الكَعْبَةِ والنَّظَرُ إلى الوَالِدَيْنِ والنَّظَرُ في زَمْزَمَ وَهِيَ تَحُطُّ الخَطايا والنَّظَرُ في وَجْهِ العالِمِ.ض

3966. Beş şey Mushaf'a, Kabe'ye, ana babaya, günahları yıkayan zemzeme ve alimin yüzüne bakmak ibadettir.[3966]

٣٩٦٧–خَمْسٌ مَنْ أُوتِيهُنَّ لَمْ يُعْذَرْ على تَرْكِ عَمَلِ الآخِرَةِ زَوْجَةٌ صالِحَةٌ وبَنُونَ أبْرَارٌ وحُسْنُ مُخالَطَةِ الناسِ ومَعيشةٌ في بَلَدِهِ وحُبُّ آلِ مُحَمَّدٍ.

3967. Beş şeye dindar kadma, hayırlı çocuklara, güzel ahlaka, memleketinde yaşama imkanına ve ehl-i beyt sevgisine sahip olan insanın ahiret amelleri yapmamasının geçerli nedeni olamaz. [3967]

٣٩٦٨–خَمْسٌ يُعَجِّلُ اللهُ لِصاحِبِها العُقُوبَةَ البَغْيُ والغَدْرُ وعُقُوقُ الوَالِدَيْنِ وقَطِيعَةُ الرَّحِمِ ومَعْرُوفٌ لا يُشْكَرُ.ض

3968. Beş şeyin zulümle hainliğin, ana babaya isyanla akrabalarla ilişkiyi kesip iyilikleri görmemenin cezası dünyada iken verilir.[3968]

٣٩٦٩–خَمْسُ خِصالٍ يُفَطِّرْنَ الصَّائِمَ وَيَنْقُضْنَ الوُضُوءِ الكَذِبُ والغَيبَةُ والنَّمِيمَةُ والنَّظَرُ بِشَهْوَةٍ واليَمِينُ الكاذِبَةُ.ض

3965 Beyhakî, Şuab, IV, 291.
3966 Müttekî, nr. 43494.
3967 Deylemî, II, 196.
3968 Müttekî, nr. 44009.

3969. Beş şey orucu ve abdesti bozar; onlar yalan söylemek, gıybet etmek, koğuculuk yapmak, şehvetle bakmak ve yalan yere yemin etmektir.[3969]

٣٩٧٠–خَمْسُ دَعَواتٍ يُسْتَجابُ لَهُنَّ دَعْوَةُ المَظْلُومِ حَتَّى يَنْتَصِرَ وَدَعْوَةُ الحَاجِّ حَتَّى يَصْدُرَ وَدَعْوَةُ الغازي حَتَّى يَقْفُلَ وَدَعْوَةُ المَرِيضِ حَتَّى يَبْرَأَ ودَعْوَةُ الأخِ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ وأسْرَعُ هَذِهِ الدَّعَواتِ إِجَابَةً دَعْوَةُ الأخِ لأخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ.صح

3970. Beş dua kabul edilir; hakkını alıncaya kadar zulme uğrayanın, evine dönünceye kadar hacının, çoluk çocuğuna kavuşuncaya kadar gazinin, iyileşinceye kadar hastanın ve kişinin din kardeşinin arkasından yaptığı dualar kabul olunur, bu dualar içinde en süratli kabul edilen de müminin mümin kardeşinin arkasından yaptığı duadır.[3970]

٣٩٧١–خَمْسٌ مِنَ العِبادَةِ النَّظَرُ إلى المُصْحَفِ والنَّظَرُ إلى الكَعْبَةِ والنَّظَرُ إلى الوَالِدَيْنِ والنَّظَرُ في زَمْزَمَ وَهِيَ تَحُطُّ الخَطايا والنَّظَرُ في وَجْهِ العالِمِ.

3971. Beş şey Kuran'a, Kabe'ye, ana baba ile alimin yüzüne bakmak ibadettir, zemzeme bakmak da günahları silip süpürür.[3971]

Hayırlı Şeyler

٣٩٧٢–خِيارُ المُؤمِنِينَ القانِعُ وَشِرَارُهُمُ الطَّامِعُ.ض

3972. Müminlerin hayırlıları kanaatkar, şerlileri de aç gözlü olanlardır.[3972]

٣٩٧٣–خيارُ أُمَّتِي في كُلِّ قَرْنٍ خَمْسُمائَةٍ والأَبْدَالُ أرْبَعُونَ فلا الخَمْسُمائَةِ يَنْقُصُونَ ولا الأَرْبَعُونَ كُلَّما ماتَ رَجُلٌ أبْدَلَ اللهُ مِنَ الخَمْسِمائَةِ مَكانَهُ وأدْخَلَ في الآرْبَعِينَ مَكانَهُ يَعْفُونَ عَمَّنْ ظَلَمَهُمْ وَيُحْسِنُونَ إلى مَنْ أساءَ إلَيْهِمْ وَيَتَواسَوْنَ فيما آتاهُمُ اللهُ.ح

3969 Zebîdî, IV, 245.
3970 İbni Hacer, XI, 137; Müttekî, nr. 3309.
3971 Müttekî, nr. 43494.
3972 Kudâî, II, 241.

3973. Ümmetimin hayırlıları her asırda beşyüz kişi olup abdallar da kırk kişidir; o beşyüz ve kırk kişi eksilmez, beşyüzden veya abdallardan biri öldüğü zaman Allah Teala onların yerini bir başkasıyla doldurur, onlar kendilerine zulmedenleri affeder, kötülük yapanlara iyilikle yapar ve Allah'ın kendilerine ihsan ettiği nimetleri başkalarıyla paylaşırlar.[3973]

٣٩٧٤–خِيارُ أُمَّتِي الذِينَ يَشْهَدُونَ أنْ لا إله إلاَّ الله وإنِّي رَسُولُ الله الذِينَ إذا أحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وإذا أساؤوا استَغْفَرُوا وشِرارُ أُمَّتِي الذِينَ وُلِدُوا في النَّعِيمِ وغُذُوا بِهِ وإنَّما نَهْمتُهُمْ ألْوانُ الطَّعامِ والثِّيابِ وَيَتَشَدَّقُونَ في الكلامِ.ح

3974. Ümmetimin hayırlıları Allah'dan başka ilah olmadığına, benim onun elçisi olduğuma şahidlik eden, iyiliklerine sevinip kötülüklerine bağışlanma dileyenlerdir; en şerlileri de nimetler içinde doğan, nimetler içerisinde yüzen, tek düşünceleri çeşit çeşit yemekler yemek, türlü türlü elbiseler giymek olan ve konuşurken edebiyat parçalayan kimselerdir. [3974]

٣٩٧٥–خيارُ أُمَّتِي عُلَماؤها وخِيارُ عُلَمائِها رُحَماؤها ألا وإنَّ اللهَ تعالى لَيَغْفِرُ لِلْعالِمِ أرْبَعِينَ ذَنْباً قَبْلَ أنْ يَغْفِرَ لِلْجاهِلِ ذَنْباً واحِداً ألاَ وإنَّ العالِمَ الرَّحِيمَ يَجِيءُ يَوْمَ القِيامَةِ وإنَّ نُورَهُ قَدْ أضاءَ يَمْشِي فيهِ ما بَيْنَ المَشْرِقِ والمَغْرِبِ كما يُضِيءُ الكَوْكَبُ الدُّرِّيُّ.ض

3975. Ümmetimin hayırlıları alimler, alimlerin hayırlıları da merhametli olanlardır; dikkat edin Allah Teala cahilin bir tek günahını affetmeden önce alimin kırk günahını affeder; iyi dinleyin, merhametli alimler kıyamet günü çevrelerini aydınlatan bir nurla gelirler, öyle ki doğu ile batı arasındaki varlıklar, onların yıldız gibi parıldayan aydınlığımda yürürler.[3975]

٣٩٧٦–خيارُ أُمَّتِي الَّذِينَ إذا رأوا ذُكِرَ الله وَشِرارُ أُمَّتِي المَشَّاؤُونَ بالنَّمِيمَةِ المُفَرِّقُونَ بَيْنَ الأَحِبَّةِ الباغُونَ البُرَآءَ العَنَتَ.

[3973] Ebû Nuaym, I, 8; Deylemî, II, 174; İbni Asâkir, I, 303.
[3974] Hennâd, II, 363; Ebû Nuaym, VI, 120.
[3975] Ebû Nuaym, VIII, 188; Hatîb, I, 237; İbni Asâkir, LVI, 118.

3976. Ümmetimin en hayırlıları görüldüklerinde Allah'ın hatırlandığı, en şerlileri de söz götürüp getiren, birbirini seven insanların arasını açan, suçsuz ve masum insanlara eziyet eden kimselerdir.[3976]

٣٩٧٧–خِيارُ أُمَّتِي أَحِدَّاؤُهُمُ الَّذِينَ إذا غَضِبُوا رَجِعُوا. ح

3977. Ümmetimin hayırlıları, öfkelendikleri zaman öfkelerinden dönen hiddetli insanlardır.[3977]

٣٩٧٨–خِيارُ أُمَّتِي أَوَّلُها وآخِرُها نَهْجٌ أَعْوَجُ لَيْسُوا مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُمْ. صح

3978. Ümmetimin hayırlıları öncekiler olup sonrakiler eğri yol üzeredir, onlar benden olmadığı gibi ben de onlardan değilim.[3978]

٣٩٧٩–خِيارُ أُمَّتِي مَنْ دَعا إلى الله تعالى وَحَبَّبَ عِبادَهُ إلَيْهِ. ض

3979. Ümmetimin hayırlıları, insanları Allah'a çağıran ve onlara Allah'ı sevdirmeye çalışanlardır.[3979]

٣٩٨٠–خِيارُ أئِمَّتِكُمْ الذِينَ تُحِبُّونَهُمْ ويُحِبُّونَكُمْ وتُصلُّونَ عَلَيْهِمْ ويُصَلُّونَ عَلَيْكُمْ وَشِرَارُ أئِمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُبْغِضُونَهُمْ ويُبْغِضُونَكُمْ وتَلْعَنُونَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ. صح

3980. İdarecilerinizin iyileri, sizin kendilerini sevdiğiniz onların da sizi sevdiği, sizin kendilerine dua ettiğiniz, onların da size dua ettiği idarecilerdir; kötüleri de sizin kendilerinden nefret ettiğiniz, onların da sizden nefret ettiği, sizin kendilerine lanet okuduğunuz, onların da size lanet okuduğu idarecilerdir.[3980]

٣٩٨١–خِيارُ وَلَدِ آدَمَ خَمْسَةٌ نُوحٌ وإبْراهِيمُ ومُوسَى وَعِيسَى ومُحَمَّدٌ وَخَيْرُهُمْ مُحَمَّد. صح

3981. Adem oğullarının hayırlıları beş kişidir; onlar Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve Muhammed'dir, onların en hayırlısı da Muhammed'dir.[3981]

3976 Ahmed, IV, 227; Heysemî, VIII, 93.
3977 Ukaylî, II, 290; Heysemî, VIII, 26; Müttekî, nr. 5805.
3978 Heysemî, X, 17; Müttekî, nr. 32448.
3979 Müttekî, nr. 43056, 44069.
3980 İshak b. Râhûye, I, 128; Ebû Avâne, IV, 426; Taberânî, XVIII, 63.
3981 Hallâl, Sünne, I, 264; İbni Asâkir, LXII, 271.

٣٩٨٢–خِيارُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ القُرآنَ وَعَلَّمَهُ.صح

3982.Hayırlılarınız, Kuran'ı öğrenen ve öğretenlerdir.[3982]

٣٩٨٣–خِيارُكُمْ مَنْ قَرَأَ القُرْآنَ وأقْرَأَهُ.ض

3983. Hayırlılarınız, Kuran'ı okuyan ve okutanlardır.[3983]

٣٩٨٤–خِيارُكُمْ أحاسِنُكُمْ أخْلاقاً.صح

3984. En hayırlınız, ahlakı en güzel olandır.[3984]

٣٩٨٥–خِيارُكُمْ أحاسِنُكُمْ أخْلاقاً المُوطَّؤونَ أكْنافاً وَشِرارُكُمْ الثَّرْثارُونَ المُتَفَيْهِقونَ المُتَشَدِّقُون.ح

3985. Hayırlılarınız, ahlakı güzel olup alçak gönüllü olanlar, şerlileriniz de çok konuşan, güzel konuşmak için ağızlarını eğip büken gevezelerdir.[3985]

٣٩٨٦–خِيارُكُمُ الَّذِينَ إذا رُؤوا ذُكِرَ الله بِهِمْ وَشِرارُكُمْ المَشَّاؤونَ بِالنَّمِيمَةِ المُفَرِّقُونَ بَيْنَ الأحِبَّةِ الباغُونَالبُرَآءَ العَنَتَ.ح

3986. En iyileriniz görüldükleri zaman Allah'ın hatırlandığı, en kötüleriniz de söz taşıyıp dostların arasını açan, günahsız insanları günaha sürükleyen kişilerdir.[3986]

٣٩٨٧–خِيارُكُمْ فِي الجَاهليّة خِيَارُكم في الإسْلام إذا فَقُهُوا.ح

3987. Cahiliye döneminde hayırlı olanlar, bilgili oldukları zaman İslam döneminde de hayırlıdırlar.[3987]

٣٩٨٨–خِيارُكُمْ أَلْيَنُكُمْ مَناكِبَ في الصَّلاةِ.ح

3982 Bezzâr, III, 356; Taberânî, VIII, 253; Heysemî, I, 167.
3983 Hatîb, II, 39.
3984 Ahmed, II, 193; İbni Hibbân, II, 225; Bezzâr, VI, 395.
3985 Ahmed, II, 193, 467; Heysemî, VIII, 21.
3986 Ahmed, VI, 459; Müttekî, nr. 1786.
3987 Ahmed, III, 367; Deylemî, II, 173.

3988. Hayırlılarınız, namazda insanları rahatsız etmeyenlerdir.[3988]

٣٩٨٩–خِيارُكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضاءً لِلدِّينِ. ح

3989. En hayırlınız borcunu en güzel şekilde ödeyenlerdir.[3989]

٣٩٩٠–خِيارُكُمْ خَيْرُكُمْ لأَهْلِهِ. ح

3990. En hayırlınız, ailesine en hayırlı olandır.[3990]

٣٩٩١–خِيارُكُمْ خِيارُكُمْ لِنِسائِهِمْ.

3991. En hayırlınız, eşlerine en hayırlı olanlardır.[3991]

٣٩٩٢–خِيارُكُمْ أَطْوَلُكُمْ أَعْماراً وأَحْسَنُكُمْ أَعْمالاً.

3992.En hayırlınız ömrü uzun olup ameli güzel olanlardır.[3992]

٣٩٩٣–خِيارُكُمْ أَطْوَلُكُمْ أَعْماراً وأَحْسَنُكُمْ أَخْلاقاً.

3993. En hayırlınız ömürleri uzun, ahlakları güzel olanlardır.[3993]

٣٩٩٤–خِيارُكُمُ الَّذِينَ إذا سافَرُوا قَصَرُوا الصَّلاةَ وأَفْطَرُوا. ح

3994. En hayırlınız yolculukta namazları kısaltan ve oruç tutmayanlardır.[3994]

٣٩٩٥–خِيارُكُمْ مَنْ ذَكَّرَكُمْ بِاللهِ رُؤْيَتُهُ وَزَادَ فِي عِلْمِكُمْ مَنْطِقُهُ وَرَغَّبَكُمْ فِي الآخِرَةِ عَمَلُهُ. صح

3995. En hayırlınız görünüşü size Allah'ı hatırlatan, konuşması ilminizi artıran ve davranışları sizi ahirete teşvik edendir.[3995]

3988 Taberânî, Evsat, V, 254; Heysemî, II, 90.
3989 Ahmed, II, 476; Heysemî, IV, 139; Müttekî, nr. 15433.
3990 Heysemî, IV, 303; Müttekî, nr. 44970; Elbânî, Sahîha, nr. 1835.
3991 İbni Hibbân, nr. 1311; Müttekî, nr. 44971.
3992 Ahmed, II, 235, Beyhakî, III, 371; Heysemî, VIII, 22.
3993 Heysemî, VIII, 22.
3994 Müttekî, nr. 20176.
3995 Müttekî, nr. 1787.

٣٩٩٦–خِيارُكُمْ كُلُّ مُفَتَّنٍ تَوَّابٍ.صح

3996. En hayırlınız, belalara uğrayıp tevbe edendir.[3996]

٣٩٩٧–خَيْرُ الإِدامِ اللَّحْمُ وَهُوَ سَيِّدُ الإِدامِ.ض

3997. Gıdaların iyisi ettir, o gıdaların efendisidir.[3997]

٣٩٩٨–خَيْرُ الأَصْحابِ عِنْدَ الله خَيْرُهُمْ لِصاحِبِهِ وخَيْرُ الجِيرانِ عِنْدَ الله خَيْرُهُمْ لِجارِهِ.ح

3998. Allah katında arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına en hayırlı olan, Allah katında komşuların en hayırlısı da komşusunaen hayırlı olandır.[3998]

٣٩٩٩–خَيْرُ الأَصْحابِ صاحِبٌ إِذا ذَكَرْتَ الله أعانَكَ وإِذا نَسِيتَ ذَكَّرَكَ.

3999. Arkadaşların en hayırlısı, Allah'ı andığında sana yardım eden, unuttuğunda da hatırlatan kimsedir.[3999]

٤٠٠٠–خَيْرُ الأُضْحِيَةِ الكَبْشُ الأَقْرَنُ وَخَيْرُ الكَفَنِ الحُلَّةُ.صح

4000. Kurbanlıkların iyisi koç, kefenlerin iyisi de geniş olandır.[4000]

٤٠٠١–خَيْرُ الأَعْمالِ الصَّلاةُ في أَوَّلِ وَقْتِها.صح

4001. Amellerin hayırlısı, vaktin girişinde kılınan namazdır.[4001]

٤٠٠٢–خَيْرُ البِقاعِ المَساجِدُ وشَرُّ البِقاعِ الأَسْواقُ.صح

4002. Mekanların hayırlısı mescidler, şerlileri de çarşılardır.[4002]

٤٠٠٣–خَيْرُ التَّابِعِينَ أُوَيْسٌ.صح

3996 Müttekî, nr. 10210; Zebîdî, VIII, 595.
3997 Müttekî, nr. 40999.
3998 Ahmed, II, 167; Hâkim, I, 443; Müttekî, nr. 24762.
3999 İbni Ebi'd-Dünyâ, İhvan, s. 94.
4000 Ebû Dâvûd, Cenâiz 35; Beyhakî, III, 403; Münzirî, II, 155.
4001 Dârekutnî, I, 247; Hâkim, I, 189; Müttekî, nr. 19578.
4002 Heysemî, II, 6; Müttekî, nr. 20720; Aclûnî, I, 467.

4003. Tabiinin en hayırlısı, Üveys'dir.[4003]

٤٠٠٤–خَيْرُ الخَيْلِ الأَدْهَمُ الأَقْرَحُ الأَرْثَمُ المُحَجَّلُ ثَلاثٌ مطْلَقُ اليَمِينِ فإنْ لَمْ يَكُنْ أدْهَمَ فَكُمَيْتٌ على هَذِهِ الشِّيَةِ.صح

4004. Atların hayırlısı yağız, alnı, burnu ve ön sağ ayağı dışında kendisinde beyazlık olan atlardır; yağız olmazsa aynı şekilde doru olan atlar hayırlı atlardır.[4004]

٤٠٠٥–خَيْرُ الدُّعاءِ يَوْمَ عَرَفَةَ وخَيْرُ ما قُلْتُ أنا والنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لا إِلَهَ إلا الله وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ المُلْكُ ولَهُ الحَمْدُ وَهُوَ على كُلِّ شَيءٍ قَدِيرٌ.ض

4005. Duaların en hayırlısı Arefe günü yapılan dualardır; benim ve benden önceki peygamberlerin söylediği en hayırlı söz de *"Lailahe illallahu vahdehu la şerike lehu lehu'l-mülkü ve lehu'l-hamdü ve hüve ala külli şeyin kadir"* sözüdür.[4005]

٤٠٠٦–خَيْرُ الدُّعاءِ الاسْتِغْفارُ.صح

4006. Duaların hayırlısı, istiğfardır.[4006]

٤٠٠٧–خَيْرُ الدَّواءِ القرآنُ.ض

4007. Şifalı şeylerin en hayırlısı, Kuran'dır.[4007]

٤٠٠٨–خَيْرُ الدَّواءِ الحِجَامَةُ والفِصادُ.ض

4008. Tedavilerin en iyisi, hacamat ve damardan kan aldırmaktır.[4008]

٤٠٠٩–خَيْرُ الذِّكْرِ الخَفِيُّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ ما يَكْفي.صح

4003 Hâkim, III, 402; Beyhakî, Delâil, VI, 378; Müttekî, nr. 34056, 34058.

4004 Ahmed, V, 300; İbni Hibbân, X, 531; Hâkim, II, 101.

4005 Münzirî, II, 419; Zebîdî, IV, 373; Duanın manası şöyledir: "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur; o tektir, ortağı yoktur; mülk ancak onundur; hamd da ona mahsustur; onun herşeye gücü yeter."

4006 Deylemî, II, 179.

4007 Müttekî, nr. 28103; Aclûnî, I, 107, 142.

4008 Müttekî, nr. 28134.

4009. Zikirlerin hayırlısı gizli, rızıkların hayırlısı yeteri kadar olandır.[4009]

٤٠١٠–خَيْرُ الرِّجالِ رِجالُ الأنْصارِ وخَيْرُ الطَّعامِ الثَّرِيدُ.ض

4010. İnsanların hayırlısı ensar, yemeklerin hayırlısı da tiriddir.[4010]

٤٠١١–خَيْرُ الرِّزْقِ ما كانَ يَوْماً بِيَوْمٍ كَفافاً.ض

4011. Rızkın hayırlısı, günlük olandır.[4011]

٤٠١٢–خَيْرُ الرِّزْقِ الكَفافُ.ض

4012. Rızkın hayırlısı, yetecek kadar olandır.[4012]

٤٠١٣–خَيرُ الزَّادِ التَّقْوَى وَخَيْرُ ما أُلْقِيَ في القَلْبِ اليَقِينُ.ض

4013. Azıkların hayırlısı takva, kalpteki şeylerin hayırlısı da yakindir.[4013]

٤٠١٤–خَيْرُ السُّودَانِ أرْبَعَةٌ لُقْمانُ وَبِلالٌ والنَّجاشِيُّ وَمِهْجَعٌ.ض

4014. Sudanlılar'ın hayırlıları Lokman, Bilal Necaşi ve Mehca olmak üzere dört kişidir.[4014]

٤٠١٥–خَيْرُ السُّودانِ ثَلاثَةٌ لُقْمانُ وَبِلالٌ ومِهْجَعٌ.صح

4015. Sudanlılar'ın hayırlıları üç kişidir; onlar Lokman, Bilal ve Mehca'dır.[4015]

٤٠١٦–خَيْرُ الشَّرابِ في الدُّنْيا والآخِرَةِ المَاءُ.ض

4016. Dünya ve ahirette içeceklerin iyisi sudur.[4016]

٤٠١٧–خَيْرُ الشَّهادَةِ ما شَهِدَ بِهِ صاحِبُها قَبْلَ أنْ يُسْأَلَها.صح

4009 Ahmed, I, 172; Beyhakî, Şuab, I, 406.
4010 Hâkim, IV, 81; Müttekî, nr. 33719.
4011 Deylemî, II, 180.
4012 Elbânî, Sahîha, nr. 1834.
4013 Aclûnî, I, 473.
4014 İbni Asâkir, X, 331; Müttekî, nr. 33156; Aclûnî, I, 473.
4015 Hâkim, III, 284; Müttekî, nr. 33159; Aclûnî, I, 473.
4016 Müttekî, nr. 28292.

4017. Şahidliğin hayırlısı, kişinin istenmeden önce şahidlik yapmasıdır.[4017]

٤٠١٨–خَيْرُ الشُّهُودِ مَنْ أدَّى شهادَتَهُ قَبْلَ أنْ يُسْأَلَها.ض

4018. Şahidliğin hayırlısı, istenmeden önce yapılan şahidliktir.[4018]

٤٠١٩–خَيْرُ الصَّحابَةِ أرْبَعَةٌ وَخَيْرُ السَّرايا أرْبَعُمائَةٍ وَخَيْرُ الجُيُوشِ أرْبَعَةُ آلافٍ ولا تُهْزَمُ اثْنا عَشَرَ ألْفاً مِنْ قِلَّةٍ صح.

4019. Arkadaşların hayırlısı dört, seriyyelerin hayırlısı dörtyüz, orduların hayırlısı dörtbin kişidir; sayıları onikibini bulan bir ordu da azlığından dolayı yenilmez.[4019]

٤٠٢٠–خَيْرُ الصَّداقِ أيْسَرُهُ.

4020. Mehirlerin hayırlısı, az olandır.[4020]

٤٠٢١–خَيْرُ الصَّدَقَةِ ما كانَ عَنْ ظَهْرِ غِنًى وابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ.صح

4021. Sadakanın hayırlısı zenginken verilendir; sadaka vermeye de nafakasıyla yükümlü olduğun kişilerden başla![4021]

٤٠٢٢–خَيْرُ الصَّدَقَةِ ما أبْقَتْ غِنًى واليَدُ العُلْيا خَيْرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلَى وابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ.ح

4022. Sadakanın hayırlısı verildiğinde muhtaç duruma düşülmeyen sadakadır; veren el alan elden üstündür, harcamaya da geçiminden sorumlu olduğun kişilerden başla![4022]

٤٠٢٣–خَيْرُ الصَّدَقَةِ المَنِيحَةُ تَغْدُو بأجْرٍ وَتَرُوحُ بأَجْرٍ.صح

4017 Ahmed, V, 192; Taberânî, V, 266.
4018 Ahmed, V, 193.
4019 Ahmed, I, 294; Beyhakî, IX, 156; İbni Asâkir, XL, 37.
4020 Müttekî, nr. 44707; Aclûnî, I, 466.
4021 Ahmed, II, 527.
4022 Ahmed, II, 480; Taberânî, XII, 149; Müttekî, nr. 162232.

4023. Sadakanın hayırlısı ödünç verilen süt hayvandır; o sevapla gider, sevapla döner.[4023]

٤٠٢٤–خَيْرُ العِبادَةِ أخَفُّها.ح

4024. İbadetin hayırlısı, hafif olandır.[4024]

٤٠٢٥–خَيْرُ العَمَلِ أنْ تُفارِقَ الدُّنْيا وَلِسانُكَ رَطْبٌ مِنْ ذِكْرِ اللهِ.

4025. En hayırlı amel, dünyadan ayrılırken dilin Allah'ın zikriyle meşgul olmasıdır.[4025]

٤٠٢٦–خَيْرُ الغِذاءِ بَواكِرُهُ وأطْيَبُهُ أوَّلُهُ.ض

4026. Yiyeceklerin hayırlısı erken saatlerde yenilen, iyisi de taze olandır.[4026]

٤٠٢٧–خَيْرُ الكَسْبِ كَسْبُ يَدِ العامِلِ إذا نَصَحَ.ح

4027. En hayırlı kazanç hakkını vermek şartıyla, kişinin kendi el emeğiyle kazandığıdır.[4027]

٤٠٢٨–خَيْرُ الكَلامِ أرْبَعٌ لا يَضُرُّكَ بأيِّهِنَّ بَدأْتَ سُبْحانَ اللهِ والحَمْدُ للهِ ولا إلَهَ إلا اللهُ واللهُ أكْبَرُ.صح

4028. Sözlerin hayırlısı dört olup onlardan hangisiyle başlarsan başla sakıncası olmaz; onlar sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber sözleridir.[4028]

٤٠٢٩–خَيْرُ المَجالِسِ أوْسَعُها.صح

4029. Meclislerin hayırlısı, geniş olandır.[4029]

4023 Ahmed, II, 358; Heysemî, III, 133.
4024 Müttekî, nr. 25139; Aclûnî, I, 467.
4025 Müttekî, nr. 1772; Elbânî, Sahîha, nr. 1836.
4026 Müttekî, nr. 28294; Aclûnî, I, 474.
4027 Ahmed, II, 334; Heysemî, IV, 61, 98.
4028 İbni Mâce, Edeb 56; Ahmed, V, 10,11, 20, 21.
4029 Hâkim, IV, 269; Heysemî, VIII, 59; Müttekî, nr. 25412.

٤٠٣٠–خَيْرُ المَاءِ الشَّبِمُ وَخَيْرُ المَالِ الغَنَمُ وَخَيْرُ المَرْعَى الأَرَاكُ والسَّلَمُ.ض

4030. Suyun iyisi soğuk, malın iyisi koyun, otlağın iyisi ise misvak ve meşe ağacının olduğu otlaktır.[4030]

٤٠٣١–خَيْرُ المُسْلِمِينَ مَنْ سَلِمَ المُسْلِمُونَ مِنْ لِسانِهِ وَيَدِهِ.صح

4031. Müslümanların hayırlısı, müslümanların dilinden ve elinden selamette olduğu kişidir.[4031]

٤٠٣٢–خَيْرُ النَّاسِ أَقْرَؤُهُمْ وأَفْقَهُمْ في دِينِ اللهِ وَأَتْقَاهُمْ وَآمَرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَوْصَلُهُمْ لِلرَّحِمِ.صح

4032. En hayırlı insan Kuran'ı güzel okuyan, Allah'ın dinini bilen, Allah'dan korkan, iyiliği emredip kötülükten sakındıran ve akraba hakkını gözetendir. [4032]

٤٠٣٣–خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الذينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ أَقْوامٌ تَسْبِقُ شَهادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ ويَمِينَهُ شَهادَتَهُ.

4033. İnsanların hayırlısı benim çağımda yaşayanlar, sonra onları takip edenler, sonra da onların arkasından gelenlerdir; daha sonra bir takım topluluklar gelir ki onlardan birinin şahitliği yeminini, yemini de şahitliğini geçer.[4033]

٤٠٣٤–خَيْرُ النَّاسِ القَرْنُ الذين أنا فيه ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثُ.

4034. İnsanların hayırlısı benim içinde olduğum, sonra ikinci, sonra da üçüncü asırda yaşayanlardır.[4034]

٤٠٣٥–خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثُ ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ لا خَيْرَ فيهِمْ.

4030 Müttekî, nr. 28293, 43366.

4031 Tebrîzî, Mişkât, nr. 6.

4032 Ahmed, VI, 432; Taberânî, XXIV, 257; Heysemî, VII, 263.

4033 İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.

4034 İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.

4035. İnsanların en hayırlıları benim kuşağımda yaşayanlar, sonra ikinci kuşak, sonra üçüncü kuşaktır; sonra bir takım topluluklar gelir ki onlarda hayır yoktur.[4035]

٤٠٣٦–خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي الَّذِي-أنا فِيهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الذِينَ يَلُونَهُمْ والآخِرُونَ أرْذَالٌ.ح

4036. İnsanların en hayırlıları benim yaşadığım asırda olanlardır; sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; diğerlerinde ise hayır yoktur.[4036]

٤٠٣٧–خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يأتِي مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمٌ يَتَسَمَّنُونَ ويُحِبُّونَ السِّمَن يُعْطُونَ الشَّهادَةَ قَبْلَ أنْ يُسْأَلُوها.صح

4037. İnsanların hayırlıları benim zamanımda yaşayanlar, sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; onlardan sonra yemeyi içmeyi sevip şişmanlayan, kendilerinden istenmeden önce şahidlik yapan topluluklar gelir.[4037]

٤٠٣٨–خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طالَ عُمُرُهُ وحَسُنَ عَمَلُهُ.صح

4038. İnsanların hayırlısı, ömrü uzun ve ameli güzel olanlardır.[4038]

٤٠٣٩–خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ وَشَرُّ النَّاسِ مَنْ طالَ عُمُرُهُ وَساءَ عَمَلُهُ.صح

4039. İnsanların hayırlısı, ömrü uzun olup ameli güzel olan, insanların şerlisi de ömrü uzun olup ameli kötü olanlardır.[4039]

٤٠٤٠–خَيْرُ النَّاسِ خَيْرُهُمْ قَضاءً.صح

4035 Taberânî, X, 92; a.mlf., Evsat, III, 339.
4036 İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.
4037 Ahmed, IV, 276; Hatîb, XII, 53; Heysemî, X, 19.
4038 Münzirî, IV, 254; Müttekî, nr. 42648, 42649; Zebîdî, VII, 338.
4039 Münzirî, IV, 254; Müttekî, nr. 42648, 42649; Zebîdî, VII, 338.

4040. İnsanların hayırlısı, borcunu en iyi şekilde ödeyendir.[4040]

٤٠٤١–خَيْرُ النَّاسِ أَحْسَنُهُمْ خُلُقاً.صح

4041. İnsanların hayırlısı, ahlakı güzel olandır.[4041]

٤٠٤٢–خَيْرُ النَّاسِ فِي الفِتَنِ رَجُلٌ آخِذٌ بِعِنانِ فَرَسِهِ خَلْفَ أَعْداءِ اللهِ يُخِيفُهُمْ وَيُخِيفُونَهُ أَوْ رَجُلٌ مُعْتَزِلٌ فِي بادِيَةٍ يُؤَدِّي حَقَّ اللهِ الَّذِي عَلَيهِ.صح

4042. Fitne zamanlarında insanların hayırlısı, atına binerek din düşmanlarının peşine düşüp onları korkutan ve onlar tarafından korkutulan ya da insanlardan uzaklaşıp ıssız bir yerde Allah'ın emirlerini yerine getirmeye çalışan kişilerdir.[4042]

٤٠٤٣–خَيْرُ النَّاسِ مُؤمِنٌ فَقِيرٌ يُعْطِي جَهْدَهُ.ح

4043. İnsanların hayırlısı, gücü yettiği kadar veren fakirdir. [4043]

٤٠٤٤–خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.ح

4044. İnsanların en hayırlısı, insanlara en çok faydalı olandır.[4044]

٤٠٤٥–خَيْرُ النِّسَاءِ الَّتِي تَسُرُّهُ إِذَا نَظَرَ وَتُطِيعُهُ إِذَا أَمَرَ وَلاَ تُخَالِفُهُ فِي نَفْسِهَا وَلامَالِهَا بِمَا يَكْرَهُ.صح

4045. Kadınların hayırlısı, kendisine baktığı zaman kocasını sevindiren, birşey yapmasını istediğinde itaat eden, nefsi ve malı hususunda kocasının hoşlanmadığı tutum ve davranışlardan kaçınan kadındır.[4045]

٤٠٤٦–خَيْرُ النِّساءِ مَنْ تُسِرُّكَ إذا أَبْصَرْتَ وَتُطِيعكَ إذا أَمَرْتَ وَتَحْفَظ غَيْبَتَكَ فِي نَفْسِها ومالِكَ.صح

4040 Müttekî, nr. 14534, 15454.
4041 Müttekî, nr. 5168; Elbânî, Sahîha, nr. 1837.
4042 Hâkim, IV, 446; Müttekî, nr. 30823; Zebîdî, VI, 340.
4043 Ukaylî, I, 133; Müttekî, nr. 16586.
4044 Müttekî, nr. 43065; Aclûnî, I, 472.
4045 Ahmed, II, 251; Hâkim, II, 175; Beyhakî, VII, 82.

4046. Kadınların hayırlısı baktığında sana sürur veren, emrettiğinde sana itaat eden, yokluğunda kendini ve malını koruyandır.[4046]

٤٠٤٧–خَيْرُ النِّكاحِ أيْسَرُهُ.ح

4047. Evliliklerin hayırlısı, kolay olandır. [4047]

٤٠٤٨–خَيْرُ أبْوَابِ البِرِّ الصَّدَقَةُ.صح

4048. İyilik kapılarının hayırlısı, sadakadır.[4048]

٤٠٤٩–خَيْرُ إِخْوَتِي عَلِيٌّ وَخَيْرُ أعْمامِي حَمْزَةُ.ض

4049. Kardeşlerimin hayırlısı Ali, amcalarımın hayırlısı Hamza'dır.[4049]

٤٠٥٠–خَيْرُ أسْمائِكُمْ عَبْدُ اللهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ والحارِثُ.صح

4050. İsimlerin hayırlısı, Abdullah ve Abdurrahman'dır.[4050]

٤٠٥١–خَيْرُ أُمَرَاءِ السَّرايا زَيْد بنُ حارِثَةَ أقْسَمُهُمْ بالسَّوِيَّةِ وأعْدَلُهُمْ في الرَّعِيَّةِ.صح

4051. Seriyye komutanlarının hayırlısı Zeyd İbni Harise'dir; o, bir şey taksim ettiğinde eşit bölüştürür, emri altındakilere de adil davranır. [4051]

٤٠٥٢–خَيْرُ أُمَّتِي بَعْدِي أبو بَكْرٍ وعُمَرُ.ح

4052. Benden sonra ümmetimin hayırlısı Ebu Bekir ile Ömer'dir.[4052]

٤٠٥٣–خَيْرُ أُمَّتِي القَرْنُ الَّذِي بُعِثْتُ فِيهِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُم ثُمَّ يَخْلُفُ قَوْمٌ يُحِبُّونَ السَّمانَةَ يَشْهَدُونَ قَبْلَ أنْ يُسْتَشْهِدُوا.صح

4053. Ümmetimin en hayırlıları benim peygamber olarak gönderildiğim zamanda yaşayanlar, sonra onları takip eden, sonra da onları

4046 Hâkim, II, 161; Müttekî, nr. 44477; Aclûnî, I, 475.
4047 Ebû Dâvûd, Nikâh 32; Müttekî, nr. 44562; Aclûnî, I, 465.
4048 Taberânî, XII, 184; Müttekî, nr. 16015.
4049 Müttekî, nr. 32893.
4050 Elbânî, Sahîha, nr. 140.
4051 Hâkim, III, 215; Müttekî, nr. 33298.
4052 Müttekî, nr. 32663, 36115.

takip edenlerdir; sonra yemeyi içmeyi seven, şahidlikleri istenmeden önce şahitlik eden nesiller gelir.[4053]

٤٠٥٤–خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ لَمْ يُعْطَوْا فَيَبْطِرُوا ولَمْ يُمْنَعُوا فَيَسْأَلُوا.ح

4054. Ümmetimin en hayırlıları, şımaracak kadar malı olmayn, dilenecek kadar da zor dürüme düşmeyenlerdir.[4054]

٤٠٥٥–خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ إذا أساؤوا اسْتَغْفَرُوا وإذا أَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وإذا سافَرُوا قَصَرُوا وأفْطَرُوا.ح

4055. Ümmetimin hayırlıları günah işleyince istiğfar eden, iyilik yapınca sevinen, yolculuğa çıkınca namazı kısaltıp orucu sonraya bırakanlardır.[4055]

٤٠٥٦–خَيْرُ أُمَّتِي أَوَّلُها وآخِرُها وفي وَسَطِها الكَدَرُ.ض

4056. Ümmetimin hayırlısı başı ile sonudur, ortasında ise bulanıklık vardır.[4056]

٤٠٥٧–خَيْرُ أَهْلِ المَشْرِقِ عَبْدُ القَيْسِ.ض

4057. Doğuluların hayırlısı, Abdülkays'dır.[4057]

٤٠٥٨–خَيْرُ بَيْتٍ فِى الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَشَرُّ بَيْتٍ فِى الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِى الْجَنَّةِ هَكَذَا.صح

4058. Müslüman evleri içinde en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan yetimin bulunduğu evdir; müslümanların evleri içinde en şerli olan ev de içinde kendisine kötü davranılan yetimin bulunduğu evdir; ben ve yetimin bakımını üstlenen kişi cennette iki parmak gibi yanyana oluruz.[4058]

4053 Müslim, Fedâil 52; Ebû Dâvûd, Sünnet 9; Ahmed, II, 228; Beyhakî, X, 160.
4054 Mehâmilî, s. 406; İbni Hacer, İsâbe, I, 469.
4055 Heysemî, II, 157; Müttekî, nr. 2586.
4056 Müttekî, nr. 32455.
4057 Taberânî, XII, 231; Heysemî, X, 490; Müttekî, nr. 33993.
4058 İbni Adî, VII, 2186; Beğavî, I, 404; Müttekî, nr. 5994.

٤٠٥٩–خَيْرُ بُيُوتِكُمْ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ مُكَرَّمٌ.صح

4059. Evlerinizin hayırlısı, içinde yetime ikram olunan evdir.[4059]

٤٠٦٠–خَيْرُ تَمَراتِكُمْ الْبُرْنِيُّ يُذْهِبُ الدَّاءَ ولا دَاءَ فِيهِ.

4060. Hurmaların iyisi burni denilen cinsidir; o hastalıklara iyi gelir, onda hastalığa sebep olacak bir şey yoktur.[4060]

٤٠٦١–خَيْرُ ثِيابِكُمُ الْبَياضُ أَلْبِسُوها أَحْياءَكُمْ وَكَفِّنُوا فِيها مَوْتاكُم.ح

4061. Elbiseleriniz iyisi beyazdır; onu dirilerinize giydirip ölülerinizi de onunla kefenleyin.[4061]

٤٠٦٢–خَيْرُ ثِيابِكُمُ الْبَياضُ فَكَفِّنُوا فِيها مَوْتاكُمْ وأَلْبِسُوها أَحْياءَكُمْ وَخَيْرُ أَكْحَالِكُمْ الإِثْمِدُ يُنْبِتُ الشَّعَرَ وَيَجْلُوا الْبَصَرَ.صح

4062. Elbiselerin iyisi beyaz olup ölülerinizi onun içine kefenleyin, dirilerinize de onu giydirin; en iyi sürme de ismid olup onunla sürmelenin; o kirpikleri uzattığı gibi gözleri de parlatır.[4062]

٤٠٦٣–خَيْرُ جُلَسائِكُمْ مَنْ ذَكَّرَكُمُ اللهَ رُؤْيَتُهُ وَزَادَ فِي عَمَلِكُمْ مَنْطِقُهُ وَذَكَّرَكُمْ الآخِرَةَ عَمَلُهُ.صح

4063. Oturduğunuz kişilerin en hayırlısı, size Allah'ı hatırlatıp sözleri ilminizi artıran, amelleri de sizi ahirete teşvik eden kimsedir.[4063]

٤٠٦٤–خَيْرُ خِصالِ الصائِمِ السِّواكُ.ح

4064. Oruçlunun yapacağı en iyi şey, misvak kullanmaktır.[4064]

٤٠٦٥–خَيْرُ دِيارِ الأَنْصارِ بَنُو النَّجارِ.صح

4059 Müttekî, nr. 5995; Zebîdî, VI, 291.
4060 Elbânî, Sahîha, nr. 1844.
4061 Ahmed, I, 247; Beyhakî, II, 201.
4062 Taberânî, XII, 45; Hâkim, I, 354; Müttekî, nr. 42247.
4063 Beyhakî, Şuab, VII, 57.
4064 Beyhakî, IV, 272; Müttekî, nr. 23861.

4065. Ensar evlerinin hayırlısı, Neccar oğullarının evleridir.[4065]

٤٠٦٦–خَيْرُ دِيارِ الأَنْصارِ بَنُو عَبْدِ الأَشْهَلِ.

4066. Ensar evlerinin hayırlısı, Abdüleşhel oğullarının evleridir.[4066]

٤٠٦٧–خَيْرُ دِينِكُمْ أَيْسَرُهُ. صح

4067. Dininizin hayırlısı, kolay olandır.[4067]

٤٠٦٨–خَيْرُ دِينِكُمْ أَيْسَرُهُ وَخَيْرُ العِبادَةِ الفِقْهُ.

4068. Dininizin hayırlısı kolay olandır, ibadetin hayırlısı dini öğrenmektir.[4068]

٤٠٦٩–خَيْرُ دِينِكُمْ الوَرَعُ. ح

4069. Dininizin en hayırlı ameli, haramlardan sakınmaktır.[4069]

٤٠٧٠–خَيْرُ سُحُورِكُمُ التَّمْرُ. ض

4070. Sahur yiyeceklerinizin hayırlısı, hurmadır.[4070]

٤٠٧١–خَيْرُ شَبابِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِكُهُولِكُمْ وَشَرُّ كُهُولِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِشَبابِكُمْ. ح

4071. Gençlerinizin iyisi ihtiyarlara, ihtiyarların kötüsü de gençlere benzeyenlerdir.[4071]

٤٠٧٢–خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجالِ أَوَّلُها وَشَرُّها آخِرُها وخَيْرُ صُفُوفِ النِّساءِ آخِرُها وشَرُّها أَوَّلُها. صح

4072. Erkeklerin saflarının hayırlısı önde, şerlisi arkada, kadınların saflarının hayırlısı arkada, şerlisi de önde olanlardır.[4072]

4065 Ahmed, III, 497; Müttekî, nr. 33720.
4066 Buhârî, Kebîr, VI, 352; Taberânî, VI, 152.
4067 Heysemî, IX, 359; Zebîdî, I, 82, 160.
4068 Heysemî, IX, 359; Zebîdî, I, 82, 160.
4069 Hâkim, I, 92; Heysemî, I, 120; Zebîdî, VI, 9.
4070 Müttekî, nr. 13961.
4071 Taberânî, XXII, 83; Ebû Yalâ, XIII, 467; Heysemî, X, 270.
4072 Müslim, Salat 28; Ahmed, II, 247, 340.

٤٠٧٣–خَيْرُ صَلاَةِ النِّساءِ في قَعْرِ بُيُوتِهِنَّ.ح

4073. Kadınların namazlarının en hayırlısı, evlerinin köşesinde kıldıkları namazlardır.[4073]

٤٠٧٤–خَيْرُ طَعامِكُمْ الخبْزُ وخيرُ فَاكِهَتِكُمْ العِنَبُ.ض

4074. Yiyeceklerinizin iyisi ekmek, meyvelerinizin iyisi de üzümdür.[4074]

٤٠٧٥–خَيْرُ طِيبِ الرِّجالِ ما ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ وَخَيْرُ طِيبِ النِّساءِ ما ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ.ض

4075. Erkeklerin kullandığı kokunun iyisi kokusu hissedilip rengi görülmeyen, kadınların kullandığı kokunun iyisi ise rengi görülüp kokusu hissedilmeyendir.[4075]

٤٠٧٦–خَيْرُ لَهْوِ المؤمِنِ السِّباحَةُ وَخَيْرُ لَهْوِ المَرأةِ المِغْزَلُ.ض

4076. Müminin hayırlı eğlencesi yüzme, kadının hayırlı eğlencesi de yün eğirmedir.[4076]

٤٠٧٧–خَيْرُ ماءٍ على وَجْهِ الأَرْضِ ماءُ زَمْزَمَ فِيهِ طَعامٌ مِنَ الطُّعْمِ وشِفاءٌ مِنَ السَّقْمِ وشَرُّ ماءٍ على وَجْهِ الأَرْضِ ماءٌ بِوَادي بَرْهُوتَ بِقُبَّةِ حَضْرَمَوْتَ كَرِجْلِ الجَرَادِ مِنَ الهَوَامِّ تُصْبِحُ تَتَدَفَّقُ وَتُمْسِي لا بَلاَلَ بِها.ح

4077. Yeryüzündeki suların en iyisi zemzem suyu olup onda doyurucu gıda ve hastalıklara karşı şifa vardır, yeryüzündeki suların en kötüsü de Hadramut'ta bulunan Berehut vadisindeki su olup onun içindeki haşerat çekirge ayağı gibidir, sabah fışkırır, akşam kurur.[4077]

٤٠٧٨–خَيْرُ ما أُعْطِيَ النَّاسُ خُلُقٌ حَسَنٌ.صح

4073 Ahmed, VI, 301; Taberânî, XXIII, 313; Ebû Yalâ, XII, 454.
4074 Müttekî, nr. 41019; Aclûnî, I, 467.
4075 Ukaylî, I, 49.
4076 İbni Adî, II, 575; Müttekî, nr. 40611.
4077 Taberânî, XI, 98; Heysemî, III, 286.

4078. İnsanlara verilen şeylerin en hayırlısı, güzel ahlaktır.[4078]

٤٠٧٩–خَيْرُ ما أُعْطِيَ الرَّجُلُ المُؤمِنُ خُلُقٌ حَسَنٌ وَشَرُّ ما أُعْطِيَ الرَّجُلُ قَلْبٌ سُوءٌ في صُورَةٍ حَسَنَةٍ.صح

4079. Mümine verilen şeylerin en iyisi güzel ahlak, kişiye verilen şeylerin en kötüsü ise güzel suret içinde kötü kalptir.[4079]

Kan Aldırma

٤٠٨٠–خَيْرُ ما تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الحِجامَةُ.

4080. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi, kan aldırmaktır.[4080]

٤٠٨١–خَيْرُ ما تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الحجامَةُ والقُسْطُ البَحْرِيُّ ولا تُعَذِّبُوا صِبْيانَكُمْ بالغَمْزِ مِن العُذْرَةِ.صح

4081. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi hacamat ve kust-ı bahridir, hasta olan çocuklarınıza bademcik iltihabından dolayı eziyet etmeyin![4081]

٤٠٨٢–خَيْرُ ما تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الحَجْمُ والفِصادُ.ح

4082. Tedavi olduğunuz şeylerin hayırlısı hacamatla, damardan kan aldırmaktır.[4082]

Çeşitli Hadisler

٤٠٨٣–خَيْرُ ما رُكِبَتْ إليهِ الرَّواحِلُ مَسْجِدِي هَذا وَالبَيْتُ العَتِيقُ.صح

4083. Uğrunda yolculuğa çıkılan yerlerin en hayırlısı, benim mescidim ve Mescid-i Haram'dır. [4083]

4078 Ahmed, IV, 278; Nesâî, Kübrâ, IV, 368; Müttekî, nr. 5170.
4079 Ahmed, IV, 278; Nesâî, Kübrâ, IV, 368; Müttekî, nr. 5170.
4080 Ahmed, V, 19; Taberânî, VII, 185.
4081 Ahmed, III, 107; Beyhakî, IX, 337.
4082 Ahmed, V, 19; Taberânî, VII, 185.
4083 Ahmed, III, 350; Nesâî, Kübrâ, VI, 411; Taberânî, Evsat, IV, 359.

٤٠٨٤–خَيْرُ ما يُخَلِّفُ الإِنْسانُ بَعْدَهُ ثَلاثٌ وَلَدٌ صالِحٌ يَدْعُو لَهُ وَصَدَقَةٌ تَجْرِي يَبْلُغُهُ أَجْرُها وَعِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ.

4084. İnsanın arkaya bıraktığı şeylerin en hayırlısı üç şeydir; onlar kendisine dua eden iyi bir evlad, sevabı ardından gelen sadaka-i cariye ve kendisinden sonra faydalanılan ilimdir.[4084]

٤٠٨٥–خَيْرُ ما يَمُوتُ عَلَيهِ العَبْدُ أَنْ يَكُونَ قافِلاً مِنْ حَج أَوْ مُفْطِراً مِنْ رَمَضانَ.ح

4085. Kulun öldüğü en hayırlı durum, hacdan dönerken veya ramazan orucu açarken ölmesidir.[4085]

٤٠٨٦–خَيْرُ مالِ المَرْءِ مُهْرَةٌ مأْمُورةٌ أَوْ سِكَّةٌ مأْبُورَةٌ.صح

4086. Adamın malının hayırlısı, çok doğuran kısrak ve aşılanmış hurma bahçesidir.[4086]

٤٠٨٧–خَيْرُ مُساجِدِ النِّساءِ قَعْرُ بُيُوتِهِنَّ.ح

4087. Kadınların en hayırlı mescidleri, evleridir.[4087]

٤٠٨٨–خَيْرُ نِساءِ العالَمِينَ أَرْبَعٌ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وفاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وآسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ.صح

4088. Dünyadaki kadınların hayırlıları dört olup onlar; İmran kızı Meryem, Hüveylid kızı Hatice, Muhammed kızı Fatıma ve Firavun eşi Asiye'dir.[4088]

٤٠٨٩–خَيْرُ نِسائِها مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرانَ وَخَيْرُ نِسائِها خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ.صح

4089. Kendi zamanımdaki kadınların hayırlısı Meryem binti İmran, kendi zamanındaki kadınların hayırlısı da Hatice binti Huveylid'dir.[4089]

4084 İbni Huzeyme, IV, 122; İbni Hibbân, I, 295.
4085 Müttekî, nr. 11798.
4086 Ahmed, III, 468; Heysemî, V, 258.
4087 Ahmed, VI, 297; Hâkim, I, 209; Müttekî, nr. 20868.
4088 Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.
4089 Abdürrezzâk, VII, 492; Ahmed, I, 132; Nesâî, Kübrâ, V, 93.

٤٠٩٠–خَيْرُ نِساءٍ رَكِبْنَ الإِبِلَ صالِحُ نِساءِ قُرَيْشٍ أَحْناهُ على وَلَدٍ في صِغَرِهِ وأَرْعاهُ على زَوْجٍ في ذاتِ يَدِهِ.صح

4090. Arap kadınlarının en hayırlısı Kureyş'in iyi amel sahibi kadınlarıdır, onlar çocuklarına karşı şefkatli, kocalarının malını muhafaza konusunda da dikkatlidirler.[4090]

٤٠٩١–خَيْرُ نِساءِ أُمَّتِي أَصْبَحُهُنَّ وَجْهاً وأَقَلُّهُنَّ مَهْراً.ض

4091. Ümmetimin kadınlarının hayırlısı, yüzleri güzel, mehirleri az olanlardır.[4091]

٤٠٩٢–خَيْرُ نِسائِكُمُ الوَلُودُ الوَدُودُ المُواسِيةُ المُواتِيَةُ إذا اتَّقَيْنَ اللهَ وشَرُّ نِسائِكُمْ المُتَبرِّجاتُ المُتَخَيِّلاَتُ وَهُنَّ المُنافِقاتُ لا يَدْخُلُ الجَنَّةَ مِنْهُنَّ إلا مِثْلُ الغُرابِ الأَعْصَمِ.صح

4092. Allah'dan korkmaları şartıyla kadınların hayırlısı, çocuk doğuran, kocasına kendisini sevdiren, onunla hoş geçinen ve uyum içerisinde olanlar, en şerlisi de açılıp saçılarak böbürlenenlerdir, onlar münafıklık olup onlardan ancak kanatları beyaz olan kargalar gibi az bir kısmı cennete girer.[4092]

٤٠٩٣–خَيْرُ نِسائِكُمْ العَفِيفَةُ الغَلِمَةُ عَفِيفةٌ في فَرْجِها غَلِمَةٌ على زَوْجِها.ح

4093. Kadınların hayırlısı namus ve iffetlerini koruyan, cinsi duyguları fazla olsa bile, gözleri dışardı olmayıp sadece kocalarına ilgi duyanlardır.[4093]

٤٠٩٤–خَيْرُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَوَّلُها وآخِرُها أَوَّلُها فيهِمْ رَسُولُ اللهِ وآخِرُها فيهِمْ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ وَبَيْنَ ذَلِكَ نَهْجٌ أَعْوَجُ لَيْسَ مِنْكَ وَلَسْتَ مِنْهُمْ.ض

4090 Ahmed, II, 275; Nesâî, Kübrâ, V, 353; Heysemî, IV, 271.
4091 İbni Adî, II, 364.
4092 Beyhakî, VII, 82.
4093 Deylemî, II, 176.

4094. Bu ümmetin hayırlıları ilkleri ile sonlarıdır; ilklerinde peygamber sonlarında da Meryem oğlu İsa olur; bu ikisi arasında da yoldan çıkan bir nesil olur ki, onlar benden olmadığı gibi ben de onlardan değilim.[4094]

٤٠٩٥–خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الجُمُعَةِ فيهِ خُلِقَ آدَمُ وفيهِ أُدْخِلَ الجَنَّةَ وفيهِ أُخْرِجَ مِنْها ولا تَقُومُالسَّاعَةُ إلا في يَوْمِ الجُمُعَةِ.صح

4095. Üzerine güneş doğan günlerin en hayırlısı cuma günüdür; Adem o günde yaratılıp o günde cennete konulmuş, o günde cennetten çıkarılmış, kıyamet de o gün kopacaktır.[4095]

٤٠٩٦–خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ فيهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الجُمُعَةِ فيهِ خُلِقَ آدَمُ وفِيهِ أُهْبِطَ وفيهِ تِيبَ عَليهِ وفيهِ قُبِضَ وفيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ ما على وَجْهِ الأَرْضِ مِنْ دابَّةٍ إلاَّ وَهِيَ تُصْبِحُ يَوْمَ الجُمُعَةِ مُصِيخَةً حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ شَفَقاً مِنَ السَّاعَةِ إلا ابْنَ آدَمَ وفيهِ ساعَةٌ لا يُصادِفُها عَبْدٌ مُؤمِنٌ وَهُوَ في الصَّلاةِ يَسْأَلُ الله شيئاً إلا أعْطاهُ إيَّاهُ.صح

4096. Üzerine güneşin doğduğu günlerin en hayırlısı cuma günüdür; Adem o günde yaratılıp o gün yeryüzüne indirildi; tevbesi o gün kabul olunup ruhu o gün alındı; kıyamet de o gün kopacaktır; yeryüzünde sadece insanoğlu kıyamet günü korkusundan dolayı cuma gününü bekler; o günde öyle bir zaman vardır ki, mümin bir kul Allah'dan birşey istese, Allah Teala mutlaka onu kendisine verir.[4096]

Hacamat

٤٠٩٧–خَيْرُ يَوْمٍ تَحْتَجِمُونَ فيهِ سَبْعَ عَشْرَةَ وتِسْعَ عَشْرَةَ وإِحْدَى وَعِشْرِينَ ما مَرَرْتُ بِمَلإٍ مِنَ المَلائِكَةِ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي إلا قالُوا عَلَيْكَ بالحِجَامَةِ يا مُحَمَّدُ.صح

4094 Ebû Nuaym, VI, 123.

4095 Ahmed, II, 417; Beyhakî, III, 251.

4096 Ahmed, II, 486; İbni Hibbân, VII, 7; Ebû Yalâ, X, 331.

4097. Kan aldıracağınız günlerin en uygunu ayın onyedi, ondokuz ve yirmibirinci günleridir; Mirac gecesi uğradığım melekler topluluğu bana; *"Ya Muhammed hacamata devam et!"* tavsiyesinde bulundular.[4097]

٤٠٩٨–خَيْرُ ما تَدَاوَيْتُمْ بِهِ اللَّدُودُ والسَّعُوطُ والحِجامَةُ والمَشِي.صح

4098. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi şurup, burun damlası, kan aldırma ve müshil ilaçlarıdır.[4098]

٤٠٩٩–خَيْرُ الدَّواءِ اللَّدُودُ وَالسَّعُوطُ والمَشْيُ والحِجامَةُ والعَلَقُ.

4099. İlaçların iyisi şurup, burun damlası, kan aldırma ve sülük vurdurmadır.[4099]

Hayırlı Olan Şeyler

٤١٠٠–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لأَهْلِهِ وأنا خَيْرُكُمْ لأَهْلِي.صح

4100. En hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olandır, ben ailesine karşı en hayırlı olanınızım.[4100]

٤١٠١–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلنِّساءِ.

4101. En hayırlınız, kadınlara karşı en hayırlı olanınızdır.[4101]

٤١٠٢–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لأَهْلِهِ وأنا خَيْرُكُمْ لأَهْلِي ما أَكْرَمَ النِّساءَ إلا كَرِيمٌ ولا أهانَهُنَّ إلاَّ لَئِيمٌ.صح

4102. En hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır, ben sizin ailesine karşı en hayırlı olanınızım; kadınlara iyi kimseler değer verir, kötü kimseler ise onları hor görür.[4102]

4097 Ahmed, I, 354; Hâkim, IV, 233; Beyhakî, IX, 340.
4098 İbni Ebî Şeybe, V, 33; Beyhakî, IX, 346.
4099 İbni Ebî Şeybe, V, 33; Beyhakî, IX, 346.
4100 İbni Sad, VIII, 205; Taberânî, XIX, 363; Heysemî, XIX, 363.
4101 Hâkim, IV, 191.
4102 İbni Asâkir, XIII, 312.

٤١٠٣–خَيْرُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعامَ وَرَدَّ السَّلامَ.صح

4103. En hayırlınız, yemek yedirip selam alandır.[4103]

٤١٠٤–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ قَضاءً.صح

4104. En hayırlınız, borcunu en güzel şekilde ödeyendir.[4104]

٤١٠٥–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لأَهْلِي مِنْ بَعْدِي.صح

4105. Hayırlınız, benden sonra benim aileme karşı hayırlı olanlardır.[4105]

٤١٠٦–خَيْرُكُمْ قَرْنِي ثُمَّ الذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَكُونُ بَعْدَهُمْ قَوْمٌ يُخُونُونَ ولا يُؤْتَمَنُونَ وَيَشْهِدُونَ ولا يُسْتَشْهَدُونَ وَيَنْذِرُونَ ولا يُوَفُّونَ وَيَظْهَرُ فِيهِمْ السِّمَنُ.صح

4106. İnsanların en hayırlısı benim çağdakiler, sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; onlardan sonra kendilerine güvenilmeyip hıyanet eden, şahidlik etmeleri istenmediği halde şahidlik eden, adakta bulunup yerine getirmeyen, iri karınlı nesiller gelir.[4106]

٤١٠٧–خَيْرُكُمْ في المائَتَيْنِ كلُّ خَفِيفِ الحاذِ الذِي لا أَهْلَ لَهُ ولا وَلَدَ.صح

4107. En hayırlınız ikiyüz yıl içinde yaşayıp, malı ve çoluk çocuğu olmayandır.[4107]

٤١٠٨–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنسائِهِ وَلِبَنَاتِهِ.ض

4108. Hayırlınız, kadınlarına ve kızlarına karşı hayırlı olandır.[4108]

٤١٠٩–خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلْمَمالِيكِ.ض

4103 Ahmed, VI, 16; Ebû Nuaym, I, 153; Heysemî, V, 17.
4104 Nesâî, VII, 297.
4105 Hâkim, III, 352; Ebû Yalâ, X, 330; Heysemî, IX, 174.
4106 Müslim, Fedâilü's-sahâbe 214; Ahmed, I, 438; Beyhakî, X, 74, 123.
4107 Beyhakî, Şuab, VII, 292; Haytib, VI, 197; İbni Asâkir, XVIII, 211.
4108 Hâkim, IV, 191.

4109. Hayırlınız, eli altındakilere hayırlı olandır.[4109]

٤١١٠–خَيْرُكُمُ الْمُدَافِعُ عَنْ عَشِيرَتِهِ ما لَمْ يَأْثَمْ.

4110. Hayırlınız, günaha girmemek şartıyla milletini savunandır.[4110]

٤١١١–خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ.صح

4111. En hayırlınız Kuran'ı öğrenen ve öğretendir.[4111]

٤١١٢–خَيْرُكُمْ مَنْ لَمْ يَتْرُكْ آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ ولا دُنْيَاهُ لآخِرَتِهِ ولَمْ يَكُنْ كَلاًّ على النَّاسِ.صح

4112. En hayırlmız dünyası için ahiretini, ahireti için de dünyasını terketmeyen ve insanlara yük olmayandır.[4112]

٤١١٣–خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجى خَيْرُهُ وَيُؤْمَنُ شَرُّهُ وَشَرُّكُمْ مَنْ لا يُرْجَى خَيْرُهُ ولا يُؤْمَنُ شَرُّهُ.صح

4113. En iyiniz hayrı umulup şerrinden emin olunan, en kötünüz de hayrı umulmayıp şerrinden de emin olunmayandır.[4113]

٤١١٤–خَيْرُكُمْ أَزْهَدُكُمْ في الدُّنْيا وأَرْغَبُكُمْ في الآخِرَةِ.صح

4114. En hayırlınız dünyaya karşı zahid, ahirete karşı ise istekli olanlardır.[4114]

٤١١٥–خَيْرُكُمْ إِسْلاماً أَحاسِنُكُمْ أَخْلاقاً إِذا فَقِهُوا.ح

4115. Dini bilmek şartıyla İslam bakımdan en hayırlınız, ahlakı en güzel olanlardır.[4115]

4109 Deylemî, II, 171.
4110 İbni Kâni, II, 105; Taberânî, IV, 198; Huseyni, Beyan, II, 42.
4111 Ahmed, I, 69; İbni Hibbân, I, 324; Aclûnî, I, 472.
4112 İbni Adî, VII, 285; Hatîb, IV, 221; Deylemî, III, 409.
4113 Ahmed, II, 368, Müttekî, nr. 43036; Aclûnî, I, 472.
4114 Müttekî, nr. 6116.
4115 Ahmed, II, 469, 481; Müttekî, nr. 5171.

٤١١٦–خَيْرُكُنَّ أَطْوَلُكُنَّ يَداً.صح

4116. En hayırlınız, en cömert olanlarınızdır.[4116]

٤١١٧–خَيْرُهُنَّ أَيْسَرُهُنَّ صداقاً.صح

4117. Kadınların hayırlısı, mehri az olanlardır.[4117]

٤١١٨–خُيِّرَ سُلَيْمانُ بَيْنَ المَالِ والمُلْكِ والعِلْمِ فاخْتارَ العِلْمَ فأُعْطِيَ المُلْكَ والمَالَ لاخْتِيارِهِ العِلْمَ.ض

4118. Süleyman mal, saltanat ve ilim arasında serbest bırakıldığında o ilmi seçti, ilmi seçtiği için de kendisine saltanatla mal da verildi.[4118]

٤١١٩–خُيِّرْتُ بَيْنَ الشَّفاعَةِ وَبَيْنَ أنْ يَدْخُلَ شَطْرُ أُمَّتِي الجَنَّةَ فاخْتَرْتُ الشَّفاعَةَ لأنَّها أعَمُّ وأكْفى أتَرَوْنَها لِلمُؤمِنِينَ المُتَّقِينَ لا ولَكِنَّها لِلْمُذْنِبِينَ المُتَلَوِّثِينَ الخَطَّائِينَ.صح

4119. Ben şefaat etmekle ümmetimin yarısının cennete girmesi arasında serbest bırakıldığımda şefaati tercih ettim; zira onun kapsamı daha geniş, faydası daha çoktur; siz şefaatin yalnız takva sahibi müminlere mi ait olduğunu sanıyorsunuz? Hayır, bilakis o günahla kirlenmiş olanlar içindir. [4119]

٤١٢٠–الخازِنُ المُسْلِمُ الأمِينُ الذِي يُعْطِي ما أُمِرَ بِهِ كامِلاً مُوَفَّراً طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ فَيَدْفَعُهُ إلى الذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ أحَدُ المُتَصَدِّقِينَ.صح

4120. Verilmesi emredilen şeyi verilmesi gereken kişiye gönül hoşluğu ile eksiksiz ve tam olarak veren müslüman ile güvenilir veznedar sadaka veren kimselerden biri sayılır.[4120]

4116 Ebû Yalâ, XIII, 425; Rûyânî, II, 339 Heysemî, IX, 248.

4117 Aclûnî, I, 465.

4118 Deylemî, II, 192; İbni Asâkir, XXII, 274.

4119 Ahmed, II, 75; Heysemî, X, 378.

4120 Buhârî, İcâre 1, Vekâlet 16; Müslim, Zekât 79; Nesâî, Zekât 67; İbni Mâce, Ticârât; 65; Ahmed, IV, 394, 405.

٤١٢١-الخاصِرةُ عِرْقُ الكُلْيَةِ إذا تَحَرَّكَ آذَى صاحِبَها فَدَاوِها بالمَاءِ المُحْرَقِ والعَسَلِ.

4121. Böğür, böbrek damarının geçtiği yer olup hareket ettiği zaman kişiye zarar verir; onu sıcak su ve balla tedavi edin.[4121]

Dayı-Teyze

٤١٢٢-الخالُ وارِثٌ.ض

4122. Dayı, miras alır.[4122]

٤١٢٣-الخالُ وَارِثُ مَنْ لا وَارِثَ لَهُ.ض

4123. Dayı, varisi olmayanın varisidir.[4123]

٤١٢٤-الخالَةُ بِمَنْزِلَةِ الأُمِّ.صح

4124. Teyze, anne yerindedir.[4124]

٤١٢٥-الخالَةُ وَالِدَةٌ.ض

4125. Teyze, annedir.[4125]

Çeşitli Hadisler

٤١٢٦-الخُبْثُ سَبْعُونَ جُزْءاً لِلْبَرْبَرِ تِسْعَةٌ وسِتُّونَ جُزْءاً وَلِلْجِنِّ والإِنْسِ جُزْءٌ واحِدٌ.ح

4126. Pislik yetmiş kısımdır, altmış dokuzu berberilerde geri kalanı ise cinlerle insanlardadır.[4126]

٤١٢٧-الخُبْزُ مِنَ الدَّرْمَكِ.صح

4127. Ekmek, halis undan yapılır.[4127]

4121 İbni Adî, V, 770; Heysemî, V, 87; Müttekî, nr. 28175.
4122 Dârekutnî, IV, 86; Beyhakî, VI, 215.
4123 Ukaylî, IV, 263; İbni Asâkir, LXI, 309.
4124 Buharî, Sulh 6, Megâzî 43; Ebû Dâvûd, Talak 35; Tirmizî, Birr 6.
4125 Taberânî, XVII, 299; Heysemî, IV, 235.
4126 Taberânî, XVII, 299; Heysemî, IV, 235.
4127 Ahmed, III, 361; Heysemî, X, 399.

٤١٢٨–الخَبَرُ الصَّالِحُ يَجِيءُ بِهِ الرَّجُلُ الصَّالِحُ والخَبَرُ السُّوءُ يَجِيءُ بِهِ الرَّجُلُ السُّوءُ.ض

4128. İyi insan iyi haber, kötü insan kötü haber getirir.[4128]

٤١٢٩–الخِتانُ سُنَّةٌ لِلرِّجالِ ومَكْرُمَةٌ لِلنِّساءِ.ح

4129. Sünnet olmak erkekler için sünnet, kadınlar için ise asalettir.[4129]

٤١٣٠–الخَراجُ بالضَّمانِ.صح

4130. Kazanç, sorumluluğa göredir.[4130]

٤١٣١–الخَرَقُ شُؤمٌ والرِّفْقُ يُمْنٌ.ح

4131. Sertlik uğursuzluk, yumuşaklık ise uğurdur.[4131]

٤١٣٢–الخَضِرُ هُوَ الياسُ.ض

4132. Hızır, İlyas'dır.[4132]

٤١٣٣–الخَضِرُ في البَحْرِ والياسُ في البَرِّ يَجْتَمِعانِ كُلَّ لَيْلَةٍ عِنْدَ الرَّدْمِ الذِي بناهُ ذُو القَرْنَيْنِ بَيْنَ الناسِ وَبَيْنَ يأْجُوجَ ومأْجُوجَ وَيَحُجَّانِ وَيَعْتَمِرانِ كُلَّ عامٍ وَيَشْرَبانِ مِنْ زَمْزَمَ شَرْبَةً تَكْفِيهِما إلى قابِلٍ.ض

4133. Hızır denizde, İlyas karada olup ikisi her gece Zülkarneyn'in insanlarla Yecüc ve Mecüc arasında yaptırdığı bendin yanında buluşur, her yıl ikisi haccedip umre yaparlar; içtikleri zemzem suyu da diğer yıla kadar kendilerine yeterli olur.[4133]

٤١٣٤–الخَطُّ الحَسَنُ يَزِيدُ الحَقَّ وَضَحاً.ض

4128 Müttekî, nr. 44107; Aclûnî, I, 448.
4129 Ahmed, V, 75; Taberânî, VII, 273; Beyhakî, VIII, 325.
4130 Ahmed, VI, 49; Hâkim, II, 18; Beyhakî, V, 321.
4131 Hatîb, Mûzih, I, 319.
4132 İbni Hacer, I, 110; Müttekî, nr. 34046.
4133 Müttekî, nr. 34047.

4134. Güzel yazı, hakkı daha iyi açıklar.[4134]

٤١٣٥–الخَلْقُ كُلُّهُمْ عِيالُ الله فأَحَبُّهُمْ إلى الله أَنْفَعُهُمْ لِعِيالِهِ.ض

4135. Bütün insanlar Allah'ın ailesi gibidir; ona en sevimli olanlar, onun kullarına en faydalı olanlardır.[4135]

٤١٣٦–الخَلْقُ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ على مُعَلِّمِ الخَيْرِ حَتَّى نِينانُ البَحْرِ.ض

4136. Hayrı öğreten kimseye denizdeki balıklara varıncaya kadar bütün mahluklar dua eder.[4136]

Güzel Ahlak

٤١٣٧–الخُلُقُ الحَسَنُ يُذْهِبُ الخَطايا كما يُذْهِبُ الماءُ الجَلِيدَ والخُلُقُ السُّوءُ يُفْسِدُ العَمَلَ كما يُفْسِدُ الخَلُّ العَسَلَ.ض

4137. Güzel ahlak suyun buzu erittiği gibi hataları eritir; kötü ahlak da sirkenin balı bozduğu gibi amelleri bozar.[4137]

٤١٣٨–الخُلُقُ الحَسَنُ زِمامٌ مِنْ رَحْمَةِ الله.ض

4138. Güzel ahlak, Allah'ın rahmetinden bir bağdır.[4138]

٤١٣٩–الخُلُقُ الحَسَنُ لا يُنْزَعُ إلا مِنْ وَلَدِ حَيْضَةٍ أَوْ وَلَدِ زَانِيَةٍ.ض

4139. Güzel ahlaktan ancak hayız veya zina ürünü olanlar mahrum olur.[4139]

٤١٤٠–الخُلُقُ وِعاءُ الدِّينِ.صح

4140. Ahlak, dinin kabıdır.[4140]

4134 İbni Kâni, II, 60; Deylemî, II, 200.
4135 Hatîb, VI, 333; Ebû Nuaym, IV, 237; Beyhakî, Şuab, VI, 43.
4136 Cürcânî, Tarih, I, 63; Deylemî, II, 201.
4137 Taberânî, X, 319; Deylemî, II, 200; Heysemî, VIII, 24.
4138 Beyhakî, Şuab, VI, 248.
4139 Deylemî, II, 200.
4140 Hakîm, IV, 44.

İçki

٤١٤١–الخَمْرُ أُمُّ الفَواحِشِ وأَكْبَرُ الكَبائِرِ مَنْ شَرِبَها وَقَعَ على أُمِّهِ وخالَتِهِ وعَمَّتِهِ.صح

4141. İçki bütün kötülüklerin anası ve günahların en büyüğüdür, onu içen anasına, teyzesine, halasına karşı tehlikeli olur.[4141]

٤١٤٢–الخَمْرُ أُمُّ الفَوَاحِشِ وأكبَرُ الكَبائِرِ ومَنْ شَرِبَ الخَمْرَ تَرَكَ الصَّلاةَ وَوَقَعَ على أُمِّهِ وعَمَّتِهِ وخالَتِهِ.صح

4142. İçki bütün kötülüklerin anası ve günahların en büyüğüdür, onu içen namazı bırakır, anasına, teyzesine, halasına karşı tehlikeli olur.[4142]

٤١٤٣–الخَمْرُ مِنْ هاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ النَّخْلَةِ والعِنَبَةِ.صح

4143. İçki iki ağaçtan, hurma ve üzümden yapılır.[4143]

٤١٤٤–الخَمْرُ أُمُّ الخَبائِثِ فَمَنْ شَرِبَها لَمْ تُقْبَلْ صَلاتُهُ أَرْبَعِينَ يَوْماً فإنْ ماتَ وَهِيَ في بَطْنِهِ ماتَ مِيتَةً جاهِلِيَّةً.صح

4144. İçki pisliklerin anasıdır, onu içenin kırk gün namazı kabul olunmaz, o karnında iken ölen cahiliye ölümüyle ölmüş olur.[4144]

Çeşitli Hadisler

٤١٤٥–الخِلافَةُ في قُرَيْشٍ والحُكْمُ في الأَنْصارِ والدَّعْوَةُ في الحَبَشَةِ والجِهادُ والهِجْرَةُ في المُسْلِمِينَ والمُهاجِرِينَ بَعْدُ.ح

4145. Hilafet Kureyş'te, hüküm ensarda, davet Habeşliler'de, cihadla hicret bütün müslüman ve muhacirlerdedir.[4145]

4141 Taberânî, XI, 164; Dârekutnî, IV, 247; Heysemî, V, 67.
4142 Taberânî, XI, 164; Dârekutnî, IV, 247; Heysemî, V, 67.
4143 Ahmed, II, 279; Ebû Yalâ, X, 398; Ebû Avane, V, 95.
4144 Taberânî, Evsat, IV, 81; Kudâî, I, 68; Aclûnî, I, 459.
4145 Ahmed, IV, 185; Taberânî, XVII, 121; Heysemî, I, 336.

٤١٤٦–الخِلافَةُ بالمَدِينَةِ والمُلْكُ بالشَّامِ.صح

4146. Hilafet Medine'de, saltanat Şam'dadır.[4146]

٤١٤٧–الخلافَةُ بَعْدِي في أُمَّتِي ثَلاثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلكَ.صح

4147. Benden sonra halifelik otuz senedir, ondan sonrası ise saltanattır.[4147]

٤١٤٨–الخَوارِجُ كِلابُ النارِ.صح

4148. Hariciler, cehennem köpekleridir.[4148]

Hayır

٤١٤٩–الخَيْرُ أسْرَعُ إلى البَيْتِ الذِي يُؤكَلُ فِيهِ مِنَ الشَّفْرَةِ إلى سَنامِ البَعِيرِ.ح

4149. Hayır içinde yemek yenilen eve, deve hörgücüne bıçağın ulaşmasından daha hızlı ulaşır.[4149]

٤١٥٠–الخَيْرُ أسْرَعُ إلى البَيْتِ الذِي يُغْشَى مِنَ الشَّفْرَةِ إلى سَنامِ البَعِيرِ.

4150. Hayır içinde yemek yenen eve, bıçağın deve hörgücüne gelişinden daha çabuk gelir.[4150]

٤١٥١–الخَيْرُ مَعَ أكابِرِكُمْ.ح

4151. Hayır, büyüklerinizle beraberdir.[4151]

٤١٥٢–الخَيْرُ عادَةٌ والشَّرُّ لَجاجَة ومَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهْهُ في الدِّينِ.صح

4152. Hayır adete uygun, şer ise fıtrata ters olandır; Allah hakkında hayır dilediği kişiyi dinde anlayış sahibi kılar.[4152]

4146 Buhârî, Kebîr, IV, 15; Hâkim, III, 75; İbni Asâkir, I, 183.
4147 Ahmed, V, 220, 221.
4148 İbni Mâce, Mukaddime 12; Ahmed, , IV, 355, 382.
4149 Beyhakî, Şuab, VII, 99.
4150 Beyhakî, Şuab, VII, 99.
4151 Heysemî, VIII, 15.
4152 İbni Mâce, Mukaddime 17.

٤١٥٣-الخَيْرُ كَثِيرٌ ومَنْ يَعْمَلُ بِهِ قَلِيلٌ.ح

4153. Hayır çoktur, onunla amel edenler azdır.[4153]

٤١٥٤-الخَيْرُ كَثِيرٌ وقَلِيلٌ فاعِلُهُ.ح

4154. Hayır çok, onu yapanlar ise azdır.[4154]

Atlar

٤١٥٥-الخيْرُ مَعْقُودٌ بِنَواصِي الخَيْلِ إلى يوْمِ القِيامَةِ والمِنْفِقُ على الخَيْلِ كالباسِطِ كَفَّهُ بالنَّفَقَةِ لا يَقْبِضُها.

4155. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir; onlara yapılan harcamalar, avuş avuç sadaka dağıtmak gibidir.[4155]

٤١٥٦-الخَيْلُ مَعْقُودٌ في نَواصِيها الخَيْرُ إلى يوم القِيامَةِ.ح

4156. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir.[4156]

٤١٥٧-الخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَواصِيها الخَيْرُ إلى يَوْمِ القِيامَةِ الأجْرُ والمَغْنَمُ.صح

4157. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir; onlar da ecir ve ganimettir.[4157]

٤١٥٨-الخَيْلُ مَعْقُودٌ في نَواصِيها الخَيْرُ إلى يومِ القِيامَةِ وأهْلُها مُعانُونَ عليها فامْسَحُوا بِنَواصِيها وادْعُوا لَها بالبَرَكَةِ وقَلِّدُوها لا تُقَلِّدُوها الأَوْتارَ.ض

4158. Kıyamete kadar atların alınlarmdan hayır, at besleyenlerden de yardım eksik olmaz; onların başlarını sıvazlayıp onlara bereketle dua edin; boyunlarına takı takın, ama ok takmayın.[4158]

4153 Taberânî, Evsat, V, 377; Beyhakî, Şuab, VI, 129; Heysemî, I, 125.
4154 Hatîb, VIII, 176.
4155 Beyhakî, VI, 329; Ebû Yalâ, X, 408; Heysemî, V, 259.
4156 Beyhakî, VI, 329; Ebû Yalâ, X, 408; Heysemî, V, 259.
4157 Ahmed, IV, 361; İbni Hîbbân, X, 525; Beyhakî, VI, 329.
4158 Ebû Avane, IV, 447; Taberânî, XX, 431.

٤١٥٩–الخَيْلُ مَعْقودٌ في نَواصِيها الخَيْرُ واليُمْنُ إلى يَوْمِ القِيامَةِ وأَهْلُها مُعانُونَ عليها قَلِّدُوها ولا تُقَلِّدُوها الأَوْتار.صح

4159. Kıyamete kadar atların alınlarından hayır, at besleyenlerden de yardım eksik olmaz; onların başlarını okşayıp onlara bereketle onlara dua edin, boyunlarma gerdanlık takıp ok takmayın.[4159]

٤١٦٠–الخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَواصِيها الخَيْرُ والنَّيلُ إلى يَوْمِ القِيامَةِ وأَهْلُها مُعانُونَ عليها والمُنْفِقُ عليها كَباسط يَدِهِ في صَدَقَةٍ وأَبْوَالُها وأَرْواثُها لأَهْلِها عِنْدَ الله يَوْمَ القِيامَةِ مِنْ مِسْكِ الجَنَّةِ.صح

4160. Kıyamet gününe kadar hayır ve iyiliğe nail olma atlara bağlıdır; sahipleri onlara bakmakla yardım görür; onlara yapılan harcamalar devamlı dağıtılan sadaka gibidir; onların idrarları ve tersleri kıyamet günü sahipleri için birer cennet kokusu olurlar.[4160]

٤١٦١–الخَيْلُ ثَلاثَةٌ فَفَرَسٌ لِلرَّحْمَنِ وفَرَسٌ لِلشَّيْطانِ وفَرَسٌ للإِنْسان فأَمَّا فَرَسُ الرَّحْمنِ فالذي يُرْتَبَطُ في سَبِيلِ الله فَعَلَفُهُ وَرَوْثُهُ وبَوْلُهُ في مِيزانِهِ وأَمَّا فَرَسُ الشَّيْطانِ فالذي يُقامَرُ أَوْ يُراهَنُ عليه وأَمَّا فَرَسُ الإِنْسانِ فالفَرَسُ يَرْتَبِطُها الإِنْسانُ يَلْتَمِسُ بَطْنَها فَهِيَ سِتْرٌ مِنَ الفَقْرِ.صح

4161. Atlar üç şey için Allah için, şeytan için ve insanlar için beslenir; Allah için beslenen atlara harcanan şeyler, kıyamette onu besleyenin terazisine gelir; şeytanın atına gelince, o at oyun ve kumar için beslenir; insan için beslenen atın ise damızlığından istifade edilir ki, o da fakirlikten perdedir.[4161]

٤١٦٢– الْخَيْلُ لِثَلاثَةٍ هُنَّ لِرَجُلٍ أَجْرٌ وَلِرَجُلٍ سِتْرٌ وَعَلَى رَجُلٍ وِزْرٌ فَأَمَّا الَّذِى هي لَهُ أَجْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِى سَبِيلِ اللَّهِ فَأَطَالَ فِى مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ فَمَا أَصَابَتْ فِى طِيَلِهَا

4159 Ebû Avâne, IV, 447; Taberânî, XX, 431.
4160 İbni Abdilber, İstîâb, I, 305; İbni Hacer, İsâbe, I, 613.
4161 Ahmed, I, 395; Beyhakî, X, 21; Heysemî, V, 261.

ذَلِكَ مِنَ الْمَرْجِ أَوِ الرَّوْضَةِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٍ لَوْ أَنَّهَا قَطَعَتْ طِيَلَهَا فَاسْتَنَّتْ شَرَفًا أَوْ شَرَفَيْنِ كَانَتْ أَرْوَاثُهَا وَآثَارُهَا حَسَنَاتٍ لَهُ وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهَرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَمْ يُرِدْ أَنْ يَسْقِيَهَا كَانَ ذَلِكَ لَهُ حَسَنَاتٍ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا تَغَنِّيًا وَتَعَفُّفًا وَلَمْ يَنْسَ حَقَّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي رِقَابِهَا وَلاَ ظُهُورِهَا فَهِيَ له سَتْرٌ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخْرًا وَرِيَاءً وَنِوَاءً لأَهْلِ الإِسْلاَمِ فَهِيَ عَلَى ذَلِكَ وِزْرٌ. صح

4162. Atlar üç çeşittir; onlar kimisi için sevap, kimisi için perde, kimisi için de vebal olur; atların kendisi için sevap olduğu kişi, onları Allah yolunda kullanmak için hazırlayıp otlaklara veya bahçelere uzun iplerle bağlayan kişidir; atların otlaklardan veya bahçelerden yediği şeylerin hepsi o adam için birer sevap olur; eğer atlar iplerini kesip bir iki tur atarlarsa onların yerde bıraktıkları izleri ve idrarları kendisi için ecir olur; eğer bir nehrin yanından geçerken su içerlerse sahibi onları sulama niyetinde olmasa bile atların içmesi ona sevap getirir; atın kendisi için perde olduğu kişi, onlara yem verip binerken şefkat göstermekten geri kalmayan, gerektiğinde onları ödünç veren kişidir ki atlar onun için fakirliğe karşı bir perde olur; atın kendisi için vebal olduğu kişi ise onları övünmek, gösteriş ve müslümanlara karşı düşmanlık yapmak için besleyendir.[4162]

٤١٦٣-الخَيْلُ في نَوَاصِي شُقْرِها الخَيْرُ. ح

4163. Atların alnındaki kızıllıklarda hayır vardır.[4163]

٤١٦٤-الخَيْمَةَ دُرَّةٌ مُجَوَّفَةٌ طُولُها في السَّماءِ سِتُّونَ مِيلاً في كُلِّ زاوِيَةٍ مِنْها لِلْمؤمنِ أَهْلٌ لا يَرَاهُمُ الآخَرُونَ. صح

4164. Cennette oyma inciden yapılmış öyle çadırlar var ki, yükseklikleri altmış mil olup onların herbir köşesinde mümine ait bir eş bulunur, onları başkası görmezler.[4164]

4162 Ahmed, II, 383; İbni Hibbân, X, 527; Beyhakî, Şuab, IV, 46.

4163 Hatîb, VI, 261.

4164 Ahmed, IV, 400; Bezzâr, VIII, 90.

DAL HARFİ

٤١٦٥-داوُوا مَرْضاكُمْ بالصَّدَقَةِ.

4165. Hastalarınızı sadakayla tedavi edin.[4165]

٤١٦٦-داوُوا مَرْضاكُمْ بالصَّدَقَةِ فإنَّها تَدْفَعُ عَنْكُمُ الأَمْراضَ والأَعْراضَ.ض

4166. Hastalarınızı sadakayla tedavi edin, o sizden hastalıkları ve musibetleri giderir.[4166]

Dibağat

٤١٦٧-دِباغُ الأَدِيمِ طَهُورُهُ.ح

4167. Derinin dibağatlanması, temizlenmesidir.[4167]

٤١٦٨-دِباغُ جُلُودِ المَيْتَةِ طَهُورُها.ح

4168. Ölü hayvanın derisinin tabaklanması, onun temizlenmesidir.[4168]

٤١٦٩-دِباغُ كُلِّ إِهاب طَهُورُهُ.ح

4169. Bütün derilerin dibağatlanması, onların temizlenmesi demektir.[4169]

٤١٧٠-دَبَّ إِلَيْكُمْ داءُ الأُمَمِ قَبْلَكُمْ الحَسَدُ والبُغْضاءُ هِيَ الحالِقَةُ حالِقَةُ الدِّينِ لا حالِقَةُ الشَّعَرِ والذي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لا تَدْخُلُوا الجَنَّةَ حَتَّى تُؤمِنُوا ولا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحابُّوا أفَلاَ أُنَبِّئُكُمْ بِشَيْءٍ إذا فَعَلْتُمُوهُ تَحابَبْتُمْ أفْشُوا السَّلامَ بَيْنَكُمْ.صح

4165 Taberânî, X, 158; Beyhakî, III, 382; Aclûnî, I, 433.
4166 Taberânî, X, 158; Beyhakî, III, 382; Aclûnî, I, 433.
4167 İbni Abdilber, Temhîd, IX, 50.
4168 Dârekutnî, I, 48; İbni Abdilber, Temhîd, IV, 158..
4169 Dârekutnî, I, 46.

4170. Önceki ümmetlerin hastalıkları yavaş yavaş size de bulaşır; onlar hasedle kindir, onlar tıraş edici hastalıklardır; saçı değil, dini tıraş ederler, Muhammed'in canının kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki siz iman etmedikçe cennete giremez, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız, yaptığımız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayın![4170]

٤١٧١–دُثِرَ مَكان البَيْتِ فَلَمْ يَحُجَّهُ هُودٌ ولا صالِحٌ حَتَّى بَوَّأَهُ اللهُ لإِبْراهِيمَ.ض

4171. Kabe'nin yeri kaybolduğundan Hud ile Salih hac yapamadı; Allah sonra onun yerini İbrahim'e bildirdi.[4171]

٤١٧٢–دِحْيَة الكَلْبِي يُشَبِهُ جِبْرِيلَ وعُرْوَةُبن مَسْعُودٍ الثَّقَفِيُّ يُشْبِهُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وعَبْدُ العُزَّى يُشَبِهُ الدَّجَّالَ.ض

4172. Dihyetü'l-Kelbi Cibril'e, Urve İbni Mesud es-Sekafi Meryem oğlu İsa'ya, Abdüluzza da Deccal'a benzer.[4172]

Cennet

٤١٧٣–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً فَقُلْتُ ما هَذِهِ قالُوا هذَا بِلاَلٌ ثُمَّ دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْت خَشْفَةً فَقُلْتُ ما هَذِهِ قالُوا هِذِهِ الغُمَيْصاءُ بِنْتُ مِلْحانَ.صح

4173. Cennete girdiğimde bir ses işittim, onun ne olduğunu sorduğumda onun Bilal'in sesi olduğunu öğrendim; sonra tekrar cennete girdiğimde yine bir ses işitip bu defa onun kime ait olduğunu sordum, onun da Milhan kızı Gumeysa'ya ait olduğunu öğrendim.[4173]

٤١٧٤–دَخَلْتُ الجَنَّةُ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيَّ قُلْتُ ما هَذِهَ الخَشْفَةُ فَقِيلَ هذا بِلاَلٌ يَمْشِي أَمامَكَ.صح

4170 Ahmed, I, 164; İbni Kâni, I, 223; Beyhakî, X, 232.
4171 İbni Adî, I, 251; Deylemî, II, 220.
4172 İbni Sad, IV, 250; İbni Ebî Şeybe, VI, 395.
4173 Abd b. Humeyd, s. 399; Ahmed, III, 125.

4174. Cennete girdiğimde önümde bir ses işittip onun ne olduğunu sordum, bana onun Bilal olduğu söylendi.[4174]

٤١٧٥–دَخَلْتُ الجَنَّةَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي فَسَمِعْتُ في جانِبِها وَجَساً فَقُلْتُ يا جِبْرِيلُ ما هذا قالَ هذا بِلالٌ المُؤذِّنُ.

4175. Miraca çıkarıldığım gece cennete girdiğimde orada bir sese işittim; Cibril'e onun ne olduğunu sordum, müezzin Bilal'in sesi olduğunu öğrendim.[4175]

٤١٧٦–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَرَأَيْتُ لِزَيْدِ بْنِ عَمْرو بنِ نُفَيْلٍ دَرَجَتَيْنِ.ح

4176. Cennete girdiğimde Zeyd İbni Amr İbni Nüfeyl'e ait iki yer gördüm.[4176]

٤١٧٧–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَرَأَيْتُ على بابِها الصَّدَقَةَ بِعَشْرَةٍ والقَرْضَ بِثَمانِيَةَ عَشَرَ فَقُلْتُ يا جِبْرِيلُ كَيْفَ صارَت الصَّدَقَة بِعَشْرَةٍ والقَرْضُ بِثَمانِيَةَ عَشَرَ قالَ لأنَّ الصَّدَقَةَ تَقَعُ في يَدِ الغَنِيِّ والفَقِيرِ والقَرْضُ لا يَقَعُ إلا في يَدِ مَنْ يَحْتاجُ إلَيْهِ.صح

4177. Cennete girdiğimde kapısmda, *"Sadakaya on sevap, karşılık beklemeden verilen borca ise onsekiz sevap verilir!"* yazını gördüm; Cibril'e neden böyle olduğunu sorduğumda o, *"Çünkü sadaka zengine de fakire de verilir, borç ise ancak muhtaç olana verilir de ondan!"* diye cevap verdi.[4177]

٤١٧٨–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْتُ فِيها قِراءَةً فَقُلْتُ مَنْ هذا قالُوا حارِثَةُ بن النُّعْمانِ كَذا لَكُمُ البِرُّ كَذا لَكُمُ البِرّ.صح

4178. Cennete girdiğimde orada bir okuma sesi işittim, okuyanın kim olduğunu sordum, Harise İbn Numan olduğunu, onun ana babasına iyiliği sebebiyle o makama ulaştığını öğrendim.[4178]

4174 İbni Adî, VII, 213; Taberânî, VIII, 199; Heysemî, IX, 299.
4175 Zebîdî, IX, 279; Müttekî, nr. 33163.
4176 İbni Asâkir, VI, 35; İbni Kesîr, Bidâye, II, 241.
4177 Taberânî, VIII, 249; Heysemî, IV, 126.
4178 Heysemî, IX, 313; Elbânî, Sahîha, nr. 913.

٤١٧٩–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِيها جَنابِذَ مِنَ اللُّؤلُؤِ تُرابُها المِسْكُ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذا يا جِبْرِيلُ قالَ لِلْمُؤَذِّنِينَ والأَئِمَةِ مِنْ أُمَّتِكَ يا مُحَمَّدُ.صح

4179. Cennete girdiğimde orada toprağı miskten inciden kubbeler gördüm; Cibril'e onların kimlere ait olduğunu sordum, o da; *"Ya Muhammed, onlar ümmetinden ezan okuyup imamlık yapanlar içindir"* dedi.[4179]

٤١٨٠–دخلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيَّ فَقُلْتُ ما هَذِهِ الخَشْفَةُ فَقِيلَ الغُمَيْصاءُ بِنْتُ مِلْحانَ.صح

4180. Cennete girdiğimde önümde bir hışırtı işitip onun ne olduğunu sordum, bana onun Milhan kızı Gumeysa olduğu söylendi.[4180]

٤١٨١–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا أنا بِنَهْرٍ حافَتاهُ خيامُ اللُّؤلُؤِ فَضَرَبْتُ بِيَدِي إلى ما يَجْرِي فِيهِ المَاءُ فإذا مِسْكٌ أذْفَرُ فَقُلْتُ ما هَذا يا جِبْرِيلُ قالَ هَذا الكَوْثَرُ الذِي أعْطاكَهُ اللهُ.صح

4181. Cennete girdiğimde kıyılarında inciden çadırlar bulunan bir nehir görüp elimi suya daldırdım, onun halis misk olduğunu gördüm, Cibril'e onun ne olduğunu sordum, o da bana; *"Allah'ın sana vermiş olduğu Kevser'dir!"* diye cevap verdi.[4181]

٤١٨٢–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا أنا بِقَصْرٍ مِنْ ذَهَبٍ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذا القَصْرُ قالُوا لِشابٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَظَنَنْتُ أنِّي أنا هُوَ فَقُلْتُ وَمَنْ هُوَ قالُوا عُمَرُ بنُ الخَطَّابُ فَلَوْلا ما عَلِمْتُ مِنْ غَيْرَتِكَ لَدَخَلْتهُ.صح

4182. Cennete girdiğimde altından bir saray görüp onun kime ait olduğunu sordum; Kureyş'ten bir gence ait olduğunu öğrenince onun

---

4179 İbni Adî, VI, 2275; Ebû Yalâ, I, 73.

4180 Müslim, Fedâilü's-sahâbe 105; Ahmed, III, 99; Hâkim, III, 208.

4181 Ahmed, III, 103; Hâkim, I, 80; Müttekî, nr. 39153.

kendim olduğunu zannederek o kimdir? dedim; *"Ömer İbni Hattab'dır"* dediler; Ömer'in kıskanmayacağını bilseydim oraya girerdim.[4182]

٤١٨٣–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فاسْتَقْبَلَتْنِي جارِيَةٌ شابَّةٌ فَقُلْتُ لِمَنْ أنْتِ قالَتْ لِزَيْدِ بن حارِثَةَ.ح

4183. Cennete girdiğimde genç bir kızla karşılaşıp ona kime ait olduğunu sordum, o Zeyd İbni Harise'ye ait olduğunu söyledi.[4183]

٤١٨٤–دَخَلْتُ الجَنَّةَ البارِحَةَ فَنَظَرْتُ فِيها فإذا جَعْفَرٌ يَطِيرُ مَعَ المَلائِكَةِ وإذا حَمْزَةُ مُتَّكِيءٌ على سَرِيرٍ.صح

4184. Bu gece rüyamda cennete girdiğimde onun içine baktım; Cafer'in meleklerle beraber uçtuğunu, Hamza'nın da bir koltuğa yaslandığını gördüm.[4184]

٤١٨٥–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا جارِيَةٌ أدماءُ لَعْساءُ فَقُلْتُ ما هَذِهِ يا جِبْرِيلُ فَقالَ إنَّ اللهَ تَعالى عَرَفَ شَهْوَةَ جَعْفَرِ بنِ أبي طالِبٍ لِلأُدْمِ اللُّعْسِ فَخَلَقَ لَهُ هَذِهِ.ض

4185. Cennete girdiğimde kırmızıya yakın esmer tenli bir kız gördüm; Cibril'e onun kim olduğunu sorduğumda Cafer İbni Ebi Talib'in kırmızıya yakın esmer tenli kızları çok sevdiğinden dolayı onun Allah Teala tarafından yaratılan bir kız olduğunu öğrendim.[4185]

٤١٨٦–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَرَأيْتُ في عارِضَتَيِ الجَنَّةِ مَكْتُوباً ثَلاثَةُ أسْطُرٍ بالذَّهَبِ السَّطْرُ الأوَّلُ لاإلَهَ إلا اللهُ محمَّدٌ رَسُولُ اللهِ والسَّطْرُ الثَّانِي ماقَدَّمْنا وَجَدْنا وما أكَلْنا رَبِحْنا وما خَلَّفْنا خَسِرْنا والسَّطْرُ الثَّالِثُ أُمَّةٌ مُذْنِبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ.صح

4186. Cennete girdiğimde kapısının iki kanadında altınla yazılmış üç satır yazı gördüm; birinci satırda, *"Allah'dan başka ilah olmayıp Muham-*

4182 Ahmed, III, 107; İbni Adî, II, 162; Müttekî, nr. 32727.
4183 İbni Ebî Âsım, Âhâd, I, 198; İbni Asâkir, XIX, 371.
4184 Taberânî, III, 160; İbni Adî, III, 1058.
4185 Müttekî, nr. 33186.

med onun elçisidir", ikinci satırda, *"Önümüzden gönderdiğimiz iyilik ve hayırların karşılığını bulduk, helal olarak yediklerimizde kazançlı çıktık, Allah yolunda harcamayıp da geride bıraktığımız şeylerde de zarar ettik"*, üçüncü satırda da *"Günahkar bir ümmete, bağışlayıcı bir rab!"* diye yazıyordu.[4186]

٤١٨٧–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا أَكْثَرُ أَهْلِها البُلْهُ.ض

4187. Cennete girdiğimde halkının çoğunun saf ve temiz insanlardan olduğunu gördüm.[4187]

٤١٨٨–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِها اليَمَنَ وَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِ اليَمَنِ مُذْحِجَ.

4188. Cennete girdiğimde halkının çoğunun Yemenlilerden, Yemenlilerin çoğunun da Müzhic kabilesinden olduğunu gördüm.[4188]

٤١٨٩–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْتُ نَخْمَةً مِنْ نُعَيمٍ.

4189. Cennete girdiğimde orada Nuaym'ın öksürük sesini işittim.[4189]

٤١٩٠–دَخَلَتِ العُمْرَةُ في الحَجِّ إلى يَوْمِ القِيامَةِ.

4190. Kıyamete kadar umre hacca dahil olmuştur.[4190]

٤١٩١–دَخَلَتِ امْرَأَةُ النَّارَ في هِرَّةٍ رَبَطَتْها فَلَمْ تُطْعِمْها ولَمْ تَدَعْها تَأْكُلُ مِنْ خَشاشِ الأَرْضِ حَتَّى ماتَتْ.ض

4191. Bir kadın bağladığı kediyi ölünceye kadar yedirip içirmediği gibi yemesine de müsaade etmediği için cehenneme girdi.[4191]

٤١٩٢–دُخُولُ البَيْتِ دُخولٌ في حَسَنَةٍ وَخُرُوجٌ مِنْ سَيِّئَةٍ.ض

4192. Kabe'ye girmek sevap kazanıp günahtan uzaklaşmaktır.[4192]

4186 Râfiî, III, 91.
4187 İbni Adî, III, 313; Beyhakî, Şuab, II, 126; Deylemî, I, 362; İbni Asâkir, VIIL, 533; Kari, Kübra, s. 62.
4188 Hatîb, VIII, 229; Müttekî, nr. 33934.
4189 İbni Sad, IV, 138.
4190 Müslim, Hac 147; Ebû Dâvûd, Menâsik 23, 57; Nesâî, Hac 76; Ahmed, I, 236.
4191 Müslim, Birr 135, Tevbe 25; Münzirî, III, 209; Müttekî, nr. 39976.
4192 İbni Adî, IV, 137; Beyhakî, Şuab, III, 455.

kendim olduğunu zannederek o kimdir? dedim; *"Ömer İbni Hattab'dır"* dediler; Ömer'in kıskanmayacağını bilseydim oraya girerdim.[4182]

٤١٨٣-دَخَلْتُ الجَنَّةَ فاسْتَقْبَلَتْنِي جارِيَةٌ شابَّةٌ فَقُلْتُ لِمَنْ أَنْتِ قالَتْ لِزَيْدِ بن حارِثَةَ.ح

4183. Cennete girdiğimde genç bir kızla karşılaşıp ona kime ait olduğunu sordum, o Zeyd İbni Harise'ye ait olduğunu söyledi.[4183]

٤١٨٤-دَخَلْتُ الجَنَّةَ البارِحَةَ فَنَظَرْتُ فِيها فإذا جَعْفَرٌ يَطِيرُ مَعَ المَلائِكَةِ وإذا حَمْزَةُ مُتَّكِيءٌ على سَرِيرٍ.صح

4184. Bu gece rüyamda cennete girdiğimde onun içine baktım; Cafer'in meleklerle beraber uçtuğunu, Hamza'nın da bir koltuğa yaslandığını gördüm.[4184]

٤١٨٥-دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا جارِيَةٌ أدماءُ لَعْساءُ فَقُلْتُ ما هَذِهِ يا جِبْرِيلُ فَقالَ إنَّ الله تَعالى عَرَفَ شَهْوَةَ جَعْفَرِ بنِ أبي طالِبٍ لِلأُدْمِ اللُّعْسِ فَخَلَقَ لَهُ هَذِهِ.ض

4185. Cennete girdiğimde kırmızıya yakın esmer tenli bir kız gördüm; Cibril'e onun kim olduğunu sorduğumda Cafer İbni Ebi Talib'in kırmızıya yakın esmer tenli kızları çok sevdiğinden dolayı onun Allah Teala tarafından yaratılan bir kız olduğunu öğrendim.[4185]

٤١٨٦-دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَرَأَيْتُ في عارِضَتِي الجَنَّةِ مَكْتُوباً ثَلاثَةُ أَسْطُرٍ بالذَّهَبِ السَّطْرُ الأَوَّل لاَإِلهَ إلا الله محمَّدٌ رَسُولُ الله والسَّطرُ الثَّانِي ماقَدَّمْنا وَجَدْنا وما أَكَلْنا رَبِحْنا وما خَلَّفْنا خَسِرْنا والسَّطْرُ الثَّالِثُ أُمَّةٌ مُذْنِبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ.صح

4186. Cennete girdiğimde kapısının iki kanadında altınla yazılmış üç satır yazı gördüm; birinci satırda, *"Allah'dan başka ilah olmayıp Muham-*

4182 Ahmed, III, 107; İbni Adî, II, 162; Müttekî, nr. 32727.
4183 İbni Ebî Âsım, Âhâd, I, 198; İbni Asâkir, XIX, 371.
4184 Taberânî, III, 160; İbni Adî, III, 1058.
4185 Müttekî, nr. 33186.

med onun elçisidir", ikinci satırda, *"Önümüzden gönderdiğimiz iyilik ve hayırların karşılığını bulduk, helal olarak yediklerimizde kazançlı çıktık, Allah yolunda harcamayıp da geride bıraktığımız şeylerde de zarar ettik"*, üçüncü satırda da *"Günahkar bir ümmete, bağışlayıcı bir rab!"* diye yazıyordu.[4186]

٤١٨٧–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فإذا أَكْثَرُ أَهْلِها البُلْهُ.ض

4187. Cennete girdiğimde halkının çoğunun saf ve temiz insanlardan olduğunu gördüm.[4187]

٤١٨٨–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِها اليَمَنَ وَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِ اليَمَنِ مُذْحِجَ.

4188. Cennete girdiğimde halkının çoğunun Yemenlilerden, Yemenlilerin çoğunun da Müzhic kabilesinden olduğunu gördüm.[4188]

٤١٨٩–دَخَلْتُ الجَنَّةَ فَسَمِعْتُ نَخْمَةً مِنْ نُعَيمٍ.

4189. Cennete girdiğimde orada Nuaym'ın öksürük sesini işittim.[4189]

٤١٩٠–دَخَلَتِ العُمْرَةُ في الحَجِّ إلى يَوْمِ القِيامَةِ.

4190. Kıyamete kadar umre hacca dahil olmuştur.[4190]

٤١٩١–دَخَلَتِ امْرَأَةُ النَّارَ في هِرَّةٍ رَبَطَتْها فَلَمْ تُطْعِمْها ولَمْ تَدَعْها تَأْكُلُ مِنْ خَشاشِ الأَرْضِ حَتَّى ماتَتْ.ض

4191. Bir kadın bağladığı kediyi ölünceye kadar yedirip içirmediği gibi yemesine de müsaade etmediği için cehenneme girdi.[4191]

٤١٩٢–دُخُولُ البَيْتِ دُخولٌ في حَسَنَةٍ وَخُرُوجٌ مِنْ سَيِّئَةٍ.ض

4192. Kabe'ye girmek sevap kazanıp günahtan uzaklaşmaktır.[4192]

4186 Râfiî, III, 91.
4187 İbni Adî, III, 313; Beyhakî, Şuab, II, 126; Deylemî, I, 362; İbni Asâkir, VIIL, 533; Kari, Kübra, s. 62.
4188 Hatîb, VIII, 229; Müttekî, nr. 33934.
4189 İbni Sad, IV, 138.
4190 Müslim, Hac 147; Ebû Dâvûd, Menâsik 23, 57; Nesâî, Hac 76; Ahmed, I, 236.
4191 Müslim, Birr 135, Tevbe 25; Münzirî, III, 209; Müttekî, nr. 39976.
4192 İbni Adî, IV, 137; Beyhakî, Şuab, III, 455.

Dirhemler

٤١٩٣–دِرْهَمٌ رِباً يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وهُوَ يَعْلَمُ أَشَدُّ عِنْدَ اللهِ مِنْ سِتَّةٍ وَثَلاَثِينَ زَنْيَةً.صح

4193. Adamın bilerek yediği bir dirhem riba, Allah Teala nazarında otuzaltı zinadan daha kötüdür.[4193]

٤١٩٤–دِرْهَمٌ أُعْطِيهِ في عَقْلٍ أَحَبُّ إِليَّ مِنْ مائَةٍ في غَيْرِهِ.

4194. Diyet için verilen bir dirhem, başka bir şey için verilen yüz dirhemden daha faziletlidir.[4194]

٤١٩٥–دِرْهَمٌ حَلاَلٌ يُشْتَرَى بِهِ عَسَلٌ وَيُشْرَبُ بِماءِ المَطَرِ شِفاءٌ مِنْ كُلِّ داءٍ.ض

4195. Helalden kazanılmış bir dirhem para ile satın alınacak bal, yağmur suyuyla karıştırılıp içilirse her derde deva olur.[4195]

٤١٩٦–دِرْهَمُ الرَّجُلِ يُنْفِقُ في صِحَّتِهِ خَيْرٌ مِنْ عِتْقِ رَقَبَةٍ عِنْدَ مَوْتِهِ.ض

4196. Kişinin sağlığında Allah yolunda harcadığı bir dirhem, ölüm anında bir köleyi hürriyetine kavuşturmasından daha hayırlıdır.[4196]

Dualar

٤١٩٧–دُعاءُ المَرْءِ المُسْلِمُ مُسْتَجابٌ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ عِنْدَ رَأْسِهِ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهِ كُلَّما دَعا لأَخِيهِ بِخَيْرٍ قالَ المَلَكُ آمِينَ ولَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ.ض

4197. Müslümanın arkasından yapılan duanın kabul olunması için o işle görevli bir melek vardır; kişi din kardeşi için dua ettiğinde o melek, *"Amin, kardeşin için istediğin şeyin bir misli de sana verilsin!"* der.[4197]

٤١٩٨–دُعاءُ الوالِدِ يُفْضِي إلى الحِجابِ.ض

4193 Beyhakî, Şuab, IV, 393.
4194 Heysemî, VI, 292; Müttekî, nr. 40063.
4195 Gumârî, Muğîr, s. 46.
4196 İbni Adî, VII, 163.
4197 Ahmed, V, 195; İbni Hibbân, III, 268; Taberânî, XXIV, 254.

4198. Babanın duası, Allah'ın huzuruna çıkar.[4198]

٤١٩٩–دُعاءُ الوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعاءِ النَّبِيِّ لأُمَّتِهِ.ض

4199. Babanın çocuğuna duası, peygamberin ümmetine olan duası gibidir.[4199]

٤٢٠٠–دُعاءُ الأَخِ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ لا يُرَدُّ.صح

4200. Kişinin, din kardeşinin arkasından yaptığı dua reddolunmaz.[4200]

٤٢٠١–دُعاءُ المُحْسَنِ إِلَيْهِ لِلْمُحْسِنِ لا يُرَدُّ.ض

4201. Kendisine iyilik yapılan kişinin iyilik yapana duası geri çevrilmez.[4201]

٤٢٠٢–دَعَوَاتُ المَكْرُوبِ اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فلا تَكِلْنِي إلى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وأَصْلِحْ لِي شأنِي كُلَّهُ لا إله إلاَّ أَنْتَ.صح

4202. Sıkıntıda olan kimsenin yapacağı dua şudur: *"Allahım sadece senin rahmetini umarım, beni göz açıp kapayıncaya kadar dahi nefsimin eline bırakma, benim bütün işlerimi yoluna koy, senden başka hiçbir ilah yoktur!"*[4202]

٤٢٠٣–دَعْوَةُ ذِي النُّونِ إِذْ دَعا بِها وَهُوَ في بَطْنِ الحُوتِ لا إله إلا أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ لَمْ يَدْعُ بِها رَجُلٌ مُسْلِمٌ في شيءٍ قطُّ إلا اسْتَجابَ اللهُ لَهُ.صح

4203. Yunus balığın karnında, *"Senden başka ilah olmayıp sen her türlü noksanlıklardan münezzehsin, ben kendine zulmedenlerden oldum!"* şeklinde dua etti, bu duayı okuyarak dua eden her müminin duası mutlaka kabul edilir.[4203]

4198 Taberânî, XXV, 163.
4199 Deylemî, II, 212; Gumârî, s. 46.
4200 Heysemî, X, 152; Müttekî, nr. 3312.
4201 Müttekî, nr. 3315.
4202 Ahmed, V, 42, Buhârî, Müfred, s. 244; Nesâî, Kübrâ, VI, 167.
4203 Ahmed, I, 170; Nesâî, Kübrâ, VI, 168; Hâkim, I, 684; Ayet için bk. Enbiyâ (21), 87.

٤٢٠٤–دَعْوَة المَظْلُومِ مُسْتَجابَةٌ وإنْ كانَ فاجِراً فَفُجُورُهُ على نَفْسِهِ.صح

4204. Günahkar da olsa zulme uğrayan kişinin duası kabul edilir, günahı kendine aittir.[4204]

٤٢٠٥–دَعْوَةُ الرَّجُلِ لأَخِيه بِظَهْرِ الغَيْبِ مُسْتَجابَةٌ ومَلَكٌ عِنْدَ رَأسِهِ يَقُولُ آمِينَ ولَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ.

4205. Kişinin din kardeşinin arkasından yaptığı dua kabul edilir; başında bulunan bir melek onun duasına, *"Amin, sana da aynısı verilsin!"* der.[4205]

٤٢٠٦–دَعْوَةٌ في السِّرِّ تَعْدِلُ سَبْعِينَ دَعْوَةً في العَلانِيَةِ.

4206. Gizli yapılan dua, açıktan yapılan yetmiş duaya denktir.[4206]

٤٢٠٧–دَعْوَتانِ لَيْسَ بَيْنَهُما وَبَيْنَ الله حِجابٌ دَعْوَةُ المَظْلُومِ وَدَعْوَةُ المَرءِ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ.

4207. İki dua vardır ki onlarla Allah arasında perde yoktur; o dualar, mazlumla, kişinin kardeşinin gıyabında yaptığı dualardır.[4207]

Bırakılması Gerekenler

٤٢٠٨–دَعْ عَنْكَ مُعاذاً فإنَّ الله يُباهِي بِهِ الملائِكَةَ.ح

4208. Muaz'la uğraşma; Allah Teala onunla meleklere karşı iftihar eder.[4208]

٤٢٠٩–دَعْ دَاعِيَ اللَّبنِ.صح

4209. Süt getirecek kadar miktarı, hayvanın memesinde bırak![4209]

4204 Ahmed, II, 367; Heysemî, X, 151.
4205 Zebîdî, VI, 234; Müttekî, nr. 3310.
4206 Deylemî, II, 214.
4207 Taberânî, XI, 119; Münzirî, III, 187; Heysemî, X, 151; Müttekî, nr. 3366.
4208 Hakîm, I, 368; İsmâilî, Mucem, I, 504.
4209 Ahmed, IV, 76, 311; Taberânî, VIII, 354; Beyhakî, VIII, 14; Heysemî, VIII, 196.

٤٢١٠–دَعْ قِيلَ وقالَ وَكَثْرَةَ السُّؤالِ وإضاعَةَ المَالِ.صح

4210. Dedikoduyu, çok soru sormayı ve boşu boşuna mal harcamayı bırak![4210]

٤٢١١–دَعْ ما يَرِيبُكَ إلى ما لا يَرِيبُكَ.صح

4211. Sana şüphe veren şeyi şüphe vermeyene bırak![4211]

٤٢١٢–دَعْ ما يَرِيبُكَ إلى ما لا يَرِيبُكَ فإنَّ الصِّدْقَ يُنْجي.

4212. Sana şüphe veren şeyi şüphe vermeyene bırak, zira doğruluk kişiyi kurtarır.[4212]

٤٢١٣–دَعْ ما يَرِيبك إلى ما لا يَرِيبُكَ فإنَّ الصِّدْقَ طُمأْنِينَةٌ وإنَّ الكَذِبَ رِيبَةٌ.صح

4213. Sana şüphe veren şeyi bırakıp şüphe vermeyene bak; doğruluk kalbin yatıştığı, yalan ise kalbin kuşkulandığı şeydir.[4213]

٤٢١٤–دَعْ ما يَرِيبُكَ إلى ما لا يَرِيبُكَ فإنَّكَ لَنْ تَجِدَ فَقْدَ شَيْءٍ تَرَكْتَهُ لله.

4214. Sana şüphe veren şeyi bırakıp şüphe vermeyen şeye bak; Allah için terkettiğin hiçbir şeyin kaybolup gittiğini göremezsin.[4214]

٤٢١٥–دَعْهُنَّ يَبْكِينَ ما دَامَ عِنْدَهُنَّ فإذا وَجَبَ فلا تَبْكِيَنَّ باكِيَةٌ.ح

4215. Ölmek üzere olan kişiye ağlamaları için insanları kendi haline bırakın; ama öldükten sonra ona kimse ağlamasın.[4215]

٤٢١٦–دَعْهُنَّ يا عُمَرُ فإنَّ العَيْنَ دَامِعَةٌ والقَلْبَ مُصابٌ والعَهْدَ قَرِيبٌ.صح

4216. Bırak onları Ömer ağlasınlar; gözler yaşlı, kalpler yaralı ve ölüm de yakındır.[4216]

4210 Taberânî, Evsat, I, 165; Heysemî, I, 158.
4211 Nesâî, Eşribe 48; Ahmed, I, 200; Hâkim, II, 13; Heysemî, I, 238.
4212 Nesâî, Eşribe 48; Ahmed, I, 200; Hâkim, II, 13; Heysemî, I, 238.
4213 İbni Hibbân, II, 498; Beyhakî, Şuab, V, 52.
4214 Hatîb, II, 387; Râfiî, I, 310; Gumârî, s. 46.
4215 Ahmed, V, 445; İbni Hibbân, VII, 461; Taberânî, II, 191; Beyhakî, IV, 69.
4216 Ahmed, II, 110; Nesâî, Kübrâ, I, 610; Hâkim, I, 537.

٤٢١٧–دَعْهُنَّ يَبْكِينَ وإِيَّاكُنَّ وَنَعِيقَ الشَّيْطانِ إِنَّهُ مَهْما كانَ مِنَ العَيْنِ وَالقَلْبِ فَمِنَ اللهِ ومِنَ الرَّحْمَةِ وَمَهْما كانَ مِنَ اليَدِ واللِّسانِ فَمِنَ الشَّيْطانِ.صح

4217. Kadınları bırakın ağlasınlar, ancak şeytan bağırmasından sakınsınlar; zira göz ile kalpten gelen şeyler Allah'dan ve onun rahmetinden, el ile dilden gelen şeyler ise şeytandandır.[4217]

٤٢١٨–دَعُوا الحَبَشَةَ ما وَدَعوكُمْ واتْرُكُوا التُّرْكَ ما تَرَكُوكُمْ.صح

4218. Habeşliler size ilişmedikçe siz onlara ilişmeyin; Türkler de sizi kendi halinize bıraktıkça siz de onlar kendi hallerine bırakın.[4218]

٤٢١٩–دَعُوا الحَسْناءَ العاقِرَ وَتَزَوَّجُوا السَّوْدَاءَ الوَلودَ فإِنِّي أُكاثِرُ بِكُم الأُمَمَ يَوْمَ القِيامَةِ.صح

4219. Kısır güzel kadınları bırakıp zenci de olsa doğurgan kadınlarla evlenin; zira ben kıyamet günü diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla övünürüm.[4219]

٤٢٢٠–دَعُوا الدُّنْيا لأَهْلِها مَنْ أَخَذَ مِنَ الدُّنْيا فَوْقَ ما يَكْفِيهِ أَخَذَ حَتْفَهُ وهُوَ لا يَشْعُرُ.ض

4220. Dünyayı ehline bırakın; ondan ihtiyacından fazlasını alan bilmeden kendini helak edecek miktarı almış olur.[4220]

٤٢٢١–دَعُوا النَّاسَ يُصِيبُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ فإِذا اسْتَنْصَحَ أَحَدُكُمْ أَخاهُ فَلْيَنْصَحْهُ.صح

4221. Birbirlerinden faydalanmaları için insanları kendi hallerine bırakın; sizden nasihat isteyen din kardeşinize de nasihat edin.[4221]

4217 Ahmed, I, 335; Heysemî, III, 17.
4218 Beyhakî, IX, 176.
4219 Müttekî, nr. 44545.
4220 Deylemî, I, 108.
4221 Ahmed, III, 418; Taberânî, XIX, 303; Heysemî, IV, 83.

٤٢٢٢–دَعُوا لِي أصْحابِي فَوالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أنْفَقْتُمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَباً ما بَلَغْتُمْ أعْمالَهُمْ.صح

4222. Ashabımı bana bırakın; canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki siz Allah yolunda Uhud Dağı kadar altın harcasanız, onların yaptıklarına yetişemezsiniz.[4222]

٤٢٢٣–دَعُوا لِي أصْحابِي وأصْهارِي.صح

4223. Bana ashabımı ve akrabalarımı çağırın.[4223]

٤٢٢٤–دَعُوا صَفْوانَ بنَ المَعَطَّلِ فإنَّهُ خَبِيثُ اللِّسانِ طَيِّبُ القَلْبِ.ض

4224. Safvan bin Muattal'ı bırakın; onun dili pis olsa da kalbi temizdir.[4224]

٤٢٢٥–دَعُوا صَفْوَانَ فإنَّهُ يُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ.ض

4225. Safvan'ı bırakın; zira o Allah ve resulünü sever.[4225]

٤٢٢٦–دَعونِي مِنَ السُّودَانِ فإنَّما الأَسْوَدُ لِبَطْنِهِ وَفَرْجِهِ.ح

4226. Zencilerden uzak durun; zira onların tek tasası mideleri ve cinsel organlarıdır.[4226]

٤٢٢٧–دعُوهُ فإنَّ لِصاحِبِ الحَقِّ مَقالاً.صح

4227. Hak sahibinin konuşmaya hakkı olduğundan bırakın konuşsun.[4227]

٤٢٢٨–دَعُوهُ يَئِنُّ فإنَّ الأَنِينَ اسْمٌ مِنْ أسْماءِ اللهِ تعالى يَسْتَرِيحُ إلَيْهِ العَلِيلُ.صح

4228. Hastayı bırakın inlesin; inlemek hastayı rahatlatan Allah'ın isimlerinden bir isimdir.[4228]

4222 Ahmed, III, 266; İbni Asâkir, XXXV, 270; Heysemî, X, 15.
4223 Hatîb, I, 209; Müttekî, nr. 32470.
4224 Şaşi, I, 216; İbni Kâni, I, 256; Taberânî, VI, 54.
4225 Müttekî, nr. 33359.
4226 Taberânî, XI, 191; İbni Adî, VII, 2687; Hatîb, XIV, 108; İbnü'l-Cevzî, II, 232; Heysemî, IV, 235.
4227 Ebû Nuaym, X, 290; İbni Asâkir, XXXVI, 388; Heysemî, IV, 141.
4228 Râfiî, IV, 72; Gumârî, s. 47.

٤٢٢٩–دَفْنُ البَناتِ مِنَ المَكْرُماتِ.

4229. Kız çocuklarını defnetmek mükerrem şeylerdendir.[4229]

٤٢٣٠–دُفِنَ بالطِّينَةِ الَّتِي خُلِقَ مِنْها.

4230. Kişi yaratıldığı toprağa defnedilir.[4230]

٤٢٣١–دَلِيلُ الخَيْرِ كفاعِلِهِ.

4231. Hayrı gösteren kişi, onu yapan gibidir.[4231]

٤٢٣٢–دَمُ عَفْراءَ أزْكَى عِنْدَ الله مِنْ دَمِ سَوْدَاوَيْنِ.

4232. Beyaz bir koyunu kurban etmek, siyah iki koyunu kurban etmekten daha iyidir.[4232]

٤٢٣٣–دَمُ عَفْراءَ أحَبُّ إلَى الله مِنْ سَوْدَاوَيْنِ.

4233. Beyaz bir koyunu kurban etmek, siyah iki koyunu kurban etmekten daha güzeldir.[4233]

٤٢٣٤–دَمُ عَمَّارٍ وَلَحْمُهُ حَرَامٌ على النَّارِ أنْ تَأْكُلَهُ أوْ تَمَسَّهُ.ح

4234. Ammar'ın kanına ve etine dokunmak cehenneme haram kılınmıştır.[4234]

٤٢٣٥–دُورُوا مَعَ كِتابِ الله حَيْثُما دَارَ.صح

4235. Kuran nereye yönelirse siz de oraya yönelin.[4235]

٤٢٣٦–دُونَكِ فانْتَصِرِي.

4236. Ondan öcünü al![4236]

4229 İbni Adî, II, 278; Hatîb, VII, 291.
4230 Heysemî, III, 42.
4231 Aclûnî, I, 480.
4232 Taberânî, XXV, 15; Heysemî, IV, 18.
4233 Ahmed, II, 417; Hâkim, IV, 252; Heysemî, IV, 18.
4234 İbni Asâkir, VIIL, 401.
4235 Hâkim, II, 162.
4236 Ahmed, VI, 93; İshâk b. Râhûye, III, 1030; Nesâî, Kübrâ, V, 290; Peygamber eşleri arasında çıkan küçük bir tartışmada Hz. Aişe için söylenmiştir.

Diyetler

٤٢٣٧–دِيَةُ المعاهِدِ نِصْفُ دِيَةِ الحُرِّ.ح

4237. Azınlık tebeanın diyeti, hür insanın diyetinin yarısıdır.[4237]

٤٢٣٨–دِيَةُ عَقْلِ الكافِرِ نِصْفُ عَقْلِ المُؤمِنِ.ح

4238. Kafirin diyeti, müminin diyetinin yarısıdır.[4238]

٤٢٣٩–دِيَةُ المكاتَبِ بِقَدْرِ ما عُتِقَ مِنْهُ دِيَةُ الحُرِّ وَبِقَدْرِ ما رَقَّ مِنْهُ دِيَةُ العَبْدِ.ح

4239. Anlaşmalı kölenin diyeti, azad edilen oranda hürün diyeti üzerinden, ödenmeyen kısmı ise kölenin diyeti üzerinden ödenir.[4239]

٤٢٤٠–دِيَةُ أصابِعِ اليَدَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ سَوَاءٌ عَشْرٌ مِنَ الإِبِلِ لِكُلِّ إِصْبَعٍ.صح

4240. Elle ayak parmaklarının diyeti eşittir, her parmak için on deve ödenir.[4240]

٤٢٤١–دِيَةُ الذِّمِّيِّ دِيَةُ المُسْلِمِ.ض

4241. Müslüman olmayanın kan bedeli, müslümanın kan bedeli kadardır. [4241]

٤٢٤٢–دِينُ المَرْءِ عَقْلُهُ وَمَنْ لا عَقْلَ لَهُ لا دِينَ لَهُ.ض

4242. Kişinin dini aklı ölçüsündedir, aklı olmayanın dini yoktur.[4242]

٤٢٤٣–دِينارٌ أنْفَقْتَهُ في سَبِيلِ اللهِ وَدِينارٌ أنْفَقْتَهُ في رَقَبَةٍ وَدِينارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ على مِسْكِينٍ وَدِينَارٌ أنْفَقْتَهُ على أهْلِكَ أعْظَمها أجْراً الَّذِي أنْفَقْتَهُ على أهْلِكَ.صح

4237 Zeylâî, IV, 264; Müttekî, nr. 40059.
4238 Müttekî, nr. 40060.
4239 Nesâî, Kübrâ, III, 196; Taberânî, XI, 353; Müttekî, nr. 40061.
4240 Dârekutnî, III, 212.
4241 Dârekutnî, III, 145; Beyhakî, VIII, 102.
4242 Suyûtî, Câmi, nr. 12388.

4243. Allah yolunda harcadığın, köle azad etmek için kullandığın, fakirlere tasaddukta bulunduğun ve ailene infak ettiğin paralar vardır, onlar içinde ecir bakımından en değerli para, ailene infak ettiğin paradır.[4243]

٤٢٤٤–الدَّارُ حَرَمٌ فَمَنْ دَخَلَ عَلَيْكَ حَرَمَكَ فاقْتُلْهُ.صح

4244. Ev haremdir, haremine izinsiz girene karşı mücadele edin![4244]

٤٢٤٥–الدَّاعِي والمُؤَمِّنُ شَرِيكانِ في الأَجْرِ والقارِىءُ والمُسْتَمِعُ في الأَجْرِ شَرِيكانِ والعالِمُ والمُتَعَلِّمُ في الأجْرِ شَرِيكانِ.ض

4245. Dua edenle, *"Amin!"* diyen, okuyanla dinleyen, öğretenle öğrenen sevapta ortaktırlar.[4245]

٤٢٤٦–الدَّالُّ على الخَيْرِ كَفاعِلِهِ.صح

4246. Hayır yolunu gösteren, o hayrı yapan gibidir.[4246]

٤٢٤٧–الدَّالُّ على الخَيْرِ كَفاعِلِهِ والله يُحِبُّ إِغاثَةَ اللَّهْفانِ.

4247. Hayır yolunu gösteren hayır yapan gibidir, Allah zor durumda olanın yardımma koşulmasını sever. [4247]

٤٢٤٨–الدُّبَّاءُ تُكَبِّرُ الدِّماغَ وَتَزِيدُ في العَقْلِ.ض

4248. Kabak, dimağı besleyip aklı da artırır.[4248]

Deccal

٤٢٤٩–الدَّجَّالُ عَيْنُهُ خَضْرَاءُ.صح

4249. Deccal'ın gözü yeşildir.[4249]

4243 Ahmed, II, 473.
4244 Ahmed, V, 326; Beyhakî, VIII, 341; Heysemî, VI, 245.
4245 Deylemî, II, 225.
4246 Taberânî, VI, 230; Hatîb, VII, 383; Heysemî, I, 166.
4247 Ahmed, V, 357; Heysemî, I, 166.
4248 Gumârî, Muğîr, s. 48.
4249 Buhârî, Kebîr, II, 39; Müttekî, nr. 38746.

٤٢٥٠–الدَّجَّالُ مَمْسُوحُ العَيْنِ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كافِرٌ يَقْرَؤُهُ كُلُّ مُسْلِمٍ.صح

4250. Deccal'ın bir gözü kör olup iki gözü arasında, *"Kafir!"* diye yazılıdır, o yazıyı her müslüman okur. [4250]

٤٢٥١–الدَّجَّالُ أَعْوَرُ العَيْنِ اليُسْرَى جُفالُ الشَّعْرِ مَعَهُ جَنَّةٌ ونارٌ فَنارُهُ جَنَّةٌ وَجَنَّتُهُ نارٌ.صح

4251. Deccal'ın sol gözü şaşı olup saçları çoktur, yanında cennet ve cehennemi vardır, onun cehennemi aslında cennet, cenneti ise aslında cehennemdir. [4251]

٤٢٥٢–الدَّجَّالُ لا يُولَدُ لَهُ ولا يَدْخُلُ المَدِينَةَ ولا مَكَّةَ.صح

4252. Deccal'ın çocuğu olmadığı gibi o Mekke ile Medine'ye de giremez. [4252]

٤٢٥٣–الدَّجَّالُ يَخْرُجُ مِنْ أَرْضٍ بالمَشْرِقِ يُقالُ لَها خراسانُ يَتْبَعُهُ أَقْوامٌ كأَنَّ وُجُوهَهُمْ المِجانُّ المُطْرَقَة.صح

4253. Deccal, doğuda Horasan denilen yerden çıkar, ona yüzleri deri kaplı kalkanlar gibi olan topluluklar tabi olur. [4253]

٤٢٥٤–الدَّجَّالُ تَلِدُهُ أُمُّهُ وَهِيَ مَنْبُوذَةٌ في قَبْرِها فإِذَا وَلَدَتْهُ حَمَلَتِ النِّساءُ بالخَطَّائِينَ.ض

4254. Deccal'ı annesi ölmek üzereyken doğurur, onu doğurduğunda diğer kadınlar da günahkar kişilere hamile kalırlar. [4254]

[4250] Ahmed, III, 201; Ebû Yalâ, VI, 454; Ziyâ, VI, 49.
[4251] Müttekî, nr. 38748.
[4252] Ahmed, III, 43.
[4253] Bezzâr, I, 198; Hâkim, IV, 573.
[4254] Müttekî, nr. 38750.

Dualar

٤٢٥٥–الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ.

4255. Dua, ibadetin kendisidir.[4255]

٤٢٥٦– الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ.ض

4256. Dua, ibadetin özüdür. [4256]

٤٢٥٧– الدُّعاءُ مِفْتاحُ الرَّحْمَةِ وَالوُضُوءُ مِفْتاحُ الصَّلاةِ والصَّلاةُ مِفْتاحُ الجَنَّةِ.ض

4257. Dua ibadetin, abdest namazın, namaz da cennetin anahtarıdır.[4257]

٤٢٥٨–الدُّعاءُ سِلاَحٌ وَعِمادُ الدِّينِ وَنُورُ السَّمَوات والأَرْضِ.صح

4258. Dua müminin silahı, dinin direği, göklerle yerin nurudur. [4258]

٤٢٥٩–الدعاءُ لا يُرَدُّ بَيْنَ الأَذانِ والإِقامَةِ.صح

4259. Ezanla ikamet arasındaki dua reddolunmaz. [4259]

٤٢٦٠–الدُّعاءُ بَيْنَ الأَذانِ والإِقامَةِ مُسْتَجابٌ فادْعُوا.صح

4260. Ezanla ikamet arasındaki dualar kabul edilir, o haldeyken dua edin![4260]

٤٢٦١–الدُّعاءُ مُسْتَجابٌ بيْنَ النِّدَاءِ وَالإِقَامَةِ.

4261. Ezanla ikamet arasındaki dualara icabet edilir.[4261]

٤٢٦٢–الدُّعاءُ يَرُدُّ القضاءَ وإنَّ البِرَّ يَزِيدُ في الرِّزْقِ وإنَّ العَبْدَ لَيُحْرَمُ الرِّزْقَ بالذَّنْبِ يُصِيبُهُ.صح

4255 Ahmed, IV, 271; Buhârî, Müfred, I, 249; Nesâî, Kübrâ, VI, 450.
4256 Hakîm, II, 113; Deylemî, II, 224.
4257 Deylemî, II, 224.
4258 Hâkim, I, 669; Ebû Yalâ, I, 344; Heysemî, X, 147.
4259 Ahmed, III, 119; Beyhakî, I, 410; Ziyâ, IV, 393.
4260 İbni Ebî Şeybe, VI, 31; İbni Hibbân, IV, 593; Ebû Yalâ, VI, 353.
4261 Hâkim, I, 314.

4262. Dua kaderi geri çevirir, iyilik rızkı artırır, kul işlediği günah sebebiyle rızıktan mahrum olur.[4262]

٤٢٦٣–الدُّعاءُ جُنْدٌ مِنْ أجْنادِ الله مُجَنَّدٌ يَرُدُّ القَضاءَ بَعْدَ أنْ يُبْرَمَ.ض

4263. Dua Allah'ın ordularından bir ordudur, kesinleşmeden önce kaderi geri çevirir.[4263]

٤٢٦٤–الدُّعاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ ومِمَّا لَمْ يَنْزَلْ فَعَلَيْكُمْ عبادَ الله بالدُّعاءِ.صح

4264. Dua başa gelen ve gelecek olan şeylere karşı fayda verir, onun için ey Allah'ın kulları dua edin![4264]

٤٢٦٥–الدُّعاءُ يَرُدُّ البَلاءَ.ح

4265. Dua, belayı defeder.[4265]

٤٢٦٦–الدُّعاءُ مَحْجُوبٌ عن الله حَتَّى يُصَلِّي على مُحَمَّدٍ و على آل مُحمد.ح

4266. Muhammed'e ve onun ehl-i beytine salat edilmeyen dua ile Allah arasında perde vardır.[4266]

٤٢٦٧–الدَّمُ مِقْدارُ الدِّرْهَمِ يُغْسَلُ وَتُعادُ مِنْهُ الصَّلاةُ.ض

4267. Dirhem miktarı kan yıkanır ve onunla kılınan namaz yeniden kılınır.[4267]

٤٢٦٨–الدَّنانِيرُ وَالدَّراهِمُ خَوَاتِيمُ الله في أرْضِهِ مَنْ جاءَ بِخاتَمٍ مَوْلاهُ قُضِيَتْ حاجَتُهُ.ح

4268. Dinarla dirhemler Allah'ın yeryüzündeki mühürleridir, onun mührünü getirenlerin ihtiyaçları karşılanır.[4268]

4262 Hâkim, III, 548.
4263 İbni Asâkir, XXII, 158.
4264 Hâkim, I, 670
4265 Müttekî, nr. 3121.
4266 Beyhakî, II, 216.
4267 Hatîb, IX, 330; Kari, Kübra, s. 122.
4268 Taberânî, Evsat, VI, 316; Heysemî, IV, 65.

Dünya

٤٢٦٩–الدُّنْيا حَرَامٌ على أهْلِ الآخِرَةِ والآخِرَةُ حَرَامٌ عَلى أهْلِ الدُّنْيا والدُّنْيا والآخِرَةُ حَرَامٌ على أهْلِ اللهِ.ح

4269. Dünya ahiret ehline, ahiret dünya ehline, dünya ve ahiret de Allah ehline haramdırlar.[4269]

٤٢٧٠–الدُّنْيا حلْوَةٌ خَضِرَةٌ.صح

4270. Dünya tatlı ve yeşildir.[4270]

٤٢٧١–الدُّنْيا حُلْوَةٌ رَطْبَةٌ.ض

4271. Dünya tatlı ve caziptir.[4271]

٤٢٧٢–الدُّنْيا حلْوَةٌ خَضِرَةٌ فَمَنْ أخَذَها بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيها وربُّ مُتَخَوِّضٍ فِيما اشْتَهَتْ نَفْسُهُ لَيْسَ لَهُ يَوْمَ القِيامَةِ إلا النَّارُ.صح

4272. Dünya tatlı ve caziptir, onu helal yollardan kazananlara o bereketli kılınır; nefsinin arzuları içinde yüzen nice kimseler de vardır ki kıyamet günü onlarm ateşten başka nasipleri yoktur. [4272]

٤٢٧٣–الدُّنْيا خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ مَنِ اكْتَسَبَ فِيها مالاً مِنْ حِلِّهِ وأنْفَقَهُ في حَقِّهِ أثابَهُ اللهُ عَلَيْهِ وَأوْرَدَهُ جَنَّتَهُ وَمَنْ اكْتَسَبَ فيها مالاً مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ وأنْفَقَهُ في غَيْرِ حَقِّهِ أحَلَّهُ اللهُ دَارَ الهَوَانِ وَرَبَّ مُتَخَوِّضٍ في مالِ اللهِ وَرَسُولِهِ لَهُ النَّارُ يَوْمَ القِيامَةِ.صح

4273. Dünya hoş ve caziptir; kişi dünyada malını helal yoldan kazanıp onu doğru yerlere harcadığı zaman Allah Teala ona bunun sevabını verir ve onu cennetine koyar; ama haram yoldan kazanıp onu doğru olmayan yerlere harcarsa o zaman Allah onu zillete düşürür; Allah ve

---

4269 Deylemî, II, 230.
4270 Münzirî, IV, 77.
4271 Münzirî, IV, 77.
4272 Münzirî, IV, 77.

resulünün malına dalan nice kişiler vardır ki kıyamet günü onlar için ateşten başka bir şey yoktur.[4273]

٤٢٧٤–الدُّنْيا دَارُ مَنْ لا دَارَ لَهُ وَمالُ مَنْ لا مالَ لَهُ ولَها يَجْمَعُ مَنْ لا عَقْلَ لَهُ.صح

4274. Dünya evi olmayanın evi, malı olmayanın malıdır, aklı olmayan onun için mal toplar.[4274]

٤٢٧٥–الدُّنْيا سِجْنُ المُؤمِنِ وَجَنَّةُ الكافِرِ.صح

4275. Dünya müminin zindanı, kafirin cennetidir. [4275]

٤٢٧٦–الدُّنْيا سِجْنُ المُؤمِنِ وَسَنَتُهُ فإذا فارَقَ الدُّنْيا فارَقَ السِّجْنَ والسَّنَةَ.صح

4276. Dünya müminin zindanı ve kıtlık senesidir, o dünyadan ayrılınca zindandan ve kıtlıktan kurtulmuş olur.[4276]

٤٢٧٧–الدُّنْيا سَبْعَةُ أيّامٍ مِنْ أيّامِ الآخِرَةِ.ض

4277. Dünya, ahiret günlerinden yedi gündür.[4277]

٤٢٧٨–الدُّنْيا سَبْعَةُ آلافِ سَنَةٍ أنا في آخِرِها أَلْفاً.ض

4278. Dünya yedibin senedir, ben son bin sene içindeyim.[4278]

٤٢٧٩–الدُّنْيا كُلُّها مَتاعٌ وَخَيْرُ مَتاعِ الدُّنْيا المَرأةُ الصّالِحَةُ.صح

4279. Dünyanın hepsi metadır, en hayırlı metaı da saliha kadındır.[4279]

٤٢٨٠–الدُّنْيا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ ما فِيها إلاّ ما ابْتُغي بِهِ وَجْهُ الله عَزَّ وَجَلَّ.صح

4273 Beyhakî, Şuab, IV, 396; Münzirî, II, 349.
4274 Ahmed, VI, 71; Beyhakî, Şuab, VII, 375; Heysemî, X, 288.
4275 Ahmed, II, 323; Beyhakî, Şuab, VII, 148.
4276 Ahmed, II, 197; Hâkim, IV, 351; Heysemî, X, 289.
4277 İbni Hibbân, Zuafâ, II, 180; Zehebî, Mîzân, V, 123.
4278 Müttekî, nr. 38333; Aclûnî, II, 235.
4279 Ahmed, II, 168; Beyhakî, Şuab, IV, 150.

4280. Allah için olanlar dışında dünya, içindekilerle birlikte de melundur.[4280]

٤٢٨١–الدُّنْيا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ ما فِيها إلاَّ ذِكْرَ الله وَما وَلاَهُ وَعالِماً أوْ مُتَعَلِّماً. ح

4281. Allah'ı anma, onun sevdiği şeyler, ilim sahibi ve ilmi öğrenmeye çalışanlar dışında, dünya ve dünyanın içindeki şeyler Allah'ın rahmetinden uzaktır.[4281]

٤٢٨٢–الدُّنْيا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ ما فيها إلا أمْراً بِمَعْرُوفٍ أوْ نهْياً عَنْ مُنْكَرٍ أوْ ذِكْرَ الله.صح

4282. İyiliği emir, kötülükten nehiy veya Allah'ı zikir dışında dünya ve dünyadakiler Allah'ın rahmetinden uzaktır.[4282]

٤٢٨٣–الدُّنْيا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ ما فِيها إلاَّ ما ابْتُغي بِهِ وَجْهُ الله عَزَّ وَجَلَّ.صح

4283. Allah'ın rızasının arandığı şeyler dışında, dünya ve dünya içindeki bütün her şey Allah'ın rahmetinden uzaktır.[4283]

٤٢٨٤–الدُّنْيا لا تَنْبَغِي لِمُحَمَّدٍ ولا لآلِ مُحَمَّدٍ. ح

4284. Dünya Muhammed'e ve onun ailesine gerekmez.[4284]

٤٢٨٥–الدُّنْيا لا تَصْفُو لِمُؤمِنٍ كَيْفَ وَهِيَ سِجْنُهُ وَبَلاؤهُ.

4285. Dünya mümin için bulanıktır, onun zindanı ve imtihan sebebi olan nasıl bulanık olmasın? [4285]

٤٢٨٦–الدَّهْنُ يَذْهَبُ بالبُؤسِ والكِسْوَةُ تُظْهِرُ الغِنَى وَالإِحْسانُ إلى الخادِمِ مِمَّا يُكْبِتُ الله بِهِ العَدُوَّ.ض

4286. Güzel koku üzüntüyü hafifletir, güzel elbise kişiyi zengin gösterir, hizmetçiye iyilik de Allah düşmanı yüzüstü düşürür. [4286]

4280 Beyhakî, Şuab, VII, 381; Münzirî, I, 24.
4281 Beyhakî, Şuab, II, 265; Heysemî, I, 122.
4282 Suyûtî, Sağîr, nr. 4282.
4283 Ebû Said, Zühd, I, 45; Ebû Nuaym, III, 157.
4284 Münâvî, III, 551.
4285 Deylemî, II, 229; Aclûnî, I, 494.
4286 Heysemî, V, 132.

Tedavi

٤٢٨٧–الدَّوَاءُ مِنَ القَدَرِ وَقَدْ يَنْفَعُ بِإِذْنِ اللهِ تَعَالى.ح

4287. İlaç kullanmak kaderdendir, bazen Allah'ın izniyle fayda verir.[4287]

٤٢٨٨–الدَّواءُ مِنَ القَدَرِ وَهُوَ يَنْفَعُ مَنْ يَشاءُ بِما شاءَ.ح

4288. İlaç kullanmak kaderdendir, o dileyene dilediği kadar fayda verir.[4288]

٤٢٨٩–الدَّوَاوِينُ ثلاثَةٌ فَدِيوَانٌ لا يَغْفِرُ اللهُ مِنْهُ شَيْئاً وَدِيوَانٌ لا يَعْبأُ اللهُ بِهِ شَيْئاً وَدِيوَانٌ لا يَتْرُكُ اللهُ مِنْهُ شَيْئاً فأَمَّا الدِّيوانُ الَّذِي لا يَغْفِرُ اللهُ مِنْهُ شَيْئاً فالإِشْراكُ باللهِ وأَمَّا الدِّيوَانُ الَّذِي لا يَعْبَأُ اللهُ بِهِ شَيْئاً فَظُلْمُ العَبْدِ نَفْسَهُ فِيما بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ مِنْ صَوْمِ يَوْمٍ تَرَكَهُ أَوْ صَلاةٍ تَرَكَها فإِنَّ اللهَ يَغْفِرُ ذَلِكَ إِنْ شاءَ وَيَتَجَاوَزُ وأَمَّا الدِّيوانُ الذِي لا يَتْرُكُ اللهُ مِنْهُ شَيْئاً فَمَظالِمُ العِبادِ بَيْنَهُمُ القِصاصُ لا مَحالَةَ.ح

4289. Amellerin yazıldığı defterler üçtür; bir defter vardır ki Allah Teala onda olan hiçbirşeyi affetmez; bir defter vardır ki ondakileri affetmek ona zor gelmez; bir defter de vardır ki onda olanları da karşılık bırakmaz; Allah'ın içindekileri affetmediği defter, kendisine şirk koşmanın kaydedildiği defterdir; içindekileri affetmenin kendisine zor gelmediği defter ise kulun rabbiyle kendi arasında tutamadığı oruçlarla, kılamadığı namazlar gibi nefsine yaptığı zulümler olup Allah dilerse onları affeder; Allah'ın karşılıksız bırakmadığı deftere gelince, onlar kulların kendi aralarında yaptığı zulümlerdir ki onlar da kul hakları olup o haklar mutlaka birbirlerinden alınır.[4289]

[4287] Taberânî, XII, 169; Heysemî, V, 85.
[4288] Münâvî, III, 552.
[4289] Ahmed, VI, 240; Beyhakî, Şuab, VI, 52; Heysemî, X, 348.

Horoz

٤٢٩٠–الدِّيكُ الأَبْيَضُ صَدِيقِي.ض

4290. Beyaz horoz dostumdur.[4290]

٤٢٩١–الدِّيكُ الأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّ اللهِ.ض

4291. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu, Allah'ın düşmanının düşmanıdır.[4291]

٤٢٩٢–الدِّيكُ الأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّي.ض

4292. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve düşmanımın düşmanıdır.[4292]

٤٢٩٣–الدِّيكُ الأَبْيَضُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّ اللهِ يَحْرُسُ دَارَ صاحِبِهِ وَسَبْعَ أَدْوُرٍ.ض

4293. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve Allah'ın düşmanının düşmanıdır; o, sahibinin eviyle birlikte yedi evi korur.[4293]

٤٢٩٤–الدِّيكُ الأَبْيَضُ الأَفْرَقُ حَبِيبِي وَحَبِيبُ حَبِيبِي جِبْرِيلَ يَحْرُسُ بَيْتَهُ وَسِتَّةَ عَشَرَ بَيْتاً مِنْ جِيرَانِهِ أَرْبَعَةً عَنِ اليَمِينِ وَأَرْبَعَةً عَنِ الشِّمالِ وأَرْبَعَةً مِنْ قُدَّامٍ وأَرْبَعَةً مِنْ خَلْفٍ.ض

4294. Çatal ibikli beyaz horoz, benim ve dostum olan Cibril'in sevdiği bir hayvandır; o sağından, solundan, önünden ve arkasından dörder ev olmak üzere onaltı evi korur.[4294]

٤٢٩٥–الدِّيكُ يُؤْذِنُ بالصَّلاةِ مَنِ اتَّخَذَ دِيكاً أَبْيَضَ حُفِظَ مِنْ ثَلاثَةٍ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطانٍ وَساحِرٍ وَكاهِنٍ.ض

4295. Horoz namazı haber verir, beyaz horoz edinen bütün şeytan, büyücü ve kahinlerin şerrinden muhafaza olunur.[4295]

4290 İbni Kâni, I, 59; Aclûnî, I, 497.
4291 Aclûnî, I, 497.
4292 Aclûnî, I, 497.
4293 Aclûnî, I, 497.
4294 Ukaylî, I, 127; Ebu'ş-Şeyh, Azame, V, 1757; Aclûnî, I, 497.
4295 Beyhakî, Şuab, IV, 300.

٤٢٩٦–الدِّيكُ الأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّي يَحْرُسُ دَارَ صاحِبِهِ وَتِسْعَ دُورٍ حَوْلَها.ض

4296. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve düşmanının düşmanıdır; o, sahibinin eviyle birlikte dokuz evi korur.[4296]

Dinarlar

٤٢٩٧–الدِّينارُ بالدِّينارُ لا فَضْلَ بَيْنَهُما والدِّرْهَمِ بالدِّرْهَمِ لا فَضْلَ بَيْنَهُم.صح

4297. Dinar dinar karşılığı olup aralarında fazlalık olmaz, dirhem de dirhem karşılığı olup aralarında fazlalık yoktur.[4297]

٤٢٩٨–الدِّينارُ كَنْزٌ وَالدِّرْهَمُ كَنْزٌ والقِيراطُ كَنزٌ.ض

4298. Dinar hazine, dirhem hazine, kırat da hazinedir.[4298]

٤٢٩٩–الدِّينارُ بالدِّينارِ والدِّرْهَمِ بالدِّرْهَمُ وَصاعُ حِنْطَةٍ بِصَاعِ حِنْطَةٍ وَصاع شَعِيرٍ بِصاعِ شَعِيرٍ وَصاعُ مِلْحٍ بِصَاعِ مِلْحٍ لا فَضْلَ بَيْنَ شَيءٍ مِنْ ذَلِكَ.صح

4299. Altın altınla, gümüş gümüşle, bir ölçek buğday bir ölçek buğdayla, bir ölçek arpa bir ölçek arpayla, bir ölçek tuz bir ölçek tuzla aralarında fark olmamak şartıyla değiştirilebilir.[4299]

٤٣٠٠–الدِّينارُ بالدِّينارِ لا فَضْلَ بَيْنَهُما والدِّرْهَمُ بالدِّرْهَمِ لا فَضْلَ بَيْنَهُما فَمَنْ كانَتْ لَهُ حاجَةٌ بِوَرِقٍ فَلْيَصْطَرِفْها بِذَهَبٍ ومَنْ كانَ لَهُ حاجَةٌ بِذَهَبٍ فَلْيَصْطَرِفْها بالوَرِقِ والصَّرْفُ ها وها.صح

4300. Aralarında fark olmaksızın dinar dinarla, dirhem de dirhemle değiştirilebilir; gümüşe ihtiyacı olan kişi onu altınla, altına ihtiyacı olan da onu gümüşle değiştirsin; bu değiştirmeler peşin olmalıdır.[4300]

4296 Aclûnî, I, 497.
4297 Ebû Yalâ, XI, 262; Beyhakî, Şuab, V, 278.
4298 Münâvî, III, 554.
4299 Taberânî, XIX, 268; Hâkim, II, 23; Heysemî, IV, 114.
4300 Taberânî, Evsat, VI, 259; Dârekutnî, III, 25.

Din

٤٣٠١–الدِّينُ يُسْرٌ وَلَنْ يُغالِبَ الدِّينَ أَحَدٌ إلا غَلَبَهُ.

4301. Din kolaydır, ona galip gelmeye kalkana din galip gelir.[4301]

٤٣٠٢–الدِّينُ النَّصِيحَةُ.صح

4302. Din, nasihattır.[4302]

Borç

٤٣٠٣–الدَّيْنُ شَيْنُ الدِّينِ.صح

4303. Borç, dindarlığın lekesidir.[4303]

٤٣٠٤–الدَّيْنُ رَايَةُ اللهِ في الأَرْضِ فإذا أَرَادَ أَنْ يُذِلَّ عَبْداً وَضَعَها في عُنُقِهِ.صح

4304. Borç, yeryüzünde Allah'ın sancağı olup Allah bir kulunu zelil etmek istediğinde, o sancağı onun boynuna diker.[4304]

٤٣٠٥–الدَّيْنُ دَيْنانِ فَمَنْ ماتَ وهُوَ يَنْوِي قَضاءَهُ فأَنا وَلِيُّهُ وَمَنْ ماتَ ولا يَنْوِي قَضاءَهُ فَذَاكَ الَّذِي يُؤْخَذُ مِنْ حَسَناتِهِ لَيْسَ يَوْمَئِذٍ دِينارٌ ولا دِرْهَمٌ.ح

4305. Borç iki kısımdır; borcunu ödemek niyetle ölene ben kefilim; ödeme niyeti olmadan ölenin iyiliklerinden alınıp alacaklıya verilir; o günde ise dinar ve dirhem yoktur.[4305]

٤٣٠٦–الدَّيْنُ هَمٌّ باللَّيْلِ وَمَذَلَّةٌ بالنَّهارِ.ض

4306. Borç gece kaygı, gündüz de zillettir.[4306]

4301 İbni Hibbân, I, 63; Beyhakî, III, 18; Kudâî, II, 104.
4302 Buhârî, Îmân 42; Müslim, Îmân 95; Ebû Dâvûd, Edeb 59; Tirmizî, Birr 17; Nesâî, Beyat 31, 41.
4303 Kudâî, I, 53; Deylemî, II, 227; Zehebî, Mîzân, IV, 118; İbni Hacer, İsâbe, V, 759.
4304 Hâkim, II, 29; Münzirî, II, 370.
4305 Heysemî, IV, 132.
4306 Deylemî, II, 228.

٤٣٠٧–الدَّيْنُ يُنْقِصُ مِنَ الدِّينِ وَالحَسَبِ.ض

4307. Borç, kişinin dinini ve itibarını azaltır.[4307]

٤٣٠٨–الدَّيْنُ قَبْلَ الوَصِيَّةِ وَلَيْسَ لِوَارِثٍ وَصِيَّةٌ.صح

4308. Vasiyet yerine getirilmeden önce borçlar ödenir, mirasçı için de vasiyet yapılmaz.[4308]

ZAL HARFİ

٤٣٠٩– ذاق طَعْمَ الإيمان مَنْ رضِي باللهِ رباً وبالإسلامِ ديناً وبمحمدٍ ورَسُولاً.صح

4309. Allah'ı rab, İslamı din, Muhammed'i peygamber olarak kabul eden kişi imanın tadını tadar. [4309]

Zikir

٤٣١٠–ذَاكِرُ الله في الغافِلِينَ بِمَنْزِلَةِ الصَّابِرِ في الفارِّينَ.صح

4310. Gafiller arasında Allah'ı zikretmek, kaçaklar içinde sabretmek gibidir.[4310]

٤٣١١–ذَاكِرُ الله في الغافِلِينَ مِثْلُ الَّذِي يُقاتِلُ عَنِ الفارِّينَ وَذَاكِرُ الله في الغافِلِينَ كالمِصْباحِ في البَيْتِ المُظْلِمِ وَذَاكِرُ الله في الغافِلِينَ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الخَضْراءِ في وَسْطِ الشَّجَرِ الَّذِي قَدْ تَحاتَّ مِنَ الصَّرِيدِ وَذَاكِرُ الله في الغَافِلِينَ يعَرِّفُهُ الله مَقْعَدَهُ مِنَ الجَنَّةِ وَذَاكِرُ الله في الغافِلِينَ يَغْفِرُ الله لَهُ بِعَدَدِ كُلِّ فَصِيحٍ وَأعْجَمَ.ض

4311. Gafiller arasında Allah'ı zikreden cihaddan kaçanlarla birlikte kaçmayıp da çarpışmaya devam eden, gafiller arasmda Allah'ı zikreden

---

4307 Deylemî, II, 228.
4308 Dârekutnî, IV, 97; İbni Adî, VII, 2648; Beyhakî, VI, 88.
4309 Ahmed, I, 208; Bezzâr, IV, 145; Ebû Yalâ, XII, 48.
4310 Taberânî, X, 16; Heysemî, X, 80.

karanlık evdeki kandil, gafiller arasında Allah'ı anan, şiddetli soğuktan yapraklan dökülmüş ağaçlar arasında yemyeşil duran ağaç gibidir; gafiller arasında Allah'ı anan kişiye Allah cennetteki yerini ölürken gösterir; Allah gafiller arasında kendisini anan kimsenin bütün insanlar ve hayvanlar adedince günahlarını bağışlar.[4311]

٤٣١٢–ذَاكِرُ الله في رَمَضانَ مَغْفُورٌ لَهُ وَسائِلُ الله فِيهِ لا يَخِيبُ.

4312. Ramazanda Allah'ı anan kimsenin günahları bağışlanır, o ayda Allah'dan birşey isteyen kimse de mahrum kalmaz. [4312]

٤٣١٣–ذاكِرُ الله خالِياً كَمُبارَزَةٍ إِلى الكُفَّارِ مِنْ بَيْنِ الصُّفُوفِ خالِياً.

4313. Tenhada Allah'ı zikreden kimse, kafirlerle saflar arasında tek başma savaşan gibidir.[4313]

Çeşitli Hadisler

٤٣١٤–ذَبْحُ الرَّجُلِ أنْ تُزَكِّيَهُ في وَجْهِهِ.ض

4314. Kişinin boğazlanması, yüzüne karşı övülmesidir.[4314]

٤٣١٥–ذَبِيحَةُ المُسْلِمِ حَلاَلٌ ذَكَرَ اسْمَ الله أوْلَمْ يَذْكُرْ إِنَّهُ إِنْ ذَكَرَ لَمْ يَذْكُرْ إِلا اسْمَ الله.صح

4315. Kasıtlı olmadıkça besmele çeksin veya çekmesin müslümanın kestiği helaldir, zira hatırlanması halinde Allah'ın adından başkası anılmaz.[4315]

٤٣١٦–ذُبُّوا عَنْ أعْراضِكُمْ بأمْوَالِكُمْ.ض

4316. Şereflerinizi mallarmızla koruyun![4316]

4311 Beyhakî, Şuab, I, 412.
4312 Taberânî, Evsat, VI, 195; İbni Adî, IV, 291; Heysemî, III, 143.
4313 Müttekî, nr. 1833.
4314 İbni Ebi'd-Dünyâ, Sumt, s. 272.
4315 Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 278; Hâris, Buğye, I, 478.
4316 Hatîb, IX, 107; Deylemî, II, 243.

٤٣١٧–ذَرَارِي الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْقِيامَةِ تَحْتَ الْعَرْشِ شافِعٌ وَمُشَفَّعٌ مَنْ لَمْ يَبْلُغِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَمَنْ بَلَغَ ثَلاَثَ عَشْرَةَ سَنَةً فَعَلَيْهِ وَلَهُ. ح

4317. Kıyamet gününde müslümanların oniki yaşına kadar olan çocukları Arş'ın altında olurlar; onlar şefaat eder, şefaatleri de kabul olunur; onüçüne ulaşanlar ise hesap verirler.[4317]

٤٣١٨–ذَرَارِي الْمُسْلِمِين في عَصافِيرَ خُضْرٍ في شَجَرِ الجَنَّةِ يَكْفُلُهُمْ أَبُوهُمْ إِبْرَاهِيمُ.

4318. Müslümanların küçük çocukları cennet ağaçlarında yeşil kuşlar gibidirler, onların bakımlarını İbrahim üstlenmiştir.[4318]

٤٣١٩–ذَرَارِي الْمُسْلِمِينَ يَكْفُلُهُمْ إِبْرَاهِيمُ. صح

4319. Müslümanların küçük çocuklarına İbrahim babalık yapar.[4319]

٤٣٢٠–ذِرْوَةُ الإِيمَانِ أَرْبَعُ خِلالٍ الصَّبْرُ لِلْحُكْمِ وَالرِّضا بِالْقَدَرِ والإِخْلاصُ لِلتَوَكُّلِ والاسْتِسْلامُ لِلرَّبِّ. صح

4320. İmanın zirvesi dört haslettir; onlar hükme sabredip kadere rıza göstermek, tevekkülde samimi olup Allah'a teslimiyet göstermektir.[4320]

٤٣٢١–ذِرْوَةِ سَنامِ الإِسْلاَمِ الجِهادُ في سَبيلِ اللهِ لا يَنالُهُ إلا أَفْضَلُهُمْ. صح

4321. İslam'ın zirvesi Allah yolunda cihaddır, ona da ancak en faziletli olanlar ulaşanbilir.[4321]

٤٣٢٢–ذَرِ النَّاسَ يَعْمَلُونَ فَإِنَّ الجَنَّةِ مائَةُ دَرَجَةٍ ما بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كما بَيْنَ السَّماءِ والأَرْضِ والفِرْدَوْسُ أَعْلاهَا دَرَجَةً وَأَوْسَطُها وَفَوْقَها عَرْشُ الرَّحْمنِ وَمِنْها تَفَجَّرُ أَنْهارُ الجَنَّةِ فَإِذا سَأَلْتُمُ اللهَ فاسْأَلُوهُ الفِرْدَوْسَ. صح

4317 Deylemî, II, 245; İbni Asâkir, XVIII, 193.
4318 Ahmed, II, 326; İbni Hibbân, XVI, 481; Hâkim, II, 401.
4319 Ahmed, II, 326; İbni Hibbân, XVI, 481; Hâkim, II, 401.
4320 Müttekî, nr. 69.
4321 Taberânî, VIII, 223; Heysemî, V, 274.

4322. Bırakın insanları çalışsınlar; cennetin yüz derecesi vardır, her iki derecenin arası ve her iki derece arasındaki mesafe gökle yer arası kadardır; Firdevs cennetin en ortası ve en üstün derecesi olup onun üzerinde Rahman'ın Arş'ı vardır, cennet nehirleri oradan fışkırır, Allah'dan istediğiniz zaman Firdevs'i isteyin![4322]

٤٣٢٣–ذَرُوا الحَسْناءَ العَقِيمَ وَعَلَيْكُمْ بالسَّوْداءِ الوَلودِ.

4323. Kısır güzel kadını bırakıp siyah da olsa doğurgan kadın almaya bakın![4323]

٤٣٢٤–ذَرُوا العارِفِينَ المُحَدِّثِينَ مِنْ أُمَّتِي لا تُنْزِلُوهُمْ الجَنَّةَ ولا النَّارَ حَتَّى يَكُونَ اللهُ الَّذِي يَقْضِي فِيهِمْ يَوْمَ القِيامَةِ.ض

4324. Ümmetimden irfan ve ilhama sahibi kimseleri bırakın; kıyamet günü onlar hakkında hüküm verilinceye kadar onların cennetlik veya cehennemlik olduğunu söylemeyin.[4324]

٤٣٢٥–ذَرُونِي ما تَرَكْتُكُمْ فإنَّما هَلَكَ مَنْ كانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤالِهِمْ واخْتِلافِهِمْ على أنْبِيائِهِمْ فإذا أمَرْتُكُمْ بِشَيءٍ فأْتُوا مِنْهُ ما اسْتَطَعْتُمْ وإذا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيءٍ فَدَعُوهُ.صح

4325. Ben sizi kendi halinize bıraktığım sürece siz de beni kendi halime bırakın; zira sizden önceki ümmetler çok soru sormaları ve peygamberlerine muhalefet etmeleri yüzünden helak oldular; ben size birşey emrettiğimde gücünüz nispetinde onu yapın, bir şeyi yasakladığımda da ondan vazgeçin![4325]

٤٣٢٦–ذَكاةُ الجَنِينِ ذَكاةُ أُمِّهِ

4326. Yavrusunun kesilmesi, anasının kesilmesiyledir.[4326]

4322 Ahmed, V, 240.
4323 İbni Adî, II, 780; Heysemî, I, 285; Aclûnî, I, 502.
4324 İbni Adî, IV, 121; Hatîb, VIII, 292; Gumârî, Muğîr, s. 50.
4325 Taberânî, Evsat, III, 135.
4326 Hâkim, IV, 127; Beyhakî, IX, 334; Heysemî, IV, 35.

٤٣٢٧–ذَكاةُ الجَنِينِ إذا أشْعرَ ذَكاةُ أُمِّهِ وَلَكِنَّهُ يُذْبَحُ حَتَّى يَنْصابَّ ما فِيهِ مِنَ الدَّمِ.ض

4327. Tüylenmiş yavrusunun kesilmesi anasının kesilmesidir, fakat onun kanının akması için ayrıca boğazlanır.[4327]

٤٣٢٨–ذَكاةُ المَيْتَةِ دِباغُها.صح

4328. Ölü hayvan derisinin temizlenmesi, tabaklanmasıyladır.[4328]

٤٣٢٩–ذَكاةُ كُلِّ مَسْكٍ دِباغهُ.صح

4329. Bütün derilerin temizliği, tabaklanmasıyladır.[4329]

٤٣٣٠–ذِكْرُ اللهِ شِفاءُ القُلُوبِ.ض

4330. Allah'ı anmak, kalplerin şifasıdır.[4330]

٤٣٣١–ذِكْرُ الأنْبِياءِ مِنَ العِبادَةِ وذِكْرُ الصَّالِحِينَ كَفَّارَةٌ وَذِكْرُ المَوْتِ صَدَقَةٌ وَذِكْرُ القَبْرِ يُقَرِّبُكُمْ مِنَ الجَنَّةِ.ض

4331. Peygamberleri anmak ibadet, salihleri hatırlamak günahlara keffaret, ölümü düşünmek sadaka, kabirleri ziyaret etmek ise sizleri cennete yaklaştırır.[4331]

٤٣٣٢–ذِكْرُ عَلي عِبادَةٌ.ض

4332. Ali'yi hatırlamak ibadettir.[4332]

٤٣٣٣–ذَكَرْتُ وَأنا في الصَّلاةِ تِبْراً عِنْدَنا فَكَرِهْتُ أنْ يَبِيتَ عِنْدَنا فأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ.صح

4327 Hâkim, IV, 128.
4328 Dârekutnî, I, 44; Taberânî, IX, 248.
4329 Hâkim, IV, 138.
4330 Zebîdî, IV, 188; Müttekî, nr. 1751; Aclûnî, I, 505.
4331 Münâvî, III, 564; Gumârî, Muğîr, s. 50.
4332 Râfiî, IV, 54; Deylemî, II, 244.

4333. Ben namazda iken evde bir miktar altın olduğunu hatırladım da onun sabaha kalmasını hoş karşılamayıp dağıtılmasını emrettim.[4333]

٤٣٣٤-ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ فَإِنْ جارَتْ عَلَيْهِمْ جائِرَةٌ فلا تُخْفِرُوها فَإِنَّ لِكُلِّ غادِرٍ لِواءً يُعْرَفُ بِهِ يَوْمَ الْقِيامَةِ.صح

4334. Müslümanların zimmeti birdir, zimmeti veren en aşağıda biri bile olsa anlaşmaları bozmaym; zira kıyamet günü sözünde durmayan kişilerin bilinmesi için başuçlarına bir sancak dikilir.[4334]

٤٣٣٥-ذَنْبُ العالِمِ ذَنْبٌ واحِدٌ وَذَنْبُ الجاهِلِ ذَنْبانِ.ض

4335. Alimin günahı bir, cahilin günahı ise ikidir.[4335]

٤٣٣٦-ذَنْبٌ لا يُغْفَرُ وَذَنْبٌ لا يُتْرَكُ وَذَنْبٌ يُغْفَرُ فأَمَّا الَّذِي لا يُغْفَرُ فالشِّرْكُ بالله وأَمَّا الَّذي يُغْفَرُ فَذَنْبُ العَبْدِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الله عَزَّ وَجَلَّ وَأَمَّا الَّذِي لا يُتْرَكُ فَظُلْمُ العِبادِ بَعْضَهُمْ بَعْضاً.صح

4336. Günahlar bağışlanmayan, karşılıksız kalmayan ve bağışlananlar olmak üzere üç çeşittir; bağışlanmayan günah Allah'a şirk koşmak; bağışlanan günah kulun kendisiyle rabbi arasında işlediği günah; karşılıksız kalmayan günah da kulların birbirlerine karşı yaptıkları zulümler.[4336]

٤٣٣٧-ذَنْبٌ يُغْفَرُ وَذَنْبٌ لا يُغْفَرُ وَذَنْبٌ يُجازَى بِهِ فأَمَّا الذَّنْبُ الَّذِي لايُغْفَرُ فالشِّرْكُ بالله وَأَمَا الذَّنْبُ الّذي يُغْفَرُ فَعَمَلُك بَيْنَكَ وَبَيْنَ رَبِّكَ وأَمَا الذَّنْبُ الّذِي يُجازى بِهِ فَظُلْمُكَ أخاك.صح

4337. Günahlar bağışlanan, bağışlanmayan ve cezasız kalmayanlar olmak üzere üç gruptur; bağışlanmayan günah Allah'a şirk koşmak, ba-

---

4333 Ahmed, IV, 7.
4334 Hâkim, II, 153; Ebû Yalâ, VII, 354; Heysemî, V, 329.
4335 Deylemî, II, 248.
4336 Taberânî, VI, 252; Hatîb, IV, 33; Heysemî, X, 348.

ğışlanan günah kulun kendisiyle rabbi arasında işlediği günahlar, cezasız kalmayan günahlar da kişinin din kardeşine yaptığı haksızlıklardır.[4337]

٤٣٣٨–ذَهابُ البَصَر مَغْفِرَةٌ لِلذُّنوبِ وَذَهابُ السَّمْعِ مَغْفِرَةٌ لِلذُّنُوبِ وما نَقَصَ مِنَ الجَسَدِ فَعَلَى قَدْرِ ذَلِكَ.ح

4338. Gözün görmez, kulağm işitmez hale gelmesi günahlara keffaret olur, bedenden eksilen diğer şeyler de onlar gibi günahlara keffaret olurlar.[4338]

٤٣٣٩–ذَهَبَ المُفْطِرُونَ اليَوْمَ بالأَجْرِ.صح

4339. Yolculukta nafile oruç tutmayanlar sevapları alıp götürdüler.[4339]

٤٣٤٠–ذَهَبَتِ النُّبُوَّةُ وَبَقِيَتِ المُبَشِّراتُ.صح

4340. Nübüvvet bitti, geriye müjdeli haberler kaldı.[4340]

٤٣٤١–ذَهَبَتِ النُّبُوَّةُ فلا نُبُوَّةَ بَعْدِي إلاَّ المُبَشِّراتُ الرُّؤيا الصَّالِحَةُ يَرَاها الرَّجُلُ أوْ تُرَى لَهُ.صح

4341. Peygamberlik son buldu, benden sonra peygamberlik yoktur; ancak mübeşşirat denilen şeyler vardır, onlar kişinin kendisinin gördüğü veya başkasının onun hakkında gördüğü salih rüyalardır.[4341]

٤٣٤٢–ذَهَبَتِ العُزَّى فلا عُزَّى بَعْدَ اليَوْمِ.صح

4342. Uzza yerle bir oldu, artık bugünden sonra Uzza yoktur.[4342]

٤٣٤٣–ذُو الدِّرْهَمَيْنِ أشَدُّ حِساباً مِنْ ذِي الدِّرْهَمِ وَذُو الدِّينارَيْنِ أشَدُّ حِساباً مِنْ ذِي الدِّينارِ.ض

4337 Heysemî, X, 3481; Müttekî, nr. 10313.
4338 İbni Adî, III, 97; Deylemî, II, 246.
4339 Ebû Yalâ, VII, 209; İbni Hibbân, VIII, 325.
4340 Taberânî, III, 179; Heysemî, VII, 173.
4341 Taberânî, III, 179; Heysemî, VII, 173.
4342 İbni Asâkir, XVI, 231.

4343. İki dirhem sahibinin hesabı bir dirhem sahibinden, iki dinar sahibinin hesabı da bir dinar sahibinden daha zordur.[4343]

٤٣٤٤-ذُو السُّلْطانِ وَذُو العِلْمِ أَحَقُّ بِشَرَفِ المَجْلِسِ.ض

4344. İdareci ve ilim sahibi, meclisin üst taraflarına oturmaya daha layıktır.[4344]

٤٣٤٥-ذُو الوَجْهَيْنِ في الدُّنْيا يأْتِي يَوْمَ القِيامَةِ وَلَهُ وَجْهانِ مِنْ نارٍ.ح

4345. Dünyada iki yüzü olan, kıyamet gününe ateşten iki yüzü olduğu halde gelir.[4345]

٤٣٤٦-ذَيْلُ المَرأةِ شِبْرٌ.

4346. Kadının elbisesinin ucu, yerde bir karıştır.[4346]

٤٣٤٧-ذَيْلُكِ ذِرَاعٌ.

4347. Elbisenin ucu yerde bir zira sarkabilir.[4347]

٤٣٤٨- الذبابُ كُلُّهُ في النَّارِ إلا النَّحْلَ.ض

4348. Arı dışındaki bütün sinekler cehennemdedir.[4348]

٤٣٤٩-الذَّبيحُ إسْحاقُ.ض

4349. Kurban edilen İshak'tır.[4349]

Zikir

٤٣٥٠-الذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصَّدَقَةِ.ض

4350. Zikir, sadakadan daha faziletlidir.[4350]

4343 Deylemî, II, 245.
4344 Deylemî, II, 246.
4345 Münzirî, III, 603; Heysemî, VIII, 95.
4346 Beyhakî, II, 233; Müttekî, nr. 41195, 41238.
4347 İbni Ebî Şeybe, V, 173.
4348 Heysemî, X, 390.
4349 Bezzâr, IV, 134; Heysemî, VIII, 202.
4350 Münâvî, III, 569.

٤٣٥١–الذِّكرُ نِعْمَةٌ مِنَ الله فَأَدُّوا شُكْرَها.ح

4351. Zikir Allah'ın bir nimetidir, onun şükrünü eda edin![4351]

٤٣٥٢–الذِّكْرُ الذِي لا تَسْمَعُهُ الحَفَظَةُ يَزِيدُ على الذِّكْرِ الذِي تَسْمَعُهُ الحَفَظَةُ سَبْعِينَ ضِعْفاً.ض

4352. Hafaza meleklerinin işitmediği zikir, hafaza meleklerinin işittiği zikirden yetmiş kat daha fazla sevaptır.[4352]

٤٣٥٣– الذَّنْبُ شُؤمٌ على غَيْرِ فاعِلِهِ إِنْ عَيَّرَهُ ابتُلِيَ بِهِ وإِنْ اغْتابَهُ أَثِمَ وإِنْ رَضِيَ بِهِ شارَكَهُ.ض

4353. Günah yalnız işleyen için değil, başkaları için de kötülüktür; onu ayıplayan kişinin kendisinin de başına gelir, gıybet ederse günahkar, rıza gösterirse ona ortak olur.[4353]

Altın

٤٣٥٤–الذَّهَبُ بالوَرِقِ رِباً إِلاَّ ها وها والبُرُّ بالبُرِّ رِباً إِلاَّها وها والتَّمْرُ بالتَّمْرِ رِباً إِلاَّ ها وها والشَّعِيرُ بالشَّعِيرِ رِباً إِلاَّ ها وها.صح

4354. Altının peşin olması dışında veresiye olarak gümüşle, buğdayın buğdayla, hurmanın hurmayla, arpanın arpayla peşin olması dışında veresiye değiştirilmesi faizdir.[4354]

٤٣٥٥–الذَّهَبُ بالذَّهَبِ والفِضَّةُ بالفِضَّةِ والبُرُّ بالبُرِّ والشَّعِيرُ بالشَّعِيرِ والتَّمْرُ بالتَّمْرِ والمِلْحُ بالمِلْحِ مِثلاً بِمِثْلٍ يَداً بِيَدٍ فَمَنْ زَادَ أو اسْتَزَادَ فَقَدْ أَرْبَى والآخِذُ والمُعْطِي سَوَاءٌ.صح

4351 Müttekî, nr. 1749; İbni Arrâk, II, 402.

4352 Beyhakî, I, 407; Deylemî, II, 249.

4353 Deylemî, II, 249.

4354 Humeydî, I, 8; Ahmed, I, 45; İbnü'l-Cârûd, I, 164.

4355. Altının altınla, gümüşün gümüşle, buğdayın buğdayla, hurmanın hurmayla, tuzun tuzla aynı miktarda ve peşin olarak değiştirilmesinde bir sakınca yoktur; fazla veren veya verilmesini isteyen faiz almış olur; faiz alan da veren de birdir.[4355]

٤٣٥٦–الذَّهَبُ بالذَّهَبِ والفِضَّةُ بالفِضَّةِ والبُرُّ بالبُرِّ والشَّعِيرُ بالشَّعِيرِ والتَّمْرُ بالتَّمْرِ والمِلْحُ بالمِلْحِ مِثْلاً بِمِثْلٍ سَوَاءً بِسَوَاءٍ يَداً بِيَدٍ فإذَا اخْتَلَفَتْ هَذِهِ الأَصْنافُ فَبِيعُوا كَيْفَ شِئْتُمْ إذا كانَ يَداً بِيَدٍ.صح

4356. Altının altınla, gümüşün gümüşle, buğdayın buğdayla, arpanın arpayla hurmanın hurmayla, tuzun tuzla aynı miktarda ve peşin olarak değiştirilmesinde bir sakınca yoktur; çeşitler değişik olursa peşin olarak istediğiniz şekilde satabilirsiniz.[4356]

٤٣٥٧–الذَّهَبُ والحَرِيرُ حِلٌّ لإناثِ أُمَّتِي وَحَرامٌ على ذُكُورِها.صح

4357. Altınla ipek ümmetimin kadınlarına helal, erkeklerine ise haramdır.[4357]

٤٣٥٨–الذَّهَبُ حلْيَةُ المُشْرِكِينَ والفِضَّةُ حلْيَةُ المُسْلِمِينَ والحَدِيدُ حلْيَةُ أَهْلِ النَّارِ.ض

4358. Altın müşriklerin, gümüş müslümanların, demir de cehennem ehlinin süsüdür.[4358]

RA HARFİ

٤٣٥٩–رَأَتْ أُمِّي حِينَ وَضَعَتْنِي سَطَعَ مِنْها نُورٌ أضاءَتْ لَهُ قُصُورُ بُصْرَى.صح

4359. Anam beni doğurduğunda, vücudundan Busra saraylarını aydınlatan bir nur çıktığını gördü.[4359]

4355 Ahmed, III, 97; Abd b. Humeyd, s. 272.
4356 Ahmed, V, 320; İbni Hibbân, XI, 393; Dârekutnî, III, 24.
4357 Ukaylî, I, 174; Taberânî, V, 211; Deylemî, II, 250.
4358 Münâvî, III, 573.
4359 İbni Sad, I, 102.

٤٣٦٠-رَأَتْ أُمِّي كأَنَّهُ خَرَجَ منها نُورٌ أضاءَتْ مِنْهُ قُصُورُ الشَّامِ.ح

4360. Annem beni doğurduğunda kendisinden bir nurun çıktığını ve Şam'ın saraylarını aydınlattığını gördü.[4360]

Başlar

٤٣٦١- رأْسُ الحِكْمَةِ مخافةُ الله تعالى.صح

4361. Hikmetin başı, Allah korkusudur.[4361]

٤٣٦٢- رَأْسُ الدِّينِ النَّصِيحَةُ لله وَلِدِينِهِ وَلِرَسُولِهِ ولِكِتابِهِ ولأَئِمَّةِ المُسْلِمِينَ ولِلْمُسْلِمِينَ عامَّةً.صح

4362. Dinin başı Allah ile dini, peygamberle kitabı, müslüman liderlerle bütün müslümanlar için nasihattan ibarettir.[4362]

٤٣٦٣-رَأْسُ الدِّينِ الوَرَعُ.ض

4363. Dinin başı, haramlardan kaçınmaktır.[4363]

٤٣٦٤-رَأْسُ العَقْلِ بعْدَ الإيمانِ بالله التَّحَبُّبُ إلى النَّاسِ واصْطِناعُ الخَيْرِ إلى كُلِّ بَرٍ وفاجِرٍ.ض

4364. Allah'a imandan sonra aklın başı, insanları sevmek ve iyi kötü herkese iyilik etmektir.[4364]

٤٣٦٥- رَأْسُ العَقْلِ بَعْدَ الإيمانِ بالله التَّوَدُّدُ إلى النَّاسِ.

4365. Allah'a imandan sonra aklın başı, insanları sevmektir.[4365]

4360 İbni Sad, I, 102.
4361 Beyhakî, Şuab, I, 470; Deylemî, II, 270.
4362 Taberânî, Evsat, II, 42; İbni Asâkir, IX, 307; Heysemî, I, 87.
4363 İbni Adî, II, 155.
4364 Beyhakî, Şuab, VI, 256.
4365 Taberânî, Evsat, V, 120; Heysemî, VIII, 24.

٤٣٦٦- رَأسُ العَقْلِ بعْدَ الدين التوددإلى النَّاسِ واصْطِناعُ الخَيْر إلى كُلِّ بَرٍ وفاجِرٍ.

4366. Dinden sonra aklın başı insanlarla güzel geçinmek, iyi kötü herkese iyilik etmektir.[4366]

٤٣٦٧-رَأسُ العَقْل بَعْدَ الإيمان بالله التَّوَدُّدُ إلى النّاسِ وأهْلُ التَّوَدُدِ في الدُّنْيا لَهُمْدَرَجَةٌ في الجنَّةِ ومَنْ كانَتْ لَهُ في الجَنَّةِ دَرَجَةٌ فَهُوَ في الجَنَّةِ وَنِصْفُ العِلْمِ حُسْنُ المَسْألَةِ والاقْتصادُ في المَعِيشَةِ نِصْفُ العَيْشِ تَبْقى نِصْفُ النَّفَقَةِ وَرَكْعَتانِ مِنْ رَجُلٍ وَرِعٍ أفْضَلُ مِنْ ألْفِ رَكْعَةٍ مِنْ مُخَلِّطٍ وما تَمَّ دِينُ إنْسانٍ قَطُّ حَتَّى يَتِمَّ عَقْلُهُ والدُّعاءُ يَرُدُّ الأمْرَ وَصَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِيءُ غَضَبَ الرَّبِّ وَصَدَقَةُ العَلانِيَةِ تَقِي مِيتَةَ السُّوءِ وصنائع المَعْرُوف إلى النَّاسِ تَقِي صاحِبَها مَصارِعَ السُّوءِ الآفاتِ والهَلَكاتِ وأهْلُ المَعْرُوف في الدُّنْيا هُمْ أهْلُ المَعْرُوفِ في الآخِرَةِ والعُرْفُ يَنْقَطِعُ فِيما بَيْنَ النَّاسِ ولا يَنْقَطِعُ فيما بَيْنَ الله وَبَيْنَ مَنِ افتَعَلَهُ.ض

4367. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanlarla iyi geçinmektir, dünyada insanlarla iyi geçinen insanlara cennette yerler hazırlanır; cennette kendisine yer hazırlanan kişi oraya gider; ilmin yarısı güzel soru sormak, geçimde tutumlu olmak ihtiyaçları ve nafakanın yarısını karşılar; haramlardan sakınan bir kişinin kılacağı iki rekat namaz, haramlara bulaşan kişinin bin rekat namazından daha üstündür; kişinin aklı olgunlaşmadan dini tamamlanmaz; dua kaderi değiştirir, gizli verilen sadakalar rabbin öfkesini dindirir, açıktan verilenler ise kişileri kötü ölümden korur, insanlara yapılan iyilikler kişiyi bela ve musibetlerden kurtarır, dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik bulurlar, iyiliklere verilen karşılıklar insanlar arasında kesintiye uğrayabilir ama Allah ile kulu arasında kesintiye uğramazlar.[4367]

٤٣٦٨-رَأسُ العَقْلِ المُدَارَاةُ وأهْلُ المَعْرُوفِ في الدُّنْيا أهْلُ المَعْرُوفِ في الآخِرَةِ.

4366 Beyhakî, Şuab, VI, 255.

4367 Beyhakî, Şuab, VI, 255.

4368. Aklın başı, insanlarla iyi geçinmektir; dünyada iyilik sahibi olanlar, ahirette de iyilik sahibi olurlar.[4368]

٤٣٦٩- رأسُ العَقْلِ بَعْدَ الإيمَان باللهِ التَّوَدُّدُ إلى النَّاسِ وما يَسْتَغْنِي رَجُلٌ عَنْ مَشْوَرَةٍ وإنَّ أهْلَ المَعْرُوف في الدُّنْيا هُمْ أهْلُ المَعْرُوف في الآخِرَةِ وإنَّ أهْلَ المُنْكَرِ في الدُّنْيا هُمْ أهْلُ المُنْكَرِ في الآخِرَةِ.

4369. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanları sevmektir; kişi istişareden geri durmamalıdır; dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar.[4369]

٤٣٧٠-رَأسُ العَقْلِ بَعْدَ الإيمانِ باللهِ مُدارَاةُ النَّاسِ وأهْلُ المَعْرُوف في الدُّنْيا أهْلُ المَعْرُوفِ في الآخِرَةِ وأهْلُ المُنْكَرِ في الدُّنْيا أهْلُ المُنْكَرِ في الآخِرَةِ.ض

4370. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanlarla iyi geçinmektir; dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar.[4370]

٤٣٧١-رَأسُ العَقْلِ بَعْدَ الإيمانِ باللهِ الحياءُ وحُسْنُ الخُلُقِ.ح

4371. Allah'a imandan sonra aklın başı, haya ve güzel ahlaktır.[4371]

٤٣٧٢- رَأسُ الكُفْرِ نَحْوَ المَشْرِقِ والفَخْرُ والخُيَلاءُ في أهْلِ الخَيْلِ والإبِل والفَدَّادِينَ أهْلِ الوَبَرِ والسَّكِينَةُ في أهْلِ الغَنَمِ.ح

4372. Küfrün başı doğu tarafındadır; övünme ile kendini beğenme at ve deve sahipleriyle tarımla uğraşan köylülerde, ağırbaşlılık ise koyun sahiplerinde olur.[4372]

٤٣٧٣-رَأْسُ هذا الأمْرِ الإسْلامُ وَمَنْ أسْلَمَ سَلِمَ وعَمُودُهُ الصَّلاة وَذِرْوَةُ سَنامِهِ الجِهادُ لا يَنالُهُ إلاَّ أفْضَلُهُمْ.صح

4368 İbni Ebi'-d-Dünyâ, Havâic, s. 32.
4369 Beyhakî, X, 109.
4370 İbni Ebi'-d-Dünyâ, Havâic, s. 32.
4371 Deylemî, II, 270.
4372 Ahmed, II, 506; Ebû Yâlâ, XI, 226.

4373. Bu dinin başı teslim olmaktır; teslip olup müslüman olan kişi selamete erer; bu dinin direği namaz, zirvesi cihaddır; ona da en faziletli olanlardan başkası güç yetiremez.[4373]

٤٣٧٤–رَاصُّوا الصُّفُوفَ فإنَّ الشَّيْطانَ يَقُومُ في الخَلَل.صح

4374. Safları sık tutun, zira şeytan saf boşluklarında durur.[4374]

٤٣٧٥–رَاصُّوا صُفُوفَكُمْ وقارِبُوا بَيْنَها وَحاذُوا بالأَعْناق.صح

4375. Safları sıklaştırın, aralarını yakın tutup omuzlara bakarak hizaya durun![4375]

٤٣٧٦–رَأى عِيسَى بنُ مَرْيَمَ رَجُلاً يَسْرِقُ فَقالَ لَهُ أسَرَقْتَ قالَ كَلاَّ والذِي لا إله إلاَّ هُوَ فَقالَ عِيسَى آمَنْتُ بالله وكذَّبْتُ عَيْنِي.صح

4376. Meryem oğlu İsa hırsızlık yapan birini görünce, *"Hırsızlık mı yapıyorsun?"* diye sordu; adamın, *"Kendisinden başka ilah olmayana yemin ederim ki asla!"* diye cevap vermesi üzerine İsa, *"Allah'a inanıp gözlerimi yalanladım"* diye karşılık verdi.[4376]

Peygamberin Gördükleri

٤٣٧٧– رَأيْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ.صح

4377. Rabbim azze ve celleyi gördüm.[4377]

٤٣٧٨– رَأيْتُ المَلاَئِكَةَ تُغَسِّلُ حُمْزَةَ بن عَبْدِ المُطَّلِب وَحَنْظَلَةَ بْنَ الرَّاهِبِ.ح

4378. Ben melekleri Hamza İbni Abdulmuttalib ile Hanzale İbni Rahib'in cenazelerini yıkarken gördüm. [4378]

4373 Taberânî, XX, 55; İbni Adî, V, 165.
4374 Nesâî, Kübrâ, I, 288.
4375 Nesâî, Kübrâ, I, 288.
4376 Ahmed, II, 314.
4377 Ahmed, I, 285; Heysemî, I, 78.
4378 Taberânî, XI, 391; Beyhakî, IV, 15; Heysemî, III, 23.

٤٣٧٩–رَأَيْتُ إِبْراهِيم لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي فقال يا مُحَمَّدُ أَقْرِىءْ أُمَّتَكَ السَّلامَ وأَخْبِرْهُمْ أَنَّ الجَنَّةَ طَيِّبَةُ التُّرْبَةِ عَذْبَةُ المَاءِ وأَنَّها قِيعانٌ وَغِراسُها سُبْحانَ الله والحَمْدُ لله وَلاَ إله إِلاَّ الله والله أَكْبَرُ ولا حَوْلَ ولا قُوَّةَ إِلاَّ بالله.صح

4379. Miraca çıkarıldığım gece İbrahim'i gördüm, o bana, *"Ey Muhammed, ümmetine selam söyle ve onlara de ki; Cennetin toprağı güzel ve temiz, suyu tatlı ve serin, kendisi düz ve geniş bir arazi, bitkileri ise sübhanallahi ve'l-hamdülillah ve lailaheillallahü vallahü ekber vela havle vela kuvvete illa billah'tır"* dedi.[4379]

٤٣٨٠–رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي مُوسى رَجُلاً آدَمَ طُوَالاً جَعْداً كأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنُوءَةَ وَرَأَيْتُ عِيسَى رَجُلاً مَرْبُوعَ الخَلْقِ إِلَى الحُمْرَةِ والبَياضِ سَبْطَ الرَّأسِ وَرَأَيْتُ مَالِكاً خَازِنَ النَّارِ والدَّجَّالَ.صح

4380. Miraca çıkarıldığım gece Musa'yı esmer, uzun boylu, kıvırcık saçlı, Şenue kabilesi adamlarına benzer biri olarak, İsa'yı orta boylu, beyazla kırmızı arası, düz ve gür saçlı olarak gördüm, cehennem bekçisi olan Malik'i ve Deccal'ı da gördüm.[4380]

٤٣٨١– رَأَيْتُ جِبْرِيلَ لَهُ سِتُّمائَةِ جَناحٍ.صح

4381. Cibril'i altıyüz kanatlı olarak gördüm.[4381]

٤٣٨٢–رأيتُ أَكْثَرَ مَنْ رأيْتُ مِنَ المَلائِكَةِ مُعْتَمِّينَ.ض

4382. Meleklerin çoğunu sarıklı olarak gördüm.[4382]

٤٣٨٣–رَأَيْتُ جَعْفَرَبنَ أبي طالِبٍ مَلَكاً يَطِيرُ في الجَنَّةِ مَعَ المَلاَئِكَةِ بِجَنَاحَيْنِ.صح

4383. Cafer İbni Ebi Talib'i kanatlarıyla cennette diğer meleklerle birlikte uçarken gördüm.[4383]

4379 Taberânî, X, 173; Heysemî, X, 91.

4380 Ahmed, I, 342.

4381 Ahmed, I, 412; Nesâî, Kübrâ, VI, 473.

4382 Taberânî, Evsat, VIII, 369; İbni Asâkir, XXII, 81; Heysemî, V, 120.

4383 İbni Hibbân, XV, 521; Ebû Yalâ, XI, 350; Hâkim, III, 231.

٤٣٨٤–رَأَيْتُ خَدِيجَةَ على نَهْرٍ مِنْ أَنْهارِ الجَنَّةِ في بَيْتٍ مِنْ قَصَب لا لَغْوَ فِيهِ ولا نَصَبٌ.ح

4384. Ben Hatice'yi cennet nehirlerinden biri üzerinde, inciden yapılmış bir saray içinde gördüm; orada ne bir boş söz, ne de bir yorgunluk vardı.[4384]

٤٣٨٥–رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي عَلَى بابِ الجَنَّةِ مَكْتُوباً الصَّدَقَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِها والقَرْضُ بِثَمانِيَةَ عَشَرَ فَقُلْتُ يا جِبْرِيلُ : مَا بَالُ القَرْضِ أَفْضَلَ مِنَ الصَّدَقَةِ قالَ لأَنَّ السَّائِلَ يَسأَلُ وَعِنْدَهُ والمُسْتَقْرِضُ لا يَسْتَقْرِضُ إلا مِنْ حاجَةٍ.ح

4385. Mirac gecesi cennetin kapısında, *"Sadakalara on, verilen borçlara onsekiz misli sevap vardır!"* yazısını gördüm; Cibril'e borç vermenin neden sadaka vermeden daha üstün olduğunu sordum; Cibril, kişinin yanında bir şeyler olduğu zaman da sadaka isteyebileceğini, ama borcu ancak ihtiyacı olduğu zaman isteyebileceğini söyledi.[4385]

٤٣٨٦–رأيْتُ عَمْرُو بن لُحَيِّ بنِ قَمْعَةَ بن خِنْدَفَ أخا بَنِي كَعْبٍ وَهُوَ يَجُرُّ قصْبَهُ في النَّارِ.صح

4386. Kaboğullarının kardeşi Amr İbni Luhay İbni Kam'a İbni Hındef'i ateşte bağırsaklarını sürüklerken gördüm, o, Mekke'de puta tapmayı ilk başlatan idi.[4386]

٤٣٨٧–رأيْتُ شَياطِينَ الإِنْسِ والجِنِّ فَرُّوا مِنْ عُمَرَ.ض

4387. İnsan ve cin şeytanlarının Ömer'den kaçtıklarını gördüm.[4387]

4384 Taberânî, XXIII, 8; Heysemî, IX, 223.
4385 Taberânî, Evsat, VII, 16; Ebû Nuaym, VIII, 333; Beyhakî, Şuab, III, 285.
4386 Müslim, Cennet 5.
4387 İbni Adî, III, 51; İbni Asâkir, VIL, 84.

Rüyalar

٤٣٨٨- رَأَيْتَ كأنَّ امْرأةً سَوْداءَ ثائِرَةَ الرَّأسِ خَرَجَتْ مِنَ المَدِينَةِ حَتَّى نَزَلَتْ مَهْيَعَةَ فأوَّلْتُها أنَّ وَباءَ المَدِينَةِ نُقِلَ إلَيْها.صح

4388. Rüyamda saçı başı dağınık siyah bir kadının Medine'den çıkıp Cuhfe'de konakladığını gördüm, bunu Medine vebasının oraya gitmesi şeklinde yorumladım.[4388]

٤٣٨٩-رُؤيا المُؤمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وأرْبَعِينَ جُزءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4389. Müminin rüyası, nübüvvetin kırkaltı cüzünden bir cüzdür.[4389]

٤٣٩٠-رُؤيا المُسْلِمُ الصَّالِحِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْأً مِنَ النُّبُوَّةِ.

4390. Salih bir müslümanın rüyası, nübüvvetin yetmiş cüzünden bir cüzdür.[4390]

٤٣٩١- رُؤيا المُسْلِمِ الصَّالِحِ بُشْرَى مِنَ الله وَهِيَ جُزْءٌ مِنْ خَمْسِينَ جُزْأً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4391. Salih bir müslümanın rüyası, Allah'dan bir müjde olup nübüvvetin elli cüzünden bir cüzdür.[4391]

٤٣٩٢-رُؤيا المُؤمِنِ جُزْءٌ مِنْ أرْبَعِينَ جُزْءاً مِنَ النُّبُوَّةِ وَهِيَ على رَجُلِ طائِرٍ ما لَمْ يُحَدِّثْ بِها فإذا تُحُدِّث بِها سَقَطَتْ ولا تُحَدِّث بِها إلاَّ لَبِيباً أوْ حَبِيباً.صح

4392. Salih müminin rüyası, peygamberliğin kırk cüzünden bir cüzdür; sahibi anlatmadıkça rüya bir kuşun ayağına bağlıdır, sahibi anlatınca o rüya yere düşer, rüyanı ancak alim, akıllı veya sevdiğin birine anlat![4392]

4388 Ahmed, II, 117; Nesâî, Kübrâ, IV, 390; Ebû Yalâ, IX, 395.
4389 İbni Ebî Şeybe, VI, 174; Ahmed, III, 106.
4390 İbni Ebî Şeybe, VI, 174; Ebû Yalâ, II, 493.
4391 Heysemî, VII, 173.
4392 Taberânî, XIX, 205; Beyhakî, Şuab, IV, 190.

٤٣٩٣–رُؤيا المُؤمِنِ كَلاَمٌ يُكَلِّمُ بِهِ العَبْدَ رَبُّهُ في المنامِ.صح

4393. Müminin rüyası, rabbinin uykuda kuluna söylediği sözlerdir.[4393]

Nöbet Tutmak

٤٣٩٤–رِباطُ يَوْمٍ في سَبيلِ الله خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيا وَمَا عَلَيْها وَمَوْضِعُ سَوطِ أَحَدِكُمْ مِنَ الجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيا وَمَا عَلَيْها والرَّوْحَةُ يَرُوحُهَا العبْدُ في سَبِيلِ الله أوِ الغَدْوَةُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيا وَمَا عَلَيْها.صح

4394. Kişinin bir gün Allah yolunda düşmana karşı nöbet tutması, dünyadan ve dünya üzerindeki her şeyden, birinizin cennette kamçısının kapladığı yer, dünyadan ve dünya üzerindeki her şeyden, kulun Allah yolunda sabah çıkıp akşam dönmesi, dünya ve dünya üzerindeki her şeyden daha hayırlıdır.[4394]

٤٣٩٥–رِباطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنْ صِيامِ شَهْرٍ وَقِيامِهِ وَإِنْ مَاتَ مُرابِطاً جَرَى عَلَيْهِ عَمَلُهُ الَّذِي كانَ يَعْمَلُهُ وَأُجْرِيَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ وَأَمِنَ مِنْ الفَتَّانِ.صح

4395. Bir gün bir gece nöbet tutmak, bir ay oruç tutup namaz kılmaktan daha hayırlıdır; nöbet tutarken ölen kişi yaptığı amellerin sevabını almaya devam eder, rızkı kendisine verilir ve kabir azabından da emin olur.[4395]

٤٣٩٦– رِباطُ يَوْمٍ خَيْرٌ مِنْ صِيامِ شَهْرٍ وَقِيامِهِ.صح

4396. Bir gün nöbet tutmak, bir ay oruç tutup gece ibadet etmekten daha hayırldır.[4396]

٤٣٩٧–رِباط يَوْمٍ فِي سَبِيلِ الله خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيما سِوَاه مِنَ المَنَازِلِ.صح

4393 İbni Ebî Âsım, I, 213; Heysemî, VII, 174.
4394 Ahmed, V, 339.
4395 Taberânî, Şâmiyyîn, I, 221.
4396 Ahmed, I, 65; İbni Hibbân, X, 469; Taberânî, Şâmiyyîn, I, 221.

4397. Allah yolunda bir gün gözcülük yapmak, Allah yolunda olmayan yerdeki bin günden hayırlıdır.[4397]

٤٣٩٨– رِباطُ شَهْرٍ خَيْرٌ مِنْ صِيامِ دَهْرٍ وَمَنْ ماتت مُرابِطاً فِي سَبِيلِ الله أَمِنَ مِنَ الفَزَعِ الأَكْبَرِ وَغُدِيَ عَلَيْهِ بِرِزْقِهِ وَرِيحَ مِنَ الجَنَّةِ وَيَجْرِي عَلَيْهِ أَجْرُ المُرابِطِ حَتَّى يَبْعَثَهُ الله.صح

4398. Bir ay nöbet tutmak bir yıl oruç tutmaktan daha hayırlıdır; Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişi, büyük korkudan emin olup sabah akşam kendisine cennetten rızkı verilir; dirilinceye kadar da nöbetteymiş gibi ecir almaya devam eder.[4398]

٤٣٩٩–رِباطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ الله يَعْدِلُ عِبادَةَ شَهْرٍ أَوْ سَنَةٍ صِيامَهَا وَقِيامَها وَمَنْ مَاتَ مُرابِطاً فِي سَبِيلِ الله أعاذَهُ الله مِنْ عَذَابِ القَبْرِ وَأُجْرَى لَهُ أَجْرَ رِباطِهِ مَا قَامَتِ الدُّنْيا.صح

4399. Allah yolunda bir gün düşmana karşı nöbet tutmak bir ayın veya bir yılın gündüz oruçla, gece ibadetle geçirilmesinden daha hayırlıdır; Allah yolunda düşmana karşı dururken ölen kişi kabir azabından korunur, dünya durdukça nöbetteymiş gibi kendisine sevap yazılmaya devam edilir.[4399]

Nice Kimseler

٤٤٠٠–رُبَّ أَشْعَثَ مَدْفُوعٍ بِالأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى الله لأَبَرَّهُ.صح

4400. Saçı başı dağınık, kapılardan kovulan nice insanlar vardır ki, onlar Allah'a yemin etseler, Allah onları yeminlerinde doğru çıkarır.[4400]

4397 Ahmed, I, 65; İbni Hibbân, X, 469; Hâkim, II, 156.

4398 Heysemî, V, 290.

4399 Ahmed, V, 441; Taberânî, VI, 327; Müttekî, nr. 10509.

4400 Müslim, Birr 138, Cennet 48; Abd, b. Humeyd, s. 370; İbni Hibbân, XIV, 403; Hatîb, III, 203.

٤٤٠١–رُبَّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ تَنْبُو عَنْهُ أَعْيُنُ النَّاسِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ.صح

4401. Saçı başı dağınık, eli yüzü tozlu eski elbiseler içinde insanların bakmaya bile tenezzül etmediği nice kişiler vardır ki, onlar Allah adına yemin etseler, Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.[4401]

٤٤٠٢–رُبَّ ذِي طِمْرَيْنِ لا يُؤبَه له لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ.صح

4402. İnsanların aldırış etmediği üstü başı pejmürde nice kişiler vardır ki, onlar Allah adına yemin etseler, Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.[4402]

٤٤٠٣– رُبَّ طاعِمٍ شاكِرٍ أَعْظَمُ أَجْراً مِنْ صائِمٍ صابِرٍ.ض

4403. Yiyip de şükreden nice insanlar vardır ki, sabredip de oruç tutanlardan daha çok sevap kazanır.[4403]

٤٤٠٤–رُبَّ صائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيامِهِ إِلا الجُوعُ وَرُبَّ قائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيامِهِ إِلاَّ السَّهَرُ.صح

4404. Nice gece kalkıp ibadet yapanlar vardır ki, o kalkıştan nasipleri sadece uykusuz kalmaktır, nice oruç tutanlar da vardır ki, o oruçtan nasiplerini açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir.[4404]

٤٤٠٥–رُبَّ قائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيامِهِ السَّهَرُ وَرُبَّ صائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيامِهِ الجُوعُ والعَطَشُ.صح

4405. Gece ibadetine kalkan nice insanlar vardır ki geceden nasipleri uykusuz kalmak, oruç tutan nice insanlar da vardır ki o oruçtan nasipleri açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir.[4405]

4401 Hâkim, IV, 364; Ebû Nuaym, I, 7.
4402 İbni Adî, III, 314; Ebû Nuaym, I, 350; Ziyâ, VII, 217.
4403 Taberânî, XI, 41; Heysemî, V, 117.
4404 Nesâî, Kübrâ, II, 239.
4405 Taberânî, XII, 382; Heysemî, III, 202.

٤٤٠٦–رُبَّ عَذْقٍ مُذَلَّلٍ لابْنِ الدَّحْدَاحَةِ فِي الجَنَّةِ.صح

4406. Cennette İbni Dahdah için dalları yere kadar sarkmış nice hurma ağaçları vardır.[4406]

٤٤٠٧–رُبَّ عابِدٍ جاهِلٌ وَرُبَّ عَالِمٍ فَاجِرٌ فَاحْذَرُوا الجُهَّالَ مِنَ العُبَّادِ والفُجَّارَ مِنَ العُلَماءِ.ض

4407. Nice cahil abid ve facir alimler vardır, siz cahil abidlerden ve facir alimlerden uzak durun.[4407]

٤٤٠٨–رُبَّ مُعَلِّمِ حُرُوفِ أَبَى جَادَ دَارَسَ فِي النُّجُومِ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللهِ خَلاَقٌ يَوْمَ القِيامَةِ.ض

4408. Ebced harflerini öğrenip müneccimlik yapan nice insanlar vardır ki, kıyamet gününde onların Allah yanında bir nasipleri olmaz.[4408]

٤٤٠٩– رُبَّ حامِلِ فِقْهٍ غَيْرُ فَقِيهٍ وَمَنْ لَمْ يَنْفَعْهُ عِلْمُهُ ضَرَّهُ جَهْلُهُ اقْرَإِ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ فَإِنْ لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَؤُهُ.ض

4409. İlim sahibi olan nice insanlar vardır ki, onlar anlayış sahibi değildirler; ilmi kendine fayda vermeyen kişiye cehaleti zarar verir, seni kötülüklerden sakındırdığı sürece Kuran oku, eğer o seni kötülüklerden sakındırmıyorsa o zaman okumuyorsun demektir. [4409]

٤٤١٠– رَبِيعُ أُمَّتِي العِنَبُ والبِطِّيخُ.ض

4410. Ümmetimin baharı, üzümle karpuzdur.[4410]

٤٤١١– رَجَبٌ شَهْرُ اللهِ وشَعْبانُ شَهْرِي وَرَمَضانُ شَهْرُ أُمَّتِي.ض

4411. Receb Allah'ın, şaban benim, ramazan da ümmetimin ayıdır.[4411]

4406 Huseynî, II, 56; Beyhakî, VI, 158.
4407 İbni Adî, II, 446; İbni Asâkir, III, 230; Müttekî, nr. 24847.
4408 Taberânî, XI, 41; Heysemî, V, 117.
4409 Taberânî, Şâmiyyîn, II, 282; Heysemî, I, 184.
4410 Deylemî, II, 272; Kâri, Kübrâ, s. 90.
4411 Deylemî, II, 275.

Rahmet Olunacak Şeyler

٤٤١٢–رَحِمَ الله أبا بَكْرٍ زَوَّجَنِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الهِجْرَةِ وأَعْتَقَ بِلاَلاً مِنْ مالِهِ وَمَا نَفَعَنِي مالٌ في الإِسْلامَ ما نَفَعَنِي مُالُ أَبِي بَكْرٍ رَحِمَ الله عُمَرَ يَقُولُ الحَقَّ وَإِنْ كَانَ مُراً لَقَدْ تَرَكَهُ الحَقُّ وَمالَهُ مِنْ صَدِيقٍ رَحِمَ الله عُثْمانَ تَسْتَحْيِيهِ المَلاَئِكَةُ وَجَهَّزَ جَيْشَ العُسْرَةِ وَزَادَ فِي مَسْجِدِنا حَتَّى وَسِعَنا رَحِمَ الله عَلِياً اللَّهُمَّ أَدِرِ الحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ.صح

4412. Allah Ebu Bekir'e merhamet etsin, o kızını bana verip hicrette bana yol arkadaşı oldu, Bilal'i efendisinden satın alarak hürriyetine kavuşturdu; İslam'da onun malından faydalandığım kadar kimsenin maldan faydalanmadım; Allah Ömer'e merhamet etsin, o acı da olsa hakkı söylediğinden dostsuz kalır; Allah, Osman'a da merhamet etsin, o meleklerin kendisinden haya ettiği bir insan olup Zorluk Ordusu'nu donattı, mescidimizi de hepimizi içine alacak kadar genişletti; Allah Ali'ye de merhamet etsin, Allahım hakkı onun döndüğü tarafa döndür![4412]

٤٤١٣– رَحِمَ الله ابْنَ أَبِي رَوَاحَةَ كانَ أَيْنَما أَدْرَكَتْهُ الصَّلاةُ أَناخَ.صح

4413. Allah Abdullah İbni Revaha'ya merhamet etsin; o nerede namaz vakti girerse orada devesini çökertip namazını kılar.[4413]

٤٤١٤– رَحِمَ الله قُسّاً إِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ أَبِي إِسْماعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ.ض

4414. Allah, Kus İbni Saide'ye rahmet etsin, o babam İbrahim oğlu İsmail'in dini üzereydi.[4414]

٤٤١٥– رَحِمَ الله لوطاً كانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَمَا بَعَثَ الله بَعْدَهُ نبِياً إِلا وَهُوَ فِي ثَرْوَةٍ مِنْ قَوْمِهِ.صح

4415. Allah Lut'a rahmet etsin, o sağlam bir yere sığınırdı; Allah ondan sonra bir peygamber gönderdiği zaman onu kavminden biriyle korumaya başladı.[4415]

4412 Bezzâr, III, 51; Hâkim, III, 76; Ebû Yâlâ, I, 418; İbni Asâkir, XXXIX, 71.
4413 Ukaylî, IV, 371; Taberânî, XII, 322; Heysemî, IX, 316.
4414 Taberânî, XVIII, 265; İbni Asâkir, XXVI, 84; Heysemî, X, 49.
4415 Hâkim, II, 611.

٤٤١٦– رَحِمَ اللهُ حِمْيَرَ أَفْواهُهُمْ سَلاَمٌ وَأَيْدِيهِمْ طَعَامٌ وَهُمْ أَهْلُ أَمْنٍ وَإِيمَانٍ. ح

4416. Allah Himyerlilere rahmet etsin; onların dillerinde selam, ellerinde ikram edecekleri şeyler vardır, onlar aynı zamanda eman ve iman ehli kişilerdir.[4416]

٤٤١٧– رَحِمَ اللهُ خُرافَةَ إِنَّهُ كَانَ رَجُلاً صالِحاً. ح

4417. Allah Hurafe'ye rahmet etsin, o salih bir adamdı.[4417]

٤٤١٨– رَحِمَ اللهُ الأَنْصارِ وأَبْناءَ أَبْنَاءِ الأَنْصارِ وَأَبْناءَ الأَنْصارِ. صح

4418. Allah ensara, ensarın çocuklarına ve çocuklarının çocuklarına merhamet etsin![4418]

٤٤١٩–رَحِمَ اللهُ المُتَخَلِّلِينَ والمُتَخَلِّلاتِ. ض

4419. Parmakla diş aralarını temizleyen erkek ve kadınlara Allah merhamet etsin![4419]

٤٤٢٠– رَحِمَ اللهُ المُتَسَرْوِلاتِ مِنَ النِّساءِ.

4420. İç donu giyen kadınlara Allah merhamet etsin![4420]

٤٤٢١– رَحِمَ اللهُ المُتَخَلِّلِينَ في أُمَّتي مِنَ الْوُضُوءِ وَالطَّعَامِ. ح

4421. Allah ümmetimden abdest alırken parmak, yemekten sonra da diş aralarını temizleyenlere merhamet etsin![4421]

٤٤٢٢–رَحِمَ اللهُ امْرَأً اكْتَسَبَ طَيِّباً وأَنْفَقَ قَصْداً وَقَدَّمَ فَضْلاً لِيَوْمِ فَقْرِهِ وَحَاجَتِهِ. ض

4416 Ahmed, II, 278.
4417 İbni Hacer,.İsâbe, II, 270.
4418 Bûsırî, I, 25.
4419 Beyhakî, Şuab, V, 126.
4420 Beyhakî, Şuab, VI, 168.
4421 Deylemî, II, 262.

4422. Allah helal kazanan, tutumlu harcayan, fazlasını fakirlik ve ihtiyaç günü için önden gönderenlere merhamet etsin![4422]

٤٤٢٣–رَحِمَ اللهُ امْرأً أَصْلَحَ لِسانَهُ. ح

4423. Allah, dilini düzelten kişiye merhamet etsin! [4423]

٤٤٢٤–رَحِمَ اللهُ امْرأً صَلَّى قَبْلَ العَصْرِ أَرْبَعاً. صح

4424. Allah, ikindi namazından önce dört rekat sünnet kılan kişiye merhamet etsin![4424]

٤٤٢٥–رَحِمَ اللهُ امْرأً تَكَلَّمَ فَغَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ. ح

4425. Allah konuşması ganimet, susması selamet olan kişiye merhamet etsin![4425]

٤٤٢٦–رَحِمَ اللهُ عَبْداً قَالَ فَغَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ. ض

4426. Allah konuştuğunda hayır kazanan, sustuğunda selamette kalan kula merhamet etsin![4426]

٤٤٢٧–رَحِمَ اللهُ عَبْداً قَالَ خَيْراً فَغَنِمَ أَوْ سَكَتَ عَنْ سُوءٍ فَسَلِمَ. ح

4427. Hayır konuşup kazanan, şerre karşı susup kurtulan kula Allah rahmet etsin![4427]

٤٤٢٨– رَحِمَ اللهُ امْرَأً عَلَّقَ فِي بَيْتِهِ سَوطاً يُؤَدِّبُ بِهِ أَهْلَهُ. ض

4428. Allah, evine kamçı asıp onunla ailesini terbiye eden adama rahmet etsin![4428]

٤٤٢٩–رَحِمَ اللهُ أَهْلَ المَقْبَرَةِ تِلْكَ مَقْبَرَةٌ تَكُونُ بِعَسْقَلاَنَ.

4422 Müttekî, nr. 9207.
4423 Müttekî, nr. 29344; Aclûnî, I, 400.
4424 Aclûnî, I, 513.
4425 Beyhakî, Şuab, IV, 241; Deylemî, II, 259; Kudâî, I, 339.
4426 Aclûnî, I, 514.
4427 Hennâd, II, 535.
4428 Müttekî, nr. 44945; Aclûnî, II, 82.

4429. Allah Teala, Askalan mezarlığında yatanlara rahmet etsin![4429]

٤٤٣٠– رَحِمَ اللهُ حارِسَ الحَرَسِ.صح

4430. Allah, orduyu bekleyen nöbetçiye merhamet etsin![4430]

٤٤٣١–رَحِمَ اللَّهُ رَجُلاً قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهُ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ.صح

4431. Allah gecenin bir kısmında kalkıp namaz kılan, eşini de kaldırmak için yüzüne su serpen erkeğe merhamet etsin; gecenin bir kısmında kalkıp namaz kılan, eşini de kaldırmak için yüzüne su serpen kadına da merhamet etsin![4431]

٤٤٣٢–رَحِمَ اللهُ رَجُلاً غَسَّلَتْهُ امْرَأَتُهُ وَكُفِّنَ فِي أَخْلاَقِهِ.

4432. Eşi tarafından yıkanıp eski elbiseleri içine kefenlenen kişiye Allah rahmet etsin![4432]

٤٤٣٣–رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا كَانَتْ لأَخِيهِ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ فِي عِرْضٍ أَوْ مَالٍ فَجَاءَهُ فَاسْتَحَلَّهُ قَبْلَ أَنْ يُؤْخَذَ وَلَيْسَ ثَمَّ دِينَارٌ وَلاَ دِرْهَمٌ فَإِنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ حَسَنَاتِهِ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ حَمَّلُوا عَلَيْهِ مِنْ سَيِّئَاتِهِمْ.صح

4433. Allah Teala, din kardeşinin şerefi veya malı konusunda kendisi üzerinde bir hakkı olup da kıyamet gününde bu hak kendisinden alınmadan önce helallik dileyen kula rahmet etsin; dinar ve dirhemin olmadığı o günde iyilikleri varsa o iyiliklerinden alınır, iyilikleri yoksa, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilir. [4433]

[4429] Suyûtî, Leâlî, I, 240.
[4430] Hâkim, II, 95; Beyhakî, II, 268.
[4431] Ahmed, II, 250; Hâkim, I, 453; Beyhakî, II, 501.
[4432] Beyhakî, III, 397.
[4433] Tayâlisî, s. 306; Ebû Yalâ, XI, 413.

٤٤٣٤–رَحِمَ اللهُ عَبْداً سَمْحاً إِذْ بَاعَ سَمْحاً إِذا اشْتَرَى سَمْحاً إِذا قَضَى سَمْحاً إِذا اقْتَضى.صح

4434. Alırken, satarken, borcunu öderken ve borcunu isterken hoşgörülü olan insana Allah merhamet etsin[4434]

٤٤٣٥– رَحِمَ اللهُ قَوْماً يَحْسَبُهُمُ النَّاسُ مَرْضى وَما هُمْ بِمَرْضى.

4435. Hasta olmadıkları halde hasta zannedilenlere Allah merhamet etsin![4435]

٤٤٣٦–رَحِمَ اللهُ مُوسَى قَدْ أُوذِيَ بِأَكْثَرَ مِنْ هَذَا فَصَبَرَ.صح

4436. Allah çokça eziyet görüp de ona sabreden Musa'ya rahmet etsin![4436]

٤٤٣٧–رَحِمَ اللهُ يُوسُفَ أَنْ كانَ لَذَا أَنَاةٍ حَلِيماً لَوْ كُنْتُ أَنا المَحْبُوسَ ثمَّ أُرْسِلَ إِلَيَّ لَخَرَجْتُ سَرِيعاً.ح

4437. Allah Yusuf'a merhamet etsin, o ne kadar da ağırbaşlı ve efendi biriydi; eğer ben hapiste olsaydım da bana elçi gelseydi hemen oradan çıkmayı kabul ederdim.[4437]

٤٤٣٨–رَحِمَ اللهُ أَخِي يُوسُفَ لَوْ أَنَا أَتَانِي الرَّسُول بَعْدَ طُولِ الحَبْس لأَسْرَعْتُ الإِجَابَةَ حِينَ قَالَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ.

4438. Allah Teala kardeşim Yusuf'a rahmet etsin; eğer ben onun yerinde olsaydım o kadar uzun süre hapiste kaldıktan sonra gelen elçiye, *"Efendine dön de kadınların niçin ellerini kestiklerini bir sor!"* demez, hemen çağrıya icabet ederdim.[4438]

4434 İbni Hibbân, XI, 267.
4435 İbnü'l-Mübârek, I, 30.
4436 Ahmed, I, 380; İbni Hibbân, XI, 160.
4437 Suyûtî, Câmi, nr. 45097.
4438 Suyûtî, Câmi, nr. 45093; Ayet için bk. Yûsuf (12), 50.

٤٤٣٩- رَحِمَ اللهُ أَخِي يَحْيى حِينَ دَعاهُ الصِّبْيانُ إِلى اللَّعِبِ وَهُوَ صَغِيرٌ فَقَالَ : أَلِلَّعِبِ خُلِقْتُ فَكَيْفَ بِمَنْ أَدْرَكَ الحِنْثَ مِنْ مَقالِهِ.ض

4439. Allah kardeşim Yahya'ya rahmet etsin, o küçükken çocuklar kendisini oyuna çağırmışlardı da o, *"Ben oyun için mi yaratıldım?"* demişti; küçükken böyle diyen birininbüyüyünce halinin nasıl olacağını siz düşünün![4439]

٤٤٤٠-رَحِمَ اللهُ مَنْ حَفِظَ لِسانَهُ وَعَرَفَ زَمانَهُ وَاسْتَقَامَتْ طَرِيقَتُهُ.ض

4440. Allah dilini koruyup zamanını tanıyan ve doğru yolda olan kimseye merhamet etsin.[4440]

٤٤٤١- رَحِمَ اللهُ قُسّاً كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ عَلَى جَمَلٍ أَوْرَقَ تَكَلَّمَ بِكَلاَمٍ لَهُ حَلاَوَةٌ لا أَحْفَظُهُ.ض

4441. Allah Teala şair Kuss'a rahmet etsin, onu boz renkli devesi üzerinde görür gibiyim; onun aklımda kalmayan çok güzel sözleri vardır.[4441]

٤٤٤٢- رَحِمَ اللهُ وَالِداً أَعانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ.ض

4442. Allah Teala, iyilik konusunda çocuğuna yardım eden babaya merhamet etsin! [4442]

٤٤٤٣-رَحِمَ اللهُ امْرَأً سَمِعَ مِنَّا حَدِيثاً فَوَعاهُ ثُمَّ بَلَّغَهُ مَنْ هُوَ أَوْعَى مِنْهُ.ح

4443. Allah bizden bir söz işitip onu iyi anlayan, sonra onu kendisinden daha anlayılı birine ulaştıran kimseye rahmet etsin![4443]

٤٤٤٤-رَحِمَ اللهُ إِخْوَانِي بِقُزْوِينَ.ض

4444. Allah Teala, Kazvin'deki kardeşlerime rahmet etsin![4444]

4439 Deylemî, II, 264; İbni Asâkir, LXIV, 183.
4440 Deylemî, II, 261.
4441 Suyûtî, Leâlî, I, 95.
4442 Deylemî, II, 262; Aclûnî, I, 514.
4443 Müttekî, nr. 28785.
4444 Râfiî, I, 16.

٤٤٤٥–رَحِمَ اللهُ عَيْناً بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَرَحِمَ اللهُ عَيْناً سَهِرَتْ فِي سَبِيلِ اللهِ.ض

4445. Allah Teala kendinden korkarak ağlayan ve kendi yolunda uykusuz kalan gözlere merhamet etsin![4445]

٤٤٤٦–رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْنا وَعَلَى مُوسَى لَوْ صَبَرَ لَرَأى مِنْ صاحِبِهِ العَجَبَ.صح

4446. Allah'ın rahmeti bizim de Musa'nın da üzerine olsun, eğer o sabretseydi, arkadaşından hayret verici daha başka şeyler de görecekti.[4446]

٤٤٤٧–رُحَماءُ أُمَّتِي أَوْساطُها.ض

4447. Ümmetimin merhametlileri, orta zamanda yaşayanlardır.[4447]

٤٤٤٨–رَدُّ جَوابِ الكِتابِ حَقٌّ كَرَدِّ السَّلامِ.ض

4448. Mektuba cevap yazmak, selamı almak gibi bir görevdir.[4448]

٤٤٤٩–ردُّ سَلامِ المُسْلِمِ عَلَى المُسْلِمِ صَدَقَةٌ.

4449. Müslümanın müslümanın selamını alması sadakadır.[4449]

٤٤٥٠–رُدُّوا السَّائِلَ وَلَوْ بِظِلْفٍ مُحْرَقٍ.ح

4450. Yanmış paça bile olsa dilenciye verin![4450]

٤٤٥١–رُدُّوا السَّلامَ وَغُضُّوا البَصَرَ وَأَحْسِنُوا الكَلامَ.

4451. Selamı alın, harama bakmayın ve güzel söz söyleyin.[4451]

٤٤٥٢– رُدُّوا القَتْلَى إِلَى مَضاجِعِهَا.ح

4452. Şehidleri bulundukları yere gömün.[4452]

4445 Suyûtî, Câmi, nr. 45095.
4446 Nesâî, Kübrâ, VI, 391; Hâkim, II, 627; İbni Hibbân, III, 267.
4447 Müttekî, nr. 5293, 5964; Kıyamet alametleri zuhur etmeden önceki dönemde yaşayanlardır; Münâvî, IV, 31.
4448 Elbânî, Zaîfe, nr. 830.
4449 Deylemî, II, 274.
4450 Ahmed, IV, 70; Buhârî, Kebîr, V, 262; Beyhakî, IV, 177.
4451 İbni Kâni, I, 232.
4452 İbni Hibbân, VII, 456.

٤٤٥٣–رُدُّوا المَخِيطَ والخِياطَ مَنْ غَلَّ مَخِيطاً أَوْ خِياطاً كُلِّفَ يَوْمَ القِيامَةِ أَنْ يَجيءَ بِهِ وَلَيْسَ بِجاءٍ.ح

4453. Çalıntı iğne ve ipliği sahibine geri verin, bir iğne veya ipliği zimmetine geçiren kimse kıyamet günü onu getiremese bile getirmeye mecbur edilir.[4453]

٤٤٥٤– رُدُّوا مَذَمَّةَ السَّائِلِ وَلَوْ بِمِثْلِ رَأْسَ الذُّبابِ.صح

4454. Dilenciyi azarlamak yerine, kendisine sinek başı kadar da olsa bir şey verin.[4454]

٤٤٥٥–رَسُولُ الرَّجُلِ إِلَى الرَّجُلِ إِذْنُهُ.صح

4455. Kişinin bir başkasına gönderdiği elçi, ona izin vermesi demektir.[4455]

٤٤٥٦–رِضا الرَّبِّ في رِضا الوَالِدِ وَسُخْطُ الرَّبِّ في سُخْطِ الوَالِدِ.صح

4456. Allah'ın rızası babanın rızasında, gazabı da babanın gazabındadır.[4456]

٤٤٥٧–رِضا الرَّبِّ في رِضَا الوَالِدَيْنِ وسُخْطُهُ في سُخْطِهِما.صح

4457. Allah'ın rızası ana babanın rızasında, gazabı da onların gazabındadır.[4457]

٤٤٥٨–رَضِيتُ لأُمَّتِي مَا رَضِيَ لَها ابْنُ أُمِّ عَبْدٍ.صح

4458. Ümmetim için İbni Ümmü Abd'in razı olduğuna ben de razı oldum.[4458]

4453 Taberânî, XX, 303; Heysemî, V, 339.

4454 Ukaylî, I, 105; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 504.

4455 Buhârî, Müfred, s. 369; İbni Hibbân, XIII, 128; Beyhakî, VIII, 340.

4456 Bezzâr, VI, 376; Hâkim, IV, 168; Beyhakî, Şuab, VI, 177.

4457 Bezzâr, VI, 376; Hâkim, IV, 168; Beyhakî, Şuab, VI, 177.

4458 İbni Asâkir, XXXIII, 121; Heysemî, IX, 290; İbni Ümmü Abd'den kastedilen Abdullah İbni Mesud'dur; Münâvî, IV, 33.

٤٤٥٩– رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يَصَلِّ عَلَيَّ وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَدْرَكَ عِنْدَهُ أَبَوَاهُ الكِبَرَ فَلَمْ يُدْخِلاَهُ الجَنَّةَ.

4459. Yanında adım anıldığı halde bana salat etmeyen, üzerinden ramazan geçtiği halde günahları bağışlanmayan, ana babası yanında yaşlandığı halde onları razı ederek cennete giremeyen kimselerin burunları yere sürtülsün.[4459]

٤٤٦٠– رغم أنفه، ثم رغم أنفه رغم أنفه من أدرك أبويه عند الكبر أحدهما أو كليهما ثم لم يدخل الجنة.صح

4460. Ana babasına veya ikisinden birine yaşlılıklarında yetişip de onlardan dolayı cennete giremeyen kişinin burnu yerde sürtülsün.[4460]

٤٤٦١–رَغِمَ أَنفُهُ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ ثِمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَهُ الكِبَرُ أَحَدُهُما أَوْ كِلاهُما ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الجَنَّةَ.صح

4461. Ana babasına yaşlılıklarında erişip de onlardan birini veya ikisini razı ederek cennete giremeyen kimsenin burnu yere sürtülsün.[4461]

٤٤٦٢–رُفِعَ عَنْ أُمَّتِي الخَطأُ والنِّسْيانُ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيهِ.صح

4462. Ümmetimin yanlışlıkla veya unutarak yaptıklarıyla, yapmaya zorlandıkları şeylerin günahları kendilerinden kaldırılmıştır.[4462]

٤٤٦٣–رُفِعَ القَلَمُ عَنْ ثَلاَثَةٍ عَنِ المَجْنُونِ المَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ حَتَّى يَبْرَأَ وَعَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وعَنِ الصَّبِيِّ حتَّى يَحْتَلِمَ.

4459 Ahmed, II, 254; İbni Hibbân, III, 189; Hâkim, I, 734.
4460 Ahmed, II, 346.
4461 Ahmed, II, 254; İbni Hibbân, III, 189; Hâkim, I, 734.
4462 Müttekî, nr. 10307.

4463. Üç kişiden, iyileşinceye kadar akıl hastası olan deliden, uyanıncaya kadar uyuyandan, büluğ çağına ulaşıncaya kadar çocuktan sorumluluk kaldırılmıştır.[4463]

Namaz

٤٤٦٤—رَكْعَةٌ مِنْ عالِمٍ بالله خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ مِنْ مُتَجَاهِلٍ بالله.ض

4464. Allah'ı bilen alimin bir rekat namazı, onu bilmeyen cahilin bin rekat namazından daha hayırlıdır.[4464]

٤٤٦٥—رَكْعَتا الفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيا وَمَا فِيها.صح

4465. Sabah namazının iki rekatı, dünyadan ve dünya içindeki şeylerden daha hayırlıdır.[4465]

٤٤٦٦—رَكْعَتانِ بِسِوَاكٍ خَيرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِغَيْرِ سِوَاكٍ.ح

4466. Misvakla kılınan iki rekat namaz, misvaksız kılınan yetmiş rekat namazdan daha hayırlıdır.[4466]

٤٤٦٧—رَكْعَتانِ بِسِواكٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِغَيْرِ سِوَاكٍ وَدَعْوَةٌ في السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ دَعْوَةً في العَلاَنِيَةِ وَصَدَقَةٌ في السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَدَقَةً في العَلاَنِيَةِ.صح

4467. Misvakla kılınan iki rekat namaz misvaksız kılınan yetmiş rekat namazdan, gizli yapılan dua açıktan yapılan yetmiş duadan, gizli verilen sadaka da açıktan verilen yetmiş sadakadan daha faziletlidir.[4467]

٤٤٦٨—رَكْعَتَانِ بِعِمامَةٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِلا عِمامَةٍ.ض

4463 Ahmed, VI, 144; Hâkim, II, 67.
4464 Müttekî, nr. 28786, 28912.
4465 Ebû Yalâ, VIII, 205.
4466 Deylemî, II, 265; Münâvî, IV, 37.
4467 Deylemî, II, 265; Münâvî, IV, 37.

4468. Sarıkla kılınan iki rekat namaz, sarıksız kılınan yetmiş rekat namazdan daha hayırlıdır.[4468]

٤٤٦٩– رَكْعَتانِ خَفِيفَتانِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيا وَما عَلَيْها وَلَوْ أَنَّكُمْ تَفْعَلُونَ مَا أُمِرْتُمْ بِهِ لأَكَلْتُمْ غَيْرَ أَذْرِعاءَ وَلا أَشْقِياءَ.

4469. Kısa da olsa iki rekat namaz kılmak, dünyadan ve onun üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır; sizler emredilen şeyleri yapsaydınız zorluk ve sıkıntı görmeksizin yiyip içerdiniz.[4469]

٤٤٧٠– رَكْعَتانِ خَفِيفَتانِ بِما تَحْقِرُونَ وَتَنَفَّلُونَ يَزِيدُهُما هذا في عَمَلِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ بَقِيَّةِ دُنْياكُمْ.

4470. Bazen kişinin önemsiz gibi görülen iki rekat nafile namaz kılması, diğer insanların sahip olduğu dünyalıkların tamamından hayırlı olur.[4470]

٤٤٧١–رَكْعَتانِ في جَوْفِ اللَّيْلِ يُكَفِّرانِ الخَطَايا.

4471. Gecenin ortasında kılınan iki rekat namaz, günahları affettirir.[4471]

٤٤٧٢–رَكْعَتانِ مِنَ الضُّحَى تَعْدِلانِ عِنْدَ اللهِ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ مُتَقَبَّلَتَيْنِ.ض

4472. İki rekat kuşluk namazı, Allah katında kabul edilen bir hacla bir umreye denktir.[4472]

٤٤٧٣–رَكْعَتانِ مِنَ المتَزَوِّجِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً مِنَ الأَعْزَبِ.ض

4473. Evli kişinin iki rekat namazı, bekar kişinin yetmiş rekat namazından daha faziletlidir.[4473]

4468 Deylemî, II, 265.
4469 Taberânî, VIII, 209; Heysemî, II, 257.
4470 İbnü'l-Mübârek, I, 10.
4471 Münâvî, IV, 37.
4472 Deylemî, II, 265.
4473 Temmâm, I, 299; Ziyâ, VI, 109; Zehebî, Mîzân, VI, 410.

٤٤٧٤- رَكْعَتانِ مِنَ الْمُتأَهِّلِ خَيْرٌ مَنْ اثْنَيْنِ وَثَمانِينَ رَكْعَةً مِنَ العَزْبِ.صح

4474. Evli olanın iki rekat namazı, bekar olanın sekseniki rekat namazından daha hayırlıdır.[4474]

٤٤٧٥-رَكْعَتانِ مِنْ رَجُلٍ وَرِعٍ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ مِنْ مُخَلِّطٍ.

4475. Haramlardan sakınan bir adamın iki rekat namazı, karışık amelli birinin bin rekat namazmdan daha hayırlıdır.[4475]

٤٤٧٦- رَكْعَتَانِ مِنْ عالِمٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً مِنْ غَيْرِ عالِمٍ.ح

4476. Alimin iki rekat namazı, alim olmayan kişinin yetmiş rekat namazmdan daha faziletlidir.[4476]

٤٤٧٧-رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُما ابْنُ آدَمَ في جَوْفِ اللَّيْلِ الآخِرِ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الدُّنْيا وَمَا فِيهَا وَلَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لَفَرَضْتُهُما عَلَيْهِمْ.ض

4477. Ademoğlunun gecenin son yarısmda kılacağı iki rekat namaz, kendisi için dünya ve dünya içindeki şeylerden daha hayırlı olur, eğer ümmetime zorluk çıkarmayacağım bilseydim, bu iki rekat namazı onlara farz kılardım.[4477]

٤٤٧٨-رَمَضانُ بِمَكَّةَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَمَضانَ بِغَيْرِ مَكَّةَ.

4478. Mekke'de geçirilen bir ramazan, Mekke dışında geçirilen bin ramazandan daha faziletlidir.[4478]

٤٤٧٩- رَمَضانَ شَهْرٌ مُبارَكٌ تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوابُ الجَنَّةِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوابُ السَّعِيرِ وَتُصْفَدُ فِيهِ الشَّياطِينُ وَيُنادِي مُنادٍ كُلَّ لَيْلَةٍ يَا بَاغِيَ الخَيْرِ هَلُمَّ وَيا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ.ح

4474 Temmâm, I, 299; Ziyâ, VI, 109; Zehebî, Mîzân, VI, 410.
4475 Deylemî, II, 265.
4476 Zebîdî, X, 59.
4477 Münâvî, IV, 39.
4478 Müttekî, nr. 34643.

4479. Ramazan ayı mübarek bir ay olup o ayda cennet kapıları açılarak cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar da zincire vurulur, her gece bir münadi, *"Ey hayrı arayan hayra yönel, ey şerri arayan sen de ondan vazgeç!"* diye seslenir.[4479]

٤٤٨٠– رَمَضانُ بالمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهَا مِنَ البُلْدَانِ وَجُمُعَةٌ بالمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ فِيما سِوَاهَا مِنَ البُلْدَانِ.صح

4480. Medine'de geçirilen bir ramazan başka yerde geçirilen bin ramazandan, Medine'de geçirilen bir cuma da başka yerde geçirilen bin cumadan daha hayırlıdır.[4480]

٤٤٨١– رَمْياً بَنِي إِسْماعِيلَ فإِنَّ أَباكُمْ كانَ رَامِياً.صح

4481. Ey İsmail oğulları atın, sizin babanız da atıcı idi.[4481]

٤٤٨٢–رِهَانُ الخَيْلِ طِلْقٌ.صح

4482. At yarışları caizdir.[4482]

٤٤٨٣–رَوَاحُ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ.

4483. Cumaya gitmek, her mükellefe vaciptir.[4483]

٤٤٨٤–رَوِّحُوا القُلُوبَ سَاعَةً فَسَاعَةً.

4484. Zaman zaman kalplerinizi dinlendirin![4484]

٤٤٨٥–رِياضُ الجَنَّةِ المَساجِدُ.ض

4485. Cennet bahçeleri, mescidlerdir.[4485]

4479 Ahmed, V, 411; Beyhakî, Şuab, III, 302.
4480 Taberânî, I, 372; Zehebî, Mîzân, IV, 163; Heysemî, III, 145.
4481 Ahmed, I, 364; Taberânî, XII, 156; Hâkim, II, 103.
4482 Râfiî, I, 270.
4483 Müttekî, nr. 21103, 21119.
4484 Müttekî, nr. 3454; Zebîdî, V, 308; Aclûnî, I, 524.
4485 Müttekî, nr. 20721.

رِيحُ الجَنَّةِ يُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمائَةِ عامٍ وَلاَ يَجِدُها مَنْ طَلَبَ الدُّنْيا بِعَمَلِ الآخِرَةِ.ض

4486. Cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeden duyulduğu halde, ahiret ameliyle dünyalık isteyen kimse onu duyamaz.[4486]

٤٤٨٧– رِيحُ الجَنُوبِ مِنَ الجَنَّةِ وَهِيَ الرِّيحُ اللَّواقِحُ الَّتِي ذَكَرَ اللهُ في كِتابِهِ فِيها مَنافِعُ لِلنَّاسِ والشَّمالُ مِنَ النَّارِ تَخْرُجُ فَتَمُرُّ بالجَنَّةِ فَيُصِيبُها نَفْحَةٌ مِنْها فَبَرْدُها مِنْ ذَلِكَ.ض

4487. Güney rüzgarı cennetten eser, o Allah'ın kitabında zikrettiği aşılayıcı rüzgar olup onda insanlara fayda vardır; kuzey rüzgarı ise cehennemden eser, cennetten geçerken ondan bir koku alır, serinliği ondandır.[4487]

٤٤٨٨–رِيحُ الوَلَدِ مِنْ رِيحِ الجَنَّةِ.ض

4488. Çocuk kokusu, cennet kokusudur.[4488]

٤٤٨٩– الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمنُ تَبارَكَ وَتَعالى ارْحَمُوا مَنْ في الأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ في السَّماءِ.

4489. Merhamet edene Allah merhamet eder, siz yerdekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin![4489]

٤٤٩٠–الرَّاشِي والمُرْتَشي في النَّارِ.

4490. Rüşvet veren de alan da cehennemdedir.[4490]

٤٤٩١–الرَّاكِبُ شَيْطَانٌ وَالرَّاكِبَانِ شَيْطَانَانِ وَالثَّلاثَةُ رَكْبٌ.

4486 Deylemî, II, 271.
4487 Ebu'ş-Şeyh, Azame, IV, 1305; Deylemî, II, 271.
4488 Heysemî, VIII, 156; Zebîdî, VI, 320; Müttekî, nr. 44426.
4489 Ahmed, II, 160; Hâkim, IV, 175; Beyhakî, Şuab, VII, 476.
4490 Taberânî, Sağîr, I, 28; Münzirî, III, 180; Heysemî, IV, 199; Müttekî, 15077.

4491. Bir binitli bir şeytan, iki binitli iki şeytandır, üç binitli ise bir gruptur.[4491]

٤٤٩٢– الرَّاكِبُ يَسِيرُ خَلْفَ الجَنَازَةِ والماشِي يَمْشِي خَلْفَها وأَمامَها وعَنْ يَمِينِها وَعَنْ يَسَارِهَا قَرِيباً مِنْها والسِّقْطُ يُصَلَّى عَلَيْهِ وَيُدْعى لِوَالِدَيْهِ بالمَغْفِرَةِ والرَّحْمَةِ.صح

4492. Binekli olan kişi cenazenin ardından, yaya ardı, önü, sağı ve solundan cenazeye yakın olarak gider; düşük doğan çocuğun cenaze namazı kılınır, ana babasına da dua edilir.[4492]

Rüyalar

٤٤٩٣–الرُّؤيا الصَّالِحَةُ مِنَ الله والحُلْمُ مِنَ الشَّيْطانِفإذا رَأى أحَدُكُمْ شَيئاً يَكْرَهُهُ فَلْيَنْفِثْ حِينَ يَسْتَيْقِظُ عَنْ يَسارِهِ ثَلاثاً وَلْيَتَعَوَّذْ بالله مِنْ شَرِّها فإنَّها لا تَضُرُّهُ.صح

4493. İyi rüyalar Allah'dan, karışık olanlar şeytandandır; kişi hoşlanmadığı bir şey görürse, uyanınca soluna üç defa tükürür gibi yapıp onun şerrinden Allah'a sığınsın; o takdirde rüyası, kendisine zarar veremez.[4493]

٤٤٩٤– الرُّؤيا الصَّالِحَةُ مِنَ الله والرُّؤيا السُّوءُ مِنَ الشَّيْطانِ فَمَنْ رَأى رُؤيا فَكَرِهَ مِنْهَا شَيْئاً فَلْيَنْفِثْ عَنْ يَسارِهِ وَلْيَتَعَوَّذْ بالله مِنَ الشَّيْطانِ فإنَّها لا تَضُرُّهُ وَلاَ يُخْبِرْ بِها أَحَداً فإنْ رَأى رُؤيا حَسَنَةً فَلْيَبَشِرْ وَلاَ يُخْبِرْ بِهَا إلاَّ مَنْ يُحِبُّ.صح

4494. Güzel rüya Allah'dan, kötü rüya şeytandandır; kişi hoşlanmadığı bir rüya gördüğünde sol tarafına tükürür gibi yapıp şeytandan Allah'a sığınsın; bunu yaptığında ona rüyası zarar veremez; onu kimseye de anlatmasın; güzel bir rüya görürse onu başkasına müjdelesin; onu da ancak sevdiği kimselere anlatsın!.[4494]

4491 Ebû Dâvûd, Cihâd, 86; Tirmizî, Cihâd, 4; Muvatta, İstizan 25.
4492 Ahmed, IV, 249; Hâkim, I, 517; Taberânî, XX, 430.
4493 Ahmed, V, 303; Beyhakî, Şuab, IV, 187.
4494 Müslim, Mukaddime 4; Ahmed, V, 303; Heysemî, VII, 181.

٤٤٩٥–الرُّؤيا ثَلاَثَةٌ فَبُشْرَى مِنَ اللهِ وَحَدِيثُ النَّفْسِ وَتَخْوِيفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذا رَأى أَحَدُكُمْ رُؤيا تَعْجِبُهُ فَلْيَقُصَّها إِنْ شاءَ عَلَى أَحَدٍ وَإِنْ رَأَى شَيْئاً يَكْرَهُهُ فَلاَ يَقُصُّهُ عَلَى أَحَدٍ وَلْيَقُمْ يُصَلِّي وَأَكْرَهُ الغُلَّ وأُحِبُّ القَيْدَ القَيْدَ ثَباتٌ في الدِّينِ.صح

4495. Rüyalar üç çeşittir; bir kısmı Allah'dan müjde, bir kısmı nefsin hayalleri, bir kısmı da şeytanın korkutmalarıdır; kişi hoşuna giden bir rüya gördüğünde isterse onu başkalarına anlatsın; hoşuna gitmeyen bir rüya gördüğü zaman ise onu kimseye anlatmadan kalkıp namaz kılsın; rüyada zincirle bağlanmayı hoş görmem, ayaklardan tutulmasını ise severim, zira o dinde sebata işarettir.[4495]

٤٤٩٦–الرُّؤيا عَلَى رِجْلِ طائِرٍ مَا لَمْ تُعَبَّرْ فإِذا عُبِّرَتْ وَقَعَتْ وَلاَ تَقُصَّهَا إِلا عَلَى وَادٍ أَوْ ذِي رَأْيٍ.صح

4496. Rüyalar tabir olunmadığı sürece bir kuşun ayağına bağlı gibidir, tabir olununca çözülürler; rüyaları sevdiğiniz veya ondan anlayan birine anlatın![4496]

٤٤٩٧–الرُّؤيا ثَلاَثَةٌ مِنْها تَهَاوِيلٌ مِنَ الشَّيْطانِ لِيُحْزِنَ ابْنَ آدَمَ وَمِنْهَا مَا يَهُمُّ بِهِ الرَّجُلُ في يَقَظَتِهِ فَيَرَاهُ فِي مَنَامِهِ وَمِنْهَا جُزءٌ مِنْ سَتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4497. Rüya üç çeşittir; biri insanı korkutmak için şeytanın ilkası, diğeri uyanıkken kafasına taktığı şeylerin rüyasına girmesi, üçüncüsü de peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüz olan şeklidir.[4497]

٤٤٩٨–الرُّؤيا الصَّالِحَةُ جُزءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4498. Doğru rüya, peygamberliğin kırkaltı cüzünden bir cüzdür.[4498]

٤٤٩٩– الرُّؤيا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4495 Ahmed, II, 395; Hâkim, III, 390; Müttekî, nr. 41385.
4496 Ahmed, IV, 10; İbni Ebî Şeybe, XI, 50; Taberânî, XIX, 206.
4497 Ahmed, II, 395; Hâkim, III, 390; Müttekî, nr. 41385.
4498 Ahmed, III, 126; Nesâî, Kübrâ, IV, 383.

4499. Sadık rüya, nübüvvetin yetmiş cüzünden bir cüzdür.[4499]

٤٥٠٠–الرُّؤيا الصَّالِحَةُ جُزءٌ مِنْ خَمْسَةٍ وَعِشْرِينَ جُزءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.ض

4500. Rüyay-ı saliha, nübüvvetin yirmibeş cüzünden bir cüzdür.[4500]

٤٥٠١– الرُّؤيا سِتَّةٌ المَرْأةُ خَيْرٌ والبَعِيرُ حَرْبٌ واللَّبِنُ فِطْرَةٌ والخُضْرَةُ جَنَّةٌ والسَّفِينَةُ نَجَاةٌ والتَّمْرُ رِزْقٌ.ض

4501. Rüya altı çeşit olup kadın hayra, deve korkuya, süt dine, yeşil cennete, gemi kurtuluşa, hurma da rızka yorumlanır.[4501]

Faiz

٤٥٠٢– الرِّبا سَبْعُونَ بَاباً والشِّرْكُ مِثْلُ ذَلِكَ.صح

4502. Faiz yetmiş çeşittir, şirk de onun kadardır. [4502]

٤٥٠٣–الرِّبا ثَلاثَةٌ وَسَبْعُونَ باباً.ض

4503. Faiz yetmiş üç çeşittir.[4503]

٤٥٠٤–الرِّبا ثَلاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَاباً أَيْسَرُها مِثْلُ أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ وَإِنَّ أَرْبَى الرِّبا عِرْضُ الرَّجُلِ المُسْلِمِ.صح

4504. Riba yetmiş üç çeşit olup en hafifi kişinin annesiyle ilişkiye girmesi, en büyüğü de müslümanın ırzını lekelemesi gibidir.[4504]

٤٥٠٥–الرِّبا وَإِنْ كَثُرَ فَإِنَّ عَاقِبَتَهُ تَصِيرُ إِلَى قُلٍّ.صح

4505. Faizli kazanç, çok gibi görünse de sonuç itibarıyla azdır.[4505]

4499 Ahmed, I, 315; İbni Adî, IV, 1473; Heysemî, VII, 172.
4500 Elbânî, Sahîha, nr. 1869.
4501 Ebû Yalâ, Mucem, I, 259; Deylemî, II, 279.
4502 Bûsırî, III, 34; Münâvî, IV, 50.
4503 Bûsırî, III, 34; Münâvî, IV, 50.
4504 Hâkim, II, 43; Beyhakî, Şuab, IV, 394.
4505 Ahmed, I, 395; İbni Adî, IV, 1333; Müttekî, nr. 9758.

٤٥٠٦– الرِّبا اثْنانِ وَسَبْعُونَ بَاباً أَدْنَاهَا مِثْلُ إِتْيانِ الرَّجُلِ أُمَّهُ وَإِنَّ أَرْبَى الرِّبَا اسْتِطالَةُ الرَّجُلِ فِي عَرْضِ أَخِيهِ.صح

4506. Riba yetmişiki çeşit olup en küçüğü kişinin annesiyle ilişkiye girmesi, en büyüğü de din kardeşinin ırzını lekelemesi gibidir.[4506]

٤٥٠٧–الرِّبا سَبْعُونَ حَوْباً أَيْسَرُها أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ.صح

4507. Faiz yetmiş çeşit olup en düşüğü kişinin anasıyla ilişkiye girmesi gibidir.[4507]

Çeşitli Hadisler

٤٥٠٨–الرَّبْوَةُ الرَّمْلَةُ.ض

4508. Rebve, yüksek yer demektir.[4508]

٤٥٠٩–الرَّجُلُ جَبَّارٌ.صح

4509. Hayvanın ayağıyla zarar verdiği şeyin tazminatı yoktur.[4509]

٤٥١٠–الرَّجُلُ الصَّالِحُ يَأْتِي بالخَبَرِ الصَّالِحِ والرَّجُلُ السُّوءِ يَأْتِي بالخَبَرِ السُّوءِ.ض

4510. İyi insan iyi haber, kötü insan kötü haber getirir.[4510]

٤٥١١–الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرِ دَابَّتِهِ وأَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ إِذَا رَجَعَ.صح

4511. Kişi bineğinin ön tarafına binmeye, bir yerden döndüğünde önceki yerine oturmaya herkesten daha çok hak sahibidir.[4511]

٤٥١٢–الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرِ دَابَّتِهِ وَبِصَدْرِ فِرَاشِهِ وأَنْ يَؤُمَّ فِي رَحْلِهِ.صح

4506 Müttekî, nr. 9759.

4507 İbni Ebî Şeybe, VI, 561; Münzirî, III, 504; Müttekî, nr. 9755.

4508 Müttekî, nr. 2914; Bu kelime "وآويناهما الي ربوة : *Biz İsa'yı ve annesini yüksek bir yere yerleştirdik*" ayetinde geçmektedir; Müminun (23), 50.

4509 Beyhakî, VIII, 343; Müttekî, nr. 39867.

4510 İbni Adî, V, 261; Ebû Nuaym, III, 95; İbni Asâkir, VL, 361.

4511 Ahmed, III, 32; Heysemî, VIII, 61.

4512. Kişi bineğinin ön tarafına, meclisinin başına ve emri altındakilere imam olmaya daha layıktır.[4512]

٤٥١٣– الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرِ دابَّتِهِ وَصَدْرِ فِرَاشِهِ والصَّلاةِ فِي مَنْزِلِهِ إِلا إِماماً يُجْمَعُ النَّاسُ عَلَيْهِ.صح

4513. Kişi bineğinin ön tarafına, meclisinin başına, evinde daha yetkili kimse dışında insanları toplayıp onlara imam olmaya daha layıktır.[4513]

٤٥١٤–الرَّجُلُ أَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ وَإِنْ خَرَجَ لِحَاجَتِهِ ثُمَّ عادَ فَهُوَ أَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ.صح

4514. Kişi oturduğu yere daha çok hak sahibidir, bir ihtiyacı için dışarı çıkıp sonra dönerse oturduğu yere öncelikli olarak hak sahibidir[4514]

٤٥١٥– الرَّجُلُ أَحَقُّ بِهِبَتِهِ مَا لَمْ يُثَبْ مِنْهَا.ض

4515. Karşılığı verilmediği sürece kişi, hibesini geri alma hakkına sahiptir.[4515]

٤٥١٦– الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ.ح

4516. Kişi dostunun dini üzeredir, biriniz kiminle dostluk ettiğine iyi baksın![4516]

٤٥١٧–الرَّجْمُ كَفَّارَةُ ما صَنَعَتْ.صح

4517. Recim cezası, kişinin yaptığı suça keffaret olur.[4517]

Sıla-i Rahim

٤٥١٨–الرَّحِمُ شُجْنَةٌ مُعَلَّقَةٌ بِالعَرْشِ.صح

4518. Akrabalık bağlarının kökleri, Arş'a kadar uzanır.[4518]

4512 Taberânî, XXII, 414; Heysemî, VIII, 108.
4513 Taberânî, XXII, 414; Heysemî, VIII, 108.
4514 Ahmed, III, 422; Münzirî, IV, 52; Müttekî, nr. 25414.
4515 İbni Ebî Şeybe, VI, 474; Dârekutnî, III, 43; Müttekî, nr. 46160.
4516 Abd b. Humeyd, s. 418.
4517 Nesâî, Kübrâ, IV, 305; Taberânî, VII, 319.
4518 Münzirî, III, 338; Zebîdî, VI, 311.

٤٥١٩– الرَّحِمُ مُعَلَّقَةٌ بِالعَرْشِ تَقُولُ مَنْ وَصَلَنِي وَصَلَهُ اللهُ ومَنْ قَطَعَنِي قَطَعَهُ اللهُ.صح

4519. Sıla-i rahim Arş'a asılıdır; onunla ilişkisini kesmeyen Allah'la ilişkisini kesmemiş, kesen de Allah'la ilişkisini kesmiş olur.[4519]

٤٥٢٠–الرَّحِمُ شُجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمنِ قَالَ اللهُ مَنْ وَصَلَكِ وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَكِ قَطَعْتُهُ.صح

4520. Sıla-i rahim rahmandan bir şubedir, onunla ilişkisini kesmeyen Allah'la ilişkisini kesmemiş, kesen de Allah'la ilişkisini kesmiş demektir.[4520]

Çeşitli Hadisler

٤٥٢١– الرَّحْمَةُ عِنْدَ اللهِ مائَةُ جُزْءٍ فَقَسَمَ بَيْنَ الخَلاَئِقِ جُزْءاً وَأَخَّرَ تِسْعاً وَتِسْعِينَ إِلَى يَوْمِ القِيامَةِ.صح

4521. Allah katındaki rahmet yüz parça olup Allah onun bir parçasını mahlukatı arasında paylaştırdı; diğer doksan dokuzunu ise kıyamet gününe bıraktı.[4521]

٤٥٢٢–الرَّحْمَةَ تَنْزِلُ عَلَى الإِمَامِ ثُمَّ عَلَى مَنْ على يَمِينِهِ الأَوَّلِ فالأَوَّلِ.ح

4522. Rahmet önce imamın üzerine iner; sonra sağındaki kişiye, sonra da sırasıyla diğerlerine iner. [4522]

٤٥٢٣– الرِّزْقُ إِلَى بَيْتٍ فِيهِ السَّخَاءُ أَسْرَعُ مِنَ الشَّفْرَةِ إِلَى سَنَامِ البَعِيرِ.ض

4523. İçinde cömertlik olan eve rızkın gelişi, devenin hörgücüne bıçağın gelişinden daha çabuk gelir.[4523]

٤٥٢٤–الرِّزْقُ أَشَدُّ طَلَباً لِلْعَبْدِ مِنْ أَجَلِهِ.ض

4524. Rızık kişiyi ecelinden daha fazla arar.[4524]

4519 Müslim, Birr 6; Zebîdî, VI, 311.
4520 Buhârî, Müfred, I, 34; Beyhakî, VII, 26.
4521 Müttekî, nr. 10393.
4522 Deylemî, II, 284.
4523 Râfiî, IV, 120.
4524 Müttekî, nr. 507; Aclûnî, I, 266.

٤٥٢٥– الرَّضَاعُ يُغَيِّرُ الطِّبَاعَ.ض

4525. Süt emme, fıtratı değiştirir.[4525]

٤٥٢٦–الرَّضَاعُ يُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الوِلاَدَةُ.ض

4526. Doğumun haram kıldığını süt emzirme de haram kılar.[4526]

٤٥٢٧–الرَّعْدُ مَلَكٌ مِنْ مَلاَئِكَةِ اللهِ مُوَكَّلٌ بالسَّحَابِ مَعَهُ مَخَارِيقُ مِنْ نَارٍ يَسُوقُ بِهَا السَّحابَ حَيْثُ شاءَ اللهُ.صح

4527. Şimşek, Allah'ın melekleri içinde bulutlardan sorumlu olan melektir; Allah onları ellerinde bulunan ateşten kamçılarla istediği yerlere doğru sevkeder.[4527]

٤٥٢٨–الرَّفَثُ الإِعْرَابَةُ والتَّعْرِيضُ لِلنِّساءِ بالجَمَاعِ والفُسُوقُ المَعَاصِي كُلُّهَا والجِدَالُ الرَّجُلِ صاحِبَهُ.صح

4528. Rafes, kişinin eşine onu ilişkiye hazırlayacak sözler söylemesi, füsuk, her türlü günah, cidal de kişinin arkadaşıyla tartışmasıdır.[4528]

Rıfk

٤٥٢٩–الرِّفْقُ رَأْسُ الحِكْمَةِ.ض

4529. Yumuşak huyluluk, hikmetin başıdır.[4529]

٤٥٣٠– الرِّفْقُ فِي المَعِيشَةِ خَيْرٌ مِنْ بَعْضِ التِّجَارَةِ.ض

4530. Geçim temininde yumuşak davranmak, bir kısım ticaretten daha hayırlıdır.[4530]

4525 Müttekî, nr. 15653; Aclûnî, I, 519.
4526 Müttekî, nr. 15654.
4527 Müttekî, nr. 15207; Zebîdî, IX, 125; Elbânî, Sahîha, nr. 1872.
4528 Müttekî, nr. 2971, 11819; Rafes kelimesi için bk. Bakara (2), 187.
4529 Kudâî, I, 64; Deylemî, II, 280.
4530 İbni Adî, II, 651; Heysemî, IV, 74; Müttekî, nr. 5445.

٤٥٣١—الرِّفْقُ بِهِ الزِّيادَةُ وَالبَرَكَةُ وَمَنْ يُحْرَمِ الرِّفْقَ يُحْرَمِ الخَيْرَ.

4531. Malın artışı ve bereketi kanaatkarlığa bağlıdır, kanaatkarlıktan mahrum olan hayır ve bereketten de mahrum olur.[4531]

٤٥٣٢—الرِّفْقُ يُمْنٌ والخَرْقُ شُؤْمٌ.ض

4532. Yumuşaklık bereket, sertlik ise bereketsizliktir.[4532]

٤٥٣٣—الرِّفْقُ يُمْنٌ والخُرْقُ شُؤْمٌ وَإِذَا أَرَادَ اللهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْراً أَدْخَلَ عَلَيْهِمْ بَابَ الرِّفْقِ فَإِنَّ الرِّفْقَ لَمْ يَكُنْ في شَيءٍ قَطُّ إِلا زَانَهُ وَإِنَّ الخَرَقَ لَمْ يَكُنْ في شَيْءٍ قَطُّ إِلا شانَهُ الحَياءُ مِنْ الإِيمَانِ وَالإِيمانُ في الجَنَّةِ وَلَوْ كَانَ الحَياءُ رَجُلاً لَكانَ رَجُلاً صالِحاً وَإِنَّ الفُحْشَ مِنَ الفُجُورِ وَإِنَّ الفُجُورَ فِي النَّارِ وَلَوْ كَانَ الفُحْشُ رَجُلاً لَكَانَ رَجُلاً سُوءاً وَإِنَّ اللهَ لَمْ يَخْلُقْنِي فَحَّاشاً.ض

4533. Yumuşaklık bereket, sertlik ise bereketsizliktir; Allah Teala bir ev halkı hakkında hayır dilediği zaman onlara yumuşaklık ihsan eder; yumuşaklık bulunduğu bir yeri süsler, sertlik ise çirkinleştirir; haya da imandan olup kişiyi cennete götürür; eğer haya bir kişiliğe bürünseydi, iyi bir kişi olurdu; hayazsızlık da günahlardan olup kişiyi cehenneme götürür; eğer o da bir kişiliğe bürünseydi kötü bir kişi olurdu; Allah Teala beni kötü şeyler yapmak için göndermedi.[4533]

Çeşitli Hadisler

٤٥٣٤—الرُّقْبى جَائِزَةٌ.صح

4534. Rukba caizdir.[4534]

٤٥٣٥—الرَّقُوبُ الَّتِي لا يَمُوتُ لَها وَلَدٌ.صح

4531 Taberânî,.II, 348; Heysemî, VIII, 18.

4532 İbni Adî, VI, 2196; Münzirî, III, 416; Heysemî, VIII, 19; Müttekî, nr. 5447.

4533 İbni Adî, VI, 2196; Münzirî, III, 416; Heysemî, VIII, 19; Müttekî, nr. 5447.

4534 Müttekî, nr. 46182; Rukba, bir kimsenin, başka birine "Şu evimi oturman için sana veriyorum. Eğer ben senden evvel ölürsem ev senin, sen evvel ölürsen ev benim" diyerek bir malını vermesidir.

4535. Rakub, çocuğu ölmemiş kadındır.[4535]

٤٥٣٦– الرَّقُوبُ كُلُّ الرَّقُوبِ الَّذِي لَهُ وَلَدٌ فَماتَ وَلَمْ يُقَدِّمْ مِنْهُمْ شَيْئاً.صح

4536. Asıl rakub, bütün çocukları hayattayken kendisi ölen kişidir.[4536]

٤٥٣٧–الرَّقُوبُ الَّذِي لا فَرَطَ لَهُ.صح

4537. Rakub, kendinden önce çocuğu ölmeyen kişidir.[4537]

٤٥٣٨–الرِّكازُ الذي يَنْبُتُ في الأَرْضِ.ض

4538. Define, yer altında gömülü olandır.[4538]

٤٥٣٩– الرِّكازُ الذَّهَبُ والفِضَّةُ الَّذِي خَلَقَهُ الله في الأَرْضِ يَوْمَ خُلِقَتْ.ض

4539. Define, Allah'ın yeryüzünü yarattığı günde içine koyduğu altın ve gümüş madenleridir.[4539]

٤٥٤٠– الرَّكْبُ الَّذِي مَعَهُمْ الجِلْجِلُ لا تَصْحَبُهُمُ المَلائِكَةُ.صح

4540. Melekler yanlarında çan sesi olan kervana eşlik etmezler.[4540]

٤٥٤١–الرَّكْعَتانِ قَبْلَ صَلاةِ الفَجْرِ إِدْبارُ النُّجُومِ وَالرَّكْعَتانِ بَعْدَ المَغْرِبِ إِدْبارُ السُّجُودِ.صح

4541. Sabah namazından önceki iki rekat yıldızların batışından, akşam namazından sonraki iki rekat namaz da secdelerin ardından kılınan namazlardır.[4541]

٤٥٤٢–الرُّكْنُ وَالمَقامُ ياقُوتَتانِ مِنْ يَوَاقِيتِ الجَنَّةِ.صح

4535 Müttekî, nr. 6557.

4536 Ahmed, V, 367; Heysemî, VIII, 69.

4537 Müttekî, nr. 6558.

4538 Beyhakî, IV, 152; Ebû Yalâ, XI, 489; Heysemî, III, 78.

4539 Beyhakî, IV, 152; Heysemî, III, 78; Müttekî, nr. 10962.

4540 Müttekî, nr. 17568.

4541 Hâkim, I, 465; Hadiste, "و من الليل فسبحه وأدبار النجوم: *Gecenin bir kısmında ve yıldızların batışı sırasında onu tesbih et*" Tûr (52), 49, ayeti ile "و من الليل فسبحه وأدبار السجود: *Gecenin bir kısmında ve secdelerin ardından onu tesbih et*" Kâf (50), 40 ayetinin tefsirine işaret edilmektedir.

4542. Rükün ve Makam, cennet yakutlarından iki yakuttur.[4542]

٤٥٤٣– الرُّكْنُ يَمَانٍ.ض

4543. Rükün, Yemenlidir.[4543]

٤٥٤٤–الرَّمْيُ خَيْرُ مَا لَهَوْتُمْ بِهِ.

4544. Atıcılık, eğlendiğiniz şeylerin en hayırlısıdır.[4544]

٤٥٤٥– الرَّهْنُ مَرْكُوبٌ وَمَحْلُوبٌ.صح

4545. Rehine hayvana binildiği gibi, sütü de içilir.[4545]

٤٥٤٦–الرَّهْنُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ وَيَشْرَبُ لَبَنُ الدَّرِّ إِذَا كَانَ مَرْهُوناً.صح

4546. Rehin hayvana nafakası karşılığında hem binilir, hem de sütü de içilir.[4546]

٤٥٤٧–الرَّواحُ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ والغُسْل كاغْتِسالِهِ مِنَ الجَنَابَةِ.صح

4547. Cuma günü namaza gitmek her mükellefe vacip, o günkü gusül de cünüplükten yıkanmak gibidir.[4547]

٤٥٤٨–الرَّوْحَةُ وَالغَدْوَةُ في سَبِيلِ الله أَفْضَلُ مِنَ الدُّنْيا وَمَا فِيها.صح

4548. Allah yolunda bir sabah ve akşam yürüyüşü dünyadan ve dünya içindekilerden daha hayırlıdır.[4548]

٤٥٤٩–الرِّيحُ مِنْ رَوْحِ الله تَأْتِي بالرَّحْمَةِ وَتَأْتِي بالعَذَابِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهَا فَلاَ تَسُبُّوهَا وَاسْأَلُوا الله خَيْرَهَا وَاسْتَعِيذُوا بالله مِنْ شَرِّها.صح

4542 Hâkim, I, 627; Beyhakî, V, 75.
4543 Ukaylî, I, 150.
4544 Müttekî, nr. 10839.
4545 Dârekutnî, III, 34; Hâkim, II, 67.
4546 İbni Hibbân, XIII, 261; Deylemî, II, 283.
4547 Taberânî, XXIII, 195.
4548 Müslim, İmâre 113.

4549. Rüzgar Allah'ın emriyle hareket eden şeylerden olup rahmet getirdiği gibi azab da getirir; onun estiğini gördüğünüzde ona sövmeyin, Allah'dan hayrını isteyip şerrinden ona sığının.[4549]

٤٥٥٠–الرِّيحُ تُبْعَثُ عَذَاباً لِقَوْمٍ وَرَحْمَةً لآخَرِينَ.ض

4550. Rüzgar bir topluluğa azab, bir başka topluluğa da rahmet olarak gönderilir.[4550]

٤٥٥١–زَادَكَ اللهُ حِرْصاً وَلاَ تَعُدْ.صح

4551. Allah hırsını artırsın, bir daha öyle yapma![4551]

٤٥٥٢– زَادَنِي رَبِّي صَلاَةً وَهِيَ الوِتْرُ وَوَقْتُهَا مَا بَيْنَ العِشاءِ إِلَى طُلُوعِ الفَجْرِ.صح

4552. Rabbim bana vitir namazı diye bir namaz daha ilave etti, onun vakti yatsıyla fecrin doğuşu arasıdır.[4552]

٤٥٥٣–زَارَ رَجُلٌ أَخاً لَهُ فِي قَرْيَةٍ فَأَرْصَدَ اللهُ لَهُ مَلَكاً عَلَى مَدْرَجَتِهِ فَقَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أَخاً لِي فِي هذِهِ القَرْيَةِ فَقَالَ : هَلْ لَهُ عَلَيْكَ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا. قَالَ لا إِلاَّ أَنِّي أُحِبُّهُ فِيالله قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللهِ إِلَيْكَ أَنَّ اللهَ أَحَبَّكَ كَمَا أَحْبَبْتَهُ.صح

4553. Adamın biri köyde yaşayan din kardeşini ziyarete gitti, Allah Teala onun yolu üzerine insan şeklinde bir melek göndedi, melek ona nereye gittiğini sordu; adam köydeki din kardeşini ziyarete gittiğini söyledi, melek ona orada bir menfaatinin olup olmadığını sordu, adam olmadığını, sadece onu Allah için ziyarete gideceğini söyledi, bunun üzerine melek adama, *"Ben Allah'ın sana gönderdiği bir elçiyim, senin onu sevdiğin gibi, Allah da seni sevmektedir!"* dedi.[4553]

4549 Buhârî, Müfred, I, 251; Hâkim, IV, 318.

4550 Müttekî, nr. 23557.

4551 Ahmed, V, 45; Nesâî, Kübrâ, I, 302; Namaza geç gelip saf arkasında tekbir alan bir sahabiye, saf içine girmeden bu şekilde yapmaması söylenmiştir.

4552 Ahmed, V, 242; Heysemî, II, 239.

4553 Müttekî, nr. 24663.

٤٥٥٤– زُرِ القُبُورَ تَذْكُرْ بِهَا الآخِرَةَ واغْسِلِ المَوْتَى فَإِنَّ مُعَالَجَةَ جَسَدٍ خاوٍ مَوْعِظَةٌ بَلِيغَةٌ وَصَلِّ عَلَى الجَنَائِزِ لَعَلَّ ذٰلِكَ يحْزُنُكَ فَإِنَّ الحَزِينَ فِي ظِلِّ اللهِ يَوْمَ القِيامَةِ يَتَعَرَّضُ لِكُلِّ خَيْرٍ.صح

4554. Kabirleri ziyaret ederek ahireti hatırlayın, ölüleri yıkayın, zira cansız ve soğuk cesede dokunmada çok tesirli bir öğüt vardır, cenaze namazlarını kılın, belki o sizi hüzünlendirir, hüzünlü kişi kıyamet günü Allah'ın Arş'ının gölgesinde gölgelenip her hayra mazhar olur.[4554]

٤٥٥٥–زُرْ غِبّاً تَزْدَدْ حُباً.ح

4555. Ara ara ziyaret etki, sevgin artsın. [4555]

٤٥٥٦–زُرْ فِي اللهِ فَإِنَّهُ مَنْ زَارَ فِي اللهِ شَيَّعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ.ض

4556. Allah için ziyaret et, Allah için ziyarete giden kişiye yetmişbin melek arkadaşlık eder.[4556]

Zekat

٤٥٥٧– زَكَاةُ الفِطْرِ فَرْضٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حُرٍّ وَعَبْدٍ ذَكَرٍ وأُنْثى مِنَ المُسْلِمِينَ صاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ صاعٌ مِنْ شَعِيرٍ.صح

4557. Fıtır sadakası bütün müslümanlara farzdır, müslümanlardan hür ile köle, erkek ile kadınların hurma ve arpadan bir sa vermeleri gerekir.[4557]

٤٥٥٨–زَكَاةُ الفِطْرِ طُهْرَةٌ لِلصائِمِ مِنَ اللَّغْوِ والرَّفَثِ وَطُعْمَةٌ لِلْمَساكِينِ مَنْ أَدَّاهَا قَبْلَ الصَّلاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ وَمَنْ أَدَّاها بَعْدَ الصَّلاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقاتِ.ض

4558. Fıtır sadakası oruç tutan için boş söz ve günahlardan temizlik, fakirler için ise bir rızık, onu bayram namazından önce ödeyen kişi için

---

4554 Hâkim, I, 533; Beyhakî, Şuab, VII, 15.

4555 Taberânî, IV, 26; Hâkim, III, 347; Münzirî, III, 366; Heysemî, VIII, 75; Müttekî, nr. 24778.

4556 Ebû Nuaym, V, 205; Müttekî, nr. 24664; Aclûnî, I, 529.

4557 Dârekutnî, II, 140; Beyhakî, IV, 162.

o makbul bir sadakadır; namazdan sonra ödeyen kimse için ise normal bir sadaka olur.[4558]

٤٥٥٩– زَكَاةُ الفِطْرِ عَلَى كُلِّ حُرَ وَعَبْدٍ ذَكَرٍ وأُنْثى صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ فَقِيرٍ وَغَنِي صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ قَمْحٍ.ض

4559. Fıtır sadakası hür ile köle, erkek ile kadm, küçük ile büyük, fakir ile zengin bütün herkese hurmadan bir sa, buğdaydan ise yarım sa gerekir.[4559]

٤٥٦٠–زَكَاةُ الفِطْرِ عَلَى الحَاضِرِ وَالبَادِي.ض

4560. Fıtır sadakası, şehirli ve köylülere gerekir.[4560]

Çeşitli Hadisler

٤٥٦١–زَمْزَمُ طَعامُ طُعْمٍ وَشِفاءُ سُقْمٍ.صح

4561. Zemzem aç olanlara gıda, hasta olanlara da şifadır.[4561]

٤٥٦٢– زَمْزَمُ حَفْنَةٌ مِنْ جَنَاحِ جِبْرِيلَ.

4562. Zemzem, Cibril'in kanadıyla açtığı bir çukurdur.[4562]

٤٥٦٣– زَمِّلُوهُمْ بِدِمائِهِمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ كَلْمٍ يُكْلَمُ في الله إِلاَّ وَهُوَ يَأْتِي يَوْمَ القِيَامَةِ يَدْمَأُ لَوْنُهُ لَوْنُ الدَّمِ وَرِيحُهُ رِيحُ المِسْكِ.صح

4563. Şehidleri kanlarıyla defnedin; Allah yolunda alınan yaraların kanı, kan renginde, kokusu ise misk kokusunda olarak mahşere gelir.[4563]

٤٥٦٤– زِنَى العَيْنَيْنِ النَّظَرُ.صح

4558 Dârekutnî, II, 138; Beyhakî, IV, 162.
4559 Ahmed, II, 277; Beyhakî, IV, 164; Heysemî, III, 80; Müttekî, nr. 24126.
4560 Beyhakî, IV, 173.
4561 İbni Adî, VI, 230; Heysemî, III, 286; Müttekî, nr. 34780.
4562 Müttekî, nr. 34781.
4563 Deylemî, II, 294.

4564. Gözlerin zinası, harama bakmaktır.[4564]

٤٥٦٥–زِنْ وَأَرْجِحْ.صح

4565. Tart, tartıda da fazla yap![4565]

٤٥٦٦– زِنَى اللِّسَانِ الكَلاَمُ.ض

4566. Dilin zinası, konuşmaktır.[4566]

٤٥٦٧– زِنِي شَعْرَ الحُسَيْنِ وَتَصَدَّقِي بِوَزْنِهِ فِضَّةً وَأَعْطِي القَابِلَةَ رِجْلَ العَقِيقَةِ.صح

4567. Hüseyin'in saçlarını tartıp ağırlığınca gümüş tasadduk edip ebe kadına da kesilen kurbanın ayağını verin![4567]

٤٥٦٨– زَوِّجُوا الأَكْفاءَ وَتَزَوَّجُوا الأَكْفَاءَ وَاخْتَارُوا لِنُطَفِكُمْ وَإِيَّاكُمْ والزِّنْجَ فَإِنَّهُ خَلْقٌ مُشَوَّهٌ.ض

4568. Birbirleriyle denk olanları evlendirdiğiniz gibi, denginiz olanlarla da evlenin; nutfeleriniz için iyi tercih yapın; zencilerden sakının; zira onlar sevimsiz varlıklardır.[4568]

٤٥٦٩– زَوِّجُوا أَبْنَاءَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ.ض

4569. Oğullarınızı ve kızlarınızı evlendirin.[4569]

٤٥٧٠– زَوَّدَكَ اللهُ التَّقْوى وَغَفَرَ ذَنْبَكَ وَيَسَّرَ لَكَ الخَيْرَ حَيْثُمَا كُنْتَ.

4570. Allah seni takva ile azıklandırıp günahlarını bağışlasın, her nereden olursan sana hayrı kolaylaştırsın.[4570]

٤٥٧١– زَوِّدُوا أَمْوَاتَكُمْ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ.ض

4564 Müslim, Mukaddime 5; Ahmed, II, 276; Heysemî, VI, 256.
4565 Ahmed, IV, 352; Hâkim, II, 30; Müttekî, nr. 9960-9961.
4566 Zebîdî, VII, 434; Müttekî, nr. 13057; Aclûnî, I, 533.
4567 Hâkim, III, 179; Beyhakî, IX, 304; Müttekî, nr. 46002.
4568 İbnü'l-Cevzî, II, 233; Müttekî, nr. 44694; Aclûnî, I, 534.
4569 Deylemî, II, 292.
4570 Irâkî, I, 248; Müttekî, nr. 17481; Zebîdî, IV, 325.

4571. Ölmek üzere olanlarınızı lailaheillallahla azıklandırın.[4571]

٤٥٧٢– زُورُوا القُبُورَ فَإِنَّها تُذَكِّرُكُمُ الآخِرَةَ.صح.

4572. Kabirleri ziyaret edin, o size ahireti hatırlatır.[4572]

٤٥٧٣– زُورُوا القُبُورَ وَلاَ تَقُولُوا هَجْراً.صح

4573. Kabirleri ziyaret edin, boş sözler söylemeyin.[4573]

Süsler

٤٥٧٤– زَيْنُ الحَاجِّ أَهْلُ اليَمَنِ.ض

4574. Hacıların süsü, Yemenliler'dir.[4574]

٤٥٧٥– زَيْنُ الصَّلاَةِ الحِذَاءُ.ض

4575. Namazın süsü, ayakkabılardır.[4575]

٤٥٧٦– زَيِّنُوا القُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ.صح

4576. Kuran'ı seslerinizle süsleyin.[4576]

٤٥٧٧– زَيِّنُوا القُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتَ الحَسَنَ يَزِيدُ القُرْآنَ حُسْناً.صح

4577. Kuran'ı seslerinizle süsleyin, güzel ses Kuran'ın güzelliğini artırır.[4577]

٤٥٧٨– زَيِّنُوا أَعْيادَكُمْ بالتَّكْبِيرِ.

4578. Bayramlarınızı tekbirlerle süsleyin.[4578]

4571 Deylemî, II, 293.
4572 Müslim, Cenaiz 36; Ahmed, II, 441; Müttekî, nr. 22551.
4573 İbni Ebî Şeybe, III, 242; Beyhakî, IV, 77; Heysemî, III, 58.
4574 Zebîdî, IV, 439; Heysemî, X, 55.
4575 İbni Adî, VI, 6156; Heysemî, II, 54; Müttekî, nr. 20853.
4576 Ahmed, IV, 283; İbni Huzeyme, III, 26.
4577 Ahmed, IV, 283; İbni Huzeyme, III, 26; Müttekî, nr. 2766-2767.
4578 Münzirî, II, 153; Heysemî, II, 197; Müttekî, nr. 24094.

٤٥٧٩- زَيِّنُوا العِيدَيْنِ بالتَّهْلِيلِ والتَّكْبِيرِ والتَّحْمِيدِ والتَّقْدِيسِ.ح

4579. Bayramlarınızı tehlil, tekbir, tahmid ve takdislerle süsleyin.[4579]

٤٥٨٠- زَيِّنُوا مَجَالِسَكُمْ بالصَّلاَةِ عَلَيَّ فَإِنَّ صَلاَتَكُمْ عَلَيَّ نُورٌ لَكُمْ يَوْمَ القِيامَةِ.ض

4580. Meclislerinizi bana salat getirmekle süsleyin, bana getirdiğiniz salatlar, kıyamet gününde size birer nur olur.[4580]

٤٥٨١- زَيِّنُوا مَوَائِدَكُمْ بالبَقْلِ فَإِنَّهُ مَطْرَدَةٌ لِلشَّيْطانِ مَعَ التَّسْمِيَةِ.ض

4581. Sofralarınızı yeşilliklerle süsleyin, o besmeleyle birlikte şeytanı defeder.[4581]

Çeşitli Hadisler

٤٥٨٢- الزَّائِرُ أَخاهُ المُسْلِمَ أَعْظَمُ أَجْراً مِنَ المَزُورِ.ض

4582. Müslüman kardeşini ziyaret eden, ecir bakımından ziyaret edilenden daha çok sevap alır.[4582]

٤٥٨٣-الزَّائِرُ أَخاهُ فِي بَيْتِهِ الآكِلُ مِنْ طَعَامِهِ أَرْفَعُ دَرَجَةً مِنَ المُطْعِمِ لَهُ.ض

4583. Müslüman kardeşini evinde ziyaret ederek onun yemeğinden yiyen kişi, kendisine yemek yediren o kardeşinden daha üstün derecededir.[4583]

٤٥٨٤- الزَّانِي بِحَلِيلَةِ جَارِهِ لاَ يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِ يَوْمَ القِيامَةِ وَلاَ يُزَكِّيه وَيَقُولُ لَهُ ادْخُل النَّارَ مَعَ الدَّاخِلِينَ.ض

4584. Komşusunun hanımıyla zina eden kişiye kıyamet günü Allah Teala bakmayıp onu temize çıkarmaz ve ona, *"Girenlerle birlikte cehenneme gir!"* der.[4584]

4579 Ebû Nuaym, II, 288; Deylemî, II, 291.
4580 Deylemî, II, 291.
4581 Müttekî, nr. 40781; Aclûnî, I, 536.
4582 Müttekî, nr. 24665.
4583 Hatîb, IV, 21; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 743.
4584 Deylemî, II, 301.

٤٥٨٥– الزَّبانِيَةُ إِلَى فَسَقَةِ حَمَلَةِ القُرْآنِ أَسْرَعُ مِنْهُمْ إِلَى عَبَدَةِ الأَوْثَانِ فَيَقُولُونَ يُبْدَأُ بِنَا قَبْلَ عَبَدَةِ الأَوْثانِ فَيُقالُ لَهُمْ : لَيْسَ مَنْ يَعْلَمُ كَمَنْ لا يَعْلَمُ.ض

4585. Zebaniler fasık Kuran hafızlarını puta tapanlardan daha çabuk yakalarlar, onlar, *"Bize putperestlerden önce mi davranılıyor"* derler; bunun üzerine kendilerine, *"Bilenler bilmeyenler gibi olur mu?"* denilir.[4585]

٤٥٨٦– الزَّبِيبُ وَالتَّمْرُ هُوَ الخَمْرُ.صح

4586. Üzümle hurma, şarabın kaynağıdır.[4586]

٤٥٨٧– الزُّبَيْرُ ابنُ عَمَّتِي وَحَوَارِيِّي مِنْ أُمَّتي.صح

4587. Zübeyr amcaoğlum ve ümmetim içinde havarimdir.[4587]

٤٥٨٨– الزُّرْقَةُ فِي العَيْنِ يُمْنٌ.

4588. Mavi gözlülük berekettir.[4588]

٤٥٨٩– الزَّكَاةُ قَنْطَرَةُ الإِسْلاَمِ.ح

4589. Zekat İslam'ın köprüsüdür.[4589]

٤٥٩٠– الزَّكَاةُ فِي هذِهِ الأَرْبَعَةِ الحِنْطَةِ والشَّعِيرِ والزَّبِيبِ والتَّمْرِ.ح

4590. Zekat dört şeyden buğday, arpa, kuru üzüm ve hurmadan verilir.[4590]

٤٥٩١– الزِّنى يُورِثُ الفَقْرَ.ح

4591. Zina fakirlik getirir.[4591]

٤٥٩٢–الزِّنْجِي إِذَا شَبِعَ زَنَى. وَإِذَا جَاعَ سَرَقَ وَإِنَّ فِيهِمْ لَسَمَاحَةً وَنَجْدَةً.ض

4585 Ebû Nuaym, VIII, 267; Münzirî, I, 124; Müttekî, nr. 29005.
4586 Nesâî, Eşribe 3; Hâkim, IV, 141; Müttekî, nr. 13174.
4587 Ahmed, III, 314; Nesâî, Kübrâ, V, 60; Beyhakî, VI, 367; Hatîb, V, 126.
4588 İbnü'l-Cevzî, I, 162; İbni Arrâk, I, 200; Aclûnî, I, 529.
4589 Taberânî, Evsat, VIII, 380; Beyhakî, Şuab, III, 195; Heysemî, II, 62.
4590 Elbânî, Sahîha, nr. 879.
4591 Beyhakî, Şuab, IV, 363; Kudâî, I, 73; Deylemî, II, 302.

4592. Zenci karnı doyduğu zaman zina eder, acıktığında çalar, onlar arasında kahraman ve yiğit olanlar da vardır.[4592]

Zühd

٤٥٩٣–الزَّهَادَةُ فِي الدُّنْيا لَيْسَتْ بِتَحْرِيمِ الحَلاَلِ وَلاَ إِضَاعَةِ المَالِ وَلكِنِ الزَّهادَةُ فِي الدُّنْيا أَنْ لاَ تَكُونَ بِمَا فِي يَدَيْكَ أَوْثَقَ مِنْكَ بِمَا فِي يَدِ اللهِ وأَنْ تَكُونَ فِي ثَوَابِ المُصِيبَةِ إِذَا أَنْتَ أُصِبْتَ بِهَا أَرْغَبَ مِنْكَ فِيهَا لَوْ أَنَّها أُبْقِيَتْ لَكَ.ض

4593. Zühd, helali haram kılıp malı boşu boşuna harcamamak değildir; zühd, Allah'ın elindekine kendi elindekinden daha fazla güvenmen ve musibete uğrayıp sıkıntısını çektiğin sırada onun sevabına istekli olmandır.[4593]

٤٥٩٤– الزُّهْدُ فِي الدُّنْيا يُرِيحُ القَلْبَ وَالبَدَنَ وَالرَّغْبَةُ فِيها تُتْعِبُ القَلْبَ والبَدَنَ.ض

4594. Dünyaya karşı zahid olmak kalbi ve bedeni rahatlatır, ona rağbet etmek ise kalbi ve bedeni yorar.[4594]

٤٥٩٥– الزُّهْدُ فِي الدُّنْيا يُرِيحُ القَلْبَ والبَدَنَ والرَّغْبَةُ فِي الدُّنْيا تُطِيلُ الهَمَّ والحَزَنَ.

4595. Dünyaya önem vermemek gönlü ve bedeni rahatlatır; ona rağbet ise üzüntü ve sıkıntıyı artırır.[4595]

٤٥٩٦– الزُّهْدُ في الدُّنْيا يُرِيحُ القلْبَ وَالبَدَنَ والرَّغْبَةُ فِيها تُكْبِرُ الهَمَّ والحَزَنَ والبَطَالَةُ تُقَسِّي القَلْبَ.ح

4596. Dünyaya önem vermemek kalbi ve vücudu rahatlatır; ona karşı istekli olmak ise kaygı ve üzüntüyü artırır, tembel tembel oturmakda kalbi katılaştırır.[4596]

4592 Aclûnî, I, 262, 534.
4593 Taberânî, Evsat, VIII, 57; Deylemî, III, 403; Heysemî, X, 286.
4594 Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.
4595 Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.
4596 Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.

٤٥٩٧– سَأُحَدِّثُكُمْ بِأُمُورِ النَّاسِ وَأَخْلاَقِهِمْ الرَّجُلُ يَكُونُ سَرِيعَ الغَضَبِ سَرِيعَ الفَيْءِ فَلاَ لَهُ وَلاَ عَلَيْهِ كَفَافاً والرَّجُلُ يَكُونُ بَعِيدَ الغَضَبِ سَرِيعَ الفَيْءِ فَذَاكَ لَهُ وَلاَ عَلَيْهِ والرَّجُلُ يَقْتَضِي الَّذِي لَهُ وَيَقْضِي الَّذِي عَلَيْهِ فَذَاكَ لاَ لَهُ وَلاَ عَلَيْهِ والرَّجُلُ يَقْتَضِي الَّذِي لَهُ وَيُمْطِلُ النَّاسَ الَّذِي عَلَيْهِ فَذَاكَ عَلَيْهِ وَلاَ لَهُ.ض

4597. Size insanların davranış ve huylarını haber vereyim; kimi adam çabuk kızar çabuk razı olur; bunda olumlu ve olumsuz bir yön yoktur; kimi adam geç kızar çabuk razı olur, bu durum kişinin lehine olup aleyhine değildir; kimi adam borcunu isterken de borcunu öderken de güzel hareket eder, bunda da kişinin lehine ve aleyhine olan bir durum söz konusu değildir; kimi adam da vardır ki, alacağını güzel bir şekilde alırken vereceğine gelince onu geciktirir, bu durum ise kişinin tamamen aleyhine olup lehine değildir.[4597]

Sorulup İstenenler

٤٥٩٨–سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لاَ يُعَذِّبَ اللاهِينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ البَشَرِ فَأَعْطَانِيهِمْ.صح

4598. Rabbimden insanlardan aklı az olanlara azab etmemesini istedim, o da bunu kabul etti.[4598]

٤٥٩٩–سَأَلْتُ رَبِّي أَبْنَاءَ العِشْرِينَ مِنْ أُمَّتِي فَوَهَبَهُمْ لِي.

4599. Rabbimden ümmetimden yirmi yaşında ölenler için şefaat istedim, o da bunu kabul etti.[4599]

٤٦٠٠–سألت الله في أَبْنَاءِ الأَرْبَعِينَ مِنْ أُمَّتِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءُ الخَمْسِينَ قَالَ إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءُ السِّتِّينَ قَالَ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءُ السَّبْعِينَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي لأَسْتَحْيِي مِنْ عَبْدِي أَنْ أُعَمِّرَهُ سَبْعِينَ سَنَةً

4597 Heysemî, VIII, 223.

4598 Ebû Yalâ, Mucem, I, 179; Beğavî, Cadiyyât, I, 425; Heysemî, VII, 219.

4599 Müttekî, nr. 32007, 39065.

يَعْبُدُنِي لاَ يُشْرِكُ بِي شَيْئاً أَنْ أُعَذِّبَهُ بالنَّارِ فَأَمَّا أَبْنَاءُ الأَحْقابِ أَبْنَاءُ الثَّمَانِينَ وَالتِّسْعِينَ فَإِنِّي وَاقِفٌ يَوْمَ القِيامَةِ فَقَائِلٌ لَهُمْ أَدْخِلُوا مَنْ أَحْبَبْتُمُ الجَنَّةَ.ض

4600. Allah Teala'dan ümmetimden kırklı yaşlarda ölenlerin affını istedim, o bana, *"Ya Muhammed onları affettim"* buyurdu; ellili yaşları sorduğumda, *"Onları bağışladım"* dedi; altmışlı yaşları söylediğimde, *"Onları da affettim"* buyurdu; yetmişli yaşların durumunu sorduğumda, *"Ya Muhammed yetmiş yıl ömür verip de bana şirk koşmadan yaşayan kuluma azab etmekten haya ederim; seksen ve doksan yaşına ulaşanlara ise kıyamet günü 'İstediğiniz kişileri de cennete götürün'* derim" dedi.[4600]

٤٦٠١– سَأَلْتُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَ حِسَابَ أُمَّتِي إِلَيَّ لِئَلاَّ تَفْتَضِحَ عِنْدَ الأُمَمِ فَأَوْحى اللهُ وَجَلَّ إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ بَلْ أَنَا أُحَاسِبُهُمْ فَإِنْ كَانَ مِنْهُمْ زَلَّةٌ سَتَرْتُهَا عَنْكَ لِئَلاَّ تَفْتَضِحَ عِنْدَكَ عَزَّ.ض

4601. Diğer ümmetler yanında rezil olmamaları için Allah Teala'dan ümmetimin hesap işini bana vermesini istedim; o *"Ya Muhammed, onların hesabını ben göreyim, senin yanında zor duruma düşmemeleri için onların günahlarını setrederim!"* buyurdu.[4601]

٤٦٠٢–سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَكْتُبَ عَلَى أُمَّتِي سُبْحَةُ الضُّحَى فَقَالَ تِلْكَ صَلاَةُ المَلاَئِكَةِ مَنْ شاءَ صَلاَّهَا وَمَنْ شاءَ تَرَكَهَا وَمَنْ صَلاَّهَا فَلاَ يُصَلِّهَا حَتَّى تَرْتَفِعَ.ض

4602. Rabbimden ümmetime kuşluk namazını farz kılmasını istedim, o, *"Bu namaz meleklerin namazıdır, dileyen onu kılar, dileyen de kılmaz"* buyurdu; bu durumda onu kılacak olan onu güneş yükseldiği zaman kılsın![4602]

٤٦٠٣– سَأَلْتُ رَبِّي فِيما تَخْتَلِفُ فِيهِ أَصْحَابِي مِنْ بَعْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ أَصْحَابَكَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ النُّجُومِ في السَّمَاءِ بَعْضُهَا أَضْوَءُ مِنْ بَعْضٍ فَمَنْ أَخَذَ بِشَيْءٍ مِمَّا هُمْ عَلَيْهِ مِن اخْتِلاَفِهِمْ فَهُمَ عِنْدِي عَلَى هُدًى.ض

4600 Müttekî, nr. 42631.
4601 Elbânî, Zaîfe, nr. 330.
4602 Müttekî, nr. 21492.

4603. Rabbimden benden sonra ashabımın ihtilaf edecekleri meseleler hakkında sordum, bana, *"Ya Muhammed, senin ashabın benim yanımda gökteki yıldızlar gibidir, biri diğerinden daha parlaktır, onlardan birini takip eden benim nazarımda hidayet üzeredir!"* buyurdu.[4603]

٤٦٠٤–سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لاَ أَتَزَوَّجَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ أُمَّتِي وَلاَ يَتَزَوَّجَ إِلَيَّ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي إِلاَّ كَانَ مَعِي فِي الجَنَّةِ فَأَعْطَانِي ذلِكَ.صح

4604. Rabbimden ümmetimden evlendiğim ve evlendirdiğim kimselerin cennette benimle birlikte olmalarını istedim, o da bu dileğimi kabul etti.[4604]

٤٦٠٥–سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لاَ يُدْخِلَ أَحَداً مِنْ أَهْلِ بَيْتِي النَّارَ فَأَعْطَانِيهَا.ض

4605. Rabbimden ehl-i beytimden hiç kimsenin cehenneme girmemesini istedim, o da bunu kabul etti.[4605]

٤٦٠٦–سَأَلْتُ رَبِّي فَأَعْطَانِي أَوْلاَدَ المُشْرِكِينَ خَدَماً لأَهْلِ الجَنَّةِ وَذلِكَ لأَنَّهُمْ لَمْ يُدْرِكُوا مَا أَدْرَكَ آباؤُهُمْ مِنَ الشِّرْكِ وَلأَنَّهُمْ فِي المِيثَاقِ الأَوَّلِ.صح

4606. Rabbimden müşrik çocuklarını istedim, o da onları bana cennet hizmetçileri olarak verdi; zira onlar babaları gibi şirke bulaşmamış, ilk misakta tevhidi kabul edenlerdendir.[4606]

٤٦٠٧– سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لا أُزَوِّجَ إِلاَّ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ وَلاَ أَتَزَوَّجَ إِلاَّ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ.ض

4607. Rabbimden evlendireceğim kadını cennetlik bir adama vermeyi, evleneceğim kadının da cennetlik birisi olmasını istedim o da bunu kabul buyurdu.[4607]

٤٦٠٨–سَأَلْتُ اللهَ الشَّفاعَةَ لأُمَّتِي فَقَالَ لَكَ سَبْعُونَ أَلْفاً يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسابٍ وَلاَ عَذَابٍ قُلْتُ رَبِّ زِدْنِي فَحَثَالِي بِيَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمالِهِ.صح

4603 Deylemî, II, 310; Râfiî, II, 484.
4604 Hâkim, II, 148; Heysemî, X, 17.
4605 Müttekî, nr. 34149.
4606 Müttekî, nr. 39306; Bu konudaki ayet için bk. Arâf (7), 172.
4607 Hâkim, X, 17; Taberânî, Evsat, VI, 50; Heysemî, X, 17.

4608. Allah Teala'dan ümmetim için şefaat hakkı istediğimde o bana, *"Yetmişbin kişi hesapsız ve azabsız cennete girsin!"* buyurdu; ben rabbim, daha fazla olsun dedim; elleriyle sağından ve solundan iki avuç dolusu daha verdi.[4608]

٤٦٠٩– سَأَلْتُ جِبْرِيلَ أَيَّ الأَجَلَيْنِ قَضَى مُوسى قَالَ أَكْمَلَهُمَا وَأَتَمَّهُمَا.صح

4609. Cibril'e Musa'nın hangi süreyi tamamladığını sordum, o en kamil ve tam olanını tamamladığını haber verdi.[4609]

٤٦١٠– سأَلْتُ جِبْرِيلَ هَلْ تَرَى رَبَّكَ ؟ قَالَ إِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سَبْعِينَ حِجَاباً مِنْ نُورٍ لَوْ رَأَيْتُ أَدْنَاهَا لاحْتَرَقْتُ.ض

4610. Cibril'e rabbini görüp görmediğini sordum, o, *"Benimle onun arasında nurdan yetmiş perde vardır, onlardan en yakın olanı bile görsem yanar kül olurum!"* dedi.[4610]

٤٦١١–سأَلْتُ جِبْرِيلَ عَنْ هذِهِ الآيَةِ وَنُفِخَ فِي الصُّوَرِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمواتِ وَمَنْ فِي الأَرْضِ إِلاَّ مَنْ شاءَ الله مَنِ الَّذِينَ لَمْ يَشَإِ الله أَنْ يُصْعِقَهُمْ قَالَ هُمُ الشُّهَدَاءُ تُنْيَةُ الله تَعَالَى مُتَقَلِّدُونَ أَسْيافَهُمْ حَوْلَ عَرْشِهِ.صح

4611. Cibril'e ,*"Sura üfürüldüğünde Allah'ın diledikleri dışında göklerde ve yerde olan herkes ölür"* ayetindeki ölmesi istenmeyen kişilerin kimler olduğunu sordum; o, onların Arş'ın etrafında kılıçlarını kuşanmış olan şehidler olduğunu haber verdi.[4611]

٤٦١٢–سَابُّ المَوْتَى كالمُشْرِفِ عَلَى الهَلَكَةِ.صح

4612. Ölülere sövmek, helaka yaklaşmaktır.[4612]

٤٦١٣–سابُّ المُؤمِنِ كالمُشْرِفِ عَلَى الهَلَكَةِ.صح

4608 Hennâd, I, 135; Deylemî, II, 311.
4609 Ebû Yalâ, IV, 297; Heysemî, VII, 87.
4610 Taberânî, Evsat, VI, 278; Heysemî, I, 79.
4611 Hâkim, II, 277; Ayet için bk. Zümer (39), 57.
4612 Suyûtî, Sağîr, nr 4612.

4613. Mümine sövmek, helaka yaklaşmaktır.[4613]

٤٦١٤—سَابِقُنا سَابِقٌ وَمُقْتَصِدُنا نَاجٍ وَظَالِمُنَا مَغْفُورٌ لَهُ.ح

4614. Hayırda öncülerimiz öncü olur, orta yolu tutanlarımız kurtulur, kendine zulmedenlerimiz de mağfiret olunur.[4614]

٤٦١٥—سَادَةُ السُّودانِ أَرْبَعَةٌ لُقْمانُ الحَبَشِيُّ والنَّجَاشِيُّ وَبِلاَلُ ومَهْجَعٌ.ح

4615. Sudanlılar'ın efendileri dört kişi olup onlar Lokman-ı Habeşi, Necaşi, Bilal ve Mehca'dır.[4615]

٤٦١٦—سارِعُوا في طَلَبِ العِلْمِ فالحَدِيثُ مِنْ صادِقٍ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا مِنْ ذَهَبٍ وَفِضَّةٍ.ض

4616. İlim öğrenmede birbirinizle yarışın, doğru olan bir kişiden bir söz nakletmek dünyadan ve dünya üzerindeki altın ve gümüşten daha hayırlıdır.[4616]

٤٦١٧—سَاعَاتُ الأَذَى يُذْهِبْنَ سَاعَاتِ الخَطَايَا.ض

4617. Sıkıntılı zamanlar, günahla geçen zamanları siler süpürür.[4617]

٤٦١٨—سَاعَاتُ الأَذَى فِي الدُّنْيا يُذْهِبْنَ سَاعَاتِ الأَذَى في الآخِرَةِ.ض

4618. Dünyadaki sıkıntılı anlar, ahiretteki sıkıntılı anları giderir.[4618]

٤٦١٩— سَاعاتُ الأَمْراضِ يُذْهِبْنَ سَاعَاتِ الخَطايَا.صح

4619. Hastalıkla geçen saatler, günah işlenen saatlere keffaret olurlar.[4619]

٤٦٢٠— سَاعَةُ السُّبْحَةِ حِينَ تَزُولُ عَنْ كَبِدِ السَّماءِ وَهِيَ صَلاَةُ المُخْبِتِينَ وَأَفْضَلُهَا فِي شِدَّةِ الحَرِّ.ض

4613 Suyûtî, Sağîr, nr 4613.
4614 Ukaylî, III, 443; Beğavî, V, 302; Zebîdî, VIII, 600; Müttekî, nr. 2925.
4615 Müttekî, nr. 33130; Suyûtî, Mensûr, V, 161.
4616 Râfiî, I, 188.
4617 Müttekî, nr. 6672, 7773.
4618 Deylemî, II, 334; Müttekî, nr. 6672, 7773.
4619 Münzirî, IV, 286; Müttekî, nr. 6674.

4620. Nafile namazlar güneşin zevalinden sonra kılınır, o namazlar itaatkar kulların namazları olup sevabı en çok olanlar da sıcağın şiddetli olduğu zamanlarında kılınanlardır.[4620]

٤٦٢١— سَاعَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ خَيْرٌ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً.ض

4621. Allah yolunda geçen saatler, elli hacdan daha hayırlıdır.[4621]

٤٦٢٢— سَاعَةٌ مِنْ عَالِمٍ مُتَّكِيءٍ عَلَى فِرَاشِهِ يَنْظُرُ فِي عِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ عِبادَةِ العَابِدِ سَبْعِينَ عَاماً.ض

4622. Alimin yatağına yaslanarak bir müddet ilimle meşgul olması, abidin yetmiş yıllık ibadetinden daha hayırlıdır.[4622]

٤٦٢٣— سَاعَتَانِ تُفْتَحُ فِيهِما أَبْوَابُ السَّماءِ وَقَلَّمَا تُرَدُّ عَلَى دَاعٍ دَعْوَتُهُ لِحُضُورِ الصَّلاةِ والصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللهِ.ح

4623. İki vakitte gök kapıları açılarak çok azı dışmda dua edenlerin duaları kabul olunur, o vakitler namaza durulacağı ve Allah yolunda saf tutulacağı vakitlerdir.[4623]

٤٦٢٤—سَافِرُوا تَصِحُّوا.ح

4624. Seyahat edin, sıhhat bulun![4624]

٤٦٢٥—سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتَغْنَمُوا.

4625. Seyahat edin ki sağlığınıza kavuşup mal mülk sahibi olasınız.[4625]

٤٦٢٦—سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتُرْزَقُوا.ح

4626. Seyahat edin ki sıhhat bulup rızıklanasınız.[4626]

4620 Müttekî, nr. 19363.
4621 Deylemî, II, 334.
4622 Deylemî, II, 333.
4623 İbni Hibbân, V, 5; Taberânî, VI, 159.
4624 Ahmed, II, 380; Beyhakî, VII, 102; Heysemî, 210; Müttekî, nr. 17468.
4625 Zebîdî, I, 322.
4626 Zebîdî, I, 322.

٤٦٢٧–سَافِرُوا تَصِحُّوا وَاغْزُوا تَسْتَغْنُوا.ح

4627. Seyahat edip sıhhat bulun, cihad edip zengin olun![4627]

٤٦٢٨– سَافِرُوا مَعَ ذَوِي الجُدُودِ وَذَوِي المَيْسَرَةِ.ض

4628. Saygın ve varlıklı kişilerle yolculuğa çıkın![4628]

٤٦٢٩– سَاقِي القَوْمِ آخِرُهُمْ.صح

4629. Topluluğa su veren, suyu en son içer.[4629]

٤٦٣٠– سَاقِي القَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْباً.صح

4630. Topluluğa su dağıtan, suyu en son içer.[4630]

٤٦٣١– سَامُ أَبُو العَرَبِ وَحَامُ أَبُو الحَبَشِ وَيَافِثُ أَبُو الرُّومِ.ح

4631. Sam Arapların, Ham Habeşlilerin, Yafes de Rumların atasıdır.[4631]

٤٦٣٢– سَاوُوا بَيْنَ أَوْلاَدِكُمْ فِي العَطِيَّةِ فَلَوْ كُنْتُ مُفَضِّلاً أَحَداً لَفَضَّلْتُ النِّسَاءَ.ض

4632. Hediye verirken çocuklarınız arasında ayırım yapmayın, eğer ben onlar arasında bir tercih yapacak olsaydım, kız çocuklarını tercih ederdim.[4632]

٤٦٣٣– سِبَابُ المُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ.صح

4633. Müslüman sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür.[4633]

٤٦٣٤– سِبابُ المُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ وَحُرْمَةُ مَالِهِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ.صح

4634. Müslüman sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür; onun malının dokunulmazlığı, kanının dokunulmazlığı gibidir.[4634]

4627 Ahmed, II, 380.
4628 Deylemî, II, 307; Gumârî, s. 57.
4629 Ahmed, IV, 354; Beyhakî, VII, 286; Heysemî, V, 83.
4630 İbni Ebî Şeybe, V, 111; Kudâî, I, 86; Taberânî, Evsat, II, 40.
4631 Ahmed, V, 9; Taberânî, VII, 210; Hâkim, II, 595.
4632 Taberânî, XI, 354; Hatîb, XI, 107; İbni Asâkir, XXI, 333; Heysemî, IV, 153.
4633 Ahmed, I, 385; İbni Hibbân, XIII, 265.
4634 Ahmed, I, 385; İbni Hibbân, XIII, 265.

٤٦٣٥– سُبْحَانَ اللهِ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالحَمْدُ للهِ تَمْلأُ الْمِيزَانَ وَاللهُ أَكْبَرُ تَمْلأُ مَابَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَالطُّهُورُ نِصْفُ الإِيمَانِ وَالصَّوْمُ نِصْفُ الصَّبْرِ.صح

4635. Sübhanallah sevap kefesinin yarısını, elhamdülillah tamamını, Allahü ekber demek gökle yerin arasını doldurur, temizlik imanın, oruç da sabrın yarısıdır. [4635]

٤٦٣٦– سُبْحَانَ اللهِ وَالحَمْدُ للهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ فِي ذَنْبِ الْمُسْلِمِ مِثْلُ الآكِلَةِ فِي جَنْبِ ابْنِ آدَمَ.ح

4636. *"Övgü ve hamdler Allah'a aittir, ondan başka ilah olmayıp büyük olan odur"* tesbihleri, müslümanın günahının yanında, Ademoğlunun yarasını yiyen kurtlar gibidir.[4636]

٤٦٣٧– سُبْحَانَ اللهِ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالحَمْدُ للهِ مِلْءُ الْمِيزَانِ واللهُ أَكْبَرُ مِلْءُ مَابَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلاَ إِلَهَ إِلا اللهُ لَيْسَ دُونَهَا سِتْرٌ وَلاَ حِجَابٌ حَتَّى تخْلُصُ إِلَى رَبِّهَا عَزَّ وَجَلَّ.ض

4637. Sübhanallah mizanın yarısını, elhamdülillah tamamını, Allahü ekber gökle yer arasını doldurur, lailaheillallah ise hiçbir engele takılmadan Allah'a ulaşır.[4637]

٤٦٣٨–سبحان الله ماذا أنزل الليلة من الفتن و ماذا فتح من الخزائن أيقظوا صواحب الحجر فرب كاسية في الدنيا عارية في الآخرة.صح

4638. Sübhanallah bu gece ne fitneler, ne hazineler indirildi; odalarda uyuyanları uyandırın, dünyada giyinmiş olan nice insanlar ahirette çıplak kalırlar.[4638]

٤٦٣٩– سُبْحَانَ اللهِ أَيْنَ اللَّيْلُ إِذا جَاءَ النَّهَارُ.صح

4635 Ahmed, V, 365; Beyhakî, Şuab, III, 291.
4636 Deylemî, II, 337.
4637 İbni Asâkir, XXXIV, 345.
4638 Ahmed, V, 289; Taberânî, XIX, 248; Hâkim, II, 29.

4639. Sübhanallah, gündüz geldiği zaman gece nereye gider?[4639]

٤٦٤٠- سَبِّحُوا ثَلاَثَ تَسبِيحَاتٍ رُكُوعاً وَثَلاَثَ تَسْبِيحَاتٍ سُجُوداً. ض

4640. Rükuda üç defa, secdede de üç defa tesbih edin![4640]

٤٦٤١- سَبِّحِي اللهَ عَشْراً وَاحْمَدِي اللهَ عَشْراً وَكَبِّرِي اللهَ عَشْراً ثُمَّ سَلِي اللهَ مَاشِئْتِ فَإِنَّهُ يَقُولُ قَدْ فَعَلْتُ قَدْ فَعَلْتُ.

4641. On defa sübhanallah, on defa elhamdülillah, on defa Allahü ekber deyip sonra Allah'a dua et; o zaman Allah Teala, *"Duanı kabul ettim, duanı kabul ettim!"* buyurur.[4641]

٤٦٤٢- سَبِّحِي اللهَ مائَةَ تَسْبِيحَةٍ فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكِ مائَةَ رَقَبَةٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاحْمَدِي اللهَ مائَةَ تَحْمِيدَةٍ فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مائَةَ فَرسٍ مُسْرَجَةٍ مُلْجَمَةٍ تَحْمِلينَ عَلَيْهَا فِي سَبِيلِ اللهِ وَكَبِّرِي اللهَ مائَةَ تَكْبِيرَةٍ فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكِ مائَةَ بَدَنَةٍ مُقَلَّدَةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَهَلِّلِي اللهَ مائَةَ تَهْلِيلَةٍ فَإِنَّهَا تَمْلأُ مَابَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلاَ يُرْفَعُ يَوْمَئِذٍ لأَحَدٍ عَمَلٌ أَفْضَلُ مِنْهَا إِلاَّ أَن يَأْتِي بِمِثْلِ مَاأَتَيْتِ. صح

4642. Yüz kere *"Sübhanallah!"* de, zira o tesbihler senin için İsmail evladından azad edeceğin yüz köleye bedeldirler; yüz kere *"Elhamdülillah!"* de, o hamdler senin için eğerlenip Allah yolunda üzerine binilerek gaza edilen yüz ata denktir; yüz kere *"Allahü ekber!"* de, onlar senin için işaretlenip kabul olunmuş yüz deveye muadildir; yüz defa da *"Lailaheillallah!"* de, o tehliller de yerle gök arasını doldurur; ondan fazlasını yapanlar dışında o gün Allah'a daha faziletli bir amel sunulmaz.[4642]

٤٦٤٣- سَبْعٌ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرَهُنَّ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ مَنْ عَلَّمَ عِلْماً أَوْ أَجْرَى نَهْراً أَوْ حَفَرَ بِئْراً أَوْ غَرَسَ نَخْلاً أَوْ بَنَى مَسْجِداً أَوْ وَرَّثَ مُصْحَفاً أَوْ تَرَكَ وَلَداً يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.

4639 Ahmed, III, 441.

4640 Şâfiî, I, 47İ İbni Ebî Şeybe, I, 224; Beyhakî, II, 86.

4641 Ahmed, III, 120; İbni Huzeyme, II, 31; İbni Hibbân, V, 353.

4642 Ahmed, VI, 344; Taberânî, XXIV, 414; Hâkim, I, 695.

4643. Yedi şey kulun ölümünden sonra kabrinde kendisi için mükafatı yazılmaya devam eder; onlar ilim öğreten, su kanalını açan, kuyu kazan, hurma ağacı diken, bir mescid yapan, geriye bir mushaf ve ölümünden sonra kendisi için istiğfarda bulunan bir evlad bırakanlardır.[4643]

٤٦٤٤- سَبْعُ مَوَاطِنَ لاَتَجُوزُ فِيهَا الصَّلاَةُ ظَاهِرُ بَيْتِ اللهِ وَالمَقْبَرَةُ وَالمَزْبَلَةُ وَالمَجْزَرَةُ وَالحَمَّامُ وَعَطَنُ الإِبِلِ وَمَحَجَّةُ الطَّرِيقِ.صح

4644. Yedi yerde Kabe'nin üstünde, kabristanda, mezbele ve mezbahada, hamamda ve deve ağılları ile cadde ortasında namaz olmaz.[4644]

٤٦٤٥- سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقًا بِالْمَسْجِدِ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ فَاجْتَمَعَا عَلَى ذَلِكَ وَتَفَرَّقَا وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حَسَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ.صح

4645. Allah Teala yedi sınıf insanı hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ının gölgesinde gölgelendirir; onlar adil idareci, Allah'a ibadet ederek büyüyen genç, mescidden çıktığı zaman oraya dönünceye kadar gönlü mescidlere bağlı olan adam, Allah için birbirini seven ve bu sevgiyle biraraya gelip bu sevgiyle birbirlerinden ayrılan iki kişi, hiç kimsenin bulunmadığı yerde gözyaşları içinde Allah'ı anan adam, zengin ve güzel bir kadın tarafından harama davet edildiğinde, *"Ben alemlerin rabbi olan Allah'dan korkarım!"* diyerek o teklifi reddeden ve sağ elinin verdiğini sol eli bilmeyecek şekilde sakadayı gizli veren kişilerdir.[4645]

٤٦٤٦- سَبْعَةٌ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ لاَظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ رَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ يُحِبُّ عَبْداً لاَيُحِبُّهُ إِلاَّ للهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالمَسَاجِدِ مِنْ شِدَّةِ حُبِّهِ إِيَّاهَا

4643 Ebû Nuaym, II, 344; Beyhakî, Şuab, III, 248.

4644 Bûsırî, I, 95.

4645 Buhârî, Ezan 36, Zekât 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91; Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2.

وَرَجُلٌ يُعْطِي الصَّدَقَةَ بِيَمِينِهِ فَيَكَادُ يُخْفِيهَا عَنْ شِمَالِهِ وَإِمَامٌ مُقْسِطٌ فِي رَعِيَّتِهِ وَرَجُلٌ عَرَضَتْ عَلَيْهِ امْرَأَةٌ نَفْسَهَا ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَتَرَكَهَا لِجَلاَلِ اللهِ وَرَجُلٌ كَانَ فِي سَرِيَّةٍ مَعْ قَوْمٍ فَلَقُوا الْعَدُوَّ فَانْكَشَفُوا فَحَمَى آثَارَهُمْ حَتَّى نَجَا وَنَجَوْا أَوِ اسْتُشْهِدَ.

4646. Gölgesinden başka bir gölgenin bulunmadığı günde yedi sınıf insan Arş'ın gölgesinde gölgelenir; onlardan ilki Allah'ı zikredip gözyaşı döken, ikincisi sadece Allah için seven, üçüncüsü kalbi mescidlere bağlı olan, dördüncüsü sağ elinin verdiğini sol elinin bilmeyeceği kadar sadakayı gizle veren, beşincisi halkını adaletle yöneten, altıncısı soylu ve güzel bir kadın tarafından çağrılıp da Allah korkusundan dolayı ona yaklaşmayan, yedincisi de bir grupla birlikte savaşa çıkıp düşmanla çarpışarak hep beraber kurtuluncaya veya şehid oluncaya kadar arkadaşlarını müdafaa eden kişilerdir.[4646]

٤٦٤٧– سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لاَظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ رَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللهَ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ وَرَجُلٌ غَضَّ عَيْنَيْهِ عَنْ مَحَارِمِ اللهِ وَعَيْنٌ حَرَسَتْ فِي سَبِيلِ اللهِ وَعَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ. ح

4647. Allah Teala kendi gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı bir günde yedi sınıf insanı Arş'ının gölgesinde gölgelendirir; ilki kalbi mescidlere bağlı olan, ikincisi soylu bir kadın tarafından çağrılıp ona, *"Ben Allah'dan korkarım"* diyen, üçüncüsü ile dördüncüsü Allah için birbirlerini seven, beşincisi haramlara bakmayan, altıncısı Allah yolunda nöbet bekleyen, yedincisi de Allah korkusundan dolayı ağlayan kişilerdir.[4647]

٤٦٤٨– سَبْعَةٌ لَعَنْتُهُمْ وَكُلُّ نَبِيٍّ مُجَابٍ الزَّائِدُ فِي كِتَابِ اللهِ وَالْمُكَذِّبُ بِقَدَرِ اللهِ وَالْمُسْتَحِلُّ حُرْمَةَ اللهِ وَالْمُسْتَحِلُّ مِنْ عِتْرَتِي مَاحَرَّمَ اللهُ وَالتَّارِكُ لِسُنَّتِي وَالْمُسْتَأْثِرُ بِالْفَيْءِ وَالْمُتَجَبِّرُ بِسُلْطَانِهِ لِيُعِزَّ مَنْ أَذَلَّ اللهُ وَيُذِلَّ مَنْ أَعَزَّ اللهُ. ح

4646 İbni Asâkir, LXVI, 234.

4647 Hatîb, IX, 254; Zebîdî, VI, 176; Müttekî, nr. 43563.

4648. Yedi sınıf insanı ben ve duası kabul edilen bütün peygamberler lanetlemişlerdir; onlar Allah'ın kitabından olmayan bir şeyi ona ilave eden, kaderi kabul etmeyen, haram kılınan bir şeyi helal gören, evlenilmesi haram kılınan ailelerimden biriyle evlenmeyi helal kabul eden, sünnetimi terkeden, ganimet mallarını dağıtmayan, Allah'ın zelil kıldığını aziz, aziz kıldığını da zelil kılmak için güç ve otoritesine dayanarak zulme baş vuranlar kişilerdir. [4648]

٤٦٤٩– سَبْعُونَ أَلْفاً مِنْ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ هُمُ الَّذِينَ لاَيَكْتَوُونَ وَلاَ يَكْوُونَ وَلاَ يَسْتَرْقُونَ وَلاَ يَتَطَيَّرُونَ وَعَلى رَبِّهِمْ يَتَوَكلُونَ.صح

4649. Ümmetim içinde dağlama yaptırmayıp başkalarına dağlama yapmayan, büyü yapmayıp uğursuzluğa inanmayan ve rablerine güvenen yetmişbin kişi hesap görmeden cennete girer.[4649]

٤٦٥٠– سَبَقَ دِرْهَمٌ مائَةَ أَلفِ دِرْهَمٍ رَجُلٌ لَهُ دِرْهَمَانِ أَخَذَ أَحَدَهُمَا فَتَصَدَّقَ بِهِ وَرَجُلٌ لَهُ مَالٌ كَثِيرٌ فَأَخَذَ مِنْ عُرْضِهِ مائَةَ أَلْفٍ فَتَصَدَّقَ بِهَا.صح

4650. Bir dirhem bazen yüzbin dirhemi geçer; bir adamın iki dirhemi olur da birini sadaka olarak verir; bir başka adamın da çok malı olur, o malından yüzbin dirhemi alarak onu sadaka olarak verir.[4650]

٤٦٥١– سَبَقَ المُفْرِدُونَ المُسْتَهْتِرُونَ فِي ذِكْرِ اللهِ يَضَعُ الذِّكْرُ عَنْهُمْ أَثْقَالَهُمْ فَيَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِفَافاً.صح

4651. Bir köşeye çekilip Allah'ı zikredenler öne geçerler, zikir onların günahlarını eritir de onlar kıyamet gününe hafiflemiş olarak gelirler.[4651]

٤٦٥٢–سَبَقَ المُهَاجِرُونَ النَّاسَ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفاً إِلَى الجَنَّةِ يَتَنَعَّمُونَ فِيهَا وَالنَّاسُ مَحْبُوسُونَ لِلْحِسَابِ ثُمَّتَكُونُ الزُّمْرَةُ الثَّانِيَةُ مائَةَ خَرِيفٍ.ض

4648 Taberânî, XVII, 43; Heysemî, I, 176.

4649 Buhârî, Tıb 1, Rikâk 50; Müslim, Îmân 374; Tirmizî, Kıyâmet 16; Heysemî, X, 408; Müttekî, nr. 5683.

4650 Zebîdî, IX, 296.

4651 Müslim, Zikir 4; Ahmed, II, 323; Hâkim, I, 495; Heysemî, X, 75.

4652. Muhacirler diğer insanlardan kırk sene önce cennete girer, insanlar hesap için beklerken onlar cennet nimetleriyle nimetlenirler. [4652]

٤٦٥٣- سِتُّ خِصَالٍ مِنَ الخَيْرِ جِهَادُ أَعْدَاءِ اللهِ بِالسَّيْفِ وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ وَحُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ المُصِيبَةِ وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَأَنْتَ مُحِقٌّ وَتَبْكِيرُ الصَّلاَةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ وَحُسْنُ الْوُضُوءِ فِي أَيَّامِ الشِّتَاءِ.ض

4653. Altı şey hayırdır; onlar Allah'ın düşmanlarıyla cihad etmek, yaz günlerinde oruç tutmak, musibet zamanlarında güzelce sabretmek, haklı olduğu halde tartışmadan vazgeçmek, sisli ve bulutlu günlerde namazı erken kılmak, kış günlerinde abdesti tam almaktır.[4653]

٤٦٥٤- سِتُّ خِصَالٍ مِنَ السُّحْتِ رِشْوَةُ الإِمَامِ وَهِيَ أَخْبَثُ ذٰلِكَ كُلِّهِ وَثَمَنُ الْكَلْبِ وَعَسْبُ الْفَحْلِ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ وَكَسْبُ الحَجَّامِ وَحُلْوَانُ الْكَاهِنِ.ض

4654. Altı şey haramdır, yöneticinin rüşvet alması içlerinde en necis olandır, diğerleri köpek parası, damızlık hayvan ücreti, zina bedeli, kan alanla kahinin aldığı paralardır.[4654]

٤٦٥٥- سِتٌّ مَنْ جَاءَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ جَاءَ وَلَهُ عَهْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَقُولُ كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ قَدْ كَانَ يَعْمَلُ بِيالصَّلاَةُ وَالزَّكَاةُ وَالحَجُّ والصِّيَامُ وَأَدَاءُ الأَمَانَةِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ.ض

4655. Kişi, kıyamet günü altı şeyden biriyle ilahi huzura vardığı zaman onlardan her biri, *"Bu kişi benimle amel ediyordu"* der; o beş şey, namaz, zekat, hac, oruç, emaneti geri vermek ve akrabalık bağlarını gözetmektir.[4655]

٤٦٥٦- سِتٌّ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُؤْمِناً حَقاً إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ وَالمُبَادَرَةُ إِلَى الصَّلاَةِ فِي يَوْمِ دَحْنٍ وَكَثْرَةُ الصَّوْمِ فِي شِدَّةِ الحَرِّ وَقَتْلُ الأَعْدَاءِ بِالسَّيْفِ وَالصَّبْرُ عَلَى المُصِيبَةِ وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَإِنْ كُنْتَ مُحِقًّا.ض

[4652] Heysemî, IX, 15; Müttekî, nr. 33786.
[4653] Beyhakî, Şuab, III, 21; Deylemî, II, 326.
[4654] Deylemî, II, 327.
[4655] Taberânî, VIII, 255; Heysemî, I, 46.

4656. Kendisinde altı şey bulunan kişi gerçek mümindir; onlar abdesti tam almak, kapalı havalarda namazı erken kılmak, aşırı sıcaklarda orucu çok tutmak, düşmanlarla kılıçla savaşmak, musibetlere karşı sabretmek ve haklı bile olsa tartışmaktan uzak durmaktır.[4656]

٤٦٥٧– سِتٌّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ مَوْتِي وَفَتْحُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَأَنْ يُعْطى الرَّجُلُ أَلْفَ دِينَارٍ فَيَتَسَخَّطَهَا وَفِتْنَةٌ يَدْخُلُ حَرُّهَا بَيْتَ كُلِّ مُسْلِمٍ وَمَوْتٌ يأخُذُ فِي النَّاسِ كَقُعَاصِ الْغَنَمِ وَأَنْ يَغْدِرَ الرُّومُ فَيَسِيرُونَ بِثَمَانِينَ بَنْداً تَحْتَ كُلِّ بَنْدٍ اثْنَا عَشَرَ أَلْفاً. صح

4657. Altı şey kıyamet alametlerindendir; benim ölümüm, Kudüs'ün fethi, kişinin kendisine verilen bir dinarı azımsaması, müslümanların evlerini yakan fitne ateşi, koyun boynuzu kıvrımları gibi insanları yok eden ölümler, Rumların her biri onikibin kişilik seksen sancakla anlaşmaları bozup müslümanların üzerine yürümeleridir.[4657]

٤٦٥٨–سِتَّةُ أَشْيَاءَ تُحْبِطُ الأَعْمَالَ الاشْتِغَالُ بِعُيُوبِ الخَلْقِ وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ وَحُبُّ الدُّنْيَا وَقِلَّةُ الحَيَاءِ وَطُولُ الأَمَلِ وَظَالِمٌ لاَيَنْتَهِي. ض

4658. Altı şey amelleri boşa çıkarır; onlar başkalarının kusurlarıyla uğraşma, kalp katılığı, dünya sevgisi, hayasızlık, dünyada ebedi kalma arzusu ve haksızlıktan vazgeçmemedir.[4658]

٤٦٥٩– سِتَّةُ مَجَالِسَ الْمُؤْمِنُ ضَامِنٌ عَلَى اللهِ تَعَالَى مَاكَانَ فِي شَيْءٍ مِنْهَا فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ أَوْ عِنْدَ مَرِيضٍ أَوْ فِي جَنَازَةٍ أَوْ فِي بَيْتِهِ أَوْ عِنْدَ إِمَامٍ مُقْسِطٍ يُعَزِّرُهُ وَيُوَقِّرُهُ . ح

4659. Altı mecliste bulunan müminin korumasını Allah Teala üzerine almıştır; Allah yolunda, içinde cemaatle namaz kılınan mescidde, hasta yanında, cenazede, evinde, desteklediği ve saygı duyduğu adil bir idareci huzurunda olan müminler Allah'ın koruması altındadırlar.[4659]

4656 Deylemî, II, 326.
4657 Ahmed, V, 228; Taberânî, XX, 173; Heysemî, VII, 322.
4658 Gumârî, Muğir, s. 57.
4659 Deylemî, II, 328; Heysemî, II, 23.

٤٦٦٠– سِتَّةٌ لَعَنْتُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللهُ وَكُلُّ نَبِيَ مُجَابِالزَّائِدُ فِي كِتَابِ اللهِ وَالمُكَذِّبُ بِقَدَرِ اللهِ تَعَالَى وَالمُتَسَلِّطُ بِالجَبَرُوتِ فَيعِزُّ بِذلكَ مَنْ أَذَلَّ اللهُ وَيُذِلُّ مَنْ أَعَزَّ اللهُ وَالمُسْتَحِلُّ لِحَرَمِ اللهِ وَالمُسْتَحِلُّ مِنْ عِتْرَتِي مَاحَرَّمَ اللهُ وَالتَّارِكُ لِسُنَّتِي.صح

4660. Altı sınıf insanı ben lanetlediğim gibi, Allah Teala ile duası makbul olan bütün peygamberler de lanetlemişlerdir; onlar Allah'ın kitabına ilaveler yapan, kaderi yalanlayan, Allah'ın zelil kıldığını aziz, aziz kıldığını zelil duruma düşüren, Allah'ın haram kıldığını helal sayan, ailemden de aynı şeyi yapan ve sünnetimi terk eden kişilerdir.[4660]

٤٦٦١– سَتَخْرُجُ نَارٌ مِن حَضْرَمَوْتَ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ تَحْشُرُ النَّاسَ.صح

4661. Kıyametten önce Hadramevt'ten çıkan bir ateş insanları biraraya toplar.[4661]

٤٦٦٢– سِتْرُ مَابَيْنَ أَعْيُنِ الجِنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذا دَخَلَ أَحَدُهُمْ الخَلاَءَ أَنْ يَقُولَ بِسْمِ اللهِ.ح

4662. Cinlerin gözleriyle insanların avret yerleri arasındaki perde, kişinin helaya girerken, *"Bimillah!"* demeşidir.[4662]

٤٦٦٣–سَتْرٌ بَيْنَ أَعْيُنِ الجِنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا وَضَعَ أَحَدُهُمْ ثَوْبَهُ أَنْ يَقُولَ بِسْمِ اللهِ.ح

4663. İnsanın elbisesini çıkarırken besmele çekmesi, cinlerin gözleriyle insanların avret yerleri arasında perde olur.[4663]

٤٦٦٤–سُتْرَةُ الإِمَامِ سُتْرَةُ مَنْ خَلْفَهُ.ض

4664. İmamın sütresi, arkasında olanların da sütresidir.[4664]

4660 Hâkim, II, 572; Heysemî, I, 176.
4661 Ahmed, II, 8.
4662 İbni Adî, III, 1055; Heysemî, I, 305.
4663 Münâvî, IV, 97.
4664 Heysemî, II, 62; Müttekî, nr. 19204; Aclûnî, II, 66.

٤٦٦٥–سَتَشْرَبُ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي الخَمْرَ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا يَكُونُ عَوْنَهُمْ عَلَى شُرْبِهَا أُمَرَاؤُهُمْ.

4665. Benden sonra ümmetim içkiyi başka isimler vererek içer, onu içmede yardımcıları da idareciler olur.[4665]

٤٦٦٦– سَتُفْتَحُ عَلَيْكُمْ أَرْضُونَ وَيَكْفِيكُمْ الله فَلاَ يَعْجَزْ أَحَدُكُمْ أَنْ يَلْهُوَ بِأَسْهُمِهِ.صح

4666. Yakında bazı beldeler fetholunur; düşmanlarınız konusunda Allah size yeterlidir, ama yine de siz oklarla meşgul olmayı bırakmayın.[4666]

٤٦٦٧– سَتُفْتَحُ عَلَيْكُم الدُّنْيَا حَتَّى تُنَجِّدُوا بُيُوتَكُمْ كَمَا تُنَجَّدُ الكَعْبَةُ فَأَنْتُمُ الْيَوْمَ خَيْرٌ مِنْ يَوْمَئِذٍ.صح

4667. Dünyanın kapıları size açılır; öyle ki sizler evlerinizi Kabe'yi süslediğiniz gibi süslersiniz, fakat bugün sizler o günden daha hayırlı bir durumdasınız.[4667]

٤٦٦٨– سَتُفْتَحُ مَشَارِقُ الأَرْضِ وَمَغَارِبُهَا عَلَى أُمَّتِي أَلاَ وَعُمَّالُهَا فِي النَّارِ إِلاَّ مَنِ اتَّقَى الله وأَدَّى الأَمَانَةَ.

4668. Ümmetime yeryüzünün doğusunu, batısını fethetmek müyesser olur, dikkat edin, Allah'dan korkup emaneti sahibine verenler dışında idareciler cehenneme girer.[4668]

٤٦٦٩– سَتُفْتَحُونَ مَنَابِتَ الشِّيحِ.ض

4669. Yakında uzak beldeleri fethedersiniz.[4669]

4665 İbni Asâkir, X, 136.
4666 Ahmed, IV, 157; İbni Hibbân, X, 549.
4667 Taberânî, XXII, 108; Heysemî, VIII, 291.
4668 Ebû Nuaym, VI, 199; Müttekî, nr. 14667.
4669 Taberânî, XIX, 375; Heysemî, V, 325.

٤٦٧٠- سَتَكُونُ فِتْنَةٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي قِيلَ أَفَرَأَيْتَ يَارَسُولَ اللهِ إِنْ دَخَلَ عَلَيَّ بَيْتِي وَبَسَطَ إِلَيَّ يَدَهُ لِيَقْتُلَنِي قَالَ كُنْ كَابْنِ آدَمَ.

4670. Öyle fitneler olur ki, o zamanda oturan ayakta durandan; ayakta duran yürüyenden; yürüyen koşarak gidenden daha hayırlı olur, *"Ey Allah'ın resulü adam beni öldürmek için evime kadar girip gelse o zaman ne yapayım?"* diyen birine 'Adem'in oğlu gibi ol!' buyuruldu.[4670]

٤٦٧١- سَتَكُونُ أُمَرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ كَرِهَ بَرِيءَ وَمَنْ أَنْكَرَ سَلِمَ وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ لَمْ يَبْرَأْ. صح

4671. Benden sonra bazı idareciler gelir, sizlere bilmediğiniz şeyleri emreder, çirkin gördüğünüz şeyleri yaparlar, onlar sizin liderleriniz değildir.[4671]

٤٦٧٢- سَتَكُونُ بَعْدِي هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ فَمَنْ رَأَيْتُمُوهُ فَارَقَ الجَمَاعَةَ أَوْ يُرِيدُ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ كَائِناً مَنْ كَانَ فَاقْتُلُوهُ فَإِنَّ يَدَ اللهِ مَعَ الجَمَاعَةِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ مَنْ فَارَقَ الجَمَاعَةَ يَرْكُضُ. صح

4672. Benden sonra bir takım zorluklar ve kötü olaylar olur; o zamanlarda cemaatten ayrılan veya Muhammed ümmetini parçalamak isteyenleri görürseniz kim olursa olsun onları öldürün; Allah'ın eli cemaatle, şeytan ise cemaatten ayrılanlarla birliktedir.[4672]

٤٦٧٣-سَتَكُونُ أُمَرَاءُ تَشْغَلُهُمْ أَشْيَاءُ يُؤَخِّرُونَ الصَّلاَةَ عَنْ وَقْتِهَا فَاجْعَلُوا صَلاَتَكُمْ مَعَهُمْ تَطَوُّعاً. صح

4673. Bazı emirler gelip namazı geciktirirler, siz namazları evinizde vaktinde kılın cemaate de gelip onlarla da nafile kılın.[4673]

4670 Ahmed, II, 282.
4671 Ahmed, VI, 302.
4672 İbni Hibbân, X, 437; Beyhakî, VI, 66.
4673 Ahmed, V, 314.

٤٦٧٤- سَتَكُونُ بَعْدِي أَئِمَّةٌ يُؤَخِّرُونَ الصَّلاَةَ عَنْ مَوَاقِيتِهَا صَلُّوها لِوَقْتِهَا فَإِذَا حَضَرْتُمْ مَعَهُمُ الصَّلاَةَ فَصَلُّوا.صح

4674. Benden sonra yakında namazları zamanında kılmayıp geciktiren idareciler gelir; siz namazları vaktinde kılın; onlarla birlikte olduğunuzda da onlarla birlikte kılın.[4674]

٤٦٧٥-سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ مِنْ بَعْدِي يَأْمُرُونَكُمْ بِمَا لاَتَعْرِفُونَ وَيَعْمَلُونَ بِمَا تُنْكِرُونَ فَلَيْسَ أُوْلَئِكَ عَلَيْكُمْ بِأَئِمَّةٍ.ح

4675. Benden sonra yakında beğenmediğiniz şeyleri size emredip onları yapan bir takım idareciler gelir, onlar sizin emirleriniz değildir.[4675]

٤٦٧٦-سَتَكُونُ أَئِمَّةٌ مِنْ بَعْدِي يَقُولُونَ فَلاَ يُرَدُّ عَلَيْهِمْ قَوْلُهُمْ يَتَقَاحَمُونَ فِي النَّارِ كَمَا تَقَاحَمُ الْقِرَدَةُ.ح

4676. Benden sonra konuştularında kendilerine karşılık verilmeyen, maymunların atladıkları gibi cehenneme atlayan bir takım idareciler gelir.[4676]

٤٦٧٧-سَتَكُونُ فِتَنٌ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِناً وَيُمْسِي كَافِراً إِلاَّ مَنْ أَحْيَاهُ اللهُ بِالْعِلْمِ.ح

4677. Yakın zamanda öyle fitneler gelir ki, kişi o zamanda mümin olarak sabahlayıp kafir olarak akşamlar, ondan ancak Allah'ın ilimle ihya ettiği kimseler kurtulabilir. [4677]

٤٦٧٨- سَتَكُونُ فِتْنَةٌ صَمَّاءُ بَكْمَاءُ عَمْيَاءُ مَنْ أَشْرَفَ لَهَا اسْتَشْرَفَتْ لَهُ وَإِشْرَافُ اللِّسَانِ فِيهَا كَوُقُوعِ السَّيْفِ.صح

4674 Taberânî, Evsat, I, 291; Heysemî, I, 325.

4675 Zebîdî, I, 187.

4676 Taberânî, XIX, 393; İbni Asâkir, LIX, 168; Heysemî, V, 236.

4677 Rûyânî, II, 280; Taberânî, VIII, 233.

4678. Yakında sağır, dilsiz ve kör bir fitne çıkar; ona yaklaşan onun hedefi haline gelir, o zamanda dille söylenen bir söz, kılıç darbesi gibi olur.[4678]

٤٦٧٩–سَتَكُونُ أَحْدَاثٌ وَفِتْنَةٌ وَفُرْقَةٌ وَاخْتِلاَفٌ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكونَ المَقْتُولَ لاَ الْقَاتِلَ فَافْعَلْ.صح

4679. Yakında bir takım olaylar, fitne fesad ve ihtilaflar olur, o günde öldüren değil, öldürülen olabilirsen onu yap![4679]

٤٦٨٠–سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أَئِمَّةٌ يَمْلِكُونَ أَرْزَاقَكُمْ يُحَدِّثُونَكُمْ فَيَكْذِبُونَكُمْ وَيَعْمَلُونَ فَيُسِيئُونَ الْعَمَلَ لاَيَرْضَوْنَ مِنْكُمْ حَتَّى تُحَسِّنُوا قَبِيحَهُمْ وَتُصَدِّقُوا كَذِبَهُمْ فَأَعْطوهُمُ الحَقَّ مَارَضُوا بِهِ فَإِذَا تَجَاوَزُوا فَمَنْ قُتِلَ عَلَى ذلِكَ فَهُوَ شَهِيدٌ.ض

4680. Başınıza bir takım liderler geçer, yiyeceklerinize el koyar, konuştuklarında yalan söyler, çalıştıklarında kötü iş yaparlar; onların kötü hareketlerini güzel görmediğiniz ve onların yalanlarını iştirak etmediğiniz sürece sizden hoşnut olmazlar, kızmadıkları sürce onlara hakkı söyleyin, eğer kızıp saldırırlarsa o hal üzere ölen şehid olarak ölür.[4680]

٤٦٨١– سَتَكُونُ مَعَادِنُ يَحْضُرُهَا شِرَارُ النَّاسِ.ح

4681. Yakında madenler bulunur, oralara insanların en kötüleri hücum eder.[4681]

٤٦٨٢–سَتُهَاجِرُونَ إِلَى الشَّامِ فَيُفْتَحُ لَكُمْ وَيَكُونُ فِيكُمْ دَاءٌ كَالدُّمَّلِ أَوْ كَالحُزَّةِ يَأْخُذُ بِمَرَاقِّ الرَّجُلِ يَسْتَشْهِدُ اللهُ بِهِ أَنْفُسَهُمْ وَيُزَكِّي بِهِ أَعْمَالَهُمْ.صح

4682. Yakında Şam'ı fethedip oraya hicret edersiniz; ancak aranızda göbek altında görülen yarık ve iltihap hastalıkları zuhur eder; Allah Teala o hastalıklar sebebiyle ölenlere şehadet nasip ederek amellerini temizler.[4682]

4678 Taberânî, Evsat, VIII, 308.
4679 Hâkim, III, 316.
4680 Taberânî, XXII, 362; Heysemî, V, 228.
4681 Ahmed, V, 430; Müttekî, nr. 30905.
4682 Ahmed, V, 241; Heysemî, II, 311.

٤٦٨٣—سَجدَتَا السَّهْوِ فِي الصَّلاَةِ تُجْزِئَانِ مِنْ كُلِّ زِيَادةٍ وَنُقْصَانٍ. ض

4683. Namazdaki sehiv secdeleri, her türlü eksik ve fazlalıkları telafi eder.[4683]

٤٦٨٤—سَجْدَتَا السَّهْوِ بَعْدَ التَّسْلِيمِ وَفِيهَا تَشَهُّدٌ وَسَلاَمٌ.

4684. Yanılma secdeleri selamdan sonradır, onda da teşehhüd ve selam vardır.[4684]

٤٦٨٥—سِحاقُ النِّسَاءِ زِنى بَيْنَهُنَّ.

4685. Kadınların birbirleriyle sevişmesi zinadır.[4685]

٤٦٨٦—سَخَافَةٌ بِالمَرْءِ أَنْ يَسْتَخْدِمَ ضَيْفُهُ.

4686. Kişinin misafirine hizmet ettirmesi aklının eksikliğindendir.[4686]

٤٦٨٧—سَدِّدُوا وَقَارِبُوا. ح

4687. Orta yolu tutup hakka yakın olmaya çalışın.[4687]

٤٦٨٨— سَدِّدوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَنْ يُدْخِلَ أَحَدَكُمُ الجَنَّةَ عَمَلُهُ وَلاَ أَنَا إِلا أَنْ يَتَغَمَّدَنِيَ اللهُ بِمَغْفِرَةٍ وَرَحْمَةٍ. صح

4688. Doğru olun, orta yolu tutup sevinin; bilin ki Allah'ın rahmeti ve mağfireti dışında ben de dahil olmak üzere kimse kendi ameliyle cennete giremez.[4688]

٤٦٨٩—سُرْعَةُ المَشْيِ تُذْهِبُ بَهَاءَ المُؤْمِنِ. ض

4689. Hızlı yürümek, müminin heybetini giderir.[4689]

4683 İbni Adî, II, 222; Taberânî, Evsat, VII, 159; Beyhakî, II, 346.
4684 Gumârî, s. 57.
4685 Taberânî, XXII, 63; Beyhakî, Şuab, IV, 376; Heysemî, VI, 256.
4686 Deylemî, II, 333.
4687 Ahmed, VI, 273.
4688 Ahmed, VI, 273.
4689 İbni Hibbân, Zuafâ, III, 80; İbni Adî, V, 72; Deylemî, II, 334.

٤٦٩٠–سُرْعَةُ المَشْيِ تُذْهِبُ بِبَهَاءِ الْوَجْهِ.ض

4690. Süratli yürümek, yüz güzelliğini giderir.[4690]

٤٦٩١–سَطَعَ نُورٌ فِي الجَنَّةِ فقِيلَ مَاهذَا فَإِذَا هُوَ مِنْ ثَغْرِ حَوْرَاءَ ضَحِكَتْ فِي وَجْهِ زَوْجِهَا.ض

4691. Cennette bir nurun etrafı aydınlattığını gören cennet halkı o nurun ne olduğu anlamaya çalışır, derken onun hurilerden birinin kocasma tebessüm etmesi üzerine ortaya çıktığını görürler.[4691]

٤٦٩٢–سَعَادَةٌ لابْنِ آدَمَ ثَلاَثٌ وَشَقَاوَةٌ لابْنِ آدَمَ ثَلاَثٌ فَمِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ وَالمَرْكَبُ الصَّالِحَ وَالمَسْكَنُ الْواسِعُ وَشِقْوَةٌ لابْنِ آدَمَ ثَلاَثٌ المَسْكَنُ السُّوءُ وَالمَرْأَةُ السُّوءُ وَالمَرْكَبُ السُّوءُ.صح

4692. İnsanoğlunu üç şey mutlu, üç şey de mutsuz eder; eşinin iyi, bineğinin rahat ve evinin geniş olması onu mutlu eder; evinin dar, eşinin huysuz ve bineğinin de kötü olması onu mutsuz eder.[4692]

٤٦٩٣–سَفَرُ المَرْأَةِ مَعَ عَبْدِهَا ضَيْعَةٌ.ض

4693. Kadının kölesiyle yola çıkması kayıptır.[4693]

٤٦٩٤–سَلِ رَبَّكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ فَإِذَا أُعْطِيتَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَأُعْطِيتَهَا فِي الآخِرَةِ فَقَدْ أَفْلَحْتَ.صح

4694. Rabbinden dünyada ve ahirette sana sıhhat ve afiyet vermesini dile, dünyada ve ahirette sana afiyet verildiğinde sen kurtuldun demektir.[4694]

٤٦٩٥–سَلِ اللهَ الْعَفْوَ والْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا والآخِرَةِ.صح

4690 Müttekî, nr. 41621.
4691 İbni Adî, II, 457; Hatîb, VIII, 253.
4692 Tayâlisî, s. 29; Hâkim, II, 157.
4693 Heysemî, III, 214; Müttekî, nr. 17587.
4694 Ahmed, I, 206; Zebîdî, VII, 77; Müttekî, nr. 4934.

4695. Dünya ve ahirette Allah'dan af ve afiyet isteyin.[4695]

٤٦٩٦–سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ.صح

4696. Selman bizden, ehl-i beyttendir.[4696]

٤٦٩٧– سَلْمَانُ سَابِقُ فَارِسَ.

4697. Selman, Farslılar'dan İslam'a ilk girendir.[4697]

٤٦٩٨–سَلَّمَ عَلَيَّ مَلَكٌ ثُمَّ قَالَ لِي لَمْ أَزَلْ أَسْتَأْذِنُ رَبِّي عزَّ وَجلَّ فِي لِقَائِكَ حَتَّى كَانَ هذا أَوَانَ أَذِنَ لِي وَإِنِّي أُبشِّرُكَ أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ أَكْرَمَ عَلَى الله مِنْكَ.ض

4698. Bir melek bana selam verdi ve; *"Bana izin verilinceye kadar ben seninle karşılaşmak için hep rabbimden izin isterdim, Allah katında senden daha değerli kimse olmadığını söylerek seni müjdelemek isterim!"* dedi.[4698]

٤٦٩٩–سَلُوا الله الفِرْدَوْسَ فَإِنَّهَا سُرَّةُ الجَنَّةِ وَإِنَّ أَهْلَ الْفِرْدَوْسِ يَسْمَعُوْنَ أَطِيطَ الْعَرْشِ.صح

4699. Allah'dan Firdevs cennetini isteyin, o cennetin en güzel yeri olup orada bulunanlar Arş'ın sesini işitirler.[4699]

٤٧٠٠–سَلُوا الله الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فَإِنْ أَحَداً لَمْ يُعْطَ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْراً مِنَ الْعَافِيَةِ.صح

4700. Allah'dan af ve afiyet dileyin, yakinden sonra kişiye afiyetten daha hayırlı bir şey verilmemiştir.[4700]

٤٧٠١–سَلُوا الله مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ الله يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ انْتِظَارُ الْفَرَجِ.صح

4695 Ahmed, I, 209; Heysemî, X, 175.
4696 İbni Sad, IV, 82; Taberânî, VI, 212; Heysemî, VI, 130.
4697 İbni Sad, IV, 82; İbni Ebî Şeybe, VI, 395; İbni Asâkir, XXI, 404.
4698 Buhârî, Kebîr, V, 247; İbni Asâkir, XXXV, 312.
4699 Taberânî, VIII, 246; Hâkim, II, 402; Rûyânî, II, 317.
4700 Ahmed, I, 3.

4701. Allah'ın lütfundan isteyin, zira Allah kendisinden birşey istenmesini sever; ibadetlerin en üstünü de kurtuluşu beklemektir.[4701]

٤٧٠٢–سَلُوا اللهَ عِلْماً نَافِعاً وَتَعَوَّذُوا بِاللهِ مِنْ عِلْمٍ لاَيَنْفَعُ.صح

4702. Allah'dan faydalı ilim isteyip faydasız ilimden de ona sığının![4702]

٤٧٠٣–سَلُوا اللهَ لِيَ الْوَسِيلَةَ أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الجَنَّةِ لايَنَالُهَا إِلا رَجُلٌ وَاحِدٌ وَأَرْجُو إِنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ.صح

4703. Benim için Allah'dan cennetin en yüksek derecesi olan vesileyi isteyin; oraya sadece bir kişi ulaşır; o kişinin de kendimin olacağını umuyorum.[4703]

٤٧٠٤–سَلُوا اللهَ لِيَ الوَسِيلَةَ فَإِنَّهُ لاَيَسْأَلُهَا لِي عَبْدٌ فِي الدُّنْيَا إِلا كُنْتُ لَهُ شَهِيداً أَوْ شَفِيعاً يَوْمَ القِيَامَةِ.صح

4704. Benim için Allah'dan vesile isteyin; dünyada birisi benim için onu isterse kıyamet günü ben onun şahidi ve şefaatçisi olurum.[4704]

٤٧٠٥–سَلُوا اللهَ بِبُطُونَ أَكُفِّكُمْ وَلاَ تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا.صح

4705. Ellerinizin dışını değil, içini açarak dua edin![4705]

٤٧٠٦–سَلُوا اللهَ بِبُطُونِ أَكُفِّكُمْ وَلاَ تَسْأَلُوه بِظُهُورِهَا فَإِذَا فَرَغْتُمْ فَامْسَحُوا بِهَا وُجُوهَكُمْ.صح

4706. Ellerinizin dışını değil, içini açarak Allah'a dua edin; duayı bitirince de ellerinizi yüzlerinize sürün.[4706]

٤٧٠٧–سَلُوا اللهَ حَوَائِجَكُمْ الْبَتَّةَ فِي صَلاَةِ الصُّبْحِ.ض

4701 Timizî, Daavât 115.
4702 İbni Mâce, Duâ 3.
4703 Tirmizî, Menakıb 1;Ahmed, II, 265, 365.
4704 İbni Ebî Şeybe, VI, 76; Taberânî, Evsat, I, 198; Heysemî, I, 333.
4705 Heysemî, X, 169.
4706 Beyhakî, II, 212.

4707. İhtiyaçlarınızı sabah namazında Allah'dan isteyin![4707]

٤٧٠٨—سَلُوا اللهَ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى الشِّسْعَ فَإِنَّ اللهَ إِنْ لَمْ يُيَسِّرْهُ لَمْ يَتَيَسَّرْ.

4708. Ayakkabı bağına varıncaya kadar herşeyi Allah'dan isteyin, zira Allah'ın takdir etmediği şey elde edilmez. [4708]

٤٧٠٩—سَلُوا أَهْلَ الشَّرَفِ عَنِ الْعِلْمِ فَإِنْ كَانَ عِنْدَهُمْ عِلْمٌ فَاكْتُبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَ. ض

4709. İlmi, izzet ve şeref sahiplerinden sorup öğrenin, onların bilgilerini yazın; çünkü onlar yalan söylemezler.[4709]

٤٧١٠—سَمَّى هَارُونُ ابْنَيْهِ شَبَراً وَشُبَيْراً وَإِنِّي سَمَّيْتُ ابْنِيَّ الحَسَنَ وَالحُسَيْنَ كَمَا سَمَّى بِهِ هَارُونَ ابْنَيْهِ. ض

4710. Harun iki oğluna Şibr ve Şebir isimlerini koydu, ben de Harun'un oğullarına koyduğunu iki oğluma Hasan ile Hüseyin isimlerini koydum.[4710]

٤٧١١—سَمِّ ابْنَكَ عَبْدَ الرَّحْمنِ. صح

4711. Oğluna Abdurrahman ismini koy![4711]

٤٧١٢—سَمُّوهُ بِأَحَبِّ الأَسْمَاءِ إِلَيَّ حَمْزَةَ. صح

4712. İsim koyarken isimlerin en sevgilisi olan Hamza ismini koyun!.[4712]

٤٧١٣—سَمُّوا أَسْقَاطَكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ أَفْرَاطِكُمْ. ح

4713. Düşük çocuklarınıza isim verin, çünkü onlar ahirette sizin öncüleriniz olur.[4713]

4707 Suyûtî, Câmi, nr. 45138.
4708 Beyhakî, Şuab, II, 41-42.
4709 Deylemî, II, 306.
4710 Buhârî, Kebîr, II, 147; İbni Asâkir, XIV, 119; Heysemî, VIII, 52.
4711 Beyhakî, IX, 308.
4712 Hâkim, III, 196.
4713 Müttekî, nr. 45214.

٤٧١٤–سَمُّوا السِّقْطَ يُثَقِّلِ اللهَ بِهِ مِيزَانَكُمْ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ أي رَبِّ أَضَاعُونِي فَلَمْ يُسَمُّونِي.

4714. Düşük doğan çocuklara isim verin ki, Allah Teala onlarla terazinizin kefesini ağırlaştırsın; aksi halde onlar kıyamet günü gelirken; *"Yarabbi bunlar bana isim vermeyerek benden elde edecekleri mükafatı kaçırdılar"* diye şikayette bulunurlar.[4714]

٤٧١٥–سَمُّوا بِاسْمِي وَلاَ تُكَنُّوا بِكُنْيَتِي.صح

4715. İsmimle isimlenin, künyemle künyelenmeyin![4715]

٤٧١٦–سَمُّوا بِاسْمِي وَلاَ تُكَنُّوا بِكُنْيَتِي فَإِنِّي إِنَّمَا بُعِثْتُ قَاسِماً أَقْسِمُ بَيْنَكُمْ.صح

4716. İsmimi alm, ama künyemi almayın; çünkü ben taksim edici olarak gönderildim, aranızda taksim ederim.[4716]

٤٧١٧–سَمُّوا بِأَسْمَاءِ الأَنْبِيَاءِ وَلاَ تُسَمُّوا بِأَسْمَاءِ المَلاَئِكَةِ.

4717. Çocuklarmıza peygamber isimleri verin, melek isimleri vermeyin.[4717]

٤٧١٨–سُمِّيَ رَجَبَ لأَنَّهُ يُتَرَجَّبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ لِشَعْبَانَ وَرَمَضَانَ.ض

4718. Recep ayına recep denilmiş, o aya şaban ve ramazan hürmetine büyük hayırlar bahşedilmiştir.[4718]

Kötü Ahlak

٤٧١٩–سُوءُ الْخُلُقِ شُؤْمٌ.ح

4719. Kötü ahlak, uğursuzluktur.[4719]

4714 Râfiî, Meşîhât, IV, 144; Deylemî, II, 308.
4715 Taberânî, XII, 73; Heysemî, VIII, 48.
4716 İbni Ebî Şeybe, V, 264; Ahmed, III, 369.
4717 Buhârî, Kebîr, V, 35; Beyhakî, IX, 306; Müttekî, nr. 45218.
4718 Elbânî, nr. 3285.
4719 Hatîb, IV, 276.

٤٧٢٠–سُوءُ الخُلُقِ شُؤْمٌ وَشِرَارُكُمْ أَسْوَءُكُمْ خُلُقاً.ض

4720. Kötü ahlak uğursuzluktur, en kötüleriniz de ahlakı en kötü olanlardır.[4720]

٤٧٢١–سُوءُ الْخُلُقِ شُؤْمٌ وَطَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ وَحُسْنُ المَلَكَةِ نَمَاءٌ.

4721. Ahlaksızlık uğursuzluk, kadınlara itaat pişmanlık, güzel bir huyu alışkanlık haline getirmek de berekettir.[4721]

٤٧٢٢–سُوءُ الخُلُقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الخَلُّ الْعَسَلَ.ض

4722. Kötü ahlak, sirkenin balı bozduğu gibi amelleri bozar.[4722]

٤٧٢٣–سُوءُ المُجَالَسَةِ شُحٌّ وَفُحْشٌ وَسُوءُ خُلُقٍ.ض

4723. Sohbet meclisinde bulunanlara kötü davranmak cümrilik ve kötü bir huydur.[4723]

٤٧٢٤–سَوْدَاءُ وَلُودٌ خَيْرٌ مِنْ حَسْنَاءَ لاَتَلِدُ وَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمُ الأُمَمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى بِالسِّقْطِ مُحْبَنْطِئاً عَلَى بَابِ الجَنَّةِ يُقَالُ ادْخُلِ الجَنَّةَ فَيَقُولُ يَارَبِّ وَأَبَوَايَ فَيُقَالُ لَهُ ادْخُلِ الجَنَّةَ أَنْتَ وَأَبَوَاكَ.ض

4724. Çocuk doğuran siyah bir kadın, çocuk doğurmayan güzel bir kadından iyidir; ben cennet kapısında durup girmemekte ayak direten bir düşük çocuğa varıncaya kadar diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla övünürüm; o çocuğa, *"Cennete gir!"* denilir; o, *"Yarabbi anam babam girsin de öyle!"* der; bunun üzerine, *"Ana babanı da alarak cennete gir"* denilir.[4724]

4720 Hatîb, IV, 276.

4721 Aclûnî, I, 559.

4722 Abd b. Humeyd, s. 255; Ukaylî, IV, 291; İbni Hibbân, Zuafâ, III, 51.

4723 İbnü'l-Mübârek, I, 234; Gumârî, s. 58.

4724 İbni Hibbân, Zuafâ, II, 111; Ukaylî, III, 253; Taberânî, XIX, 416; Kari, Kübra, s. 136.

Sureler

٤٧٢٥—سُورَةُ الْكَهْفِ تُدْعى فِي التَّوْرَاةِ الحَائِلَةَ تَحُولُ بَيْنَ قَارِئِهَا وَبَيْنَ النَّارِ.ض

4725. Kehf suresi Tevrat'ta Haile olarak isimlendirilmiştir, o okuyucusuyla cehennem arasına perde olur.[4725]

٤٧٢٦—سُورَةٌ مِنَ القُرْآنِ مَاهِيَ إِلاَّ ثَلاَثُونَ آيَةً خَاصَمَتْ عَنْ صَاحِبِها حَتَّى أَدْخَلَتْهُ الجَنَّة وَهِيَ تَبَارَكَ.صح

4726. Kuran'da otuz ayetlik bir sure vardır ki o sure cennete götürünceye kadar kendisini okuyanı savunur, o sure Tebareke suresidir.[4726]

٤٧٢٧—سُورَةُ تَبَارَكَ هِيَ المَانِعَةُ مِنْ عَذَابِ القَبْرِ.ح

4727. Tebareke suresi, kabir azabına mani olur.[4727]

Saflar

٤٧٢٨—سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلاَةِ.صح

4728. Safları düzgün tutun, safların düzgün tutulması namaza dahil işlerdendir.[4728]

٤٧٢٩—سَوُّوا صُفُوفَكُمْ لاَتَخْتَلِفُ قُلُوبُكُمْ.صح

4729. Saflarınızı düzgün tutun ki kalpleriniz eğrilmesin.[4729]

٤٧٣٠—سَوُّوا صُفُوفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللهُ بَيْنَ وجُوهِكُمْ.صح

4730. Safları düzgün tutun, yoksa Allah sizi farklı istikametlere döndürür.[4730]

4725 Beyhakî, Şuab, II, 475; Müttekî, nr. 2704.
4726 Ahmed, II, 299; Hâkim, I, 753.
4727 Müttekî, nr. 2649; Elbânî, nr. 1140.
4728 Ahmed, III, 177; İbni Huzeyme, III, 21; İbni Hibbân, V, 548.
4729 Abdürrezzâk, nr. 2431.
4730 Beyhakî, II, 22; Hatîb, XI, 227; Müttekî, nr. 20553, 20581.

Çeşitli Hadisler

٤٧٣١—سَوُّوا القُبُورَ عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ إِذَا دَفَنْتُمُ المَوْتَى.ض

4731. Ölüleri defnettiğiniz kabirleri yerle bir düz yapın.[4731]

٤٧٣٢—سَلاَمَةُ الرَّجُلِ فِي الفِتْنَةِ أَنْ يَلْزَمَ بَيْتَهُ.ض

4732. Fitne zamanında kişinin selameti, evinden ayrılmamasıdır.[4732]

٤٧٣٣—سَيَأْتِيكُمْ أَقْوَامٌ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمْ فَقُولُوا لَهُمْ مَرْحَباً بِوَصِيَّةِ رَسُولِ اللهِ وَأَفْتُوهُمْ.ح

4733. Size ilim öğrenmek için bazı insanlar gelir, onları gördüğünüzde, *"Resulullah'ın tavsiye ettiği ilmi öğrenmeye hoş geldiniz!"* deyip onlara yardımcı olun.[4733]

٤٧٣٤—سَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ لاَيَكُونُ فِيهِ شَيْءٌ أَعَزَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ دِرْهَمٍ حَلاَلٍ أَوْ أَخٍ يُسْتَأْنَسُ بِهِ أَوْ سُنَّةٍ يُعْمَلُ بِهَا.ض

4734. Öyle bir zaman gelir ki o zamanda helal para, samimi dost ve uygulanan sünnetten daha değerli bir şey olmaz.[4734]

٤٧٣٥—سَيَأْتِي عَلَى أُمَّتِي زَمَانٌ يَكْثُرُ فِيهِ الْقُرَّاءُ وَيَقِلُّ الْفُقَهَاءُ وَيُقْبَضُ الْعِلْمُ وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذلِكَ زَمَانٌ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي لاَيُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذلِكَ زَمَانٌ يُجَادِلُ الْمُشْرِكُ بِاللهِ الْمُؤْمِنَ فِي مِثْلِ مَايَقُولُ.صح

4735. Ümmetim üzerine öyle bir zaman gelir ki, o zamanda Kuran okuyanlar çoğalır, fakat onu anlayanlar azalır, ilim kaybolur, kargaşa çoğalır; sonra yine öyle bir zaman gelir ki o zamanda ümmetimden bazıları Kuran okurlar ama okudukları Kuran'lar boğazlarını geçmez; yine

---

4731 Taberânî, XVIII, 314; Müttekî, nr. 42387.

4732 Müttteki, nr. 30825, 30969; Aclûnî, I, 551.

4733 Müttekî, nr. 29325.

4734 Taberânî, Evsat, I, 35; Ebû Nuaym, IV, 370; Heysemî, I, 172.

öyle bir zaman gelir ki, o zamanda Allah'a ortak koşanlar müminlere karşı deliller getirmeye çalışırlar. [4735]

٤٧٣٦–سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يُخَيَّرُ فِيهِ الرَّجُلُ بَيْنَ الْعَجْزِ والْفُجُورِ فَمَنْ أَدْرَكَ ذلِكَ الزَّمَانَ فَلْيَخْتَرِ الْعَجْزَ عَلَى الْفُجُورِ.صح

4736. İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki kişi acizlikle, nefsin gayr-ı meşru isteklerine uyarak Allah'a isyan arasında bir tercih yapmaya mecbur bırakılır; o zamana yetişenler acizliği Allah'a isyana tercih etsinler![4736]

٤٧٣٧–سَيْحَانُ وَجَيْحَانُ وَالفُرَاتُ وَالنِّيلُ كُلٌّ مِنْ أَنْهَارِ الجَنَّةِ.صح

4737. Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil Cennet nehirlerindendir. [4737]

٤٧٣٨–سَيخْرُجُ أَقْوَامٌ مِنْ أُمَّتِي يَشْرَبُونَ الْقُرْآنَ كَشُرْبِهِمُ اللَّبَنَ.

4738. Yakında ümmetim içinde bir takım topluluklar çıkar ve onlar süt içer gibi Kuran harflerini ağızlarında eğip bükerler.[4738]

٤٧٣٩–سَيَخْرُجُ أَهْلُ مَكَّة ثُمَّ لايَعْبُرُهَا إلاَّ قَلِيلٌ ثُمَّ تَمْتَلِىءُ وَتُبْنَى ثُمَّ يَخْرُجُونَ مِنْهَا فَلاَ يَعُودُونَ فِيهَا أَبَداً.ض

4739. Yakında Mekke halkı çok azı dışında oradan çıkar, sonra orası insanlarla ve binalarla dolar, sonra kalanlar da bir daha dönmemek üzere oradan ayrılırlar.[4739]

٤٧٤٠–سَيَخْرُجُ نَاسٌ مِنَ المَغْرِبِ يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وُجُوهُهُمْ عَلَى ضَوْءِ الشَّمْسِ.ض

4740. Batı tarafına cihada çıkan bazı kişiler, kıyamet gününe yüzleri güneş gibi ışık saçar bir halde gelirler.[4740]

[4735] Taberânî, Evsat, III, 319; Hâkim, IV, 504; Heysemî, I, 187.
[4736] Hâkim, IV, 485.
[4737] Ahmed, II, 289; Deylemî, II, 337.
[4738] Taberânî, XVII, 298; Müttekî, nr. 30956.
[4739] Ahmed, I, 23; Heysemî, III, 298.
[4740] Ahmed, III, 424; Heysemî, V, 281.

٤٧٤١—سَيِّدُ الإِدَامِ فِي الدُّنْيَاوَالآخِرَةِ اللَّحْمُ وَسَيِّدُ الشَّرَابِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ الماءُ وَسَيِّدُ الرَّيَاحِينِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ الْفَاغِيَةُ.ض

4741. Dünya ve ahirette gıdaların efendisi et, dünya ve ahirette içeceklerin efendisi su, dünya ve ahirette kokuların efendisi de fağıyedir.[4741]

٤٧٤٢—سَيِّدُ الأَدْهَانِ الْبَنَفْسَجُ وَإِنَّ فَضْلَ الْبَنَفْسَجِ عَلَى سَائِرِ الأَدْهَانِ كَفَضْلِي عَلَى سَائِرِ الرِّجَالِ.ض

4742. Yağların efendisi menekşedir; menekşenin diğer yağlara olan üstünlüğü, benim diğer erkeklere olan üstünlüğüm gibidir.[4742]

٤٧٤٣—سَيِّدُ الاسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ : اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَإِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَااسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَاصَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لاَيَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ . مَنْ قَالَهَا مِنَ النهَارِ مُوقِناً بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ.صح

4743. Tevbe ve istiğfarların efendisi, *"Allahım rabbim sensin, senden başka hiçbir ilah olmayıp beni sen yarattın; ben senin kulun olup gücüm yettiğince sana verdiğim söz ve vaad üzereyim; yaptıklarımın şerrinden sana sığınır, senin üzerimdeki nimetlerini ve yaptığım günahları itiraf ediyorum, beni bağışla, zira senden başka günahları kimse bağışlayamaz!"* demektir; gündüz inanarak bunu okuyan kimse akşama varmadan ölürse cennetlik, geceleyin inanarak okuyan kimse de sabaha varmadan ölürse cennetlik olur.[4743]

٤٧٤٤—سَيِّدُ الأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ الجُمُعَةِ أَعْظَمُ مِنْ يَوْمِ النَّحرِ وَالْفِطْرِ وَفِيهِ خَمْسُ خِلاَلٍ : فيه خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُهْبِطَ مِنَ الجَنَّةِ إِلَى الأَرْضِ وَفِيهِ تُوفِّيَ وَفِيهِ سَاعَةٌ

4741 Taberânî, Evsat, VII, 271; Heysemî, V, 35.
4742 Gumârî, s. 58.
4743 Buhârî, Daavât 2, 16; Ebû Dâvûd, Edeb 100-101; Tirmizî, Daavât 15; Nesâî, İstiâze 57.

لايَسْأَلُ الْعَبْدُ فِيهَا اللهَ شَيْئاً إلاَّ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ مَالَمْ يَسْأَلْ إِثْماً أَوْ قَطِيعَةَ رَحِمٍ وَفِيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ وَمَا مِنْ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَلاَ سَمَاءٍ وَلاَ أَرْضٍ وَلاَ رِيحٍ وَلاَ جَبَلٍ وَلاَ حَجَرٍ إلا وَهُوَ مُشْفِقٌ مِنْ يَوْمِ الجُمُعَةِ

4744. Allah katında günlerin efendisi cuma günüdür, o kurban ve ramazan bayramı günlerinden daha değerlidir, o günün beş özelliği vardır; Adem o gün yaratılıp o gün cennetten yeryüzüne indirildi, o gün vefat etti, o günde öyle bir zaman vardır ki kul günah veya akrabalarla ilişkiyi kesme konularında olmamak şartıyla Allah'dan birşey isterse Allah Teala mutlaka onu kendisine verir, kıyamet o gün kopar, Allah'a yakın olan her bir melek, göklerle yerler, rüzgarlarla, dağlar ve taşlarm hepsi kıyametin kopmasma şahid olacağı için cuma gününün heybetinden korkarlar.[4744]

٤٧٤٥—سَيِّد السِّلْعَةِ أَحَقُّ أَنْ يُسَامَ.صح

4745. Malın fiyatı, mal sahibine sorulur.[4745]

Şehidler

٤٧٤٦—سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ المطَّلِبِ.صح

4746. Kıyamet gününde Allah katında şehidlerin efendisi Hamza İbni Abdilmuttalib'dir.[4746]

٤٧٤٧—سَيِّد الشُّهَدَاءِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ المُطَّلِبِ وَرَجُلٌ قَامَ إِلَى إِمَامٍ جائرٍ فَأَمَرَهُ وَنَهَاهُ فَقَتَلَهُ.صح

4747. Kıyamet günü Allah katında şehidlerin efendisi Abdülmuttalip oğlu Hamza ile zalim bir idareciye karşı ayağa kalkarak ona iyiliği emredip kötülükten sakındıran ve o yüzden öldürülen kimsedir.[4747]

4744 Ahmed, V, 284; Buhârî, Kebîr, IV, 44; Taberânî, VI, 19.
4745 Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 160.
4746 Taberânî, III, 151; Heysemî, IX, 268.
4747 Hâkim, III, 215.

٤٧٤٨—سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَعَهُ المَلائِكَةُ لَمْ يُنْحَلْ ذلِكَ أَحَدٌ مِمَّنْ مَضَى مِنَ الأُمَمِ غَيْرُهُ شَيْءٌ أَكْرَمَ اللهُ بِهِ مُحَمَّداً. ح

4748. Şehidleri efendisi Ebu Talib'in oğlu Cafer'dir, o meleklerle birliktedir; ondan önce geçmiş ümmetlerden hiç kimseye böyle bir ihsanda bulunulmamıştır; bu Allah Teala'nın Muhammed'e olan ikramlarından biridir.[4748]

Çeşitli Hadisler

٤٧٤٩—سَيِّدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَأَعْظَمُهَا حُرْمَةً ذُو الحِجَّةِ.

4749. Ayların efendisi ramazan, saygı bakımmdan en büyükleri ise zilhicce ayıdır.[4749]

٤٧٥٠—سَيِّدُ الْفَوَارِسِ أَبُو مُوسَى. ض

4750. Atlıların efendisi, Ebu Musa'dır.[4750]

٤٧٥١—سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ. ض

4751. Bir topluluğun efendisi, onlara hizmet edendir.[4751]

٤٧٥٢—سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ وَسَاقِيهِمْ آخِرُهُمْ شُرْباً. ض

4752. Halkın efendisi onlara hizmet edendir, su dağıtan da suyu en son içer.[4752]

٤٧٥٣—سَيِّدُ الْقَوْمِ فِي السَّفَرِ خَادِمُهُمْ فَمَنْ سَبَقَهُمْ بِخِدْمَةٍ لَمْ يَسْبِقُوهُ بِعَمَلٍ إلا الشَّهَادَةَ. ض

4748 Müttekî, nr. 33190, 36937.
4749 Beyhakî, Şuab, III, 355; Deylemî, II, 325; İbni Asâkir, XXVI, 392.
4750 İbni Sad, IV, 107.
4751 Beyhakî, Şuab, VI, 334; Deylemî, II, 324.
4752 Suyûtî, Câmi, nr. 7870.

4753. Sefere çıkıldığında topluluğun efendisi onlara hizmet edendir, hizmette önde olan kişiyi topluluk içinde olanlar şehid olma dışında hiçbir amelle geçemezler.[4753]

٤٧٥٤–سَيِّدُ النَّاسِ آدَمُ وَسَيِّدُ الْعَرَبِ مُحَمَّدٌ وَسَيِّدُ الرُّومِ صُهَيْبٌ وَسَيِّدُ الْفُرْسِ سَلْمَانُ وَسَيِّدُ الحَبَشَةِ بِلاَلٌ وَسَيِّدُ الْجِبَالِ طُورُ سَيْنَاءَ وَسَيِّدُ الشَّجَرِ السِّدْرُ وَسَيِّدُ الأَشْهُرِ الْمُحَرَّمُ وَسَيِّدُ الأَيَّامِ الجُمُعَةُ وَسَيِّدُ الكَلاَمِ الْقُرآنُ وَسَيِّدُ الْقُرآنِ الْبَقَرَةُ وَسَيِّدُ الْبَقَرَةِ آيَةُ الكُرْسِي أَمَّا إِنَّ فِيهَا خَمْسَ كَلِمَاتٍ فِي كُلِّ كَلِمَةٍ خَمْسُونَ بَرَكَةً

4754. İnsanların efendisi Adem, Araplarm efendisi Muhammed, Farslıların efendisi Selman, Habeşlilerin efendisi Bilal, dağların efendisi Tur-i Sina, ağaçların efendisi sidr, ayların efendisi muharrem, günlerin efendisi cuma, sözlerin efendisi Kuran, Kuran'ın efendisi Bakara, Bakara'nın efendisi Ayete'l-kürsi'dir; dikkat edin onda beş kelime vardır ki her bir kelimede elli bereket vardır.[4754]

٤٧٥٥–سَيِّدُ إِدَامِكُمُ المِلْحُ.ض

4755. Azıklarınızın efendisi, tuzdur.[4755]

٤٧٥٦–سَيِّدُ رَيْحَانِ أَهْلِ الجَنَّةِ الْحِنَّاءُ.ض

4756. Cennet halkının kullandığı kokuların efendisi, kınadır.[4756]

٤٧٥٧–سَيِّدُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ اللَّحْمُ.ض

4757. Dünya ve ahirette yemeklerin efendisi, ettir.[4757]

٤٧٥٨–سَيِّدُ كُهُولِ أَهْلِ الجَنَّةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ فِي الجَنَّةِ مِثْلُ الثُّرَيَّا فِي السَّمَاءِ.صح

4753 Beyhakî, Şuab, VI, 334; Deylemî, II, 324.
4754 Deylemî, II, 324.
4755 Aclûnî, I, 556.
4756 Hatîb, V, 55; Heysemî, V, 157; Gumârî, s. 58.
4757 Aclûnî, I, 560, II, 226.

4758. Cennette yaşlıların efendisi Ebu Bekir ve Ömer'dir; cennette Ebu Bekir gökteki Süreyya yıldızına benzer.[4758]

٤٧٥٩–سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الجَنَّةِ أَرْبَعٌ مَرْيَمُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ وآسِيَةُ.صح

4759. Cennet kadınlarının efendileri Meryem, Fatıma, Hatice ve Asiye olmak üzere dört kişidir. [4759]

٤٧٦٠–سَيِّدَةُ نِسَاءِ المُؤْمِنِينَ فُلاَنَة وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ أَوَّلُ نِسَاءِ المُسْلِمِينَ إِسْلاَماً.ح

4760. Mümin kadınların efendisi Meryem, İslam'a girme bakımından müslüman kadınlarm ilki Hatice binti Huveylid'dir.[4760]

٤٧٦١–سَيُدْرِكُ رَجُلاَنِ مِنْ أُمَّتِي عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَيَشْهَدَانِ قِتَالَ الدَّجَّالِ.صح

4761. Ümmetimden iki kişi, Meryem oğlu İsa'nın Deccal'ı öldürmesine yetişecektir.[4761]

٤٧٦٢–سَيُشَدَّدُ هذَا الدِّينُ بِرِجَالٍ لَيْسَ لَهُمْ عِنْدَ الله خَلاَقٌ.صح

4762. Bu din, Allah katında hiçbir değeri olmayan bazı adamlarla da kuvvetlenir.[4762]

٤٧٦٣–سَيُصِيبُ أُمَّتِي دَاءُ الأُمَمِ الأَشَرُ وَالبَطَرُ وَالتَّكَاثُرُ وَالتَّشَاحُنُ فِي الدُّنْيَا وَالتَّبَاغُضُ وَالتَّحَاسُدُ حَتَّى يَكُونَ الْبَغْيُ.صح

4763. Ümmetime diğer ümmetlerin nimete nankörlük, şımarıklık, övünme, dünya için kin ve düşmanlık, buğz ve hased hastalıkları bulaşır; öyle ki onlar zulme kadar giderler.[4763]

٤٧٦٤–سَيُعَزِّي النَّاسُ بَعْضُهُمْ بَعْضاً مِنْ بَعْدِي بِالتَّعْزِيَةِ بِي.ض

4758 Hatîb, V, 307.
4759 Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.
4760 Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.
4761 Hâkim, IV, 587; Ebû Yalâ, V, 203; İbni Adî, IV, 338; Heysemî, VII, 288.
4762 Müttekî, nr. 28959.
4763 Taberânî, Evsat, IX, 23; Hâkim, IV, 185; Heysemî, VII, 308.

4764. Benden sonra insanlar başlarına bir musibet geldiğinde, birbirlerini benim dünyadan ayrılışımla teselli ederler. [4764]

٤٧٦٥–سَيُقْتَلُ بِعَذْرَاءَ أُنَاسٌ يَغْضَبُ اللهُ لَهُمْ وَأَهْلُ السَّمَاءِ .

4765. Yakında Azra denilen yerde Allah ile gök ehlinin gazaplanacağı bir takım insanlar öldürülür.[4765]

٤٧٦٦–سَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ رِجَالٌ لاَيُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ. صح

4766. Kuran'ı boğazlarından aşağı inmeyen bazı kimseler okurlar; ama onlar dinlerinden okun yaydan çıktığı gibi çıkarlar. [4766]

٤٧٦٧–سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَتَعَاطَى فُقَهَاؤُهُمْ غُضَلَ الْمَسَائِلِ أُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي. ح

4767. Yakında ümmetimden fakihleri karışık meselelerle uğraşan bazı topluluklar ortaya çıkar ki, onlar ümmetimin şerlileridir.[4767]

٤٧٦٨–سَيَكُونُ بَعْدِي خُلَفَاءُ وَمِنْ بَعْدِ الْخُلَفَاءِ أُمَرَاءٌ وَمِنْ بَعْدِ الأُمَرَاءِ مُلُوكٌ وَمِنْ بَعْدِ الْمُلُوكِ جَبَابِرَةٌ ثُمَّ يَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَمْلأُ الأَرْضَ عَدْلاً كَمَا مُلِئَتْ جَوْراً ثُمَّ يُؤَمَّرُ بَعْدَهُ الْقَحْطَانِيُّ فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالحَقِّ مَاهُوَ بِدُونِهِ.

4768. Benden sonra halifeler, halifelerden sonra emirler, emirlerden sonra krallar, krallardan sonra da zalim idareciler gelir; daha sonra ehl-i beytimden biri çıkarak zulümle doldurulan yeryüzünü adaletle doldurur, daha sonra onun yerine Kahtaniler ümmetin başına geçer, beni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, bu ondan aşağı değildir. [4768]

٤٧٦٩–سَيَكُونَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ خَسْفٌ وَقَذْفٌ وَمَسْخٌ إِذَا ظَهَرَتِ الْمَعَازِفُ وَالْقَيْنَاتُ وَاسْتُحِلَّتِ الْخَمْرُ. ح

4764 İbni Sad, II, 274; Ebû Yalâ, XIII, 541; Taberânî, VI, 135; Heysemî, IX, 38.
4765 İbni Asâkir, XII, 226; İbni Hacer, İsâbe, II, 38.
4766 Abdürrezzâk, X, 157; Ziyâ, V, 209.
4767 Taberânî, II, 98; Heysemî, I, 155.
4768 Taberânî, XXII, 374; İbni Asâkir, XIV, 282; Heysemî, V, 190.

4769. Çalgı aletleri, şarkıcı kadınlar ortaya çıkıp içkinin helal kılındığı ahir zamanda yere batmalar, taş yağmaları ve suret değişmeleri olur.[4769]

٤٧٧٠–سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ شُرَطَةٌ يَغْدُونَ فِي غَضَبِ اللهِ وَيَرُوحُونَ فِي سَخَطِ اللهِ فَإِيَّاكَ أَنْ تَكُونَ مِنْ بِطَانَتِهِمْ.

4770. Ahir zamanda bazı muhafızlar olur ki onlar sabah akşam Allah'ın gazabına uğrarlar, onlara dost ve sırdaş olmaktan sakın![4770]

٤٧٧١–سَيَكُونُ بَعْدِي سَلاَطِينُ الْفِتَنُ عَلَى أَبْوَابِهِمْ كَمَبَارِكِ الإِبِلِ لاَيُعْطُونَ أَحَداً شَيْئاً إلا أَخَذُوا مِنْ دِينِهِ مِثْلَهُ.صح

4771. Benden sonra bazı devlet başkanları ortaya çıkar, fitne onların kapılarında develerin dinlenme yerlerine çöktükleri gibi çöker, onlar bir o kadarını dininden almadan hiç kimseye birşey vermezler. [4771]

٤٧٧٢–سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي يَأْكُلُونَ أَلْوَانَ الطَّعَامِ وَيَشْرَبُونَ أَلْوَانَ الشَّرَابِ وَيَلْبَسُونَ أَلْوَانَ الثِّيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الكَلاَمِ فَأُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي.ض

4772. Ümmetimden türlü türlü yemekler yiyip türlü türlü içecekler içen, çeşit çeşit elbiseler giyip ağızlarını eğip bükerek konuşan bazı adamlar çıkar, onlar ümmetimin en kötüleridir.[4772]

٤٧٧٣–سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي رَجُلٌ يُقَالَ لَهُ أُوَيْسُ بْنُ عَبْدِاللهِ الْقَرني وَإِنَّ شَفَاعَتَهُ فِي أُمَّتِي مِثْلُ رَبِيعَةَ وَمُضَرَ.

4773. Ümmetim içinde Üveys İbni Abdullah el-Kareni isimli bir adam olur, onun ümmetim hakkındaki şefaati Rabia ve Mudar kabilelerinin sayısını bulur.[4773]

4769 Taberânî, VI, 150; Heysemî, VIII, 10.
4770 Taberânî, VIII, 136; Deylemî, II, 315; Heysemî, V, 234.
4771 Hâkim, III, 734; Ebû Nuaym, IV, 29; Heysemî, V, 246.
4772 Taberânî, VIII, 107; Ebû Nuaym, VI, 90; Münzirî, III, 83.
4773 İbni Adî, VII, 70; İbni Asâkir, IX, 438.

٤٧٧٤–سَيَكُونُ بَعْدِي بُعُوثٌ كَثِيرَةٌ فَكُونُوا فِي بَعْثِ خُرَاسَانَ ثُمَّ انْزِلُوا فِي مَدِينَةِ مَرْوَ فَإِنَّهُ بَنَاهَا ذُو الْقَرْنَيْنِ وَدَعَا لَهَا بِالْبَرَكَةِ وَلاَ يُصِيبُ أَهْلَهَا سُوءٌ أَبَداً.ض

4774. Benden sonra fetihler için askeri birlikler çoğalır; siz Horasan'a gönderilen birliklere katılıp Merv şehrinde konaklamaya bakın; o şehri Zülkarneyn kurup ona bereket duasında bulunmuştur; bundan dolayı oranın halkına hiçbir kötülük dokunmaz.[4774]

٤٧٧٥–سَيَكُونُ قَوْمٌ يَعْتَدُونَ فِي الدُّعَاءِ.صح

4775. Duada haddi aşan topluluklar ortaya çıkar.[4775]

٤٧٧٦–سَيَكُونُ قَوْمٌ يَأْكُلُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ كَمَا تَأْكُلُ الْبَقَرُ مِنَ الأَرْضِ.ض

4776. Yakın zamanda sığırların yerden yediği gibi, dillerini yiyip içme aracı olarak kullanan topluluklar gelir.[4776]

٤٧٧٧–سَيَكُونُ بِمِصْرَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ أَخْنَسُ يَلِي سُلْطَاناً ثُمَّ يُغْلَبُ عَلَيْهِ أَوْ يُنْزَعُ مِنْهُ فَيَفِرُّ إِلَى الرُّومِ فَيَأْتِي بِهِمْ إِلَى الإِسْكَنْدَرِيَّةِ فَيُقَاتِلُ أَهْلَ الإِسْلاَمِ بِهَا فَذَلِكَ أَوَّلُ الْمَلاَحِمِ.

4777. Yakında Mısır'da Ümeyye oğullarından basık burunlu yöneticilere yakın olan biri çıkar; yenilip yetkileri elinden alınınca Rumlara sığınarak onları kışkırtıp savaş için İskenderiye'ye getirir ve müslümanlarla savaşır; ilk büyük fitne o olur.[4777]

٤٧٧٨– سيكون بعدي قوم من أمتي يقرأون القرآن ويتفقهون في الدين يأتيهم الشيطان فيقول لو أتيتم السلطان فأصلح من دنياكم واعتزلتموه بدينكم، ولا يكون ذلك كما لا يجتنى من القتاد إلا الشوك، كذلك لا يجتنى من قربهم إلا الخطايا.ض

4774 Taberânî, II, 19; İbni Asâkir, II, 413; Heysemî, X, 64.
4775 İbni Ebî Şeybe, VI, 53; Ahmed, I, 172.
4776 Ahmed, I, 175; Beyhakî, Şuab, IV, 252; Heysemî, VIII, 116.
4777 Nuaym b. Hammad, II, 477; Taberânî, Evsat, VIII, 110; İbni Asâkir, XII, 445; Heysemî, VII, 318.

4778. Yakın bir zamanda ümmetimden Kuran okuyup dini iyice öğrenen bir topluluk çıkar, şeytan onlara gelip, *"Şu idarecinin yanına varsanız da dünyanızı yoluna koysa, siz de gizli gizli dininizi yaşasanız!"* diye vesvese verir; fakat bu mümkün olmaz, diken ağacından dikenden başka bir şey çıkmadığı gibi bu idarecilerin yakınlığından da günahtan başka birşey çıkmaz. [4778]

٤٧٧٩–سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ دِيدَانُ الْقُرَّاءِ فَمَنْ أَدْرَكَ ذلكَ الزَّمَانَ فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللهِ مِنْهُمْ.ض

4779. Ahir zamanda kibirli Kuran hafızları olur, o zamana yetişenler onlardan Allah'a sığınsın.[4779]

٤٧٨٠–سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يُحَدِّثُونَكُمْ بِمَا لَمْ تَسْمَعُوا بِهِ أَنْتُمْ وَلاَ آبَاؤُكُمْ فَإِيَّاكُمْ وَإِيَّاهُمْ.

4780. Ahir zamanda ümmetimden bazı insanlar çıkıp sizlere sizin ve atalarınızın duymadığı bazı şeyler anlatırlar, onlardan uzak durun![4780]

٤٧٨١–سَيَكُونُ أُمَرَاءُ تَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ نَابَذَهُمْ نَجَا وَمَنِ اعْتَزَلَهُمْ سَلِمَ وَمَنْ خَالَطَهُمْ هَلَكَ.صح ح

4781. Bazı hareketlerini akla ve dine uygun, bazılarını da çirkin bulduğunuz bir kısım idareciler çıkar, onlara destek vermeyenler kurtulur, uzak duranlar selamete bulur, onlarla haşir neşir olan da helak olur. [4781]

٤٧٨٢–سَيَكُونُ بَعْدِي أُمَرَاءُ يَقْتَتِلُونَ عَلَى المُلْكِ يَقْتُلُ بَعْضُهُمْ بَعْضاً.ض

4782. Benden sonra saltanat için çarpışan idareciler gelir, onların bazısı bazısını öldürür. [4782]

4778 Suyûtî, Sağîr, 4778.
4779 Ebû Nuaym, III, 35.
4780 Ahmed, II, 321; Ebû Yalâ, XI, 279; Hâkim, I, 184.
4781 İbni Ebî Şeybe, VII, 530; Taberânî, XI, 39; Heysemî, V, 228.
4782 İbni Ebî Şeybe, VII, 460; Ahmed, IV, 263; Ebû Yalâ, III, 211; Heysemî, VII, 293.

٤٧٨٣–سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ.ض

4783. Ümmetim içinde kaderi inkar eden bazı insanlar çıkar.[4783]

٤٧٨٤–سَيَكُونُ بَعْدِي قُصَّاصٌ لايَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ.صح

4784. Benden sonra bazı kıssacılar çıkar, Allah onların yüzlerine bakmaz. [4784]

٤٧٨٥–سَيَلِي أمورَكُمْ مِنْ بَعْدِي رِجَالٌ يُعَرِّفُونَكُمْ مَاتُنْكِرُونَ وَيُنْكِرُونَ عَلَيْكُمْ مَاتَعْرِفُونَ فَمَنْ أَدْرَكَ ذلِكَ مِنْكُمْ فَلاَ طَاعَةَ لِمَنْ عَصَى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ.صح

4785. Benden sonra bazı kişiler idareyi üstlenirler, onlar size yabancı olduğunuz bazı şeyler öğretip bildiğiniz bazı şeyleri de ters yüz ederler, sizden o zamana ulaşanlar Allah'a isyan eden o kimselere itaat etmesin.[4785]

٤٧٨٦–سَيَلِيكُمْ أُمَرَاءٌ يُفْسِدُونَ وَمَا يُصْلِحُ اللهُ بِهِمْ أَكْثَرُ فَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِطَاعَةِ اللَّهِ فَلَهُ الأَجْرُ وَعَلَيْكُم الشُّكْرُ وَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِمَعْصِيَةِ اللهِ فَعَلَيْهِ الْوِزْرُ وَعَلَيْكُمُ الصَّبْرُ.

4786. İdareye bazı şeyleri ifsad eden kimseler gelir, fakat onların düzelttikleri şeyler daha çok olur, o idarecilerden Allah'a karşı görevini yapanların mükafatı kendilerine, şükrü ise size aittir, Allah'a karşı görevlerini yapmayanların günahları kendilerine, sabretmek de size aittir.[4786]

٤٧٨٧–سَيُوقِدُ الْمُسْلِمُونَ مِنْ قِسِيِّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَنُشَّابِهِمْ وَأَتْرِسَتِهِمْ سَبْعَ سِنِينَ.صح

4787. Müslümanlar Yecüc ile Mecüc'ün yayları, okları ve kalkanlarını yedi yıl boyunca yakarlar.[4787]

٤٧٨٨–السَّائِحُونَ هُمُ الصَّائِمُونَ.صح

4788. Saihun, oruç tutanlardır.[4788]

4783 Ahmed, II, 90; Beyhakî, X, 205; Müttekî, nr. 557.

4784 Müttekî, nr. 29452.

4785 Ahmed, V, 325; Taberânî, Evsat, III, 190; Hâkim, III, 401.

4786 Beyhakî, Şuab, VI, 15.

4787 İbni Ebî Âsım, Âhâd, III, 165; Deylemî, II, 322.

4788 İbni Adî, II, 220; Hâkim, II, 365; Beyhakî, IV, 305; Bu kelime Kuran'da " التائبون العابدون الحامدون السائحون" ayetinde geçmektedir; Tevbe (9), 112.

٤٧٨٩–السَّائِمَةُ جُبَارٌ وَالمَعْدِنُ جُبَارٌ وَفِي الرِّكَازِ الخُمُسُ.صح

4789. Hayvanın yaralaması heder, maden kuyusuna düşenler heder olup onlara tazminat gerekmez; definelerde ise beşte bir zekat vardır.[4789]

٤٧٩٠–السَّابِقُ وَالمُقْتَصِدُ يَدْخُلاَنِ الجَنَّةَ.صح

4790. Hayırlı işlerde önde gidenlerle, ortada olanlar cennete girerler.[4790]

٤٧٩١–السَّاعِي عَلَى الأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ أو الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارِ.صح

4791. Dulla yoksullar için çalışan, Allah yolunda cihad eden veya gece ibadet edip gündüz oruç tutan kimse gibidir.[4791]

٤٧٩٢–السِّبَاعُ حَرَامٌ.صح

4792. Yırtıcı hayvanların eti haramdır.[4792]

٤٧٩٣–السَّبَّاقُ أَرْبَعَةٌ أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ وَصُهَيْبٌ سَابِقُ الرُّومِ وَسَلْمَانُ سَابِقُ الْفُرْسِ وَبِلاَلٌ سَابِقُ الحَبَشِ.صح

4793. İslam'ı ilk olarak kabul edenler dört kişi vardır; ben Arapların ilkiyim, Suheyb Rumların, Selman Farslıların, Bilal de Habeşlilerin ilkidir.[4793]

٤٧٩٤–السَّبْعُ المَثَانِي فَاتِحَةُ الْكِتَابِ.صح

4794. Seb-i Mesani, Fatiha suresidir.[4794]

٤٧٩٥–السَّبْقُ ثَلاَثَةٌ فَالسَّابِقُ إِلَى مُوسَى يُوشَعُ ابْنُ نُونٍ وَالسَّابِقُ إِلَى عِيسَى صَاحِبُ يس وَالسَّابِقُ إِلَى مُحَمَّدٍ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ.ح

4789 Ahmed, III, 335; Ebû Avane, IV, 159; Heysemî, VI, 303.

4790 Hâkim, II, 462.

4791 Buhârî, Nafakât 1, Edeb 25, 26; Müslim, Zühd 41; Tirmizî, Birr 44; Nesâî, Zekât, 78; İbni Mâce, Ticârât 1.

4792 Ahmed, III, 29; Beyhakî, VII, 194; Deylemî, II, 347.

4793 Taberânî, VIII, 29; Heysemî, IX, 305.

4794 Tayâlisî, s. 305; Hâkim, II, 386; Beyhakî, Şuab, II, 443.

4795. Peygamberlerin davetine ilk icabet edenler üç kişidir, onlar Musa'ya Yuşa İbni Nun, İsa'ya Sahibi Yasin ve Muhammed'e de Ali İbni Ebi Talib'dir.[4795]

٤٧٩٦–السَّبِيلُ الزَّادُ والرَّاحِلَةُ.

4796. Yol, azık ve binektir.[4796]

٤٧٩٧–السَّجْدَةُ الَّتِي فِي ص سَجَدَهَا دَاوُدُ تَوْبَةً وَنَحْنُ نَسْجُدُهَا شُكراً. صح

4797. Sad suresindeki secdeyi Davud tevbe secdesi olarak yaptı, biz ise şükür secdesi olarak yapıyoruz.[4797]

٤٧٩٨–السُّجودُ عَلَى سَبْعَةِ أَعْضَاءٍ الْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَالْجِبْهَةَ وَرَفْعُ الْيَدَيْنِ إِذَا رَأَيْتَ الْبَيْتَ وَعَلَى الصَّفَا وَالمَرْوَةِ وَبِعَرَفَةَ وَبِجَمْعٍ وَعِنْدَ رَمْيِ الْجِمَارِ وَإِذَا أُقِيمَتِ الصَّلاَةُ.

4798. Secde yedi organ üzerine yapılır ki onlar iki el, iki ayak, bir alın ve iki dizdir; Beytullah görüldüğünde, Safa ile Merve'de, Arafat ve Müzdelife'de, şeytan taşlama ve namaza başlandığında eller kaldırılır.[4798]

٤٧٩٩–السُّجُودُ عَلَى الْجَبْهَةِ وَالْكَفَّيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَصُدُورِ الْقَدَمَيْنِ مَنْ لَمْ يُمَكِّنْ شَيْئاً مِنْهُ مِنَ الأَرْضِ أَحْرَقَهُ اللهُ. ح

4799. Secde alın, iki el, iki dizle iki ayak üzerine yapılır, onları tam olarak temas ettirmeyenleri Allah Teala ateşle yakar.[4799]

٤٨٠٠–السِّحَاقُ بَيْنَ النِّسَاءِ زِنًى بَيْنَهُنَّ. ض

4800. Kadınlarm kendi aralarında sevişmesi zinadır.[4800]

4795 Taberânî, XI, 93; Heysemî, IX, 102.
4796 Beyhakî, IV, 327, 330.
4797 Taberânî, XII, 34; Dârekutnî, I, 407; Hatîb, XIII, 54.
4798 Taberânî, XI, 452; Ziyâ, X, 293.
4799 İbni Adî, I, 266.
4800 Taberânî, XXII, 63; İbni Adî, V, 173; Heysemî, VI, 256.

٤٨٠١–السحور أكله بركة فلا تدعوه ولو أن يجرع أحدكم جرعة من ماء فإن الله وملائكته يصلون على المتسحرين.صح

4801. Sahura kalkmak berekettir, bir yudum su içmekle de onu terk etmeyin, sahura kalkanlara Allah rahmet, melekler de istiğfar ederler.[4801]

٤٨٠٢– السخاء خلق الله الأعظم.ض

4802. Cömertlik Allah'ın en üstün ahlakıdır. [4802]

٤٨٠٣–السخاء شجرة من أشجار الجنة أغصانها متدليات فى الدنيا فمن أخذ بغصن منها قاده ذلك الغصن إلى الجنة والبخل شجرة من شجر النار أغصانها متدليات فى الدنيا فمن أخذ بغصن من أغصانها قاده ذلك الغصن إلى النار.ح

4803. Cömertlik dalları dünyaya sarkmış cennet ağaçlarından bir ağaç olup o dallardan birine yapışan cennete gider; cimrilik de dalları dünyaya sarkmış cehennem ağaçlarından bir ağaç olup o dallardan birine yapışan da cehenneme gider.[4803]

٤٨٠٤–السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ وَالْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللَّهِ بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ وَلَجَاهِلٌ سَخِيٌّ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ.ض

4804. Cömert Allah'a yakın, insanlara yakın, cennete yakın, cehennemden uzaktır; cimri ise Allah'dan uzak, insanlardan uzak, cennetten uzaktır, cehenneme ise yakındır; cömert olan cahil, cimri olan abidden Allah'a daha sevimlidir. [4804]

٤٨٠٥– السِّرُّ أَفْضَلُ مِنَ العَلاَنِيَةِ وَالْعَلاَنِيَةُ أَفْضَلُ لَمِنْ أَرَادَ الاقْتِدَاءَ بِهِ.

4801 Ahmed, III, 12; Heysemî, III, 150.
4802 Deylemî, II, 341; Münzirî, III, 259.
4803 Beyhakî, Şuab, VII, 434.
4804 İbni Adî, III, 403; Beyhakî, Şuab, VII, 429.

4805. Amelleri gizli yapmak açık yapmaktan, başkalarına örnek olmak isteyen kimse için ise açıktan yapmak daha faziletlidir. [4805]

٤٨٠٦– السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لاَيَجِدُ الإِزَارَ وَالخُفُّ لِمَنْ لايَجِدُ النَّعْلَيْنِ.صح

4806. -İhram için- izar bulamayan don, terlik bulamayan da kesilmiş papuç giysin![4806]

٤٨٠٧– السُّرْعَةُ فِي المَشْيِ تُذْهِبُ بَهَاءَ المُؤمِنِ

4807. Yürümede acele etmek, müminin vakarını giderir.[4807]

٤٨٠٨– السَّعَادَةُ كُلُّ السَّعَادَةِ طُولُ الْعُمْرِ فِي طاعَةِ اللهِ.ح

4808. Gerçek saadet Allah'a itaat içerisinde geçirilen uzun ömürdür.[4808]

٤٨٠٩– السَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَالشَّقِيُّ مَن شَقِيَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ.صح

4809. İyi anasının karnında iyi, kötü de anasının karnında iken kötüdür.[4809]

٤٨١٠–السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ فَإِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ نَهْمَتَهُ مِنْ سَفَرِهِ فَلْيُعَجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ.صح

4810. Yolculuk azaptan bir parça olup o kişinin yiyip içmesine ve uyumasına mani olur, biriniz yolculuğa çıktığı zaman işini bitirir bitirmez evine dönmekte acele etsin![4810]

٤٨١١– السُّفْلُ أَرْفَقُ.صح

4811. Misafir için alt kat, daha uygundur.[4811]

٤٨١٢– السَّكِينَة عِبَادَ اللهِ السَّكِينَةَ.صح

4805 Ukaylî, III, 202; Deylemî, II, 347.
4806 Ahmed, I, 215; Taberânî, XII, 178.
4807 Hatîb, I, 417; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 707.
4808 Kudâî, I, 206; Deylemî, II, 346; Aclûnî, I, 547.
4809 Taberânî, Sağîr, II, 5; Müttekî, nr. 491.
4810 Buharî, Umre 19, Cihâd, 136, Et'ime 30; Müslim, İmâret 179; Muvatta, İstizân 39.
4811 Ahmed, V, 415; Ebû Avâne, V, 199.

4812. Vakarlı olun ey Allah'ın kulları, vakarlı olun![4812]

٤٨١٣- السَّكِينَةُ مَغْنَمٌ وَتَرْكُهَا مَغْرَمٌ. ح

4813. Ağırbaşlılık kazanç, onu terk etmekse zarardır.[4813]

٤٨١٤- السَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الشَّاءِ وَالْبَقَرِ.

4814. Ağırbaşlılık koyun ve inek sahiplerinde olur.[4814]

٤٨١٥- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِي الأَرْضِ فَمَنْ أَكْرَمَهُ اللهُ وَمَنْ أَهانَهُ اللهُ. صح

4815. Sultan yeryüzünde Allah'ın gölgesi olup ona saygı gösteren Allah'a saygı göstermiş, saygı göstermeyen de Allah'a saygı göstermemiştir.[4815]

٤٨١٦- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِي الأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِنْ عَدَلَ كَانَ لَهُ الأَجْرُ وَكَانَ عَلَى الرَّعِيَّةِ الشُّكْرُ وَإِنْ جَارَ أَوْ حَافَ أَوْ ظَلَمَ كَانَ عَلَيْهِ الوِزْرُ وَكَانَ عَلَى الرَّعِيَّةِ الصَّبْرُ وَإِذَا جَارَتِ الْوِلاَةُ قَحَطَتِ السَّمَاءُ وَإِذَا مُنِعَتِ الزَّكَاةُ هَلَكَتِ المَوَاشِي وَإِذَا ظَهَرَ الزِّنَى ظَهَرَ الْفَقْرُ وَالمَسْكَنَةُ وَإِذَا أُخْفِرَتِ الذِّمَّةُ أُدِيلَ الْكُفَّارُ. ض

4816. Sultan, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup her mazlum ona sığınır, adil davranırsa kendisine ecir, halkına ise teşekkür düşer, haktan sapar, intikam duygusuna kapılarak zulmederse günah kendisine, sabretmek de halka aittir, idareciler zulmettiklerinde gök yağmur yağdırmaz hale gelir, zekat verilmediğinde hayvanlar helak olur, zina yaygınlaşınca fakirlik ve yoksulluk alır yürür, zımmilerin hakkı yenilince de kafirler galip gelir.[4816]

٤٨١٧- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِي الأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ الضَّعِيفُ وَبِهِ يَنْتَصِرُ المَظْلُومُ وَمَنْ أَكْرَمَ سُلْطَانَ اللهِ فِي الدُّنْيَا أَكْرَمَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

4812 Ahmed, III, 355.
4813 İsmaili, Mucem, I, 433; Deylemî, II, 345.
4814 Müttekî, nr. 6400.
4815 İbni Ebî Âsım, Sünne, II, 492; Beyhakî, Şuab, VI, 17.
4816 İbni Adî, III, 361; Beyhakî, Şuab, VI, 15; Heysemî, V, 196.

4817. Sultan yeryüzünde Allah'ın gölgesi olup zayıf olanlar ona sığınır, mazlum olanlar da onunla yardım görür, Allah'ın sultanına dünyada iyi davranana Allah da kıyamet günü ona iyi davranır.[4817]

٤٨١٨- السّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِي الأَرْضِ فَمَنْ غَشَّهُ ضَلَّ وَمَنْ نَصَحَهُ اهْتَدَى.ض

4818. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup onu aldatan hak yoldan sapar, ona yol gösteren ise doğru bulur.[4818]

٤٨١٩- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِي الأَرْضِ فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بَلَداً لَيْسَ بِهِ سُلْطَانٌ فَلاَ يُقِيمَنَّ بِهِ.ض

4819. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup sultanı olmayan bir beldeye giren orada ikamet etmesin![4819]

٤٨٢٠- السُّلطَانُ ظِلُّ الرَّحْمن فِي الأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِنْ عَدَلَ كَانَ لَهُ الأَجْرُ وَعَلَى الرَّعِيَّةِ الشُّكْرُ وَإِنْ جَارَ أَوْحَافَ وَظَلَمَ كَانَ عَلَيْهِ الإِصْرُ وَعَلَى الرَّعِيَّةِ الصَّبْرُ.ض

4820. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup zayıf kullar ona sığınır, adil davranan sultana ecir, halkına ise şükür vardır, eğer haktan sapar, intikam duygusuna kapılır veya zulmederse vebal kendisine, sabretmek de halkınadır.[4820]

٤٨٢١-السُّلْطَانُ الْعَادِلُ الْمُتَوَاضِعُ ظِلُّ اللهِ وَرُمْحُهُ فِي الأَرْضِ يُرْفَعُ لَهُ عَمَلُ سَبْعِينَ صِدِّيقاً.

4821. Adil ve mütevazi devlet başkanı Allah'ın gölgesi ve yeryüzündeki mızrağı olup ona yetmiş sıddık sevabı verilir. [4821]

4817 İbni Adî, III, 361; Beyhakî, Şuab, VI, 15; Heysemî, V, 196.
4818 Beyhakî, Şuab, VI, 18.
4819 Beyhakî, VIII, 162; a. mlf, Şuab, VI, 18.
4820 Beyhakî, Şuab, VI, 15; Deylemî, II, 343.
4821 Deylemî, II, 343.

٤٨٢٢- السَّلَفُ في حَبَلِ الْحَبَلَةِ رِباً.صح

4822. Hayvanın karnındaki yavruyu vadeli olarak satmak faizdir.[4822]

٤٨٢٣- السِّلُّ شهادَةٌ.ح

4823. Veremden ölmek, şehidliktir.[4823]

٤٨٢٤- السَّمَاحُ رَبَاحٌ وَالْعُسْرُ شُؤْمٌ.ح

4824. Hoşgörülü olmak kar, zorluk çıkarmak ise zarardır.[4824]

٤٨٢٥- السَّمْتُ الحَسَنُ وَالتُّؤَدَةُ وَالاقْتِصَاد جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ جُزْءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.

4825. Güzel görünüp düşünerek hareket etmek ve her hususta orta yolu tutmak, peygamberliğin yirmi dört cüzünden bir cüzdür.[4825]

٤٨٢٦- السَّمْتُ الحَسَنُ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةٍ وَسَبْعِينَ جُزءاً مِنَ النُّبُوَّةِ.صح

4826. Güzel görünüş, nübüvvetin yetmişbeş cüzünden bir cüzdür.[4826]

٤٨٢٧-السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ فَإِنْ أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلاَ سَمْعَ عَلَيْهِ وَلاَ طَاعَةَ.صح

4827. Hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeylerde isyan ile emredilmedikçe müslümana dinleyip itaat etmek düşer, isyan olan bir şeyle emrolunduğunda ise onda dinleyip itaat etmek yoktur.[4827]

٤٨٢٨- السُّنَّةُ سُنَّتَانِ سُنَّةٌ فِي فَرِيضَةٍ وَسُنَّةٌ فِي غَيْرِ فَرِيضَةٍ السُّنَّةُ التِّي فِي الْفَرِيضَةِ أَصْلُهَا فِي كِتَابِ اللهِ تَعَالَى أَخْذُها هُدًى وَتَرْكُهَا ضَلاَلَةٌ وَالسُّنَّة التِّي أَصْلُهَا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللهِ تَعَالى: الأَخْذُ بِهَا فَضِيلَةٌ وَتَرْكُهَا لَيْسَ بِخَطِيئَةٍ.صح

4822 Ahmed, I, 240; Ziyâ, X, 61; Deylemî, II, 347.
4823 Heysemî, II,317, V, 301; Münâvî, IV, 145.
4824 Kudâî, I, 48; Deylemî, IV, 145.
4825 İbni Ebî Âsım, Âhâd, II, 336; Deylemî, II, 346.
4826 Ziyâ, VI, 194.
4827 Ahmed, II, 142; Beyhakî, III, 127; Deylemî, II, 346.

4828. Sünnet, fariza olan ve olmayan sünnet olmak üzere iki kısımdır; fariza sünnetin aslı Allah'ın kitabıdır, onu yapmak hidayet, terk etmek dalalettir; Allah'ın kitabında olmayan sünnete gelince, onu yapmak fazilet olmakla birlikte terk edilmesinde sakınca yoktur.[4828]

٤٨٢٩- السُّنَّةُ سُنَّتَانِ مِنْ نَبِي وَمِنْ إِمَامٍ عَادِلٍ.ض

4829. Sünnet, peygamberin ve adil imamın sünneti olmak üzere ikidir.[4829]

Kedi

٤٨٣٠- السِّنَّوْرُ سَبُعٌ.صح

4830. Kedi, yırtıcı hayvandır.[4830]

٤٨٣١- السِّنَّوْرُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَإِنَّهُ مِنَ الطوَّافِينَ أَوِ الطَّوَّافَاتِ عَلَيْكُمْ.صح

4831. Kedi ev halkından olup o sizin çevrenizde dönüp dolaşan hayvanlardandır.[4831]

Misvak

٤٨٣٢- السِّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِ.صح

4832. Misvak ağzı temizler, rabbin rızasını kazandırır.[4832]

٤٨٣٣- السِّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ وَمَجْلاَةٌ لِلْبَصَرِ.صح

4833. Misvak ağzı temizler, Allah'ın rızasını kazandırıp gözü parlatır.[4833]

٤٨٣٤- السِّوَاكُ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَيُرْضِي الرَّبَّ.ح

4828 Taberânî, Evsat, IV, 215; Heysemî, I, 172.
4829 Münâvî, IV, 146.
4830 Ahmed, II, 327; Beyhakî, I, 249.
4831 Ahmed, V, 309; Heysemî, I, 217; Aclûnî, I, 197.
4832 Ahmed, I, 3; Ebû Yalâ, I, 103; Heysemî, I, 220.
4833 Taberânî, Evsat, VII, 278; Heysemî, I, 220.

4834. Misvak ağzı temizler, rabbin rızasını kazandırır.[4834]

٤٨٣٥- السِّوَاكُ نِصْفُ الإِيمَانِ وَالْوُضُوءُ نِصْفُ الإِيمَانِ.ح

4835. Misvak imanın yarısı, abdest de imanın yarısıdır.[4835]

٤٨٣٦- السِّوَاكُ وَاجِبٌ وَغُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.ح

4836. Misvak vacip, cuma günü gusletmek de her müslümana vaciptir.[4836]

٤٨٣٧- السِّوَاكُ مِنَ الْفِطْرَةِ.

4837. Misvak kullanmak yaratılışın gereklerindendir.[4837]

٤٨٣٨- السِّواكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً.

4838. Misvak kullanmak, kişinin konuşma güzelliğini arttırır.[4838]

٤٨٣٩- السِّوَاكُ سُنَّةٌ فَاسْتَاكُوا أَيَّ وَقْتٍ شِئْتُمْ.ح

4839. Misvak sünnettir, istediğiniz her vakitte misvak kullanın![4839]

٤٨٤٠- السِّوَاكُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلاَّ السَّامَ وَالسَّامُ الْمَوْتُ.ح

4840. Misvak sam dışında her hastalığa şifadır; sam da ölümdür.[4840]

٤٨٤١- السُّورَةُ الَّتِي تُذْكَرُ فِيهَا الْبَقَرَةُ فُسْطَاطُ الْقُرْآنِ فَتَعَلَّمُوهَا فَإِنَّ تَعَلُّمَهَا بَرَكَةٌ وَتَرْكَهَا حَسْرَةٌ وَلاَ تَسْتَطِيعُهَا الْبَطَلَةُ.

4841. Kuran'ın çadırı olan Bakara suresini öğrenin, onu öğrenmek bereket, terketmek ise hasret ve pişmanlıktır, onu öğrenmeye sihirbazların gücü yetmez.[4841]

4834 Buhârî, Kebîr, VIII, 396; Taberânî, XI, 428.
4835 Zebîdî, II, 350.
4836 İbnü'l-Kayyım, Münîf, I, 28; İbni Hacer, İsâbe, IV, 191.
4837 İbnü'l-Mulakkan, Münîr, II, 5.
4838 Ukaylî, Zuafâ, III, 156; İbni Adî, VI, 370; Kudâî, I, 164.
4839 Ebû Nuaym, III, 49; Zebîdî, II, 350; Aclûnî, I, 555.
4840 Zebîdî, II, 350; Aclûnî, I, 555.
4841 Müttekî, nr. 2532, 2552.

Selam

٤٨٤٢- السَّلاَمُ قَبْلَ الكَلاَمِ.ض

4842. Selam, sözden öncedir.[4842]

٤٨٤٣- السَّلاَمُ قَبْلَ الْكَلاَمِ وَلاَ تَدْعُوا أَحَدًا إِلَى الطَّعَامِ حَتَّى يسَلِّمَ.ض

4843. Selam sözden öncedir, selam vermeyen bir kimseyi yemeğe çağırmayın![4843]

٤٨٤٤- السَّلاَمُ قَبْلَ السُّؤَالِ فَمَنْ بَدَأَكُمْ بِالسُّؤَالِ قَبْلَ السَّلاَمِ فَلاَ تُجِيبُوهُ.ض

4844. Selam sorudan öncedir, bir kimse selamdan önce soru sorarsa ona cevap vermeyin![4844]

٤٨٤٥- السَّلاَمُ تَحِيَّةٌ لِمِلَّتِنَا وَأَمَانٌ لِذِمَّتِنَا.

4845. Selam dinimiz için bir esenlik, egemenliğimizde olanlar için de bir emniyettir.[4845]

٤٨٤٦- السَّلاَمُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللهِ وَضَعَهُ اللهُ فِي الأَرْضِ فَأَفْشُوهُ بَيْنَكُمْ فَإِنَّ الرَّجُلَ الْمُسْلِمَ إِذَا مَرَّ بِقَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ فَرَدُّوا عَلَيْهِ كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ فَضْلُ دَرَجَةٍ بِتَذْكِيرِهِ إِيَّاهُم السَّلاَمَ فَإِنْ لَمْ يَرُدُّوا عَلَيْهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌمِنْهُمْ وَأَطْيَبُ.

4846. Selam Allah'ın isimlerinden bir isim olup onu yeryüzüne indirmiştir, onu aranızda yayın; kişi müslüman bir topluluğa uğrayıp onlara selam verir, onlar da selamı alırsa, selamı başlattığı için veren topluluktan bir derece üstün olur, eğer almazlarsa onlardan daha hayırlı ve daha temiz olan melekler alırlar.[4846]

٤٨٤٧- السَّلاَمُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللهِ عَظِيمٌ جَعَلَهُ ذِمَّةً بَيْنَ خَلْقِهِ فَإِذَا سَلَّمَ الْمُسْلِمُ عَلَى الْمُسْلِمِ فَقَدْ حَرُمَ عَلَيْهِ أَنْ يَذْكُرَهُ إِلاَّ بِخَيْرٍ.ض

4842 Ebû Yalâ, IV, 48; Kudâî, I, 56.
4843 Ebû Yalâ, IV, 48; Kudâî, I, 56.
4844 İbni Adî, V, 290.
4845 Müttekî, nr. 25242.
4846 İbni Adî, II, 444; Münzirî, III, 427; Müttekî, nr. 25243.

4847. Selam Allah'ın isimlerinden yüce bir isimdir, onu kulları arasında güvence vesilesi kılmıştır, müslüman müslümana selam verince artık selam verdiği kişiyi hayrın dışında bir şeyle anması haram olur.[4847]

٤٨٤٨- السَّلاَمُ تَطَوُّعٌ وَالرَّدُ فَرِيضَةٌ.ض

4848. Selam vermek sünnet, almak farzdır.[4848]

Çeşitli Hadisler

٤٨٤٩- السَّيِّدُ اللهِ.صح

4849. Efendi olan Allah'dır.[4849]

٤٨٥٠- السُّيُوفُ مَفَاتِيحُ الجَنَّةِ.ح

4850. Kılıçlar cennetin anahtarlarıdır. [4850]

٤٨٥١- السُّيُوفُ أَزْدِيَةُ المُجَاهِدِينَ.ح

4851. Kılıçlar, mücahidlerin elbiseleridir.[4851]

٤٨٥٢- شَابٌّ سَخِيٌّ حَسَنُ الخُلُقِ أَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنْ شَيْخٍ بَخِيلٍ عَابِدٍ سَيِّىءِ الخُلُقِ.ض

4852. Cömert ve güzel ahlaklı bir genç, Allah katında kendisini ibadete vermiş cimri ve kötü huylu bir ihtiyardan daha hayırlıdır.[4852]

٤٨٥٣- شَارِبُ الخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ وَشَارِبُ الخَمْرِ كَعَابِدِ اللاتِ وَالْعُزَّى.ح

4853. İçki içen puta tapan gibidir, içki içen Lat ve Uzza'ya tapan gibidir.[4853]

4847 Taberânî, XIX, 445; Heysemî, III, 60.
4848 Müttekî, nr. 25254; Aclûnî, I, 548.
4849 Ahmed, IV, 24; İbni Adî, II, 592.
4850 İbni Ebî Şeybe, IV, 207; Hâkim, III, 563; Deylemî, II, 344.
4851 Mehamili, Emali, I, 395; Deylemî, II, 343.
4852 Suyûtî, Leâlî, II, 49; Müttekî, 16061.
4853 Zebîdî, IX, 152.

٤٨٥٤- شَاهَتِ الْوُجُوهُ.صح

4854. Düşmanın yüzü kararsın![4854]

٤٨٥٥- شَاهِدَاكَ أَوْ يَمِينُهُ.

4855. Davalarda davacının iki şahid getirmesi ya da davalının yemin etmesi gerekir.[4855]

٤٨٥٦- شَاهِدُ الزُّورِ لاتَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى يُوجِبَ اللهُ لَهُ النَّارَ.

4856. Sorguya çekilirken yalancı şahide cehennem vacip olmadan o bir yere ayrılamaz.[4856]

٤٨٥٧- شَاهِدُ الزُّورِ مَعَ الْعَشَّارِ فِي النَّارِ.ض

4857. Yalancı şahidler, vergi memurlarıyla birlikte cehennemdedirler.[4857]

٤٨٥٨- شَبَابُ أَهْلِ الجَنَّةِ خَمْسَةٌ حَسَنٌ وَحُسَيْنٌ وَابْنُ عُمَرَ وَسَعْدُ بْنُ مَعَاذٍ وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ.ض

4858. Cennet ehlinin gençleri beş kişi olup onlar da Hasan ile Hüseyin, İbni Ömer ile Sad İbni Muaz ve Übey İbni Kab'dır.[4858]

٤٨٥٩- شِرَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ غُذُّوا بِالنَّعِيمِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَلْوَانَ الطَّعَامِ وَيَلْبَسُونَ أَلْوَانَ الثِّيابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الكَلاَمِ.ض

4859. Ümmetimin kötüleri türlü nimetlerle nimetlenip çeşitli yemekler yiyen, rengarenk elbiseler giyerek ileri geri konuşan kimselerdir.[4859]

٤٨٦٠-شِرَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ وُلِدُوا فِي النَّعِيمِ وَغُذُّوا بِهِ يَأْكُلُونَ مِنَ الطَّعَامِ أَلْوَاناً وَيَلْبَسُونَ مِنَ الثِّيَابِ أَلْوَاناً وَيَرْكَبُونَ مِنَ الدَّوَابِّ أَلْوَاناً وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الكَلاَمِ.صح

4854 Ahmed, V, 286; Taberânî, XXII, 288; Heysemî, VI, 182.
4855 Ahmed, V, 211.
4856 İbni Asâkir, LVII, 66.
4857 Deylemî, II, 366.
4858 Deylemî, II, 357.
4859 Deylemî, II, 369.

4860. Ümmetimin kötüleri nimetler içinde gözünü açan, onunla beslenen, türlü türlü yiyecekler yiyen, çeşit çeşit elbiseler giyen, değişik değişik binitlere binen ve avurtlarını şişire şişire edebiyat parçalayarak konuşan kimselerdir.[4860]

٤٨٦١–شِرَارُ أُمَّتِي الثَّرْثَارُونَ الْمُتَشَدِّقُونَ الْمُتَفَيْهِقُونَ وَخِيَارُ أُمَّتِي أَحَاسِنُهُمْ أَخْلاقاً.ض

4861. Ümmetin kötüleri çok konuşan geveze insanlar, iyileri ise ahlak bakımından güzel ahlaka sahibi olanlardır.[4861]

٤٨٦٢–شِرَارُ أُمَّتِي الصَّائِغُونَ وَالصَّبَّاغُونَ.ض

4862. Ümmetimin en kötülerleri, kuyumcularla boyacılardır.[4862]

٤٨٦٣–شِرَارُ أُمَّتِي مَنْ يَلِي الْقَضَاءَ إِنِ اشْتَبَهَ عَلَيْهِ لَمْ يُشَاوِرْ وَإِنْ أَصَابَ بَطِرَ وَإِنْ غَضِبَ عَنَّفَ وَكَاتِبُ السُّوءِ كَالْعَامِلِ بِهِ.ض

4863. Ümmetimin en şerlileri hakimliği üstlenip de tereddüde düştüğü zaman danışmayan, doğru karar verdiğinde kibirlenip şımaran, öfkelendiğinde sertleşen kimselerdir, kötülüğe katiplik yapanlar da onu yapanlar gibidir. [4863]

٤٨٦٤–شِرَارُ النَاسِ شِرَارُ الْعُلَمَاءِ فِي النَّاسِ.ح

4864. İnsanların en şerlisi, insanlar arasındaki kötü alimlerdir.[4864]

٤٨٦٥–شِرَارُ قُرَيْشٍ خِيَارُ شِرَارِ النَّاسِ.ح

4865. Kureyş'in şerlileri, kötü insanların hayırlılarıdır.[4865]

٤٨٦٦–شِرَارُكُمْ عُزَّابُكُمْ.ح

4860 İbni Adî, V, 318; Hâkim, III, 657; Beyhakî, Şuab, V, 33; İbni Asâkir, XXVII, 366.
4861 Deylemî, II, 369.
4862 Müttekî, nr. 9413.
4863 Müttki, nr. 14990.
4864 Aclûnî, II, 7.
4865 İbni Asâkir, III, 439; Müttekî, nr. 33818.

4866. Kötüleriniz bekarlarınızdır.[4866]

٤٨٦٧–شِرَارُكُمْ عُزَّابُكُمْ رَكْعَتَانِ مِنْ مُتَأَهِّلٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً مِنْ غَيْرِ مُتَأَهِّلٍ. ح

4867. Kötüleriniz bekarlarınızdır, evli olanın kıldığı iki rekat namaz bekarın kıldığı yetmiş rekattan daha hayırlıdır.[4867]

٤٨٦٨–شِرَارُكُمْ عُزَّابُكُمْ وَأَرَاذِلُ مَوْتَاكُمْ عُزَّابُكُمْ. ح

4868. Kötüleriniz bekarlarınız, ölülerinizin kötüleri de bekarlardır.[4868]

٤٨٦٩–شَرُّ الْبُلْدَانِ أَسْوَاقُهَا. صح

4869. Yerlerin kötüsü, çarşılardır.[4869]

٤٨٧٠–شَرُّ الْبَيْتِ الحَمَّامُ تَعْلُو فِيهِ الأَصْوَاتُ وَتُكْشَفُ فِيهِ الْعَوْرَاتُ فَمَنْ دَخَلَهُ فَلاَ يَدْخُلْهُ إِلاَّ مُسْتَتِراً. ح

4870. Evlerin kötüsü hamamlar olup orada sesler yükseltilerek avret yerleri açılır, oraya giren ancak örtünmüş olarak girsin.[4870]

٤٨٧١–شَرُّ الحَمِيرِ الأَسْوَدُ الْقَصِيرُ.

4871. Eşeklerin kötüsü, siyah ve kısa olanlardır.[4871]

٤٨٧٢–شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُمْنَعُهَا مَنْ يَأْتِيهَا وَيُدْعَى إِلَيْهَا مَنْ يَأْبَاهَا وَمَنْ لاَيُجِبِ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللهَ وَرَسُولَهُ. صح

4872. Yemeklerin kötüsü, ihtiyacı olanların çağrılmayıp olmayanların çağrıldığı düğün yemekleridir, çağrıldığı halde davete icabet etmeyen kişiler de Allah ve resulüne saygısızlık etmiş olurlar.[4872]

4866 Ahmed, V, 163; Müttekî, nr. 44449.
4867 Taberânî, XVIII, 86; İbni Adî, III, 913; Heysemî, IV, 251.
4868 Ahmed, V, 163; Müttekî, nr. 44449.
4869 Müttekî, nr. 9298, 35162.
4870 Taberânî, XI, 25.
4871 Ukaylî, IV, 236; İbnü'l-Cevzî, II, 221.
4872 Elbânî, Sahîha, nr. 1080.

٤٨٧٣–شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى إِلَيْهِ الشِّبْعَانُ وَيُحْبَسُ عَنْهُ الجَائِعُ.صح

4873. Yemeklerin kötüsü, tok olanların çağrılıp aç olanların çağrılmadığı düğün yemekleridir.[4873]

٤٨٧٤–شَرُّ الكَسْبِ مَهْرُ الْبَغِيِّ وَثَمَنُ الْكَلْبِ وَكَسْبُ الحَجَّامِ.صح

4874. Kazancın kötüsü fahişenin ücreti, köpeğin bedeli, hacamatçının aldığı paradır.[4874]

٤٨٧٥–شَرُّ المَالِ فِي آخِرِ الزَّمَانِ المَمَالِيكُ.صح

4875. Ahir zamanda malın kötüsü, kölelerdir.[4875]

٤٨٧٦–شَرُّ المَجَالِسِ الأَسْوَاقُ وَالطُّرُقُ وَخَيْرُ المَجَالِسِ المَسَاجِدُ فَإِنْ لَمْ تَجْلِسْ فِي المَسْجِدِ فَالْزَمْ بَيْتَكَ.صح

4876. Meclislerin kötüsü çarşılarla yollar, meclislerin iyileri de mescidlerdir; mescidde oturamayan evinde oturmayı tercih etsin![4876]

٤٨٧٧–شَرُّ النَّاسِ الَّذِي يُسْأَلُ بِالله ثُمَّ لاَيُعْطِي.صح

4877. İnsanların en kötüsü, Allah adına istediği halde kendisine bir şey verilmeyendir.[4877]

٤٨٧٨–شَرُّ النَّاسِ المُضَيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ.ح

4878. İnsanların kötüsü, çoluk çocuğunun rızkını kısandır.[4878]

٤٨٧٩–شَرُّ النَّاسِ مَنْزِلَةً يَوْمَ القِيَامَةِ مَنْ يُخَافُ لِسَانُهُ أَوْ يُخَافُ شَرُّهُ.

4879. Kıyamet günü en kötü durumda olan insan dilinden veya şerrinden korkulan insandır.[4879]

4873 Müslim, Nikâh 108-110; Ahmed, II, 267; Beyhakî, VII, 191.
4874 Müslim, Müsâkât 40; Beyhakî, IX, 337.
4875 İbni Adî, VI, 2264; Ebû Nauym, IV, 94; İbnü'l-Cevzî, II, 235; Müttekî, nr. 25101.
4876 Heysemî, II, 6; Zebîdî, V, 513; Müttekî, nr. 25416.
4877 İbnü'l-Esîr, Usûl, X, 160.
4878 Heysemî, VIII, 25.
4879 Ahmed, VI, 38; Aclûnî, I, 12.

٤٨٨٠–شَرُّ قَتِيلٍ بَيْنَ الصَّفَّيْنِ أَحَدُهُمَا يَطْلُبُ المُلْكَ.ح

4880. İki ordu arasında en kötü durumda ölen, saltanat uğruna ölendir.[4880]

٤٨٨١–شَرُّ مَافِي رَجُلٍ شُحٌّ هَالِعٌ وَجُبْنٌ خَالِعٌ.ح

4881. Kişide bulunan en kötü huy, aşırı cimrilikle aşırı korkaklıktır.[4881]

٤٨٨٢–شُرْبُ اللَّبَنِ مَحْضُ الإِيمَانِ مَنْ شَرِبَهُ فِي مَنَامِهِ فَهُوَ عَلَى الإِسْلاَمُ وَالْفِطْرَةِ وَمَنْ تَنَاوَلَ اللَّبَنَ بِيَدِه فَهُوَ يَعْمَلُ بِشَرائِعِ الإِسْلاَمِ.ض

4882. Süt içmek imana işarettir, onu rüyasında içen İslam fıtratı üzeredir, eliyle alan İslam'ın emirleriyle amel ediyordur.[4882]

٤٨٨٣–شَرَفُ المُؤْمِنِ صَلاَتُهُ بَاللَّيْلِ وَعِزُّهُ اسْتِغْنَاؤُهُ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ.صح

4883. Müminin şerefi gece namaz kılması, izzeti de insanların elindeki şeylerden ümit kesmesidir.[4883]

٤٨٨٤–شِعَارُ الْمُؤمِنِينَ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامةِ رَبِّ سَلِّمْ سَلِّمْ.صح

4884. Kıyamet günü sırat köprüsü üzerinde müminlerin parolası *"Rabbim kurtuluş ver, kurtuluş ver!"* olacaktır.[4884]

٤٨٨٥–شِعَارُ أُمَّتِي إِذَا حُمِلُوا عَلَى الصِّرَاطِ يَامَنْ لاَإِلَهَ إلا أَنْتَ.صح

4885. Sırata getirildikleri zaman ümmetimin parolası, *"Ey senden başka ilah olmayan!"* olacaktır.[4885]

٤٨٨٦–شِعَارُ المُؤْمِنِينَ يَوْمَ يُبْعَثُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ لاَإِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ المُؤْمِنُونَ.ح

4880 Heysemî, VII, 292; Müttekî, nr. 14660.
4881 Ahmed, II, 302; Beyhakî, IX, 170; Ebû Nuaym, VII, 50.
4882 Müttekî, nr. 41138.
4883 İbni Asâkir, VI, 322; Zebîdî, VIII, 169; Müttekî, nr. 21406.
4884 Hâkim, II, 407; Hatîb, IV, 222.
4885 Taberânî, Evsat, I, 57; Heysemî, X, 359.

4886. Müminlerin kabirlerden dirilecekleri günkü parolaları, *"Senden başka ilah yoktur, müminler Allah'a tevekkül etsinler!"* olur.[4886]

٤٨٨٧–شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ فِي ظُلَمِ الْقِيَامَةِ لاَ إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ.ح

4887. Kıyamet karanlığında müminlerin parolası, *"Senden başka ilah yoktur!"* olur.[4887]

٤٨٨٨–شَعْبَانُ بَيْنَ رَجَبٍ وَشَهْرِ رَمَضَانَ تَغْفُلُ النَّاسُ عَنْهُ تُرْفَعُ فِيهِ أَعْمَالُ الْعِبَادِ فَأُحِبُّ أَنْ لاَيُرْفَعَ عَمَلِي إِلاَّ وَأَنا صَائِمٌ.ض

4888. Şaban ayı, receple ramazan ayı arasında bulunan insanların çoğunun değerini bilmediği bir aydır; o ayda kulların amelleri Allah'a arzolunur, ben amelimin oruçlu iken Allah'a arzolunmasını isterim.[4888]

٤٨٨٩–شَعْبَانُ شَهْرِي وَرَمَضَانُ شَهْرُ اللهِ.

4889. Şaban benim, ramazan da Allah'ın ayıdır.[4889]

٤٨٩٠–شُعْبَتَانُ لاَتَتْرُكُهُمَا أُمَّتِي النِّيَاحَةُ وَالطَّعْنُ فِي الأَنْسَابِ.صح

4890. Ümmetim iki şeyi, ölülere ağıt yakmayı ve insanların soylarına sövmeyi bırakmaz.[4890]

٤٨٩١–شِفَاءُ عِرْقِ النَّسَا أَلْيَةُ شَاةٍ أَعْرَابِيَّةٍ تُذَابُ ثُمَّ تُجَزَّأُ ثَلاَثَةَ أَجْزَاءٍ ثُمَّ تُشْرَبُ عَلَى الرِّيقِ كُلَّ يَوْمٍ جُزْءٌ.صح

4891. Siyatik hastalığına karşı Arap koyununun kuyruğu eritilip üçe ayrılır; sonra aç karna her gün bir kısmı içilir.[4891]

٤٨٩٢–شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي.

4886 Müttekî, nr. 39031.

4887 İbni Adî, VI, 2391; Müttekî, nr. 39033.

4888 Müteki, nr. 35171.

4889 Aclûnî, II, 13.

4890 Ahmed, II, 431; Müttekî, nr. 42417.

4891 Ahmed, III, 219; Taberânî, Evsat, II, 308; Hâkim, IV, 229; Siyatik, bacaktaki sinir ağrıları hastalığıdır.

4892. Şefaatim ümmetimden büyük günah işleyenleredir.[4892]

٤٨٩٣–شَفَاعَتِي لأَهْلِ الذُّنُوبِ مِنْ أُمَّتِي وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغْمِ أَنْفِ أَبِي الدَّرْدَاءِ.

4893. Zina edip hırsızlık yapsalar da şefaatim ümmetimin günahkarları içindir, Ebu'd-Derda'nın burnu yerde sürtülse de![4893]

٤٨٩٤–شَفَاعَتِي لأُمَّتِي مَنْ أَحَبَّ أَهْلَ بَيْتِي.

4894. Şefaatim, ümmetimden ehl-i beytimi sevenleredir.[4894]

٤٨٩٥–شَفَاعَتِي مُبَاحَةٌ إلا لِمَنْ سَبَّ أَصْحَابِي.ض

4895. Ashabıma dil uzatanlar dışmda şefaatim herkes için geçerlidir.[4895]

٤٨٩٦–شَفَاعَتِي يَوْمَ القِيَامَةِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهَا لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهَا.صح

4896. Kıyamet günü şefaat etmem bir haktır, o hakka iman etmeyen ona nail olamaz.[4896]

٤٨٩٧–شَمِّتِ الْعَاطِسَ ثَلاَثاً فَإِنْ زَادَ فَإِنْ شِئْتَ فَشَمِّتْهُ وَإِنْ شِئْتَ فَلاَ.صح

4897. Aksıran kişiye üç defa teşmit et, daha fazla aksırırsa dilersen teşmit et, dilemezsen etme![4897]

٤٨٩٨–شَمِّتْ أَخَاكَ ثَلاَثاً فَمَا زَادَ فَإِنَّمَا هِيَ نَزْلَةٌ أَوْ زُكَامٌ.ح

4898. Din kardeşine aksırdığında üç defa yerhamükellah de, ondan fazla aksırırsa artık o nezle demektir.[4898]

٤٨٩٩–شَهَادَةُ المُسْلِمِينَ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ جَائِزَةٌ وَلاَ تَجُوزُ شَهَادَةُ الْعُلَمَاءِ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ لأَنَّهُمْ حُسَّدٌ.ح

4892 Ahmed, III, 213; İbni Hibbân, XIV, 387; Taberânî, I, 258.
4893 Hatîb, I, 416.
4894 Hatîb, II, 146.
4895 Suyûtî, Sağîr, nr. 4895.
4896 Hatîb, VIII, 11; Müttekî, nr. 39058.
4897 Irâkî, II, 205; Zebîdî, VI, 285; Müttekî, nr. 25514.
4898 Irâkî, II, 205; Müttekî, nr. 25528, 25787.

4899. Müslümanların birbirlerine karşı şahitlikleri caiz, ama alimlerin birbirleri karşı şahitlikleri caiz değildir; çünkü onlar birbirlerine hased ederler.[4899]

٤٩٠٠–شَهِدْتُ غُلاماً مَعْ عُمُومَتِي حِلْفَ المُطَيِّبِينَ فَما يَسُرُّنِي أَنَّ لِي حُمْرَ النَّعَمِ وأَنِّي أَنْكُثُهُ.صح

4900. Ben çocukken amcalarımın Mutayyibin andlaşmasına şahid olmuştum; ben o andlaşmayı kızıl develere sahip olma karşılığında bile bozmak istemem.[4900]

٤٩٠١–شُهَدَاءُ الله فِي الأَرْضِ أُمَنَاءُ الله عَلَى خَلْقِهِ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا.صح

4901. Dünyada Allah için şehid olanlar, ister yataklarında ölsünler, ister savaş meydanlarında öldürülsünler, onlar Allah'ın emin kullarıdır.[4901]

Aylar

٤٩٠٢–شَهْرَانِ لاَيَنْقُصَانِ شَهْرَا عِيدٍ رَمَضَانُ وَذُو الْحِجَّةِ.صح

4902. Her ikisi de bayram ayı olan ramazan ve zilhicce ayları, aynı yılda ikisi birden otuz günden aşağı olmazlar.[4902]

٤٩٠٣–شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرُ الله وَشَهْرُ شَعْبَانَ شَهْرِي شَعْبَانُ المُطَهِّرُ وَرَمَضَانُ المُكَفِّرُ.ض

4903. Ramazan Allah'ın ayı, şaban benim ayımdır, şaban günahları temizleyen, ramazan da günahlara keffaret olan bir aydır.[4903]

٤٩٠٤–شَهْرُ رَمَضَانَ يُكَفِّرُ مَابَيْنَ يَدَيْهِ إِلَى شَهْرِ رَمَضَانَ المُقْبِلِ.ح

4899 Müttekî, nr. 17746; Aclûnî, II, 20, 218.

4900 Ahmed, I, 193; Hâkim, II, 239; Beyhakî, VI, 366; Bu andlaşma mazlumlara yardım edip onları koruyup kollama andlaşması idi.

4901 Ahmed, IV, 200; Heysemî, V, 302.

4902 Ahmed, V, 38.

4903 Aclûnî, II, 13.

4904. Ramazan ayının orucu, bir sonraki ramazan ayına kadar geçen zaman içinde işlenen günahlara keffarettir.[4904]

٤٩٠٥–شَهْرُ رَمَضَانَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلاَ يُرْفَعُ إِلَى اللهِ إِلاَّ بِزَكَاةِ الفِطْرِ.ض

4905. Ramazan ayının orucu yerle gök arasında asılı bekler, fıtır sadakası verilmedikçe Allah'a arz edilmezler.[4905]

Çeşitli Hadisler

٤٩٠٦–شَهِيدُ البَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ إِلاَّ الدَّيْنَ والأَمَانَةَ وشَهِيدُ الْبَحْرِ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَالدَّيْنُ وَالأَمَانَةُ.ح

4906. Karada şehid olanın kul ve emanet hakları dışında bütün günahları, denizde şehid olanın ise kul ve emanet haklarıyla ilgili bütün günahları da affedilir.[4906]

٤٩٠٧–شَهِيدُ الْبَحْرِ مِثْلُ شَهِيدَيِ الْبَرِّ وَالمَائِدُ فِي البَحْرِ كَالمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ فِي البَرِّ وَمَا بَيْنَ المَوْجَتَيْنِ فِي الْبَحْرِ كَقَاطِعِ الدُّنْيَا فِي طَاعَةِ اللهِ وَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ وَكَّلَ مَلَكَ المَوْتِ بِقَبْضِ الأَرْوَاحِ إِلاَّ شُهَدَاءَ الْبَحْرِ فَإِنَّهُ يَتَوَلَّى قَبْضَ أَرْوَاحِهِمْ وَيَغْفِرُ لِشَهِيدِ البَرِّ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إِلاَّ الدَّيْنَ وَيَغْفِرُ لِشَهِيدِ الْبَحْرِ الذُّنُوبَ كُلَّهَا وَالدَّيْنَ.ض

4907. Deniz şehidi iki kara şehidi, denizde başı dönen karada kan içinde kıvranan, denizin iki dalgası arasındaki mesafeyi kateden Allah'a ibadet yolunda dünyayı baştanbaşa kateden gibidir; Allah Teala ölüm meleğine bütün ruhları alma görevi vermiş, ama deniz şehidlerinin ruhlarını alma işini kendisi üstlenmiş, kara şehidlerinin borç dışındaki günahlarını bağışlarken, deniz şehidlerinin borç da dahil bütün günahlarını bağışlamıştır.[4907]

4904 Müttekî, nr. 23686.
4905 İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 499.
4906 Ebû Nuaym, VIII, 51.
4907 Taberânî, VIII, 170.

٤٩٠٨–شُوبُوا مَجْلِسَكُمْ بِمُكَدِّرِ اللَّذَّاتِ المَوْتِ.ح

4908. Sohbetlerde lezzetleri gideren ölümden bahsedin![4908]

٤٩٠٩–شُوبُوا شَيْبَكُمْ بِالْحِنَّاءِ فَإِنَّهُ أَسْرَى لِوجُوهِكُمْ وَأَطْيَبُ لأَفْوَاهِكُمْ وَأَكْثَرُ لِجِمَاعِكُمْ الْحِنَّاءُ سَيِّدُ رَيْحَانِ أَهْلِ الجَنَّةِ الْحِنَّاءُ يَفْصِلُ مَابَيْنَ الْكُفْرِ وَالإِيمَانِ.

4909. Ağaran saçlarınızı kınayla boyayın; zira o yüzünüzün parlaklığını ağız kokunuzun güzelliğini ve cinsel gücünüzü artması için daha faydalıdır; kına, cennet halkının kullandığı en iyi koku olup iman ile küfür arasını ayıran bir kokudur.[4909]

٤٩١٠–شَيْئَانِ لاَأُذْكَرُ فِيهِمَا الذَّبِيحَةُ وَالْعُطَاسُ هُمَا مُخْلَصَانِ لله.

4910. İki yerde, kurban keserken ve aksırırken benim adım anılmaz, o yerlerde sadece Allah'ın adı anılır.[4910]

Hud Suresi

٤٩١١–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا.صح

4911. Beni Hud suresi ile kardeşleri olan sureler ihtiyarlattı.[4911]

٤٩١٢–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ وَالحَاقَّةُ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ.ح

4912. Beni Hud ile kardeşleri olan Vakıa, Hakka ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı.[4912]

٤٩١٣–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَالْوَاقِعَةُ وَالمُرْسَلاَتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ.ح

4913. Beni Hud, Vakıa, Mürselat, Nebe ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı.[4913]

4908 Irâkî, IV, 435; Zebîdî, X, 228; Müttekî, nr. 42112.
4909 İbni Asâkir, VII, 18, Gumârî, s. 61.
4910 Deylemî, II, 353.
4911 İbni Sad, I, 2, 138; Taberânî, XVII, 287; Beyhakî, Delâil, I, 358.
4912 İbni Sad, I, 2, 138; Taberânî, XVII, 287; Beyhakî, Delâil, I, 358.
4913 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

٤٩١٤–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا قَبْلَ المَشِيبِ.ح

4914. İhtiyarlık gelmeden önce beni Hud ve kardeşleri olan sureler ihtiyarlattı .[4914]

٤٩١٥–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا مِنَ المُفَصَّلِ.ح

4915. Beni Hud suresi ile kardeşleri olan mufassal sureler ihtiyarlattı.[4915]

٤٩١٦–شَيَّبَتْنِي سُورَةُ هُودٍ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ والقَارِعَةُ وَالحَاقَّةُ وَإِذَا الشَّمسُ كُوِّرَتْ وَسَأَلَ سَائِلٌ.ح

4916. Hud suresi ile kardeşleri olan Vakıa, Hakka, Tekvir ve Mearic sureleri beni ihtiyarlattı. [4916]

٤٩١٧–شيبتني هود وأخواتها وما فعل بالأمم قبلي.ح

4917. Hud suresi, kardeşleri sureler ve benden önceki ümmetlere yapılanlar beni ihtiyarlattı.[4917]

٤٩١٨–شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا ذِكْرُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَقِصَصِ الأُمَمِ.ح

4918. Hud suresi, kardeşleri olan sureler, kıyamet gününün zikri ile geçmiş ümmetlerin kıssaları beni ihtiyarlattı[4918]

Çeşitli Hadisler

٤٩١٩–شَيْطَانٌ يَتْبَعُ شَيْطَانَةً يَعْنِي حَمَامَةً.صح

4919. Güvercin şeytan, onun peşinden koşan da şeytandır [4919]

4914 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

4915 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37; Sureler, Hucurat'tan Burüc'a kadar tıval-ı mufassal, Tarık'tan Beyyine'ye kadar evsat-ı mufassal, ondan sonra ki sureler de kısar-ı Mufassal olarak anılır; bu sûrelere mufassal denilmesinin sebebi aralarının besmeleyle ayrılmış olmasıdır; tıval uzun, evsat orta, kısar da kısa olanlar anlamına gelir.

4916 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

4917 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

4918 Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

4919 Ahmed, II, 345; Beyhakî, X, 19, Müttekî, nr. 40641, 40655.

٤٩٢٠–شَيْطَانُ الرَّدْهَةِ يَحْتَذِرُهُ رَجُلٌ مِنْ بُجَيْلَةَ يُقَالَ لَهُ الأَشْهَبُ أَوِ ابْنُ الأَشْهَبِ رَاعٍ لِلْخَيْلِ عَلاَمَةُ سُوءٍ فِي قَوْمٍ ظَلَمَةٍ.صح

4920. Bataklık şeytanını at çobanı olan Büceyle kabilesinden kendisine Eşheb veya Eşheb'in oğlu denilen biri ortalığa salar, o adam zalimler içinde bile kötülük simgesi olarak bilinen bir adamdır.[4920]

Koyun

٤٩٢١– الشَّاةُ فِي الْبَيْتِ بَرَكَةٌ وَالشَّاتَانِ بَرَكَتَانِ وَالثَّلاَثُ ثَلاَثُ بَرَكَاتٍ.ح

4921. Bir koyun evde bir bereket, iki koyun iki bereket, üç koyun da üç berekettir.[4921]

٤٩٢٢–الشاة بركة والبئر بركة والتنور بركة والقداحة بركة.

4922. Koyunla bereket, kuyu bereket, tandır bereket, çakmak da berekettir.[4922]

٤٩٢٣–الشَّاةُ مِنْ دَوَابِّ الجَنَّةِ.ض

4923. Koyun, cennet hayvanlarındandır.[4923]

Çeşitli Hadisler

٤٩٢٤–الشَّامُ صَفْوَةُ اللهِ مِنْ بِلاَدِهِ إِلَيْهَا يَجْتَبِي صَفْوَتَهُ مِنْ عِبَادِهِ فَمَنْ خَرَجَ مِنَ الشَّامِ إِلَى غَيْرِهَا فَبِسَخْطَةٍ وَمَنْ دَخَلَهَا مِنْ غَيْرِهَا فَبِرَحْمَةٍ.ح

4924. Şam, Allah'ın beldeler içinde seçtiği bir beldedir; Şam'dan başka yere giden kimse onun gazabıyla çıkar; dışarıdan Şam'a gelen ise rahmetle gelir.[4924]

4920 İbni Ebî Âsım, II, 448.
4921 Buhârî, Müfred, I, 201; Ukaylî, I, 82.
4922 Hatîb, VIII, 495; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 663.
4923 Hatîb, VII, 435; Müttekî, nr. 35225.
4924 Taberânî, VIII, 171; Hâkim, IV, 555; İbni Asâkir, I, 119; Heysemî, X, 59.

٤٩٢٥–الشَّامُ أَرْضُ المَحْشَرِ وَالمَنْشَرِ.ح

4925. Şam, toplanma ve dağılma yeridir.[4925]

٤٩٢٦–الشَّاهِدُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَيَوْمُ الجُمُعَةِ وَالمَشْهُودُ هُوَ المَوْعُودُ يَوْمَ القِيَامَةِ.صح

4926. Şahid Arefe günü ile cuma günü, meşhud da kıyamet gününde vaad olunandır.[4926]

٤٩٢٧–الشَّاهِدُ يَرَى مَالاَيَرَى الْغَائِبُ.صح

4927. Bir olaya şahid olan, şahid olmayanın görmediğini görür.[4927]

٤٩٢٨–الشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الجُنُونِ وَالنِّسَاءُ حُبَالَةُ الشَّيْطَانِ.ح

4928. Gençlik delilikten bir şube, kadınlar da şeytanın tuzağıdırlar.[4928]

٤٩٢٩–الشِّتَاءُ رَبِيعُ المُؤْمِنِ.ح

4929. Kış, müminin baharıdır.[4929]

٤٩٣٠– الشِّتَاءُ رَبِيعُ المؤْمِنِ قَصُرَ نَهَارُهُ فَصَامَ وَطَالَ لَيْلُهُ فَقَامَ.ض

4930. Kış müminin baharıdır; o, gündüzleri kısa olduğu için oruç tutar, geceleri de uzun olduğu için kalkıp ibadet yapar.[4930]

٤٩٣١– الشَّحِيحُ لاَيَدْخُلُ الجَنَّةَ.ض

4931. Cimri, cennete giremez.[4931]

4925 Müttekî, nr. 35013; Aclûnî, II, 3-4.
4926 Ahmed, II, 298; Hâkim, II, 564; Beyhakî, III, 170.
4927 Ahmed, I, 83; Ebû Nuaym, VII, 93; Hatîb, III, 64; Müttekî, nr. 14974.
4928 Deylemî, II, 373.
4929 Ahmed, III, 75; İbni Adî, III, 112; Heysemî, III, 200.
4930 Nesâî, Kübrâ, IV, 297; Beyhakî, Şuab, III, 416.
4931 Münzirî, III, 380; Heysemî, X, 243; Zebîdî, VIII, 197.

Şirk

٤٩٣٢- الشِّرْكُ الخَفِيُّ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكَانِ الرَّجُلِ.

4932. Gizli şirk, kişinin makam sahibi birinin gözüne girmek için çabalamasıdır.[4932]

٤٩٣٣- الشِّرْكُ فِي أُمَّتِي أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا.ض

4933. Ümmetim içinde şirk, kaya üzerinde ilerleyen karıncadan daha sessiz ilerler.[4933]

٤٩٣٤- الشِّرْكُ فِيكُمْ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ وَسَأَدُلُّكَ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتَهُ أَذْهَبَ عَنْكَ صِغَارَ الشِّرْكِ وَكِبَارَهُ تَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ تَقُولُهَا ثَلاَثَ مَرَّاتٍ.

4934. İçinizde şirk karıncanın yürüşünden daha gizlidir; sana şirkin küçüğünden de büyüğünden de kurtulacağın bir yol göstereyim mi? *"Allahım bilerek ortak koşmaktan sana sığınır, bilmediğim şeyler için de senden bağışlanma dilerim!"*, bunu üç defa söylersin.[4934]

٤٩٣٥- الشِّرْكُ أَخْفَى فِي أُمَّتِي مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا فِي اللَّيْلَةِ الظَّلْمَاءِ وَأَدْنَاهُ أَنْ تُحِبَّ عَلَى شَيْءٍ مِنَ الجَوْرِ أَوْ تُبْغِضَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ العَدْلِ وَهَلِ الدِّينُ إِلاَّ الحُبُّ فِي اللهِ وَالْبُغْضُ فِي اللهِ : قَالَ اللهُ تَعَالَى:) قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللهُ.

4935. Ümmetim içinde şirk karanlık gecede tepenin üstünde giden karıncanın ilerleyişinden daha gizli ilerler, en aşağı derecesi zulmün azına bile rıza gösterip adalete buğzetmendir, din Allah için sevip Allah için buğzetmekten başka bir şey değildir, nitekim ayette, *"Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki, Allah da sizi sevsin!"* buyurulmuştur.[4935]

4932 Ahmed, III, 30; Hâkim, IV, 365; Beyhakî, V, 334.

4933 Ebû Nuaym, III, 31, 114; Irâkî, I, 122; Heysemî, X, 223.

4934 Heysemî, X, 224; Zebîdî, II, 273, VII, 304.

4935 İbni Adî, VII, 2695; Zebîdî, VIII, 153, 281; Ayet için bk. Âl-i İmrân (3), 31.

Çeşitli Hadisler

٤٩٣٦- الشَّرُودُ يُرَدُّ.ض

4936. Kaçma huyu olan hayvan, alışverişte geri verilir.[4936]

٤٩٣٧- الشَّرِيكُ أَحَقُّ بِصَقَبِهِ مَاكَانَ.صح

4937. Bir mala ortak olan kişi, mal ne olursa olsun onu satın almaya başkalarından daha çok hak sahibidir.[4937]

٤٩٣٨- الشَّرِيكُ شَفِيعٌ وَالشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ.صح

4938. Ortak şüfa hakkına sahiptir, şüfa da her şeyde söz konusudur.[4938]

٤٩٣٩- الشِّعْرُ بِمَنْزِلَةِ الْكَلاَمِ فَحُسْنُهُ كَحَسَنِ الكَلاَمِ وَقَبِيحُهُ كَقَبِيحِ الْكَلاَمِ.ح

4939. Şiir söz gibi olup güzeli güzel, çirkini de çirkin söze benzer.[4939]

٤٩٤٠- الشَّعَرُ الحَسَنُ أَحَدُ الجَمَالَيْنِ يَكْسُوهُ اللهُ المَرْءَ المُسْلِمَ.

4940. Güzel saç, Allah'ın müslüman kuluna ihsan ettiği iki güzellikten biridir.[4940]

٤٩٤١- الشِّفَاءُ فِي ثَلاَثَةٍ شَرْبَةِ عَسَلٍ وَشَرْطَةِ مِحْجَمٍ وَكَيَّةِ نَارٍ وَأَنْهى أُمَّتِي عَنِ الْكَيِّ.صح

4941. Şifa üç şeyde bal şerbeti içme, hacamatla kan alma ve ateşle dağlamadadır; ama ben ümmetimi ateşle dağlanmaktan men ederim[4941]

٤٩٤٢- الشُّفَعَاءُ خَمْسَةٌ الْقُرآنُ وَالرَّحِمُ وَالأَمَانَةُ وَنَبِيُّكُمْ وَأَهْلُ بَيْتِهِ.

4942. Şefaatçiler beştir; onlar Kuran, sıla-i rahim, emanet, peygamberiniz ve onun ehl-i beytidir.[4942]

4936 Beyhakî, V, 322; Müttekî, nr. 9700, 40511.
4937 Dârekutnî, IV, 223.
4938 Taberânî, XI, 123; Beyhakî,VI, 109; Müttekî, nr. 17703, 17706.
4939 Dârekutnî, IV, 155; Ebû Yalâ, VIII, 200; Beyhakî, X, 239.
4940 Müttekî, nr. 17179.
4941 Ahmed, I, 245.
4942 Münâvî, IV, 176.

Şüfa

٤٩٤٣- الشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شِرْكٍ فِي أَرْضٍ أَوْ رَبْعٍ أَوْ حَائِطٍ لاَيَصْلُحُ لَهُ أَنْ يَبِيعَ حَتَّى يَعْرِضَ عَلَى شَرِيكِهِ فَيَأْخُذَ أَوْ يَدَعَ فَإِنْ أَبَى فَشَرِيكُهُ أَحَقُّ بِهِ حَتَّى يُؤْذِنَهُ.

4943. Her ortak şeyde şüfa, hissedarın satın alma hakkı vardır; tarlada, arazide, evde, bahçede, alacağını veya alamayacağını bildirinceye kadar hissedara sormadan satmak geçerli olmaz, eğer ona sormadan satarsa hissedar razı olmadığı takdirde, o malı o hissedar, satın almaya daha layıktır.[4943]

٤٩٤٤- الشُّفْعَةُ فِيما لَمْ تَقَعْ فِيهِ الحُدُودُ فَإِذَا وَقَعَتِ الحُدُودُ فَلاَ شُفْعَةَ.ض

4944. Şüfa hakkı, sınırları olmayan arazide geçerlidir; sınırlar belli olursa şüfa olmaz.[4944]

٤٩٤٥- الشُّفْعَةُ فِي الْعَبِيدِ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ.ض

4945. Şüfa, köle dahil her şeyde söz konusudur.[4945]

Çeşitli Hadisler

٤٩٤٦- الشَّفَقُ الحُمْرَةُ فَإِذَا غَابَ الشَّفَقُ وَجَبَتِ الصَّلاَةُ.صح

4946. Kırmızı şafak kaybolduğu zaman, yatsı namazının vakti girmiş olur.[4946]

٤٩٤٧- الشَّقِيُّ كُلُّ الشَّقِيِّ مَنْ أَدْرَكَتْهُ السَّاعَةُ حَيّاً لَمْ يَمُتْ.ض

4947. Kıyamet saatine kadar ölmeyip de hayatta kalan kişi ne kötü kişidir![4947]

4943 Ebû Avane, III, 414; Beyhakî, VI, 109.
4944 Taberânî, XII, 373; Heysemî, IV, 159.
4945 Beyhakî, VI, 110.
4946 Dârekutnî, I, 269; Beyhakî, I, 373.
4947 Kudâî, I, 207; Deylemî, II, 365.

٤٩٤٨- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُكَوَّرَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.صح

4948. Güneş ve Ay kıyamet günü dürülürler.[4948]

٤٩٤٩- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ثَوْرَانِ عَقِيرانِ فِي النَّارِ إِنْ شَاءَ أَخْرَجَهُمَا وَإِنْ شَاءَ تَرَكَهُمَا.ض

4949. Güneş ile Ay boğazlanmış iki öküz gibi cehenneme atılırlar; Allah Teala dilerse onları oradan çıkarır, dilerse orada bırakır.[4949]

٤٩٥٠- الشَّمْسُ تَطْلُعُ وَمَعَهَا قَرْنُ الشَّيْطَانِ فَإِذَا ارْتَفَعَتْ فَارَقَهَا فَإِذَا اسْتَوَتْ قَارَنَهَا فَإِذَا زَالَتْ فَارقَهَا فَإِذَا دَنَتْ لِلْغُرُوبِ قَارَنَهَا فَإِذَا غَرَبَتْ فَارَقَهَا.صح

4950. Güneş şeytanın boynuzuyla birlikte doğar, yükselmeye başlayınca şeytan ondan uzaklaşır; tepede durduğu zaman ona yaklaşır; tepe noktasını aşınca yanından uzaklaşır; batmaya yaklaşınca tekrar yanına gelir; battıktan sonra tekrar yanından uzaklaşır.[4950]

٤٩٥١-الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَجُوهُهُمَا إِلَى الْعَرْشِ وَأَقْفَاؤُهُمَا إِلَى الدُّنْيَا.ض

4951. Güneş ile Ay'ın yüzleri Arş'a, arkaları ise dünyaya bakar.[4951]

Şehid

٤٩٥٢-الشَّهَادَةُ سَبْعٌ سِوَى الْقَتْلِ فِي سَبِيلِ اللهِ الْمَقْتُولُ فِي سَبِيلِ اللهِ شَهِيدٌ وَالْمَطْعُونُ شَهِيدٌ وَالْغَرِيقُ شَهِيدٌ وَصَاحِبُ ذَاتِ الْجَنْبِ شَهِيدٌ وَالْمَبْطُونُ شَهِيدٌ وَصَاحِبُ الْحَرِيقِ شَهِيدٌ وَالَّذِي يَمُوتُ تَحْتَ الْهَدْمِ شَهِيدٌ وَالْمَرْأَةُ تَمُوتُ بِجَمْعٍ شَهِيدَةٌ.صح

4952. Allah yolunda öldürülme dışında yedi çeşit şehidlik vardır; Allah yolunda öldürülen şehiddir, taundan ölen şehiddir, suda boğulan

---

4948 Humeydî, Cem, III, 178.
4949 Tayâlisî, s. 281; Ebu'ş-Şeyh, Azame, IV, 1159; Ebu Yâlâ, VII, 148; İbnü'l-Cevzî, I, 206.
4950 Elbânî, Zaîf, nr. 3442.
4951 Elbânî, Zaîf, nr. 3444.

şehiddir, zatü'l-cenb hastalığından ölen şehiddir, yıkık altında ölen şehiddir, hamileyken ya da doğumda esnasında ölen kadın da şehiddir.[4952]

٤٩٥٣–الشَّهَادَةُ تُكَفِّرُ كُلَّ شَيْءٍ إِلاَّ الدَّيْنَ وَالْغَرَقُ يُكَفِّرُ ذلِكَ كُلَّهُ.ض

4953. Şehidlik borç dışında her şeye, denizde boğulmak ise borç da dahil olmak üzere her şey keffaret olur.[4953]

٤٩٥٤–الشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ المَطْعُونُ وَالمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الهَدْمُ وَالشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللهِ.صح

4954. Şehidler beş çeşittir; taundan, karın ağrısından, boğularak, göçük altında kalarak ve Allah yolunda savaşarak ölenler şehiddir.[4954]

٤٩٥٥–الشُّهَدَاءُ أَرْبَعَةٌ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَعْيُنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هكَذَا وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الإِيمَانِ لَقِيَ العَدُوَّ فَكَأَنَّمَا ضُرِبَ جِلْدُهُ بِشَوْكٍ طَلْحٍ مِنَ الجُبْنِ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرْبٌ فَقَتَلَهُ فَهُوَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ خَلَطَ عَمَلاً صَالِحاً وَآخَرَ سَيِّئاً لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ أَسْرَفَ عَلَى نَفْسِهِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ.صح

4955. Şehidler dört çeşittir, imanı sağlam bir mümin düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği söze sadık kalarak ölünceye kadar çarpışır, işte o kıyamet günü insanların gözlerini dikip yukarı doğru kendisine baktıkları kimselerdir; imanı sağlam mümin bir kişi düşmanla karşılaşır, korkusundan sanki derisine sivri dikenler vurulur gibidir, nereden geldiği belli olmayan bir darbeyle öldürülür, o da ikinci derecede şehiddir, salih ameli kötü işlerle karışık olarak işleyen bir mümin düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği söze sadık kalarak ölünceye kadar çarşıpır, o da üçüncü

4952 Ahmed, V, 446; İbni Hibbân, VII, 461; Taberânî, II, 191.

4953 İbni Ebî Âsım, Cihâd, , II, 655; İbni Hacer, Tehzîb, VI, 324.

4954 Ahmed, II, 324; Deylemî, II, 361.

derecede şehiddir, diğeri de aşırı derecede günah işleyerek nefsine zulmede mümin kişidir, düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği sözde sadakat göstererek ölünceye kadar çarpışır, o da dördüncü derecede şehiddir.[4955]

٤٩٥٦–الشُّهَدَاءُ عَلَى بَارِقِ نَهْرٍ بِبَابِ الجَنَّةِ فِي قُبَّةٍ خَضْرَاءَ يَخْرُجُ عَلَيْهِمْ رِزْقُهُمْ مِنَ الجَنَّةِ بُكْرَةً وَعشِيّاً.صح

4956. Şehidler, cennetin kapısı önünde akan bir nehrin kıyısında yeşil bir çadırın içindedirler, rızıkları sabah akşam kendilerine cennetten gelir.[4956]

٤٩٥٧–الشُّهَدَاءُ عِنْدَ الله عَلَى مَنَابِرَ مِنْ يَاقُوتٍ فِي ظِلِّ عَرْشِ الله لاَظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ عَلَى كَثِيبٍ مِنْ مِسْكٍ فَيَقُولِ لَهُمُ الرَّبُّ أَلَمْ أُوفِّ لَكُمْ وَأَصْدُقْكُمْ فَيَقُولُونَ بَلَى وَرَبَّنَا.ض

4957. Şehidler, Allah katında ve gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ın gölgesinde miskten tepelerle yakuttan minberler üzerinde otururlar; Allah Teala onlara, *"Size verdiğim sözde durmadım mı? Size olan vadimi yerine getirmedim mi?"* der; onlar, *"Rabbimize yemin olsun ki verdiğin sözde durdun, bize olan vadini yerine getirdin!"* derler.[4957]

٤٩٥٨–الشُّهَدَاءُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الله فِي الصَّفِّ الأَوَّلِ وَلاَ يَلْتَفِتُونَ بِوُجُوهِهِمْ حَتَّى يُقْتَلُوا فَأُولئِكَ يُلْقَوْنَ فِي الْغَرَفِ الْعُلا مِنَ الجَنَّةِ يَضْحَكُ إِلَيْهِمْ رَبُّكَ إِنَّ الله تعَالَى إِذَا ضَحِكَ إِلَى عَبْدِهِ المُؤْمِنِ فَلاَ حِسَابَ عَلَيْهِ.ض

4958. Allah yolunda ilk safta yüzlerini çevirmeden ölünceye kadar savaşıp şehid olanlar cennetin yüksek köşklerinde buluşurlar, Allah onlara gülümser, Allah'ın kendisine gülümsediği mümin kuluna hesap yoktur.[4958]

٤٩٥٩–الشَّهْرُ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ وَيَكُونَ ثَلاَثِينَ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ.صح

4955 Ahmed, I, 23; Ebû Yâlâ, I, 216; Beyhakî, Şuab, IV, 29.

4956 Ahmed, I, 266; Taberânî, X, 333; Beyhakî, Şuab, IV, 19.

4957 Ukaylî, I, 102.

4958 Müttekî, nr. 1110.

4959. Ay bazen yirmidokuz bazen otuz çeker; siz hilali gördüğünüzde oruca başlayın, yine hilali gördüğünüzde orucu bırakın; hava bulutlu olursa şabanı otuza tamamlayın.[4959]

٤٩٦٠-الشَّهْوَةُ الخَفِيَّةُ وَالرِّيَاءُ شِرْكٌ.ح

4960. Gizli şehvet ve gösteriş şirktir.[4960]

٤٩٦١-الشَّهِيدُ لاَيَجِدُ مَسَّ الْقَتْلِ إلا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ الْقَرْصَةَ يُقْرَصُهَا.صح

4961. Şehid, öldürülme acısını birinizin pire ısırma acısını duyduğu kadar duyar.[4961]

٤٩٦٢-الشَّهِيدُ لاَيَجِدُ أَلَمَ الْقَتْلِ إِلاَّ كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ مَسَّ الْقَرْصَةِ.صح

4962. Şehid ölüm acısını, birinizin pire ısırma acısını duyduğu kadar duyar.[4962]

٤٩٦٣-الشَّهِيدُ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دُفْعَةٍ مِنْ دَمِهِ وَيُزَوَّجُ حَوْرَاوَيْنِ وَيَشْفَعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَالمُرَابِطُ إِذَا مَاتَ فِي رِبَاطِهِ كُتِبَ لَهُ أَجْرُ عَمَلِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَغُدِيَ عَلَيْهِ وَرِيحَ بِرِزْقِهِ وَيُزَوَّجُ سَبْعِينَ حَوْرَاءَ وَقِيلَ لَهُ قِفْ فَاشْفَعْ إلى أَنْ يُفْرَغَ مِنَ الْحِسَابِ.ح

4963. Şehid kanının ilk damlasıyla birlikte affedilir, iki huriyle evlendirilir, akrabalarından yetmiş kişiye şefaati kabul edilir, kişi Allah yolunda düşmana karşı savaşırken ölürse kendisine kıyamete kadar yaptığı işlerden dolayı mükafat verilir, sabah akşam rızkı kendisine getirilir, yetmiş huriyle evlendirilerek kendisine, *"Dur, hesap bitinceye kadar da şefaata devam et!"* denilir.[4963]

٤٩٦٤-الشُّؤْمُ سُوءُ الخُلُقِ.ض

4959 Ahmed, VI, 51, 243.
4960 Ahmed, IV, 123.
4961 Beyhakî, IX, 164.
4962 Beyhakî, IX, 164.
4963 Heysemî, V, 293; Müttekî, nr. 11101.

4964. Uğursuzluk, kötü ahlaktır.[4964]

٤٩٦٥–الشُّونيزُ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إلاَّ السَّامَّ وَهُوَ المَوْتُ.

4965. Çörek otu, ölüm dışında her derde devadır.[4965]

٤٩٦٦–الشَّيَاطِينُ يَسْتَمْتِعُونَ بِثِيَابِكُمْ فَإِذَا نَزَعَ أَحَدُكُمْ ثَوْبَهُ فَلْيَطْوِهِ حَتَّى تَرْجِعَ إِلَيْهَا أَنْفَاسُهَا فَإِنْ الشَّيَاطِينَ لاَتَلْبَسُ ثَوْباً مَطْوِيّاً.ض

4966. Şeytanlar elbiselerinizi kullanırlar, biriniz elbisesini çıkardığında bir daha giyinceye kadar onu katlasın, zira şeytan katlanmış bir elbiseyi giyemez.[4966]

Yaşlılık

٤٩٦٧–الشَّيْبُ نُورُ المُؤْمِنِ لاَيَشِيبُ رَجُلٌ شَيْبَةً فِي الإِسْلاَمِ إلاَّ كَانَتْ لَهُ بِكُلِّ شَيْبَةٍ حَسَنَةٌ وَرُفِعَ بِهَا دَرَجَةً.ض

4967. Ağaran saçlar müminin nurudur; İslam için saçını ağartana ağaran her kıl karşılığında bir sevap yazılır ve derecesi bir derece yükseltilir. [4967]

٤٩٦٨–الشَّيْبُ نُورٌ مَنْ خَلَعَ الشَّيْبَ فَقَدْ خَلَعَ نُورَ الإِسْلاَمِ فَإِذَا بَلَغَ الرَّجُلُ أَرْبَعِينَ سَنَةً وَقَاهُ اللهُ الأَدْوَاءَ الثَّلاَثَ الجُنونَ والجُذَامَ وَالْبَرَصَ.ض

4968. Ağaran saçlar müminin nurudur, onları koparanlar İslam'ın nurunu koparmış olurlar; kişi kırk yaşına gelince Allah Teala onu delilik, cüzzam ve alaca hastalıklarından korur.[4968]

٤٩٦٩–الشَّيْخُ فِي أَهْلِهِ كَالنَّبِيِّ فِي أُمَّتِهِ.

4964 Ahmed, VI, 85; Heysemî, VIII, 25; Müttekî, nr. 39321.
4965 Ebû Dâvûd, Cihâd, 178; Müttekî, nr. I, 412; Aclûnî, I, 412.
4966 Deylemî, II, 380; İbni Asâkir, XXXVII, 338.
4967 Zebîdî, II, 425; Müttekî, nr. 17272; Aclûnî, II, 21.
4968 İbni Asâkir, LXIII, 300; Deylemî, II, 366; Makdisî, Tezkira, s. 149.

4969. Ailesi içindeki ihtiyar, ümmeti içindeki peygamber gibidir.[4969]

٤٩٧٠–الشَّيْخُ فِي بَيْتِهِ كَالنَّبِيِّ فِي قَوْمِهِ.ض

4970. Kavmi içindeki ihtiyar, ümmeti içindeki peygamber gibidir.[4970]

٤٩٧١–الشَّيْخُ يَضْعُفُ جِسْمُهُ وَقَلْبُهُ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ طُولِ الحَيَاةِ وَحُبِّ المَالِ.ح

4971. Yaşlının bedeni zayıflasa da iki şeyde, uzun yaşama ve mal konusunda hep genç kalır. [4971]

Çeşitli Hadisler

٤٩٧٢–الشَّيْطَانُ يَلْتَقِمُ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ اللهَ خَنَسَ عِنْدَهُ وَإِذَا نَسِيَ اللهَ الْتَقَمَ قَلْبَهُ.ح

4972. Şeytan hortumuyla insanın kalbini sıkar, eğer insan Allah'ı zikrederse hortumunu gevşetir, unuttuğu zaman ise onu yine sıkar.[4972]

٤٩٧٣–الشَّيْطَانُ يَهُمُّ بِالْوَاحِدِ وَالإِثْنَيْنِ فَإِذَا كَانُوا ثَلاَثَةً لَمْ يَهُمَّ بِهِمْ.صح

4973. Şeytan tek kişiyle iki kişiye zarar verir, ama üç kişiye zarar veremez.[4973]

٤٩٧٤–صَائِمُ رَمَضَانَ فِي السَّفَرِ كَالمُفْطِرِ فِي الحَضَرِ.صح

4974. Yolculukta ramazan orucunu tutan, mukimken iftar eden gibidir[4974]

4969 Râfiî, III, 95; Deylemî, II, 373; Kârî, Kübrâ, s. 144.
4970 İbni Hibbân, Zuafâ, II, 39; Makdisî, Tezkira, s. 149.
4971 Ahmed, II, 335, 339; Elbânî, Sahîha, nr. 1906.
4972 Hakîm, IV, 31.
4973 Muvatta, İstizân 36; Heysemî, III, 215.
4974 Münzirî, II, 134; Müttekî, nr. 3842.

Sahipler

٤٩٧٥–صَاحِبُ الدَّابَّةِ أَحَقُّ بِصَدْرِهَا.صح

4975. Binek sahibi öne binmeye daha çok hak sahibidir.[4975]

٤٩٧٦–صَاحِبُ الدَّابَّةِ أَحَقُّ بِصَدْرِهَا إلاَّ مَنْ أَذِنَ.صح

4976. Binek sahibinin izin vermesi dışında kendisi bineğinin önüne binmeye daha layıktır.[4976]

٤٩٧٧–صَاحِبُ الدَّيْنِ مَأْسُورٌ بِدَيْنِهِ فِي قَبْرِهِ يَشْكُو إِلَى اللهِ الْوَحْدَةَ.ح

4977. Borçlu, borcu sebebiyle kabrinde hapiste olup yalnızlıktan Allah'a şikayet eder.[4977]

٤٩٧٨–صَاحِبُ الدَّيْنِ مَغْلُولٌ فِي قَبْرِهِ لاَيَفُكُّهُ إلا قَضَاء دَيْنِهِ.ض

4978. Borçlu kabrinde zincire vurulur, ancak borcunu öderse kurtulur.[4978]

٤٩٧٩–صَاحِبُ السُّنَّةِ إِنْ عَمِلَ خَيْراً قُبِلَ مِنْهُ وَإِنْ خَلَطَ غُفِرَ لَهُ.ض

4979. Sünnetle amel eden kişinin hayırlı ameli kabul edilir, kötü ameli de bağışlanır.[4979]

٤٩٨٠–صَاحِبُ الشَّيْءِ أَحَقُّ بِشَيْئِهِ أَنْ يَحْمِلَهُ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ ضَعِيفاً يَعْجَزُ عَنْهُ فَيِعِينُهُ عَلَيْهِ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ.ض

4980. Bir şeyin sahibi onu taşımaya herkesten daha layıktır, ancak zayıf olup taşıyamıyorsa o zaman müslüman kardeşi kendisine yardımcı olsun![4980]

٤٩٨١–صَاحِبُ الصَّفِّ وَصَاحِبُ الْجُمُعَةِ لاَيُفَضَّلُ هذَا عَلَى هذَا وَلاَ هذَا عَلَى هذَا.ض

4975 Taberânî, XXV, 17; Hâkim, II, 64; Heysemî, V, 267.
4976 Taberânî, XXV, 17; Hâkim, II, 64; Heysemî, V, 267.
4977 Taberânî, Evsat, I, 274; Deylemî, II, 402; Heysemî, IV, 129.
4978 İbni Adî, IV, 117; Deylemî, II, 403.
4979 Müttekî, nr. 911.
4980 İbni Asâkir, IV, 205.

4981. İlk safta namaz kılanla, cuma namazı kılan kişilerin birbirlerine üstünlüğü yoktur.[4981]

٤٩٨٢–صَاحِبُ العِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الحُوتُ فِي الْبَحْرِ.ض

4982. İlim sahibi için denizdeki balıklara varıncaya kadar herşey istiğfar eder.[4982]

٤٩٨٣–صَاحِبُ الصُّورِ وَاضِعٌ الصُّورَ عَلَى فِيهِ مُنْذُ خُلِقَ يَنْتَظِرُ مَتَى يُؤْمَرُ أَنْ يَنفُخَ فِيهِ فَيَنْفُخُ.ض

4983. Surun sahibi İsrafil yaratıldığından beri suru ağzına koymuş, *"Ne zaman üfürme emri verilecek de üfüreceğim"* diye beklemektedir.[4983]

٤٩٨٤–صَاحِبُ الْيَمِينِ أَمِيرٌ عَلَى صَاحِبِ الشِّمَالِ فَإِذَا عَمِلَ الْعَبْدُ حَسَنَةً كَتَبَهَا بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا وَإِذَا عَمِلَ سَيِّئَةً فَأَرَادَ صَاحِبُ الشِّمَالِ إِنْ يَكْتُبَهَا قَالَ لَهُ صَاحِبُ الْيَمِينِ أَمْسِكْ فَيُمْسِكُ سِتَّ سَاعَاتٍ فَإِنِ اسْتَغْفَرَ اللهَ مِنْهَا لَمْ يَكْتُبْ عَلَيْهِ شَيْئاً وَإِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرْ كَتَبَ عَلَيْهِ سَيِّئَةً وَاحِدَةً.صح

4984. Sağ taraftaki melek sol taraftaki meleğin amiridir; kul bir iyilik yaptığında onu on kat olarak yazar, bir kötülük yapıp sol taraftaki melek onu yazmak istediğinde ise sağ taraftaki melek, *"Dur!"* der, o da altı saat bekler; şayet kul o günahından dolayı bağışlanma dilerse hiçbir şey yazmaz, bağışlanmasını dilemezse o zaman tek bir günah olarak yazar.[4984]

٤٩٨٥–صَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ.ض

4985. Müminlerin salihleri, Ebu Bekir ile Ömer'dir.[4985]

٤٩٨٦–صَامَ نُوحٌ الدَّهْرَ إِلاَّ يَوْمَ الفِطْرِ وَالأَضْحَى وَصَامَ دَاوُدُ نِصْفَ الدَّهْرِ وَصَامَ إِبْرَاهِيمُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صَامَ الدَّهْرَ وَأَفْطَرَ الدَّهْرَ.ح

4981 Râfiî, I, 266.

4982 Müttekî, nr. 28737.

4983 Hatîb, XI, 29.

4984 Taberânî, VIII, 247; Beyhakî, Şuab, V, 390; Heysemî, X, 208.

4985 Taberânî, X, 205; Heysemî, VII, 127.

4986. Nuh, ramazan ve kurban bayramı dışında bütün seneyi, Davud senenin yarısını, İbrahim de her aydan üç günü oruçla geçirirdi; İbrahim böylece hem bütün seneyi oruç tutmuş gibi, hem de tutmamış gibi olurdu.[4986]

٤٩٨٧–صَبِيحَةُ لَيْلَةِ الْقَدْرِ تَطْلُعُ الشَّمْسُ لاَشُعَاعَ لَهَا كَأَنَّهَا طَسْتٌ حَتَّى تَرْتَفِعَ.صح

4987. Kadir gecesi sabahı güneş ışıksız olup yükselinceye kadar sanki bir tabakmış gibi doğar.[4987]

٤٩٨٨–صَدَقَ اللهَ فَصَدَّقَهُ.صح

4988. Kişi Allah'ı doğrularsa, Allah da kişiyi doğrular.[4988]

٤٩٨٩–صَدَقَةٌ تَصَدَّقَ اللهُ بِهَا عَلَيْكُمْ فَاقْبَلُوا صَدَقَتَهُ.

4989. Ruhsatlar Allah'm size verdiği sakadadır, siz onun sadakasını kabul edin![4989]

Sadakalar

٤٩٩٠–صَدَقَةُ الْفِطْرِ صاعُ تَمْر أَوْ صَاعُ شَعِيرٍ عَنْ كُلِّ رَأْسٍ أَوْ صَاعُ بُرٍ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ حُرَ أَوْ عَبْدٍ ذَكَر أَوْ أُنْثَى غَنِيٍ أَوْ فَقِيرٍ أَمَّا غَنِيُّكُمْ فَيُزَكِّيهِ اللهُ تَعَالَى وَأَمَّا فَقِيرُكُمْ فَيَرُدُّ اللهُ عَلَيْهِ أَكْثَرَ مِمَّا أَعْطَاهُ.صح

4990. Fıtır sadaksı küçük büyük, hür köle, erkek kadın her iki kişiye hurma ve arpadan birer sadır; Allah onunla zenginlerinizi günahlarmdan arındırır, fakirlerinizin mallarını da artırır.[4990]

4986 Beyhakî, Şuab, III, 388; İbni Asâkir, LXII, 276; Heysemî, III, 195; Amellere on misliyle karşılık verildiğinden Hz. İbrahim'in her ay tuttuğu üç gün oruç bu durumda otuza tekabül eder ki o da yılın tamamını oruçla geçirmek gibi olur.

4987 Ahmed, V, 130; Nesâî, Kübrâ, II, 274; İbni Hibbân, VIII, 446.

4988 Taberânî, VII, 271; Hâkim, III, 688.

4989 Ahmed, I, 25; İbnü'l-Cazrud, s. 46; İbni Huzeyme, II, 71.

4990 Ahmed, V, 432; İbni Huzeyme, IV, 87; Dârekutnî, II, 148.

٤٩٩١–صَدَقَةُ الفِطْرِ عَلَى كُلِّ إِنْسَانٍ مُدَّانِ مِنْ دَقِيقٍ أَوْ قَمْحٍ وَمِنَ الشَّعِيرِ صَاعٌ وَمِنَ الحَلْوَى زَبِيبٌ أَوْ تَمْر صَاعٌ صَاعٌ.ض

4991. Fıtır sadakası unla buğdaydan iki müd, arpa, kuru üzüm ve hurmadan da birer sa olmak üzere herkese vaciptir.[4991]

٤٩٩٢–صَدَقَةُ الفِطْرِ صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعٌ مِنْ شَعِيرٍ أَوْ مُدَّانِ مِنْ حِنْطَةٍ عَنْ كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ وَحُرَ وَعَبْدٍ.

4992. Sadaka-i fıtır, küçük büyük, hür köle herkesin hurma ve arpadan bir sa, buğdaydan da iki müd olarak vermesi vaciptir.[4992]

٤٩٩٣–صَدَقَةُ الْفِطْرِ عَلَى كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ ذَكَرٍ وَأُنْثَيَهُودِيّ أَوْ نَصْرَانِيّ حُرَّ أَوْ مَمْلُوكٍ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ بُرَ أَوْ صَاعاً مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعاً مِنْ شَعِيرٍ.ض

4993. Fıtır sadakası, küçük büyük, erkek kadın, yahudi hristiyan, hür köle herkesin buğdaydan yarım sa, hurma ve arpadan da bir sa olarak vermesi gerekir.[4993]

٤٩٩٤–صَدَقَةُ ذِي الرَّحِمِ عَلَى ذِي الرَّحِمِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ.صح

4994. Akrabanın akrabaya vereceği sadaka, hem sadaka, hem de sıla-i rahim yerine geçer.[4994]

٤٩٩٥–صَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِيءُ غَضَبَ الرَّبِّ.صح

4995. Sadakayı gizli vermek, rabbin gazabını söndürür.[4995]

٤٩٩٦–صَدَقَةُ المَرْءِ المُسْلِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَتَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ وَيُذْهِبُ اللهُ تَعَالَى بِهَا الْفَخْرَ وَالْكِبْرَ.

4991 Taberânî, Evsat, VII, 338; Dârekutnî, II, 151; Heysemî, III, 81.
4992 Dârekutnî, II, 143.
4993 Ahmed, II, 114; Dârekutnî, II, 150.
4994 Taberânî, Evsat, IV, 39.
4995 Beyhakî, Şuab, III, 244.

4996. Müslümanın verdiği sadaka ömrünü uzatır, kötü ölümü önler ve Allah onunla övünme ile kibir duygusunu yok eder.[4996]

٤٩٩٧–صِغَارُكُمْ دَعَامِيصُ الجَنَّةِ يَتَلَقَّى أَحَدُهُمْ أَبَاهُ فَيَأْخُذُ بِثَوْبِهِ فَلاَ يَنْتَهِي حَتَّى يُدْخِلَهُ اللهُ وَأَبَاهُ الجَنَّةَ.صح

4997. Büluğa ermeden önce ölen çocuklar, cennette canlı ve hareketli balıklar gibidir; biri babasını karşılayıp elbisesinden tutar, Allah Teala babasını da kendisiyle birlikte cennete koyuncaya kadar onları bırakmaz.[4997]

٤٩٩٨–صَغِّروا الخُبْزَ وأَكْثِرُوا عَدَدَهُ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ.ح

4998. Ekmek lokmalarını küçültüp çoğaltın ki, bereketi artsın.[4998]

٤٩٩٩–صِفَتِي أَحْمَدُ المُتَوَكِّلُ لَيْسَ بِفَظٍّ وَلاَ غَلِيظٍ يَجْزِي بِالحَسَنَةِ الحَسَنَةَ وَلاَ يُكَافِئُ بِالسَّيِّئَةِ مَوْلِدُهُ بِمَكَّةَ وَمُهَاجَرُهُ طَيْبَةُ وَأُمَّتُهُ الحَمَّادُونَ يَأْتَزِرُونَ عَلَى أَنْصَافِهِمْ وَيُوَضِّئُونَ أَطْرَافَهُمْ أَنَاجِيلُهُمْ فِي صُدُورِهِمْ يَصُفُّونَ لِلصَّلاَةِ كَمَا يَصُفُّونَ لِلْقِتَالِ قُرْبَانُهُمْ الَّذِي يَتَقَرَّبُونَ بِهِ إِلَيَّ دِمَاؤُهُمْ رُهْبَانٌ بِاللَّيْلِ لُيُوثٌ بِالنَّهَارِ.ح

4999. Önceki kitaplar beni şöyle anlatırlar: *"O Allah'a hakkıyla nen Ahmed'dir; kaba ve katı kalpli değildir, iyiliğe iyilikle karşılık verir; kötülüğe kötülükle mukabele etmez, doğum yeri Mekke, hicret yeri ise Taybe'dir; ümmeti çokça hamd eder, etekleri baldırlarının yarısına kadar iner, el, ayak ve yüzleri abdestle parlar, kitaplarını ezberleyerek göğüslerinde saklar, savaşta saf tuttukları gibi namazda da öylece saf tutarlar, bana yaklaşmak için kurbanları vesile kılarlar, gecelerin rahipleri, gündüzlerin aslanlarıdırlar."*[4999]

٥٠٠٠–صَفْوَةُ اللهِ مِنْ أَرْضِهِ الشَّامُ وَفِيهَا صَفْوَتُهُ مِنْ خَلْقِهِ وَعِبَادِهِ وَلَيَدْخُلَنَّ الجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي ثلاث حثيات لاَحِسَابَ عَلَيْهِمْ وَلاَ عَذَابَ.ض

4996 Müttekî, nr. 16062.
4997 Ahmed, II, 488.
4998 Müttekî, nr. 40782; İbni Arrâk, II, 245; Aclûnî, I, 331.
4999 Taberânî, X, 89; Heysemî, VIII, 271.

5000. Şam Allah'ın yeryüzündeki seçkin bölgesi olup salih kullarından bir kısmı orada bulunur; ümmetimdem üç avuç insan oradan hesap ve azab görmeden cennete girer.[5000]

İlişkiler

٥٠٠١–صِلَةُ الرَّحِمِ وَحُسْنُ الخُلُقِ وَحُسْنُ الْجِوَارِ يُعَمِّرْنَ الدِّيَارَ وَيَزِدْنَ فِي الأَعْمَارِ.ح

5001. Akrabalarla ilişkiler, güzel ahlak ve iyi komşuluk, memleketleri mamur edip ömürleri uzatır.[5001]

٥٠٠٢–صِلَةُ الرَّحِمِ تَزِيدُ فِي العُمُر وَصَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِيءُ غَضَبَ الرَّبِّ.ح

5002. Sıla-i rahim ömrü uzatır, gizli sadaka da rabbin gazabını söndürür.[5002]

٥٠٠٣–صِلَةُ الْقَرَابَةِ مَثْرَاةٌ فِي المَال مَحَبَّة فِي الأَهْلِ مَنْسَأَةٌ فِي الأَجَلِ.ح

5003. Akrabalarla ilişkiler malı çoğaltır, aradaki sevgiyi artırıp ömrü de uzatır.[5003]

٥٠٠٤–صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَأَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ وَقُلِ الحَقَّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ.صح

5004. Seninle ilişkisini kesenle sen kesme, sana kötülük yapana sen iyilik yap ve aleyhinde de olsa hakkı söyle![5004]

٥٠٠٥–صِلُوا قَرَابَاتِكُمْ وَلاَ تُجَاوِرُوهُمْ فَإِنَّ الْجوَارَ يُورِثُ بَيْنَكُمُ الضَّغَائِنَ.ض

5005. Yakınlarınızla ilişkilerinizi sürdürün ama onlarla komşu olmayın, onlara komşu olmak ilişkilerinizi bozar.[5005]

5000 Taberânî, VIII, 194; Heysemî, X, 59.
5001 Ahmed, VI, 159; Beyhakî, Şuab, VI, 226; Heysemî, VIII, 153.
5002 Kudâî, I, 93.
5003 Taberânî, Evsat, VIII, 14; Heysemî, VIII, 152
5004 İbni Hacer, Telhîs, III, 52; Aclûnî, II, 41.
5005 Suyûtî, Sağîr, nr. 5005.

٥٠٠٦- صَلَّتِ المَلاَئِكَةُ عَلَى آدَمَ فَكَبَّرَتْ عَلَيْهِ أَرْبَعاً وَقَالَتْ هذِهِ سُنَّتُكُمْ يَابَنِي آدَمَ.

5006. Melekler Adem'in cenaze namazını dört tekbirle kıldılar ve Adem oğulları için böyle yapmanın sünnet olduğunu söylediler.[5006]

Namaz Kılmak

٥٠٠٧- صَلِّ صَلاَةَ مُوَدِّعٍ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ كُنْتَ لاَتَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ وَايْأَسْ مِمَّا فِي أَيدِي النَّاسِ تَعِشْ غَنِيّاً وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَذَرُ مِنْهُ.ح

5007. Hayata veda edip Allah'ı görürmüşcesine namaz kılan biri gibi namaz kıl; zira sen onu görmesen de o seni görür, insanların elindekinden ümidini kes ki zengin olarak yaşayasın, özür dilenecek şeylerden de uzak dur![5007]

٥٠٠٨-صَلِّ قَائماً فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِداً فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ.

5008. Namazı ayakta kıl, gücün yetmezse oturarak, ona da gücün yetmezse yanın üzerinde kıl![5008]

٥٠٠٩- صَلِّ قَائِماً إِلاَّ أَنْ تَخَافَ الْغَرَقَ.صح

5009. Boğulmaktan korkma dışında namazı ayakta kıl![5009]

٥٠١٠- صَلِّ بِصَلاَةِ أَضْعفِ الْقَوْمِ وَلاَ تَتَّخِذْ مُؤَذِّناً يَأْخُذُ عَلَى أَذَانِهِ أَجْراً.صح

5010. Cemaatin en zayıfına göre namaz kıldır, ücretle müezzin tutma![5010]

٥٠١١- صَلِّ بالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَنَحْوِهَا مِنَ السُّوَرِ.صح

5011. Şems ve benzeri surelerle namaz kıldır![5011]

5006 Deylemî, II, 392.
5007 Taberânî, Evsat, IV, 358; Kudâî, II, 93; Heysemî, X, 229.
5008 Ahmed, IV, 426.
5009 Hâkim, I, 409; Beyhakî, III, 155.
5010 Buhârî, Kebîr, III, 485; Taberânî, XX, 434; Heysemî, II, 3.
5011 Ahmed, V, 355; Heysemî, II, 118; Müttekî, nr. 19172.

٥٠١٢- صَلِّ الصُّبْحَ وَالضُّحَى فَإِنَّهَا صَلاَةُ الأَوَّابِينَ.صح

5012. Sabah ve kuşluk namazlarını kıl, zira onlar salihlerin namazıdır.[5012]

٥٠١٣- صَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلاَةِ صَلاَةُ المَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ المَكْتُوبَةَ.

5013. Ey insanlar evlerinizde namaz kılın, farzlar dışında kişinin kıldığı en faziletli namaz evinde kıldığı namazdır.[5013]

٥٠١٤- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُوراً.صح

5014. Evlerinizde namaz kılın, oraları kabirlere çevirmeyin![5014]

٥٠١٥- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتْرُكُوا النَّوَافِلَ فِيهَا.صح

5015. Evlerinizde namaz kılın, oralarda nafile namaz kılmayı bırakmayın![5015]

٥٠١٦- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُوراً وَلاَ تَتَّخِذُوا بَيْتِي عِيداً وَصَلُّوا عَلَيَّ وَسَلِّمُوا فَإِنَّ صَلاَتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُمَا كُنْتُمْ.صح

5016. Nafile namazları evlerinizde kılarak oraları kabirlere çevirmeyin; benim kabir yerimi de bayram yeri edinmeyin; salatü selam getirmekle yetinin, zira nerede olursanız olun salatlarınız bana ulaşır.[5016]

٥٠١٧- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الغَنَمِ وَلاَ تُصَلُّوا فِي أَعْطَانِ الإِبِلِ.صح

5017. Koyun ağıllarında namaz kılın, deve ağıllarında ise kılmayın![5017]

5012 Müttekî, nr. 21413.
5013 Ahmed, V, 182; İbni Huzeyme, II, 211.
5014 İbni Ebî Şeybe, II, 60; Ahmed, II, 122.
5015 Deylemî, II, 383.
5016 Ebû Yalâ, XII, 131; Heysemî, II, 247.
5017 Ahmed, IV, 150; Taberânî, XVII, 340.

٥٠٠٦- صَلَّتِ المَلاَئِكَةُ عَلَى آدَمَ فَكَبَّرَتْ عَلَيْهِ أَرْبَعاً وَقَالَتْ هذِهِ سُنَّتُكُمْ يَابَنِي آدَمَ.

5006. Melekler Adem'in cenaze namazını dört tekbirle kıldılar ve Adem oğulları için böyle yapmanın sünnet olduğunu söylediler.[5006]

Namaz Kılmak

٥٠٠٧- صَلِّ صَلاَةَ مُوَدِّعٍ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ كُنْتَ لاَتَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ وَايْأَسْ مِمَّا فِي أَيدِي النَّاسِ تَعِشْ غَنِيّاً وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَذَرُ مِنْهُ. ح

5007. Hayata veda edip Allah'ı görürmüşcesine namaz kılan biri gibi namaz kıl; zira sen onu görmesen de o seni görür, insanların elindekinden ümidini kes ki zengin olarak yaşayasın, özür dilenecek şeylerden de uzak dur![5007]

٥٠٠٨-صَلِّ قَائماً فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِداً فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ.

5008. Namazı ayakta kıl, gücün yetmezse oturarak, ona da gücün yetmezse yanın üzerinde kıl![5008]

٥٠٠٩- صَلِّ قَائِماً إِلاَّ أَنْ تَخَافَ الْغَرَقَ. صح

5009. Boğulmaktan korkma dışında namazı ayakta kıl![5009]

٥٠١٠- صَلِّ بِصَلاَةِ أَضْعفِ الْقَوْمِ وَلاَ تَتَّخِذْ مُؤَذِّناً يَأْخُذُ عَلَى أَذَانِهِ أَجْراً. صح

5010. Cemaatin en zayıfına göre namaz kıldır, ücretle müezzin tutma![5010]

٥٠١١- صَلِّ بالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَنَحْوِهَا مِنَ السُّوَرِ. صح

5011. Şems ve benzeri surelerle namaz kıldır![5011]

5006 Deylemî, II, 392.
5007 Taberânî, Evsat, IV, 358; Kudâî, II, 93; Heysemî, X, 229.
5008 Ahmed, IV, 426.
5009 Hâkim, I, 409; Beyhakî, III, 155.
5010 Buhârî, Kebîr, III, 485; Taberânî, XX, 434; Heysemî, II, 3.
5011 Ahmed, V, 355; Heysemî, II, 118; Müttekî, nr. 19172.

٥٠١٢- صَلِّ الصُّبْحَ وَالضُّحَى فَإِنَّهَا صَلاَةُ الأَوَّابِينَ.صح

5012. Sabah ve kuşluk namazlarını kıl, zira onlar salihlerin namazıdır.[5012]

٥٠١٣- صَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلاَةِ صَلاَةُ المَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ المَكْتُوبَةَ.

5013. Ey insanlar evlerinizde namaz kılın, farzlar dışında kişinin kıldığı en faziletli namaz evinde kıldığı namazdır.[5013]

٥٠١٤- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُوراً.صح

5014. Evlerinizde namaz kılın, oraları kabirlere çevirmeyin![5014]

٥٠١٥- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتْرُكُوا النَّوَافِلَ فِيهَا.صح

5015. Evlerinizde namaz kılın, oralarda nafile namaz kılmayı bırakmayın![5015]

٥٠١٦- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُوراً وَلاَ تَتَّخِذُوا بَيْتِي عِيداً وَصَلُّوا عَلَيَّ وَسَلِّمُوا فَإِنَّ صَلاَتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُمَا كُنْتُمْ.صح

5016. Nafile namazları evlerinizde kılarak oraları kabirlere çevirmeyin; benim kabir yerimi de bayram yeri edinmeyin; salatü selam getirmekle yetinin, zira nerede olursanız olun salatlarınız bana ulaşır.[5016]

٥٠١٧- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الغَنَمِ وَلاَ تُصَلُّوا فِي أَعْطَانِ الإِبِلِ.صح

5017. Koyun ağıllarında namaz kılın, deve ağıllarında ise kılmayın![5017]

5012 Müttekî, nr. 21413.
5013 Ahmed, V, 182; İbni Huzeyme, II, 211.
5014 İbni Ebî Şeybe, II, 60; Ahmed, II, 122.
5015 Deylemî, II, 383.
5016 Ebû Yalâ, XII, 131; Heysemî, II, 247.
5017 Ahmed, IV, 150; Taberânî, XVII, 340.

٥٠١٨- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ وَلاَ تُصَلُّوا فِي أَعْطَانِ الإِبِلِ فَإِنَّهَا خُلِقَتْ مِنَ الشَّيَاطِينِ.صح

5018. Koyun ağıllarında namaz kılın, deve ağıllarında kılmaym; zira develer şeytandan yaratılmışlardır.[5018]

٥٠١٩- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الغَنَمِ وَلا تَوَضَّؤُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَلاَ تُصَلُّوا فِي مَعَاطِنِ الإِبِلِ وَتَوَضَّؤُوا مِنْ أَلْبَانِهَا.صح

5019. Koyun ağıllarında namaz kılıp sütlerinden dolayı tekrar abdest almayın; deve ağıllarında namaz kılmadığınız gibi, sütlerini içtikten sonra da abdest alın![5019]

٥٠٢٠- صَلُّوا فِي مُرَاحِ الْغَنَمِ وَامْسَحُوا رِغَامَهَا فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الجَنَّةِ.ض

5020. Koyun ağıllarında namaz kılıp onun toprağına ellerinizi sürün, zira koyunlar cennet hayvanlarındandır.[5020]

٥٠٢١- صَلُّوا فِي نِعَالِكُمْ وَلاَ تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ.صح

5021. Ayakkabılarla namaz kılın, yahudilere benzemeyin![5021]

٥٠٢٢-صَلُّوا خَلْفَ كُلِّ بَرّ وَفَاجِرٍ وَصَلُّوا عَلَى كُلِّ بَرٍ وَفَاجِرٍ وَجَاهِدُوا مَعَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ.ض

5022. Her iyi ve kötünün ardında namaz kılın, her iyi ve kötünün arkasında namaz kılın; her iyi ve kötü ile birlikte de cihad edin![5022]

٥٠٢٣- صَلُّوا رَكْعَتَيِ الضُّحَى بِسُورَتَيْهَا وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَالضّحَى.صح

5023. İki rekat kuşluk namazını Şems ve Duha sureleri ile kılın.[5023]

5018 Ahmed, IV, 86; İbni Hibbân, IV, 601; Beyhakî, II, 449.
5019 Taberânî, I, 206.
5020 İbni Adî, VI, 68; Beyhakî, II, 449.
5021 Taberânî, VII, 290.
5022 Beyhakî, IV, 19; Müttekî, nr. 14815; Aclûnî, II, 37.
5023 Müttekî, nr. 21494.

٥٠٢٤- صَلُّوا صَلاَةَ المَغْرِبِ مَعَ سقُوطِ الشَّمْسِ بَادِرُوا بِهَا طُلُوعَ النَّجْمِ.

5024. Akşam namazını güneşin batışıyla birlikte kılıp yıldızlar doğmadan önce ona acele edin![5024]

٥٠٢٥- صَلُّوا قَبْلَ المَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ صَلوا قَبْلَ المَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ لِمَنْ شَاءَ.صح

5025. Akşamdan önce iki rekat namaz kılın, dileyen akşamdan önce iki rekat namaz kılsın.[5025]

٥٠٢٦- صَلُّوا مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ أَرْبَعاً صَلوا وَلَوْ رَكْعَتَيْنِ مَامِنْ أَهْلِ بَيْتٍ تُعْرَفُ لَهُمْ صَلاَةٌ مِنَ اللَّيْلِ إلا نَادَاهُمْ مُنَادٍ يَاأَهْلَ البَيْتِ قُومُوا لِصَلاَتِكُمْ.ض

5026. Geceleyin dört rekat da olsa iki rekat da olsa namaz kılın, geceleyin namaz kılmakla tanınan ev halkına bir münadi, *"Ey hane halkı, namaza kalkın!"* diye seslenir.[5026]

٥٠٢٧- صَلُّوا عَلَى أَطْفَالِكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ أَفْرَاطِكُمْ.ض

5027. Çocuklarınıza cenaze namazı kılın, onlar sizin önden gönderdiğiniz hayırlardır.[5027]

٥٠٢٨- صَلُّوا عَلَى كُلِّ مَيِّتٍ وَجَاهِدُوا مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ.ض

5028. Her cenaze üzerine namaz kılın ve her emirle birlikte cihad edin![5028]

٥٠٢٩- صَلُّوا عَلَى مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ.ض

5029. Gece olsun gündüz olsun ölülerinizin cenaze namazını kılın![5029]

5024 Taberânî, IV, 211; Heysemî, I, 310; Müttekî, nr. 19413.
5025 Beyhakî, II, 474; Dârekutnî, II, 265.
5026 Zebîdî, V, 203; Müttekî, nr. 21407.
5027 Müttekî, nr. 42277.
5028 Müttekî, nr. 42263; Aclûnî, II, 41.
5029 Nesâî, Sehv 25; Beyhakî, IV, 36; Müttekî, nr. 19890.

٥٠٣٠- صَلُّوا عَلَى مَنْ قَالَ لاَإِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَصَلُّوا وَرَاءَ مَنْ قَالَ لاإِلَهَ إِلاَّ اللهُ.ض

5030. Lailaheillallah diyen kimsenin cenaze namazını kılın, lailaheillallah diyen kimsenin arkasında da namaz kılın.[5030]

Salatlar

٥٠٣١- صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلاَتَكُمْ عَلَيَّ زَكَاةٌ لَكُمْ.ض

5031. Bana salavat getirin, zira bana getirdiğiniz salavatlar sizin için berekettir.[5031]

٥٠٣٢- صَلُّوا عَلَيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْكُمْ.ض

5032. Bana salat edin ki, Allah da size merhamet etsin.[5032]

٥٠٣٣- صَلُّوا عَلَيَّ وَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَقُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.صح

5033. Bana salat edip dua için gayret gösterin ve; *"Allahım, İbrahim'e ve İbrahim'in aline bereketini indirdiğin gibi Muhammed'e ve Muhammed'in aline rahmet eyle! Muhammed'e ve Muhammed'in aline bereketini indir, sen kullarının hamdlerine bol sevapla karşılık veren, dilleriyle övülen ve sonsuz şeref ve büyüklük sahibisin!"* deyin.[5033]

٥٠٣٤- صَلُّوا عَلَى أَنْبِيَاءِ اللهِ وَرُسُلِهِ فَإِنَّ اللهَ بَعَثَهُمْ كَمَا بَعَثَنِي.صح

5034. Allah'ın nebi ve resullerine salat edin; zira Allah beni peygamber olarak gönderdiği gibi onları da göndermiştir. [5034]

5030 İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 424.
5031 İbni Ebî Şeybe, II, 517.
5032 Suyûtî, Mensûr, V, 219.
5033 Ahmed, I, 199; İbni Kâni, I, 233; Taberânî, V, 218.
5034 Hatîb, VII, 371; Aclûnî, I, 97.

٥٠٣٥- صَلُّوا عَلَى النَّبِيِّينَ إِذَا ذَكَرْتُمُونِي فَإِنَّهُمْ قَدْ بُعِثُوا كَمَا بُعِثْتُ.ض

5035. Beni hatırladığınız zaman diğer peygamberlere de salat edin, onlar da benim peygamber gönderildiğim gibi peygamber olarak gönderilmişlerdir.[5035]

٥٠٣٦- صَلِّي فِي الْحِجْرِ إِنْ أَرَدْتِ دُخُولَ الْبَيْتِ فَإِنَّمَا هُوَ قِطْعَةٌ مِنَ الْبَيْتِ وَلَكِنْ قَوْمُكِ اسْتَقْصَرُوهُ حِينَ بَنَوُا الْكَعْبَةَ فَأَخْرَجُوهُ مِنَ الْبَيْتِ.صح

5036. Kabe'ye girmek istersen önce Hicr'de namaz kıl, zira o da Kabe'den sayılır; vaktiyle Mekkeliler onu yeniden inşa ettiklerinde küçültüp Kabe'nin dışında bıraktılar.[5036]

Oruç

٥٠٣٧- صُمْ شَوَّالاً.صح

5037. Şevval ayında oruç tut![5037]

٥٠٣٨- صُمْ رَمَضَانَ وَالَّذِي يَلِيهِ وَكُلَّ أَرْبِعَاءَ وَخَمِيسٍ فَإِذَا أَنْتَ قَدْ صُمْتَ الدَّهْرَ.صح

5038. Ramazanı ve onu takip eden şevval ayı ile çarşamba ve perşembeyi oruçlu geçir, böyle yaparsan bütün sene oruç tutmuş gibi olursun.[5038]

٥٠٣٩- صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ وعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ.ض

5039. Oruçlunun susması tesbih, uykusu ibadet, duası makbul ve amelinin mükafatı da kat kattır.[5039]

٥٠٤٠- صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ وَالآفَاتِ وَالْهَلَكَاتِ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الآخِرَةِ.صح

5035 Aclûnî, I, 97.
5036 Ahmed, VI, 92.
5037 Ziyâ, IV, 145.
5038 Ebû Dâvûd, Sıyâm 56; Münzirî, II, 127.
5039 Müttekî, nr. 23602, 23631.

5040. İyilik yapmak kişiyi kötü akıbet, afet ve helak edici şeylerden korur; dünyada iyilik ehli olanlar ahirette iyilik ehli olurlar.[5040]

٥٠٤١- صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ وَالصَّدَقَةُ خَفِيّاً تُطْفِىءُ غَضَبَ الرَّبِّ وَصِلَةُ الرَّحِمِ زِيَادَةٌ فِيالعُمُر وَكُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الآخِرَةِ وَأَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الآخِرَةِ وَأَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الجَنَّةَ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ.صح

5041. İyilik yapmak kişiyi kötü sonuçlardan korur; sadakayı gizli vermek Allah'ın gazabını söndürür, akrabalarla ilişkileri sürdürmek ömrü uzatır, yapılan her iyilik bir sadakadır, dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik ehli, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar, cennete ilk girecek olanlar da iyilik ehli olanlardır.[5041]

İki Sınıf

٥٠٤٢-صِنْفَانِ مِن أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الإِسْلاَمِ نَصِيبٌ الْمُرْجِئَةُ وَالْقَدَرِيَّةُ.ح

5042. Ümmetimden iki sınıfın Mürcie ve Kaderiye'nin İslam'dan nasipleri yoktur.[5042]

٥٠٤٣- صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَنْ تَنَالَهُمَا شَفَاعَتِي إِمَامٌ ظَلُومٌ غَشُومٌ وَكُلُّ غَالٍ مَارِقٍ.ض

5043. Ümmetimden iki sınıf, zalim ve katı kalpli idarecilerle dinde aşırı giden kimseler şefaatime nail olamaz.[5043]

٥٠٤٤- صِنْفَانِ مِنْ أُمتي لاتَنَالُهُمْ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُرْجِئَةُ وَالْقَدَرِيَّةُ.صح

5044. Ümmetimden iki sınıf, Mürcie ve Kaderiye kıyamet günü şefaatime nail olamaz.[5044]

5040 Taberânî, VIII, 312; Hâkim, I, 213; Heysemî, III, 115; Aclûnî, II, 29.
5041 Taberânî, Evsat, VI, 163; Heysemî, III, 115.
5042 Ebû Nuaym, IX, 254; İbni Tâhir, Tezkira, s. 84.
5043 İbni Ebî Âsım, I, 184; aberani, XX, 213; Heysemî, V, 236.
5044 İbni Ebî Âsım, I, 184; aberani, XX, 213; Heysemî, V, 236

٥٠٤٥- صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا بَعْدُ قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلاَتٌ مَائِلاَتٌ رُؤُسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لاَيَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ وَلاَ يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا.صح

5045. Cehennem halkından iki sınıf insanı henüz görmüş değilim; onlardan bir sınıfı ellerine sığır kuyrukları gibi kamçılar alıp onlarla halkı döven, diğer sınıfı da giyinmiş gibi görünen çıplak, görenleri şaşırtıp haktan sapan, başları dev hörgücü gibi olan kadınlardır; onlar uzak mesafelerden alınmasına rağmen cennetin kokusunu alıp oraya giremezler.[5045]

٥٠٤٦- صِنْفَان مِنْ أُمَّتِي لاَيَرِدَان عَلَيَّ الحَوْضَ وَلاَ يَدْخُلاَنِ الجَنَّةِ الْقَدْرِيَّةُ وَالْمُرْجِئَةُ.ح

5046. Ümmetimden iki sınıf Kevser havuzunun başına varamadıkları gibi, cennete de giremezler; onlar, Kaderiyye ile Mürcie'dirler.[5046]

٥٠٤٧- صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ إِذَا صَلَحَا صَلَحَ الناسُ وَإِذَا فَسَدَا فَسَدَ الناسُ الْعُلَمَاءُ وَالأُمَرَاءُ.ض

5047. İnsanlardan iki sınıf iyi olursa diğer insanlar da iyi, kötü olursa diğer insanlar da kötü olurlar; onlar alimlerle, amirlerdir.[5047]

Sesler

٥٠٤٨- صَوْتُ أبي طَلْحَةَ فِي الجَيْشِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَجُلٍ.صح

5048. Ebu Talha'nın ordudaki sesi, bin kişiden daha hayırlıdır.[5048]

٥٠٤٩- صَوْتُ الدِّيكِ وَضَرْبُهُ بِجَنَاحَيْهِ رُكُوعُهُ وَسُجُودُهُ.ض

5049. Horozun sesi ve kanadını çırpması onun rüku ve secdesidir.[5049]

5045 Ahmed, II, 355; Ebû Yalâ, XII, 46; İbni Hibbân, XVI, 500.
5046 İbni Ebî Âsım, I, 184; Taberânî, XX, 213; Heysemî, V, 207; Müttekî, nr. 560.
5047 Zebîdî, I, 78; Müttekî, nr. 14708, 29007.
5048 Deylemî, II, 400.
5049 Ebu'ş-Şeyh, Azame, V, 1760; Deylemî, II, 400.

٥٠٥٠- صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ مِزْمَارٌ عِنْدَ نِعْمَةٍ وَرَنَّةٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ.صح

5050. İki tür ses vardır ki onlar dünyada da ahirette de lanetlenmiştir; o sesler, bir nimete nail olma sırasında çalıp oynamak, diğeri de bir musibetle karşılaşma anında bağırıp çağırmaktır.[5050]

Oruç

٥٠٥١- صَوْمُ أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ كَفَّارَةُ ثَلاَثِ سِنِينَ وَالثَّانِي كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ وَالثَّالِثِ كَفَّارَةُ سَنَةٍ ثُمَّ كُلِّ يَوْمٍ شَهْراً.ض

5051. Receb ayının ilk günü oruç tutmak üç yıla, ikinci günü iki yıla, üçüncü günü bir yıla ve sonraki günler de bir aya keffaret olurlar.[5051]

٥٠٥٢- صَوْمُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَمَضَانَ إِلَى رَمَضَانَ صَوْمُ الدَّهْرِ وَإِفْطَارُهُ.صح

5052. Ramazandan ramazana ve ramazan dışında her ay üç gün oruç tutmak bütün bir yılı oruç tutup iftar etmek gibidir.[5052]

٥٠٥٣- صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صَوْمُ الدَّهْرِ.

5053. Sabır ayı olan ramazan ayını ve her aydan üç günü oruçla geçirmek, bütün bir yılı oruçla geçirmek gibidir.[5053]

٥٠٥٤- صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلاَثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ يُذْهِبْنَ وَحَرَ الصَّدْرِ.صح

5054. Sabır ayı ramazanla birlikte her aydan üç gün oruç tutmak, kalpteki kin ve nefreti giderir.[5054]

٥٠٥٥- صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ يُكَفِّرُ سَنَتَيْنِ مَاضِيَةً وَمُسْتَقْبَلَةً وَصَوْمُ عَاشُورَاءَ يُكَفِّرُ سَنَةً مَاضِيَةً.صح

5050 Ziyâ, VI, 188; Heysemî, III, 13.
5051 Müttekî, nr. 24261.
5052 Ahmed, V, 296; İbni Hibbân, VIII, 403.
5053 Ahmed, II, 384; Beyhakî, IV, 293.
5054 Ahmed, V, 363; Heysemî, III, 196.

5055. Arefe günü oruç tutmak biri geçmişte, biri gelecekte olmak üzere iki senenin, Aşure günü oruç tutmak da geçmiş bir senenin günahlarına keffaret olur.[5055]

٥٠٥٦- صَوْمُ يَوْمِ التَّرْوِيَةِ كَفَّارَةُ سَنَةٍ وَصَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ.ض

5056. Arefeden bir önceki gün olan tevriye gününü oruçla geçirmek bir yılın, Arefe gününü oruçla geçirmek de iki yılın günahlarına keffarettir.[5056]

٥٠٥٧- صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَفَّارَةُ السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ وَالسَّنَةِ الْمُسْتَقْبَلَةِ.صح

5057. Arefe günü orucu geçmiş ve gelecek yılın günahlarına kefaret olur.[5057]

٥٠٥٨- صَوْمُكُمْ يَوْمَ تَصُومُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ تُضَحُّونَ.ح

5058. Orucunuz oruç tutuğunuz gün, bayramınız da kurban kestiğiniz gündür.[5058]

٥٠٥٩- صُومَا فَإِنَّ الصِّيَامَ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ بَوَائِقِ الدَّهْرِ.ض

5059. Oruç tutun, zira oruç cehennem ateşine ve dünyanın kötülük ve musibetlerine karşı kalkandır.[5059]

٥٠٦٠- صُومُوا تَصِحُّوا.ح

5060. Oruç tutup sıhhat bulun![5060]

٥٠٦١- صُومُوا الشَّهْرَ وَسَرَرَهُ.صح

5061. Ayın ilk ve son günlerini oruçla geçirin![5061]

٥٠٦٢- صُومُوا أَيَّامَ الْبِيضِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ هُنَّ كَنْزُ الدَّهْرِ.صح

5055 Ahmed, V, 296; Abd. b. Humeyd, s. 97.
5056 Münâvî, IV, 212.
5057 Abd b. Humeyd, s. 97; Ahmed, V, 296.
5058 Beyhakî, IV, 252.
5059 Müttekî, nr. 23603, 24567.
5060 Münzirî, II, 83; Zebîdî, VII, 401.
5061 Taberânî, XIX, 384; Beyhakî, IV, 210.

5062. Ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleri olan eyyamü'l-biyzda oruç tutun, onlar zamanın hazineleridir.[5062]

٥٠٦٣- صُومُوا مِنْ وَضَحٍ إِلَى وَضَحٍ.ح

5063. Bir hilalin görülüp diğer hilalin görülmesine kadar oruç tutun.[5063]

٥٠٦٤- صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا شَعْبَانَ ثَلاَثِين.صح

5064. Hilalin görülmesiyle oruca başlaym, onun görülmesiyle orucu açın; eğer hava bulutlu olursa Şaban'ı otuza tamamlayın.[5064]

٥٠٦٥- صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ وانْسِكُوا لَهَا فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَتِمُّوا ثَلاَثِينَ فَإِنْ شَهِدَ شَاهِدَانِ مُسْلِمَانِ فَصُومُوا وَأَفْطروا.

5065. Hilalin görülmesiyle oruca başlayın, diğer hilalin görülmesiyle orucunuzu açın; hava kapalı olursa ayı otuza tamamlayın; iki müslüman şahidlik ederse onların şahidlikleriyle de oruca başlayıp orucu bırakabilirsiniz.[5065]

٥٠٦٦- صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ فَإِنْ حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سَحَابٌ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ وَلاَ تَسْتَقْبِلُوا الشَّهْرَ اسْتِقْبَالاً وَلاَ تَصِلُوا رَمَضَانَ بِيَوْمٍ مِنْ شَعْبَان.صح

5066. Hilalin görülmesiyle oruca başlayın, diğer hilalin görülmesiyle orucunuzu açın; eğer hava bulutlu olursa şaban ayını otuza tamamlayın; ramazanı önden karşılamayın, şabandan ramazana da bir gün eklemede bulunmayın.[5066]

٥٠٦٧- صُومُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ يَوْمٌ كَانَت الأَنْبِيَاءُ تَصُومُهُ فَصُومُوهُ.صح

5067. Aşure günü oruç tutun, o gün peygamberlerin oruç tuttuğu gün olduğundan siz de o günü oruçlu geçirin.[5067]

5062 Müttekî, nr. 24186.
5063 Tabeani, I, 157; Heysemî, III, 158.
5064 Müslim, Sıyâm 4-5; Ahmed, I, 226, 258; Beyhakî, IV, 205.
5065 Müslim, Sıyâm 4-5; Ahmed, I, 226, 258; Beyhakî, IV, 205.
5066 Tayâlisî, s. 348; Ahmed, I, 226.
5067 Ahmed, I, 241; Heysemî, III, 188.

٥٠٦٨– صُومُوا يَوْمَ عاشُورَاءَ وَخَالِفُوا فِيهِ الْيَهُودَ صُومُوا قَبْلَهُ يَوْماً وَبَعْدَهُ يَوْماً.صح

5068. Aşure günü oruç tutarak yahudilere muhalefet edin, öncesine bir gün sonrasına da bir gün ekleyin.[5068]

٥٠٦٩– صُومُوا وَأَوْفِرُوا شُعُورَكُمْ فَإِنَّهَا مَجْفَرَةٌ.

5069. Oruç tutarak vücudunuzdaki kılları çoğaltın, zira oruç nefsi köreltir.[5069]

٥٠٧٠–صُومِي عَنْ أُخْتِكِ.صح

5070. Kardeşin adına oruç tut![5070]

Namazlar

٥٠٧١–صَلاَةُ الأَبْرَارِ رَكْعَتَانِ إِذَا دَخَلْتَ بَيْتَكَ وَرَكْعَتَانِ إِذَا خَرَجْتَ.صح

5071. Eve girerken ve evden çıkarken iki rekat namaz kılmak iyi insanların namazıdır.[5071]

٥٠٧٢–صَلاَةُ الأَوَّابِينَ حِينَ تَرْمَضُ الْفِصَالُ.صح

5072. Allah'a yönelen kulların namazı, deve yavrularının sıcaktan ayaklarının yandığı zamandır.[5072]

٥٠٧٣–صَلاَةُ الجَالِسِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ صَلاَةِ القَائِمِ.صح

5073. Otururak kılınan namazın sevabı, ayakta kılınan namazın yarısı kadardır.[5073]

٥٠٧٤–صَلاَةُ الجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً.

5068 Ahmed, I, 241; Heysemî, III, 188.
5069 Müttekî, nr. 45568.
5070 Ahmed, I, 216; Taberânî, XII, 14; Beyhakî, IV, 255.
5071 İbnü'l-Mübârek, I, 453.
5072 Ahmed, IV, 367; Abd b. Humeyd, s. 112; İbni Huzeyme, II, 229.
5073 Ahmed, II, 192; Müttekî, nr. 4120.

5074. Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılman namazdan yirmi-yedi derece daha faziletlidir.[5074]

٥٠٧٥–صَلاَةُ الجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الفَذِّ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةٍ.صح

5075. Cemaatle kılınan namaz, yalnız başına kılınan naınazdan yirmibeş derece daha faziletlidir.[5075]

٥٠٧٦–صَلاَةُ الجَمَاعَةِ تَعْدِلُ خَمْساً وَعِشْرِينَ مِنْ صَلاَةِ الْفَذِّ.صح

5076. Cemaatle kılınan namaz, yalnız başına kılınan yirmibeş namaza denktir.[5076]

٥٠٧٧–صَلاَةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلاتِهِ في بيْتِهِ وَصَلاَتِهِ فِي سُوقِهِ خَمْساً وَعِشْرِينَ دَرَجَةً ، وَذلِكَ أنَّ أحَدَكُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى المَسْجِدَ لاَيُرِيدُ إلاَّ الصَلاَةَ لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إلاَّ رَفَعَهُ اللهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةً حَتَّى يَدْخُلَ المَسْجِدَ فَإِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ كَانَ فِي صَلاَةٍ مَاكَانَتِ الصَّلاَةُ تَحْبِسُهُ وَتُصَلِّي المَلاَئِكَةُ عَلَيْهِ مَادَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ يَقُولُونَ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ اللَّهُمَّ تُبْ عَلَيْهِ مَالَمْ يُؤْذِ فِيهِ أَوْ يُحْدِثْ فِيهِ.صح

5077. Kişinin cemaatle kıldığı namaz evi ve işyerinde tek başına kıldığı namazından yirmibeş derece daha üstündür; kişi güzelce abdest alıp sonra yalnızca namaz gayesiyle mescide giderse attığı her adımda Allah Teala onun derecesini bir derece yükseltir ve bir günahını düşürür, bu durum mescide girinceye kadar devam eder, mescide girince namaz için orada bulunduğu sürece namazda sayılır, namaz kıldığı yerde durduğu ve kimseyi rahatsız etmediği veya abdesti bozulmadığı sürece de melekler kendisine dua ederek, *"Allahım onun günahlarını bağışla, ona merhamet edip tevbesini kabul et!"* derler.[5077]

5074 Müslim, Mesâcid 249.
5075 Ahmed, II, 112; Buhârî, Kebîr, VI, 432; Ebû Nuaym, VIII, 386.
5076 Ahmed, II, 112; Buhârî, Kebîr, VI, 432; Ebû Nuaym, VIII, 386.
5077 Münzirî, II, 215; Müttekî, nr. 20223.

٥٠٧٨–صَلاَةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلاَتِهِ وَحْدَهُ خَمْساً وَعِشْرِينَ دَرَجَةً فَإِذَا صَلاَّهَا بِأَرْضٍ فَلاَةٍ فَأَتَمَّ وُضُوءَهَا وَرُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا بَلَغَتْ صَلاَتُهُ خَمْسِينَ دَرَجَةً.صح

5078. Kişinin cemaatle kıldığı namaz, tek başına kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür; arazide abdestini güzelce alıp rüku ve secdesini tam olarak yaparak cemaatle kıldığı namaz da elli derece üstün olur.[5078]

٥٠٧٩–صَلاَةُ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ بِصَلاَةٍ وَصَلاَتُهُ فِي مَسْجِدِ الْقَبَائِلِ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ صَلاَةً وَصَلاَتُهُ فِي المَسْجِدِ الَّذِي يُجَمِّعُ فِيهِ بِخَمْسِمَائَةِ صَلاَةٍ وَصَلاَتُهُ فِي المَسْجِدِ الأَقْصَى بِخَمْسَةِ آلاَفِ صَلاَةٍ وَصَلاَتُهُ فِي مَسْجِدِي هَذَا بِخَمْسِينَ أَلْفَ صَلاَةٍ وَصَلاَتُهُ فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ بِمائَةِ أَلْفِ صَلاَةٍ.صح

5079. Kişinin evinde kıldığı namaz bir namaza, mahalle mescidinde kıldığı namaz yirmibeş namaza, cuma namazlarını kıldığı camideki namaz beşyüz namaza, Mescid-i Aksa'da kıldığı namaz beşbin namaza, benim mescidimde kıldığı namaz ellibin namaza, Mescid-i Haram'da kıldığı namaz da yüzbin namaza bedeldir.[5079]

٥٠٨٠–صَلاَةُ الرَّجُلِ قَاعِداً نِصْفُ الصَّلاَةِ وَلَكِنِّي لَسْتُ كَأَحَدٍ مِنْكُمْ.صح

5080. Oturarak kılınan namazın sevabı, ayakta kılınan namazın sevabının yarısı kadardır; fakat ben bu konuda sizin gibi değilim.[5080]

٥٠٨١–صَلاَةُ الرَّجُلِ قَائماً أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِهِ قَاعِداً وَصَلاَتُهُ قَاعِداً عَلَى النِّصْفِ مِنْ صَلاَتِهِ قَائِماً وَصَلاَتُهُ نَائِماً عَلَى النِّصْفِ مِنْ صَلاَتِهِ قَاعِد.صح

5081. Ayakta kılınan naınaz oturarak kılınan namazdan daha üstündür, oturarak kılınan namaz ayakta kılınan namazın yarısı, uzanarak kılman namaz da oturarak kılınan namazın yarısı kadardır.[5081]

5078 Müslim, Mesâcid 272; Ebû Dâvûd, Salat 49; Taberânî, VIII, 41.

5079 İbni Adî, VI, 327; İbni Asâkir, II, 243; Deylemî, II, 390.

5080 Ahmed, II, 203; Taberânî, XVIII, 236.

5081 Suyûtî, Câmiu'l-ehâdîis, nr.13604.

٥٠٨٢–صَلاَةُ الرَّجُلِ تَطَوُّعاً حَيْثُ لاَيَرَاهُ النَّاسُ تَعْدِلُ صَلاَتَهُ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ خَمْساً وَعِشْرِينَ.ض

5082. Kişinin insanların görmediği yerde kıldığı nafile namaz, insanların gördüğü yerde kıldığı yirmibeş namaza denktir.[5082]

٥٠٨٣–صَلاَةُ الضُّحَى صَلاَةُ الأَوَّابِينَ.صح

5083. Kuşluk namazı, itaatkar kulların namazıdır.[5083]

٥٠٨٤–صَلاَةُ الْقَاعِدِ نِصْفُ صَلاَةِ القَائِمِ.

5084. Oturarak namaz kılmanın sevabı, ayakta kılmanın sevabının yarısıdır.[5084]

٥٠٨٥–صَلاَةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمُ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً تُوتِرُ لَهُ مَاقَدْ صَلَّى.صح

5085. Gece namazı ikişer ikişer kılınır, sabah namazından korkan bir rekat kılsın; zira Allah tektir, tek olanı sever.[5085]

٥٠٨٦–صَلاَةُ اللَّيلِ مَثْنَى مَثْنَى. فَإِذَا خِفْتَ الصُّبْحَ فَأَوتِرْ بِوَاحِدَةٍ فَإِنَّ الله وِتْرٌ يُحِبُّ الوِتْرَ.صح

5086. Gece namazı ikişer ikişer kılınır, sabah namazma kalkamamaktan korkarsan tek rekat vitir kıl, zira Allah Teala tektir, tek olanı sever.[5086]

٥٠٨٧–صَلاَةُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مَثْنَى مَثْنَى.

5087. Gece ve gündüz namazları ikişer ikişerdir.[5087]

5082 Bûsırî, İthaf, II, 375.
5083 Deylemî, II, 389.
5084 Ahmed, VI, 61.
5085 İbni Ebî Şeybe, VII, 312; Ahmed, II, 119; İbni Hibbân, VI, 353.
5086 Taberânî, XI, 36; Heysemî, II, 264.
5087 İbni Ebî Şeybe, II, 74; İbni Abdilber, Temhîd, XIII, 247.

٥٠٨٨–صَلاَةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَجَوْفُ اللَّيْلِ أَحَقُّ بِهِ.

5088. Gece namazı ikişer ikişer olmak üzere gecenin ortasında kılınır.[5088]

٥٠٨٩–صَلاَةُ اللَّيْلُ مَثْنَى مَثْنَى وَالْوِتْرُ رَكْعَةٌ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ.ح

5089. Gece namazları ikişer ikişerdir, gecenin sonunda da bir rekat vitir kılınır.[5089]

٥٠٩٠–صَلاَةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَتَشَهُّدٌ فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ وَتَبَاؤُسٌ وَتَمْسْكُنٌ وَتَقَنُّعٌ بِيَدَيْكِ وَتَقُولُ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ ذلِكَ فَهُوَ خِدَاجٌ.صح

5090. Gece namazları ikişer ikişer olmak üzere her iki rekatta bir teşehhüd vardır, kişi tevazu ve vakar içinde ellerini kaldırıp, *"Allahım beni bağışla!"* diye yalvarsın; böyle yapmayanın namazı eksiktir.[5090]

٥٠٩١–صَلاَةُ المَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِهَا فِي حُجْرَتِهَا وَصَلاَتُهَا فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِهَا فِي بَيْتِهَا.صح

5091. Kadının yatak odasında kıldığı namaz salonda kıldığı namazdan, özel eşyalarının bulunduğu odada kıldığ namazı da yatak odasında kıldığı namazdan daha faziletlidir.[5091]

٥٠٩٢–صَلاَةُ المَرْأَةُ وَحْدَهَا تَفْضُلُ عَلَى صَلاَتِهَا فِي الجَمْعِ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةٍ.صح

5092. Kadının tek başına kıldığı namaz, cemaatle kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür.[5092]

٥٠٩٣–صَلاَةُ المُسَافِرِ رَكْعَتَانِ حَتَّى يَؤُوبَ إِلَى أَهْلِهِ أَوْ يَمُوتَ.صح

5088 Mübârekfûrî, Tuhfe, II, 424.
5089 Heysemî, II, 264.
5090 Ahmed, IV, 167; Beyhakî, II, 488.
5091 Beyhakî, III, 131; Hâkim, I, 328.
5092 Heysemî, II, 196.

5093. Yolcunun namazı evine dönünceye veya yolda ölünceye kadar iki rekattır.[5093]

٥٠٩٤-صَلاَةُ الْمُسَافِرِ بِمنًى وَغَيْرِهَا رَكْعَتَانِ.ح

5094. Yolcunun namazı Mina'da ve diğer yerlerde iki rekattır.[5094]

٥٠٩٥-صَلاَةُ الْمَغْرِبِ وِتْرُ النَّهارِ.ح

5095. Akşam namazı, gündüzün vitridir.[5095]

٥٠٩٦-صَلاَةُ الْهَجِيرِ مِنْ صَلاَةِ اللَّيْلِ.ح

5096. Zevalden sonra kılman namaz, gece namazı gibidir.[5096]

٥٠٩٧-صَلاَةُ الْوُسْطَى صَلاَةُ العَصْرِ.صح

5097. Orta namaz, ikindi namazıdır.[5097]

٥٠٩٨-صَلاَةُ الوُسْطَى أَوَّلُ صَلاَةٍ تَأْتِيكَ بَعْدَ صَلاَةِ الْفَجْرِ.ض

5098. Orta namaz, sabah namazından sonra gelen ilk namazdır.[5098]

٥٠٩٩-صَلاَةُ أَحَدِكُمْ فِي بَيْتِهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِهِ فِي مَسْجِدِي هَذَا إلاّ المَكْتُوبَةَ.صح

5099. Kişinin farz namazlar dışında evinde kıldığı namaz, benim mescidimde kıldığı namazdan daha faziletlidir.[5099]

٥١٠٠-صَلاَةُ بِسِوَاكٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلاَةً بِغَيْرِ سِوَاكٍ.ض

5100. Misvak kullanarak kılman namaz, misvak kullanmaksızın kılınan yetmiş namazdan daha faziletlidir.[5100]

5093 Hatîb, XII, 312.
5094 Ahmed, II, 30; Nesâî, Kübrâ, I, 435; Taberânî, Evsat, VIII, 207.
5095 Ahmed, II, 30; Nesâî, Kübrâ, I, 435; Taberânî, Evsat, VIII, 207.
5096 Taberânî, I, 134; Heysemî, II, 221.
5097 İbni Ebî Şeybe, II, 246; Ahmed, V, 12; Tahâvî, I, 174; Taberânî, VII, 200.
5098 Suyûtî, Sağîr, nr. 5098.
5099 Suyûtî, Sağîr, nr. 5099.
5100 İbni Mülakkan, Münîr, II, 19.

٥١٠١-صَلاَةٌ تَطَوُّعٍ أَوْ فَرِيضَةٍ بِعِمَامَةٍ تَعْدِلُ خَمْساً وَعِشْرِينَ صَلاَةً بِلاَ عِمَامَةٍ وَجُمُعَةٌ بِعَمَامَةٍ تَعْدِلُ سَبْعِينَ جُمُعَةً بلاَ عِمَامَةٍ.صح

5101. Nafile olsun, farz olsun sarıkla kılınan bir namaz, sarıksız kılınan yirmibeş namaza, sarıklı kılınan bir cuma namazı da sarıksız kılınan yetmiş cuma namazına denktir. [5101]

٥١٠٢-صَلاَةُ رَجُلَيْن يَؤُمُّ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ أَزْكَىعِنْدَ الله مِنْ صَلاَةِ أَرْبَعَةٍ تَتْرَى وَصَلاَةُ أَرْبَعَةٍ يَؤُمُّهُمْ أَحَدُهُمْ أَزْكىعِنْدَ الله مِن صَلاَةِ ثَمَانِيَةٍ تَتْرَى وَصَلاَةُ ثَمَانِيَةٍ يَؤُمُّهُمْ أَحَدُهُمْ أَزْكىعِنْدَ الله مِنْ صَلاَةِ مِائَةٍ تَتْرَى.صح

5102. İki kişinin cemaatle kıldığı namaz dört kişinin kendi başına kıldığı namazdan, dört kişinin cemaatle kıldığı namaz sekiz kişinin kendi başlarına kıldığı namazdan, sekiz kişinin cemaatle kıldığı namaz da yüz kişinin kendi başlarına kıldığı namazdan Allah katında daha sevimlidir.[5102]

٥١٠٣-صَلاَةٌ فِي إِثْرِ صَلاَةٍ لاَلَغْوَ بَيْنَهُمَا كِتَابٌ فِي عَلِّيِّينَ.ح

5103. Aralarında gereksiz konuşmaksızın bir namazın ardından kılınan diğer namaz İlliyyin'de yazılır.[5103]

٥١٠٤-صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ المَسَاجِدِ إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ.صح

5104. Benim mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram dışındaki mescidlerde kılman bin namazdan daha hayırlıdır.[5104]

٥١٠٥-صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ المَسَاجِدِ إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ فَإِنِّي آخِرُ الأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ مَسْجِدِي آخِرُ المَسَاجِدِ.صح

5101 Suyûtî, Sağîr, nr. 5101.
5102 İbni Sad, VII, 411; Taberânî, XIX, 36; Heysemî, II, 39.
5103 Taberânî, VIII, 128; Beyhakî, Şuab, III, 121.
5104 Ahmed, IV, 80; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.

5105. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan daha hayırlıdır; zira ben peygamberlerin, mescidim de mescidlerin sonuncusudur.[5105]

٥١٠٦-صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ وَصَلاَةٌ فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ مائَةِ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ.صح

5106. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan, Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz da diğer mescidlerde kılınan yüzbin namazdan daha hayırlıdır.[5106]

٥١٠٧-صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ المَسَاجِدِ إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ وَصَلاَةٌ فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ صَلاَةٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا بِمائَةِ صَلاَةٍ.

5107. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan, Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz da benim mescidimde kılınan yüz namazdan daha hayırlıdır.[5107]

٥١٠٨-صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا كَأَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ وَصِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ بِالمَدِينَةِ كَصِيَامِ أَلْفِ شَهْرٍ فِيمَا سِوَاهَا وَصَلاَةُ الجُمُعَةِ بِالمَدِينَةِ كَأَلْفِ جُمُعَةٍ فِيمَا سِوَاهَا.ح

5108. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında bir mescidde kılınan bin namaz, Medine'de tutulan bir ramazan ayının orucu onun dışındaki bir yerde tutulan bin ramazan ayının orucu, Medine'de kılınan bir cuma namazı da onun dışındaki bir yerde kılman bin cuma namazı gibidir.[5108]

5105 Ahmed, IV, 80; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.
5106 Ahmed, III, 343; Tahâvî, III, 127.
5107 Ahmed, IV, 5; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.
5108 Beyhakî, Şuab, III, 487; İbni Asâkir, VIIL, 547.

٥١٠٩-صَلاَةٌ فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ مائَةُ أَلْفِ صَلاَةٍ وَصَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي أَلْفُ صَلاَةٍ وَفِي بَيْتِ المَقْدِسِ خَمْسُمَائَةِ صَلاَةٍ.

5109. Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz yüzbin namaz, benim mescidimde kılınan bir namaz bin namaz, Beyt-i Makdis'de kılınan bir namaz da beşyüz namaz gibidir.[5109]

٥١١٠-صَلاَتَانِ لاَيُصَلَّى بعْدَهُمَا الصُّبْحُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَالْعَصْرُ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

5110. İki namazdan sonra güneş doğuncaya kadar sabah, güneş batıncaya kadar da ikindi namazımdan sonra namaz kılınmaz.[5110]

٥١١١-صَلاَتُكُنَّ فِي بِيُوتِكُنَّ أَفْضَلُ مِنْ صَلاتِكُنَّ فِي حُجَرِكُنَّ وَصَلاَتُكُنَّ فِي حُجَرِكُنَّ أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِكُنَّ فِي دُورِكُنَّ وَصَلاَتُكُنَّ فِي دُورِكُنَّ أَفْضَلُ مِنْ صَلاَتِكُنَّ فِي مَسْجِدِ الجَمَاعَةِ.

5111. Kadınların yatak odalarında kıldıkları namaz salonda kıldıkları namazdan, salonda kıldıkları namaz avluda kıldıkları namazdan, avluda kıldıkları namaz da mescidde kıldıkları namazdan daha hayırlıdır.[5111]

٥١١٢-صَلاَحُ أَوَّلِ هَذِهِ الأُمَّةِ بِالزُّهْدِ وَالْيَقِينَ وَيَهْلِك آخِرُهَا بِالْبُخْلِ وَالأَمَلِ.ض

5112. Bu ümmetin ilkleri zühd ve yakinle iyi oldular, sonları da zimrilik ve uzun emelle helak olurlar.[5112]

٥١١٣-صِيَاحُ المَوْلُودِ حِينَ يَقَعُ نَزْغَةٌ مِنَ الشَّيْطَانِ.

5113. Çocuğun doğarken bağırması, şeytanın dürtmesindendir.[5113]

5109 Beyhakî, Şuab, III, 486; Hatîb, Muzıh, I, 380.
5110 Suyûtî, Feth, II, 189.
5111 Taberânî, XXV, 148; Beyhakî, III, 132.
5112 Taberânî, Evsat, VII, 332; Beyhakî, Şuab, VII, 427.
5113 İbni Hibba, XIV, 62; Taberânî, Evsat, II, 244.

Oruçlar

٥١١٤-صِيَامُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدَّهْرِ وَهِيَ أَيَّامُ الْبِيضِ صَبِيحَةُ ثَلاَثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ.

5114. Her ay üç gün oruç tutmak bütün bir yılı oruçla geçirmek gibidir, o günler eyyam-ı biz denilen ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleridir.[5114]

٥١١٥-صِيَامُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدَّهْرِ وَإِفْطَارُهُ.صح

5115. Her aydan üç gün oruç tutmak, bütün yılı hem oruçlu, hem oruçsuz geçirmek gibidir.[5115]

٥١١٦-صِيَامٌ حَسَنٌ صِيَامُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنَ الشَّهْرِ.صح

5116. Her aydan üç gün oruç tutmak, güzel bir oruç tutma şeklidir.[5116]

٥١١٧-صِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ بِعَشَرَةِ أَشْهُرٍ وَصِيَامُ سِتَّةِ أَيَّامٍ بَعْدَهُ بِشَهْرَيْنِ فَذٰلِكَ صِيَامُ السَّنَةِ.صح

5117. Ramazan ayı orucu on ay oruca, ondan sonra altı gün oruç da iki ay oruca bedeldir, böylece bütün yıl oruç tutulmuş gibi olur.[5117]

٥١١٨-صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ إِنِّي أَحْتَسِبُ عَلَى اللهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ التي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتي بَعْدَهُ وَصِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ إِنِّي أَحْتَسِبُ عَلَى اللهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ.صح

5118. Arefe günü tutulan orucun önceki ve sonraki senenin, aşure günü tutulan orucun da önceki senenin günahlarına keffaret olacaklarını ümid ederim.[5118]

٥١١٩-صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَصِيَامِ أَلْفِ يَوْمٍ.ض

5119. Arefe günü oruç tutmak, bin gün oruç tutmak gibidir.[5119]

5114 Ebû Yalâ, XIII, 492; Taberânî, II, 356; Beyhakî, Şuab, III, 390.
5115 Ahmed, III, 436; İbni Hibbân, VIII, 413; Heysemî, III, 196.
5116 Ahmed, IV, 22; İbni Hibbân, VIII, 409; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.
5117 Ahmed, V, 280; Nesâî, Kübrâ, II, 162.
5118 İbni Hibbân, VIII, 95.
5119 Beyhakî, Şuab, III, 357.

٥١٢٠-صِيَامُ يَوْمِ السَّبْتِ لاَلَكَ وَلاَ عَلَيْكَ.ض

5120. Cumartesi günü oruç tutmak sevap olmadığı gibi günah da değildir.[5120]

٥١٢١-صِيَامُ المَرْءِ في سَبِيلِ الله يُبْعِدُهُ مِنْ جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ عَاماً.صح

5121. Kişinin Allah yolunda cihad ederken oruç tutması, onu yetmiş yılda alınabilecek bir mesafe kadar cehennemden uzaklaştırır.[5121]

٥١٢٢-الصَّائِمُ المُتَطَوِّعُ أَمِيرُ نَفْسِهِ إِنْ شَاءَ صَامَ وإِنْ شَاءَ أَفْطَرَ.صح

5122. Nafile oruç tutan kendisinin emiridir, isterse oruç tutar, isterse tutmaz.[5122]

٥١٢٣-الصَّائِمُ المُتَطَوِّعُ بِالْخِيَارِ مَابَيْنَهُ وَبَيْنَ نِصْفِ النَّهَارِ.صح

5123. Nafile oruç tutan, kendisiyle günün yarısı arasında muhayyerdir.[5123]

٥١٢٤-الصَّائِمُ بَعْدَ رَمَضَانَ كَالْكَارِّ بَعْدَ الْفَارِّ.ح

5124. Ramazandan sonra oruç tutan kişi, savaşta geri çekilip de tekrar hücum eden kişi gibidir.[5124]

٥١٢٥-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ وَإِنْ كَانَ نَائِماً عَلَى فِرَاشِهِ.ض

5125. Oruçlu, yatağı üzerinde uykuda bile olsa ibadet halindedir. [5125]

٥١٢٦-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مَالَمْ يَغْتَبْ مُسْلِماً أَوْ يُؤْذِهِ.ض

5126. Oruçlu, bir müslümanı çekiştirmedikçe veya ona sıkıntı vermedikçe ibadet halindedir. [5126]

5120 Ahmed, VI, 368; Heysemî, III, 198.
5121 Heysemî, III, 194.
5122 Ahmed, VI, 341; Hâkim, I, 604; Beyhakî, IV, 276.
5123 Taberânî, VIII, 244; Beyhakî, IV, 278; İbni Asâkir, XV, 252.
5124 Beyhakî, Şuab, III, 349.
5125 Deylemî, II, 411.
5126 Deylemî, II, 411; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 540.

٥١٢٧-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مِنْ حِينِ يُصْبِحُ إلى أَنْ يُمْسِيَ مَالَمْ يَغْتَبْ فَإِذَا اغْتَابَ خَرَقَ صَوْمَهُ.ض

5127. Oruçlu kişi, sabahtan akşama kadar gıybet etmeden durursa ibadet halindedir; gıybet ettiği zaman orucunun sevabı azalmış olur.[5127]

٥١٢٨-الصَّابِرُ الصَّابِرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَ.صح

5128. Sabırlı kişi, musibetin ilk gelişi anında sabredendir.[5128]

٥١٢٩-الصُّبْحَةُ تَمْنَعُ الرِّزْقَ.صح

5129. Günün ilk saatlerinde uyumak rızka mani olur.[5129]

٥١٣٠-الصبر نصف الإيمان واليقين الإيمان كله.ض

5130. Sabır imanın yarısı, yakin de imanın tamamıdır. [5130]

Sabır

٥١٣١-الصَّبْرُ رِضاً.ض

5131. Sabır, rızadır.[5131]

٥١٣٢-الصَّبْرُ وَالاحْتِسَابُ أَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ الرِّقَابِ وَيُدْخِلُ اللهُ صَاحِبَهُنَّ الجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.صح

5132. Sabır ve musibetin mükafatını Allah'dan bekleme, köleleri azad etmekten daha faziletlidir, Allah bu özellikleri taşıyan kimseleri sorgusuz sualsiz cennetine koyar.[5132]

5127 Deylemî, IV, 411.
5128 Buhârî, Kebîr, I, 442.
5129 İbni Adî, I, 326; Beyhakî, Şuab, IV, 180; Heysemî, IV, 62.
5130 Hâkim, II, 484; Beyhakî, Şuab, I, 74; Heysemî, I, 57.
5131 Deylemî, II, 415; İbni Asâkir, XXV, 247.
5132 Taberânî, III, 217; Deylemî, II, 416; Heysemî, X, 285.

٥١٣٣–الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى.صح

5133. Sabır, musibetin ilk geldiği andadır.[5133]

٥١٣٤–الصَّبْرُ عِنْدَ أَوَّلِ صَدْمَةٍ.صح

5134. Sabır, ilk darbe anında olur.[5134]

٥١٣٥–الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى وَالعَبْرَةُ لاَيَمْلِكُهَا أَحَدٌ صُبَابَةَ المَرْءِ عَلَى أَخِيهِ.صح

5135. Sabır musibetin ilk geldiği andadır, kişinin din kardeşi için akıttığı gözyaşına kimse engel olamaz.[5135]

٥١٣٦–الصَّبْرُ مِنَ الإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الجَسَدِ.ض

5136. Sabır, imana göre vücuttaki baş yerindedir.[5136]

٥١٣٧–الصَّبْرُ ثَلاَثَةٌ فَصَبْرٌ عَلَى المُصِيبَةِ وَصَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ وَصَبْرٌ عَنِ المَعْصِيَةِ فَمَنْ صَبَرَ عَلَى المُصِيبَةِ حَتَّى يَرُدَّهَا بِحُسْنِ عَزَائِهَا كَتَبَ اللهُ لَهُ ثَلاَثمائَةِ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَمَنْ صَبَرَ عَلَى الطَّاعَةِ كَتَبَ اللهُ لَهُ سِتِّمائَةِ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ تُخُومِ الأَرْضِ إِلَى مُنْتَهَى الأَرَضِينَ السَّبْعِ وَمَنْ صَبَرَ عَنِ المَعْصِيَةِ كَتَبَ اللهُ لَهُ تِسْعَمِائَةِ درَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ تُخُومِ الأَرْضِ إِلَى مُنْتَهَى الْعَرْشِ مَرَّتَيْنِ.ض

5137. Sabır, musibetlere karşı sabır, Allah'a itaatta sabır, haramlardan uzak durmada sabır olmak üzere üç çeşittir; Allah defedinceye kadar güzel bir teselliyle musibete karşı sabredene üçyüz derece yazılır, her iki derecenin arası gökle yer arası kadardır; Allah'a itaat yolunda

---

5133 Ebû Yalâ, X, 453; Heysemî, II, 3.
5134 Ahmed, III, 130; Beyhakî, Şuab, VII, 119.
5135 Ahmed, III, 217.
5136 Deylemî, II, 414.

sabredene altıyüz derece yazılır ki her iki derecenin arası yerin üstünden yedi kat yerin dibine kadardır; günahlardan uzak durmada sabredene de dokuzyüz derece yazılır ki o derecelerin arası iki defa yerlerin en alt kısmından Arş'ın son noktasına kadardır. [5137]

٥١٣٨–الصَّبِيُّ الَّذِي لَهُ أَبٌ يُمْسَحُ رَأْسُهُ إِلَى خَلْفٍ وَالْيَتِيمُ يُمْسَحُ رَأْسُهُ إِلَى قُدَّامٍ.ض

5138. Babası olan çocuğun başı önden arkaya, olmayan yetimin ise arkadan öne doğru okşanır.[5138]

٥١٣٩–الصَّبِيُّ عَلَى شُفْعَتِهِ حَتَّى يُدْرِكَ فَإِذَا أَدْرَكَ فَإِنْ شَاءَ أَخَذَ وإِنْ شَاءَ تَرَكَ.ض

5139. Çocuk ergenlik çağına ulaşınca şüfa hakkına sahiptir, ulaştığı zaman ise isterse alır, isterse bırakır.[5139]

٥١٤٠–الصَّخْرَةُ صَخْرَةُ بَيْتِ المَقْدِسِ عَلَى نَخْلَةٍ وَالنَّخْلَةُ عَلَى نَهْرٍ مِنْ أَنْهَارِ الجَنَّةِ وَتَحْتَ النَّخْلَةِ آسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ يُنَظِّمَانِ سُمُوطَ أَهْلِ الجَنَّةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.ض

5140. Beyt-i Makdis'deki taş hurma ağacı üstünde, hurma ağacı da cennet nehirlerinden bir nehir kenarındadır; hurma ağacının altında Firavun'un karısı Müzahim kızı Asiye ve İmran kızı Meryem vardır; o ikisi kıyamet gününde kadar cennete girecek olanların gerdanlıklarını hazırlarlar.[5140]

٥١٤١–الصِّدْقُ بَعْدِي مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ.ض

5141. Benden sonra doğruluk, Ömer neredeyse oradadır.[5141]

[5137] Münâvî, IV, 235.
[5138] Buhârî, Kebîr, I, 97; İbni Asâkir, LIII, 129.
[5139] Taberânî, Evsat, VI, 185; Beyhakî, VI, 108; Heysemî, IV, 159.
[5140] Deylemî, II, 422; Zehebî, Mîzân, VI, 327; Heysemî, IX, 218.
[5141] Taberânî, XVIII, 280; İbni Asâkir, VII, 126; Deylemî, III, 56; Heysemî, IX, 26.

Sadakalar

٥١٤٢–الصَّدَقَةُ تَسُدُّ سَبْعِين بَاباً مِنَ السُّوءِ.

5142. Sadaka, yetmiş çeşit kötülüğü önler.[5142]

٥١٤٣–الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ.صح

5143. Sadaka, kötü ölüme engel olur.[5143]

٥١٤٤–الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ سَبْعِينَ نَوْعاً مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلاَءِ أَهْوَنُهَا الجُذَامُ وَالْبَرَصُ.ض

5144. Sadaka, yetmiş çeşit belaya mani olur; en aşağısı da cüzamla, barastır.[5144]

٥١٤٥–الصَّدَقَةُ عَلَى المِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ اثْنَتَانِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ.صح

5145. Fakire verilen sadaka bir sadaka, yakın akrabaya verilen sadaka ise iki sadakadır; biri sadaka, diğeri de sıla-i rahim sevabıdır.[5145]

٥١٤٦–الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ المَعْرُوفِ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَتَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ.ض

5146. Sadaka verip güzel işler yapmak, ana babaya iyilik edip akraba ile iyi geçinmek bedbahtlığı saadete çevirip ömrü uzatır, kötü ölümden de korur.[5146]

٥١٤٧–الصَّدَقَاتُ بِالْغَدَوَاتِ يَذْهَبْنَ بِالْعَاهَاتِ.ض

5147. Erken saatlerde verilen sadakalar, belaları defeder.[5147]

5142 Taberânî, IV, 274; Deylemî, II, 413; Heysemî, III, 109.
5143 Kudâî, I, 91.
5144 Hatîb, VIII, 207.
5145 Ahmed, IV, 18; İbni Hibbân, VIII, 132.
5146 Ebû Nuaym, VI, 145.
5147 Deylemî, II, 414.

٥١٤٨–الصِّدِّيقُونَ ثَلاَثَةٌ حِزْقِيلُ مُؤْمِنُ آلِ فِرْعَوْنَ وَحَبِيبٌ النَّجَارُ صَاحِبُ آلِ يس وعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ.ض

5148. Sıddıklar üç kişi olup onlar; Firavun hanedanından Hızkil, Al-i Yasin'in arkadaşı Habib en-Neccar ve Ali İbni Ebi Talib'dir.[5148]

٥١٤٩–الصِّدِّيقُونَ ثَلاَثَةٌ حَبِيبٌ النَّجَارُ مُؤْمِنُ آلِ يس الَّذِي قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا المَرْسَلِينَ وَحِزْقِيلُ مُؤْمِنُ آلِ فِرْعَوْنَ الَّذِي قَالَ أَتَقْتُلُونَ رَجُلاً أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ الله وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَهُوَ أَفْضَلُهُمْ.ح

5149. Sıddıklar üç kişidir; biri Al-i Yasin'den iman edip, *"Ey kavmim gönderilenlere uyun!"* diyen Habib-i Neccar, diğeri Firavun hanedanından, *"Rabbim Allah'dır dediği için mi bir adamı öldüreceksiniz?"* diyen mümin kişi, üçüncüsü de Ali İbni Ebi Talib'dir ki, o onların en hayırlısıdır.[5149]

٥١٥٠–الصُّرَعَةُ كُلُّ الصُّرَعَةِ الَّذِي يَغْضَبُ فَيَشْتَدُّ غَضَبُهُ وَيَحْمَرُّ وَجْهُهُ وَيَقْشَعِرُّ شَعْرُهُ فَيَصْرَعُ غَضَبَهُ.

5150. Pehlivanlar pehlivanı şiddetli öfkelendiğinde, yüzü kıpkırmızı kesildiğinde ve tüyleri diken diken olduğunda öfkesini yenen kişidir.[5150]

٥١٥١–الصَّرْمُ قَدْ ذَهَبَ.صح

5151. Sarm isminin zamanı geçti.[5151]

٥١٥٢–الصَّعُودُ جَبَلٌ مِنْ نَارٍ يَتَصَعَّدُ فِيهِ الْكَافِرُ سَبْعِينَ خَرِيفاً ثُمَّ يَهْوِي فِيهِ كَذلِكَ أَبَداً.صح

5148 Ahmed, Fedâil, II, 627; Deylemî, II, 421; İbni Asâkir, VIIIL, 43.

5149 Ahmed, Fedâil, II, 627; Deylemî, II, 421; İbni Asâkir, VIIIL, 43; Ayetler için bk. Yâsîn (36), 20; Mümin (40), 28.

5150 Ahmed, V, 367; Heysemî, VIII, 69.

5151 İbni Kâni, I, 262; Taberânî, VI, 66; Heysemî, VIII, 53; Saîd İbni Yerbû adlı sahabinin müslüman olmadan önce Sarm olan isminin Saîd olarak değiştirilmesi üzerine söylenmiştir.

5152. Saud, cehennemde ateşten bir dağdır; kafir oraya yetmiş yıl çıkarılıp sonra aşağı atılır, bu hal sürekli böyle devam eder.[5152]

٥١٥٣–الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وُضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ.صح

5153. Temiz toprak müslümanın abdestidir; on yıl su bulamasa bile müslüman onunla abdest alır.[5153]

٥١٥٤–الصَّعِيدُ وضُوءُ الْمُسْلِمِ وإِنْ لَمْ يَجِد الْمَاءَ عَشْرَ سِنِين فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ اللهَ وَلْيُمِسَّهُ بَشَرَتَهُ فَإِنَّ ذٰلِكَ خَيْرٌ.صح

5154. Toprak müslümanın abdestidir; on yıl su bulanmasa bile bu böyledir; kişi su bulunca Allah'dan korksun, onu vücuduna sürsün, zira o hayırdır.[5154]

٥١٥٥–الصُّفْرَةُ خِضَابُ الْمُؤْمِنِ وَالْحُمْرَةُ خِضَابُ الْمُسْلِمِ وَالسَّوَادُ خِضَابُ الْكَافِرِ.صح

5155. Sarıya boyamak müminin, kırmızıya boyamak müslümanın, siyaha boyamak ise kafirin boyama şeklidir.[5155]

٥١٥٦–الصُّلْحُ جَائِزٌ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلاَّ صُلْحاً أَحَلَّ حَرَاماً أو حَرَّمَ حَلاَلاً.صح

5156. Müslümanlar arasmda haramı helal, helalı haram yapmamak şartıyla sulh caizdir.[5156]

Susmak

٥١٥٧–الصَّمْتُ حِكَمٌ وَقَلِيلٌ فَاعِلُهُ.ض

5157. Susmak hikmettir, fakat onu yapanlar azdır. [5157]

5152 Ahmed, III, 75; Hâkim, II, 551.
5153 İbni Hibbân, IV, 140; Dârekutnî, I, 186; Beyhakî, I, 212; Deylemî, II, 417.
5154 Heysemî, I, 261.
5155 Hâkim, III, 604; Deylemî, II, 422; Heysemî, V, 163.
5156 Hâkim, IV, 113; Beyhakî, VI, 64; Deylemî, II, 418.
5157 İbni Adî, V, 168; Beyhakî, Şuab, IV, 264.

٥١٥٨-الصَّمْتُ أَرْفَعُ الْعِبَادَةِ.ض

5158. Susmak, ibadetin en üstünüdür.[5158]

٥١٥٩-الصمْتُ زَيْنٌ لِلْعَالِمِ وَسِتْرٌ لِلْجَاهِلِ.ض

5159. Susmak alimin süsü, cahilin örtüsüdür.[5159]

٥١٦٠-الصَمْتُ سَيِّدُ الأَخْلاَقِ وَمَنْ مَزَحَ اسْتُخِفَّ بِهِ.ض

5160. Susmak ahlakın efendisidir; ölçüsüz şaka yapan hafife alınır.[5160]

٥١٦١-الصَّمَدُ الَّذِي لاَجَوْفَ لَهُ.ض

5161. Samed, boşluğu olmayan demektir.[5161]

٥١٦٢-الصُّورُ قَرْنٌ يُنْفَخُ فِيهِ.

5162. Sur, içine üfürülen bir boynuzdur.[5162]

٥١٦٣-الصُّورَةُ الرَّأْسُ فَإِذَا قُطِعَ الرَّأْسُ فَلاَ صُورَةَ.صح

5163. Suret baştır, baş kopunca suret yoktur.[5163]

Oruç

٥١٦٤-الصَّوْمُ جُنَّةٌ.صح

5164. Oruç, kalkandır.[5164]

٥١٦٥-الصَّوْمُ جُنَّةٌ مِنْ عَذَابِ اللهِ.صح

5165. Oruç, Allah'ın azabına karşı bir kalkandır.[5165]

5158 Deylemî, II, 417.
5159 Beyhakî, Şuab, VII, 86.
5160 Deylemî, II, 417.
5161 Taberânî, II, 22; Rûyânî, I, 80; Heysemî, VII, 144.
5162 Ahmed, II, 162; Hâkim, II, 550; Beyhakî, ŞUab, I, 307.
5163 Müttekî, nr. 41574.
5164 Bezzâr, VI, 309; Taberânî, IX, 58.
5165 Beyhakî, Şuab, III, 294.

٥١٦٦–الصَّوْمُ جُنَّةٌ يُسْتَجِنُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ النَّارِ.صح

5166. Oruç bir kalkandır; kul onunla kendisini cehennem ateşine karşı korur.[5166]

٥١٦٧–الصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ.

5167. Kışın oruç tutmak, sıkıntısız ganimet elde etmektir.[5167]

٥١٦٨–الصَّوْمُ يَدِقُّ المَصِيرَ وَيُذْبِلُ اللَّحْمَ وَيُبْعِدُ مِنْ حَرِّ السَّعِيرِ إِنَّ لله مَائِدَةً عَلَيْهَا مَالاَ عَيْنٌ رَأَتْ وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ لاَيَقْعُدُ عَلَيْهَا إلاَّ الصَّائِمُونَ.ض

5168. Oruç iç organları inceltir, eti eritip cehennem ateşinden uzaklaştırır; Allah'ın gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve kimsenin hatır ve hayaline gelmeyen nimetleri vardır, o nimetlere ancak oruç tutanlar kavuşurlar.[5168]

٥١٦٩–الصَّوْمُ يَوْمَ تَصُومُونَ وَالْفِطْرُ يَوْمَ تُفْطِرُونَ وَالأَضْحَى يَوْمَ تُضَحُّونَ.

5169. Oruç oruç tuttuğunuz, ramazan bayramı orucu açtığınız, kurban bayramı da kurban kestiğiniz gündür.[5169]

Namaz

٥١٧٠–الصَّلَوَاتُ الخَمْسُ وَالجُمُعَةُ إلى الجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ.صح

5170. Beş vakit namaz, iki cuma namazı ile iki ramazan ayı büyük günahlardan kaçınıldığı sürece, aradaki küçük günahlara keffaret olur.[5170]

5166 Bezzâr, VI, 309; Taberânî, IX, 58.
5167 Ahmed, IV, 335; Nesâî, Kübrâ, IV, 296; Beyhakî, Şuab, III, 416.
5168 Heysemî, III, 182.
5169 Dârekutnî, II, 164; Deylemî, II, 409.
5170 Heysemî, I, 300.

٥١٧١–الصَّلَوَاتُ الخَمْسُ كَفَّارَةٌ لَما بَيْنَهُنَّ مَا اجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ وَالجُمُعَةُ إِلَى الجُمُعَةِ وَزِيَادَةُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ.صح

5171. Beş vakit namazla cuma namazları, büyük günahlardan kaçınıldığı sürece arada işlenen günahlara keffaret olurlar.[5171]

٥١٧٢–الصَّلاةُ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ الصَّلاةَ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ.

5172. Namazlara devam edin; elleriniz altında bulunan kölelere de iyilik edin![5172]

٥١٧٣–الصَّلاَةُ فِي مَسْجِدِ قُبَاءَ كَعُمْرَةٍ.صح

5173. Kuba mescidindeki namaz, umre gibidir.[5173]

٥١٧٤–الصَّلاَةُ فِي جَمَاعَةٍ تَعْدِلُ خَمْساً وَعِشْرِينَ صَلاَةً فَإِذَا صَلاَّهَا فِي فَلاَةٍ فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا بَلَغَتْ خَمْسِينَ صَلاَةً.ح

5174. Cemaatle kılınan namaz tek başına kılınan yirmibeş namaza, kişinin rüku ve secdesini yaparak tenha bir yerde kıldığı namaz da elli namaza denktir.[5174]

٥١٧٥–الصَّلاَةُ فِي الْمَسْجِدِ الحَرَامِ بِمائَةِ أَلْفِ صَلاَةٍ وَالصَّلاَةُ فِي مَسْجِدِي بِأَلْفِ صَلاَةٍ وَالصَّلاَةُ فِي بَيْتِ المَقْدِسِ بِخَمْسِمائَةِ صَلاَةٍ.

5175. Mescid-i Haram'daki bir namaz yüzbin namaza, benim mescidimdeki bir namaz bin namaza, Mescid-i Aksada'ki bir namaz da beşyüz namaza denktir.[5175]

٥١٧٦–الصَّلاَةُ فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ مائَةُ أَلْفِ صَلاَةٍ وَالصَّلاَةُ فِي مَسْجِدِي عَشَرَةُ آلاَفِ صَلاَةٍ وَالصَّلاَةُ فِي مَسْجِدِ الرِّبَاطَاتِ أَلْفُ صَلاَةٍ.ح

5171 Heysemî, I, 300.
5172 Ahmed, III, 117; Nesâî, Kübrâ, IV, 258; Ebû Yalâ, V, 309.
5173 Ebû Yalâ, XIII, 117; Taberânî, I, 210; Hâkim, I, 662.
5174 Hâkim, I, 326.
5175 Heysemî, IV, 7.

5176. Mescidi Haram'daki bir namaz yüzbin namaz, benim mescidimdeki bir namaz onbin, sınırlardaki mescidlerde kılınan bir namaz da bin namaz yerine geçer.[5176]

٥١٧٧–الصَّلاَةُ فِي المَسْجِدِ الجَامِعِ تَعْدِلُ الْفَرِيضَةَ حَجَّةً مَبْرُورَةً وَالنَّافِلَةُ كَحَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَفُضِّلَتِ الصَّلاَةُ فِي المَسْجِدِ الجَامِعِ عَلَى مَاسِوَاهُ مِنَ المَسَاجِدِ بِخَمْسِمائَةِ صَلاَةٍ.صح

5177. Cuma kılınan camideki farz namaz hacc-ı mebrur, nafile namaz ise kabul olunmuş bir hac gibidir, cuma kılman camide namaz kılmak, diğer mescidlerde kılman beşyüz namaza denktir.[5177]

٥١٧٨–الصَّلاَةُ فِي مَسْجِدِي هذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إلا المَسْجِدَ الحَرَامَ وَالجُمُعَةُ فِي مَسْجِدِي هذا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ وَشَهْرُ رَمَضَانَ فِي مَسْجِدِي هذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ شَهْرِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهُ إلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ.ح

5178. Benim bu mescidimde kılman bir namaz, Mescid-i Haram dışındaki mescidlerde kılman bin namazdan, benim mescidimdeki bir cuma, Mescid-i Haram dışında diğer mescidlerde kılınan bin cumadan, benim mescidimdeki bir ramazan, Mescid-i haram dışındaki mescidlerde geçirilen bin ramazan ayından daha faziletlidir.[5178]

٥١٧٩–الصَّلاَةُ نِصْفَ النَّهَارِ تُكْرَهُ إلاَّ يَوْمَ الجُمُعَةِ لأَنَّ جَهَنَّمَ كلَّ يَوْمٍ تُسْجَرُ إلاَّ يَوْمَ الجُمُعَةِ.ض

5179. Cuma günü dışında zeval vaktinde namaz kılmak mekruhtur, zira her gün kızdırılan cehennem cuma günü kızdırılmaz.[5179]

5176 Ebû Nuaym, VIII, 46; İbni Asâkir, XXVI, 246.
5177 Taberânî, Evsat, I, 61; Heysemî, II, 46.
5178 Beyhakî, Şuab, III, 486.
5179 İbni Adî, II, 373; Beyhakî, II, 464.

٥١٨٠-الصَّلاَةُ نورُ المُؤْمِنِ.ض

5180. Namaz, müminin nurudur.[5180]

٥١٨١-الصَّلاَةُ خَيْرُ مَوْضُوعٍ فَمَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَسْتَكْثِرَ فَلْيَسْتَكْثِرَ.ض

5181. Namaz en hayırlı ibadettir, gücü yeten çokça namaz kılsın![5181]

٥١٨٢-الصَّلاَةُ قُرْبَانُ كُلِّ تَقِيَ.ض

5182. Namaz, takva sahiplerinin yaklaşma vesilesidir. [5182]

٥١٨٣-الصَّلاَةُ خِدْمَةُ اللهِ فِي الأَرْضِ فَمَنْ صَلَّى وَلَمْ يَرْفَعْ يَدَيْهِ فَهِيَ خِدَاجٌ هكَذَا أَخْبَرَنِي جِبْرِيلُ عَنِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنَّ بِكُلِّ إِشارَةٍ دَرَجَةٍ وَحَسَنَةً.ض

5183. Namaz yeryüzünde Allah'a hizmettir; namaz kılıp da dua için ellerini kaldırmayan kişi eksik iş yapmış olur; Cibril bana namazdaki her bir işarete bir derece ve bir sevap yazılacağını haber verdi.[5183]

٥١٨٤-الصَّلاَةُ خَلْفَ رَجُلٍ وَرِعٍ مَقْبُولَةٌ وَالهَدِيَّةُ إِلَى رَجُلٍ وَرِعٍ مَقْبُولَةٌ وَالجُلُوسُ مَعَ رَجُلٍ وَرِعٍ مِنَ الْعِبَادَةِ وَالمُذَاكَرَةُ مَعَهُ صَدَقَةٌ.ض

5184. Haramdan sakınınan birinin arkasında namaz kılıp ona hediye vermek makbül, onunla birlikte oturmak ibadet, kendisiyle fikir alışverişinde bulunmak da sadakadır. [5184]

٥١٨٥-الصَّلاَةُ عِمَادُ الدِّينِ.ض

5185. Namaz, dinin direğidir.[5185]

٥١٨٦-الصَّلاَةُ عَمُودُ الدِّينِ.ح

5186. Namaz, dinin direkleridir.[5186]

5180 Kudâî, I, 117; Beyhakî, Şuab, V, 267; İbni Asâkir, XXXVI, 198.
5181 Taberânî, Evsat, I, 84; Heysemî, II, 249.
5182 Müttekî, nr. 18917; Aclûnî, II, 37.
5183 Müttekî, nr. 1897.
5184 Deylemî, II, 405.
5185 Deylemî, II, 404; Kârî, *Kübrâ*, s. 150.
5186 Zebîdî, III, 9; Müttekî, nr. 18890; Aclûnî, II, 40.

٥١٨٧–الصَّلاَةُ عِمَادُ الإيمَانِ وَالْجِهَادُ سَنَامُ الْعَمَلِ وَالزَّكَاةُ بَيْنَ ذٰلِكَ.

5187. Namaz imanın direği, cihad amelin zirvesi, zekat ise bu ikisi arası bir yerdedir.[5187]

٥١٨٨–الصَّلاَةُ مِيزانٌ فَمَنْ أَوْفَى اَسْتَوْفَى.ض

5188. Namaz imanın ölçeğidir, o ölçeği tam dolduran mükafatını da tam alır.[5188]

٥١٨٩–الصَّلاَةُ تُسَوِّدُ وَجْهَ الشَّيْطَانِ وَالصَّدَقَةُ تَكْسِرُ ظَهْرَهُ وَالتَّحَابُّ فِي اللهِ وَالتَّوَدُّدُ فِي الْعَمَلِ يَقْطَعُ دَابِرَهُ فَإِذَا فَعَلْتُمْ ذٰلِكَ تَبَاعَدَ مِنْكُمْ كَمَطْلَعِ الشَّمسِ مِنْ مَغْرِبِهَا.

5189. Namaz şeytanın yüzünü karartır, sadaka belini kırar, Allah için sevgi ve güzel işler onun soyunu keser, bunları yaptığınızda o sizden güneşin doğduğu yerle battığı yer arasındaki mesafe kadar uzaklaşır.[5189]

٥١٩٠–الصَّلاَةُ عَلَى ظَهْرِ الدَّابَّةِ هٰكَذَا وهٰكَذَا وهٰكَذَا.ض

5190. Binek üzerinde namaz her yöne doğru kılınabilir.[5190]

٥١٩١–الصَّلاَةُ عَلَيَّ نُورٌ عَلَى الصِّرَاطِ فَمَنْ صَلَّى عَلَيَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ثَمَانِينَ مَرَّةً غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُ ثَمَانِينَ عَاماً.ح

5191. Bana getirilen salatlar sırat üzerinde birer nur olurlar, cuma günü bana seksen defa salat edenin seksen yıllık günahı affolunur.[5191]

Oruç

٥١٩٢–الصِّيَامُ جُنَّةٌ

5192. Oruç, bir kalkandır.[5192]

5187 Deylemî, II, 404; Kârî, Kübrâ, s. 150.
5188 Beyhakî, Şuab, III, 147.
5189 Deylemî, II, 405.
5190 Ahmed, IV, 413; Mervezî, Sünne, I, 103; Taberânî, Evsat, III, 46.
5191 Deylemî, II, 408.
5192 Ahmed, IV, 21; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.

٥١٩٣–الصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ كَجُنَّةِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْقِتَالِ.صح

5193. Oruç birinizin savaşta kullandığı kalkan gibi, cehenneme karşı bir kalkandır.[5193]

٥١٩٤–الصِّيَامُ جُنَّةٌ حَصِينَةٌ مِنَ النَّارِ.صح

5194. Oruç, cehennem karşı sağlam bir kalkandır.[5194]

٥١٩٥–الصِّيَامُ جُنَّةٌ وَحِصْنٌ حَصِينٌ مِنَ النَّارِ.صح

5195. Oruç, cehennem karşı bir kalkan ve sağlam bir kaledir.[5195]

٥١٩٦–الصِّيَامُ جُنَّةٌ مَالَمْ يَخْرِقْهَا.صح

5196. Oruç, günahlarla delinmedikçe kişi için bir kalkandır.[5196]

٥١٩٧–الصِّيَام جُنَّةٌ مَالَمْ يَخْرِقْهَا بِكَذِبٍ أَوْ غِيبَةٍ.صح

5197. Oruç, yalanla ve gıybetle delinmedikçe kişi için bir kalkandır.[5197]

٥١٩٨–الصِّيَامَ جُنَّةٌ وَهُوَ حِصْنٌ مِنْ حُصُونِ الْمُؤْمِنِ وَكُلُّ عَمَلٍ لِصَاحِبِهِ إِلاَّ الصِّيَامَ يَقُولُ اللهُ الصِّيامُ لِيوَأَنَا أَجْزِي بِهِ.صح

5198. Oruç bir kalkan olup müminin kalelerinden bir kaledir, onun dışında her amel sahibine aittir, onun için ise Allah Teala, *"Oruç benim içindir ve onun sevabını ben vereceğim"* buyurur.[5198]

٥١٩٩–الصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ فَمَنْ أَصْبَحَ صَائِماً فَلاَ يَجْهَلْ يَوْمَئِذٍ وَإِنِ امْرُؤٌ جَهِلَ عَلَيْهِ فَلاَ يَشْتُمْهُ وَلاَ يَسُبَّهُ وَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفَ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ.

5193 Ahmed, IV, 21; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.
5194 Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.
5195 Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.
5196 Nesâî, Sıyâm 42; Münzirî, II, 147; Heysemî, III, 171.
5197 Nesâî, Sıyâm 42; Münzirî, II, 147; Heysemî, III, 171.
5198 Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.

5199. Oruç cehenneme karşı bir kalkandır, oruç tutan kişi o gün kimseye sataşmasın, bir kimse kendisine sataşırsa ona kötü söz söyleyip sövmesin ve *"Ben oruçluyum!"* desin, Muhammed'in canını kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir.[5199]

٥٢٠٠–الصِّيَامُ نِصْفُ الصَّبْرِ.صح

5200. Oruç, sabrın yarısıdır.[5200]

٥٢٠١–الصِّيَامُ نِصْفُ الصَّبْرِ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الجَسَدِ الصِّيَامُ.ض

5201. Oruç sabrın yarısıdır; herşeyin bir zekatı vardır, bedenin zekatı da oruçtur.[5201]

٥٢٠٢–الصِّيَامُ لاَرِيَاءَ فِيهِ قَالَ اللهُ تَعَالَى: هُوَ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدَعُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي.ض

5202. Oruçta riya olmaz, zira Allah Teala, *"O benim içindir, kul yemesini ve içmesini benim için terk ettiğinden dolayı onun mükafatını ben veririm"* buyurmuştur.[5202]

٥٢٠٣–الصِّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ الصِّيَامُ أَيْ رَبِّ إِنِّي مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ فَشَفِّعْنِي فِيهِ يَقُولُ الْقُرْآنُ رَبِّ مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفِّعْنِي فِيهِ فَيُشَفَّعَانِ.صح

5203. Kıyamet günü oruçla Kuran kula şefaat ederler; oruç, *"Ey rabbim ben onu gündüzleyin yemesinden ve nefsani isteklerinden alıkoydum, hakkındaki şefaatimi kabul eyle!"* Kuran da *"Ey rabbim ben onu geceleyin uykusundan alıkoydum, onun hakkındaki şefaatimi kabul eyle!"* der, her ikisinin de şefaati kabul edilir. [5203]

5199 Nesâî, Sıyâm 42; Müttekî, nr. 23570.
5200 Beyhakî, Şuab, III, 292; Kudâî, I, 162; Deylemî, II, 409.
5201 Beyhakî, Şuab, III, 292; Kudâî, I, 162; Deylemî, II, 409.
5202 Beyhakî, Şuab, III, 299; Deylemî, II, 409.
5203 Ahmed, II, 174; Hâkim, I, 740; Beyhakî, Şuab, II, 346.

Çeşitli Hadisler

٥٢٠٤–ضَافَ ضَيْفٌ رَجُلاً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَفِي دَارِهِ كَلْبَةٌ مُجِحٌّ فَقَالَتِ الْكَلْبَةَ واللهِ لأَنْبَحُ ضَيْفَ أَهْلِي فَعَوَى جِرَاؤُهَا فِي بَطْنِهَا قِيلَ مَاهَذَا فَأَوْحَى اللهُ إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ هَذَا مَثَلُ أُمَّةٍ تَكُونُ مِنْ بَعْدِكُمْ يَقْهَرُ سُفَهَاؤُهَا حُلَمَاءَهَا.

5204. İsrail oğullarından bir adama misafir geldi, adamın kapısında doğurması yakın dişi bir köpek vardı, köpek kendi kendine, *"Allah'a yemin ederim ki ben sahibimin misafirine havlamayacağım!"* dedi; bunun üzerine karnındaki yavrular havlamaya başladılar, nedenini araştırdılar, Allah Teala zamanın peygamberine onun daha sonra gelecek olan ve cahillerin alimlere hükmedeceği bir ümmetin misali olduğunu bildirdi.[5204]

٥٢٠٥–ضالة المسلم حرق النار.صح

5205. Müslümanın kaybolan malı, cehennem ateşidir.[5205]

٥٢٠٦–ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ الْعِلْمُ كُلَّمَا قَيَّدَ حَدِيثاً طَلَبَ إِلَيْهِ آخَرَ.ض

5206. İlim müminin kaybolmuş malıdır, o bir hadis yazdığında bir başkasını daha yazmak ister.[5206]

٥٢٠٧–ضَحِكَ رَبُّنَا مِنْ قُنُوطِ عِبَادِهِ وَقُرْبِ غَيْرِهِ.صح

5207. Rabbimiz kullarının kendisinden ümid kesip başkasına yönelmelerine hayret eder![5207]

٥٢٠٨–ضَحِكْتُ مِنْ نَاسٍ يَأْتُونَكُمْ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ وَهُمْ كَارِهُونَ.صح

5208. Doğudan size gelip istemedikleri halde cennete götürülen insanlara hayret ettim.[5208]

5204 Ahmed, II, 170; Heysemî, VII, 280.
5205 Ahmed, IV, 25; Tahâvî, IV, 133; İbni Hibbân, XI, 249.
5206 Deylemî, II, 427; Gumârî, s. 65.
5207 Ahmed, IV, 11; Taberânî, XIX, 207; İbni Ebî Âsım, I, 244.
5208 Ahmed, V, 338; Taberânî, VI, 128; Heysemî, V, 333.

٥٢٠٩–ضَحِكْتُ مِنْ قَوْمٍ يُسَاقُونَ إِلَى الجَنَّةِ مُقْرَّنِينَ فِي السَّلاَسِلِ.صح

5209. Zincirlere bağlanmış şekilde cennete götürülen bir topluluğa hayret ettim.[5209]

٥٢١٠–ضَحُّوا بِالجِذْعِ مِنَ الضَّأْنِ فَإِنَّهُ جَائِزٌ.ح

5210. Besili olan koyunların kurban edilmesi caizdir.[5210]

٥٢١١–ضَرَبَ اللهُ تَعَالَى مَثَلاً صِرَاطاً مُسْتَقِيماً وَعَلَى جَنْبَتَيِ الصِّرَاطِ سُورَانِ فِيهِمَا أَبْوَابٌ مُفتَّحَةٌ وَعلَى الأَبْوَابِ سُتُورٌ مُرْخَاةٌ وَعَلَى بَابِ الصِّرَاطِ دَاعٍ يُقَالُ : يَاأَيُّهَا النَّاسُ ادْخُلُوا الصِّرَاطَ جَمِيعاً وَلاَ تَتَعَوَّجُوا وَدَاعٍ يَدْعُو مِنْ فَوْقِ الصِّرَاطِ فَإِذَا أَرَادَ الإِنْسَانُ أَنْ يَفْتَحَ شَيْئاً مِنْ تِلْكَ الأَبْوَابِ قَالَ وَيْحَكَ لاَتَفْتَحْهُ فَإِنَّكَ إِنْ تَفْتَحْهُ تَلِجْهُ.صح

5211. Allah Teala doğru yolu şu örnekle anlattı; köprünün iki tarafında kapıları açık iki sur, kapılarında sarkıtılmış perdeler vardır; köprünün girişinde bir münadi, *"Ey insanlar hepiniz sağa sola sapmaksızın köprüye gelin!"*, köprünün üst tarafında da bir münadi aynı şekilde seslenir, insanlar o köprüden geçerken içlerinden biri o kapılardan birini açmak istediğinde münadiler, *"Yazıklar olsun sana, o kapıyı açma, açarsan oradan aşağı düşersin!"* diye uyarırlar; o köprü İslam, etrafındaki surlar Allah'ın çizdiği sınırlar, açık kapılar ise Allah'ın haram kıldığı şeyler, köprünün başındaki münadi Allah'ın kitabı, sonundaki ise Allah'ın her müslümanın kalbine koyduğu öğütçüdür. [5211]

Kafirin Dişi

٥٢١٢–ضِرْسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أُحُدٍ وَغِلَظُ جِلْدِهِ مَسِيرَةُ ثَلاَثٍ.صح

5212. Kafirin dişi Uhud dağı, derisinin kalınlığı ise üç günlük yol kadardır.[5212]

5209 Ahmed, V, 256; Taberânî, VIII, 283; Heysemî, V, 333.
5210 Ahmed, VI, 368; Taberânî, XXV, 164; Heysemî, IV, 19.
5211 Ahmed, IV, 182; Hâkim, I, 144; Beyhakî, Şuab, V, 445.
5212 İbni Hibbân, XVI, 532.

٥٢١٣–ضِرْسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أُحُدٍ وَفَخِذُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَمَقْعَدُهُ فِي النَّارِ مَسِيرَةُ ثَلاَثٍ مِثْلُ الرَّبَذَةِ.صح

5213. Kıyamet günü cehennemde kafirin dişi Uhud dağı, uyluğu Beyda, ateşteki oturma yeri Rebeze gibi üç günlük yol mesafesi kadar olur.[5213]

٥٢١٤–ضِرْسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أُحُدٍ وَعَرْضُ جِلْدِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعاً وَعَضُدُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَفَخِذُهُ مِثْلُ وَرْقَانَ وَمَقْعَدُهُ فِي النَّارِ مَابَيْنِي وَبَيْنَ الرَّبَذَةِ.

5214. Kıyamet günü cehennemde kafirin dişi Uhud Dağı, derisinin kalınlığı yetmiş arşın, pazusu Beyda Dağı, diz kapağı Verkan Dağı, cehennemde oturduğu yer ise bulunduğum yerle Rebeze arası kadardır.[5214]

٥٢١٥–ضِرْسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أُحُدٍ وَغِلَظُ جِلْدِهِ أَرْبَعُونَ ذِرَاعاً بِذِرَاعِ الجَبَّارِ.صح

5215. Kafirin dişi cehennemde Uhud dağı, derisinin kalınlığı da Allah'ın arşınıyla kırk arşın kadar olur.[5215]

٥٢١٦–ضَعِ الْقَلَمَ عَلَى أُذُنِكَ فَإِنَّهُ أَذْكَرُ لِلْمُمْلِي.ض

5216. Yazarken kalemi kulağa koymak, yazılacak şeyi daha iyi hatırlatır.[5216]

٥٢١٧–ضَعْ أَنْفَكَ لِيَسْجُدَ مَعَكَ.ح

5217. Seninle secde etmesi için alnını yere koy!.[5217]

٥٢١٨–ضَعْ إِصْبَعَكَ السَّبَّابَةَ عَلَى ضِرْسِكَ ثُمَّ اقْرَأْ آخِرَ يس.

5218. İşaret parmağını dişinin üzerine koyup sonra Yasin sonuna kadar oku![5218]

5213 Ahmed, II, 328; Hâkim, IV, 595; Heysemî, X, 391.
5214 Ahmed, II, 328; Hâkim, IV, 637; Heysemî, X, 391.
5215 Müslim, Cennet 44; İbni Ebî Âsım, I, 271.
5216 İbni Sad, II, 359; İbni Adî, V, 262.
5217 Beyhakî, II, 104.
5218 Müttekî, nr. 28373; İbni Arrâk, II, 295.

٥٢١٩–ضَعْ بَصَرَكَ مَوْضِعَ سُجُودِكَ.صح

5219. Gözünle secde edeceğin yere bak![5219]

٥٢٢٠–ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأَلَّمَ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ بِسْمِ اللهِ ثَلاَثاً وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِاللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَاأَجِدُ وَأُحَاذِرُ.صح

5220. Elini vücudunu ağrıyan yerine koyup üç defa, *"Bismillah!"* de, yedi defa da *"Duyduğum acıdan ve korktuğum şeyden Allah'a ve onun kudretine sığınırım"* de![5220]

٥٢٢١–ضَعْ يَمِينَكَ عَلَى المَكَانِ الَّذِي تَشْتَكِي فَامْسَحْ بِهَا سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَاأَجِدَ فِي كُلِّ مَسْحَةٍ.صح

5221. Sağ elini ağrıyan yerine koyup yedi defa elini sürerek her defasında, *"Duyduğum ağrının şerrinden Allah'ın izzet ve kudretine sığınıyorum"* de![5221]

٥٢٢٢–ضَعُوا السَّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ الخَادِمُ.ح

5222. Kamçıyı hizmetçinin göreceği bir yere koyun![5222]

٥٢٢٣–ضَعِي فِي يَدِ المِسْكِينِ وَلَوْ ظِلْفاً مُحْرَقاً.ح

5223. Yanmış bir paça da olsa fakirin eline tutuşturun![5223]

٥٢٢٤–ضَعِي يَدَكِ عَلَيْهِ ثُمَّ قُولِي ثَلاَثَ مَرَّاتٍ بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنِّي شَرَّ مَاأَجِدُ بِدَعْوَةِ نَبِيِّكَ الطَّيِّبِ المُبَارَكِ المَكِينِ عِنْدَكَ بِسْمِ اللهِ.

5224. Elini ağrıyan yerine koyup sonra üç defa, *"Allah'ın adıyla, Allahım pak, mübarek ve senin katında büyük yeri olan peygamberin daveti hürmetine hissettiğim ağrıyı benden gider, Allah'ın adıyla"* de![5224]

5219 Müttekî, nr. 19781.

5220 Ahmed, IV, 21; İbni Hibbân, VII, 233; Nesâî, Kübrâ, VI, 248.

5221 Ahmed, IV, 217; İbni Hibbân, VII, 231; Taberânî, IX, 46; Hâkim, I, 494.

5222 Müttekî, nr. 25037; Elbânî, Sahîha, nr. 1447.

5223 Ahmed, VI, 383; Taberânî, XXIV, 221.

5224 İbni Asâkir, L, 72.

٥٢٢٥–ضَعِي يَدَكِ الْيُمْنَىعَلَى فُؤَادِكِ وَقُولِي بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ دَاوِنِي بِدَوَائِكَ وَاشْفِنِي بِشِفَائِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ وَاحْدُرْ عَنِّي أَذَاكَ.صح

5225. Sağ elini kalbinin üzerine koy ve; *"Allah'ın adıyla, Allahım, devanla beni tedavi et, şifanla bana şifa ver, lütfunla beni senden başkasına muhtaç olmayacak derecede zengin kıl ve verdiğin sıkıntıyı benden gider"* de![5225]

Çeşitli Hadisler

٥٢٢٦–ضَمَّنَ اللهُ خَلْقَهُ أَرْبَعاً الصَّلاَةَ وَالزَّكَاةَ وَصَوْمَ رَمَضَانَ وَالْغُسْلَ مِنَ الجَنَابَةِ وَهُنَّ السَّرَائِرُ الَّتِي قَالَ اللهُ تَعَالى) يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ.صح

5226. Allah Teala dört şeyi kullarının boynuna bir borç olarak yüklemiştir; onlar namaz, zekat, ramazan orucu ve cünüplükten yıkanmadır; onlar Allah'ın haklarında, *"Sırların ortaya çıktığı gün"* olarak isimlendirdiği sırlardır.[5226]

٥٢٢٧–الضالة واللقطة تجدها فانشدها ولا تكتم ولا تغيب فإن وجدت ربها فأدها وإلا فإنما هو مال الله يؤتيه من يشاء.صح

5227. Kaybolan bir hayvanı veya bir eşyayı bulduğunda hemen onu ilan et, gizleyip saklama, sahibini bulursan onu kendisine ver, yoksa o Allah'ın malı olur ki onu dilediğine ihsan eder.[5227]

٥٢٢٨–الضَّبُّ لَسْتُ آكُلُهُ وَلاَ أُحَرِّمُهُ.صح

5228. Keleri ne yerim, ne de haram kılarım.[5228]

٥٢٢٩–الضَّبُعُ صَيْدٌ وَفِيهِ كَبْشٌ.صح

5225 Taberânî, XXV, 39; Heysemî, X, 180.
5226 Beyhakî, Şuab, III, 20; Ayet içib bk. Târık (86), 9.
5227 Taberânî, II, 267.
5228 Tayâlisî, s. 256; Ahmed, II, 9.

5229. Sırtlan av olduğundan onu avlayan ihramlının koç kurban etmesi gerekir.[5229]

٥٢٣٠–الضَّبُعُ صَيْدٌ فَكُلْهَا وَفِيهَا كَبْشٌ مُسِنٌّ إِذَا أَصَابَهَا الْمُحْرِمُ.صح

5230. Sırtlan av olduğundan yenilebilir, onu avlayan ihramlının bir koç kurban etmesi gerekir.[5230]

٥٢٣١–الضَّحِكُ فِي المسْجِدِ ظُلْمَةٌ فِي الْقَبْرِ.ض

5231. Mescidde gülmek, kabirde karanlıktır.[5231]

٥٢٣٢–الضَّحِكُ ضَحِكَانِ ضَحِكٌ يُحِبهُ الله وَضَحِكٌ يَمْقُتُهُ الله فَأَمَّا الضَّحِكُ الَّذِي يُحِبُّهُ الله فَالرَّجُلُ يَكْشُرُ فِي وَجْهِ أَخِيهِ حِدَاثَةَ عَهْدٍ بِهِ وَشَوقاً إِلَى رُؤْيَتِهِ وَأَمَّا الضَّحِكُ الَّذِي يَمْقُتُ الله تَعَالَى عَلَيْهِ فَالرَّجُلُ يَتَكَلَّمْ بِالْكَلِمَةِ الجَفَاءِ وَالْبَاطِلِ لِيَضْحَكَ أَوْ يُضْحِكَ يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ سَبْعِينَ خَرِيفاً.ض

5232. İki çeşit gülme vardır; bir gülme vardır ki Allah onu sever, bir gülme de vardır ki ona da buğzeder; Allah'ın sevdiği gülme kişinin görmeyi arzuladığı bir din kardeşiyle karşılaştığında sevincinden gülmesi, buğzettiği gülme ise kişinin gülmek ve güldürmek için incitici, kaba ve boş sözleri söylerken gülmesidir ki, o yüzden kişi yetmiş sene cehennem uçurumundan aşağı yuvarlanır.[5232]

٥٢٣٣–الضَّحِكُ يَنْقُضُ الصَّلاَةَ وَلاَ يُنْقُضُ الوُضُوءَ.ض

5233. Gülme namazı bozar, abdesti bozmaz.[5233]

٥٢٣٤–الضِّرَارُ فِي الوَصِيَّةِ مِنَ الكَبَائِرِ.ض

5234. Vasiyette varislerden birini zarara sokmak, büyük günahlardandır.[5234]

5229 Dârekutnî, II, 245; Beyhakî, V, 183.
5230 Beyhakî, V, 183.
5231 Deylemî, II, 431.
5232 Müttekî, nr. 7548.
5233 Dârekutnî, I, 173; Müttekî, nr. 19917.
5234 Taberânî, Evsat, V, 9; Deylemî, II, 433.

٥٢٣٥-الضَّمَّةُ فِي الْقَبْرِ كَفَّارَةٌ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ لِكُلِّ ذَنْبٍ بَقِيَ عَلَيْهِ لَمْ يُغْفَرْ لَهُ.ض

5235. Kabrin sıkması, müminlerin daha önce affedilmeyip üzerinde kalan günahlarına keffaret olur.[5235]

Ziyafet

٥٢٣٦-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ وَرَاءَ ذٰلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.صح

5236. Ziyafet üç gündür, gerisi sadakadır.[5236]

٥٢٣٧-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.

5237. Ziyafet üç gündür, fazlası sadakadır.[5237]

٥٢٣٨-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ مَعْرُوفٌ و كل مَعْرُوفٌ.

5238. Misafirlik üç gündür, ondan fazlası ev sahibi için sadakadır, her iyilik de sadakadır.[5238]

٥٢٣٩-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَ لَيَالٍ حَقٌّ لاَزِمٌ فَمَا سِوَى ذٰلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.ض

5239. Misafirlik üç gece yerine getirilmesi gerekli bir haktır, ondan sonrası ise sadakadır.[5239]

٥٢٤٠-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ وَعَلَى الضَّيْفِ أَنْ يَتَحَوَّلَ بَعْدَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ.صح

5240. Misafirlik üç gün olup üç günden fazlası sadakadır, üçgün sonra misafire gitmek düşer.[5240]

٥٢٤١-الضِّيَافَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ فَوْقَ ذٰلِكَ فَهُوَ مَعْرُوفٌ.ض

5235 Râfiî, II, 352.
5236 Ahmed, III, 37; Ebû Yalâ, II, 465.
5237 Ahmed, III, 37; Ebû Yalâ, II, 465.
5238 Taberânî, VIII, 320; Heysemî, VIII, 176.
5239 İbni Kâni, I, 112; Taberânî, II, 63; Heysemî, VIII, 176.
5240 Ahmed, II, 288;

5241. Ziyafet üç gündür, ondan fazlası sadakadır.[5241]

٥٢٤٢–الضَّيْفُ يَأْتِي بِرِزْقِهِ وَيَرْتَحِلُ بِذُنُوبِ الْقَوْمِ يُمَحِّصُ عَنْهُمْ ذُنُوبَهُمْ.ض

5242. Misafir rızkıyla gelir, ev halkının günahlarını alıp götürerek onları silip süpürür.[5242]

٥٢٤٣–الضِّيَافَةُ عَلَى أَهْلِ الوَبَرِ وَلَيْسَتْ عَلَى أَهْلِ المَدَرِ.ض

5243. Misafiri ağırlamak yerleşik olanların değil, göçebe olanların görevidir.[5243]

TI HARFİ

٥٢٤٤–طَائِرُ كُلِّ إِنْسَانٍ فِي عُنُقِهِ.ض

5244. Her insanın ameli, kendi boynundadır.[5244]

İtaat

٥٢٤٥–طَاعَةُ اللهِ طَاعَةُ الْوَالِدِ وَمَعْصِيَةُ اللهِ مَعْصِيَةُ الوَالِدِ.ح

5245. Allah'a itaat babaya itaat, Allah'a isyan babaya isyandır.[5245]

٥٢٤٦–طَاعَةُ الإِمَامِ حَقٌّ عَلَى المَرْءِ المُسْلِمُ مَالَمْ يَأْمُرْ بِمَعْصِيَةِ اللهِ فَإِذَا أَمَرَ بِمَعْصِيَةِ اللهِ فَلاَ طَاعَةَ لَهُ.صح

5246. Allah'a karşı isyanla emretmedikçe idareciye itaat etmek müslümanın görevidir; Allah'a isyanla emrettiğinde ona itaat edilmez.[5246]

5241 Beyhakî, IX, 197.
5242 Deylemî, II, 432; Aclûnî, I, 83.
5243 Kudâî, I, 191.
5244 Ahmed, III, 360; Heysemî, VII, 49.
5245 Taberânî, Evsat, II, 369; Deylemî, II, 451; Heysemî, VIII, 136.
5246 Temmâm, I, 37.

٥٢٤٧–طَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ.ض

5247. Kadınlara itaat, pişmanlıktır.[5247]

٥٢٤٨–طَاعَةُ المَرْأَةِ نَدَامَةٌ.ض

5248. Kadına itaat, pişmanlıktır.[5248]

İlim Talibi

٥٢٤٩–طَالِبُ العِلْمِ تَبْسُطُ لَهُ المَلاَئِكَةُ أَجْنِحَتَهَا رِضاً بِمَا يَطْلُبُ.ح

5249. Melekler ilim talibinin yaptığı işe razı olduklarından ona kanatlarını açarlar.[5249]

٥٢٥٠–طَالِبُ الْعِلْمِ بَيْنَ الجُهَّالِ كَالحَيِّ بَيْنَ الأَمْوَاتِ.ض

5250. Cahiller arasında ilim öğrenen kişi, ölüler arasında yaşayan kişi gibidir.[5250]

٥٢٥١–طَالِبُ الْعِلْمِ لله أَفْضَلُ عِنْدَ الله مِنَ المُجَاهِدِ في سَبِيلِ الله.ض

5251. Allah için ilim öğrenen, Allah yolunda cihad eden kişiden daha üstündür.[5251]

٥٢٥٢–طَالِبُ الْعِلْمِ لله كالغَادِي وَالرَّائِحِ فِي سَبِيلِ الله عَزَّ وَجَلَّ.ض

5252. Allah için ilim öğrenen, sabah akşam Allah yolunda cihad eden kişi gibidir.[5252]

٥٢٥٣–طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَةِ طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الإِسْلاَمِ وَيُعْطَى أَجْرَهُ مَعَ النَّبِيِّينَ.

5247 Ukaylî, IV, 74; İbni Adî, III, 262; Deylemî, II, 452.
5248 İbni Asâkir, XVI, 445.
5249 Hatîb, VII, 18.
5250 Deylemî, II, 439; İbni Hacer, İsâbe, II, 210.
5251 Müttekî, nr. 28727.
5252 Müttekî, nr. 28728.

5253. İlim öğrenen rahmet talibidir, ilim öğrenen İslam'ın direğidir, onun ecri peygamberlerle birlikte verilir.[5253]

٥٢٥٤–طَبَقَاتُ أُمَّتِي خَمْسُ طَبَقَاتٍ كلُّ طَبَقَةٍ مِنْهَا أَرْبَعُونَ سَنَةً فَطَبَقَتِي وَطَبَقَةُ أَصْحَابِي أَهْلُ الْعِلْمِ والإِيمَانِ وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى الثَّمَانِينَ أَهْلُ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى العِشرِينَ وَمائَةٍ أَهْلُ التَّرَاحُمِ وَالتَّوَاصُلِ وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى السِّتِّينَ وَمائَةٍ أَهْلُ التقَاطُعِ وَالتَّدَابُرِ وَالَّذِينَ يَلُونهُمْ إِلَى المائَتَيْنِ أَهْلُ الهَرْجِ وَالحُرُوبِ.

5254. Ümmetim beş tabakaya ayrılmış olup her bir tabaka kırk senedir; benimle ashabımın bulunduğu tabaka ilim ve iman ehlidir; ondan sonra onları takip edenleri yaşadığı seksen yılına kadar iyilik ve takva ehli gelir; onları yüzyirmi yılma kadar birbirlerine merhamet edip birbirleriyle ilişkileri iyi sürdürenler takip eder; onlardan sonra yüzaltmış yılına kadar gelen insanlar birbirlerine sırt çevirip ilişkileri kesen insanlar gelir; onlardan sonra da ikiyüz yılına kadar fitne fesad ehli zuhur eder.[5254]

Yemekler

٥٢٥٥–طَعَامُ الاثْنَينِ كَافِي الثَّلاَثَةِ وَطَعَامُ الثَّلاَثَةِ كَافِي الأَرْبَعَة.صح

5255. İki kişilik yemek üç kişiye, üç kişilik yemek de dört kişiye yeter.[5255]

٥٢٥٦–طَعَامُ الوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ وَطَعَامْ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ وَطَعَامُ الأَرْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ.صح

5256. Bir kişilik yemek iki kişiye, iki kişilik yemek dört kişiye, dört kişilik yemek de sekiz kişiye yeter.[5256]

٥٢٥٧–طَعَامْ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ وَطَعَامُ الأَرْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ فَاجْتَمِعُوا عَلَيْهِ وَلاَ تَفَرَّقُوا.صح

5253 Deylemî, II, 440.
5254 İbni Asâkir, LXVII, 284; İbni Arrâk, II, 348; Gumârî, s. 67.
5255 Humeydi, II, 459; Nesâî, Kübrâ, IV, 178.
5256 Ahmed, III, 301; Nesâî, Kübrâ, IV, 178; İbni Hibbân, XII, 42.

5257. İki kişilik yemek dört kişiye, dört kişilik yemek sekiz kişiye yeter, birlikte yiyin, ayrı ayrı yemeyin.[5257]

٥٢٥٨–طَعَامُ السَّخِيِّ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّحِيحِ دَاءٌ.ح

5258. Cömert kişinin yemeği şifa, cimrinin yemeği ise hastalıktır.[5258]

٥٢٥٩–طَعَامُ الْمُؤمِنِينَ فِي زَمنِ الدَّجَالِ طَعَامُ المَلاَئِكَةِ التَّسْبِيحُ وَالتَّقْدِيسُ فَمَنْ كَانَ مَنْطِقُهُ يَوْمَئِذٍ التَّسْبِيحَ وَالتَّقْدِيسَ أَذْهَبَ اللهُ عَنْهُ الجُوعَ.صح

5259. Deccal zamanında müminlerin gıdası meleklerin gıdası olan tesbih ve takdisdir; o gün kimin konuşması tesbih ve takdis ise, Allah onun açlığını giderir.[5259]

٥٢٦٠–طَعَامُ أَوَّل يَوْمٍ حَقٌّ وَطَعَامُ يَوْمِ الثَّانِي سُنَّةٌ وَطَعَامُ يَوْمِ الثَّالِثِ سُمْعَةٌ وَمَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ اللهُ بِهِ.صح

5260. Düğünün ilk günü verilen yemek görev, ikinci günü sünnet, üçüncü günü ise gösteriştir; gösteriş yapanı Allah riyakar kılar.[5260]

٥٢٦١–طَعَامُ يَوْمٍ فِي الْعُرْسِ سُنَّةٌ وَطَعَامُ يَوْمَيْنِ فَضْلٌ وَطَعَامُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ رِيَاءٌ وَسُمْعَةٌ.صح

5261. Düğünün ilk günü verilen yemek sünnet, ikinci gün fazilet, üçüncü gün ise riya ve gösteriştir.[5261]

٥٢٦٢–طَعَامٌ بِطَعَامٍ وَإِنَاءٌ بِإِنَاءٍ.صح

5262. Yemek yemekle, kap kapla tazmin edilir.[5262]

٥٢٦٣–طَعَامٌ كَطَعَامِهَا وَإِنَاءٌ كَإِنَائِهَا.صح

5263. Yemeğini yemekle, kabını kapla tazmin et![5263]

5257 Taberânî, XII, 320; Heysemî, V, 21.
5258 Hatîb, Buhela, s. 44, 46.
5259 Hâkim, IV, 557; Nuaym b. Hammad, Fiten, II, 565.
5260 İbni Adî, III, 191; Taberânî, X, 164; Beyhakî, VII, 260.
5261 Taberânî, XI, 151; Heysemî, IV, 49.
5262 Ahmed, VI, 277; Beyhakî, VI, 96; Heysemî, IV, 321
5263 Ahmed, VI, 277; Beyhakî, VI, 96; Heysemî, IV, 321.

İlim Öğrenmek

٥٢٦٤–طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.صح

5264. İlim öğrenmek her müslümana farzdır.[5264]

٥٢٦٥–طَلَبُ العِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَوَاضِعُ الْعِلْمِ عِنْدَ غَيْرِ أَهْلِهِ كَمُقَلِّدِ الخَنَازِيرِ الجَوْهَرَ وَاللُّؤْلُؤَ وَالذَّهَبَ.ض

5265. İlim öğrenmek her müslümana farzdır; ilmi layık olmayana öğreten domuzun boynuna yakut, inci ve altın takan kimse gibidir.[5265]

٥٢٦٦–طَلَبُ العِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلى كُلِّ مُسْلِمٍ وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يُسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْبَحْرِ.صح

5266. İlmi öğrenmek her müslümana farzdır; ilim öğrenen için denizdeki balıklara varıncaya kadar herşey Allah'dan bağışlanma diler.[5266]

٥٢٦٧–طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ والله يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ.صح

5267. İlmi öğrenmek her müslümana farzdır; Allah darda kalanın imdadına koşulmasını sever. [5267]

٥٢٦٨–طَلَبُ العِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ الله مِنْ الصَّلاَةِ والصِّيَامِ وَالحَجِّ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ الله عَزَّ وَجَلَّ.ض

5268. İlim öğrenmek Allah katında nafile namazla oruçtan, hac ile cihaddan daha faziletlidir.[5268]

٥٢٦٩–طَلَبُ العِلْمِ سَاعَةً خَيْرٌ مِنَ قِيَامِ لَيْلَةٍ وَطَلَبُ الْعِلْمِ يَوْماً خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ ثَلاَثَةِ أَشْهُرٍ.

5264 İbni Adî, I,202;İbni Abdilber, Câmi, I, 7; Ebû Yalâ, V, 223.
5265 İbni Adî, VI, 71.
5266 İbni Adî, I, 202; İbni Abdilber, Câmi, I, 7; Ebû Yalâ, V, 223.
5267 Beyhakî, Şuab, II, 254.
5268 Deylemî, II, 438; Gumârî, s. 67.

5269. Bir saat ilim öğrenmek bir geceyi ibadetle geçirmekten, bir gün ilim öğrenmek de üç ay oruç tutmaktan daha hayırlıdır.[5269]

٥٢٧٠–طَلَبُ الحَقِّ غُرْبَةٌ.ض

5270. Hak peşinde olmak, yalnız kalmaktır.[5270]

Helali Aramak

٥٢٧١–طَلَبُ الحَلاَلِ فَرِيضَةٌ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ.ض

5271. Helali aramak, farzdan sonra farzdır.[5271]

٥٢٧٢–طَلَبُ الحَلاَلِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.

5272. Helali aramak her müslümana gereklidir.[5272]

٥٢٧٣–طَلَبُ الحَلاَلِ جِهَادٌ.ض

5273. Helali aramak cihaddır. [5273]

Talha

٥٢٧٤–طَلْحَةُ شَهِيدٌ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ.صح

5274 Talha, yeryüzünde dolaşan bir şehiddir.[5274]

٥٢٧٥–طَلْحَةُ مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ.صح

5275. Talha, adağını yerine getirenlerdendir.[5275]

٥٢٧٦–طَلْحَةُ والزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الجَنَّةِ.ح

5269 Deylemî, II, 441.
5270 Râfiî, IV, 146; Deylemî, II, 443; İbni Asâkir, XV, 238.
5271 Taberânî, X, 90; Zebîdî, I, 131; Müttekî, nr. 9203.
5272 Münzirî, II, 546; Heysemî, X, 291; Müttekî, nr. 9204.
5273 İbni Adî, VI, 263; Zebdi, I, 131; Müttekî, nr. 9205; Aclûnî, II, 162.
5274 Hâkim, III, 424; İbni Asâkir, XXVI, 87.
5275 Taberânî, XIX, 324; İbni Asâkir, XXV, 82.

5276. Talha ile Zübeyr cennette benim komşularımdır. [5276]

٥٢٧٧–طُلُوعُ الفَجْرِ أَمَانٌ لأُمَّتِي مِنْ طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا.ض

5277. Fecrin doğuşu, güneşin batıdan doğuşuna kadar ümmetim için bir emniyettir.[5277]

Temizlik

٥٢٧٨–طَهِّرُوا هذِهِ الأَجْسَادَ طَهَّرَكُمُ اللهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ عَبْدٌ يَبِيتُ طَاهِراً إِلاَّ بَاتَ مَعَهُ مَلَكٌ فِي شِعَارِهِ لاَيَنْقَلِبُ سَاعَةً مِنَ اللَّيْلِ إِلاَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِكَ فَإِنَّهُ بَاتَ طَاهِراً.ض

5278. Vücudlarınızı temizleyin ki Allah da sizi günahlarınızdan temizlesin; zira kul temiz bir şekilde uyumak için yatağına girdiğinde bir melek de kendisiyle birlikte geceler; gecenin herhangi bir saatinde sağına veya soluna döndüğünde melek onun için, *"Allahım kulunun günahlarını bağışla, o temiz olarak geceliyor!"* diye dua eder. [5278]

٥٢٧٩–طَهِّرُوا أَفْنِيَتَكُمْ فَإِنَّ الْيَهُودَ لاَتُطَهِّرُ أَفْنِيَتَهَا.ض

5279. Siz avlularınızı temizleyin, yahudiler avlularını temizlemezler.[5279]

٥٢٨٠–طُهُورُ إِنَاءِ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَغَ فِيهِ الكَلْبُ أَنْ يَغْسِلَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أُولاَهُنَّ بِالتُّرَابِ.صح

5280. Birinizin kabını köpeğin yalaması durumunda, ilki toprakla olmak üzere onun yedi defa yıkanması gerekir.[5280]

٥٢٨١–طُهُورُ إِنَاءِ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ يَغْسِلَهُ سَبْعاً الأُولَى بِالتُّرَابِ وَالْهِرُّ مِثْلُ ذلِكَ.صح

5276 Ebû Yalâ, I, 395; Hâkim, III, 409; İbni Adî, VII, 23.
5277 Deylemî, II, 458.
5278 Taberânî, XII, 446; Münzirî, I, 231; Heysemî, X, 128.
5279 Taberânî, Evsat, IV, 231; Heysemî, I, 286.
5280 Abdürrezzâk, I, 96; İbni Ebî Şeybe, I, 159; Ahmed, II, 427.

5281. Birinizin kabını köpeğin yalaması durumunda ilki toprakla olmak üzere onun yedi defa yıkanması gerekir; kedi için de aynı durum geçerlidir.[5281]

٥٢٨٢–طُهُورُ كُلِّ أَدِيمٍ دِبَاغُهُ.ح

5282. Bütün derilerin temizliği, tabaklanmasıyla olur.[5282]

٥٢٨٣–طُهُورُ الطَّعَامِ يَزِيدُ فِي الطَّعَامِ وَالدِّينِ والرِّزْقِ.ض

5283. Temiz yiyecek yiyeceği, dini ve rızkı arttırır.[5283]

٥٢٨٤–طَوَافُ سَبْعٍ لاَ لَغْوَ فِيهِ يَعْدِلُ عِتْقَ رَقَبَةٍ.ض

5284. Lüzumsuz konuşmadan yapılan tavaf, köle azadına denktir.[5284]

٥٢٨٥–طَوَافُكَ بِالْبَيْتِ وَسَعْيُكَ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ يَكْفِيكِ لِحَجِّكِ وَعُمْرَتِكِ.صح

5285. Beyti tavaf edip Safa ile Merve arasında sayetmek hac ve umre için yeterlidir.[5285]

Müjdeli Şeyler

٥٢٨٦–طُوبَى لِلشَّامِ لأَنَّ مَلاَئِكَةَ الرَّحْمن بَاسِطَةٌ أَجْنِحَتَهَا عَلَيْهِ.صح

5286. Rahman'ın melekleri tarfından üzerine kanatların yayıldığı Şam'a ne mutlu![5286]

٥٢٨٧–طُوبَى لِلشَّامِ إِنَّ الرَّحْمنَ لَبَاسِطٌ رَحْمَتَهُ عَلَيْهِ.صح

5287. Allah'ın rahmetinin üzerine yayıldığı Şam'a ne mutlu![5287]

5281 Hâkim, I, 264; Beyhakî, I, 264.
5282 Dârekutnî, I, 49; Beyhaki I, 21; İbni Asâkir, LV, 415.
5283 Müttekî, nr. 40764.
5284 Müttekî, nr. 11997.
5285 Şâfiî, I, 113.
5286 Ahmed, V, 184; İbni Hibbân, XVI, 293; Taberânî, V, 158.
5287 Ahmed, V, 184; Taberânî, V, 176; Heysemî, X, 60.

٥٢٨٨–طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ أُنَاسٌ صَالِحُونَ فِي أُنَاسٍ سُوءٍ كَثِيرٍ مَنْ يَعْصِيهِمْ أَكْثَرُ مِمَّنْ يُطِيعُهُمْ.

5288. Gariplere müjdeler olsun, onlar çok sayıdaki kötü insanlar arasında bulunan salih kimselerdir, onlara karşı gelenler itaat edenlerden daha fazladır.[5288]

٥٢٨٩–طُوبَى لِلْمُخْلِصِينَ أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الْهُدَى تَنْجَلِي عَنْهُمْ كُلُّ فِتْنَةٍ ظَلْمَاءَ.

5289. İhlaslı olanlara müjdeler olsun, onlar fitne karanlıkları içinde doğru yolu gösteren kandil gibidirler.[5289]

٥٢٩٠–طُوبَى لِلسَّابِقِينَ إِلَى ظِلِّ اللهِ الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سِئِلُوهُ بَذَلُوهُ وَالَّذِينَ يَحْكُمونَ لِلنَّاسِ بِحُكمِهِمْ لأَنْفُسِهِمْ.ح

5290. Allah'ın Arş'ının gölgesine önce varanlara müjdeler olsun, onlar kendilerine söylenen hak sözü kabul eden, birşey istendiğinde bolca dağıtan ve verdikleri hükmü insanlar için de verenlerdir.[5290]

٥٢٩١–طُوبَى لِلْعُلَمَاءِ طُوبَى لِلْعُبَّادِ وَيْلٌ لأَهْلِ الأَسْوَاقِ.ض

5291. İlim ve ibadet ehline ne mutlu, ticaret ehlinin ise vay haline![5291]

٥٢٩٢–طُوبَى لِعَيْشٍ بَعْدَ المَسِيحِ يُؤْذَنُ لِلسَّمَاءِ فِي الْقَطْرِ وَيُؤْذَنُ لِلأَرْضِ فِي النَّبَاتِ حَتَّى لَوْ بَذَرْتَ حَبَّكَ عَلَى الصَّفَا لَنَبَتَ وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ عَلَى الأَسَدِ فَلاَ يَضُرُّهُ وَيَطَأُ عَلَى الحَيَّةِ فَلاَ تَضُرُّهُ وَلاَ تَشَاحَّ وَلاَ تَحَاسُدَ وَلاَ تَبَاغُضَ.ح

5292. Ahir zamanda İsa indikten sonraki hayat ne güzel olur, o zaman yağmur yağdırması için göğe, bitki bitirmesi için yere izin verilir, düz taşa ekilen ekinler yeşerir, aslanlar insanlara zarar vermez, yılanlar

---

5288 Ahmed, II, 177;
5289 Ebû Nuaym, I, 16; Deylemî, II, 448.
5290 Müttekî, nr. 9327, 43118, 43287.
5291 Müttekî, nr. 29329.

onları sokmaz, insanlar arasında menfaat mücadelesi, karşılıklı kin ve hasedleşme olmaz.[5292]

٥٢٩٣–طُوبَى لِمَنْ أَدْرَكَنِي وَآمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ لَمْ يُدْرِكْنِي ثُمَّ آمَنَ بِي.ح

5293. Bana yetişip iman edene ne mutlu, bana yetişemeyip de iman edene de ne mutlu![5293]

٥٢٩٤–طُوبَى لَمَنْ أَكْثَرَ فِي الجِهَادِ فِي سَبِيلِ الله مِنْ ذِكْرِ الله فَإِنَّ لَهُ بِكُلِّ كَلِمَةٍ سَبْعِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ كُلّ حَسَنَةٍ مِنْهَا عَشَرَةُ أَضْعَافٍ مَعَ الَّذِي لَهُ عِنْدَ الله مِنَ المَزِيد وَالنَّفَقَةِ عَلَى قَدْرِ ذلِكَ.ض

5294. Allah yolunda cihad ederken onu çokça anan kimselere müjdeler olsun, söylediği her kelimeye karşılık kendisine yetmişbin sevap verilir; Allah'ın kendi katında vereceği lütufların yanında bu sevaplardan her birisi ona katlanır; mal harcamak da bu ölçüye göre mükafatlandırılır. [5294]

٥٢٩٥–طُوبَى لِمَنْ أَسْكَنَهُ الله تَعَالَى إِحْدَى الْعَرُوسَيْنِ عَسْقَلاَنَ أَوْ غَزَّةَ.ض

5295. Allah'ın seçkin yerleri olan Askalan ve Gazze'de yaşattığı kişilere ne mutlu![5295]

٥٢٩٦–طُوبَى لِمَنْ أَسْلَمَ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافاً.ض

5296. Müslüman olup da yeterli miktar geçim imkanına sahip olana ne mutlu! [5296]

٥٢٩٧–طُوبَى لِمَنْ بَاتَ حاجّاً وَأَصْبَحَ غَازِياً رَجُلٌ مَسْتُورٌ ذُو عِيَالٍ مُتَعَفِّفٌ قَانِعٌ بِالْيَسِيرِ مِنَ الدُّنْيَا يَدْخُلُ عَلَيْهِمْ ضَاحِكاً وَيَخْرُجُ عَنْهُمْ ضَاحِكاً فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ هُمْ الحَاجُّونَ الْغَازُونَ فِي سَبِيلِ الله عَزَّ وَجَلَّ.ض

5292 Deylemî, II, 450.
5293 Heysemî, X, 67; Müttekî, nr. 248.
5294 Taberânî, XX, 77; Heysemî, V, 282.
5295 Deylemî, II, 450.
5296 Müttekî, nr. 7098.

5297. Hac yapanlar gibi geceleyip cihada çıkanlar gibi sabahlayan kimselere müjdeler olsun; o kimseler fazla tanınmayan, çoluk çocuk sahibi, kendi halinde, aza kanaat eden kimselerdir; onlar ailelerine karşı güzel geçimli ve güleryüzlüdür, canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki böyle kimseler, Allah yolunda hac yapıp cihad edenlerle aynıdırlar.[5297]

٥٢٩٨–طُوبَى لِمَنْ تَرَكَ الجَهْلَ وَأَتَى بِالْفَضْلِ وَعَمِلَ بِالْعَدِلِ.ض

5298. Cahilliği bırakıp malının fazlasını veren ve adaletle iş gören kimselere müjdeler olsun![5298]

٥٢٩٩–طُوبَى لِمَنْ تَوَاضَعَ فِي غَيْرِ مَنْقَصَةٍ وَذَلَّ فِي نَفْسِهِ فِي غَيْرِ مَسْكَنَةٍ وَأَنْفَقَ مِنْ مَالٍ جَمَعَهُ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ وَخَالَطَ أَهْلَ الْفِقْهِ وَالحِكْمَةِ وَرَحِمَ أَهْلَ الذُّلِّ وَالمَسْكَنَةِ طُوبَى لِمَنْ ذَلَّ نَفْسَهُ وَطَابَ كَسْبُهُ وَحَسُنَتْ سَرِيرَتُهُ وَكَرُمَتْ عَلَانِيَتُهُ وَعَزَلَ عَنِ النَّاسِ شَرَّهُ طُوبَى لِمَنْ عَمِلَ بِعِلْمِهِ وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلِ مِنْ قَوْلِهِ.ح

5299. Zillete düşmeden tevazu gösteren, miskinliğe kapılmadan nefsine hükmeden, biriktirdiği malından isyan etmeden başkalarına veren, dinde anlayış ve hikmet sahibi kimselerle haşir neşir olan, zelil ve miskin kimselere merhamet edenlere müjdeler olsun; nefsine sahip olan, helal kazanan, iç dünyası güzel, görünüşüyle de iyilik ve asalet timsali olan, insanlara kötülük yapmaktan uzak duran kimselere de müjdeler olsun; ilmiyle amel eden, malının fazlasını veren, fuzuli sözlerden uzak duran kimselere de müjdeler olsun![5299]

٥٣٠٠–طُوبَى لِمَنْ رَزَقَهُ اللهُ الْكَفَافَ ثُمَّ صَبَرَ عَلَيْهِ.ض

5300. Allah'ın kendisine kıt kanaat geçineceği rızık verip de ona sabreden kimseye müjdeler olsun![5300]

5297 Deylemî, II, 444.

5298 Müttekî, nr. 43288.

5299 Taberânî, V, 71, Münzirî, III, 141; Heysemî, X, 229.

5300 Beyhakî, Şuab, VII, 125; Deylemî, II, 445.

٥٣٠١–طُوبَى لِمَنْ رآنِي وآمَنَ بِي مَرَّةً وَطُوبَى لِمَنْ لَمْ يَرَنِي وَآمَنَ بِي سَبْعَ مَرَّاتٍ. صح

5301. Beni görüp bana iman edene bir defa, beni görmediği halde bana iman edene yedi defa müjdeler olsun![5301]

٥٣٠٢–طُوبَى لِمَنْ رآنِي وَآمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَلَمْ يَرَنِي ثَلاَثَ مَرَّاتٍ. ح

5302. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni görmediği halde bana iman edene de ne mutlu![5302]

٥٣٠٣–طُوبَى لِمَنْ رَآنِي وَآمَنَ بِي ثُمَّ طُوبَى ثُمَّ طُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَلَمْ يَرَنِي.

5303. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni görmediği halde bana iman edene de ne mutlu![5303]

٥٣٠٤–طُوبَى لِمَنْ رآنِي وَآمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ رَأَى مَنْ رآنِي وَلِمَنْ رَأَى مَنْ رَأَى مَنْ رآنِي وَآمَنَ بِي طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآب. ح

5304. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni göreni görene ne mutlu, beni gören birini görüp de bana iman edene de ne mutlu, mutluluklar ve güzel yurtlar onların olsun![5304]

٥٣٠٥–طُوبَى لِمَنْ رَآنِي وَلِمَنْ رَأَى مَنْ رَآنِي وَلِمَنْ رَأَى مَنْ رَأَى مَنْ رآنِي. ح

5305. Beni görene, beni göreni görene ve beni göreni gören birini görene ne mutlu![5305]

٥٣٠٦–طُوبَى لِمَنْ شَغَلَهُ عَيْبُهُ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ قَوْلِهِ وَوَسِعَتْهُ السُّنَّةُ فَلَمْ يَعْدِلْ عَنْهَا إِلَى الْبِدْعَةِ. ح

5301 Ahmed, III, 155; Ebû Yala VI, 119; Heysemî, X, 67.
5302 Tayâlisî, s. 252.
5303 İbni Asâkir, LXVII, 21.
5304 Heysemî, X, 20.
5305 Abd b. Humeyd, s. 308; İbni Asâkir, VIIL, 566.

5306. Kendi kusurlarıyla uğraşıp başkalarının kusurlarını görmeyen, malının fazlasını veren, sözünün fazlasını içinde tutup söylemeyen, sünnetlerle amel edip bidatlara dalmayan kimselere müjdeler olsun![5306]

٥٣٠٧–طُوبَى لِمَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ.

5307. Ameli salih olup da ömrü uzun olana ne mutlu![5307]

٥٣٠٨–طُوبَى لِمَنْ مَلَكَ لِسَانَهُ وَوَسِعَهُ بَيْتُهُ وَبَكَى عَلَى خَطِيئَتِهِ.ح

5308. Diline hakim olup evinde oturan ve günahlarına ağlayan kişiye müjdeler olsun![5308]

٥٣٠٩–طُوبَى لِمَنْ هُدِيَ لِلإِسْلاَمِ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافاً وَقَنِعَ بِهِ.

5309. İslam'a hidayet olunan ve yeterli miktarda geçime sahip olup da ona kanaat eden kişiye ne mutlu![5309]

٥٣١٠–طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَاراً كَثِيراً.

5310. Amel sayfasında çokça istiğfar bulunan kimseye ne mutlu![5310]

٥٣١١–طُوبَى لِمَنْ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجَوْفُهُ مَحْشُوٌّ بِالْقُرْآنِ وَالْفَرَائِضِ وَالْعِلْمِ.ض

5311. Kıyamet günü okuduğu Kuran'lar, yerine getirdiği farzlar ve öğrendiği ilimlerle dirilen kimselere müjdeler olsun![5311]

٥٣١٢–طُوبَى شَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ مَسِيرَةَ مائَةَ عامٍ ثِيَابُ أَهْلِ الْجَنَّةِ تَخْرُجُ مِنْ أَكْمَامِهَا.صح

5312. Tuba, cennette yüz yıllık mesafesi olan bir ağaç olup cennetliklerin elbiseleri onun tomurcuklarından çıkar.[5312]

5306 Deylemî, II, 447.
5307 Ahmed, IV, 190; Ebû Nuaym, VI, 111.
5308 Taberânî, Evsat, III, 21; Deylemî, II, 447; Münzirî, III, 297; Heysemî, X, 299.
5309 Ahmed, VI, 19; Taberânî, XVIII, 305; Hâkim, I, 190.
5310 Nesâî, Kübrâ, VI, 118; Bezzâr, VIII, 433; Beyhakî, Şuab, I, 440.
5311 İbni Arrâk, I, 273; Müttekî, nr. 2298.
5312 Müttekî, nr. 39249.

٥٣١٣–طُوبَى شَجَرَةٌ غَرَسَهَا اللهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيهَا مِنْ رُوحِهِ تُنْبِتُ بِالحُلِيِّ وَالحُلَلِ وَإِنَّ أَغْصَانَهَا لَتُرَى مِنْ وَرَاءِ سُورِ الجَنَّةِ.

5313. Tuba, Allah'ın ruhundan üfürüp kendi eliyle diktiği bir ağaç olup süs eşyaları ve yiyecekler çıkarır, dalları da cennet duvarlarının ardından görünür.[5313]

٥٣١٤–طُوبَى شَجَرَةٌ فِي الجَنَّةِ غَرَسَهَا اللهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيهَا مِنْ رُوحِهِ وَإِنَّ أَغْصَانَهَا لَتُرَى مِنْ وَرَاءِ سُورِ الجَنَّةِ تُنْبِتُ بِالْحُلِيِّ وَالثِّمَارُ مُتَهَدِّلَةٌ عَلَى أَفْوَاهِهَا.ض

5314. Tuba, Allah'ın ruhundan üfürüp kendi eliyle cennette diktiği bir ağaç olup dalları cennet duvarlarının ardından görünürek süs eşyaları ve yiyecekler bitirir, o yiyecekler dallardan cennet halkının ağızlarına doğru sarkarlar.[5314]

٥٣١٥–طُوبَى شَجَرَةٌ فِي الجَنَّةِ لاَيَعْلَمُ طُولَهَا إلاَّ اللهُ فَيَسِيرُ الرَّاكِبُ تَحْتَ غُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِهَا سَبْعِينَ خَرِيفاً وَرَقُهَا الحُلَلُ يَقَعَ عَلَيْهَا الطَّيْرُ كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ.ض

5315. Tuba, uzunluğunu ancak Allah'ın bildiği cennette bir ağaç olup dallarından birinin altında bir süvari yetmiş yıl yol alır, yaprakları cennetin kıymetli elbiseleri olup dallarma deve boynu büyüklüğünde kuşlar konar.[5315]

٥٣١٦–طُولُ مُقَامِ أُمَّتِي فِي قُبُورِهِمْ تَمْحِيصٌ لِذُنُوبِهِمْ.ض

5316. Ümmetimin kabirlerinde bekletilmeleri, günahlarının temizlenmesine vesile olur.[5316]

٥٣١٧–طَلاَقُ الأَمَةِ تَطْلِيقَتَانِ وَعِدَّتُهَا حَيْضَتَانِ.

5317. Cariyenin talakı iki, iddeti de iki ay halidir.[5317]

5313 Aclûnî, II, 63.
5314 Müttekî, nr. 39252; Aclûnî, II, 63.
5315 Müttekî, nr. 39250.
5316 Müttekî, nr. 42521.
5317 Hâkim, II, 223; Beyhakî, VI, 369.

٥٣١٨–طِيبُ الرَّجُلِ مَاظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ وَطِيبُ النِّسَاءِ مَاظَهَر لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ.ح

5318. Erkeklerin kokusu hissedilip rengi olmayan, kadınların kokusu ise rengi olup kokusu hissedilmeyen olmalıdır.[5318]

٥٣١٩–طَيِّبُوا أَفْوَاهَكُمْ فَإِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طَرِيقُ الْقُرْآنِ.ض

5319. Ağızlarınızı temiz tutun, çünkü ağızlarınız Kuran yollarıdır.[5319]

٥٣٢٠–طَيِّبُوا أَفْوَاهَكُمْ بِالسِّوَاكِ فَإِنَّهَا طُرُقُ الْقُرْآنِ.

5320. Ağızlarınızı misvakla temizleyin, zira ağızlarınız Kuran yollarıdır.[5320]

٥٣٢١–طَيِّبُوا سَاحاتِكُمْ فَإِنَّ أَنْتَنَ السَّاحَاتِ سَاحَاتُ الْيَهُودِ.ح

5321. Meydanlarınızı temiz tutun, en pis meydanlar yahudilerin meydanlarıdır.[5321]

٥٣٢٢–طَيْرُ كُلِّ عَبْدٍ فِي عُنُقِهِ.ح

5322. Her kulun ameli boynuna asılıdır.[5322]

٥٣٢٣–طِينَةُ الْمُعْتِقِ مِنْ طِينَةِ الْمُعْتَقِ.ض

5323. Azad eden de edilen de aynı mayadandır.[5323]

٥٣٢٤–طَيُّ الثَّوْبِ رَاحَتُهُ.

5324. Elbiseyi dürüp toplamak şeytanı sevindirmektir.[5324]

٥٣٢٥–الطَّابِعُ مُعَلَّقٌ بِقَائِمَةِ الْعَرْشِ فَإِذَا انْتُهِكَتِ الْحُرْمَةُ وَعُمِلَ بِالْمَعَاصِي وَاجْتُرِىءَ عَلَى اللهِ بَعَثَ اللهُ الطَّابِعَ فَيَطْبَعُ عَلَى قَلْبِهِ فَلاَ يَعْقِلُ بَعْدَ ذٰلِكَ شَيْئاً.ض

5318 Beğavî, XII, 80; Heysemî, V, 158; Müttekî, nr. 17337.
5319 İbni Mülakkan, Münîr, II, 50.
5320 Beyhakî, Şuab, II, 382; Deylemî, II, 461.
5321 Müttekî, nr. 41499.
5322 Ahmed, III, 342; Heysemî, VII, 49.
5323 Deylemî, II, 455.
5324 Elbânî, Zaîf, nr. 3653.

5325. Mühür Arş'ın ayaklarında asılı durur, haramlar çiğnenip günahlar işlenerek Allah'a karşı cüretkar davranılınca Allah onu göndererek kişilerin kalplerini mühürler, artık ondan sonra o kişiler iyi şeyler düşünemez hale gelirler.[5325]

٥٣٢٦–الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ. صح

5326. Yiyip de şükreden, oruç tutup da sabreden gibidir.[5326]

٥٣٢٧–الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ. ح

5327. Yiyip de şükredene oruç tutup da sabreden kişinin ecri vardır.[5327]

Taun

٥٣٢٨–الطَّاعُونُ بَقِيَّةُ رِجْزٍ أَوْ عَذَابٍ أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلاَ تَخْرُجُوا مِنْهَا فِرَاراً مِنْهُ وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَلَسْتُمْ بِهَا فَلاَ تَهْبِطُوا عَلَيْهَا. صح

5328. Taun İsrail oğullarından bir gruba gönderilen pis bir hastalık ve bir azaptı; bulunduğunuz yerde o hastalık zuhur ederse oradan kaçıp çıkmayın, bir başka yerde zuhur ederse oraya da varmayın.[5328]

٥٣٢٩–الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ. صح

5329. Taundan ölmek, her müslüman için şehidliktir.[5329]

٥٣٣٠–الطَّاعُونُ كَانَ عَذَاباً يَبْعَثُهُ اللهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَإِنَّ اللهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ فَلَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونُ فَيَمْكُثُ فِي بَلَدِهِ صَابِراً مُحْتَسِباً يَعْلَمُ أَنَّهُ لاَيُصِيبُهُ إِلاَّ مَاكَتَبَ اللهُ لَهُ إِلاَّ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ.

5325 İbni Adî, III, 286; Beyhakî, Şuab, V, 444; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 775.
5326 Ahmed, IV, 343; Taberânî, VII, 100; Kudâî, I, 180.
5327 Ahmed, IV, 343; Bûsırî, II, 83.
5328 Elbânî, Sahîh, nr. 3945.
5329 Müslim, İmâre 166; Ahmed, II, 310; Münzirî, II, 335.

5330. Taun Allah'ın istediği kişilere gönderdiği bir azabtı, Allah onu müminlere rahmet kıldı; bir yerde taun çıkar da kişi onu sabır ve sebatla karşılayarak takdir-i ilahi dışmda bir şey olmayacağına inanırsa kendisine şehid ecri vardır.[5330]

٥٣٣١–الطَّاعُونُ غُدَّةٌ كَغُدَّةِ الْبَعِيرِ الْمُقِيمُ بِهَا كَالشَّهِيدِ وَالْفَارُّ مِنْهَا كَالْفَارِّ مِنَ الزَّحْفِ.ح

5331. Taun, deve vebası gibi bir hastalıktır; onun çıktığı yerde ölen şehid, oradan kaçan ise savaştan kaçan kişi gibidir.[5331]

٥٣٣٢–الطَّاعُونُ وَخْزُ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَهُوَ لَكُمْ شَهَادَةٌ.صح

5332. Taun, düşman cinlerin çarpması olup o sizin için şehidlik sebebidir.[5332]

٥٣٣٣–الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لأُمَّتِي وَوَخْزُ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الْجِنِّ غُدَّةٌ كَغُدَّةِ الإِبِلِ تَخْرُجُ فِي الآبَاطِ وَالْمَرَاقِّ مَنْ مَاتَ فِيهِ مَاتَ شَهِيداً وَمَنْ أَقَامَ فِيهِ كَانَ كَالْمُرَابِطِ فِي سَبِيلِ اللهِ وَمَنْ فَرَّ مِنْهُ كَانَ كَالْفَارِّ مِنَ الزَّحْفِ.

5333. Taun ümmetim için şehadet sebebi olup o düşman cinlerin çarpması sonucu ortaya çıkan deve vebası gibi bir hastalıktır; koltuk altında ve karnın yumuşak yerlerinde çıkar; onun çıktığı yerde ölen şehid, orada kalan Allah yolunda nöbet tutan, oradan kaçan ise savaştan kaçan gibidir.[5333]

٥٣٣٤–الطَّاعُونُ وَالْغَرَقُ وَالْبَطْنُ وَالْحَرَقُ وَالنُّفَسَاءُ شَهَادَةٌ لأُمَّتِي.صح

5334. Taun, boğulma, karın ağrısı, yangın ve doğum sebebiyle ölmek ümmetim için şehidliktir.[5334]

5330 Ahmed, VI, 64; İshâk b. Râhûye, III, 1016.
5331 Ahmed, VI, 145; Heysemî, II, 314.
5332 Ahmed, VI, 145; Heysemî, II, 314.
5333 İbni Adî, VII, 165; Taberânî, Evsat, V, 353.
5334 Taberânî, VIII, 48.

٥٣٣٥–الطَّاهِرُ النَّائِمُ كالصائمِ الْقَائمِ.ض

5335. Abdestli uyuyan, gündüz oruç tutup gece namaz kılan gibidir.[5335]

٥٣٣٦–الطَّبِيبُ الله وَلَعَلَّكَ تَرْفِقُ بِأَشْيَاءَ تَخْرِقُ بِهَا غَيْرَكَ.

5336. Başkalarının bulduğu ilaçlarla tedavi etseniz de gerçek tabip Allah'dır.[5336]

٥٣٣٧–الطُّرُقُ يُظْهِرُ بَعْضُهَا بَعْضاً.ض

5337. Yollar, birbirlerini gösterirler.[5337]

٥٣٣٨–الطَّعَامُ بِالطَّعَامِ مِثْلاً بِمِثْلٍ.صح

5338. Yiyecek yiyecekle, aynı miktarda olmak şartıyla değiştirilir.[5338]

٥٣٣٩–الطَّعْنُ وَالطَّاعُونُ وَالهَدْمُ وأَكْلُ السَّبُعِ وَالْغَرَقُ وَالحَرَقُ وَالْبَطْنُ وَذَاتُ الجَنْبِ شَهَادَةٌ.صح

5339. Yaralanma, taun, yıkık altında kalma, yırtıcı hayvanlara yem olma, suda boğulma, ateşte yanma, karın sancısma yakalanma ve zatü'l-cenb hastalığı sebebiyle ölmek şehidliktir.[5339]

٥٣٤٠–الطِّفْلُ لاَيُصَلَّى عَلَيْهِ وَلاَ يَرِثُ وَلاَ يُورَثُ حَتَّى يَسْتَهِلَّ.

5340. Çocuk doğunca ses çıkarmazsa namazı kılınmaz, kendisine varis olunmadığı gibi o da varis olamaz.[5340]

٥٣٤١–الطَّمَعُ يُذْهِبُ الْحِكْمَةَ مِنَ قُلُوبِ الْعُلَمَاءِ.ح

5341. Aşırı mal sevgisi, alimlerin kalbindeki hikmeti alır götürür.[5341]

5335 Deylemî, II, 463.
5336 İbni Adî, I, 235; Beyhakî, II, 406.
5337 İbni Adî, I, 235; Beyhakî, II, 406.
5338 Ahmed, VI, 400.
5339 Müttekî, nr. 11176.
5340 Nesâî, Cenâiz 54-55; Beyhakî, IV, 8; Müttekî, nr. 30383.
5341 Elbânî, Zaîf, nr. 4407.

٥٣٤٢–الطَّهَارَاتُ أَرْبَعٌ قَصُّ الشَّارِبِ وَحَلْقُ الْعَانَة وَتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ وَالسِّوَاكُ.ض

5342. Temizlik dört çeşittir, onlar da bıyıkları kısaltma, kasıkları temizleme, tırnak kesme ve misvak kullanmadır.[5342]

٥٣٤٣–الطُّهُورُ شَطْرُ الإيمَانُ وَالحَمْدُ لله تَمْلأُ المِيزَانَ وَسُبْحَانَ الله وَالحَمدُ لله تَمْلآن مَابَيْنَ السَّمَاءِوالأَرْضِ وَالصَّلاَةُ نُورٌ وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُوبِقُهَا.صح

5343. Temizlik imanın yarısıdır, elhamdülillah demek terazinin kefelerini, sübhanellah ve elhamdüllah demek de gökle yerin arasını doldurur, namaz nur, sadaka yol gösterici, sabır ışık, Kuran kişinin lehine veya aleyhine delildir; bütün insanlar sabahleyin evlerinden çıkar, ya kendilerini azaptan kurtarır ya da helak ederler.[5343]

٥٣٤٤–الطَّهُورُ ثَلاثاً ثَلاثاً وَاجِبَةٌ وَمَسْحُ الرَّأْسِ وَاحِدَةٌ.ض

5344. Organlar üçer defa yıkanır, baş ise bir defa meshedilir.[5344]

٥٣٤٥–الطَّوَافُ حَوْل الْبَيْتِ مِثْلُ الصَّلاَةِ إلاَّ أَنَّكُمْ تَتَكَلَّمُونَ فِيهِ فَمَنْ تَكَلَّمَ فَلاَ يَتَكَلَّمُ إلاَّ بِخَيْرٍ.ح

5345. Kabe'nin etrafında tavaf namaz gibi olmakla birlikte orada konuşulabilir, ancak konuşan hayır konuşsun.[5345]

٥٣٤٦–الطَّوَافُ بِالبَيْتِ صَلاَةٌ وَلَكِنَّ الله أَحَلَّ فِيهِ المَنْطِقَ فَمَنْ نَطَقَ فَلاَ يَنْطِقْ إلاَّ بِخَيْرٍ.ح

5346. Tavaf namaz gibi olmakla birlikte Allah Teala onda konuşmayı helal kıldı, konuşan da hayırdan başka bir şey konuşmasın.[5346]

5342 Deylemî, II, 462; Heysemî, V, 168.
5343 Ahmed, V, 342; Taberânî, III, 284.
5344 Deylemî, II, 462.
5345 Hâkim, I, 630; Beyhakî, V, 87; Ebû Yalâ, IV, 467.
5346 Taberânî, XI, 34; Hâkim, I, 630; Beyhakî, V, 85.

٥٣٤٧-الطَّوافُ صَلاَةٌ فَأَقِلُّوا فِيهِ الْكَلاَمَ. ح

5347. Tavaf namaz gibidir, orada az konuşun![5347]

٥٣٤٨-الطُّوفَانُ المَوْتُ. ح

5348. Tufan, ölümdür.[5348]

٥٣٤٩-الطَّلاَقُ بِيَدِ مَنْ أَخَذَ بِالسَّاقِ. ح

5349. Boşama yetkisi, kadına sahip olanındır.[5349]

Uğursuzluk

٥٣٥٠-الطَّيْرُ تَجْرِي بِقَدَرٍ.

5350. Uğursuzluk, kadere göre tecelli eder.[5350]

٥٣٥١-الطَّيْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرْفَعُ مَنَاقِيرَهَا وَتَضْرِبُ بِأَذْنَابِهَا بِهَا وَتَطْرَحُ مَافِي بُطُونِهَا وَلَيْسَ عِنْدَهَا طَلِبَةٌ فَاتَّقِهْ. صح

5351. Kendilerinden kimsenin alacağı olmadığı halde, kıyamet günü kuşlar gagalarını yukarı dikip kuyruklarını yere vurarak içindeki şeyleri dışarı atarlar, öyle bir günden sen de sakın![5351]

٥٣٥٢-الطِّيَرَةُ شِرْكٌ.

5352. Uğursuzluk şirktir.[5352]

٥٣٥٣-الطِّيَرَةُ فِي الدَّارِ وَالمَرْأَةُ وَالْفَرَسِ. صح

5353. Uğursuzluk evde, kadında ve attadır.[5353]

5347 Taberânî, XI, 40; Müttekî, nr. 12004; Aclûnî, II, 59.

5348 Müttekî, nr. 2896.

5349 Deylemî, II, 463; Bûsırî, II, 131.

5350 Heysemî, VII, 424.

5351 İbni Adî, VI, 138; Ukaylî, IV, 363; Beyhakî, X, 122.

5352 Ahmed, I, 440; Hâkim, I, 64; Beyhakî, Şuab, II, 61.

5353 Ahmed, VI, 240; Heysemî, V, 104; İnsanlar bu üç şeyde tarafından uğursuzluk olduğu vehmine kapılırlar demektir; yoksa onlarda uğursuzluk vardır demek değildir.

٥٣٥٤–ظَهْرُ الْمُؤْمِنُ حِمًى إلاَّ بِحَقِهِ.صح

5354. Müminin sırtı, hadler dışında korunmuştur.[5354]

Zulüm

٥٣٥٥–الظُّلْمُ ثَلاَثَةٌ فَظُلْمٌ لاَيَغْفِرُهُ الله وَظُلْمٌ يَغْفِرُهُ وَظُلْمٌ لاَيَتْرُكُهُ فَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لاَيَغْفِرُهُ الله فَالشِّرْكُ قَالَ الله إنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي يَغْفِرُهُ الله فَظُلْمُ الْعِبَادِ أَنْفُسَهُمْ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لاَيَتْرُكُهُ الله فَظُلْمُ العِبَادِ بَعْضُهُمْ بَعْضاً حَتَّى يَدِيرَ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ

5355. Zulüm üç türlüdür; bir zulüm vardır ki Allah onu bağışlamaz, bir zulüm vardır ki onu bağışlar, bir zülüm daha vardır ki onu asla ihmal etmez; Allah'ın affetmediği zulüm kendisine ortak koşulmasıdır; zira, *"Şüphesiz şirk büyük bir zulümdür"* buyurulmuştur; affedilebilecek zulüm kulların rablerine karşı olan görevlerini ihmal etmek suretiyle kendi kendilerine yapmış oldukları zulümdür, ihmal edilmeyen zulüm ise kulların biribirlerine yaptıkları zulümdür, Allah mazlum olanların hakkını zalimlerden mutlaka alır.[5355]

٥٣٥٦–الظَّلَمَةُ وَأَعْوَانُهُمْ فِي النَّارِ.ض

5356. Zalimler ve yardakçıları cehennemdedir.[5356]

٥٣٥٧–الظَّهْرُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُوناً وَلَبَنُ الدَّرِّ يُشْرَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُوناً وَعَلَى الَّذِي يَرْكَبُ وَيَشْرَبُ النَّفَقَةُ.صح

5357. Rehin olan hayvana binilip sütünden içilir, onun masrafı binen ve sütünü içene aittir.[5357]

5354 Taberânî, XVII, 180; Heysemî, VI, 253.

5355 Tayâlisî, s. 282; Ebû Nuaym, VI, 309; Ayet için bk. Lokmân (31), 13.

5356 Deylemî, II, 470.

5357 İbni Ebî Şeybe, V, 16; Ahmed, II, 472; İbnü'l-Cârûd, s. 167.

٥٣٥٨–عَائِدُ المَرِيضِ يَمْشِي فِي مَخْرَفَةِ الجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ.صح

5358. Hastayı ziyarete giden kişi dönünceye kadar cennet meyveleri arasında yürür. [5358]

٥٣٥٩–عَائِدُ المَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ وَمِنْ تَمَامِ عِيَادَةِ المَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَهُ عَلَى وَجْهِهِ أَوْ عَلَى يَدِهِ فَيَسْأَلَهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامُ تَحِيَّتِكُمْ بَيْنَكُمُ المُصَافَحَةُ.ض

5359. Hasta ziyareti yapan kişi rahmete dalar, onun yanma oturunca kendisini rahmet kaplar; iyi bir ziyaret hastanın yüzüne veya eline elin konularak hal hatırının sorulmasıdır, iyi bir selamlaşma da musafaha etmekle olur.[5359]

٥٣٦٠–عَائِشَةُ زَوْجَتِي فِي الجَنَّةِ.ض

5360. Aişe, cennette benim eşimdir.[5360]

٥٣٦١–عَاتِبُوا الخَيْلَ فَإِنَّهَا تُعْتِبُ.ض

5361. Atları eğitin, zira onlar eğitilirler.[5361]

٥٣٦٢–عَادَى اللهَ مَنْ عَادَى عَلِيّاً.ض

5362. Ali'ye düşman olana Allah da düşman olur.[5362]

٥٣٦٣–عَادِيُّ الأَرْضَ للهِ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ لَكُمْ مِنْ بَعْدِي فَمَنْ أَحْيَا شَيْئاً مِنْ مَوَاتِ الأَرْضِ فَلَهُ رَقَبَتُهَا.ض

5363. Sahibi olmayan araziler Allah ve resulünün, benden sonra da sizindir; ölü arazilerin kullanım hakkı ise onu ihya edene aittir.[5363]

5358 Tayâlisî, s. 132; Ahmed, V, 283.
5359 Ahmed, V, 268; Taberânî, VIII, 211; Heysemî, II, 297.
5360 İbni Sad, VIII, 66; İbni Ebî Şeybe, VI, 389.
5361 Taberânî, VIII, 112; Heysemî, V, 262.
5362 İbni Hacer, İsâbe, II, 448.
5363 Beyhakî, IV, 143.

٥٣٦٤–عَارِيَّةٌ مُؤَدَّاةٌ.صح

5364. Ödünç alınan şey, sahibine geri verilir.[5364]

Aşure

٥٣٦٥–عَاشُورَاءُ عِيدُ نَبِيٍ كَانَ قَبْلَكُمْ فَصُومُوهُ أَنْتُمْ.ح

5365. Aşure sizden önceki peygamberlerin bayramıdır, o gün oruç tutun.[5365]

٥٣٦٦–عَاشُورَاءُ يَوْمُ التَّاسِعِ.ض

5366. Aşure, ayın dokuzuncu günüdür.[5366]

٥٣٦٧–عَاشُورَاءُ يَوْمُ العَاشِرِ.صح

5367. Aşure, ayın onuncu günüdür.[5367]

Çeşitli Hadisler

٥٣٦٨–عَاقِبُوا أَرِقَّاءَكُمْ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ.

5368. Kölelerinizi akılları ölçüsünde cezalandırın.[5368]

٥٣٦٩–عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ.ض

5369. İlminden faydalanılan alim, kendini ibadete vermiş bin abidden daha hayırlıdır.[5369]

٥٣٧٠–عَامَّةُ أَهْلِ النَّارِ النِّسَاءُ.صح

5370. Cehennem halkının çoğu kadınlardır.[5370]

5364 Dârekutnî, III, 38; Hâkim, II, 54; Beyhakî, VI, 88.
5365 Deylemî, V, 530; Heysemî, III, 428.
5366 İbni Adî, I, 316; Ebû Nuaym, IX, 322.
5367 Deylemî, III, 90.
5368 Deylemî, III, 14; İbni Asâkir, XXXVII, 175.
5369 Deylemî, III, 41.
5370 Nesâî, Kübrâ, V, 399; Taberânî, XVIII, 115.

٥٣٧١–عَامَّةُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ.صح

5371. Kabir azabının çoğu idrardandır.[5371]

Allah'ın Kulları

٥٣٧٢–عِبَادَ اللهِ لَتُسَوُّنَّ صُفُوفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ.صح

5372. Ey Allah'ın kulları, ya saflarınızı doğru tutarsınız, ya da Allah kalplerinizi birbirinden ayırır.[5372]

٥٣٧٣–عِبَادَ اللهِ وَضَعَ اللهُ الحَرَجَ إلاَّ امْرَأً اقْتَرَضَ امْرَأً ظُلْماً فَذَاكَ يُحْرِجُ وَيُهْلِكُ عِبَادَ اللهِ تَدَاوَوْا فَإِنَّ اللهَ تَعَالَى لَمْ يَضَعْ دَاءً إلاَّ وَضَعَ لَهُ دَوَاءً إلاَّ دَاءً وَاحِداً الهَرَمَ.صح

5373. Ey Allah'ın kulları, Allah haksız yere başkasının onuruna dokunma dışında bu ümmetten azabı kaldırmıştır, ey Allah'ın kulları tedavi olun, zira Allah ihtiyarlık dışında her hastalığın ilacını da yaratmıştır.[5373]

٥٣٧٤–عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلاَمٍ عَاشِرُ عَشَرَةٍ فِي الجَنَّةِ.صح

5374. Abdullah İbni Selam cennetle müjdelenen on kişinin onuncusudur.[5374]

٥٣٧٥–عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ مِنْ وَفْدِ الرَّحْمنِ وَعمَّارٌ مِنَ السَّابِقِينَ وَالمِقْدَادُ مِنَ المُجْتَهِدِينَ.صح

5375. Abdullah İbni Ömer Allah'ın elçi kullarından, Ammar İbni Yasir ilk müslümanlardan, Mikdad İbni Esved kendini ibadete verenlerdendir.[5375]

5371 Abd b. Humeyd, s. 215; Hâkim, I, 293; Taberânî, XI, 79.
5372 Ahmed, IV, 271; İbni Hibbân, V, 549.
5373 Ahmed, IV, 278; Tahâvî, II, 238; İbni Huzeyme, IV, 237.
5374 Ahmed, V, 242; Hâkim, I, 177; Taberânî, XX, 119.
5375 Ramehurmuzi, Emsal, s. 150.

٥٣٧٦–عَبْدٌ أَطَاعَ اللهَ وأَطَاعَ مَوَالِيَهُ أَدْخَلَهُ اللهُ الجَنَّةَ قَبْلَ مَوَالِيهِ بِسَبْعِينَ خَرِيفاً . فَيَقُولُ السَّيِّدُ : رَبِّ هَذَا كَانَ عَبْدِي فِي الدُّنْيَا قَالَ جَازَيْتُهُ بِعَمَلِهِ وَجَازَيْتُكَ بِعَمَلِكَ.ح

5376. Allah'a ve efendilerine itaat eden köleyi Allah Teala efendilerinden yetmiş yıl önce cennete koyar; efendisi, *"Ey rabbim, o dünyada benim kölemdi!"* diye sorunca Allah Teala, *"Ona amelinin sana da amelinin karşılığını verdim"* diye cevap verir.[5376]

٥٣٧٧–عِتْقُ النَّسَمَةِ أَنْ تَنْفَرِدَ بِعِتْقِهَا وفَكُّ الرَّقَبَةِ أَنْ تُعِينَ فِي عِتْقِهَا.ض

5377. Köle azadı onu tek başına azad etmek, köleyi kölelik zincirinden kurtarmak ise onun azad edilmesine yardımcı olmaktır.[5377]

Osman

٥٣٧٨–عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَوَلِيِّي فِي الآخِرَةِ.ض

5378. Osman İbni Affan dünya ve ahirette benim dostumdur.[5378]

٥٣٧٩–عُثْمَانُ فِي الجَنَّةِ.صح

5379. Osman cennettedir.[5379]

٥٣٨٠–عُثْمَانُ حيِيٌّ تَسْتَحِي منْهُ المَلاَئِكَةُ.ض

5380. Osman meleklerin bile kendisinden utandığı haya sahibi biridir.[5380]

٥٣٨١–عُثْمَانُ أَحْيَا أُمَّتِي وَأَكْرَمُهَا.ض

5381. Osman, ümmetimin en hayalısı ve en cömerdidir. [5381]

5376 Taberânî, XII, 176; Hatîb, XIV, 229; Heysemî, IV, 239.
5377 Beyhakî, X, 272.
5378 Ebû Yalâ, IV, 44; Hâkim, III, 104; İbni Asâkir, XXXIX, 100.
5379 İbni Asâkir, XXXIX, 107.
5380 İbni Asâkir, XXXIX, 92.
5381 Ebû Nuaym, I, 56.

Hayret Edilecek Şeyler

٥٣٨٢-عَجَباً لأَمْرِ المُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذلِكَ لأَحَدٍ إلا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ وَكَانَ خَيْراً لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ فَكَانَ خَيْراً لَهُ.

5382. Müminin haline şaşılır, zira onun her işi hayırdır; bu durum yalnız mümin için geçerlidir, ona bir nimet verildiğinde o şükreder, bu kendisi için bir hayır olur, başına bir musibet geldiğinde ona da sabreder, bu da onun için hayır olur.[5382]

٥٣٨٣-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ قَوْمٍ يُقَادُونَ إِلَى الجَنَّةِ فِي السَّلاَسِلِ.صح

5383. Zincirlerle cennete sevkolunan bir topluluğa rabbimiz hayret eder.[5383]

٥٣٨٤-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ اللهِ فَانْهَزَمَ أَصْحَابُهُ فَعَلِمَ مَاعَلَيْهِ فَرَجَعَ حَتَّى أُهْرِيقَ دَمُهُ فَيَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَلاَئِكَتِهِ انْظُرُوا إِلى عَبْدِي رَجَ رَغْبَةً فِيمَا عِنْدِي وَشَفَقَةً مِمَّا عِنْدِي حَتَّى أُهْرِيقَ دَمُهُ.ح

5384. Allah Teala, kendi yolunda savaşarak arkadaşları bozguna uğrayıp kaçarken, sorumluluğunu bilip düşmana karşı hücuma geçen ve sonunda şehid düşen kişiden hoşnud olur ve meleklerine, *"Kuluma bakın, vereceğim mükafata olan rağbeti azabıma karşı olan korkusu sebebiyle yeniden hücuma geçip şehid oldu!"* buyurur.[5384]

٥٣٨٥-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ ذَبْحِكُمُ الضَّأْنَ فِي يَوْمِ عِيدِكُمْ.ض

5385. Bayram günlerinde koyun kesmenizden Allah hoşnud olur.[5385]

٥٣٨٦-عَجِبْتُ مِنْ قَوْمٍ مِنْ أُمَّتِي يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ كَالمُلُوكِ عَلَى الأَسِرَّةِ.صح

5382 Ahmed, IV, 333; İbni Hibbân, VII, 155.
5383 Ahmed, II, 302; İbni Hibbân, I, 343.
5384 Beyhakî, IX, 46.
5385 Beyhakî, Şuab, V, 482.

5386. Ümmetimden bir topluluğun tahtlarına kurulmuş hükümdarlar gibi gemilere binip deniz yolculuğuna çıkmalarına hayret ettim.[5386]

٥٣٨٧–عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ إِنَّ اللهَ تَعَالَى لَمْ يَقْضِ لَهُ قَضَاءً إِلاَّ كَانَ خَيْراً لَهُ. ح

5387. Müminin durumuna hayret ederim, Allah'ın ona takdir ettiği şeyler onun için hep hayır olur.[5387]

٥٣٨٨–عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وَجَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ وَلَوْ يَعْلَمُ مَالَهُ فِي السُّقْمِ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ سَقِيماً حَتَّى يَلْقَى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ.

5388. Hastalıktan dolayı sızlanan mümine hayret ederim, eğer o hastalıktaki mükafatı bilseydi ölüp Allah'a kavuşuncaya kadar hasta kalmak isterdi. [5388]

٥٣٨٩–عَجِبْتُ لِلْمَلَكَيْنِ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ نَزَلاَ إِلَى الأَرْضِ يَلْتَمِسَانِ عَبْداً فِي مُصَلاهُ فَلَمْ يَجِدَاهُ ثُمَّ عَرَجَا إِلَى رَبِّهِمَا فَقَالاَ يَارَبُّ كُنَّا نَكْتُبُ لِعَبْدِكَ الْمُؤْمِنِ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مِنَ الْعَمَلِ كَذَا وَكَذَا فَوَجَدْنَاهُ قَدْ حَبَسْتَهُ فِي حِبَالِكَ فَلَمْ نَكْتُبْ لَهُ شَيْئاً فَقَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ اكْتُبَا لِعَبْدِي عَمَلَهُ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ ولا تَنْقُصَا مِنْ عَمَلِهِ شَيْئاً عَلَى أَجْرِهِ مَاحَبَسْتُ وَلَهُ أَجْرُ مَاكَانَ يَعْمَلُ.

5389. Meleklerden iki meleğin haline hayret ettim, onlar yeryüzüne inerek bir kulu seccadesinde arar, sonra rablerinin huzuruna çıkarak, *"Yarabbi falan mümin kulun için her gün ve gece şu kadar amel sevabını yazardık, şimdi ise ona verdiğin hastalık sebebiyle bir şey yazamıyoruz!"* derler; Allah Teala onlara, *"Kulumun daha önce gece gündüz işlediği amellerini yazmaya devam edin, sevaplarından bir şey eksiltmeyin, hasta olduğu sürece mükafatı bana aittir, daha önce yaptığı amellerin mükafatı da geçerlidir!"* buyurur.[5389]

5386 Taberânî, XXV, 131.
5387 Ahmed, III, 117.
5388 Tayâlisî, s. 46; Taberânî, Evsat, III, 14; Bezzâr, V, 167; Heysemî, II, 304.
5389 Suyûtî, Sağîr, nr. 5389.

٥٣٩٠-عَجِبْتُ لِلْمُسْلِمِ إِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ احْتَسَبَ وَصَبَرَ وَإِذَا أَصَابَهُ خَيْرٌ حَمِدَ اللهَ وَشَكَرَ إِنَّ الْمُسْلِمَ يُؤْجَرُ فِي كُلِّ شَيءٍ حَتَّى فِي اللُّقْمَةِ يَرْفَعُهَا إِلَى فِيهِ.صح

5390. Müslümanın haline hayret ederim, o başına bir musibet geldiğinde sabrederek onun mükafatını Allah'dan bekler, bir nimet geldiğinde ise ona şükrederek hamdeder; müslüman ağzına götürdüğü lokmaya varıncaya kadar herşeyden mükafat alır.[5390]

٥٣٩١-عَجِبْتُ لأَقْوَامٍ يُسَاقُونَ إِلَى الجَنَّةِ فِي السَّلاَسِلِ وَهُمْ كَارِهُونَ.ح

5391. Zincirlere bağlanmış halde zorla cennete götürülen kişilere hayret ettim.[5391]

٥٣٩٢-عَجِبْتُ لِصَبْرِ أَخِي يُوسُفَ وَكَرَمِهِ واللهُ يَغْفِرُ لَهُ حَيْثُ أُرْسِلَ إِلَيْهِ لِيَسْتَفْتِيَ فِي الرُّؤْيَا وَلَوْ كُنْتُ أَنَا لَمْ أَفْعَلَ حَتَّى أَخْرُجَ وَعَجِبْتُ لِصَبْرِهِ وَكَرَمِهِ واللهُ يَغْفِرُ لَهُ أُتِيَ لِيخْرَجَ فَلَمْ يَخْرجْ حَتَّى أَخْبَرَهُمْ بِعُذْرِهِ وَلَوْ كُنْتُ أَنَا لَبَادَرْتُ الْبَابَ وَلَوْلاَ الْكَلِمَةُ لَمَا لَبِثَ فِي السِّجْنِ حَيْثُ يَبْتَغِي الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللهِ عزَّ وَجَلَّ.ض

5392. Kardeşim Yusuf'un sabır ve asaletine şaşırıyorum; Allah onu bağışlasın, kral gördüğü rüyayı yorumlatmak için kendisine haber gönderdiğinde onun yerinde ben olsaydım beni zindandan çıkarmadıkça onun rüyasını yorumlamazdım; yine onun sabır ve asaletine hayret ederim ki, onun yerinde ben olsaydım kendisine çıkması için haber gönderildiğinde onun gibi mazeret ileri sürmez hemen kapıya koşardım; eğer o kurtuluşu Allah'dan değil de başkalarından istemeseydi zindanda bir süre daha kalmazdı.[5392]

٥٣٩٣-عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالمَوْتُ يَطْلُبُهُ وَعَجِبْت لِغَافِلٍ وَلَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ وَعَجِبْتُ لِضَاحِكٍ مِلْءَ فِيهِ وَلاَ يَدْرِي أَرُضِيَ عَنْهُ أَمْ سخِطَ.ح

5390 Abd b. Humeyd, s. 78; Beyhakî, Şuab, IV, 116; Ziyâ, III, 222.

5391 Ebû Nuaym, VIII, 307; Deylemî, III, 37.

5392 Taberânî, XI, 249; Heysemî, VII, 40; Deylemî, III, 39.

5393. Ölüm kendisini kovaladığı halde dünya peşinden koşan, kendisinden gafil olunmadığı halde gaflete dalan, Allah'ın kendisinden razı olup olmadığını bilmediği halde kahkahayla gülene şaşarım![5393]

٥٣٩٤-عَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي المَمَالِيكَ بِمَالِهِ ثُمَّ يَعْتِقُهُمْ كَيْفَ لاَيَشْتَرِي الأَحْرَارَ بِمَعْرُوفِهِ فَهُوَ أَعْظَمُ ثَوَاباً. ح

5394. Köleleri para verip satın alarak hürriyetine kavuşturduğu halde, hür olan insanları iyiliklerle kazanamayan insanların haline şaşarım, halbuki o, daha sevaptır.[5394]

٥٣٩٥-عَجِبْتُ وَلَيْسَ بِالْعَجَبِ وَعَجِبْتُ وَهُوَ الْعَجَبُ الْعَجِيبُ الْعَجِيبُ عَجِبْتُ وَلَيْسَ بِالْعَجَبِ إِنِّي بُعِثْتُ إِلَيْكُمْ رَجُلاً مِنْكُمْ فَآمَنَ بِي مَنْ آمَنَ بِي مِنْكُمْ وَصَدَّقَنِي مَنْ صَدَّقَنِي مِنْكُمْ فَإِنَّهُ الْعَجَبُ وَما هُوَ بِالْعَجَبِ وَلَكِنِّي عَجِبْتُ وَهُوَ الْعَجَبُ الْعَجِيبُ الْعَجِيبُ لِمَنْ لَمْ يَرَنِي وَصَدَّقَ بِي. صح

5395. Şaşılacak bir şey olmamasına rağmen bir şeye şaşırıyorum; bir başka şeye daha şaşırıyorum ki, asıl şaşılacak olan şey budur; şaşılacak bir şey olmamasına rağmen şaştığım şey sizden biriyken benim sizlere peygamber olarak gönderilip bazılarının bana inanıp beni tasdik etmesidir; şaşılacak bir şey olmamasına rağmen bu duruma şaşırıyorum; bir diğer şeye de şaşırıyorum ki asıl şaşılacak olan şey de budur; o da beni görmedikleri halde bazı insanların bana iman etmesidir.[5395]

٥٣٩٦-عَجَّ حَجَرٌ إِلَى اللهِ تَعَالَى فَقَالَ إِلهِي وَسَيِّدِي عَبَدْتُكَ كَذَا وَكَذَا سَنَةً ثُمَّ جَعَلْتَنِي فِي أُسِّ كَنِيفٍ فَقَالَ أَوَ مَاتَرْضَى أَنْ عَدَلْتُ بِكَ عَنْ مَجَالِسِ الْقُضَاةِ. صح

5396. Bir taş Allah Teala'ya sızlanarak, *"Allahım efendim, sana şu kadar sene kullukta bulundum, sonra da beni bir tuvaletin temeline koydun!"* diye yakındı; Allah Teala da ona, *"Seni kötü bir hakimin meclisinden uzaklaştırdığıma razı değil misin?"* diye cevap verdi.[5396]

5393 Beyhakî, Şuab, XIII, 157.
5394 Suyûtî, Sağîr, nr. 5394.
5395 Suyûtî, Sağîr, nr. 5395.
5396 Elbânî, Zaîf, IV, 3687.

٥٣٩٧-عَجِّلُوا الإِفْطَارَ وَأَخِّرُوا السُّحُورَ.صح

5397. İftarı erken açın, sahuru geç yapın. [5397]

٥٣٩٨-عَجِّلُوا الخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لاَيَدْرِي مَايَعْرِضُ لَهُ مِنْ مَرَضٍ أَوْ حَاجَةٍ.ح

5398. Mekke'ye gitmekte acele edin; zira kişi hastalık veya ihtiyaç hallerinden başına ne geleceğini bilemez.[5398]

٥٣٩٩- عَجِّلُوا الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ المَغْرِبِ ليرفعهما مع العمل.ض

5399. Diğer amellerle birlikte göğe yükseltilmesi için akşamdan sonraki iki rekatı kılmakta acele edin![5399]

٥٤٠٠-عَجِّلُوا الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ المَغْرِبِ فَإِنَّهُمَا تُرْفَعَانِ مَعَ المَكْتُوبَةِ.ح

5400. Akşamdan sonraki iki rekatı kılmakta acele edin; zira o iki rekat farz namazla birlikte göğe yükseltilir.[5400]

٥٤٠١-عَجِّلُوا صَلاَةَ النهَارِ فِي يَوْمِ غَيْمٍ وَأَخِّرُوا المَغْرِبَ.ح

5401. Bulutlu günlerde gündüz namazlarını erken, akşam namazlarını geç kılın.[5401]

٥٤٠٢-عُدْ مَنْ لاَيَعُودُكَ وَأَهْدِ لِمَنْ لاَيُهْدِي لَكَ.

5402. Seni ziyaret etmeyeni sen ziyaret et; sana hediye vermeyene sen hediye ver![5402]

٥٤٠٣-عُدَّ الآيَ فِي الفَرِيضَةِ وَالتَّطَوُّعِ.ض

5403. Farz ve nafile namazlarda okuduğun ayetleri say![5403]

5397 Taberânî, XXV, 163; Heysemî, III, 155.
5398 Beyhakî, IV, 340.
5399 Beyhakî, Şuab, III, 121; Deylemî, III, 11.
5400 İbnü'l-Esîr, Usûl, VI, 35.
5401 İbni Ebî Şeybe, II, 46; Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 78.
5402 Buhârî, Kebîr, I, 409; Beyhakî, Şuab, VI, 260.
5403 Hatîb, III, 355.

٥٤٠٤–عِدَةُ الْمُؤْمِنِ دَيْنٌ وَعِدَةُ الْمُؤْمِنِ كَالأَخْذِ بِالْيَدِ.ض

5404. Müminin verdiği söz borçtur, söz vermesi anlaşma yapma gibidir.[5404]

٥٤٠٥–عَدَدُ درجِ الجَنَّةِ عَدَدُ آيِ الْقُرْآنِ فَمَنْ دَخَلَ الجَنَّةَ مِنْ أَهْلِ الْقُرْآنِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ دَرَجَةٌ.ح

5405. Cennetin dereceleri Kuran ayetleri sayısınca olup oraya giren Kuran ehlinin üzerinde hiçbir derece yoktur.[5405]

٥٤٠٦–عَدَدُ آنِيَةِ الحَوْضِ كَعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ.ح

5406. Havzın kaplarının sayısı, gökteki yıldızlar kadardır.[5406]

٥٤٠٧–عُدِلَ صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ بِسَنَتَيْنِ سَنَةٍ مُقْبِلَةٍ وَسَنَةٍ مُتَأَخِّرَةٍ.صح

5407. Arefe günü orucu geçmiş ve gelecek iki senelik oruca denktir.[5407]

Kabir Azabı

٥٤٠٨–عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ.صح

5408. Kabir azabı haktır.[5408]

٥٤٠٩–عَذَابُ الْقَبْرِ مِنْ أَثَرِ الْبَوْلِ فَمَنْ أَصَابَهُ بَوْلٌ فَلْيَغْسِلْهُ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ مَاءً فَلْيَمْسَحْهُ بِتُرَابٍ طَيِّبٍ.ح

5409. Kabir azabı idrar yüzündendir; üstüne idrar dokunan onu yıkasın, su bulamayan da üzerine temiz toprak sürtsün.[5409]

5404 Deylemî, III, 347.
5405 Beyhakî, Şuab, II, 347; Deylemî, II, 58.
5406 Kayserani, Tezkira, II, 511.
5407 İbni Mülakkan, Münîr, V, 747.
5408 Tayâlisî, s. 200; Hatîb, V, 64.
5409 Taberânî, XXV, 37; Heysemî, I, 209.

٥٤١٠–عَذَابُ هذِهِ الأُمَّةِ جُعِلَ بِأَيْدِيهَا فِي دُنْيَاهَا.صح

5410. Bu ümmetin dünyadaki azabı, kendi elleri sebebiyle kılındı.[5410]

٥٤١١–عَذَابُ أُمَّتِي فِي دُنْيَاهَا.صح

5411.Ümmetimin azabı dünyadayken verilir.[5411]

٥٤١٢–عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهِ عُذِّبَ فِيهِ.صح

5412. Kabir azabı haktır, ona inanmayan kabirde azab görür.[5412]

٥٤١٣–عُرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ زِيَادَةٌ فِي عَقْلِهِ فِي كِبَرِهِ.صح

5413. Çocuğun küçükken yaramaz olması, büyüdüğünde aklının çok olacağına işarettir.[5413]

٥٤١٤–عُرَى الإِسْلاَمِ وَقَوَاعِدُ الدِّينِ ثَلاَثَةٌ عَلَيْهِنَّ أُسِّسَ الإِسْلاَمَ مَنْ تَرَكَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ فَهُوَ بِهَا كَافِرٌحَلاَلُ الدَّمِ شَهَادَةُ أَنْ لاَإِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَالصَّلاَةُ المَكْتُوبَةُ وَصَوْمُ رَمَضَانَ.ح

5414. İslam'ın ilkeleriyle dinin direkleri üç olup İslam onlar üzerine bina edilmiştir; onlardan birini terk eden kafir olduğundan kanı helal olur; onlar kelime-i şehadet, farz namazlar ve ramazan orucudur.[5414]

٥٤١٥–عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الأَقْلاَمِ.صح

5415. Öyle bir yere çıkarıldım ki, orada kalemlerin seslerini işittim.[5415]

٥٤١٦–عَرْشٌ كَعَرْشِ مُوسَى.ض

5416. Mesciddeki gölgeliğim, Musa'nın gölgeliği gibidir.[5416]

5410 Hâkim, IV, 283.
5411 Hâkim, I, 114; Taberânî, Evsat, VII, 163; Heysemî, VII, 224.
5412 Hatîb, V, 64.
5413 Hakîm, II, 346.
5414 Ebû Yalâ, IV, 236; Heysemî, I, 48.
5415 Taberânî, XXII, 326; İbni Hibbân, XVI, 419.
5416 Beyhakî, II, 439.

٥٤١٧–عَرَضَ عَلَيَّ رَبِّي لِيَجْعَلَ لِي بَطْحَاءَ مَكَّةَ ذَهَباً فَقُلْتُ لاَ يَارَبِّ وَلَكِنِّي أَشْبَعُ يَوْماً وَأَجُوعُ يَوْماً فَإِذَا جُعْتُ تَضَرَّعْتُ إِلَيْكَ وَذَكَرْتُكَ وَإِذَا شَبِعْتُ حَمِدْتُكَ وَشَكَرْتُكَ. ح

5417. Rabbim bana Mekke'nin çakıllarını altın yapmayı teklif etti; ben, *"Hayır ya rabbi, birgün tok birgün aç kalayım, aç kaldığımda sana yalvarıp seni anayım, tok olduğumda da sana hamdedip şükredeyim!"* dedim.[5417]

٥٤١٨–عُرِضَ عَلَيَّ أَوَّلُ ثَلاَثَةٍ يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ وَأَوَّلُ ثَلاَثَةٍ يَدْخُلُونَ النَّارَ فَأَمَّا أَوَّلُ ثَلاَثَةٍ يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ فَالشهِيدُ وَمَمْلُوكٌ أَحْسَنَ عِبَادةِ رَبِّهِ وَنَصَحَ لِسَيِّدِهِ وَعَفِيفٌ مُتَعَفِّفٌ وَأَمَّا أَوَّلُ ثَلاَثَةٍ يَدْخُلُونَ النَّارَفَأَمِيرٌ مُسَلَّطٌ وَذُو ثَرْوَةٍ مِنْ مَالٍ لاَيُؤَدِّي حَقَّ اللهِ فِي مَالِهِ وَفَقِيرٌ فَخُورٌ. ح

5418. Bana cennete girecek ilk üç kişiyle, cehenneme girecek ilk üç kişi gösterildi, cennete ilk olarak girecek kişiler şehid, rabbine ve efendisine karşı görevlerini yerine getiren köle ile harama bakmayıp insanlardan dilenmeyen kimseler; cehenneme girecek ilk üç kişi ise zalim idareci, Allah'ın hakkını vermeyen servet sahibi, kibirli ve övünen fakirdir.[5418]

٥٤١٩–عُرِضَتْ عَلَيَّ الجَنَّةُ وَالنَّارُ آنِفاً فِي عُرْضِ هذَا الحَائِطِ فَلَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ فِي الخَيْرِ وَالشَّرِّ وَلَوْ تَعْلَمُونَ مَاأَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيراً. صح

5419. Bana biraz önce şu duvarın kenarında cennet ve cehennem gösterildi; hayrı ve şerri bugünkü kadar hiç görmedim, eğer benim bildiğimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.[5419]

٥٤٢٠–عُرِضَتْ عَلَيَّ أُمَّتِي بِأَعْمَالِهَا حَسَنِهَا وَسَيِّئِهَا فَرَأَيْتُ فِي مَحَاسِنِ أَعْمَالِهَا إِمَاطَةَ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَرَأَيْتُ فِي سَيِّءِ أَعْمَالِهَا النُّخَاعَةَ فِي المَسْجِدِ لَمْ تُدْفَنْ.

5420. Ümmetimin iyi kötü bütün amelleri bana gösterildi; onların iyi amelleri arasında insanları rahatsız eden şeylerin yoldan kaldırıp atılma-

---

5417 Ahmed, V, 254; Beyhakî, Şuab, II, 172.

5418 Ahmed, II, 425; Hâkim, I, 544; Beyhakî, IV, 82.

5419 Ahmed, III, 162; Nesâî, Kübrâ, VI, 338; Ebû Yalâ, VI, 286.

sını, kötü ameller arasında da mescidlerde temizlenmeyen toz toprağm bulunmasını gördüm.[5420]

٥٤٢١–عُرِضَتْ عَلَيَّ أُجُورُ أُمَّتِي حَتَّى الْقَذَاةُ يُخْرِجُهَا الرَّجُلُ مِن المَسْجِدِ وَعُرِضَتْ عَلَيَّ ذُنُوبُ أُمَّتِي فَلَمْ أَرَ ذَنْباً أَعْظَمَ مِنْ سُورَةٍ مِنَ الْقُرآنِ أَوْ آيَةٍ أُوتِيهَا رَجُلٌ ثُمَّ نَسِيَهَا.ض

5421. Kişinin mesciddeki çöpü dışarı atmasına kadar ümmetimin yaptığı bütün amellerin sevapları bana arzolundu; ümmetimin bana arz olunan günahları içinde de kişinin Kuran'dan bir sure veya bir ayet ezberleyip de onu unutmasından daha büyük bir günah görmedim.[5421]

٥٤٢٢–عُرِضَتْ عَلَيَّ أُمَّتِي البَارِحَةَ لَدَى هذِهِ الحُجْرَةِ حَتَّى لأَنَا أَعْرَفُ بِالرَّجُلِ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدِكُمْ بِصَاحِبِهِ صُوِّرُوا لِي فِي الطِّين.صح

5422. Ümmetim geceleyin bana odanın yanında çamurdan suretler halinde gösterildi; öyle ki ben onları birinizin arkadaşını tanıdığından daha fazla tanırım.[5422]

٥٤٢٣–عَرَفَ الحَقَّ لأَهْلِهِ.صح

5423. Hakkı ehline vermek gerekir.[5423]

٥٤٢٤–عَرَفْتُ جَعْفَراً فِي رُفْقَةٍ مِنَ المَلاَئِكَةِ يُبَشِّرُونَ أَهْلَ بَيْتِهِ بِالمَطَرِ.ض

5424. Cafer'i meleklerle birlikte ev halkını yağmurla müjdelerken gördüm.[5424]

٥٤٢٥–عَرَفَةُ كُلُّهَا مَوْقِفٌ وَارْتَفِعُوا عَنْ بَطْنِ عُرَنَةَ مُزْدَلِفَةُ كُلُّهَا مَوْقِفٌ وَارْتَفِعُوا عَنْ بَطْنِ مُحَسِّرٍ وَمِنًى كُلُّهَا مَنْحَرٌ.ح

5420 Ahmed, V, 178; İbni Huzeyme, II, 276; Ebû Avane, I, 339; İbni Hibbân, IV, 518.
5421 İbni Huzeyme, II, 271; Beyhakî, II, 440.
5422 Ahmed, III, 435; Taberânî, I, 286; Hâkim, IV, 284; Heysemî, X, 199.
5423 İbni Adî, V, 243.
5424 İbni Adî, V, 243.

5425. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ama Urene vadisinden yukarı çıkın; Müzdelife'nin de her yeri vakfe yeridir, orada da Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Mina'nın da her yeri kurban kesme yeridir.[5425]

٥٤٢٦–عَرَفَةُ الْيَوْمُ الَّذِي يُعَرِّفُ فِيهِ النَّاسُ.ض

5426. Arefe, insanların birbirleriyle tanıştıkları gündür.[5426]

٥٤٢٧–عَرِيشاً كَعَرِيشِ مُوسَى ثُمَامٌ وَخُشَيْبَاتٌ وَالأَمْرُ أَعْجَلُ مِنْ ذلِكَ.ض

5427. Benim mescidimin gölgeliği Musa'nın gölgeliği gibi olsun; onun için biraz otla biraz tahta yeterlidir, zira ömür daha iyisini yapmaya değmeyecek kadar kısadır.[5427]

٥٤٢٨–عَزْمَةٌ عَلَى أُمَّتِي أَنْ لاَيَتَكَلمُوا فِي القَدَرِ.

5428. Ümmetimin kader konusunda konuşmamasını isterdim.[5428]

٥٤٢٩–عَزْمَةٌ عَلَى أُمَّتِي أَنْ لاَيَتَكَلَّمُوا فِي الْقَدَرِ وَلاَ يَتَكَلَّمُ فِي القَدَرِ إلا شِرَارُ أُمَّتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ.ض

5429. Ümmetimin kader konusunda konuşmamasını isterdim; zira kader konusunda ümmetimin ahir zamanda ancak kötüleri konuşur.[5429]

٥٤٣٠–عَزِيزٌ عَلَى اللهِ تَعَالَى أَنْ يَأْخُذَ كَرِيمَتَيْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ ثُمَّ يُدْخِلَهُ النَّارَ.ح

5430. Kulunun gözlerini alıp da sonra onu cehenneme atmak Allah'a zor gelir.[5430]

٥٤٣١–عَسَى رَجُلٌ يُحَدِّثُ بِمَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَهْلِهِ أَوْ عَسَى امْرَأَةٌ تُحَدِّثُ بِمَا يَكُونُ بَيْنَهَا وَبَيْنَ زَوْجِهَا فَلاَ تَفْعَلُوا فَإِنَّ مَثَلَ ذلِكَ مَثَلُ شَيْطَانٍ لَقِيَ شَيْطَانَةً فِي ظَهْرِ الطَّرِيقِ فَغَشِيَهَا وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ.ح

5425 Taberânî, XI, 119.
5426 Dârekutnî, II, 223; Beyhakî, V, 176; İbni Asâkir, XXXVI, 294.
5427 Deylemî, III, 52.
5428 Hatîb, II, 189.
5429 İbni Adî, IV, 312.
5430 Ahmed, VI, 365; Taberânî, XXIV, 343; Râfiî, I, 269; Heysemî, II, 308.

5431. Bazen erkeğin eşiyle, kadının da kocasıyla olan ilişkisini başkalarına anlattığı durumlar olur; ama sizler böyle şeyler yapmayın; böyle bir şey yol üstünde dişi şeytan bulup da insanlarm gözü önünde onunla ilişkiye giren şeytanın yaptığı işe benzer.[5431]

٥٤٣٢–عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ قَصُّ الشَّارِبِ وَإِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ وَالسِّوَاكُ وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ وَقَصُّ الأَظْفَارِ وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ وَنَتْف الإِبْطِ وَحَلْقُ الْعَانَةِ وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ.صح

5432. On şey yaratılış gereğidir; onlar bıyıkları kısaltıp sakalı uzatmak, misvak kullanıp burna su çekmek, tırnakları kesip parmak aralarını yıkamak, koltuk altı temizliği yapıp kasık traşıyla birlikte suyla temizlenmektir.[5432]

٥٤٣٣–عَشْرُ خِصَالٍ عَمِلَهَا قَوْمُ لُوطٍ بِهَا أُهْلِكُوا وَتَزِيدُهَا أُمَّتِي بِخَلَّةٍ إِتْيَانُ الرِّجَالِ بَعْضِهِمْ بَعْضاً وَرَمْيُهُمْ بِالْجَلاَهِقِ وَالْخَذْفِ وَلَعِبُهُمْ بِالْحَمَامِ وَضَرْبُ الدُّفُوفِ وَشُرْبُ الْخُمُورِ وَقَصُّ اللِّحْيَةِ وَطُولُ الشَّارِبِ وَالصَّفِيرُ وَالتَّصْفِيقُ وَلِبَاسُ الحَرِيرِ وَتَزِيدُهَا أُمَّتِي بِخَلَّةٍ إِتْيَانُ النِّسَاءِ بَعْضِهِنَّ بَعْضاً.

5433. Lut kavmi on şeyi yaptığı için helak oldu, ümmetim onlardan başka birşey daha yapacaktır; livata yapmak, sapan ve parmak aralarıyla taş atmak, güvercinle oynamak, def çalmak, içki içmek, sakal traş etmek, bıyıkları uzatmak, ıslık çalmak, el çırpmak, ipek giymek, ümmetim onlara bir şey daha ekleyecek ki o da lezbiyenliktir.[5433]

٥٤٣٤–عَشَرَةٌ في الجَنَّةِ النَّبِيُّ فِي الجَنَّةِ وَأَبُو بَكْرٍ فِي الجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُبْنُ العَوَّام فِي الجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ مَالِكٍ فِي الجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الجَنَّةِ.صح

5434. On kişi cennettedir; peygamber cennette, Ebu Bekir cennette, Ömer cennette, Osman cennette, Ali cennette, Talha cennette, Zübeyr

---

5431 Taberânî, XXIV, 162; Heysemî, IV, 294.

5432 Ahmed, VI, 137; İshâk, II, 79; İbni Huzeyme, I, 47.

5433 İbni Asâkir, L, 322; Livata, homoseksüellik demektir.

İbni Avvam cennette, Sad İbni Malik cennette, Abdurrahman İbni Avf cennette ve Said İbni Zeyd cennettedir.[5434]

٥٤٣٥–عَشَرَةُ أَبْيَاتٍ بِالْحِجَازِ أَبْقَى مِنْ عِشْرِينَ بَيْتاً بِالشَّامِ.ض

5435. Hicaz'daki on ev, Şam'daki yirmi evden daha kalıcıdır.[5435]

٥٤٣٦–عِصَابَتَانِ مِنْ أُمَّتِي أَحْرَزَهُمَا اللهُ مِنَ النَّارِ عِصَابَةٌ تَغْزُو الْهِنْدَ وَعِصَابَةٌ تَكُونُ مَعَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ.صح

5436. Ümmetimden iki grup insanı, Hind'e gazveye çıkanlarla, Meryem oğlu İsa ile birlikte olanları Allah Teala cehennemden korur.[5436]

٥٤٣٧–عِظَمُ الأَجْرِ عِنْدَ عُظْمِ الْمُصِيبَةِ وَإِذَا أَحَبَّ اللهُ قَوْماً ابْتَلاَهُمْ.ض

5437. Büyük mükafatlar büyük musibetlerle elde edilir, Allah bir topluluğu sevince onlara bela verir.[5437]

٥٤٣٨–عَفْوُ اللهِ أَكْبَرُ مِنْ ذُنُوبِكَ.ض

5438. Allah'ın affı, kulun günahından büyüktür.[5438]

٥٤٣٩–عَفْوُ الْمَمْلُوكِ أَبْقَى لِلْمُلْكِ.

5439. Bir idareci ne kadar çok affederse, idaresi o kadar uzun ömürlü olur.[5439]

٥٤٤٠–عَفَوْتُ لَكُمْ عَنْ صَدَقَةِ الْجَبْهَةِ وَالْكُسْعَةِ وَالنَّخَةِ.ض

5440. Sizi at, eşek, öküz gibi işlerde kullanılan hayvanların zekatını vermekten muaf tuttum.[5440]

5434 Ahmed, I, 188; Ziyâ, III, 288.
5435 Taberânî, XIX, 395; Heysemî, X, 104.
5436 Ahmed, V, 278; Beyhakî, IX, 176.
5437 Müttekî, nr. 6638.
5438 Heysemî, X, 200; Müttekî, nr. 10214; Aclûnî, II, 79.
5439 Müttekî, nr. 14788.
5440 Beyhakî, IV, 118.

٥٤٤١–عِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ.

5441. Siz iffetli olun ki, kadınlarınız da iffetli olsun![5441]

٥٤٤٢–عِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَبِرُّوا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَمَنِ اعْتَذَرَ إِلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ مِنْ شَيْءٍ بَلَغَهُ عَنْهُ فَلَمْ يَقْبَلْ عُذْرَهُ لَمْ يَرِدْ عَلَيَّ الحَوْضَ.ض

5442. Siz iffetli olun ki kadınlarınız da iffetli olsun; siz babalarınıza karşı iyi davranın ki, evlatlarınız da size iyi davransın, biriniz din kardeşine yaptığı kötülükten dolayı ondan özür diler o kişi de onun özrünü kabul etmezse Kevser havuzuma gelemez!.[5442]

٥٤٤٣–عِفُّوا عَنْ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَبِرُّوا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَمَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ مُتَنَصِّلاً فَلْيَقْبَلْ ذٰلِكَ مِنْهُ مُحِقّاً كَانَ أَوْ مُبْطِلاً فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ لَمْ يَرِدْ عَلَيَّ الحَوْضَ.صح

5443. Siz iffetli olun ki kadınlarınız da iffetli olsun; ana babanıza iyi davranın ki çocuklarınız da size iyi davransın; haklı olsun veya olmasın din kardeşinin mazeretini kabul etmeyen cennette havuzumun başına gelemez.[5443]

٥٤٤٤–عَقْرُ دَارِ الإِسْلاَمِ بِالشَّامِ.ح

5444. Bir zaman gelir, İslam'ın en güvenilir bölgesi Şam olur.[5444]

٥٤٤٥–عَقْلُ شِبْهِ الْعَمْدِ مُغَلَّظٌ مِثْلُ عَقْلِ الْعَمْدِ وَلاَ يُقْتَلُ صَاحِبُهُ.

5445. Kasıtlı öldürmeye benzeyen öldürmenin diyeti, kasıtlı öldürmenin diyeti gibidir ve o durumda katil kısasla öldürülmez.[5445]

٥٤٤٦–عَقْلُ الْمَرْأَةِ مِثْلُ عَقْلِ الرَّجُلِ حَتَّى يَبْلُغَ الثُّلُثَ مِنْ دِيَتِهِ.ض

5441 İbni Adî, I, 330.
5442 Taberânî, Evsat, VI, 241; Heysemî, VIII, 81.
5443 Hâkim, IV, 170; Münzirî, III, 321.
5444 Taberânî, VII, 53; Heysemî, X, 60.
5445 Ahmed, II, 183; Dârekutnî, III, 95; Beyhakî, VIII, 70; Deylemî, III, 4.

5446. Kadının diyeti, tam diyetin üçte birine varıncaya kadar erkeğin diyeti gibidir.[5446]

٥٤٤٧–عَقْلُ أَهْلِ الذمَّةِ نِصْفُ عَقْلِ الْمُسْلِمِينَ.ض

5447. Müslüman olmayan azınlıkların diyeti, müslümanların diyetinin yarısı kadardır.[5447]

٥٤٤٨–عُقُوبَةُ هذِهِ الأُمَّةِ بِالسَّيْفِ.

5448. Bu ümmetin cezası, kılıçtır.[5448]

٥٤٤٩–عَلاَمَةُ أَبْدَالِ أُمَّتِي أَنَّهُمْ لاَيَلْعَنُونَ شَيْئاً أَبَداً.ض

5449. Bu ümmetin salihlerinin alameti, hiçbir şeye lanet etmemeleridir.[5449]

٥٤٥٠–عَلاَمَةُ حُبِّ اللهِ تَعَالَى حُبُّ ذِكْرِ اللهِ وَعَلاَمَةُ بُغْضِ اللهِ بُغْضُ ذِكْرِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ.ح

5450. Allah'ın kulunu sevmesinin işareti kulun zikri sevmesi, kuluna buğzetmesinin işareti de kulun zikri sevmemesidir.[5450]

٥٤٥١–عَلَى الخَمْسِينَ جُمُعَةٌ.ض

5451. Elli kişiye cuma gerekir.[5451]

٥٤٥٢–عَلَى الرُّكْنِ الْيَمَانِي مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهِ مُنْذُ خَلَقَ اللهُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ فَإِذَا مَرَرْتُمْ بِهِ فَقُولُوا رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٍ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ فَإِنَّهُ يَقُولُ آمِينَ آمِينَ.ض

5446 Abdürrezzâk, IX, 396; Dârekutnî, III, 91.
5447 Ahmed, II,.183; Dârekutnî, III, 171; Müttekî, nr. 40056.
5448 İbni Kâni, II, 275; Hatîb, I, 317; Heysemî, VII, 225.
5449 İbni Ebi'd-Dünyâ, Evliyâ, s. 28.
5450 Beyhakî, Şuab, I, 367; İbni Adî, III, 185; Deylemî, III, 54.
5451 Dârekutnî, II, 4.

5452. Allah Teala göklerle yeri yarattığı zamandan itibaren Rükn-i Yemani üzerinde bir melek vardır; oraya geldiğiniz vakit, *"Allahım bize dünya ve ahirette iyilik ver, bizi cehennem azabından koru!"* deyin; o melek de size *"Amin!"* desin.[5452]

٥٤٥٣–عَلَى النِّسَاءِ مَاعَلَى الرِّجَالِ إلاَّ الجُمُعَةَ وَالجَنَائِزَ وَالْجِهَادَ.صح

5453. Cuma, cenaze ve cihad dışında erkeklere ne gerekiyorsa kadınlara da onlar gerekir.[5453]

لَى الوَالِي خَمْسُ خُصَالٍ جَمْعُ الفَيْءِ مِنْ حَقِّهِ وَوَضْعُهُ فِي حَقِّهِ وَأَنْ يَسْتَعِينَ عَلَى أُمُورِهِمْ بِخَيْرِ مَنْ يَعْلَمُ وَلاَ يُجَمِّرَهُمْ فَيُهْلِكَهُمْ وَلاَ يُؤَخِّرَ أَمْرَ يَوْمٍ لِغَدٍ.ض

5454. İdarecinin beş görevi vardır; onlar vergi toplayıp gerekli yerlere harcamak, işlerinde ehil insanlarla istişare yapmak, helak olmamaları için ordudaki askerlerin izinlerine mani olmayıp bugünün işini yarına koymamaktır.[5454]

٥٤٥٥–عَلَى الْيَدِ مَاأَخَذَتْ حَتَّى تُؤَدِّيَهُ.صح

5455. Kişi, ödünç aldığı malı ödeyinceye kadar ondan sorumludur.[5455]

٥٤٥٦–عَلَى أَنْقَابِ المَدِينَةِ مَلاَئِكَةٌ لاَيَدْخُلُهَا الطَّاعُونُ وَلاَ الدَّجَّالُ.صح

5456. Medine yollarında melekler bulunduğundan oraya taun ve Deccal giremez.[5456]

٥٤٥٧–عَلَى أَهْلِ كُلِّ بَيْتٍ أَنْ يَذْبَحُوا شَاةً فِي كُلِّ رَجَبٍ وَفِي كُلِّ أَضْحَى شَاةً.ض

5457. Her ailenin receb ayında bir koyun, kurban bayramında da bir koyun kesmesi gerekir.[5457]

5452 Beyhakî, Şuab, III, 453; Hatîb, XII, 226.
5453 Müttekî, nr. 21106.
5454 Ukaylî, I, 190; Zehebî, Mîzân, II, 147.
5455 Ahmed, V, 8; Hâkim, II, 55.
5456 Ahmed, II, 237.
5457 Taberânî, XX, 311; Heysemî, IV, 18.

٥٤٥٨–عَلَى ذِرْوَةِ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانٌ فَامْتَهِنُوهُنَّ بِالرُّكُوبِ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ اللهُ تَعَالَى.صح

5458. Her devenin üstünde bir şeytan olduğundan onu binmeye alıştırın; gerçekte size binmeyi lutfeden Allah'dır.[5458]

٥٤٥٩–عَلَى ظَهْرِ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانٌ فَإِذَا رَكِبْتُمُوهَا فَسَمُّوا اللهَ ثُمَّ لاَتُقَصِّرُوا عَنْ حَاجَاتِكُمْ.صح

5459. Her devenin üstünde bir şeytan olduğundan ona binerken Allah'ın adını anın; ardından ihtiyaçlarınızı karşılamaya gitmekten de geri kalmayın.[5459]

٥٤٦٠–عَلَى كُلِّ بَطْنٍ عَقُولَةٌ.

5460. Her aşiretin payına düşen diyeti ödemesi gerekir.[5460]

٥٤٦١–عَلَى كُلِّ سُلاَمَى مِنَ ابْنِ آدَمَ فِي يَوْمٍ صَدَقَةٌ وَيَجْزِي عَنْ ذٰلِكَ كُلِّهِ رَكْعَتَا الضُّحَى.صح

5461. İnsanoğlunun her bir eklemi için sadaka verilmesi gerekir; kuşluk vaktinde kılınan iki rekat namaz onun yerine geçer.[5461]

٥٤٦٢–عَلَى كُلِ مُحْتَلِمٍ رَوَاحُ الجُمُعَةِ وَعَلَى كُلِّ مَنْ رَاحَ الجُمُعَةَ الْغُسْلُ.صح

5462. Büluğ çağına ulaşan herkesin cumaya gitmesi, cumaya giden herkesin de gusletmesi gerekir.[5462]

٥٤٦٣–عَلَى كُلِّ رَجُلٍ مُسْلِمٍ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ غُسْلُ يَوْمٍ وَهُوَ يَوْمُ الجُمُعَةِ.صح

5463. Her müslüman kişinin yedi günde bir defa yıkanması gerekir; o gün de cuma günüdür.[5463]

5458 Hâkim, I, 612.
5459 Ahmed, III, 494; İbni Hibbân, VI, 411; Heysemî, X, 131.
5460 Ahmed, III, 321; Beyhakî, VIII, 107; Ebû Yalâ, IV, 160.
5461 Beyhakî, X, 94; Müttekî, nr. 21495.
5462 Ebû Nuaym, VIII, 322; Beyhakî, III, 172.
5463 Ahmed, III, 304; İbni Hibbân, IV, 21; Zeylâî, I, 86.

٥٤٦٤–عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَيَعْمَلُ بِيَدِهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَيُعِينُ ذَا الحَاجَةِ المَلْهُوفَ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَيَأْمُرُ بِالخَيْرِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَيُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ.صح

5464. Her müslümanın sadaka vermesi gerekir; verecek birşey bulamayan çalışıp kendine faydalı olduğu gibi başkasına da tasaddukta bulunsun, onu yapamayan zor durumda olan ihtiyaç sahibine yardım etsin, onu yapamayan hayırla emretsin, onu da yapamayan en azından başkasma kötülük etmesin, bu da onun için bir sadakadır.[5464]

٥٤٦٥–عَلَى مِثْلِ جَعْفَرٍ فَلْتَبْكِ الْبَاكِيَةُ.ح

5465. Ağlayacak olanlar, Cafer gibilere ağlasınlar![5465]

٥٤٦٦–عَلاَمَ يَقْتُلُ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ مَايُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ.صح

5466. Kişi din kardeşini neden öldürür? Onda hoşuna giden birşey gördüğünde ona hayırlı olması için dua etsin![5466]

٥٤٦٧–عَلاَمَ تَدْغَرْنَ أَوْلاَدَكُنَّ بِهذَا الْعِلاَقِ عَلَيْكُنَّ بِهذَا الْعُودِ الهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ مِنْ سَبْعَةِ أَدْوَاءٍ مِنْهَا ذَاتُ الجَنْبِ وَيُسْعَطُ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ وَيُلَدُّ بِهِ مِنْ ذَاتِ الجَنْبِ.

5467. Neden çocuklarınızın boğazına parmaklarınızı sokarak bademcik iltihabını gidermeye çalışıyorsunuz? O hastalığı tedavi etmek için içinde yedi türlü şifa olan ud-i hindiyi kullanın; o boğaz iltihabı için burna çekilip zatülcenb için de suyla hastaya içirilir.[5467]

5464 Ahmed, IV, 395; Nesâî, Kübrâ, II, 35; Bezzâr, VIII, 102.
5465 İbni Sad, VIII, 282.
5466 Nesâî, Kübrâ, IV, 381; Taberânî, VI, 79; Beyhakî, Şuab, VII, 527.
5467 Ahmed, VI, 356; İbni Hibbân, XIII, 433; Tahâvî, Meânî, IV, 324.

٥٤٦٨–عَلِّقُوا السَّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ أَهْلُ الْبَيْتِ.ض

5468. Kamçıyı ev halkının görebileceği bir yere asın![5468]

٥٤٦٩–عَلِّقُوا السَّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ أَهْلُ الْبَيْتِ فَإِنَّهُ أَدَبٌ لَهُمْ.ض

5469. Kamçıyı evdekilerin görebileceği yere asın; zira o, onları terbiye eder.[5469]

٥٤٧٠–عِلْمٌ لاَيُقَالُ بِهِ كَكَنْزٍ لاَيُنْفَقُ مِنْهُ.ض

5470. Başkalarına öğretilmeyen veya uygulanmayan ilim, harcanmayan hazine gibidir.[5470]

٥٤٧١–عِلْمٌ لاَيَنْفَعُ كَكَنْزٍ لاَيُنْفَقُ مِنْهُ.ض

5471. Fayda vermeyen ilim, harcanmayan hazine gibidir.[5471]

٥٤٧٢–عَلَمُ الإِسْلاَمِ الصَّلاَةُ فَمَنْ فَرَّغَ لَهَا قَلْبَهُ وَحَافَظَ عَلَيْهَا بِحَدِّهَا وَوَقْتِهَا وَسُنَنِهَا فَهُوَ مُؤْمِنٌ.ض

5472. İslam'ın sembolü namazdır; namaz kılarken kalbini başka düşüncelerden arındıran, onu farzlarına, vakitlerine ve sünnetlerine dikkat ederek kılan kişi, gerçek mümindir.[5472]

٥٤٧٣–عِلْمُ الْبَاطِنِ سِرٌّ مِنْ أَسْرَارِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَحُكْمٌ مِنْ حُكْمِ اللهِ يَقْذِفُهُ فِي قُلُوبِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ.ض

5473. İlm-i ledün Allah'ın sırlarından bir sır, hükümlerinden bir hükümdür; Allah onu kullarından dilediğinin kalbine ilka eder.[5473]

5468 Taberânî, X, 285; Deylemî, III, 51.
5469 Taberânî, X, 284; Hatîb, XII, 203; İbni Adî, III, 90; Heysemî, VIII, 106.
5470 İbni Hayseme, İlim, s. 8; İbni Asâkir, IX, 22.
5471 Müttekî, nr. 28993, 28994.
5472 Hatîb, XI, 109; İbni Adî, IV, 117; Kudâî, I, 131; Ukayl, II, 229; Deylemî, III, 41.
5473 İbni Arrâk, I, 280; Müttekî, nr. 8820, 29390, 29458.

٥٤٧٤–عِلْمُ النَّسَبِ عِلْمٌ لاَيَنْفَعُ وَجَهَالَتُهُ لاَتَضُرُّ.ض

5474. Neseb ilmi bilinmesinde yarar, bilinmemesinde zarar olmayan bir ilimdir.[5474]

٥٤٧٥–عَلَّمَنِي جِبْرِيلُ الْوُضُوءَ وَأَمَرَنِي أَنْ أَنْضَحَ تَحْتَ ثَوْبِي مِمَّا يَخْرُجُ مِنَ الْبَوْلِ بَعْدَ الْوُضُوءِ.ح

5475. Cibril bana abdest almayı öğretip abdestten sonra idrar sızıntısı için elbisenin içine su serpmemi emretti.[5475]

٥٤٧٦–عَلِّمُوا الصَّبِيَّ الصَّلاَةَ ابْنَ سَبْعِ سِنِينَ وَاضْرِبُوهُ عَلَيْهَا ابْنَ عَشْرٍ.صح

5476. Çocuklar yedi yaşına geldiğinde onlara namaz kılmayı öğretin, on yaşına girdiklerinde ise kılmazlarsa kendilerini hafifçe döğün.[5476]

٥٤٧٧–عَلِّمُوا أَبْنَاءَكُمُ السِّبَاحَةَ والرَّمْيَ والمَرْأَةَ الْمِغْزَلَ.ض

5477. Erkek çocuklarınıza yüzme ile ok atmayı, kız çocuklarınıza da ip eğirmeyi öğretin.[5477]

٥٤٧٨–عَلِّمُوا أَبْنَاءَكُمْ السِّبَاحَةَ والرِّمَايَةَ وَنِعْمَ لَهْوُ المُؤْمِنَةِ فِي بَيْتِهَا الْمِغْزَلُ وَأَذَا دَعَاكَ أَبوكَ فَأَجِبْ أُمَّكَ.ح

5478. Çocuklarınıza yüzme ve atıcılığı öğretin, mümin kadının evindeki eğlencesi yün eğirmektir, ana babadan biri seni çağırdığında sen önce anana cevap ver![5478]

٥٤٧٩–عَلِّمُوا بَنِيكُمُ الرَّمْيَ فَإِنَّهُ نِكَايَةُ الْعَدُوِّ.ض

5479. Çocuklarınıza düşmana zarar veren ok atıcılığını öğretin.[5479]

5474 Müttekî, nr. 29156.
5475 Bûsırî, I, 67.
5476 Ahmed, III, 404; Taberânî, VII, 115; Hâkim, I, 389; Beyhakî, III, 83.
5477 Beyhakî, Şuab, XVIII, 180.
5478 İbni Mende, IV, 111.
5479 Deylemî, III, 11.

٥٤٨٠–عَلِّمُوا وَيَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا وَبَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا وَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْكُتْ.صح

5480. İlim öğretin, kolaylaştırıp güçleştirmeyin, sevindirip nefret ettirmeyin, öfkelendiğiniz zaman da susun![5480]

٥٤٨١–عَلِّمُوا وَلاَ تُعَنِّفُوا فَإِنَّ الْمُعَلِّمَ خَيْرٌ مِنَ الْمُعَنِّفِ.ض

5481. Öğretirken sert davranmayın, zira öğretmek sert davranmaktan daha iyidir.[5481]

٥٤٨٢–عَلِّمُوا رِجَالَكُمْ سُورَةَ الْمَائِدَةِ وَعَلِّمُوا نِسَاءَكُمْ سُورَةَ النُّورِ.ض

5482. Erkeklere Maide, kadınlara da Nur suresini öğretin.[5482]

٥٤٨٣–عَلِّمِي حَفْصَةَ رُقْيَةَ النَّمْلَةِ.ض

5483. Hafsa'ya karınca duasını öğretin.[5483]

٥٤٨٤–عَلَيْكَ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِي عُسْرِكَ وَيُسْرِكَ وَمَنْشَطِكَ وَمَكْرَهِكَ وَأَثَرَةٍ عَلَيْكَ.ض

5484. Zor kolay, neşeli kederli ve başkalarının senden üstün tutulduğu zamanlarda bile idarecileri dinleyip onlara itaat edilmesi gerekir.[5484]

٥٤٨٥–عَلَيْكَ بِالإِيَاسِ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَإِيَّاكَ وَالطَّمَعَ فَإِنَّهُ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَصَلِّ صَلاَتَكَ وَأَنْتَ مُوَدِّعٌ وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَذَرُ مِنْهُ.

5485. İnsanların elindeki şeylerden ümidini kesip açgözlülükten sakın, zira böyle bir şey fakirliktir; namazını dünyaya veda eden birinin namazı gibi kıl, özür dileyeceğin şeyleri yapmaktan da uzak dur![5485]

5480 Ahmed, I, 239; İbni Adî, VI, 89; Deylemî, III, 9; Heysemî, VIII, 70.
5481 İbni Adî, II, 274; Beyhakî, Şuab, II, 276; Deylemî, III, 9; Heysemî, Buğye, I, 188.
5482 Beyhakî, Şuab, II, 469.
5483 Hâkim, IV, 414; Müttekî, nr. 28368, 34381.
5484 Taberânî, Şamiyyin, I, 141; İbni Asâkir, XVI, 453.
5485 Hâkim, IV, 362; Beyhakî, Zühd, II, 86; Ruyânî, II, 504; Deylemî, III, 32.

٥٤٨٦-عَلَيْكَ بِالْبَزِّ فَإِنَّ صَاحِبَ البَزِّ يُعْجِبُهُ أَنْ يَكُونَ النَّاسُ بِخَيْرٍ وَفِي خِصْبٍ.

5486. Kumaş ticaretiyle uğraşın, zira onlar mallarını satabilmek için halkın bolluk ve refah içinde olmalarını isterler.[5486]

٥٤٨٧-عَلَيْكَ بِالخَيْلِ فَإِنَّ الخَيْلَ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيامَةِ.صح

5487. Size kıyamet gününe kadar hayrın alınlarına düğümlendiği atları tavsiye ederim.[5487]

٥٤٨٨-عَلَيْكَ بَالصَّعِيدِ فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ.ح

5488. Size temiz toprağı tavsiye ederim; su olmadığı zaman o su yerine geçer.[5488]

٥٤٨٩-عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لاَمِثْلَ لَهُ.صح

5489. Oruç tutun, onun benzeri yoktur.[5489]

٥٤٩٠-عَلَيْكَ بَالصَّوْمِ فَإِنَّهُ مَخْصَى.صح

5490. Oruca devam edin, o nefsi köreltir.[5490]

٥٤٩١-عَلَيْكَ بِالْعِلْمِ فَإِنَّ الْعِلْمَ خَلِيلُ المُؤْمِنِ وَالْحِلْمَ وَزِيرُهُ وَالْعَقْلَ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلَ قَيِّمُهُ والرِّفْقَ أَبُوهُ وَاللِّينَ أَخُوهُ وَالصَّبْرَ أَمِيرُ جُنُودِهِ.

5491. İlme sarıl, zira ilim müminin dostu, hilim veziri, akıl yol göstericisi, salih amel kılavuzu, şefkat babası, rıfk kardeşi, sabır da duygularının kumandanıdır.[5491]

٥٤٩٢-عَلَيْكَ بِالْهِجْرَةِ فَإِنَّهُ لاَمِثْلَ لَهَا عَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ لاَمِثْلَ لَهُ عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لاَمِثْلَ لَهُ عَلَيْكَ بِالسُّجُودِ فَإِنَّكَ لاَتَسْجُدُ للهِ سَجْدَةً إِلاَّ رَفَعَكَ اللهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةً.ح

5486 Hatîb, X, 152.
5487 Ebû Avane, IV, 447; Buhârî, Kebîr, IV, 184; Taberânî, VII, 97.
5488 Ahmed, IV, 434; Nesâî, Kübrâ, I, 136; İbni Huzeyme, I, 136.
5489 Ahmed, V, 248; İbni Huzeyme, III, 194; İbni Hibbân, VIII, 211; Heysemî, III, 182.
5490 Müttekî, nr. 23609.
5491 Müttekî, nr. 43559; Zebîdî, VIII, 49.

5492. Hicret edin, onun gibisi yoktur; cihad edin, onun benzeri yoktur; oruç tutun, onun dengi yoktur; secde edin, Allah için yaptığın her bir secde seni bir derece yükselip bir günahtan kurtarır.[5492]

٥٤٩٣–عَلَيْكَ بِأَوَّلِ السَّوْمِ فَإِنَّ الرِّبْحَ مَعَ السَّمَاحِ.ح

5493. Uygun fiyat verildiğinde malını hemen sat; zira hoşgörülü olmakta kazanç vardır.[5493]

٥٤٩٤–عَلَيكَ بِتَقْوَى اللهِ تَعَالَى وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ.ح

5494. Allah Teala'dan korkmanı ve her yüksek yerde tekbir almanı tavsiye ederim.[5494]

٥٤٩٥–عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللهِ فَإِنَّهَا جِمَاعُ كُلِّ خَيْرٍ وَعَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ اللهِ وَتِلاَوَةِ كِتَابِ اللهِ فَإِنَّهُ نُورٌ لَكَ فِي الأَرْضِ وَذِكْرٌ لَكَ فِي السَّمَاءِ وَاخْزِنْ لِسَانَكَ إِلاَّ مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّكَ بِذلِكَ تَغْلِبُ الشَّيطَانَ.ض

5495. Allah'dan kork, o her hayrı kendinde toplamıştır; cihada sarıl, o müslümanın ruhbanlığıdır; zikirle Kuran tilavetine önem ver, o yerde senin nurun gökte sürurundur; hayır söz dışında dilini tut, o da senin şeytana galibiyetindir.[5495]

٥٤٩٦–عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ مَااسْتَطَعْتَ وَاذْكُرِ اللهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَشَجَرٍ وَإِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَحدِثْ عِنْدَهَا تَوْبَةً السِّرَّ بِالسِّرِّ وَالْعَلاَنِيَةَ بِالْعَلاَنِيَةِ.ض

5496. Allah'dan gücün yettiği kadar kork, her taş ve ağacın yanında onu an; günah işlediğinde hemen ardından tevbe et, gizli işlediğin günaha gizlice, açık işlediğin günaha da açıkça tevbe et![5496]

5492 Taberânî, XXII, 322; İbni Ebî Âsım, Âhâd, II, 218; Nesâî, Kübrâ, V, 213.
5493 İbni Ebî Şeybe, VII, 260; Beyhakî, VI, 36.
5494 İbni Sad, VII, 34; Müttekî, nr. 5636.
5495 Taberânî, Sağîr, II, 66; Heysemî, IV, 215; Müttekî, nr. 43437.
5496 Münzirî, IV, 93; Heysemî, X, 74; Müttekî, nr. 43283.

٥٤٩٧-عَلَيْكَ بِحُسْنِ الخُلُقِ فَإِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقاً أَحْسَنُهُمْ دِيناً.

5497. Güzel ahlak sahibi ol; zira insanların ahlak bakımından en güzel olanı, din bakımından da en güzel olanıdır.[5497]

٥٤٩٨-عَلَيْكَ بِحُسْنِ الخُلُقِ وَطُولِ الصَّمْتِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَاتَجَمَّل الخَلاَئِقُ بِمِثْلِهِمَا.ض

5498. Güzel ahlak sahibi olmaya ve çokça susmaya bak, canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki insanlar o ikisiyle süslendikleri kadar hiçbir şeyle süslenemezler.[5498]

٥٤٩٩-عَلَيْكَ بحسن الكلام وبذل الطعام.

5499. Güzel söz söyleyip bolca yemek yedir![5499]

٥٥٠٠-عَلَيْكَ بِرَكْعَتَي الْفَجْرِ فَإِنَّ فِيهِمَا فَضِيلَةً.ح

5500. Sabah namazının iki rekat sünnetini kıl, onda fazilet vardır.[5500]

٥٥٠١-عَلَيْكَ بِسُبْحَانَ الله وَالحَمْدُ لله وَلاَ إِلهَ إِلاَّ الله والله أَكْبَرُ فَإِنَّهُنَّ يَحْطُطْنَ الخَطَايَا كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا.ح

5501. Sübhanellah, elhamdülillah, lailaheillallah, Allahü ekber tesbihlerine devam et, onlar ağacın yapraklarını döktüğü gibi günahları dökerler.[5501]

٥٥٠٢-عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ فَإِنَّكَ لاَتَسْجُدُ لله سَجْدَةً إلا رَفَعَكَ الله بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ بِهَا عَنْكَ خَطِيئَةً.صح

5497 Taberânî, XX, 144; Ebû Nuaym, IV, 376; Heysemî, VIII, 25.
5498 Münzirî, III, 533; Heysemî, VIII, 22; Müttekî, nr. 5187; Zebîdî, VII, 455.
5499 Hâkim, I, 23; Münzirî, III, 423; Müttekî, nr. 5189.
5500 Münzirî, III, 397; Heysemî, II, 217; Müttekî, nr. 19325.
5501 Bûsırî, IV, 133.

5502. Çokça secde etmeye bak, sen Allah için bir defa secde ettiğinde Allah o secde sayesinde dereceni bir derece yükseltir, günahlarından da bir günahını düşürür.[5502]

٥٥٠٣–عَلَيْكَ بِالرِّفْقِ إِنَّ الرِّفْقَ لاَيَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلاَّ زَانَهُ وَلاَ يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إلا شَانَهُ. ح

5503. Yumuşak huylu ol, çünkü yumuşak huyluluk bulunduğu şeyi güzelleştirir, bulunmadığı şeyi de çirkinleştirir.[5503]

٥٥٠٤–عَلَيْكَ بِالرِّفْقِ وَإِيَّاكَ وَالْعُنْفَ وَالْفُحْشَ. صح

5504. Yumuşak huylu ol, sert ve hayasız olmaktan uzak dur![5504]

٥٥٠٥–عَلَيْكِ بِالصَّلاَةِ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الجِهَادِ وَاهْجُرِي المعَاصِيَ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الهِجْرَةِ. ض

5505. Namaza devam et, o en üstün cihaddır; günahlardan da uzak dur, o da en faziletli hicrettir.[5505]

٥٥٠٦–عَلَيْكِ بِجُمَلِ الدُّعَاءِ وَجَوَامِعِهِ قُولِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ الخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَاعَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَاعَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَسْأَلُكَ الجَنَّةِ وَما قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ مِمَّا سَأَلَكَ بِهِ مُحَمَّدٌ وَأَعُوذُ بِكَ مِمَّا تَعَوَّذَ بِهِ مُحَمَّدٌ وَمَا قَضَيْتَ لِي مِنْ قَضَاءٍ فَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ رَشَداً. ح

5506. Özlü ve anlamlı dualarla dua edin: "Allahım hemen verilenle, sonra verilecek olanı, bildiğim ve bilmediğim bütün hayırları senden isterim; şimdi verilenle, ileride verilecek olandan, bildiğim ve bilemediğim bütün şerlerden de sana sığınırım; cenneti ve ona yaklaştıran her türlü sözü ve davranışı senden diler, cehennemden ve ona yaklaştıran her türlü

5502 Ahmed, V, 276; Nesâî, Kübrâ, Ii 242; İbni Huzeyme, I, 163.
5503 Tayâlisî, s. 211.
5504 Müslim, Birr 79; Müttekî, nr. 5362.
5505 Deylemî, III, 34.

söz ve davranıştan da sana sığınırım; Muhammed'in istediği şeyleri ben de senden ister, Muhammed'in sana sığındığı şeylerden ben de sana sığınırım; benim için her neyi takdir ettiysen sonunu hayırlı eyle![5506]

٥٥٠٧–عَلَيْكُمْ بِالأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَعْذَبُ أَفْوَاهاً وأَنْتَقُ أَرْحَاماً وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ.ح

5507. Bakirelerle evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri hareketlidir; onlar, aza da kanaat ederler.[5507]

٥٥٠٨–عَلَيْكُمْ بِالأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَنْتَقُ أَرْحَاماً وَأَعْذَبُ أَفْوَاهاً وَأَقَلُّ خِبّاً وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ.

5508. Bakirelerle evlenin; onların rahimleri hareketli, dilleri tatlıdır; hileyi fazla bilmezler, aza da kanaat ederler.[5508]

٥٥٠٩–عَلَيْكُمْ بِالأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَعْذَبُ أَفْوَاهاً وَأَنْتَقُ أَرْحَاماً وَأَسْخَنُ أَقْبَالاً وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ.ض

5509. Bakirelerle evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri hareketli, ferçleri daha sıcaktır, onlar aza da kanaat ederler.[5509]

٥٥١٠–عَلَيْكُمْ بِالأُتْرُجِّ فَإِنَّهُ يَشُدُّ الْفُؤَادَ.ض

5510. Turunçgil meyvelerini yiyin, onlar kalbi güçlendirir.[5510]

٥٥١١–عَلَيْكُمْ بِالإِثْمَدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو البَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعَرَ.

5511. İsmid kullanın, o gözü parlatıp kirpikleri büyütür.[5511]

٥٥١٢–عَلَيْكُمْ بِالإِثْمَدِ عِنْدَ النَّوْمِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعَرَ.ح

5512. Uyuyacağınızda ismid kullanın; o gözü besleyip kirpikleri büyütür. [5512]

5506 Müttekî, nr. 3210.
5507 Taberânî, Evsat, VII, 344.
5508 Müttekî, nr. 44603.
5509 Taberânî, Evsat, VII, 344
5510 Suyûtî, Sağîr, nr. 5510; Turunçgiller, portakal, mandalina, limon ve greyfut gibi meyvelerdir.
5511 Ahmed, III, 476; Aclûnî, I, 186.
5512 Aclûnî, I, 186.

٥٥١٣–عَلَيْكُمْ بِالإِثْمَدِ فَإِنَّهُ مَنْبَتَةٌ لِلشَّعَرِ مَذْهَبَةٌ لِلْقَذَى مَصْفَاةٌ لِلْبَصَرِ.ح

5513. İsmid kullanın, o kirpikleri besleyip göz çapağını giderir, görmeyi de güçlendirir.[5513]

٥٥١٤–عَلَيْكُمْ بِالْبَاءَةِ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ.صح

5514. Evlenin; evlenmeye gücü yetmeyen de oruç tutsun, o da şehveti kırar.[5514]

٥٥١٥–عَلَيْكُمْ بِالْبَيَاضِ مِنَ الثِّيَابِ فَلْيَلْبَسْهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ فَإِنَّهَا خَيْرُ ثِيَابِكُمْ.صح

5515. Beyaz elbise giyin; dirileriniz onu giydiği gibi, ölülerinizi de onunla kefenleyin, çünkü o elbiselerinizin en hayırlısıdır.[5515]

٥٥١٦–عَلَيْكُمْ بِالْبَغِيضِ النَّافِعِ التَّلْبِينَةُ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ لَيَغْسِلُ بَطْنَ أَحَدِكُمْ كَمَا يُغْسَلُ الوَسَخُ عَنْ وَجْهِهِ بِالمَاءِ.صح

5516. Faydalı olduğu halde pek sevilmeyen bulamaçtan yiyin, canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki, o suyun yüzü temizlediği gibi mideyi de öyle temizler.[5516]

٥٥١٧–عَلَيْكُمْ بِالتَّوَاضُعِ فَإِنَّ التَّوَاضُعِ فِي الْقَلْبِ وَلاَ يُؤْذِيَنَّ مُسْلِمٌ مُسْلِماً فَلَرُبَّ مُتَضَاعَفٍ فِي أَطْمَارٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ.ض

5517. Mütevazi olun, tevazu kalptedir, müslüman müslümana eziyet etmesin; eski püskü elbiseler içinde olan nice insanlar vardır ki, onlar Allah'a yemin etseler Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.[5517]

٥٥١٨–عَلَيْكُمْ بِالثُّفَاءِ فَإِنَّ اللهَ جَعَلَ فِيهِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ.ض

5513 Hâkim, IV, 207; Heysemî, V, 96.
5514 Taberânî, Evsat, VIII, 137; Ziyâ, V, 224; Deylemî, III, 21.
5515 Ahmed, V, 12; Rûyânî, II, 44; Taberânî, VII, 234.
5516 Hâkim, IV, 228.
5517 Taberânî, VIII, 186, Deylemî, III, 17; Heysemî, VIII, 82.

5518. Hardal otu kullanın, onda her hastalığa karşı şifa yaratılmıştır.[5518]

٥٥١٩–عَلَيْكُمْ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الجَنَّةِ يُذْهِبُ اللهُ بِهِ الهَمَّ وَالْغَمَّ.ض

5519. Allah yolunda cihad edin, o cennet kapılarından bir kapı olup üzüntü ve sıkıntıları giderir.[5519]

٥٥٢٠–عَلَيْكُمْ بِالْحِجَامَةِ فِي جَوْزَةِ الْقَمَحْدُوَةِ فَإِنَّهَا دَوَاءٌ مِنَ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ دَاءً وَخَمْسَةِ أَدْوَاءٍ مِنَ الجُنُونِ والجُذَامِ وَالْبَرَصِ وَوَجَعِ الأَضْرَاسِ.ض

5520. Boyundan kan aldırın; onda yetmişiki hastalığa, şifa olduğu gibi delilik, cüzzam, alaca ve azı dişi ağrıları gibi beş hastalığa da şifa vardır.[5520]

٥٥٢١–عَلَيْكُمْ بِالحُزْنِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ القَلْبِ أَجِيعُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَظْمِئُوهَا.

5521. Size kalbin anahtarı olan hüzünlü olmayı tavsiye ederim, nefislerinizi de aç ve susuz bırakın.[5521]

٥٥٢٢–عَلَيْكُمْ بِالحِنَّاءِ فإِنَّهُ يُنَوِّرُ رُؤُوسَكُمْ وَيُطَهِّرُ قُلُوبَكُمْ وَيَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ وَهُوَ شَاهِدٌ فِي الْقَبْرِ.ض

5522. Kına kullanın; o saçlarınızı güzelleştirip gönüllerinizi temizler, ilişki gücünüzü de artırıp kabirde şahidleriniz olur.[5522]

٥٥٢٣–عَلَيْكُمْ بِالدُّلْجَةِ فَإِنَّ الأَرْضَ تُطْوَى بِاللَّيْلِ.صح

5523. Yolculukları gece yapın, zira geceleyin yer dürülür .[5523]

٥٥٢٤–عَلَيْكُمْ بِالرَّمْيِ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَهْوِكُمْ.صح

5518 Suyûtî, Sağîr, nr. 5518.
5519 Ahmed, V, 319; Beyhakî, IX, 104; Hâkim, II, 75.
5520 Taberânî, VIII, 36; Heysemî, V, 94.
5521 Taberânî, XI, 267; Heysemî, X, 310.
5522 İbni Asâkir, VIIL, 566.
5523 Ahmed, III, 382; Beyhakî, V, 256; Münzirî, IV, 77.

5524. Ok atın, o eğlencelerinizin en hayırlısıdır.[5524]

٥٥٢٥–عَلَيْكُمْ بِالرَّمْيِ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَعِبِكُمْ.صح

5525. Ok atın, o oyunlarınızın en iyisidir.[5525]

٥٥٢٦–عَلَيْكُمْ بِالزَّبِيبِ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ الْمِرَّةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْعَيَاءِ وَيُحَسِّنُ الخُلُقَ وَيُطَيِّبُ النَّفَسَ وَيَذْهَبُ بِالهَمِّ.ض

5526. Kuru üzüm yiyin; o aklı kuvvetlendirip balgamı giderir, sinir sistemini güçlendirip yorgunluğu giderir, ahlakı güzelleştirip gönlü rahatlatarak kaygıyı giderir.[5526]

٥٥٢٧–عَلَيْكُمْ بِالسَّرَارِي فَإِنَّهُنَّ مُبَارَكَاتُ الأَرْحَامِ.ض

5527. Cariyelerle evlenin, onların rahimleri daha hareketlidir.[5527]

٥٥٢٨–عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ فِي المَشْيِ بِجَنَائِزِكُمْ.ح

5528. Ağırbaşlı olun; cenazelerinizin ardından yürürken de ağırbaşlı yürüyün![5528]

٥٥٢٩–عَلَيْكُمْ بِالسَّنَا وَالسَّنُوتِ فَإِنَّ فِيهِمَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلاَّ السَّامَ وَهُوَ المَوْتُ.ح

5529. Sinameki ve senutu kullanın, onlarda ölüm dışında her hastalığa şifa vardır.[5529]

٥٥٣٠–عَلَيْكُمْ بِالسِّوَاكِ فَإِنَّهُ مَطْيَبَةٌ لِلْفمِّ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ.صح

5530. Misvak kullanın, o ağzı temizleyip Allah'ı hoşnud eder.[5530]

5524 Bezzâr, III, 346; Taberânî, Evsat, II, 304; Deylemî, III, 23; Münzirî, II, 179.
5525 Münzirî, II, 278; Heysemî, V, 268; Müttekî, nr. 10841.
5526 Müttekî, nr. 28265; Zebîdî, V, 265.
5527 Heysemî, IV, 259; İbni Arrâk, II, 206; Müttekî, nr. 44550.
5528 Beyhakî, IV, 22.
5529 Hâkim, IV, 224; Bûsırî, IV, 58.
5530 İbni Asâkir, VII, 57.

٥٥٣١–عَلَيْكُمْ بِالسِّوَاكِ فَنِعْمَ الشَّيْءُ السِّوَاكُ يُذْهِبُ بِالحَفَرِ وَيَنْزِعُ الْبَلْغَمَ وَيَجْلُو الْبَصَرَ وَيَشُدُّ اللِّثَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَخَرِ وَيُصْلِحُ الْمَعِدَةَ وَيَزِيدُ فِي دَرَجَاتِ الجَنَّةِ وَيُحَمِّدُ المَلاَئِكَةَ وَيُرْضِي الرَّبَّ وَيُسْخِطُ الشَّيْطَانَ.صح

5531. Misvak kullanın, o güzel bir şeydir; dişleri temizleyip balgamı söker, gözü aydınlatıp diş etlerini güçlendirir, ağız kokusunu giderip mide faaliyetlerini düzenler, cennetteki dereceleri artırıp meleklerin övgüsüne vesile olur, rabbi hoşnut edip şeytanı kızdırır.[5531]

٥٥٣٢–عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ.ض

5532. Size Şam'ı tavsiye ederim.[5532]

٥٥٣٣–عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ فَإِنَّهَا صَفْوَةُ بِلاَدِ الله يُسْكِنُهَا خِيرَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ فَمَنْ أَبَفَلْيَلْحَقْ بِيَمَنِهِ وَلْيُسْقَ مِنْ غُدُرِهِ فَإِنَّ الله عَزَّ وَجَلَّ تَكَفَّل لِي بِالشَّامِ وَأَهْلِهِ.ض

5533. Şam'da kalmaya bakın, orası Allah'ın seçtiği, salih kişilerin ikamet ettiği bir yerdir; orada ikamet etmek istemeyen Yemen'e gitsin, Şam'da olanlar oranın sularından başkalarına içirsin; Allah Teala bana Şam'ı ve oranın halkını koruyacağını vadetti.[5533]

٥٥٣٤–عَلَيْكُمْ بِالشِّفَاءَيْنِ الْعَسَلِ وَالْقُرْآن.صح

5534. Size iki şifa kaynağı olan balla, Kuran'ı tavsiye ederim.[5534]

٥٥٣٥– عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّهُ مَعَ الْبِرِّ وَهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّهُ مَعَ الْفُجُورِ وَهُمَا فِي النَّارِ وَسَلُوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ فَإِنَّهُ لَمْ يُؤْتَ أَحَدٌ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْمُعَافَاةِ وَلاَ تَحَاسَدُوا وَلاَ تَبَاغَضُوا وَلاَ تَقَاطَعُوا وَلاَ تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا.صح

5531 Taberânî, XIX, 420.
5532 Taberânî, XXII, 58.
5533 Taberânî, XXII, 58.
5534 Hâkim, IV, 300; Beyhakî, IX, 144; Müttekî, nr. 28102.

5535. Doğruluğa sarılın, o iyilikle birlikte olup her ikisi de cennettedir; yalandan da uzak durun, o da kötülükle birlikte olup onların her ikisi de cehennemdedir; Allah'dan yakin ve afiyet isteyin, hiç kimseye yakinden sonra afiyetten daha üstün bir nimet verilmemiştir; birbirinize hased edip kin beslemeyin, ilişkileri koparıp birbirinize sırt çevirmeyin; ey Allah'ın kulları size emredilen şekilde kardeş olun![5535]

٥٥٣٦- عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِى إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِى إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا.صح

5536. Doğru olun, doğruluk iyiliğe, iyilik de kişiyi cennete götürür; kişi doğru söyleye söyleye ve doğruyu araştıra araştıra nihayet Allah katında doğrü kişilerden yazılır; yalandan da sakının, yalan da kişiyi kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür; kişi yalan söyleye söyleye sonunda Allah katında yalancılardan yazılır.[5536]

٥٥٣٧-عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الجَنَّةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ.ض

5537. Doğruluğa sarıl, çünkü o cennet kapılarından bir kapıdır; yalandan da uzak durun, o da cehennem kapılarından bir kapıdır.[5537]

٥٥٣٨-عَلَيْكُمْ بِالصَّفِّ الأَوَّلِ وَعَلَيْكُمْ بِالمَيْمَنَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالصَّفَّ بَيْنَ السَّوَارِي.ض

5538. İlk safla onun sağ tarafını tercih edin, arada direk bulunan safı tercih etmeyin.[5538]

٥٥٣٩-عَلَيْكُمْ بِالصَّلاَةِ فِيمَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِمُلاَغَاةِ النَّهَارِ.ض

5535 Ahmed, I, 3,5; Münzirî, III, 591; Zebîdî, VII, 510.
5536 İbni Adî, I, 40; Beğavî, I, 378; Münzirî, III, 592; Heysemî, I, 93.
5537 Hatîb, XI, 82; Müttekî, nr. 6862; Zebîdî, X, 68.
5538 Taberânî, XI, 357; Heysemî, II, 92.

5539. Akşamla yatsı arasında namaz kılın, o gündüz yapılan boş işlere keffaret olur.[5539]

٥٥٤٠–عَلَيْكُمْ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ مَحْسَمَةٌ لِلْعُرُوقِ وَمَذْهَبَةٌ لِلأَشَرِ.ض

5540. Oruç tutmaya bakın, o şehveti dizginleyip taşkınlığa da mani olur.[5540]

٥٥٤١–عَلَيْكُمْ بِالْعَمَائِمِ فَإِنَّهَا سِيمَا المَلاَئِكَةِ وَأَرْخُوا لَهَا خَلْفَ ظُهُورِكُمْ.ض

5541. Meleklerin alameti olan sarık sarmayı tavsiye ederim, sarığın ucunu da sırtınıza doğru biraz sarkıtın.[5541]

٥٥٤٢–عَلَيْكُمْ بِالغَنَمِ فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الجَنَّةِ وَصَلُّوا فِي مُرَاحِهَا وَامْسَحُوا رُغَامَهَا.ض

5542. Cennet hayvanlarından olan koyun besleyip ağıllarında namaz kılmak için yerleri temizleyin.[5542]

٥٥٤٣–عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَاتَّخِذُوهُ إِمَاماً وَقَائِداً فَإِنَّهُ كَلاَمُ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي هُوَ مِنْهُ وَإِلَيْهِ يَعُودُ فَآمِنُوا بِمُتَشَابِهِهِ وَاعْتَبِرُوا بِأَمْثَالِهِ.ض

5543. Kuran'a sımsıkı sarılıp onu önder ve rehber edinin, o alemlerin rabbi olan Allah'ın kelamıdır, ondan gelmiş ona dönecektir, onun müteşabihlerine iman edip mesellerinden ibret alın.[5543]

٥٥٤٤–عَلَيْكُمْ بِالْقَرْعِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ وعَلَيْكُمْ بِالْعَدَسِ فَإِنَّهُ قُدِّسَ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيّاً.ض

5544. Kabak yiyin, o beyni güçlendirir; mercimeğe de devam edin, o da yetmiş peygamber diliyle övülmüştür.[5544]

5539 Irâkî, I, 345; Müttekî, nr. 19449; Zebîdî, V, 151.
5540 Suyûtî, Sağîr, nr. 5540.
5541 Heysemî, IV, 67.
5542 Heysemî, IV, 67; Müttekî, nr. 35226.
5543 Müttekî, nr. 2300, 4029.
5544 Taberânî, XX, 63; Heysemî, V, 44.

٥٥٤٥–عَلَيْكُمْ بِالْقَرْعِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ وَيُكَبِّرُ الدِّمَاغَ.ض

5545. Kabak yiyin, o aklı artırıp beyni güçlendirir.[5545]

٥٥٤٦–عَلَيْكُمْ بِالْقَنَا وَالْقِسِيِّ الْعَرَبِيَّةِ فَإِنَّ بِهَا يُعِزُّ اللهُ دِينَكُمْ وَيَفْتَحُ لَكُمُ الْبِلاَدَ.

5546. Ok ve mızrak atışlarını öğrenin, Allah onlarla dininizi izzetli kılıp size şehirler fethettirir.[5546]

٥٥٤٧–عَلَيْكُمْ بِالْقَنَاعَةِ فَإِنَّ الْقَنَاعَةَ مَالٌ لاَيَنْفَدُ.

5547. Kanaatkar olun, zira kanaat tükenmez bir maldır.[5547]

٥٥٤٨–عَلَيْكُمْ بِالْكُحِلِ فَإِنَّهُ يُنْبِتُ الشَّعَرَ وَيَشُدُّ الْعَيْنَ.ض

5548. Sürme kullanın, o kirpikleri besleyip gözleri güçlendirir.[5548]

٥٥٤٩–عَلَيْكُمْ بِالمَرْزَنْجُوشِ فَشُمُّوهُ فَإِنَّهُ جَيِّدٌ لِلْخُشَامِ.ض

5549. Mercanköşk bitkisi koklayın, onun kokusu nezleye iyi gelir.[5549]

٥٥٥٠–عَلَيْكُمْ بِالإِهْلِيلَجِ الأَسْوَدِ فَاشْرَبُوهُ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الجَنَّةِ طَعْمُهُ مُرٌّ وَهُوَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ .ح

5550. Karahelile bitkisinin suyunu için, o cennet ağaçlarından olup tadı acı, ama suyu hastalıklara şifadır.[5550]

٥٥٥١–عَلَيْكُمْ بِالهِنْدبَا فَإِنَّهُ مَامِنْ يَوْمٍ إلاَّ وَهُوَ يَقْطُرُ عَلَيْهِ قَطرٌ مِنْ قَطْرِ الجَنَّةِ.

5551. Hindiba bitkisini kullanın, onun üzerine her gün cennetten damlalar damlar.[5551]

5545 Heysemî, V, 44; Müttekî, nr. 28275, 28276.
5546 Müttekî, nr. 10896.
5547 Heysemî, X, 256.
5548 Zebîdî, VI, 411.
5549 Müttekî, nr. 17345.
5550 Hâkim, IV, 404; İbni Asâkir, I, 436; Müttekî, nr. 28283.
5551 Irâkî, II, 370; Zebîdî, VII, 121; Müttekî, nr. 28284.

٥٥٥٢–عَلَيْكُمْ بِأَبْوَالِ الإِبِلِ البَرِّيَّةِ وَأَلْبَانِهَا.صح

5552. Otlaklarda yayılan develerin idrarları ve sütleriyle tedavi olun![5552]

٥٥٥٣–عَلَيْكُمْ بِأَسْقِيَةِ الأَدَمِ الَّتِي يُلاَثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا.صح

5553. Ağızları bağlanan deri su tulumları kullanın![5553]

٥٥٥٤–عَلَيْكُمْ بِاصْطِنَاعِ المَعْرُوفِ فَإِنَّهُ يَمْنَعُ مَصَارِعَ السُّوءِ وَعَلَيْكُمْ بِصَدَقَةِ السِّرِّ فَإِنَّهَا تُطْفِيءُ غَضَبَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ.صح

5554. İyilik yapmayı adet edinin, o kötü ölümü önler; sadakayı gizli verin o da Allah'ın gazabını söndürür. [5554]

Hayvanların Sütleri

٥٥٥٥–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الإِبِلِ وَالْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِنَ الشَّجَرِ كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.صح

5555. Deve ile ineklerin sütlerini için, onlar bütün bitkilerden yediklerinden dolayı sütleri hastalıklara iyi gelir.[5555]

٥٥٥٦–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِن كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.ح

5556. İnek sütü için, o her bitkiden yediğinden dolayı sütü bütün hastalıklara iyi gelir.[5556]

٥٥٥٧–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا دَوَاءٌ وَأَسْمَانِهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَإِيَّاكُمْ وَلُحومَهَا فَإِنَّ لُحُومَهَا دَاءٌ.ح

5557. İnek sütü için, o şifalıdır; yağını yiyin, o da faydalıdır; etinden sakının, o zararlıdır.[5557]

5552 Müttekî, nr 28285.
5553 Ahmed, I, 361; Müttekî, nr. 41043.
5554 Elbânî, Sahîha, nr. 1908.
5555 İbni Asâkir, V, 43.
5556 Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.
5557 Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.

٥٥٥٨– عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ وَلَحْمُهَا دَاءٌ.

5558. İnek sütü için, o şifalıdır; yağını yiyin, o da faydalıdır; etinden ise uzak durun, o zararlıdır.[5558]

Çeşitli Hadisler

٥٥٥٩–عَلَيْكُمْ بِإِنْقَاءِ الدُّبُرِ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَاسُورِ.ض

5559. Büyük abdest yerini iyi temizleyin, böyle yapmak basura engel olur.[5559]

٥٥٦٠–عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبِيضِ فَالْبَسُوهَا وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ.ض

5560. Beyaz elbise giyin, ölülerinizi de beyaz elbiselerle kefenleyin.[5560]

٥٥٦١–عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبَيَاضِ فَلْيَلْبَسْهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفِّنِوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ.صح

5561. Beyaz elbise giymenizi tavsiye ederim, dirileriniz onu giysin, ölüleriniz de onunla kefenlensin.[5561]

٥٥٦٢–عَلَيْكُمْ بِحَصَى الخَذْفِ الَّذِي تُرْمَى بِهِ الجَمْرَةُ.صح

5562. Cemrelere, sapan taşı gibi taşlar atın!.[5562]

٥٥٦٣–عَلَيْكُمْ بِذِكْرِ رَبِّكُمْ وَصَلُّوا صَلاَتَكُمْ فِي أَوَّلِ وَقْتِكُمْ فَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُضَاعِفُ لَكُمُ الأَجْرَ.ض

5563. Allah'ın adını anıp namazları vaktinde kılın ki, Allah da mükafatlarınızı kat kat versin.[5563]

٥٥٦٤–عَلَيْكُمْ بِرُخْصَةِ اللهِ الَّتِي رَخَّصَ لَكُمْ.صح

5558 Hâkim, IV, 404; Müttekî, nr. 28218; Aclûnî, II, 91.
5559 İbni Adî, II, 308.
5560 İbni Adî, IV, 1479; Müttekî, nr. 41111, 41112.
5561 Ahmed, V, 12, Rûyânî, II, 44; Taberânî, VII, 234; Hâkim, IV, 205.
5562 Ahmed, I, 213; İbni Hibbân, IX, 168; Bezzâr, VI, 103.
5563 Taberânî, XVII, 369; Heysemî, I, 303.

٥٥٥٢–عَلَيْكُمْ بِأَبْوَالِ الإِبِلِ البَرِّيَّةِ وَأَلْبَانِهَا.صح

5552. Otlaklarda yayılan develerin idrarları ve sütleriyle tedavi olun![5552]

٥٥٥٣–عَلَيْكُمْ بِأَسْقِيَةِ الأَدَمِ الَّتِي يُلاَثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا.صح

5553. Ağızları bağlanan deri su tulumları kullanın![5553]

٥٥٥٤–عَلَيْكُمْ بِاصْطِنَاعِ المَعْرُوفِ فَإِنَّهُ يَمْنَعُ مَصَارِعَ السُّوءِ وَعَلَيْكُمْ بِصَدَقَةِ السِّرِّ فَإِنَّهَا تُطْفِيءُ غَضَبَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ.صح

5554. İyilik yapmayı adet edinin, o kötü ölümü önler; sadakayı gizli verin o da Allah'ın gazabını söndürür. [5554]

Hayvanların Sütleri

٥٥٥٥–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الإِبِلِ وَالْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِنَ الشَّجَرِ كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.صح

5555. Deve ile ineklerin sütlerini için, onlar bütün bitkilerden yediklerinden dolayı sütleri hastalıklara iyi gelir.[5555]

٥٥٥٦–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِن كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.ح

5556. İnek sütü için, o her bitkiden yediğinden dolayı sütü bütün hastalıklara iyi gelir.[5556]

٥٥٥٧–عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا دَوَاءٌ وَأَسْمَانِهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَإِيَّاكُمْ وَلُحومَهَا فَإِنَّ لُحُومَهَا دَاءٌ.ح

5557. İnek sütü için, o şifalıdır; yağını yiyin, o da faydalıdır; etinden sakının, o zararlıdır.[5557]

5552 Müttekî, nr 28285.
5553 Ahmed, I, 361; Müttekî, nr. 41043.
5554 Elbânî, Sahîha, nr. 1908.
5555 İbni Asâkir, V, 43.
5556 Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.
5557 Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.

٥٥٥٨– عَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ وَلَحْمُهَا دَاءٌ.

5558. İnek sütü için, o şifalıdır; yağını yiyin, o da faydalıdır; etinden ise uzak durun, o zararlıdır.[5558]

Çeşitli Hadisler

٥٥٥٩–عَلَيْكُمْ بِإِنْقَاءِ الدُّبُرِ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَاسُورِ.ض

5559. Büyük abdest yerini iyi temizleyin, böyle yapmak basura engel olur.[5559]

٥٥٦٠–عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبِيضِ فَالْبَسُوهَا وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ.ض

5560. Beyaz elbise giyin, ölülerinizi de beyaz elbiselerle kefenleyin.[5560]

٥٥٦١–عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبَيَاضِ فَلْيَلْبَسْهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفِّنِوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ.صح

5561. Beyaz elbise giymenizi tavsiye ederim, dirileriniz onu giysin, ölüleriniz de onunla kefenlensin.[5561]

٥٥٦٢–عَلَيْكُمْ بِحَصَى الخَذْفِ الَّذِي تُرْمَى بِهِ الجَمْرَةُ.صح

5562. Cemrelere, sapan taşı gibi taşlar atın!.[5562]

٥٥٦٣–عَلَيْكُمْ بِذِكْرِ رَبِّكُمْ وَصَلُّوا صَلاَتَكُمْ فِي أَوَّلِ وَقْتِكُمْ فَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُضَاعِفُ لَكُمُ الأَجْرَ.ض

5563. Allah'ın adını anıp namazları vaktinde kılın ki, Allah da mükafatlarınızı kat kat versin.[5563]

٥٥٦٤–عَلَيْكُمْ بِرُخْصَةِ اللهِ الَّتِي رَخَّصَ لَكُمْ.صح

5558 Hâkim, IV, 404; Müttekî, nr. 28218; Aclûnî, II, 91.
5559 İbni Adî, II, 308.
5560 İbni Adî, IV, 1479; Müttekî, nr. 41111, 41112.
5561 Ahmed, V, 12, Rûyânî, II, 44; Taberânî, VII, 234; Hâkim, IV, 205.
5562 Ahmed, I, 213; İbni Hibbân, IX, 168; Bezzâr, VI, 103.
5563 Taberânî, XVII, 369; Heysemî, I, 303.

5564. Allah'ın size verdiği ruhsatları kabul edin![5564]

٥٥٦٥–عَلَيْكُمْ بِرَكْعَتَيِ الْفَجْرِ فَإِنَّ فِيهِمَا الرَّغَائِبَ.ض

5565. Sabah namazının iki rekat sünnetini kılın, onda büyük ecir vardır.[5565]

٥٥٦٦–عَلَيْكُمْ بِرَكْعَتَيِ الضُّحَىفَإِنَّ فِيهِمَا الرَّغَائِبَ.ض

5566. Kuşluk vaktinde iki rekat namaz kılmaya bakın, o iki rekatta büyük sevap vardır.[5566]

٥٥٦٧–عَلَيْكُمْ بِزَيْتِ الزَّيْتُونِ فَكُلُوهُ وادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ يَنْفَعُ مِنَ الْبَاسُورِ.صح

5567. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın, o basura karşı iyi gelir.[5567]

٥٥٦٨–عَلَيْكُمْ بِسَيِّدِ الْخِضَابِ الْحِنَّاءِ يُطَيِّبُ الْبَشَرَةَ وَيَزِيدُ فِي الجِمَاعِ.ض

5568. Boyaların iyisi olan kınayı kullanın, o cildi güzelleştirip cinsel gücü de artırır.[5568]

٥٥٦٩–عَلَيْكُمْ بِشَوَّابِ النِّسَاءِ فَإِنَّهُنَّ أَطْيَبُ أَفْوَاهاً وَأَنْتَقُ أَرْحَاماً وَأَسْخَنُ أَقْبَالاً.

5569. Genç kızlarla evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri doğurgan ve ilişki güçleri daha iyidir.[5569]

٥٥٧٠–عَلَيْكُمْ بِصَلاَةِ اللَّيْلِ وَلَوْ رَكْعَةً وَاحِدَةً.صح

5570. Bir rekat da olsa gece namazı kılın.[5570]

٥٥٧١–عَلَيْكُمْ بِغَسْلِ الدُّبُرِ فَإِنَّهُ مَذْهَبَةٌ لِلْبَاسُورِ.صح

5571. Dübürü yıkayın, zira o basuru giderir.[5571]

5564 Müslim, Sıyâm 92; Nesâî, Sıyâm 46; Münzirî, II, 133.
5565 Müttekî, nr. 19326.
5566 Hatîb, XI, 124.
5567 Müttekî, nr. 28295.
5568 İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 202; Müttekî, nr. 17316.
5569 Müttekî, nr. 44551.
5570 Taberânî, XI, 212; Hatîb, VII, 187; Münzirî, I, 430; Heysemî, II, 252.
5571 İbni Adî, II, 721; Zehebî, Mîzân, V, 69.

٥٥٧٢-عَلَيْكُمْ بِقِلَّةِ الكَلاَمِ وَلاَ يَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ فَإِنَّ تَشْقِيقَ الكَلاَمِ مِنْ شَقَائِقِ الشَّيْطَانِ.ض

5572. Az konuşmaya bakın, şeytan sizi uçuruma fırlatlamasın.[5572]

٥٥٧٣-عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَقُرْبَةٌ إِلَى اللهِ تَعَالَى وَمَنْهَاةٌ عَنِ الإِثْمِ وَتَكْفِيرٌ لِلسَّيِّئَاتِ وَمَطْرَدَةٌ لِلدَّاءِ عَنِ الجَسَدِ.صح

5573. Gece ibadetine devam edin, o sizden önceki salihlerin adeti olup kişiyi Allah'a yaklaştırır, kötülüklerden koruyup günahlara keffaret olur, hastalıkları da def eder.[5573]

٥٥٧٤-عَلَيْكُمْ بِلِبَاسِ الصُّوفِ تَجِدُوا حَلاَوَةَ الإِيمَانِ فِي قُلُوبِكُمْ.صح

5574. Yün elbise giyin ki, imanın tadını kalplerinizde bulasınız.[5574]

٥٥٧٥-عَلَيْكُمْ بِلَحْمِ الظَّهْرِ فَإِنَّهُ مِنْ أَطْيَبِهِ.صح

5575. Hayvanın en iyi yeri olan sırt etinden yiyin.[5575]

٥٥٧٦-عَلَيْكُمْ بِمَاءِ الْكَمْأَةِ الرَّطْبَةِ فَإِنَّهَا مِنَ المَنِّ وَمَاؤُها شِفَاءٌ لِلعَيْنِ.

5576. Yaş mantar suyu için, o kudret helvasından bir bitki olup suyu göze şifadır.[5576]

٥٥٧٧-عَلَيْكُمْ بِهَذَا السَّحُورِ فَإِنَّهُ هُوَ الْغِذَاءُ المُبَارَكُ.صح

5577. Sahuru ihmal etmeyin, çünkü sahur yemeği bereketli bir yemektir.[5577]

٥٥٧٨-عَلَيْكُمْ بِهذَا العُودِ الْهِنْدِي فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ يُسْتَعَطُ بِهِ مِنَ العُذْرَةِ وَيُلَدُّ بِهِ مِنْ ذَاتِ الجَنْبِ

5572 İbni Hacer, İsâbe, I, 432.
5573 İbni Huzeyme, II, 176; Taberânî, VIII, 92; Beyhakî, II, 502.
5574 Hâkim, I, 81; Beyhakî, Şuab, V, 151; Deylemî, III, 19.
5575 Taberânî, Evsat, VII, 372; Heysemî, V, 36.
5576 Suyûtî, Sağîr, nr. 5576.
5577 Ahmed, IV, 132; Taberânî, XX, 271.

5578. Ud-i hindi bitkisini kullanın, onda yedi çeşit şifa vardır; o boğaz iltihabı için buruna çekilir, zatülcenb hastalığı için de hastaya suyla içirilir.[5578]

٥٥٧٩–عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْعِلْمِ قَبْلَ إِنْ يُقْبَضَ وَقَبْلَ أَنْ يُرْفَعَ الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ شَرِيكَانِ فِي الأَجْرِ وَلاَ خَيْرَ فِيهِ سَائِرِ النَّاسِ بَعْدُ.ض

5579. İlim öğrenme imkanı varken onu öğrenmeye bakın, ilim öğretenle öğrenen mükafatta ortaktırlar, geri kalan insanlarda ise hayır yoktur.[5579]

٥٥٨٠–عَلَيْكُمْ بِهذِهِ الحَبَّةِ السَّوْدَاءِ فَإِنَّ فِيهَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إلا السَّامَ وَهُوَ المَوْتُ.ح

5580. Çörek otu kullanın, onda ölüm dışında her hastalığa şifa vardır.[5580]

٥٥٨١–عَلَيْكُمْ بهذِهِ الخَمْسِ سُبْحَانَ الله والحَمْدُ لله وَلاَ إلهَ إلاَّ الله والله أَكْبَرُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إلاَّ بالله.صح

5581. Beş şeye sübhanellah, elhamdülillah, lailaheillallah, Allahü ekber, la havle vela kuvvete illa billah kelimelerine devam edin.[5581]

٥٥٨٢–عَلَيْكُمْ بِهذِهِ الشَّجَرَةِ المُبَارَكَةِ زَيْتِ الزَّيْتُونِ فَتَدَاوَوا بِهِ فَإِنَّهُ مَصَحَّةٌ مِنَ الْباسُورِ.صح

5582. Bereketli bir ağaçtan çıkan zeytinyağını kullanıp onunla tedavi olun, o basuru iyileştirir.[5582]

٥٥٨٣–عَلَيْكُمْ حَجُّ نِسَائِكُمْ وَفَكُّ عَانِيكُمْ.ض

5583. Kadınlarınızı hacca götürün, esirlerinizi de esirlikten kurtarın.[5583]

5578 Müslim, Selâm 87; Ahmed, VI, 356.
5579 Hatîb, II, 212; İbni Asâkir, XXXVII, 211.
5580 Nesâî, Kübrâ, IV, 373; Taberânî, Esat, V, 269; Beyhakî, IX, 345.
5581 Heysemî, X, 90; Müttekî, nr. 2005.
5582 Taberânî, XVII, 281; Heysemî, V, 100; Müttekî, nr. 28296.
5583 Suyûtî, Sağîr, nr. 5583.

٥٥٨٤–عَلَيْكُمْ هَدْياً قَاصِداً فَإِنَّهُ مَنْ يُشَادَّ هذَا الدِّينَ يَغْلبهُ.ح

5584. Size orta yolu tavsiye ederim, bu dinle yarışmaya kalkışana din galip gelir.[5584]

٥٥٨٥–عَلَيْكُمْ مِنَ الأَعْمَالِ بِمَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ الله لايَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا.صح

5585. Gücünüzün yettiği amelleri yapın, siz bıkıp usanmadıkça Allah Teala bıkıp usanmaz.[5585]

٥٥٨٦–عَلَيْكُمْ بِلاَ إِلهَ إِلا الله والاسْتِغْفَارِ فَأَكْثِرُوا مِنْهَا فَإِنَّ إِبْلِيسَ قَالَ أَهْلَكْتُ النَّاسَ بِالذُّنُوبِ وَأَهْلَكُونِي بِلاَ إِلهَ إِلاَّ الله والاسْتِغْفَارِ فَلَمَّا رَأَيْتُ ذلِكَ أَهْلَكْتُهُمْ بِالأَهْوَاءِ وَهُمْ يَحْسبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ.ض

5586. Lailaheillallah diyerek günahlardan mağfiret dilemeyi çokça yapın; zira İblis, *"İnsanlar günah yüzünden helak olurlar, beni de lailaheillallah ile istiğfar helak eder, bu ikisini yaptıklarını gördüğümde kendilerini heva ve heveslerle helak etmeye çalışırım, onlar ise doğru yolda olduklarını sanırlar"* der.[5586]

٥٥٨٧– عَلَيْكُنَّ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاعْقِدْنَ بِالأَنَامِلِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئُولاَتٌ مُسْتَنْطَقَاتٌ وَلاَ تَغْفُلْنَ فَتَنْسَيْنَ الرَّحْمَةَ.صح

5587. Ey kadınlar, sübhanellah, lailaheillallah demeyi ve Allah'ı tazim etmeyi ihmal etmeyin, onları parmak boğumlarınızla sayarak yapın, onlar kıyamet günü şahid olarak dinlenip konuşturulurlar, gafil olup da rahmeti kaçırmayın![5587]

٥٥٨٨–عَلَيْهِمْ مَاحُمِّلُوا وَعَلَيْكُمْ مَاحُمِّلْتُمْ.صح

5588. İdareciler kendi görevlerinden, siz de kendi görevinizden sorumlusunuz.[5588]

5584 Ahmed, V, 350; İbni Huzeyme, II, 199; Beyhakî, Şuab, III, 401.
5585 Taberânî, XVIII, 228; Heysemî, II, 259.
5586 Ahmed, IV, 345; Ebû Yalâ, XIII, 115; Beyhakî, VI, 330.
5587 İbni Ebî Şeybe, II, 160; Ahmed, VI, 370; İshak, I, 198.
5588 Taberânî, VII, 40; Heysemî, V, 220.

Ali

٥٥٨٩–عَلِيٌّ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ.ح

5589. Ali dünya ve ahirette benim kardeşimdir.[5589]

٥٥٩٠–عَلِيٌّ أَصْلِي وَجَعْفَرٌ فَرْعِي.ض

5590. Ali aslım, Cafer dalımdır.[5590]

٥٥٩١–عَلِيٌّ إِمَامُ الْبَرَرَةِ وَقَاتِلُ الْفَجَرَةِ مَنْصُورٌ مَنْ نَصَرَهُ مَخْذُولٌ مَنْ خَذَلَهُ.ح

5591. Ali iyilerin önderi, kötülerin katilidir; ona yardım eden yardım görür, onu terk eden de terkedilir.[5591]

٥٥٩٢–عَلِيٌّ بَابُ حِطَّةٍ مَنْ دَخَلَ مِنْهُ كَانَ مُؤْمِناً وَمَنْ خَرَجَ مِنْهُ كَانَ كَافِراً.ض

5592. Ali af kapısı olup o kapıdan giren mümin, çıkan da kafir olur.[5592]

٥٥٩٣–عَلِيٌّ عَيْبَةُ عِلْمِي.ض

5593. Ali, ilmimin hazinesidir.[5593]

٥٥٩٤–عَلِيٌّ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الحَوْضَ.ح

5594. Ali Kuran'la beraber, Kuran da Ali ile beraberdir; onlar Kevser havuzunun başında yanıma gelinceye kadar birbirlerinden ayrılmazlar.[5594]

٥٥٩٥–عَلِيٌّ مِنِّي وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ وَلاَ يُؤَدِّي عَنِّي إِلاَّ أَنَا أَوْ عَلِيٌّ.ض

5595. Ali benden ben de Ali'denim, benim vaadlerimi Ali'den başkası yerine getiremez.[5595]

٥٥٩٦–عَلِيٌّ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ رَأْسِي مِنْ بَدَنِي.ض

5589 Taberânî, VII, 40.
5590 Ziyâ, IX, 199; Heysemî, IX, 273.
5591 Hâkim, III, 140.
5592 İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 238; Müttekî, nr. 32910.
5593 İbni Adî, II, 204.
5594 Heysemî, IX, 134; Müttekî, nr. 32912.
5595 Ahmed, IV, 165; Nesâî, Kübrâ, V, 45.

5596. Ali benim için bedenime göre başım yerindedir.[5596]

٥٥٩٧-عَلِيٌّ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلاَّ أَنَّهُ لاَنَبِيَّ بَعْدِي.

5597. Musa için Harun ne ise Ali de benim için odur, ancak benden sonra peygamber gelmeyecektir. [5597]

٥٥٩٨-عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَوْلَى مَنْ كُنْتُ مَوْلاَهُ.ح

5598. Ben kimin dostuysam, Ali İbni Ebi Talib de onun dostudur.[5598]

٥٥٩٩-عَلِيٌّ يَزْهَرُ فِي الجَنَّةِ كَكَوَاكِبِ الصُّبْحِ لأَهْلِ الدُّنْيَا.صح

5599. Sabah yıldızlarının dünya ehline parlak göründüğü gibi Ali de cennet ehline öyle parlak görünür.[5599]

٥٦٠٠-عَلِيٌّ يَعْسُوبُ المُؤمِنِينَ وَالمَالُ يَعْسُوبُ المُنَافِقِينَ.

5600. Ali müminlerin efendisi, mal da münafıkların hazinesidir.[5600]

٥٦٠١-عَلِيٌّ يَقْضِي دَيْنِي.ض

5601. Ali, borçlarımı öder.[5601]

٥٦٠٢-عَمُّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ.ح

5602. Kişinin amcası baba yerindedir.[5602]

Ammar

٥٦٠٣-عَمَّارٌ مَاعُرِضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ إِلاَّ اخْتَارَ الأَرْشَدَ مِنْهُمَا.

5603. Ammar, iki durumla karşılaştığında en doğrusunu tercih eder.[5603]

5596 Hatîb, VII, 12; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 208.
5597 Hatîb, VII, 11; Deylemî, III, 62.
5598 Müttekî, nr. 32916.
5599 İbnü'l-Ceyzî, İlel, I, 250; Müttekî, nr. 32957.
5600 İbni Adî, V, 244.
5601 Müttekî, nr. 36466.
5602 İbni Ebî Şeybe, VI, 383; Hatîb, X, 68; İbni Asâkir, XXVI, 301.
5603 Müttekî, nr. 33528.

٥٦٠٤-عَمَّارٌ مُلِيءَ إِيمَاناً إِلَى مُشَاشِهِ.ض

5604. Ammar, gırtlağına kadar imanla doludur.[5604]

٥٦٠٥-عَمَّارٌ يَزُولُ مَعَ الحَقِّ حَيْثُ يَزُولُ.ض

5605. Ammar, hak nereye dönerse oraya döner.[5605]

٥٦٠٦-عَمَّارٌ خَلَطَ اللهُ الإِيمَانَ مَابَيْنَ قَرْنِهِ إِلَى قَدَمِهِ وَخَلَطَ الإِيمَانَ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ يَزُولُ مَعَ الحَقِّ حَيْثُ زَالَ وَلَيْسَ يَنْبَغِي لِلنَّارِ أَنْ تَأْكُلَ مِنْهُ شَيْئاً.ح

5606. Allah tepesinden tırnağına kadar Ammar'ı imanla doldurmuş, iman onun etiyle kanına karışmıştır, hak neredeyse o orada olur, cehennem onun vücudundan bir şey yiyemez.[5606]

٥٦٠٧-عَمَّارٌ تَقْتُلُهُ الْفِئَةُ الْبَاغِيَةُ.ح

5607. Ammar'ı azgın bir topluluk öldürecektir.[5607]

Ömer

٥٦٠٨-عَمْداً صَنَعْتُهُ يَاعُمَرُ.

5608. Bilerek yaptım ya Ömer![5608]

٥٦٠٩-عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ سِرَاجُ أَهْلِ الجَنَّةِ.ض

5609. Hattab oğlu Ömer cennet halkının kandilidir.[5609]

٥٦١٠-عُمَرُ مَعِي وَأَنَا مَعَ عُمَرَ وَالحَقُّ بَعْدِي مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ.ض

5610. Ömer benimle ben de Ömer'leyim, benden sonra hak Ömer neredeyse oradadır.[5610]

5604 İbni Ebî şeybe, XII, 118; Ebû Nuaym, I, 139; Müttekî, nr. 33030.
5605 Müttekî, nr. 33526.
5606 Müttekî, nr. 33520.
5607 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4101.
5608 Ahmed, V, 351; İbni Huzeyme, I, 9; Efendimizin Mekke fethinde bir abdestle birden fazla namaz kıldığını gören Hz. Ömer'in meseleyi öğrenmek istemesi üzerine söylenmiştir.
5609 İbni Adî, IV, 1507; Heysemî, IX, 74.
5610 Beyhakî, Delâil, VII, 180; Heysemî, IX, 26; Müttekî, nr. 32735.

Çeşitli Hadisler

٥٦١١-عَمْرُو بْنُ العَاصِي مِنْ صَالِحِي قُرَيْش.صح

5611. Amr İbni As, Kureyş'in iyilerindendir.[5611]

٥٦١٢-عُمْرَانُ بَيْتِ المَقْدِسِ خَرَابُ يَثْرِبَ وَخَرَابُ يَثْرِبَ خُرُوجُ المَلْحَمَةِ وَخُرُوجُ المَلْحَمَةِ فَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ وَفَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ خُرُوجِ الدَّجَّال.ض

5612. Beyt-i Makdis'in imarı Yesrib'in harabı, Yesrib'in harabı, savaşların çıkması, savaşların çıkması Kostantiniyye'nin fethi, Kostantiniyye'nin fethi de Deccal'ın çıkışı demektir.[5612]

٥٦١٣-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً.

5613. Ramazanda yapılan umre, bir hacca denktir.[5613]

٥٦١٤-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّةٍ مَعِي.صح

5614. Ramazanda yapılan umre, benimle birlikte yapılan hac gibidir.[5614]

٥٦١٥-عَمَلُ الأَبْرَارِ مِنَ الرِّجَالِ الْخِيَاطَةُ وَعَمَلُ الأَبْرَارِ مِنَ النِّسَاءِ الْمِغْزَلُ.ض

5615. İyi erkeklerin işi terzilik, iyi kadınlardan işi de yün eğirmektir.[5615]

٥٦١٦-عَمَلُ البرِّ كُلِّهُ نِصْفُ الْعِبَادَةِ وَالدُّعَاءُ نِصْفٌ فَإِذَا أَرَادَ اللهُ تَعَالَى بِعَبْدٍ خَيْراً انْتَحَى قَلْبَهُ لِلدُّعَاءِ.ض

5616. İyilikleri yapma ibadetin yarısı, dua da öbür yarısıdır; Allah hakkında hayır dilediği kulunun kalbini duaya meylettirir.[5616]

٥٦١٧-عَمَلُ الجَنَّةِ الصِّدْقُ وَإِذَا صَدَقَ الْعَبْدُ بَرَّ وإِذَا بَرَّ آمَنَ وَإِذَا آمَنَ دَخَلَ الجَنَّةَ وَعَمَلُ النَّارِ الْكَذِبُ إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ فَجَرَ وَأَذَا فَجَرَ كَفَرَ وإِذَا كَفَرَ دَخَلَ النَّارَ.ح

5611 İbni Sad, VII, 192; Taberânî, I, 74; Ebû Nuaym, IX, 55; Heysemî, IX, 354.

5612 Ahmed, IV, 230.

5613 Ebû Dâvûd, Menâsik 79; Ahmed, I, 308; Taberânî, I, 223.

5614 Taberânî, I, 223; Heysemî, III, 280; Müttekî, nr. 12292.

5615 Taberânî, I, 115; Şaşi, I, 80; Ebû Yalâ, II, 18; Deylemî, III, 55, Heysemî, IX, 354.

5616 Müttekî, nr. 3137.

5617. Cennetlik amel doğruluktur, doğru söyleyen kul iyilik etmiş, iyilik eden gerçekten iman etmiş, iman eden de cennete girmiş olur; cehennemlik amel de yalandır, kul yalan söyleyince kötülük etmiş, kötülük edince küfür yolunu tutmuş, küfür yolunu tutunca da cehenneme müstehak olmuş olur.[5617]

٥٦١٨-عَمَلٌ قَلِيلٌ في سُنَّةٍ خَيْرٌ مِنْ عَمَلٍ كَثِيرٍ في بِدْعَةٍ.

5618. Sünnete uygun az amel, bidatla yapılan çok amelden daha hayırlıdır.[5618]

٥٦١٩-عَمِلَ هذَا قَلِيلاً وَأُجِرَ كَثِيراً. صح

5619. Bazen kişi az iş yapar, ama çok kazanır.[5619]

٥٦٢٠-عُمُّوا بِالسَّلاَمِ وَعمُّوا بِالتَّشْمِيتِ. ض

5620. Selamı ve yerhamükellah demeyi yaygınlaştırın.[5620]

٥٦٢١-عَمِّي وَصِنْوُ أَبِي الْعَبَّاسُ. ح

5621. Amcam ve yarı babam Abbas'tır.[5621]

٥٦٢٢-عَنِ الْغُلاَمِ عَقِيقَتَانِ وَعَنِ الجَارِيَةِ عَقِيقَةٌ.

5622. Oğlan çocuğuna iki akika, kız çocuğuna bir akika kesilir.[5622]

٥٦٢٣-عَنِ الْغُلاَمِ شَاتَانِ مُكَافَأَتَانِ وَعَنِ الجَارِيَةِ شَاةٌ. ح

5623. Oğlan çocuğuna iki yaşıt koyun, kız çocuğuna ise bir koyun kesilir.[5623]

٥٦٢٤-عَنِ الْغُلاَمِ شَاتَانِ وَعَنِ الجَارِيَةِ شَاةٌ لاَيَضُرُّكُمْ أَذُكْرَاناً كُنَّ أَمْ إِنَاثاً. صح

5617 Ahmed, II, 176; Heysemî, I, 142.
5618 Râfiî, Tedvîn, I, 257.
5619 Ahmed, IV, 293; Beyhakî, IX, 167.
5620 Deylemî, III, 13; İbni Asâkir, LI, 247.
5621 Müttekî, nr. 37372, 33399.
5622 Taberânî, XI, 150; Heysemî, IV, 58.
5623 Ahmed, VI, 422; İbni Hibbân, XII, 129; Beyhakî, IX, 302.

5624. Oğlana iki koyun, kıza bir koyun akika kesilir, hayvanların erkek veya dişi olmalarının önemi yoktur.[5624]

٥٦٢٥-عَنْ يَمِينِ الرَّحْمنِ تَعَالَى وَكِلْتَا يَدَيْهِ يَمِينٌ رِجَالٌ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ وَلاَ شُهَدَاءَ يَغْشبَيَاضُ وَجُوهِهِمْ نَظَرَ النَّاظِرِينَ يَغْبِطُهُمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ بِمَقْعَدِهِمْ وَقُرْبِهِمْ مِنَ اللهِ تَعَالَى هُمْ جُمَاعٌ مِنْ نَوَازِعِ الْقَبَائِلِ يَجْتَمِعُونَ عَلَى ذِكْرِ اللهِ فَيَنْتَقُونَ أَطَايِبَ الْكَلاَمِ كَمَا يَنْتَقِي آكِلُ التَّمْرِ أَطَايِبَهُ.ح

5625. Peygamber ve şehid olmadıkları halde Allah'ın sağında oturan -onun her iki tarafı da sağ olmakla birlikte- bazı kişiler vardır; onların nuru kendilerine bakanların yüzlerini kaplar; peygamberler ve şehidler onların makamlarına ve Allah'a olan yakınlıklarına gıpta ederler; onlar değişik kabilelerden olup Allah'ı anmak için toplanıp hurma yiyen insanların en güzellerini seçtikleri gibi onlar da en güzel sözleri seçe seçe konuşan kimselerdir.[5625]

٥٦٢٦-عِنْدَ اللهِ خَزَائِنُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ مَفَاتِيحُهَا الرِّجَالُ فَطُوبَى لِمَنْ جَعَلَهُ اللهُ مِفْتَاحاً لِلْخَيْرِ مَغْلاَقاً لِلشَّرِّ وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَهُ اللهُ مِفْتَاحاً لِلشَّرِّ مِغْلاَقاً لِلْخَيْرِ وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَهُ اللهُ مِفْتَاحاً لِلشَّرِّ مِغْلاَقاً لِلْخَيْرِ.صح

5626. Hayırla şerrin hazineleri Allah katında olup anahtarları insanlardır; Allah'ın kendisini hayrın anahtarı şerrin kilidi yaptığı kimselere müjdeler, kendisini şerrin anahtarı, şerrin kilidi yaptığı kimselere de yazıklar olsun! [5626]

٥٦٢٧-عِنْدَ اللهِ عِلْمُ أُمَيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ.صح

5627. Ümeyye İbni Ebi's-Salt'ın durumunu Allah daha iyi bilir.[5627]

5624 Ahmed, VI, 422; Hâkim, IV, 265.

5625 Münzirî, II, 261; Heysemî, X, 77.

5626 Taberânî, VI, 150; Ebû Yalâ, XIII, 521; Rûyânî, II, 210; Münzirî, I, 49.

5627 Taberânî, VII, 320; Bir başka hadiste Ümeyye'nin şiirlerinin iman edip kalbinin küfürde kaldığı ifade edilmiştir; bk. Suyûtî, Sağîr, nr. 19.

٥٦٢٨-عِنْدَ اتِّخَاذِ الأَغْنِيَاءِ الدَّجَاجَ يأْذَنُ اللهُ تَعَالَى بِهَلاَكِ الْقُرَى.

5628. Zenginler tavuk beslemeye başladığında, Allah Teala memleketlerin helakine izin verir.[5628]

٥٦٢٩-عِنْدَ أَذَانِ الْمُؤَذِّنِ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فَإِذَا كَانَ الإِقَامَةَ لاَتُرَدُّ دَعْوَتُهُ.ض

5629. Müezzin ezan okurken dualara icabet edilir, ikamet başladığında ise duaların gereği yerine getirilir.[5629]

٥٦٣٠-عِنْدَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ.ض

5630. Her hatim indirildiğinde kabul olunan dualar olur. [5630]

٥٦٣١-عِنْدِي أَخْوَفُ عَلَيْكُمْ مِنَ الذَّهَبِ أَنَّ الدُّنْيَا سَتُصَبُّ عَلَيْكُمْ صَبّاً فَيَا لَيْتَ أُمَّتِي لاَتَلْبَسُ الذَّهَبَ.ح

5631. Sizin için altından daha çok dünya nimetlerine gark olmanızdan korkarım, ümmetim keşke altın yüzük kullanmasa![5631]

٥٦٣٢-عُنْوَانُ كِتَابِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُسْنُ ثَنَاءِ النَّاسِ.ض

5632. Kıyamet günü müminin amel defterinin başlığı, insanların kendisi hakkındaki övgüleridir.[5632]

٥٦٣٣-عُنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُبُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ.ض

5633. Müminin amel defterinin başlığı, Ali İbni Ebi Talib'e olan sevgisidir.[5633]

٥٦٣٤-عَهْدُ اللهِ تَعَالَى أَحَقُّ مَاأُدِّيَ.ح

5634. Allah'a verilen söz, yerine getirilmesi gerekli olan sözdür.[5634]

5628 İbni Adî, V, 208; İbni Asâkir, VIIL, 90; Deylemî, III, 47.
5629 İbni Abdilber, Temhîd, XXI, 140; Hatîb, VIII, 208.
5630 İbni Asâkir, XIV, 271; Makdisî, Tezkira, s. 87.
5631 Ahmed, V, 368; Heysemî, V, 147.
5632 Deylemî, III, 50.
5633 Hatîb, IV, 410; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 245.
5634 Nesâî, Kübrâ, III, 410; Taberânî, VIII, 148.

٥٦٣٥–عُهْدَةُ الرَّقِيقِ ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ.ح

5635. Satılan kölenin geri verilme muhayyerliği üç gündür.[5635]

٥٦٣٦–عُودُوا المَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الجَنَازَةَ تُذَكِّرْكُمْ الآخِرَةَ.صح

5636. Hastaları ziyaret edip cenazelere katılın ki, onlar size ahireti hatırlatsın.[5636]

٥٦٣٧–عُودُوا المَرْضَى وَمُرُوهُمْ فَلْيَدْعُوا لَكُمْ فَإِنَّ دَعْوَةَ المَرِيضِ مُسْتَجَابَةٌ وَذَنْبَهُ مَغْفُورٌ.ض

5637. Hastaları ziyaret edip onlardan dua isteyin, hastaların duası makbul, günahları mağfurdur.[5637]

٥٦٣٨–عُودُوا المَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الجَنَائِزَ وَالْعِيَادَة غِبّاً أَوْ رِبْعاً إلاَّ أَنْ يَكُونَ مَغْلُوباً فلا يُعَادُ وَالتَّعْزِيَةُ مَرَّةً.ض

5638. Hasta ziyareti yapıp cenaze definlerine katılın, hasta baygın değilse bir veya iki gün aralıkla, taziye de bir defa yapılır.[5638]

٥٦٣٩–عَوِّدُوا قُلُوبَكُمُ التَّرَقُّبَ وأَكْثِرُوا التَّفَكُّرِ وَالاعْتِبَارَ.

5639. Kalplerinizi murakabeye alıştırın, çokça tefekkür edip ibret alın![5639]

٥٦٤٠–عُوذُوا بِاللهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ عُوذُوا بِاللهِ مِنْ عَذَابِ النَّار عُوذُوا بِاللهِ مِنْ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّال عُوذُوا بِاللهِ مِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالمَمَاتِ.صح

5640. Kabirle cehennem azabmdan Allah'a sığının, Mesih Deccal'la dirilerin ve ölülerin fitnesinden de Allah'a sığının.[5640]

5635 Beyhakî, Şuab, V, 323.
5636 Buhârî, Cihâd, 171, Nikâh 71, Merzâ 4; Ahmed, III, 23, 31, 48.
5637 Taberânî, Evsat VI, 140; Beyhakî, Şuab, VII, 209; Heysemî, II, 295.
5638 Taberânî, Evsat, VI, 140; Heysemî, II, 295.
5639 Kudâî, I, 426; Ebû Nuaym, I, 358; Deylemî, III, 12.
5640 Müslim, Mesâcid 132; Nesâî, Istiâze 49, 50, 53.

٥٦٤١-عَوْرَةُ الْمُؤْمِنِ مَابَيْنَ سُرَّتِهِ إِلَى رُكْبَتِهِ.ح

5641. Müminin avret yeri, göbekle diz arasıdır.[5641]

٥٦٤٢-عَوْرَةُ الرَّجُلِ عَلَى الرَّجُلِ كَعَوْرَةِ الْمَرْأَةِ عَلَى الْمَرْأَةِ وَعَوْرَةُ الْمَرْأَةِ عَلَى الْمَرْأَةِ كَعَوْرَةِ الْمَرْأَةِ عَلَى الرَّجُلِ.ح

5642. Erkeğin erkeğe avret yeri, kadının erkeğe olan avret yeri gibidir; kadının kadına olan avret yeri de kadının erkeğe olan avret yeri gibidir.[5642]

٥٦٤٣-عَوِّضُوهُنَّ وَلَوْ بِسَوْطٍ يَعْنِي فِي التَّزْوِيجِ.صح ح

5643. Evlenirken bir kamçı da olsa mehir verin.[5643]

٥٦٤٤-عَوْنُ الْعَبْدِ أَخَاهُ يَوْماً خَيْرٌ مِنَ اعْتِكَافِهِ شَهْراً.ض

5644. Kişinin din kardeşine bir gün yardım etmesi, bir ay itikafa girmesinden daha hayırlıdır.[5644]

٥٦٤٥-عُوَيْمِرٌ حكِيمُ أُمَّتِي وَجُنْدبٌ طَرِيدُ أُمَّتِي يَعِيشُ وَحْدَهُ وَيَمُوتُ وَحْدَهُ وَاللهُ يَبْعَثُهُ وَحْدَهُ.ح

5645. Uveymir ümmetim içinde hikmet sahibi, Cündeb de sürgün edilendir; o yalnız yaşayıp yalnız ölür ve yalnız dirilir.[5645]

٥٦٤٦-عِيَادَةُ الْمَرِيضِ أَعْظَمُ أَجْراً مِنَ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ.ض

5646. Hastaları ziyaret etmenin ecri, cenazeleri uğurlamaktan daha büyüktür. [5646]

٥٦٤٧-عَيْنَانِ لاَتَمَسُّهُمَا النَّارُ أَبَداً عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللهِ.صح

5641 Deylemî, III, 45.
5642 Hâkim, IV, 199; Deylemî, III, 44.
5643 Taberânî, VI, 182; Heysemî, IV, 280.
5644 Münâvî, IV 368.
5645 Elbânî, Zaîf, nr. 3830; Başka hadislerde belirtildiği üzere Üveymir, Ebu'd-Derdâ, Cündeb de Ebû Zer'dir.
5646 Deylemî, III, 44.

5647. İki göze cehennem ateşi dokunmaz; onlar Allah korkusundan ağlayanla, Allah yolunda nöbet tutan gözlerdir.[5647]

٥٦٤٨–عَيْنَانِ لاَتَرَيَانِ النَّارَ عَيْنٌ بَكَتْ وَجَلاً مِنْ خَشْيَةِ الله وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَكْلأُ فِي سَبِيلِ الله.صح

5648. İki göze; Allah korkusundan dolayı ağlayan göz ile onun yolunda gözetleme yaparak geceleyen göze ateş dokunmaz.[5648]

٥٦٤٩–عَيْنَانِ لاَتَمَسُّهُمَا النَّارُ أَبَداً عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ الله وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ الله.صح

5649. İki göze; biri gece yarısı Allah korkusundan dolayı ağlayan, diğeri de Allah yolunda gözcülük yaparak geceleyen göze cehennem ateşi dokunmaz.[5649]

٥٦٥٠–الْعَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ.صح

5650. Bağışından dönen, kusmuğuna dönen gibidir.[5650]

٥٦٥١–الْعَارِيَّةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مَرْدُودَةٌ.صح

5651. Ödünç alınan şey geri verilir, gelirinden yararlanmak için alınan mal da iade edilir.[5651]

٥٦٥٢–الْعَارِيَّةُ مُؤَدَّاةٌ وَالمِنحَةُ مَرْدُودَةٌ وَالدَّيْنُ مَقْضِيٌّ والزَّعِيمُ غَارِمٌ.

5652. Ödünç alınan şey geri verilir, gelirinden yararlanmak için alınan mal iade edilir, borç ödenmesi icap eden şeydir, kefil de borçlu gibidir.[5652]

5647 Beyhakî, Şuab, I, 488; İbni Adî, VI, 205.
5648 Beyhakî, Şuab, I, 488; İbni Adî, VI, 205.
5649 Ebû Yalâ, VII, 307; Hatîb, II, 360; Ziyâ, VI, 187; Heysemî, V, 288.
5650 Buhârî, Hibe 14, Zekât 59, Cihâd 137, Hıyel 14; Müslim, Hibât 1- 2 ,7-8; Ebû Dâvûd, Büyû, 62; Nesâî, Zekât 100.
5651 Bûsırî, III, 62.
5652 Ahmed, V, 267; Nesâî, Kübrâ, III, 410; Kudâî, I, 64.

٥٦٥٣–الْعَافِيَةُ عَشَرَةُ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ فِي الصَّمْتِ وَالْعَاشِرُ فِي الْعُزْلَةِ عَنِ النَّاسِ.

5653. Afiyet on kısımdır; dokuzu susmakta, onuncusu da insanlardan uzak durmaktadır.[5653]

٥٦٥٤–الْعَافِيَةُ عَشَرَةُ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ وَجُزْءٌ فِي سَائِرِ الأَشْيَاءِ.ض

5654. Afiyet on parçadır; dokuzu geçim için çalışmakta, biri de diğer şeylerdedir. [5654]

Alim

٥٦٥٥–الْعَالِمُ أَمِينُ اللهِ فِي الأَرْضِ.ض

5655. Alim, yeryüzünde Allah'ın güvendiği kimsedir.[5655]

٥٦٥٦–الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ شَرِيكَانِ فِي الْخَيْرِ وَسَائِرُ النَّاسِ لاَخَيْرَ فِيهِ.ح

5656. İlim öğretip öğrenenler hayırda ortaktırlar; diğer insanlarda ise hayır yoktur.[5656]

٥٦٥٧–الْعَالِمُ إِذَا أَرَادَ بِعِلْمِهِ وَجْهَ اللهِ هَابَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَإِذَا أَرَادَ بِعِلْمِهِ وَجْهَ اللهِ هَابَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَإِذَا أَرَادَ إِنْ يُكْثِرَ بِهِ الْكُنُوزِ هَابَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

5657. Alim ilmiyle Allah'ın rızasını aradığı zaman kendisinden herşey korkar; ilmiyle mal yığmak istediğinde ise kendisi herşeyden korkar.[5657]

٥٦٥٨– الْعَالِمُ سُلْطَانُ اللهِ فِي الأَرْضِ فَمَنْ وَقَعَ فِيهِ فَقَدْ هَلَكَ.ض

5658 Alim, Allah'ın yeryüzündeki gölgesidir; ona dil uzatan helak olur.[5658]

5653 Deylemî, III, 82.
5654 Müttekî, nr. 6886; Zebîdî, VI, 9; Aclûnî, I, 70, 84.
5655 Deylemî, III, 72.
5656 Heysemî, I, 122.
5657 Hatîb, Câmi, I, 363; Deylemî, III, 71.
5658 Suyûtî, Sağîr, nr. 5658.

٥٦٥٩–الْعَالِمُ وَالْعِلْمُ وَالْعَمَلُ فِي الجَنَّةِ فَإِذَا لَمْ يَعْمَل الْعَالِمُ بِمَا يَعْلَمُ كَانَ الْعِلْمُ وَالْعَمَلُ فِي الجَنَّةِ وَكَانَ الْعَالِمُ فِي النَّار.ض

5659. Alimle ilim cennettedir; alim ilmiyle amel etmeyince, ilimle amel cennette kalır, kendisi ise cehenneme gider.[5659]

Çeşitli Hadisler

٥٦٦٠–الْعَامِلُ بِالحَقِّ عَلَى الصَّدَقَةِ كَالْغَازِي فِي سَبِيلِ الله عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهِ.صح

5660. Hakkıyla çalışan zekat memuru, evine dönünceye kadar Allah yolunda savaşan gibidir.[5660]

٥٦٦١–الْعِبَادُ عِبَادُ الله وَالْبِلاَدُ بِلاَدُ الله فَمَنْ أَحْيَا مِنْ مَوَاتِ الأَرْضِ شَيْئاً فَهُوَ لَهُ وَلَيْسَ لِعِرْقٍ ظَالِمٍ حَقٌّ.

5661. Kullar Allah'ın kulu, beldeler de Allah'ın beldesi olup ölü arazilerden birini ihya eden ona sahip olur, başkasının tarlasına ağaç dikenin ise onda hakkı olmaz.[5661]

٥٦٦٢–الْعِبَادَةُ فِي الْهَرْجِ كَهِجْرَةٍ إِلَيَّ.صح

5662. Fitne zamanlarında ibadet, bana hicret etmek gibidir.[5662]

Abbas

٥٦٦٣–العَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ.ح

5663. Abbas benden, ben de ondanım.[5663]

5659 Müttekî, nr-28674, 29110.
5660 Ebû Davûd, İmâre 7; Tirmizî, Zekât 18; İbni Mâce, Zekât 14; Ahmed, III, 465, IV, 143.
5661 Dârekutnî, IV, 217; Beyhakî, VI, 142.
5662 Müslim, Fiten 130; Tirmizî, Fiten 31; İbni Mâce, Fiten 14; Ahmed, V, 25.
5663 İbni Sad, IV, 24; Hâkim, III, 367; Deylemî, III, 86.

٥٦٦٤–الْعَبَّاسُ عَمُّ رَسُولِ اللهِ وَإِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ.ح

5664. Abbas peygamberin amcasıdır, kişinin amcası da baba yerindedir.[5664]

٥٦٦٥–الْعَبَّاسُ وَصِيِّي وَوَارِثِي.ض

5665. Abbas vasim ve varisimdir.[5665]

٥٦٦٦–الْعَبَّاسِ عَمِّي وَصِنْوُ أَبِي فَمَنْ شَاءَ فَلْيُبَاهِ بِعَمِّهِ.ح

5666. Abbas amcam ve babam yerindedir; dileyen amcasıyla övünebilir.[5666]

Çeşitli Hadisler

٥٦٦٧–العَبْدُ مِنَ اللهِ وَهُوَ مِنْهُ مَالَمْ يُخْدَمْ فَإِذَا خُدِمَ وَقَعَ عَلَيْهِ الْحِسَابُ.ح

5667. Kendisine hizmet edilmediği sürece kişi Allah'ın kuludur, hizmet edilince artık o hesaba müstehak olur.[5667]

٥٦٦٨–الْعَبْدَ مَعَ مَنْ أَحَبَّ.ح

5668. Kul, sevdiğiyle birliktedir.[5668]

٥٦٦٩–الْعَبْدُ عِنْدَ ظَنِّهِ بِاللهِ وَهُوَ مَعَ مَنْ أَحَبَّ.ح

5669. Kul, Allah'a olan zannına göredir, o sevdiğiyle beraberdir.[5669]

٥٦٧٠–الْعَبْدُ الآبِقُ لاَتُقْبَلُ لَهُ صَلاَةٌ حَتَّى يَرْجِعَ إِلى مَوَالِيهِ ح

5670. Kaçak köle efendisine dönünceye kadar namazı kabul olunmaz.[5670]

5664 İbni Asâkir, XXVI, 317.
5665 Hatîb, XIII, 137; İbni Asâkir, VI, 358.
5666 İbni Asâkir, XXVI, 313.
5667 Müttekî, nr. 25039, 25102, 44241.
5668 Ahmed, III, 336; Taberânî, Evsat, IX, 6; Heysemî, X, 280.
5669 İbni Adî, VI, 338.
5670 Taberânî, II, 320; Ebû Avâne, I, 36; Beyhakî, Şuab, VI, 382.

٥٦٧١–الْعَبْدُ الْمُطِيعُ لِوَالِدَيْهِ وَلِرَبِّهِ فِي أَعْلَى عَلِّيِّينَ.ض

5671. Ana babasına ve rabbine itaat eden kul, mertebelerin en yükseğindedir.[5671]

٥٦٧٢–الْعُتُلُّ كُلُّ رَغِيبِ الجَوْفِ وَثِيقِ الخُلُقِ أَكُولٍ شَرُوبٍ جَمُوعٍ لِلْمَالِ مَنُوعٍ لَهُ.ض

5672. Kaba, karnı büyük, kötü ahlaklı, çok yiyip içen, çokça mal toplayıp başkalarına vermeyen kişidir.[5672]

٥٦٧٣–الْعُتُلُّ الزَّنِيمُ الْفَاحِشُ اللئِيمُ.ض

5673. Kaba adam, soysuz ve kötü işler yapan alçak kişidir.[5673]

٥٦٧٤–الْعَتِيرَةُ حَقٌّ.ح

5674. Receb ayının ilk on günü içinde kurban kesmek, İslam'da vardır.[5674]

٥٦٧٥–الْعَجَبُ أَنَّ نَاساً مِنْ أُمَّتِي يَؤُمُّونَ الْبَيْتَ لِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فِيهِمُ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ وَابْنُ السَّبِيلِ يَهْلِكُونَ مَهْلِكاً وَاحِداً وَيَصْدُرُونَ مَصَادِرَ شَتَّى يَبْعَثُهُمُ اللهُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.صح

5675. Şaşılacak şeylerden birisi, ümmetimden bir topluluğun Kureyşli Kabe'ye sığınan bir adamın üzerine gitmesi ancak Beyda denilen yere ulaşınca hepsinin yere batmalarıdır; onlardan bilerek yola çıkan veya zorla çıkarılan ya da onlarla birlikte aynı yolu paylaşanlar da aynı akıbete uğrarlar, kıyamet günü ise herkes niyetlerine göre diriltilirler.[5675]

٥٦٧٦–الْعَجْمَاءُ جَرْحُهَا جُبَارٌ وَالْبِئْرُ جُبَارٌ وَالمَعْدِنُ جُبَارٌ وَفِي الرِّكَازِ الخُمُسُ.صح

5676. Hayvanın yaraladığı heder, kuyu ve maden ocağı kazası hederdir; definelerde de beşte bir vermek gerekir.[5676]

5671 İbni Arrâk, II, 401; Müttekî, nr. 45480.
5672 Müttekî, nr. 2933; Kelimenin geçtiği ayet için bk. Kalem (68), 13.
5673 Müttekî, nr. 2932.
5674 Ahmed, II, 182.
5675 Ahmed, VI, 105.
5676 Ahmed, II, 239; İbni Hibbân, XIII, 351.

٥٦٧٧–الْعَجَمُ يَبْدَؤُونَ بِكِبَارِهِمْ إِذا كَتَبُوا فَإِذَا كَتَبَا أَحَدُكُمْ إِلَى أَحَدٍ فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ.ض

5677. Acemler mektup yazarken büyüklerinden başlar, sizden biri mektup yazarsa önce kendi isminden başlasın![5677]

٥٦٧٨–الْعَجْوَةُ مِنْ فَاكِهَةِ الْجَنَّةِ.ح

5678. Acve hurması, cennet meyvelerindendir.[5678]

٥٦٧٩–الْعَجْوَةُ وَالصَّخْرَةُ وَالشَّجَرَةُ مِنَ الجَنَّة.صح

5679. Acve hurması, Beyt-i Makdis'teki taşla, Beyat-i Rıdvan ağacı cennettendir.[5679]

٥٦٨٠–الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السُّمِّ وَالْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.

5680. Acve cennet meyvesi olup onda zehire karşı şifa vardır, keme denilen mantar da kudret helvası cinsinden bir yiyecek olup onun suyu da göze faydalıdır.[5680]

٥٦٨١–الْعَجْوَةُ مِنَ الجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنْ السَّمِّ وَالكَمْأَةُ مِنَ المَنِّ وَمَاؤهَا شِفَاءٌ للعَيْنِ وَالْكَبْشُ الْعَرَبِيُّ الأَسْوَدُ شِفَاءٌ مِنْ عِرْقِ النَّسَا يُؤْكَلُ مِنْ لَحْمِهِ وَيُحْسَى مِنْ مَرَقِهِ.ح

5681. Acve hurması cennetten çıkma olup onda zehire karşı şifa vardır; keme denilen mantar kudret helvası cinsinden bir yiyecek olup onun suyu da göze faydalıdır; siyah Arap koçu da siyatik hastalığına iyi gelir, onun etinden yenilip suyundan içilir.[5681]

٥٦٨٢–الْعِدَةُ دَيْنٌ.ض

5682. Söz vermek borçtur.[5682]

5677 Müttekî, nr. 29303.
5678 Müttekî, nr. 35308; Zebîdî, V, 265.
5679 Ahmed, V, 31; Hâkim, IV, 133; Deylemî, III, 83.
5680 Ahmed, II, 356; Nesâî, Kübrâ, IV, 166.
5681 Ahmed, II, 301; Ukaylî, IV, 417; Heysemî, V, 88.
5682 Kudâî, I, 40.

٥٦٨٣–الْعِدَةُ دَيْنٌ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ.

5683. Söz vermek borçtur, söz verip de sözünden dönene yazıklar olsun![5683]

٥٦٨٤–الْعِدَةُ عَطِيَّةٌ.ض

5684. Söz vermek, bir iyiliktir.[5684]

٥٦٨٥–الْعَدْلُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الأُمَرَاءِ أَحْسَنُ السَّخَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الأَغْنِيَاءِ أَحْسَنُ الْوَرَعُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْعُلَمَاءِ أَحْسَنُ الصَّبْرُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْفُقَرَاءِ أَحْسَنُ التَّوْبَةُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الشَّبَابِ أَحْسَنُ الحَيَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ.ض

5685. Adalet güzeldir, idarecilerde olursa daha güzeldir, cömertlik güzeldir, zenginlerde olursa daha güzeldir; haramlardan sakınmak güzeldir, alimlerde olursa daha güzeldir; sabır güzeldir, fakirlerde olursa daha güzeldir; tevbe güzeldir, gençlerde olursa daha güzeldir; haya güzeldir, kadınlarda olursa daha güzeldir.[5685]

٥٦٨٦–الْعَرَافَةُ أَوَّلُهَا مَلاَمَةٌ وَآخِرُهَا نَدَامَةٌ وَالْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

5686. İdareciliğin başı kınanmak, sonu pişman olmak, kıyamet gününde de azaba uğramaktır.[5686]

٥٦٨٧–الْعَرَبُ لِلْعَرَبُ أَكْفَاءٌ وَالمَوَالِي أَكْفَاءٌ لِلْمَوَالِي إِلاَّ حَائِكٌ أَوْ حَجَّامٌ.ض

5687. Dokuma ve hacamatla uğraşanlar dışmda Araplar birbirlerinin, Arap olmayanlar da birbirlerinin dengidirler.[5687]

٥٦٨٨–الْعَرَبُونُ لِمَنْ عَرْبَنَ.ض

5683 Taberânî, Eysat, IV, 23; Deylemî, III, 82; İbni Asâkir, LII, 293.
5684 Kudâî, I, 40; Deylemî, III, 82; İbni Asâkir, LII, 293.
5685 Müttekî, nr. 43542; Aclûnî, II, 75.
5686 Elbânî, Sahîh, nr. 4128.
5687 Beyhakî, VII, 135.

5688. Verilen kapora, onu verene aittir.[5688]

٥٦٨٩–الْعَرْشُ مِنْ يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ.

5689. Arş, kırmızı yakuttandır.[5689]

٥٦٩٠–الْعُرْفُ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ وَلاَ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ اللهِ وَبَيْنَ مَنْ فَعَلَهُ.ض

5690. İyilik insanlar arasında kesintiye uğrayabilir; fakat onu yapanla Allah arasında kesintiye uğramaz.[5690]

٥٦٩١–الْعُسَيْلَةُ الْجِمَاعُ.ح

5691. Balcağız, cinsel ilişkidir.[5691]

٥٦٩٢–الْعَشْرُ عَشْرُ الأَضْحَى وَالْوِتْرُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَالشَّفْعُ يَوْمَ النَّحْرِ.

5692. On gün Kurban ayının on günü, vitir Arefe, şefi de boğazlama günüdür.[5692]

Aksırma

٥٦٩٣–الْعُطَاسُ مِنَ اللهِ وَالتَّثَاؤُبُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَثَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِيهِ وَإِذَا قَالَ آهْ آهْ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يضْحكُ مِنْ جَوْفِهِ وَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْعُطَاسَ وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ.ح

5693. Aksırma Allah'dan, esneme şeytandandır; kişi esnediği zaman elini ağzına koysun, o esnerken şeytan ona güler; Allah aksırmadan hoşlanır, esnemeyi ise kerih görür.[5693]

٥٦٩٤–الْعُطَاسُ وَالنُّعَاسُ وَالتَّثَاؤُبُ في الصَّلاَةِ وَالحَيْضُ وَالقَيْءُ والرُّعَافُ مِنَ الشَّيْطَانِ.

5688 Müttekî, nr. 15195.
5689 Ebu'ş-Şeyh, Azame, I, 43.
5690 Deylemî, III, 94.
5691 Ebû Nuaym, IX, 226.
5692 Ahmed, VI, 62; Ebû Yalâ, VIII, 290; Heysemî, IV, 341.
5693 Hâkim, IV, 264; Müttekî, nr. 25529; Zebîdî, VI, 287.

5694. Namazda aksırıp esneme, uyuklayıp adet görme, kusma ve burun kanaması gibi şeyler şeytandandır.[5694]

٥٦٩٥–اَلْعُطَاسُ عِنْدَ الدُّعَاءِ شَاهِدُ صِدْقٍ.ض

5695. Dua sırasında aksırma, duanın kabul olunduğuna işarettir.[5695]

٥٦٩٦–اَلْعَفْوُ أَحَقُّ مَاعُمِلَ بِهِ.ض

5696. Af yerine getirilmesi gereken en güzel şeydir.[5696]

٥٦٩٧–اَلْعَقْلُ عَلَى الْعَصَبَةِ وَفِي السِّقْطِ غُرَّةٌ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ.صح

5697. Diyetin ödenmesi asabeye düşer, düşüğe sebep olmanın kefareti de köle veya cariye azad etmektir.[5697]

٥٦٩٨–اَلْعَقِيقَةُ حَقٌّ عَنِ الْغُلاَمِ شَاتَانِ مُتَكَافِئَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.صح

5698. Akika bir borç olup erkek çocuk için yaş ve güzellik bakımından birbirine denk iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.[5698]

٥٦٩٩–اَلْعَقِيقَةُ تُذْبَحُ لِسَبْعٍ أَوْ لأَرْبَعَ عَشْرَةَ أَوْ لإِحْدَى وَعِشْرِينَ.

5699. Akika kurbanı, yedinci, ondördüncü veya yirmibirinci günü kesilir.[5699]

Alimler

٥٧٠٠–اَلْعُلَمَاءُ أُمَنَاءُ اللهِ عَلَى خَلْقِهِ.ح

5700. Alimler, Allah'ın kulları içinde güvendiği insanlardır.[5700]

5694 İbni Ebî Âsım, Âhâd, IV, 194; Taberânî, XXII, 387.
5695 Müttekî, nr. 25525; Aclûnî, II, 98, 575.
5696 Suyûtî, Sağîr, nr. 5696.
5697 Taberânî, IV, 9.
5698 Ahmed, VI, 456; Taberânî, XXIV, 183; Heysemî, IV, 57.
5699 Taberânî, Evsat, V, 136; Beyhakî, IX, 303; Heysemî, IV, 59.
5700 Kudâî, I, 100; İbni Asâkir, XIV, 267.

٥٧٠١–الْعُلَمَاءُ أُمَنَاءُ الرُّسُلِ مَالَمْ يُخَالِطُوا السُّلْطَانَ وَيُدَاخِلُوا الدُّنْيَا فَإِذَا خَالَطُوا السُّلْطَانَ وَدَخَلُوا الدُّنْيَا فَقَدْ خَانُوا الرُّسُلَ فَاحْذَرُوهُمْ.ح

5701. Alimler, idarecilere yaklaşmayıp dünyaya dalmadıkları sürece peygamberlerin varisleridir, idarecilere yaklaşıp dünyaya dalarlarsa peygamberlere hiyanet etmiş olurlar, o durumda onlardan sakının![5701]

٥٧٠٢–الْعُلَمَاءُ أُمَنَاءُ أُمَّتِي.ض

5702. Alimler, ümmetimin güvenilir insanlarıdır.[5702]

٥٧٠٣–الْعُلَمَاءُ مَصَابِيحُ الأَرْضِ وَخُلَفَاءُ الأَنْبِيَاءِ وَوَرَثَتِي وَوَرَثَةُ الأَنْبِيَاءِ.ض

5703. Alimler yeryüzünün kandilleri, peygamberlerin halifeleri, benim ve diğer nebilerin varisleridir.[5703]

٥٧٠٤–الْعُلَمَاءُ قَادَةٌ وَالْمُتَّقُونَ سَادةٌ وَمُجَالَسَتُهُمْ زِيَادَةٌ.ض

5704. Alimler önder, takva sahipleri efendidirler; onlarla birlikte olmakta hayır vardır.[5704]

٥٧٠٥–الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الأَنْبِيَاءِ يُحِبُّهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ وَتَسْتَغْفِرُ لَهُمُ الْحِيتَانُ فِي الْبَحْرِ إِذَا مَاتُوا إِلى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.ض

5705. Alimler peygamberlerin varisleridir, göktekiler onları sever, denizlerdeki balıklar bile öldüklerinde kıyamete kadar onlara mağfiret dilerler.[5705]

٥٧٠٦–الْعُلَمَاءُ ثَلاَثَةٌ رَجُلٌ عَاشَ بِعِلْمِهِ وَعَاشَ النَّاسُ بِهِ وَرَجُلٌ عَاشَ النَّاسُ بِهِ وَأَهْلَكَ نَفْسَهُ وَرَجُلٌ عَاشَ بِعلمِهِ وَلَمْ يَعِشْ بِهِ غَيْرُهُ.ض

5701 Deylemî, III, 75; Râfiî, II, 445.
5702 Deylemî, III, 76.
5703 Râfiî, II, 129.
5704 Müttekî, nr. 28677; Aclûnî, II, 83.
5705 Deylemî, III, 75.

5706. Alimler üç kısımdır; ilki ilminden hem kendisinin hem başkalarının istifade ettiği alim, ikincisi ilminden başkalarının istifade ettiği ama kendisinin istifade edemediği alim, üçüncüsü de ilminden kendisi istifade ettiği halde başkalarının kendisinden istifade edemediği alimdir.[5706]

İlim

٥٧٠٧–الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمِلاَكُ الدِّينِ الْوَرَعُ.ض

5707. İlim ibadetten üstündür, dinin direği de haramlardan sakınmaktır.[5707]

٥٧٠٨–الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعَمَلِ وَخَيْرُ الأَعْمَالِ أَوْسَطُهَا وَدِينُ اللهِ تَعَالَى بَيْنَ الْقَاسِي وَالْغَالِي وَالْحَسَنَةُ بَيْنَ السَّيِّئَتَيْنِ لاَيَنَالُهَا إلاَّ بِاللهِ وَشَرُّ السَّيْرِ الْحَقْحَقَةُ.

5708. İlim amelden üstün olup amellerin hayırlısı orta olanlardır, Allah'ın dini aşırı sertlikle aşırı yumuşaklık arasında, iyilik bu ikisinin ortasındadır; ona ancak Allah'ın yardımıyla ulaşılabilir, en kötü yürüyüş, yorucu yüklerle yapılan yürüyüştür.[5708]

٥٧٠٩–الْعِلْمُ ثَلاَثَةٌ وَمَا سِوَى ذلِكَ فَهُوَ فَضْلٌ : آيَةٌ مُحْكَمَةٌ أَوْ سُنَّةٌ قَائِمَةٌ أَوْ فَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ.صح

5709. İlim üç çeşit olup ondan fazlası fazilettir, onlar muhkem ayetler, amel edilen sünnetler ve onlardan çıkarılan hükümlerdir.[5709]

٥٧١٠–الْعِلْمُ ثلاَثَةٌ كِتَابٌ نَاطِقٌ وَسُنَّةٌ مَاضِيَةٌ وَلاَ أَدْرِي.ض

5710. İlim üç çeşit olup biri konuşan kitap, diğeri geçmiş bir sünnet, üçüncüsü de *"Bilmiyorum!"* demektir. [5710]

5706 Deylemî, III, 76.
5707 Hatîb, IV, 436; İbni Adî, III, 455.
5708 Beyhakî, Şuab, III, 402.
5709 Hâkim, IV, 369; Beyhakî, VI, 208; Deylemî, III, 70.
5710 Irâkî, I, 69; Müttekî, nr. 28660.

٥٧١١–الْعِلْمُ حَيَاةُ الإِسْلاَمِ وَعِمَادُ الإِيمَانِ وَمَنْ عَلِمَ عِلْماً أَتَمَّ اللهُ لَهُ أَجْرَهُ وَمَنْ تَعَلَّمَ فَعَمِلَ عَلَّمَهُ اللهُ مَالَمْ يَعْلَمْ.ض

5711. İlim İslam'ın hayatı, imanın direğidir, ilim öğrenene Allah eksiksiz mükafat verir, ilim öğrenip de onunla amel eden kişiye de bilmediklerini de öğretir.[5711]

٥٧١٢–الْعِلْمُ خَزَائِنُ وَمِفْتَاحُهَا السُّؤَالُ فَسَلُوا يَرْحَمْكُمُ اللهُ فَإِنَّهُ يُؤْجَرُ فِيهِ أَرْبَعَةٌ : السَّائِلُ وَالْمُعَلِّمُ وَالْمُسْتَمِعُ وَالْمُحِبُّ لَهُمْ.ض

5712. İlim hazine gibi olup anahtarı sorudur; soru sorun ki Allah size merhamet etsin; soru sormakla dört kişi soru soran, cevap veren, dinleyen ve onları sevenler mükafat alır.[5712]

٥٧١٣–الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْعَقْلُ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قَيِّمُهُ وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ وَالرِّفْقُ وَالِدُهُ وَاللِّينُ أَخُوهُ.ض

5713. İlim müminin dostu, akıl delili, amel bekçisi, hilim veziri, sabır komutanı, rıfk babası, yumuşaklık da kardeşidir.[5713]

٥٧١٤–الْعِلْمَ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ ومِلاَكُ الدِّينِ الْوَرَعُ.ح

5714. İlim ibadetten hayırlıdır, dinin zirvesi de haramlardan sakınmaktır.[5714]

٥٧١٥–الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمِلاَكُ الدِّينِ الْوَرَعُ وَالْعَالِمُ مَنْ يَعْمَلُ بِعِلْمِهِ.ض

5715. İlim ibadetten hayırlı olup dinin zirvesi haramlardan sakınmaktır, alim de bildiğiyle amel edendir.[5715]

5711 Müttekî, nr. 28661, 28944.
5712 Ebû Nuaym, III, 192; Râfiî, III, 4; Deylemî, III, 68.
5713 Beyhakî, Şuab, IV, 160; Deylemî, III, 69.
5714 Müttekî, nr. 28664; Aclûnî, II, 85.
5715 Aclûnî, II, 85.

٥٧١٦–الْعِلْمُ دِينٌ وَالصَّلاَةُ دِين فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ هذَا الْعِلْمَ وَكَيْفَ تُصَلُّونَ هذِهِ الصَّلاَةَ فَإِنَّكُمْ تُسْأَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.ض

5716. İlimle namaz dindir; siz dininizi kimden aldığınıza, namazınızı nasıl kıldığınıza iyi bakın; zira kıyamet günü onlardan sorguya çekilirsiniz.[5716]

٥٧١٧–الْعِلْمُ عِلْمَانِ فَعِلْمٌ فِي الْقَلْبِ فَذلِكَ الْعِلْمُ النَّافِعُ وَعِلْمٌ عَلَى اللِّسَانِ فَذَلِكَ حُجَّةُ اللهِ عَلَى ابْنِ آدَمَ.ح

5717. İlim iki çeşittir; biri kalpteki ilim ki faydalı olan da odur, biri de dildeki ilimdir, o Allah'ın insanlara karşı delili olan ilimdir.[5717]

٥٧١٨–الْعِلْمُ فِي قُرَيْش وَالأَمَانَةُ فِي الأَنْصَارِ.

5718. İlim Kureyş'te, emanet ensardadır.[5718]

٥٧١٩–الْعِلْمُ مِيرَاثِي وَمِيرَاثُ الأَنْبِيَاءِ قَبْلِي.ض

5719. İlim benim ve benden önceki peygamberlerin mirasıdır.[5719]

٥٧٢٠–الْعِلْمُ وَالمَالُ يَسْتُرانِ كُلَّ عَيْبٍ وَالجَهْلُ وَالْفَقْرُ يَكْشِفَانِ كُلَّ عَيْبٍ.ض

5720. İlimle mal her kusuru örter, cehalet ve fakirlik de her kusuru ortaya çıkarır.[5720]

٥٧٢١–الْعِلْمُ لاَيَحِلُّ مَنْعُهُ.ض

5721. İlmin esirgenmesi helal değildir.[5721]

٥٧٢٢–الْعَمُّ وَالِدٌ.

5722. Amca, baba yerindedir.[5722]

5716 Deylemî, III, 69.
5717 İbni Ebî Şeybe, VII, 82.
5718 Müttekî, nr. 33715; Aclûnî, I, 205.
5719 Ebû Nuaym, Müsnedü Ebî Hanîfe, I, 57.
5720 Müttekî, nr. 28669.
5721 Münâvî, IV, 392.
5722 Müttekî, nr. 45470; Aclûnî, II, 90.

٥٧٢٣–الْعَمَائِمُ تِيجَانُ العَرَبِ وَالاحْتِبَاءُ حِيطَانُهَا وَجُلُوسُ الْمُؤْمِنِ فِي الْمَسْجِدِ رِبَاطُهُ.صح

5723. Sarıklar Arapların tacı, dizleri dikerek oturmak onların duvarı, müminin mescidde oturması da nöbet beklemesidir.[5723]

٥٧٢٤–الْعَمَائِمُ تِيجَانُ العَرَبِ فَإِذَا وَضَعُوا الْعَمَائِمَ وَضَعُوا عِزَّهُمْ.ض

5724. Sarıklar Arapların tacıdır, onlar sarıklarını çıkardıkları zaman izzetlerini kaybederler.[5724]

٥٧٢٥–الْعِمَامَةُ عَلَى الْقَلَنْسُوَةِ فَصْلُ مَابَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُشْرِكِينَ يُعْطَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِكُلِّ كَوْرَةٍ يُدَوِّرُهَا عَلَى رَأْسِهِ نُوراً.ض

5725. Takke üzerine sarık sarmak bizimle müşrikler arasını ayıran özelliktir, kıyamet günü kişiye başına sardığı herbir sarık için bir nur verilir.[5725]

٥٧٢٦–الْعَمْدُ قَوَدٌ وَالخَطَأُ دِيَةٌ.ح

5726. Bile bile öldürmede kısas yapılır, hata ile öldürmede diyet verilir.[5726]

Umra

٥٧٢٧–الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لأَهْلِهَا.

5727. Ömürlük mal vermek ehli için caizdir.[5727]

٥٧٢٨–الْعُمْرَى مِيرَاثٌ لأَهْلِهَا.صح

5728. Ömürlük mal, ehli için mirastır.[5728]

5723 Deylemî, III, 87.
5724 Deylemî, III, 88.
5725 Müttekî, nr. 41134.
5726 Dârekutnî, III, 94; Zeylâî, IV, 327; Müttekî, nr. 39850.
5727 Ahmed, III, 297; Taberânî, Evsat, II, 117. Umra, bir adamın malını bir kimseye kendisinin veya onun hayatına bağlayarak ömürlük olarak vermesi demektir.
5728 Ahmed, V, 8; İbni Ebî Şeybe, IV, 509; Tahâvî, IV, 91; Taberânî, V, 162.

٥٧٢٩-الْعُمْرَى لِمَنْ وُهِبَتْ لَهُ.صح

5729. Ömürlük mal, kendisine verilen kişinindir.[5729]

٥٧٣٠-الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لأَهْلِهَا والرُّقْبى جَائِزَةٌ لأَهْلِهَا.صح

5730. Ömürlük mal da rukba da ehli için caizdir.[5730]

٥٧٣١-الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أَعْمَرَهَا وَالرُّقْبَىجَائِزَةٌ لِمَنْ أَرْقَبَهَا وَالْعَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ.صح

5731. Ömürlük mal vermek ve rukba verilen kimselere caizedir, hibesinden dönen kusmuğunu yalayan gibidir.[5731]

٥٧٣٢-الْعُمْرَى وَالرُّقْبَىسَبِيلُهُمَا سَبِيلُ الْمِيرَاثِ.صح

5732. Umra ve rukbanın hükmü miras hükmü gibidir.[5732]

Umre

٥٧٣٣-الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَالحَجُّ المَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إلا الجَنَّةَ.صح

5733. Bir umre diğer umreye kadar arada geçen günahlar için keffarettir, kabul olunan bir haccın da cennetten başka mükafatı yoktur.[5733]

٥٧٣٤-الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا مِنَ الذُّنُوبِ وَالخَطَايَا وَالحَجُّ المَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إلاَّ الجَنَّةَ.صح

5734. Bir umre diğer umreye kadar arada işlenen hata ve günahlara keffarettir, kabul olunan bir haccın da karşılığı cennetten başkası değildir.[5734]

5729 Müslim, Hibât 25; Nesâî, Umrâ 4; Ahmed, III, 304, 393.
5730 Ahmed, III, 303; Ebû Yalâ, IV, 150; Beyhakî, VI, 175.
5731 Ahmed, I, 250.
5732 İbni Hibbân, XI, 534; Taberânî, V, 162.
5733 Ahmed, II, 462; Beyhakî, IV, 343.
5734 Ahmed, II, 462; İbni Hibbân, IX, 9; İbni Huzeyme, IV, 131.

٥٧٣٥–الْعُمْرَتَانِ تُكَفِّرَانِ مَابَيْنَهُمَا وَالحَجُّ المَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلاَّ الجَنَّةَ وَمَا سَبَّحَ الحَاجُّ مِنْ تَسْبِيحَةٍ وَلاَ هَلَّلَ مِنْ تَهْلِيلَةٍ وَلاَ كَبَّرَ مِنْ تَكْبِيرَةٍ إِلاَّ الجَنَّةَ وَمَا سَبَّحَ الحَاجُّ مِنْ تَسْبِيحَةٍ وَلاَ هَلَّلَ مِنْ تَهْلِيلَةٍ وَلاَ كَبَّرَ مِنْ تَكْبِيرَةٍ إِلاَّ يُبَشَّرُ بِهَا تَبْشِيرَةً.ض

5735. İki umre aralarda işlenen günahlara keffaret olur, makbul bir haccın karşılığı da cennetten başka birşey değildir, hacının getirdiği her bir tesbih, tehlil ve tekbirin karşılığı cennet, yine hacının getirdiği her bir tesbih, tehlil ve tekbir karşılığında kendisine müjdeler vardır.[5735]

٥٧٣٦–الْعُمْرَةُ مِنَ الحَجِّ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الجَسَدِ وَبِمَنْزِلَةِ الزَّكَاةِ مِنَ الصِّيَامِ.ض

5736. Hacca göre umre vücuda göre baş, oruca göre de zekat gibidir.[5736]

Çeşitli Hadisler

٥٧٣٧–الْعَنْبَرُ لَيْسَ بِرِكَازٍ بَلْ هُوَ لِمَنْ وَجَدَهُ.ض

5737. Amber, beşte bir verilen maden değildir, o, onu bulana aittir.[5737]

٥٧٣٨–الْعَنْكَبُوتُ شَيْطَانٌ فَاقْتُلُوهُ.ض

5738. Örümcek şeytandır, onu öldürün.[5738]

٥٧٣٩–الْعَنْكَبُوتُ شَيْطَانٌ مَسَخَهُ اللهُ تَعَالَى فَاقْتُلُوهُ.ض

5739. Örümcek Allah'ın şeklini değiştirdiği şeytandır, onu öldürün.[5739]

٥٧٤٠–الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلاَةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ.صح

5740. Bizimle onlar arasındaki sınır namazdır, onu terkeden küfre girer.[5740]

5735 Ahmed, II, 461; Müttekî, nr. 12295.

5736 Deylemî, III, 83.

5737 Müttekî, nr. 10963; Elbânî, Zaîfe, nr. 834; Amber, okyanusların çeşitli kesimlerinden toplanan güzel kokulu bir maddedir.

5738 Elbânî, Zaîfe, nr. 151.

5739 İbni Adî, VI, 2317; Müttekî, nr. 39999; İbni Arrâk, I, 210.

5740 Ahmed, V, 346; Beyhakî, III, 366.

٥٧٤١–الْعِيَافَةُ وَالطِّيَرَةُ وَالطَّرْقُ مِنَ الْجِبْتِ.صح

5741. Kuş uçurma, uğursuzluğa inanma, çakıl taşlarıyla fala bakma, puta tapmadan sayılır.[5741]

٥٧٤٢–الْعِيَادَةُ فُوَاقُ نَاقَةٍ.ض

5742. Hasta ziyareti, deve sağım süresi kadardır.[5742]

٥٧٤٣–الْعِيدَانُ وَاجِبَانِ عَلَى كُلِّ حَالِمٍ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى.ض

5743. Bayram namazları erkek kadın her mükellefe vaciptir.[5743]

Göz

٥٧٤٤–الْعَيْنُ حَقٌّ.صح

5744. Göz değmesi gerçektir.[5744]

٥٧٤٥–الْعَيْنُ حَقٌّ تَسْتَنْزِلُ الحَالِقَ.صح

5745. Göz değmesi haktır, dağı bile yerinden oynatır.[5745]

٥٧٤٦–الْعَيْنُ حقٌّ وَلَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقَ الْقَدَرِ سَبَقَتْهُ الْعَيْنُ وَإِذَا اسْتُغْسِلْتُمْ فَاغْسِلُوا.صح

5746. Nazar haktır, kaderi geçen bir şey olsa nazar geçerdi, sizden gusletmeniz istenirse gusledin.[5746]

٥٧٤٧–الْعَيْنُ حَقٌّ تَحْضُرُهَا الشَّيْطَانُ وَحَسَدُ ابْنِ آدَمَ.ض

5747. Nazar haktır, onda şeytan ve insanoğlunun hasedi vardır.[5747]

5741 İbni Hibbân, XIII, 502; Taberânî, XVIII, 369; Beyhakî, VIII, 139.
5742 Beyhakî, Şuab, VI, 543; Deylemî, III, 80.
5743 Deylemî, III, 88.
5744 Ahmed, II, 319.
5745 Ahmed, I, 274, 294.
5746 İbni Hibbân, XIII, 473; Nesâî, Kübrâ, IV, 381.
5747 Ahmed, II, 439; Heysemî, V, 107.

٥٧٤٨–الْعَيْنُ تُدْخِلُ الرَّجُلَ الْقَبْرَ وَتُدْخِلُ الجَمَلَ الْقِدْرَ.صح

5748. Nazar insanı mezara, deveyi kazana sokar.[5748]

٥٧٤٩–الْعَيْنُ وِكَاءُ السَّهِ فَمَنْ نَامَ فَلْيَتَوَضَّأْ.ض

5749. Göz dübürün bağıdır, uyuyan kimse abdest almalıdır.[5749]

٥٧٥٠–الْعَيْنُ وِكَاءُ السَهِ فَإِذَا نَامَتِ الْعَيْنُ اسْتَطْلَقَ الْوِكَاءُ.صح

5750. Göz dübürün bağıdır, göz uyuduğu zaman bağ çözülür.[5750]

٥٧٥١–الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ والرِّجْلاَنِ تَزْنِيَانِ وَالْفَرْجُ يَزْنِي.صح

5751. Gözler zina eder, eller zina eder, ayaklar zina eder, ilişki organı da zina eder.[5751]

٥٧٥٢–الْعَيْنَانِ دَلِيلاَنِ وَالأُذُنَانِ قُمْعَانِ وَاللِّسَانُ تَرْجُمَانٌ وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ وَالطِّحَالُ ضَحِكٌ. وَالرِّئَةُ نَفْسٌ وَالْكُلْيَتَانِ مَكْرٌ وَالْقَلْبُ مَلِكٌ فَإِذَا صَلَحَ المَلِكُ صَلَحَتْ رَعِيَّتُهُ وَإِذَا فَسَدَ المَلِكُ فَسَدَتْ رَعِيَّتُهُ.

5752. Gözler delil, kulaklar kapı, dil tercüman, eller kanat, karaciğer şefkat, dalak gülme, akciğerler nefes, böbrekler hile yeri, kalp sultandır; sultan iyi olursa halk da iyi olur; o fesada uğrarsa halk da fesada uğrar.[5752]

Medine'nin Tozu

٥٧٥٣–غُبَارُ المَدِينَةِ شِفَاءٌ مِنَ الجُذَامِ.ض

5753. Medine'nin tozu, cüzzama karşı şifadır.[5753]

٥٧٥٤–غُبَارُ المَدِينَةِ يُبْرِىءُ الجُذَامَ.ض

5748 İbni Adî, VI, 407; Kudâî, II, 140; Ebû Nuaym, VII, 90.
5749 Ahmed, I, 111; Dârekutnî, I, 161; Beyhakî, I, 118.
5750 Dârekutnî, I, 160; Beyhakî, I, 118; Deylemî, III, 79.
5751 Ahmed, II, 343, 344, 372, 411.
5752 İbni Adî, II, 215; Deylemî, V, 546.
5753 Râfiî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.

5754. Medine'nin tozu, cüzzamı iyileştirir.[5754]

٥٧٥٥–غُبَارُ المَدِينَةِ يُطْفِىءُ الجُذَامَ.ض

5755. Medine'nin tozu, cüzzamı yok eder.[5755]

Çeşitli Hadisler

٥٧٥٦–غَبْنُ المُسْتَرْسِلِ حَرَامٌ.ض

5756. Alışverişte aldatmak, haramdır.[5756]

٥٧٥٧–غَبْنُ المُسْتَرْسِلِ رِباً.

5757. Alışverişte aldatmak, faizdir.[5757]

٥٧٥٨–غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.صح

5758. Allah yolunda sabah veya akşam yürüyüşü, dünyadan ve onun içindeki şeylerden daha hayırlıdır.[5758]

٥٧٥٩–غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَغَرَبَتْ.صح

5759. Allah yolunda bir sabah veya akşam yürüyüşü, güneşin üzerine doğup battığı herşeyden daha hayırlıdır.[5759]

٥٧٦٠–غُرَّةُ الْعَرَبِ كِنَانَةُ وَأَرْكَانُهَا تَمِيمُ وَخُطَبَاؤُهَا أَسَدُ وَفُرْسَانُهَا قَيْسُ وَللهِ تَعَالَى مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ فُرْسَانٌ وَفُرْسَانُهُ فِي الأَرْضِ قَيْسُ.

5760. Arapların efendileri Kinane, direkleri Temim, hatipleri Esed, süvarileri de Kaysoğullarıdır; Allah'ın yeryüzünde bir takım süvarileri vardır, onun yeryüzündeki süvarileri de Kaysoğullarıdır.[5760]

5754 Râfiî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.
5755 Râfiî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.
5756 Taberânî, VIII, 126; Deylemî, III, 102; Heysemî, IV, 76.
5757 Beyhakî, V; 349.
5758 Buhârî, Cihâd, 5, 6, 73, Rikâk 2, 51; Müslim, İmâre 112, 115; Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 11,12.
5759 Buhârî, Cihâd, 5, 6, 73, Rikâk 2, 51; Müslim, İmâre 112, 115; Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 11,12.
5760 İbni Asâkir, LVII, 390.

٥٧٦١-غَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ مِثْلُ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ وَالَّذِي يَسْدَرُ فِي الْبَحْرِ كَالْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ.صح

5761. Denizde yapılan savaş, karada yapılan on savaşa bedeldir, deniz savaşında başı dönen kişi de Allah yolunda kana bulanan kişi gibidir.[5761]

٥٧٦٢-غَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ وَمَنْ أَجَازَ الْبَحْرَ فَكَأَنَّمَا أَجَازَ الأَوْدِيَةَ كُلَّهَا وَالمَائِدُ فِيهِ كَالمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ ض.

5762. Denizdeki bir cihad, karadaki on cihaddan daha hayırlıdır; denizi aşan bir kimse bütün vadileri aşmış gibi sevap alır, denizde cihad maksadıyla yolculuk yaparken başı dönen kimse de Allah yolunda başı kana bulanan kimse gibidir.[5762]

٥٧٦٣-غُسْلُ يَوْمِ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ.صح

5763. Cuma günü gusletmek her ergene vaciptir.[5763]

٥٧٦٤-غُسْلُ يَوْمِ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ غُسْلِ الجَنَابَةِ.صح

5764. Cuma günü gusletmek cünüplükten yıkanmak gibi vaciptir.[5764]

٥٧٦٥-غَسْلُ الْقَدَمَيْنِ بِالمَاءِ الْبَارِدِ بَعْدَ الخُرُوجِ مِنَ الحَمَّامِ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ.ض

5765. Hamamdan çıkarken ayakları soğuk suyla yıkamak baş ağrısını giderir.[5765]

٥٧٦٦-غَسْلُ الإِنَاءِ وَطَهَارَةُ الْفِنَاءِ يُورِثَانِ الْغِنَى.

5766. Kapları yıkayıp evleri temiz tutmak zenginlik getirir.[5766]

5761 Bûsırî, III, 159.
5762 Hâkim, II, 155.
5763 Ahmed, III, 60; Tahâvî, I, 116; İbni Hacer, İsâbe, VII, 121.
5764 İbni Hibbân, IV, 29; Râfiî, II, 246.
5765 Müttekî, nr. 28300; Elbânî, Zaîfe, nr. 482.
5766 Hatîb, XII, 92; İbnü'l-Cevzî, I, 77; İbni Arrâk, II, 66.

٥٧٦٧–غَشِيَتْكُمُ السَّكْرَتَانِ حُبُّ الْعَيْشِ وَحُبُّ الجَهْلِ فَعِنْدَ ذلِكَ لاَتَأْمُرُونَ بِالمَعْرُوفِ وَلاَ تَنْهَوْنَ عَنِ المُنْكَرِ وَالقَائِمُون بِالْكِتَابِ وَالسُّنَةِ كَالسَّابِقِينَ الأَوَّلِينَ مِنَ المُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَار.ض

5767. İki sarhoşluk olan dünya sevgisi ile cehalet sevgisi insanları kuşatır; o zamanda iyilikler emdilmeyip kötülüklerden sakındırılmaz, o zamanda Kuran ve sünnetle amel edenler muhacir ve ensarın ileri gelenleri gibi sevap alırlar.[5767]

٥٧٦٨–غشِيَتْكُمُ الْفِتَنُ كَقِطَعِ اللَّيْلِ المظْلِمِ أَنْجَى النَّاسِ فِيهَا رَجُلٌ صَاحِبُ شَاهِقَةٍ يَأْكُلُ مِنْ رِسْلِ غَنَمِهِ أَوْ رَجُلٌ آخِذٌ بِعِنَانِ فَرَسِهِ مِنْ وَرَاءِ الدُّرُوبِ يَأْكُلُ مِنْ سَيْفِهِ.

5768. Karanlık geceler gibi fitneler olacaktır; o fitnelerden kurtulmanın yolu, yüksek dağlara kaçıp orada koyunların geliriyle yaşamak veya atının dizgininden tutup cihad yollarında yürüyerek kılıçla karın doyurmaktır.[5768]

٥٧٦٩–غُضُّوا الأَبْصَارَ وَاهْجُرُوا الدُّعَّارَ وَاجْتَنِبُوا أَعْمَالَ أَهْلِ النَّارِ.ض

5769. Haramlara bakmayın, kötülüklere yaklaşmayın, cehennem ehlinin işlerinden de sakının![5769]

٥٧٧٠–غَطِّ فَخْذَكَ فَإِنَّ الْفَخْذَ عَوْرَةٌ.صح

5770. Uyluklarını ört, uyluklar avrettir.[5770]

٥٧٧١–غَطِّ فَخْذَكَ فَإِنَّ فَخْذَ الرَّجُلِ مِنْ عَوْرَتِهِ.صح

5771. Uyluğunu ört, kişinin uyluğu avrettir.[5771]

٥٧٧٢–غَطُّوا حُرْمَةُ عَوْرَتِهِ فَإِنَّ حُرْمَة عَوْرَةِ الصَّغِيرِ كَحُرْمَةِ عَوْرَةِ الْكَبِيرِ وَلاَ يَنْظُرُ اللهُ إِلَى كَاشِفِ عَوْرَةٍ.صح

5767 Ebû Nuaym, VIII, 48.
5768 İbni Ebî Şeybe, VII, 465; Hâkim, IV, 560.
5769 İbni Adî, V, 250; Deylemî, III; 97.
5770 Hâkim, III, 738.
5771 Ahmed, I, 275; Taberânî, XI, 84; Hâkim, IV, 200.

5772. Kişinin avret yerini örtün; küçüğün avret yerine bakmak büyüğün avret yerine bakmak gibidir, Allah avret yerini açan kişiye nazar etmez.[5772]

٥٧٧٣–غَطُّوا الإِنَاءَ وَأَوْكِئُوا السِّقَاءَ فَإِنَّ فِي السنَةِ لَيْلَةً يَنْزِلُ فِيهَا وَبَاءٌ لاَيَمُرُّ بِإِنَاءٍ لَمْ يُغَطَّ أَوْ سِقَاءٍ لَمْ يُوَكَّأْ إلا وَقَعَ فِيهِ مِنْ ذَلِكَ الْوَبَاءِ.صح

5773. Kapların üstünü örtüp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, zira yılda bir gece veba hastalığı inerek ağzı açık kaplara ve ağzı bağlı olmayan tulumlara rastlarsa onların içine girer.[5773]

٥٧٧٤–غَطُّوا الإِنَاءَ وأَوْكِئُوا السَّقَاءَ وَأَغْلِقُوا الأَبْوَابَ وَأَطْفِئُوا السِّرَاجَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لاَيَحِلُّ سِقَاءً وَلاَ يَفْتَحُ بَاباً وَلاَ يَكْشِفُ إِنَاءً فَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إلا إِنْ يَعْرُضَ عَلَى إِنَائِهِ عُوداً وَيَذْكُرَ اسْمَ الله فَلْيَفْعَلْ فَإِنَّ الْفُوَيْسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ.صح

5774. Kapların üstünü kapatıp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, kapıları kapatıp kandilleri söndürün; zira şeytan tulumları çözüp kaplarla kapıları açamaz; kapların üstüne çubuktan başka koyacak başka birşey bulamayan Allah'ın adını anarak o çubuğu koysun; fare gibi hayvanlar da evdekilerle birlikte evi yakabilir.[5774]

٥٧٧٥–غِفَارُ غَفَرَ الله لَهَا وَأَسْلَمُ سَالَمَهَا الله وَعُصَيَّةُ عَصَتَ الله وَرَسُولَهُ.صح

5775. Gıfar kabilesini Allah affetti, Eslem kabilesine selamet verdi, Useyye de Allah ve resulüne isyan etti.[5775]

٥٧٧٦–غَفَرَ اللّهُ لرجلٍ مِمّنْ كانَ قبلَكُمْ كانَ سَهْلاً إذَا باعَ سَهْلاً إذا اشْتَرَى سَهْلاً إذا اقْتَضَى.صح

5776. Allah, sizden önce yaşamış alıp satarken, alacağını isterken kolaylık gösteren bir adamın günahlarını bağışladı.[5776]

5772 Hâkim, III, 288; Gumârî, s. 75.
5773 Ahmed, II, 355; Ebû Avane, V, 145; Beyhakî, Şuab, V, 127.
5774 Ebû Yalâ, IV, 178.
5775 Tayâlisî, s. 253; Ahmed, II, 20; İbni Hibbân, V, 321.
5776 Tirmizî, Büyû 75; Ahmed, III, 340.

٥٧٧٧–غَفَرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِرَجُلٍ أَمَاطَ غُصْنَ شَوْكٍ عَنِ الطَّرِيقِ مَاتَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ.صح

5777. Allah yolda bulduğu dikeni kaldırıp attığı için bir kişinin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışladı.[5777]

٥٧٧٨–غُفِرَ لامْرَأَةٍ مُومِسَةٍ مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى رَأْسِ رَكِيٍّ يَلْهَثُ كادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ فَنَزَعَتْ خُفَّهَا فَأَوثَقَتْهُ بِخِمَارِهَا فَنَزَعَتْ لَهُ مِنَ المَاءِ فَغُفِرَ لَهَا بِذلِكَ.صح

5778. Kötü bir kadın kuyu başında dilini sarkıtmış susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek gördü de kuyuya inerek ayakkabısına doldurduğu suyu örtüsüyle bağlayıp yukarı çıkarak köpeği suladı, bu yüzden günahları affedildi.[5778]

٥٧٧٩–غَفَرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِزَيْدِبْنِ عَمْرو وَرَحِمَهُ فَإِنَّهُ مَاتَ عَلَى دِينِ إِبْرَاهِيمَ.ح

5779. Allah Tela, İbrahim dini üzere ölen Zeyd İbni Amr'ı affedip ona rahmet etsin![5779]

٥٧٨٠–غِلَظُ الْقُلُوبِ وَالجَفَاءُ فِي أَهْلِ المَشْرِقِ وَالإِيمَانُ وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْحِجَازِ.صح ح

5780. Kalp katılığı ile cefa doğu, iman ve sekinet ise Hicaz ehlindedir.[5780]

٥٧٨١–غَنِيمَةُ مَجَالسِ الذِّكْرِ الجَنَّةُ.صح

5781. Zikir meclislerinin ganimeti, cennettir.[5781]

٥٧٨٢–غَيْرُ الدَّجَّالِ أَخْوَفُ عَلَى أُمَّتِي مِنَ الدَّجَّالِ الأئمَّةُ المُضلُّونَ.صح

5782. Ümmetim için Deccal'dan daha fazla korktuğum kişiler, haktan saptıran idarecilerdir.[5782]

5777 Münâvî, IV, 406.
5778 Ahmed, II, 510.
5779 İbni Sad, III, 381; İbni Asâkir, XIX, 512.
5780 Ahmed, III, 345; İbni Hibbân, XVI, 285.
5781 Ahmed, II, 177, 190.
5782 Ahmed, VI, 441, V, 145.

٥٧٨٣–غَيْرَتَانِ إِحْدَاهُمَا يُحِبُّهَا اللهُ وَالأُخْرَى يُبْغِضُهَا اللهُ تَعَالِى وَمَخِيلَتَانِ إِحْدَاهُمَا يُحِبُّهَا اللهُ وَالأُخْرَى يُبْغِضُهَا اللهُ تَعَالى الغَيْرَةُ فِي الرِّيبَةِ يُحِبُّهَا اللهُ وَالغَيْرَة فِي غَيْرِ رِيبَةٍ يُبْغِضُهَا اللهُ والمَخِيلَةُ إِذَا تَصَدَّقَ الرَّجُلُ يُحِبُّهَا اللهُ وَالمَخِيلَةُ فِي الْكِبْرِ يُبْغِضُهَا اللهُ عَزَّ وَجَلَّ.صح

5783. Allah'ın biri sevdiği biri de sevmediği iki çeşit kıskançlıkla iki çeşit de gurur vardır; Allah şüpheli durumlardaki kıskançlığı sever, böyle olmayan durumlardaki kıskançlığı sevmez; kişinin sadaka verirken duyduğu gururu sever, ama kibrinden dolayı gurura kapılmasını sevmez.[5783]

٥٧٨٤–غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلاَ تَشَبَّهُوَا بِالْيَهُودِ.صح

5784. Ağaran kılları boyayın, yahudilere benzemeyin.[5784]

٥٧٨٥–غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلاَ تَشَبَّهُوَا بِالْيَهُودِ والنَّصَارَى.صح

5785. Beyazlayan kılları boyayın, yahudilerle hristiyanlara benzemeyin.[5785]

٥٧٨٦–غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلاَ تُقَرِّبُوهُ السَّوَادَ.صح

5786. Ağaran kılları boyayın, ama siyaha yakın renge boyamayın.[5786]

٥٧٨٧–الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالحَاجُّ وَالمُعْتَمِرُ وَفْدُ اللهِ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ وَسَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ.صح

5787. Allah yolunda cihada çıkan kişi ile hac ve umreye giden kişiler Allah'ın elçisidirler; Allah onları çağırmış, onlar onun çağrısına icabet etmişler, ondan istemişler, isteklerine de nail olmuşlardır.[5787]

5783 Ahmed, IV, 154; Taberânî, XVII, 340; Hâkim, I, 418; Heysemî, IV, 329.
5784 İbni Sad, I, 439; Ahmed, II, 261; İbni Hibbân, XII, 287.
5785 İbni Sad, I, 439; Ahmed, II, 261; İbni Hibbân, XII, 287.
5786 Ahmed, III, 247.
5787 İbni Mâce, Menâsik 5.

٥٧٨٨–الْغُبَارُ فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ إِسْفَارُ الْوُجُوهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

5788. Allah yolunda bulaşan tozlar, kıyamet günü yüzlerin nuru olurlar.[5788]

٥٧٨٩–الْغُدُوُّ والرَّوَاحُ إِلَى المَسَاجِدِ مِنَ الجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللهِ.ض

5789. Sabah akşam mescidlere gidip gelmek, Allah yolunda cihad sayılır.[5789]

٥٧٩٠–الْغُدُوُّ والرَّوَاحُ فِي تَعْلِيمِ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ مِنَ الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللهِ.ض

5790. İlim öğrenip öğretmek için sabah akşam gidip gelmek, Allah nezdinde cihad etmekten daha faziletlidir.[5790]

٥٧٩١–الْغُرَبَاءُ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعَةٌ قُرْآنٌ فِي جَوْفِ ظَالِمٍ وَمَسْجِدٌ فِي نَادِي قَوْمٍ لاَيُصَلَّى فِيهِ وَمُصْحَفٌ فِي بَيْتٍ لاَيُقْرَأُ فِيهِ وَرَجُلٌ صَالِحٌ مَعَ قَوْمٍ سُوءٍ.ض

5791. Dünyada garipler dörttür; zalimin göğsündeki Kuran, halkın arasında olmasına rağmen içinde namaz kılınmayan mescid, evde bulunup da okunmayan Mushaf, kötüler arasında bulunan iyi kişiler garip gibidirler.[5791]

٥٧٩٢–الْغُرْفَةُ مِنْ يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ أَوْ زَبَرْجَدَةٍ خَضْرَاءَ أَو دُرَّةٍ بَيْضَاءَ لَيْسَ فِيهَا فَصْمٌ وَلاَ وَصْمٌ وَإِنَّ أَهْلَ الجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ الْغُرْفَةَ مِنْهَا كَمَا يَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدُّرِّيَّ اِلشَّرْقِيَّ أَوِ الْغَرْبِيِّفِي أُفُقِ السَّمَاءِ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ مِنْهُمْ وَأَنْعَمَا.ض

5792. Cennet köşkleri kırmızı yakut, yeşil zeberced ve beyaz incidendir; onlarda hiç bir kusur ve ayıp yoktur, cennet halkı onlara sizin gökte, doğu ve batıdaki parlak yıldızlara baktığınız gibi bakarlar, Ebu Bekir'le Ömer o köşklerde ikram görürler.[5792]

5788 Taberânî, Şâmiyyîn, I, 188; Ebû Nuaym, VI, 88; Deylemî, III, 108.
5789 Taberânî, VIII, 177; Deylemî, III, 109; Heysemî, II, 29.
5790 Deylemî, III, 109.
5791 Deylemî, III, 108.
5792 Hakîm, III, 93.

٥٧٩٣–الغَرِيبُ إِذَا مَرِضَ فَنَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ أَمَامِهِ وَمِنْ خَلْفِهِ فَلَمْ يَرَ أَحَداً يَعْرِفُهُ يَغْفِرُ اللهُ لَهُ مَاتَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.ض

5793. Garib, hastalanıp da sağına soluna, önüne ve arkasına bakar da tanıdığı bir kimse göremezse Allah Teala onun geçmiş günahlarını bağışlar.[5793]

Şehidler

٥٧٩٤–الْغَرِيقُ شَهِيدٌ وَالحَرِيقُ شَهِيدٌ وَالْغَرِيبُ شَهِيدٌ وَالمَلْدُوغُ شَهِيدٌ وَالمَبْطُونُ شَهِيدٌ وَمَنْ يَقَعُ عَلَيْهِ الْبَيْتُ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ يَقَعُ مِنْ فَوْقِ الْبَيْتِ فَتَنْدَقُّ رِجْلُهُ أَوْ عُنُقُهُ فَيَمُوتُ فَهُوَ شَهِيد وَمَن تَقَعُ عَلَيْهِ الصَّخْرَةُ فَهُوَ شَهِيدٌ وَالْغَيْرَى عَلَى زَوْجَهَا كَالمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ فَلَهَا أَجْرُ شَهِيدٍ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ نَفْسِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَخِيهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ جَارِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَالآمِرُ بَالمَعْرُوفِ وَالنَّاهِي عَنِ المُنْكَرِ شَهِيدٌ.صح

5794. Suda boğulan şehid, yangında ölen şehid, garip olarak ölen şehid, zehirli hayvan tarafından öldürülen şehid, karın ağrısı sebebiyle ölen şehid, yıkık altında kalan şehiddir; kocasını kıskandığını saklayan Allah yolunda mücahid gibidir ve o kadına şehid ecri vardır; malı için ölen şehid, canı için ölen şehid, kardeşi için ölen şehid, komşusu için ölen şehid, iyiliği emredip kötülüğü nehyederken ölenler de şehiddir.[5794]

٥٧٩٥–الْغَرِيقُ فِي سَبِيلِ اللهِ شَهِيدٌ ض

5795. Allah yolunda boğulan şehiddir.[5795]

٥٧٩٦–الْغَزْوُ خَيْرٌ لِوَدِيِّكَ.ض

5793 Râfiî, IV, 170; Deylemî, III, 112.
5794 İbni Asâkir, LIII, 166.
5795 Deylemî, III, 111.

5796. Gazveye çıkmak, hurma fidanlarının başını beklemekten daha hayırlıdır.[5796]

٥٧٩٧–الْغَزْوُ غَزْوَانِ فَأَمَّا مَنْ غَزَا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللهِ تَعَالَى وأَطَاعَ الإِمَامَ وَأَنْفَقَ الْكَرِيمَةَ وَيَاسَرَ الشَّرِيكَ وَاجْتَنَبَ الْفَسَادَ فِي الأَرْضِ فَإِنَّ نَوْمَهُ وَنَبْهَهُ أَجْرٌ كُلُّهُ وَأَمَّا مَنْ غَزَا فَخْراً وَرِيَاءً وَسُمْعَةً وَعَصَى الإِمَامَ وَأَفْسَدَ فِي الأَرْضِ فَإِنَّهُ لَنْ يَرْجِعَ بِالْكَفَافِ.صح

5797. Cihad iki türlüdür; Allah'ın rızasını arayarak, idarecisine itaat ederek, malının değerlisini vererek ortağına karşı müsamahakar davranarak yeryüzünde fesad çıkarmaktan sakınarak cihad eden kişinin uykusuyla uyanıklığı hep mükafattır; övünmek, gösteriş yapmak, duysunlar diye idarecisine karşı gelerek ve yeryüzünde fesad çıkararak cihada çıkan kişi kıyamet günü kendisine fayda verecek hiçbir sevap göremez.[5797]

Gusül

٥٧٩٨–الْغُسْلُ يَوْمَ الجُمُعَةِ سُنَّةٌ.صح

5798. Cuma günü gusletmek sünnettir.[5798]

٥٧٩٩–الْغُسْلُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي سَبْعَةِ أَيَّامٍ شَعَرِهِ وَبَشَرِهِ.صح

5799. Yedi günde bir vücudun yıkanması her müslümana vaciptir.[5799]

٥٨٠٠–الْغُسْلُ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ وَأَنْ يَسْتَنَّ وَأَنْ يَمَسَّ طَيباً إِنْ وَجَدَ.صح

5800. Cuma günü yıkanıp misvak kullanmak, varsa güzel koku sürünmek bulüğ çağına eren herkesin görevidir.[5800]

5796 Münâvî, IV, 410.
5797 Ahmed, V, 234; Taberânî, XX, 91; Beyhakî, Şuab, IV, 30.
5798 Abdürrezzâk, III, 200; Taberânî, X, 212.
5799 Deylemî, III, 107.
5800 İbni Hibbân, IV, 34; Taberânî, Evsat, III, 167; Beyhakî, III, 242.

٥٨٠١–الْغُسْلُ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ وَالسِّوَاكُ وَيَمَسُّ مِنَ الطِّيبِ مَاقَدَرَ عَلَيْهِ وَلَوْ مِنْ طِيبِ المَرْأَةِ إلا أَنْ يَكْثُرَ.صح

5801. Cuma günü gusletmek büluğ çağına ulaşan her müslümana vacibe yakın sünnettir, bulan için misvak kullanıp koku sürünmek de böyledir.[5801]

٥٨٠٢–الْغُسْلُ مِنَ الْغُسْلِ وَالْوضُوءُ مِنَ الحَمْلِ.

5802. Cenaze yıkamaktan gusül, onu taşımaktan da abdest gerekir.[5802]

٥٨٠٣–الْغُسْلُ صَاعٌ وَالْوُضُوءُ مُدٌّ.ض

5803. Gusül bir sa, abdest bir müd su iledir.[5803]

٥٨٠٤–الْغُسْلُ فِي هذِهِ الأَيَّامِ وَاجِبٌ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ النَّحْرِ وَيَوْمُ عَرَفَةَ.ض

5804. Cuma, ramazan, kurban bayramı ve Arefe günü yıkanmak bir görevdir.[5804]

Çeşitli Hadisler

٥٨٠٥–الْغَضَبُ مِنَ الشَّيْطَانُ والشَّيْطَانُ خُلِقَ مِنَ النَّارِ وَالمَاءُ يُطْفِيءُ النَّارَ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَغْتَسِلْ.ض

5805. Öfke şeytandan, şeytan da ateşten yaratılmış olup ateşi su söndürür, bu durumda öfkelenen kişi abdest alsın.[5805]

٥٨٠٦–الْغَفْلَةُ فِي ثَلاَثٍ عَنْ ذِكْرِ الله وَحِينَ يُصَلِّي الصُّبْحَ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ و غَفْلَةُ الرَّجُلِ عَنْ نَفْسِهِ فِي الدَّيْنِ حَتَّى يَرْكَبَهُ.ض

5801 İbni Hibbân, IV, 34; Taberânî, Evsat, III, 167; Beyhakî, III, 242.
5802 İbni Ebî Şeybe, I, 433.
5803 İbni Adî, II, 221; Taberânî, Evsat, IV, 6; Heysemî, I, 219.
5804 Deylemî, III, 107.
5805 Ebû Nuaym, II, 130; İbni Asâkir, LIX, 169.

5806. Gaflet Allah'ı zikirde, sabah namazını kıldıktan güneş doğuncaya kadar geçen zaman içinde ve bir kişinin borcunun altında kalacak duruma gelmesindeki gaflet olmak üzere üç çeşittir.[5806]

٥٨٠٧–الْغُلُّ وَالحَسَدُ يَأْكُلاَنِ الحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّار الحَطَبَ.ح

5807. Kin ile hased, ateşin odunu yakıp kül ettiği gibi sevapları yakıp kül eder.[5807]

٥٨٠٨–الْغَلَّةُ بِالضَّمَانِ.صح

5808. Ürünler, tazmin edilir.[5808]

Şarkı

٥٨٠٩–الْغِنَاءُ يُنْبِتُ النِّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يُنْبِتُ المَاءُ الْبَقْلَ.ض

5809. Şarkı, suyun otu yeşerttiği gibi kalpte nifakı yeşertir.[5809]

٥٨١٠–الغِنَاءُ يُنْبِتُ النِّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يُنْبِتُ الماءُ الزَّرْعَ.ض

5810. Şarkı, suyun ekini bitirdiği gibi kalpte nifakı bitirir.[5810]

Zenginlik

٥٨١١–الْغِنَى الْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ.ض

5811. Zenginlik, başkalarının elindekinde ümit kesmektir.[5811]

٥٨١٢–الْغِنَى الإِيَاسُ مِمَّا فِي أيدِي النَّاسِ وَمَنْ مَشَى مِنْكُمْ إِلَى طَمَعٍ مِنْ طَمَعِ الدُّنْيَا فَلْيَمْشِ رُوَيْداً.ض

5806 Beyhakî, Şuab, I, 413; Deylemî, III, 118; Heysemî, IV, 128.
5807 Hennâd, II, 641; Hatîb, Mûzih, I, 145.
5808 Ahmed, VI, 80, 116; Hâkim, II, 15; Beyhakî, V, 322.
5809 Beyhakî, X, 223; a. mlf., Şuab, IV, 278.
5810 Beyhakî, Şuab, IV, 279.
5811 Müttekî, nr. 6121-6123; Aclûnî, II, 106.

5812. Zenginlik, başkalarının malına göz dikmemektir, dünya malına tamah eden kişi hırslanıp da acele etmesin![5812]

٥٨١٣–الْغِنَى الإِيَاسُ مِمَّا في أَيْدِي النَّاسِ وَإِيَّاكَ وَالطَمَعَ فَإِنهُ الْفَقْرُ الحَاضِرُ.

5813. Gerçek zenginlik insanların elindekinden ümit kesmektir, açgözlü olmaktan sakın; zira açgözlülük peşin bir fakirliktir.[5813]

Koyunlar

٥٨١٤–الغَنَمُ بَرَكَةٌ. صح

5814. Koyun berekettir.[5814]

٥٨١٥–الْغَنَمُ بَرَكَةٌ وَالإِبِلُ عِزٌّ لأَهْلِهَا وَالخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَعَبْدُكَ أَخُوكَ فَأَحْسِنْ إِلَيْهِ وَإِنْ وَجَدْتَهُ مَغْلُوباً فَأَعِنْهُ. ح

5815. Koyun bereket, deve sahibi için izzet, at kıyamete kadar hayrın alınlarına düğümlendiği bir hayvandır; hizmetçin kardeşin olup ona iyilik et, zorlandığı bir iş karşısında kendisine yardım et![5815]

٥٨١٦–الْغَنَمُ مِنْ دَوَابِّ الجَنَّةِ فَامْسَحُوا رُغَامَهَا وَصَلُّوا في مَرَابِضَهَا.

5816. Koyun cennet hayvanlarındandır, yerlerini temizleyip ağıllarında namaz kılın.[5816]

٥٨١٧–الْغَنَمُ أَمْوَالُ الأَنْبِيَاءِ.

5817. Koyun, peygamber malıdır.[5817]

5812 Aclûnî, II, 106.
5813 Aclûnî, II, 106.
5814 Ebû Yalâ, III, 260; Heysemî, IV, 67.
5815 Bezzâr, VII, 345; Heysemî, V, 259.
5816 Taberânî, Evsat, V, 291; Beyhakî, II, 450; Hatîb, VII, 431.
5817 Deylemî, III, 111.

Çeşitli Hadisler

٥٨١٨–الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ الصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ.

5818. Savaşsız elde edilen ganimet, kışın oruç tutmaktır.[5818]

٥٨١٩–الْغُلاَمُ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَيُسَمَّى وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.

5819. Çocuk akikasma karşılık rehindir, doğumunun yedinci gününde akikası kesilir, adı konulup saçı tıraş edilir.[5819]

٥٨٢٠–الْغُلاَمُ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ فَأَهْرِيْقُوا عَنْهُ الدَّمَ وَأَمِيطُوا عَنْهُ الأَذى.صح

5820. Çocuk akikasına karşılık rehindir, onun adına kurban kanı akıtıp kendisine eza veren şeyleri giderin![5820]

٥٨٢١–الْغُلاَمُ الَّذِي قَتَلَهُ الخَضِرُ طُبِعَ كَافِراً وَلَوْ عَاشَ لأَرْهَقَ أَبَوَيْهِ طُغْيَاناً وَكُفْراً.

5821. Hızır'ın öldürdüğü çocuk kafir olarak yaratılmıştı, yaşasaydı ana babasını da azdırıp küfre sokacaktı.[5821]

٥٨٢٢–الْغِيبَةُ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ.صح

5822. Gıybet, din kardeşini hoşlanmadığı bir şeyle anmandır.[5822]

٥٨٢٣–الْغِيبَةُ تَنْقُضُ الْوُضُوءَ وَالصَّلاَةَ.ض

5823. Gıybet, abdest ve namazı bozar.[5823]

٥٨٢٤–الغَيْرَةُ مِنَ الإيمَانِ وَالمِذَاءُ مِنَ النِّفَاقِ.ح

5824. Yakınını kıskanma imandan, kıskanmama ise nifaktandır.[5824]

5818 Müttekî, nr. 35210; Aclûnî, II, 106.
5819 İbni Ebî Şeybe, VII, 304; Hâkim, IV, 264; Rûyânî, II, 55.
5820 Taberânî, VII, 242; Hâkim, IV, 237; Beyhakî, IX, 303.
5821 Ahmed, V, 121; İbni Hibbân, XIV, 108; Mehâmilî, Emâlî, I, 95.
5822 İbni Ebî Hâtim, İlel, nr. 1881; Elbânî, Sahîha, nr. 1992.
5823 Ebû Nuaym, Isbahân, II, 276; Elbânî, Zaîfe, nr. 835.
5824 Deylemî, III, 117; Mervezî, Tazîm, I, 469.

٥٨٢٥–الْغِيلاَنُ سَحَرَةُ الجِنِّ.ض

5825. Gul denilen varlıklar, büyücü cinlerdir.[5825]

Fatiha

٥٨٢٦–فَاتِحَةُ الكِتَابِ شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ.ض

5826. Fatiha suresi, zehirlenmeye iyi gelirr.[5826]

٥٨٢٧–فَاتِحَةُ الْكِتَابِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.ض

5827. Fatiha suresi, her hastalığa şifadır.[5827]

٥٨٢٨–فَاتِحَةُ الكِتَابِ تَعْدِلُ بِثُلُثِي الْقُرْآنِ.ض

5828. Fatiha suresi Kur'an'ın üçte birine denktir.[5828]

٥٨٢٩–فَاتِحَةُ الكِتَابِ أُنْزِلَتْ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ.ض

5829. Fatiha suresi, Arş'ın altındaki bir hazineden indirildi.[5829]

٥٨٣٠–فَاتِحَةُ الكِتَابِ وَآيَةُ الكُرْسِي لاَيَقْرَؤُهُمَا عَبْدٌ فِي دَارٍ فَيُصِيبُهُمْ ذلِكَ الْيَوْمَ عَيْنُ إِنْسٍ أَوْ جِن.ض

5830. Fatiha suresi ile Ayete'l-kürsi'nin okunduğu eve insanlarla cinlerin nazarı değmez.[5830]

٥٨٣١–فَاتِحَةُ الكِتَابِ تُجْزِي مَالاَيُجْزِي شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ وَلَوْ أَنَّ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ جُعِلَتْ في كِفَّةِ الْمِيزَانِ وَجُعِلَ الْقُرْآنُ فِي الكِفَّةِ الأُخْرَى لَفَضَلَتْ فَاتِحَةُ الكِتَابِ عَلَى الْقُرْآنِ سَبْعَ مَرَّاتٍ.

5825 Müttekî, nr. 15180.
5826 Saîd b. Mansûr, II, 535; Beyhakî, Şuab, II, 450; Deylemî, III, 144.
5827 Beyhakî, Şuab, II, 450.
5828 Müttekî, nr. 2495.
5829 Müttekî, nr. 2501.
5830 Zebîdî, V, 133; Müttekî, nr. 2502; Aclûnî, II, 107.

5831. Kuran'daki hiçbir şey Fatiha suresinin yerini tutamaz; o terazinin bir kefesine diğer sureler de bir kefeye konulsa Fatiha yedi kat daha ağır gelir.[5831]

٥٨٣٢–فَارِسُ نَطْحَةٌ أَوْ نَطْحَتَانِ ثُمَّ لاَفَارِسَ بَعْدَ هَذَا أَبَداً وَالرُّومُ ذَاتُ الْقُرونِ كُلَّمَا هَلَكَ قَرْنٌ خَلَفَهُ قَرْنٌ أَهْلُ صَبْرٍ وَأَهْلُهُ لآخِرِ الدَّهْرِ هُمْ أَصْحَابُكُمْ مَادَامَ فِي الْعَيْشِ خَيْرٌ.ض

5832. Farslılar sizlerle bir veya iki defa daha savaşır, sonra bir daha karşınıza çıkamazlar; Rumların savaşları ise asırlar boyu devam eder; bir nesil yok olunca kıyamete kadar onların yerini başka nesiller alır; hayatta kaldıkları sürece de onlarla ilişkileri sürdürürsünüz.[5832]

Fatıma

٥٨٣٣–فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي فَمَنْ أَغْضَبَهَا أَغْضَبَنِي.صح

5833. Fatıma benden bir parçadır, onu kızdıran beni kızdırmış olur.[5833]

٥٨٣٤–فَاطَمَةُ بِضْعَةٌ مِنِّي يَقْبِضُنِي مَايَقْبِضُهَا وَيَبْسُطُنِي مَايَبْسُطُهَا وَإِنَّ الأَنْسَابَ تَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَيْرَ نَسَبِي وَسَبَبِي وَصِهْرِي.ح

5834. Fatıma benden bir parçadır, onu üzen beni üzer, onu sevindiren beni sevindirir; kıyamet günü benim hısım akrabalarım dışında bütün akrabalık bağları kopar.[5834]

٥٨٣٥–فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الجَنَّةِ إلا مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ.صح

5835. Fatıma, İmran kızı Meryem dışında cennet kadınlarının efendisidir.[5835]

5831 Deylemi, II, 331; Müttekî, nr. 2498.
5832 İbni Ebî Şeybe, V, 298; Müttekî, nr. 35127.
5833 Hâkim, III, 158; Beyhakî, VII, 64; Müttekî, nr. 34222.
5834 Ahmed, IV, 323; Taberânî, XX, 25; Heysemî, IX, 203.
5835 Hâkim, III, 168.

٥٨٣٦–فَاطِمَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ وَأَنْتَ أَعَزُّ إِلَيَّ مِنْهَا قَالَهُ لِعَلِيٍّ.صح

5836. Fatıma bana senden daha sevimli, sen ise bana ondan daha değerlisin.[5836]

Çeşitli Hadisler

٥٨٣٧–فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَدْمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هٰذِهِ وَعَقَدَ بِيَدِهِ تِسْعِينَ.صح

5837. Bugün Yecüc ile Mecüc seddinden bir delik açıldı, o delik doksan sayısı gibiydi.[5837]

٥٨٣٨–فَتَحَ اللهُ بَاباً لِلتَّوْبَةِ مِنَ الْمَغْرِبِ عَرْضُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَاماً لاَيُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعُ الشَّمْسُ مِنْ نَحْوِهِ.

5838. Allah Teala tevbe için batı tarafında genişliği yetmiş yıllık mesafe olan bir kapı açmıştır, güneş o taraftan doğuncaya kadar o kapı kapanmaz.[5838]

٥٨٣٩–فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَنَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ يُكَفِّرُهَا الصِّيَامُ وَالصَّلاَةُ وَالصَّدَقَةُ والأَمْرُ بِالمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ المُنْكَرِ.صح

5839. Kişinin ailesi, malı, nefsi, çoluk çocuğu ve komşusundan kaynaklanan günahlarına orucu, namazı, zekatı ve iyiliği emredip kötülükten sakındırması keffaret olur.[5839]

٥٨٤٠–فِتْنَةُ الْقَبْرِ فِيَّ فَإِذَا سُئِلْتُمْ عَنِّي فَلاَ تَشُكُّوا.ح

5840. Kabirde benimle ilgili sorguya çekilirsiniz, benim hakkımda size soru sorulduğunda şüpheli cevap vermeyin.[5840]

5836 Hatîb, IX, 62; İbni Asâkir, II, 396; Heysemî, IX, 173; Hz. Ali'ye hitaben söylenmiştir.
5837 İbni Ebî Şeybe, VII, 465; Ahmed, II, 341.
5838 İbni Asâkir, XXXV, 401.
5839 Müttekî, nr. 31315.
5840 Hâkim, II, 414; Deylemî, III, 146.

٥٨٤١–فُجِّرَتْ أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ مِنَ الجَنَّةِ الْفُرَاتُ وَالنِّيلُ وَسَيْحَانُ وَجَيْحَانُ.صح

5841. Dört nehir Fırat, Nil, Seyhan ve Ceyhan cennetten akmaktadır.[5841]

٥٨٤٢–فُجُورُ المَرْأَةِ الْفَاجِرَةِ كَفُجُورِ أَلْفِ فَاجِرٍ وَبِرُّ المَرْأَةِ كَعَمَلِ سَبْعِينَ صَدِّيقاً.ض

5842. Kötü kadının kötülüğü bin kişinin kötülüğü, iyi kadının iyiliği de yetmiş sıddıkın iyiliği gibidir.[5842]

٥٨٤٣–فَخْذُ المَرْءِ المُسْلِمِ مِنْ عَوْرَتِهِ.صح

5843. Müslüman kişinin uyluğu avrettir.[5843]

٥٨٤٤–فِرَاشٌ لِلرَّجُلِ وَفِرَاشٌ لامْرَأَتِهِ وَالثَّالِثُ لِلضَّيْفِ وَالرَّابِعُ لِلشَّيْطَانِ.صح

5844. Evdeki bir yatak erkek, bir yatak kadın, bir yatak da misafir içindir, dördüncü yatak şeytana aittir.[5844]

Mirac

٥٨٤٥– فُرِجَ عَنْ سَقْفِ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ فَنَزَلَ جِبْرِيلُ فَفَرَجَ صَدْرِي ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءِ زَمْزَمَ ثُمَّ جَاءَ بِطَسْتٍمِنْ ذَهَبٍ مُمْتَلِئٍ حِكْمَةً وَإِيمَانًا فَأَفْرَغَهَا فِي صَدْرِي ثُمَّ أَطْبَقَهُ ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَعَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَلَمَّا جِئْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا قَالَ جِبْرِيلُ لِخَازِنِ السَّمَاءِ الدنيا افْتَحْ قَالَ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا جِبْرِيلُ . قَالَ هَلْ مَعَكَ أَحَدٌ قَالَ نَعَمْ مَعِي مُحَمَّدٌ قَالَ أَفَأُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ فافْتَتَحَ فلما عَلَوْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَإِذَا رَجُلٌ عن يَمِينِهِ أَسْوِدَةٌ وَعَن يَسَارِهِ أَسْوِدَةٌ فإِذَا نَظَرَ قِبَلَ يَمِينِهِ ضَحِكَ وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ إِلَى شمالِهِ بَكَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالِابْنِ الصَّالِحِ . قُلْتُ لِجِبْرِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا آدَمُ وَهَذِهِ الأَسْوِدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ فَأَهْلُ الْيَمِينِ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَالأَسْوِدَةُ

5841 Ahmed, II, 260; Hatîb, VIII, 185.
5842 Müttekî, nr. 45142.
5843 Ahmed, III, 478; Taberânî, II, 273.
5844 Ahmed, III, 293; Ebû Avane, V, 242; İbni Hibbân, II, 448.

الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ فَإِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ ضَحِكَ وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى ثم عَرَجَ بِي جِبْرِيلُ حتي أتي السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ فَقَالَ لِخَازِنِهَا اِفْتَحْ . فَقَالَ لَهُ خَازِنُهَا مِثْلَ مَا قَالَ خازنُ السماءِ الدنيا فَفَتَحَ فَلَمَّا مَرَرْتُ جِبْرِيلُ بِإِدْرِيسَ قَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالأَخِ الصَّالِحِ . قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ إِدْرِيسُ ثُمَّ مَرَرْتُ بِمُوسَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالأَخِ الصَّالِحِ . فَقُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا مُوسَى ثُمَّ مَرَرْتُ بِعِيسَى فَقَالَ مَرْحَبًا بالنَّبِيِّ الصَّالِحِ والأَخِ الصَّالِحِ. قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ عِيسَى بنُ مريمَ . ثُمَّ مَرَرْتُ بِإِبْرَاهِيمَ فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالاِبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا إِبْرَاهِيمُ ثُمَّ عَرَجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوًى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الأَقْلاَمِ فَفَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلاَةً فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ حَتَّى مَرَرْتُ عَلَى مُوسَى فَقَالَ مَاذا فَرَضَ ربُّك علي أُمَّتِكَ قُلْتُ فَرَضَ خَمْسِينَ صَلاَةً قَالَ لي موسي فَراجِعْ رَبَّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ فَرَاجَعْتُ ربي فَوَضَعَ شَطْرَهَا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فأخبَرْتُه فَقَالَ رَاجِعْ رَبَّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ فَرَاجَعْتُ ربي فَقَالَ وهي خَمْسٌ وخَمْسُونَ لاَ يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَىَّ . فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ رَاجِعْ رَبَّكَ فَقُلْتُ قد اِسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي ثُمَّ انْطَلَقَ بِي حَتَّى انْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فغَشِيَهَا أَلْوَانٌ لاَ أَدْرِى مَا هِيَ ثُمَّ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا فِيهَا جَنابذُ اللُّؤْلُؤِ وَإِذَا تُرَابُهَا الْمِسْكُ ثُمَّ عَرَجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوًى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الأَقْلاَمِ. صح

5845. Mekke'de evimde bulunduğum bir sırada tavanın yarılıp oradan Cibril'in indiğini gördüm; o göğsümü yarıp kalbimi zemzem suyuyla yıkadıktan sonra içi hikmetle iman dolu altın bir leğen getirerek onu kalbime boşalttı; kalbimi tekrar kapattıktan sonra elimden tutarak beni dünya semasına çıkardı; oraya geldiğimizde Cibril dünya semasının kapıcısı ile konuşmaya başlayarak ona kapıyı açmasını söyledi; kapıcı ona kim olduğunu sorunca Cibril gelenin kendisi olduğunu söyledi; kapıcı yanında kimse olup olmadığını sordu, o yanında benim olduğumu söyledi, kapıcı kendisine gelmesi için haber gönderilip gönderilmediğini sor-

du, Cibril gönderildiğini söyleyerek kapıyı açmasını söyledi; dünya semasına çıktığımızda sağında ve solunda bazı karartılar bulunan bir adamla karşılaştık, adam sağına bakınca gülüyor, soluna bakınca ağlıyordu, o zat, *"Hoş geldin ey salih peygamber ve salih oğul!"* dedi; ben, Cibril'e onun kim olduğunu sordum, Cibril onun Adem olduğunu, sağındaki ve solundaki karartıların da soyundan geleceklerin ruhları olup sağındakilerin cennetlikler, solundakilerin de cehennemlikler olduğunu, onun için sağına bakınca gülüp soluna baktığında ağladığını söyledi; sonra Cibril beni yukarı, ikinci kat göğe doğru çıkarıp kapıcısına kapıyı açmasını söyledi; kapıcı melek ona dünya semasının girişindekine benzer sorular sordu; İdris'e uğradığımızda o bana, *"Merhaba ey salih peygamber ve ey salih kardeş!"* dedi; ben onun kim olduğun sorduğumda Cibril onun İdris olduğunu söyledi; sonra Musa'ya uğradım, o da bana, *"Merhaba ey salih peygamber ve salih kardeş!"* dedi; ben onun kim olduğunu sorunca Cibril onun Musa olduğunu söyledi; sonra İsa'ya uğradım, o da bana, *"Merhaba ey salih peygamber ve salih kardeş!"* dedi; ben onun kim olduğunu sordum; Cibril onun Meryem oğlu İsa olduğunu söyledi; sonra İbrahim'e uğradım, o bana, *"Merhaba ey salih peygamber ve ey salih evlad!"* dedi; ben onun kim olduğun sordum; Cibril onun İbrahim olduğunu söyledi, Cibril sonra beni yukarı doğru öyle bir yere çıkardı ki orada kalemlerin seslerini işitiyordum; orada Allah Teala ümmetime elli vakit namaz farz kıldı; dönerken Musa'ya uğradığımda o bana,*"Rabbin ümmetine neyi farz kıldı?"* diye sordu, ben de elli vakit namaz farz kıldığını söyledim; Musa bana, *"Rabbine dön, ümmetin ona güç yetiremez"* dedi; bunun üzerine ben rabbime geri dönüp ondan yarısını indirmesini istedim, o da indirdi; Musa'ya dönüp durumu haber verdiğimde bana yine, *"Rabbine geri dön, ümmetin ona da güç yetiremez!"* dedi, ben tekrar rabbime döndüm, rabbim bana, *"Beş vakit olsun, fakat o elli vakte bedeldir, benim katımda söz değişmez!"* buyurdu; sonra Musa'ya döndüm, o bana, *"Rabbine tekrar müracaat et!"* dedi, ben artık rabbimden haya ettiğimi söyledim, sonra Cibril beni alıp Sidretü'l-münteha'ya götürdü, orayı mahiyetini bilemediğim renkler kaplamıştı, sonra cennete dim, orada inciden kubbeler bulunduğunu ve cennetin toprağının misk olduğunu gördüm.[5845]

[5845] İbni Hibbân, XVI, 419; Nesâî, Kübrâ, I, 140; Heysemî, I, 66.

٥٨٤٦–فَرْخُ الزِّنَى لاَيَدْخُلُ الجَنَّةَ.ض

5846. Zinadan doğan çocuk cennete giremez.[5846]

٥٨٤٧–فَرَغَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ مِنْ خَمْسٍ مِنْ أَجَلِهِ وَرِزْقِه وَأَثَرِهِ وَمَضْجَعِهِ وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ.

5847. Allah Teala her bir kulu için beş şeyi onun ecelini, rızkını, nerelere gidip nerede öleceğini, iyi veya kötü biri olup olmayacağını önceden yazıp belirledi.[5847]

٥٨٤٨–فُرِغَ إِلَى ابْنِ آدَمَ مِنْ أَرْبَعٍ الخَلْقِ والخُلُقِ والرِّزق والأَجَلِ.

5848. Adem oğlunun yaratılışı, ahlakı, rızkı ve eceli önceden belirlenmiştir.[5848]

٥٨٤٩ –فَرْقُ مَابَيْنَنَا وَبَيْنَ المُشْرِكِينَ الْعَمَائِمُ عَلَى الْقَلاَنِسِ.ض

5849. Bizimle müşrikler arasındaki fark, takke üzerine sarılan sarıktır.[5849]

٥٨٥٠–فُسْطَاطُ المُسْلِمِينَ يَوْمَ المَلْحَمَةِ الْكُبْرَى بِأَرْضٍ يُقَالُ لَهَا الْغُوطَةُ فِيهَا مَدِينَةٌ يُقَالُ لَهَا دِمَشْقُ خَيْرُ مَنَازِلِ المُسْلِمِينَ يَوْمَئِذٍ.

5850. Büyük savaşlarda müslümanların karargahı Dımaşk kentinde Guta denilen yer olur, orası o günlerde müslümanların en hayırlı beldelerinden biri haline gelir.[5850]

٥٨٥١–فَصْلُ مَابَيْنَ الحَلاَلِ والحَرَامِ ضَرْبُ الدُّفِّ وَالصَّوْتُ فِي النِّكَاحِ.صح

5851. Helalle haram olan düğün arasındaki fark, düğünde def çalıp halka duyurmaktır.[5851]

5846 İbnü'l-Cevzî, III, 111; Müttekî, nr. 13089.
5847 Ahmed, V, 197; Taberânî, Evsat, III, 272; Kudâî, I, 352; İbni Asâkir, LII, 391; Heysemî, VII, 195.
5848 Heysemî, VII, 195; Zebîdî, VII, 332.
5849 İbni Sad, I, 374; Buhârî, Kebîr, I, 82; Taberânî, V, 71.
5850 Ahmed, V, 197; Taberânî, Evsat, III, 296; Hâkim, IV, 532.
5851 Ahmed, III, 418; Taberânî, XIX, 242; Hâkim, II, 201.

٥٨٥٢ –فَضْلُ مَابَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكْلَةُ السَّحَرِ.صح

5852. Bizim orucumuzla ehl-i kitabın orucu arasındaki fark, sahura kalkmaktır.[5852]

٥٨٥٣–فَضْلُ مَابَيْنَ لَذَّةِ المَرْأَةِ وَلَذَّةِ الرَّجُلِ كَأَثَرِ المَخِيطِ في الطِّينِ إلا أنَّ الله يَسْتُرُهُنَّ بِالحَيَاءِ.ح

5853. İlişkide kadın ile erkeğin hazzı arasındaki fark, iğnenin çamura olan etkisi gibidir; ancak Allah Teala kadınların bu durumunu haya ile gizlemiştir.[5853]

Faziletler

٥٨٥٤ –فَضْلُ الجُمُعَةِ فِي رَمَضَانَ كَفَضْلِ رَمَضَانَ عَلَى الشُّهُورِ.ض

5854. Ramazandaki cuma gününün diğer cumalara üstünlüğü, ramazanın diğer aylara olan üstünlüğü gibidir. [5854]

٥٨٥٥ –فَضْلُ الدَّارِ الْقَرِيبَةِ مِنَ المَسْجِدِ عَلَى الدَّارِ الشَّاسِعَةِ كَفَضْلِ الْغَازِي عَلَى الْقَاعِدِ.صح ح

5855. Mescide yakın olan evin uzak olan eve üstünlüğü, cihad edenin yerinde oturana olan üstünlüğü gibidir.[5855]

٥٨٥٦ –فَضْلُ الشَّابِّ الْعَابِدِ الَّذِي تَعَبَّدَ في صِبَاهُ عَلَى الشَّيْخِ الَّذِي تَعَبَّدَ بَعْدَمَا كَبِرَتْ سِنُّهُ كَفَضْلِ المُرْسَلِينَ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ.ض

5856. Küçüklüğünden itibaren Allah'a kulluk eden gencin yaşı ilerledikten sonra, kulluk etmeye başlayan ihtiyara olan üstünlüğü peygamberlerin diğer insanlara olan üstünlüğü gibidir.[5856]

5852 Ahmed, IV, 197; İbni Hibbân, VIII, 254;İbni Huzeyme, III, 215.
5853 Müttekî, nr. 44844.
5854 İbni Adî, V, 353; Deylemî, III, 131.
5855 Ahmed, V, 387; Deylemî, III, 131; Heysemî, II, 16.
5856 Deylemî, III, 132.

٥٨٥٧ – فضل الصلاة بالسواك على الصلاة بغير سواك سبعين ضعفا.صح

5857. Misvak kullanarak kılınan namazın misvak kullanmadan kılınan namaza olan üstünlüğü yetmiş kattır.[5857]

٥٨٥٨– فضل العالم على العابد كفضلى على أمتى.ض

5858. Alimin abide olan üstünlüğü, benim ümmetime olan üstünlüğüm gibidir.[5858]

٥٨٥٩ – فضل العالم على العابد كفضلى على أدناكم إن الله وملائكته وأهل السموات والأرضين حتى النملة فى جحرها وحتى الحوت ليصلون على معلم الناس الخير.صح

5859. Alimin abide olan üstünlüğü, benim sizin en aşağınıza olan üstünlüğüm gibidir; Allah Teala, melekler, gök ve yer halkı, hatta yuvalarındaki karıncalarla, sudaki balıklara varıncaya kadar her şey onun günahlarının bağışlanması için dua ederler. [5859]

٥٨٦٠–فَضْلُ العَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ.ض

5860. Alimin abide olan üstünlüğü, dolunay gecesinde aym diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir.[5860]

٥٨٦١–فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ والأَرْضِ.ض

5861. Alimin abide olan üstünlüğü yetmiş derecedir, her iki derece arası da gökle yer arası kadardır. [5861]

٥٨٦٢ –فَضْلُ الْمُؤمِنِ الْعَالِمِ عَلَى الْمُؤْمِنِ الْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً.ض

5862. Alim müminin abid mümine olan üstünlüğü yetmiş derecedir.[5862]

5857 Ahmed, VI, 272; Hâkim, I, 244; Beyhakî, Şuab, III, 26.
5858 İbni Hibbân, Zuafâ, I, 340; Heysemî, Buğye, I, 184.
5859 Taberânî, VIII, 233.
5860 Ahmed, V, 196; İbni Hibbân, I, 289; Ebû Nuaym, IX, 45.
5861 Heysemî, I, 122; Aclûnî, II, 112.
5862 Irâkî, I, 7;

٥٨٦٣–فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِيِّ عَلَى أُمَّتِهِ.ض

5863. Alimin diğer insanlara olan üstünlüğü, peygamberin ümmetine olan üstünlüğü gibidir.[5863]

٥٨٦٤ –فَضْلُ الْعِلْمِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ العِبَادَةِ وَخَيْرُ دِينِكُمُ الْوَرَعُ.صح

5864. İlmin fazileti ibadetin faziletinden daha iyidir, dindarlığınızın hayırlısı da haramdan sakınmaktır.[5864]

٥٨٦٥ –فَضْلُ الْقُرْآنِ عَلَى سَائِرِ الْكَلاَمِ كَفَضْلِ الرَّحْمنِ عَلَى سَائِرِ خَلْقِهِ.صح

5865. Kuran'ın diğer sözlere olan üstünlüğü, Allah'm diğer mahluklara olan üstünlüğü gibidir.[5865]

٥٨٦٦ –فَضْلُ المَاشِي خَلْفَ الجَنَازَةِ عَلَى المَاشِي أَمَامَهَا كَفَضْلِ المَكْتُوبَةِ عَلَى التَّطَوُّعِ.ض

5866. Cenaze arkasında yürüyenin cenaze önünde yürüyene olan üstünlüğü, farz namazların nafile namazlara olan üstünlüğü gibidir.[5866]

٥٨٦٧ –فَضْلُ الْوَقْتِ الأَوَّلِ عَلَى الآخِرِ كَفَضْلِ الآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا.ض

5867. İlk vaktin son vakte olan üstünlüğü, ahiretin dünyaya olan üstünlüğü gibidir.[5867]

٥٨٦٨–فَضْلُ الصَّلاَةِ في المَسْجِدِ الحَرَامِ عَلَى غَيْرِهِ مائَةُ أَلْف صَلاَةٍ وَفي مَسْجِدِي أَلْفُ صَلاَةٍ وَفي مَسْجِدِ بَيْتِ المَقْدِسِ خَمْسُمائَةِ صَلاَةٍ.ض

5868. Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz diğer ınescidlerde kılınan yüzbin namazdan, benim mescidimde kılınan bin namazdan, Beyt-i Makdis'de kılınan beşyüz namazdan daha faziletlidir.[5868]

5863 Hatîb, VIII, 106; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 78.
5864 Şaşi, I, 137; Ḥâkim, I, 170; Ziyâ, III, 264; Ebu'ş-Şeyh, Tabakât, III, 276.
5865 İbni Ahmed, Sünne, I, 150; Beyhakî, Şuab, II, 404.
5866 İbni Adî, VI, 448; Deylemî, III, 122; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 889.
5867 Deylemî, III, 131.
5868 İbni Adî, III 398; Beyhakî, Şuab, III, 485.

٥٨٦٩ –فَضْلُ صَلاَةِ الجَمَاعَةِ عَلَى صَلاَةِ الرَّجُلِ وَحْدَهُ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ دَرَجَةً وَفَضْلُ صَلاَةِ التَّطَوُّعِ في الْبَيْتِ عَلَى فِعْلِهَا فِي المَسْجِدِ كَفَضْلِ صَلاَةِ الجَمَاعَةِ عَلَى المُنْفَرِدِ.ض

5869. Cemaatla kılınan namaz kişinin tek başına kıldığı namazdan yirmi beş derece daha üstündür; evde kılınan nafile namazın mescidde kılınan nafile namaza olan üstünlüğü ise cemaatle kılınan namazın tek başına kılınan namaza olan üstünlüğü gibidir.[5869]

٥٨٧٠–فَضْلُ صَلاَةِ الجَمِيعِ عَلَى صَلاَةِ الْوَاحِدِ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ دَرَجَةً وَتَجْتَمِعُ مَلاَئِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلاَئِكَةُ النَّهَارِ في صَلاَةِ الْفَجْرِ.صح

5870. Cemaatla kılınan namaz kişinin tek başına kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür, gece ile gündüz melekleri sabah namazında bir araya gelirler.[5870]

٥٨٧١–فَضْلُ صلاَةِ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ عَلَى صَلاَتِهِ حَيْثُ يَرَاهُ النَّاسُ كَفَضْلِ المَكْتُوبَةِ عَلَى النَّافِلَةِ.ح

5871. Kişinin evinde kıldığı nafile namazın insanların gördüğü yerde kıldığı nafile namaza olan üstünlüğü, farz namazın nafile namaza olan üstünlüğü gibidir.[5871]

٥٨٧٢ –فَضْلُ صَلاَةِ اللَّيْلِ عَلَى صَلاَةِ النَّهَارِ كَفَضْلِ صَدَقَةِ السِّرِّ عَلَى صَدَقَةِ الْعَلاَنِيَةِ.ح

5872. Gece namazının gündüz namazına olan üstünlüğü, gizli verilen sadakanın açık verilen sadakaya üstünlüğü gibidir.[5872]

5869 Abdürrezzâk, I, 524; Ahmed, I, 476; Heysemî, II, 38.
5870 Abdürrezzâk, I, 522; Ahmed, II, 233; Nesâî, Kübrâ, I, 176.
5871 Taberânî, VIII, 46; Heysemî, II, 247.
5872 Taberânî, X, 179; Beyhakî, Şuab, III, 130; Heysemî, II, 251.

٥٨٧٣–فَضْلُ غَازِي الْبَحْرِ عَلَى غَازِي الْبَرِّ كَفَضْلِ غَازِي البِرِّ عَلَى الْقَاعِدِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ.ح

5873. Denizde savaşan kişinin karada savaşana olan üstünlüğü, karada savaşan kişinin ailesi ve malı yanında oturan kişiye olan üstünlüğü gibidir.[5873]

٥٨٧٤ –فَضْلُ غَازِي الْبَحْرِ عَلَى غَازِي الْبَرِّ كَعَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي البَرِّ.ح

5874. Denizde savaşan kişinin karada savaşana olan üstünlüğü, karadaki on savaş kadardır.[5874]

٥٨٧٥ –فَضْلُ حَمَلَةِ الْقُرْآنِ عَلَى الَّذِي لَمْ يَحْمِلْهُ كَفَضْلِ الخَالِقِ عَلَى المَخْلُوقِ.ض

5875. Kuran hafızının hafız olmayana olan üstünlüğü, yaratanın yaratılana olan üstünlüğü gibidir.[5875]

٥٨٧٦ –فَضْلُ الثَّرِيدِ عَلَى الطَّعَامِ كَفَضْلِ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ.طح

5876. Tiridin diğer yemeklere olan üstünlüğü, Aişe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü gibidir.[5876]

٥٨٧٧ –فَضْلُ قِرَاءَةِ الْقُرآنِ نَظَراً عَلَى مَنْ يَقْرَؤُهُ ظَاهِراً كَفَضْلِ الْفَرِيضَةِ عَلَى النَّافِلَةِ.ض

5877. Kuran'a bakarak okumanın ona bakmadan okumaya olan üstünlüğü, farzın nafileye olan üstünlüğü gibidir.[5877]

٥٨٧٨–فَضَّلَ اللهُ قُرَيْشاً بِسَبْعِ خِصَالٍ لَمْ يُعْطَهَا أَحَدٌ قَبْلَهُمْ وَلاَ يُعْطَاهَا أَحَدٌ بَعْدَهُمْ فَضَّلَ اللهُ قُرَيْشاً أَنِّي مِنْهُمْ وَأَنَّ النُّبُوَّةَ فِيهِمْ وَأَنَّ الْحِجَابَةَ فِيهِمْ وَأَنَّ السِّقَايَةَ

5873 Suyûtî, Sağîr, nr. 5873.
5874 Münâvî, IV, 436.
5875 Elbânî, Zaîfe, nr. 396.
5876 Deylemî, III, 133.
5877 Deylemî, III, 127; İbni Hacer, IX, 78.

فِيهِمْ وَنَصَرَهُمْ عَلَى الْفِيلِ وَعَبَدُوا اللهَ عَشْرَ سِنِينَ لاَيَعْبُدُهُ غَيْرُهُمْ وَأَنْزَلَ اللهُ فِيهِمْ سُورَةً مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يُذْكَرْ فِيهَا أَحَدٌ غَيْرُهُمْ (لإيلافِ قُرَيْشٍ.صح

5878. Allah Teala daha önce ve daha sonra kimseye vermediği yedi özellikle Kureyş kabilesini üstün kılmıştır; beni onlardan kılmış, nübüvveti, Kabe perdedarlığı, hacılara su dağıtma işini onlara tahsis ederek Fil ordusuna karşı onlara yardım etmiş, kimsenin kullukta bulunmadığı zamanlarda onlar yıllarca kullukta bulunmuşlar, hiçbir kabilenin zikredilmediği Kureyş suresinde zikredilmişlerdir.[5878]

٥٨٧٩ –فَضَّلَ اللهُ قُرَيْشاً بِسَبْعِ خِصَالٍ فَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُمْ عَبَدُوا اللهَ عَشْرَ سِنِينَ لاَيَعْبُدُ اللهَ إلا قُرَيْشٌ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُمْ نَصَرَهُمْ يَوْمَ الْفِيلِ وَهُمْ مُشْرِكُونَ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُ نَزَلَتْ فِيهِمْ سُورَةٌ مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يَدْخُلْ فِيهَا أَحَدٌ مِنَ الْعَالَمِينَ وَهِيَ لإيلافِ قُرَيْشٍ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّ فِيهِم النُّبُوَّةَ وَالخِلاَفَةَ والْحِجَابَةَ والسِّقَايَةَ.صح

5879. Allah Teala Kureyş'i yedi şeyle üstün kıldı; onlar onlarca yıl Allah'a ibadet etmiş, müşrik oldukları zamanda Fil ordusuna karşı onlara yardımda bulunmuş, içinde sadece onların zikredildiği Kureyş suresini onlar hakkında indirmiş, nübüvvet, hilafet, Kabe perdedarlığı ve hacılara su dağıtma işlerini de onlara tahsis etmiştir.[5879]

٥٨٨٠–فُضِّلْتُ عَلَى الأَنْبِيَاءِ بِستّ أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِيَ الغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ طَهُوراً وَمَسْجِداً وَأُرْسِلْتُ إِلَى الخَلْقِ كَافَّةً وَخُتِمَ بِيَ النَّبِيُّونَ.صح

5880. Altı şeyle peygamberlere üstün kılındım; bana özlü sözler verildi, düşmana korku salmakla yardım olundum, ganimetler bana helal sayıldı, yeryüzü bana temizleyici ve secde mekanı kılındı, bütün insanlığa gönderildim ve peygamberlik benimle sona erdirildi.[5880]

5878 Buhârî, Kebîr, I, 320; Taberânî, XXIV, 409; Hâkim, II, 584; Heysemî, X, 24.

5879 Taberânî, Evsat, IX, 76; İbni Asâkir, LXIV, 15; Heysemî, X, 25.

5880 Ebû Avane, I, 330; İbni Hibbân, VI, 87; Ebû Yalâ, XI, 377.

٥٨٨١–فُضِّلْتُ عَلَى الأَنْبِيَاءِ بِخَمْسٍبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً وَذَخَرْتُ شَفَاعَتِي لأُمَّتِي وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ شَهْراً أَمَامِي وَشَهْراً خَلْفِي وَجُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ مَسْجِداً وَطَهُوراً وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ وَلَمْ تَحِلَّ لأَحَدٍ قَبْلِي.صح

5881. Beş şeyle diğer peygamberlere üstün kılındım; bütün insanlara peygamber olarak gönderildim, şefaatimi ümmetime sakladım, önümden ve arkamdan bir aylık mesafeden düşmana korku salmakla yardım olundum, yeryüzü bana secde ve temizleme mekanı kılındı, benden önce kimseye helal kılınmayan ganimetler bana helal sayıldı.[5881]

٥٨٨٢ –فُضِّلْتُ بِأَرْبَعٍ جُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ مَسْجِداً وَطَهُوراً فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَتَى الصَّلاَةَ فَلَمْ يَجِدْ مَايُصَلِّي عَلَيْهِ وَجَدَ الأَرْضَ مَسْجِداً وَطَهُوراً وَأُرْسِلْتُ إِلى النَّاسِ كَافَّةً وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مِنْ مَسِيرَةِ شَهْرَيْنِ يَسِيرُ بَيْنَ يَدَيَّ وَأُحِلَّتْ لِيَ الغَنَائِمُ.صح

5882. Dört şeyle diğer peygamberlere üstün kılındım; yeryüzü bana secde edilip temizleyeci mekan kılındı; ümmetimden biri namaz vakti girer de namaz kılacak bir yer bulamazsa onun için yer hem secde hem abdest yeridir; ben bütün insanlara peygamber olarak gönderildim; iki aylık mesafeden düşmana korku salmakla yardım olundum ve ganimetler de bana helal kılındı.[5882]

٥٨٨٣–فُضِّلْتُ بِأَرْبَعٍ جُعِلْتُ أَنَا وَأُمَّتِي فِي الصَّلاَةِ كَمَا تَصُفُّ المَلاَئِكَةُ وَجُعِلَ الصَّعِيدُ لِي وَضُوءاً وَجُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ مَسْجِداً وطَهُوراً وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ.

5883. Dört şeyle diğer peygamberlere üstün kılındım; ümmetimle birlikte namazda meleklerin saf tuttuğu gibi saf tutmada, temiz toprağın abdest yerine geçmesinde, yeryüzünün secde edilen ve temizleyen mekan olmasında ve ganimetlerin helal kılınması hususlarında üstün kılındım.[5883]

5881 Taberânî, VII, 154; Heysemî, VIII, 259.
5882 Beyhakî, II, 433.
5883 Heysemî, II, 90.

٥٨٨٤ –فُضِّلْتُ عَلَى النَّاسِ بِأَرْبَعٍ بِالسَّخَاءِ وَالشَّجَاعَةِ وَكَثْرَةِ الْجِمَاعِ وَشِدَّةِ الْبَطْشِ.ض

5884. Dört şeyde cömertlik, cesurluk, çokça ilişki ve şiddetli ceza vermede diğer insanlara üstün kılındım.[5884]

٥٨٨٥ –فُضِّلْتُ عَلَى آدَمَ بِخَصْلَتَيْنِ كَانَ شَيْطَانِي كَافِراً فَأَعَانَنِي اللهُ عَلَيْهِ حَتَّى أَسْلَمَ وَكُنَّ أَزْوَاجِي عَوْناً لِي وَكَانَ شَيْطَانُ آدَمَ كَافِراً وَكَانَتْ زَوْجَتُهُ عَوْناً عَلَى خَطِيئَتِهِ.

5885. İki hususta Adem'e üstün kılındım; kafir olan şeytanıma karşı Allah bana yardım etti de onu zararsız hale getirdi, eşlerim de bana yardım etti; Adem'in şeytanı ise kafir kaldı, eşi ise ona hata etmesinde yardım etti.[5885]

٥٨٨٦ –فَضَلَتْ سُورَةُ الحَجِّ عَلَى القُرْآنِ بِسَجْدَتَيْنِ

5886. Hac suresi, Kuran surelerine iki secdeyle üstün kılındı.[5886]

٥٨٨٧ –فَضَلَتْ سُورَةُ الحَجِّ بِأَنَّ فِيهَا سَجْدَتَيْنِ وَمَنْ لَمْ يَسْجُدْهُمَا فَلاَ يَقْرَأْهُمَا.صح

5887. Hac suresi Kuran surelerine iki secdeyle üstün kılındı, o secdeleri yapmayacak olanlar onları okumasın.[5887]

٥٨٨٨–فَضَلَتِ المَرْأَةُ عَلَى الرَّجُلِ بِتِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ جُزْءاً مِنَ اللَّذَّةِ وَلَكِنَّ اللهَ أَلقَى عَلَيْهِنَّ الحَيَاءَ.ض

5888. Kadın ilişkide erkekten doksandokuz kat fazla haz duymakla üstün kılındı, ancak Allah Teala onları haya ile muhafaza etti.[5888]

5884 Taberânî, Evsat, VII, 49; İsmâilî, II, 621; İbni Asâkir, IV, 22; Heysemî, VIII, 269.
5885 Deylemî, III, 123; Hatîb, III, 331; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 181.
5886 Abdürrezzâk, III, 342; Beyhakî, II, 317.
5887 Ahmed, IV, 151; Taberânî, XVII, 307; Hâkim, I, 343.
5888 Beyhakî, X, 175.

٥٨٨٩ –فَضَلْنَا عَلَى النَّاسِ بِثَلاَثٍ جُعِلَتْ صُفُوفُنَا كَصُفُوفِ المَلاَئِكَةِ وَجُعِلَتْ لَنَا الأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِداً وَجُعِلَتْ تُرْبَتُهَا لَنَا طَهُوراً إِذَا لَمْ نَجِدِ المَاءَ وَأُعْطِيتُ هذِهِ الآيَاتِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ لَمْ يَعْطَهَا نَبِيٌّ قَبْلِي.صح

5889. Üç şeyle diğer peygamberlere üstün kılındım; saflarımız meleklerin safları gibi kılındı, yeryüzünün tamamı bize mescid kılınıp su bulunmadığı zaman toprağı da temizleyici kılındı, daha önce hiçbir peygambere verilmeyen Arş'ın altındaki hazinelerden Bakara suresinin son ayetleri verildi.[5889]

Çeşitli Hadisler

٥٨٩٠–فُضُوحُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ فُضُوحِ الآخِرَةِ.

5890. Dünyada rezil olmak, ahirette rezil olmaktan daha hafiftir.[5890]

٥٨٩١–فِطْرُكُمْ يَوْمَ تُفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمُ تُضَحُّونَ وَعَرَفَةُ يَوْمَ تُعَرِّفُونَ.ض

5891. Ramazan bayramı oruç tutmadığınız, kurban bayramı kurban kestiğiniz, Arefe de Arafat'a çıktığınız gündür.[5891]

٥٨٩٢ –فِطْرُكُمْ يَوْمَ تُفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ تُضَحُّونَ وَكُلُّ عَرَفَةَ مَوْقِفٌ وَكُلُّ مِنى مَنْحَرٌ وَكُلُّ فِجَاجِ مكَّةَ مَنْحَرٌ وَكُلُّ جَمْعٍ مَوْقِفٌ.صح

5892. Ramazan bayramı oruç tutmadığımız, kurban bayramı kurban kestiğiniz gündür; Arafat'ın her yeri vakfe, Mina ile Mekke'nin bütün yolları kurban kesme, Müzdelife'nin her yeri de vakfe yeridir.[5892]

٥٨٩٣–فِعْلُ المَعْرُوفِ يَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ.صح

5893. İyilik yapmak, kişiyi kötü ölümlerden korur.[5893]

5889 Nesâî, Kübrâ, V, 15; İbni Huzeyme, I, 132; İbni Hibbân, IV, 595.
5890 Şâfiî, Üm, I, 230; Beyhakî, V, 176.
5891 Ebû Dâvûd, Sıyâm 5; Beyhakî, III, 317.
5892 Dârekutnî, II, 163; Beyhakî, IV, 251.
5893 İbni Ebi'd-Dünyâ, Havaic, s. 22; Kudâî, I, 93.

٥٨٩٤ –فُقِدَتْ أُمَّةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لاَيُدْرَى مَافَعَلَتْ وَإِنِّي لاَأَرَاهَا إِلاَّ الْفَأْرَ أَلاَ تَرَوْنَهَا إِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الإِبِلِ لَمْ تَشْرَبْ وَإِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الشَّاءِ شَرِبَتْ.صح

5894. İsrail oğullarından kaybolan bir grubun ne olduğu bilinmemektedir; ben onların farelere dönüştürüldüğünü zannediyorum; farelerin önlerine konan deve sütünü içmeyip koyun sütünü içtiklerini görmez misiniz?[5894]

٥٨٩٥ –فُقَرَاءُ المُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِخَمْسِمائَةِ عامٍ.ح

5895. Fakir muhacirler, zenginlerden beşyüz yıl önce cennete girerler.[5895]

٥٨٩٦ –فَقِيهٌ وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ.ض

5896. Bir din alimi, şeytana karşı bin abidden daha etkilidir.[5896]

٥٨٩٧ –فِكْرَةُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةٍ.ض

5897. Bir saatlik tefekkür, altmış yıllık ibadetten daha hayırlıdır.[5897]

٥٨٩٨–فُكُّوا العَانِيَ وأَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَأَطْعِمُوا الجَائِعَ وَعُودُوا المَرِيضَ.صح

5898. Esiri hürriyetine kavuşturup çağrılan yere gidin, aç olanları doyurup hastaları ziyaret edin.[5898]

٥٨٩٩ –فُلِقَ الْبَحْرُ لِبَنِي أَسْرَائِيلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ.ض

5899. İsrail oğullarına deniz, aşure günü yarıldı.[5899]

٥٩٠٠–فَمَنْ أَعْدَى الأَوَّلَ.صح

5900. Hastalığı ilk bulaştıran kimdir?[5900]

5894 Ahmed, II, 234; Ebû Yalâ, X, 420; Deylemî, III, 126.
5895 Irâkî, IV, 524; Müttekî, nr. 16622; Zebîdî, IV, 121.
5896 Buhârî, Kebîr, III, 308; Beyhakî, Şuab, II, 267; Deylemî, III, 148.
5897 Ebu'ş-Şeyh, Azame, I, 300.
5898 Ahmed, IV, 406; İbni Hibbân, VIII, 116.
5899 Heysemî, III, 188; Müttekî, nr. 24235.
5900 Ahmed, II, 434.

٥٩٠١–فَنَاءُ أُمَّتِي بالطَّعْنِ وَالطَّاعُونِ وَخَزُ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الجِنِّ وَفِي كُلٍّ شَهَادَةٌ.صح

5901. Ümmetimin helaki, yaralanma ile düşman cinlerin çarpması olan taunlardır, her ikisi de şehadet sebebidir.[5901]

٥٩٠٢–فَهَلا بِكْراً تُلاَعِبُهَا وَتُلاَعِبُكَ وَتُضَاحِكُهَا وَتُضَاحِكُكَ.صح

5902. Bir bakireyle evlenseydin ya, karşılıklı gülüp eğlenirdiniz. [5902]

٥٩٠٣–فَهلا بِكْراً تَعَضُّهَا وَتَعَضُّكَ.صح

5903. Kendisiyle anlaşabileceğin bir bakireyle evlenseydin ya![5903]

٥٩٠٤–فوَا لَهُمْ وَنَسْتَعِينُ الله عَلَيْهِمْ.صح

5904. Verdiğiniz söze bağlı kalın, biz başkalarına karşı Allah'dan yardım isteriz.[5904]

٥٩٠٥–في الإبِلِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْغَنَمِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْبَقَرِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْبُرِّ صَدَقَتُهُ وَمَنْ رَفَعَ دَنَانِيرَ أَوْ دَرَاهِمَ أَوْ تِبْراً أَوْ فِضَّةً لاَيُعِدُّهَا لِغَرِيمٍ وَلاَ يُنْفِقُهَا فِي سَبِيلِ الله فَهُوَ كَنْزٌ يُكْوَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.صح

5905. Devenin zekatı, koyunla keçinin zekatı, sığırla buğdayın da zekatı vardır; borcunu ödemek veya Allah yolunda harcamak gayesi dışında para pulu, altını gümüşü biriktirenin biriktirdiği o mallar birer kenz olup kıyamet günü sahiplerini yakan birer ateş olurlar.[5905]

٥٩٠٦–فِي الإبِلِ فَرْعٌ وَفي الْغَنَمِ فَرْعٌ وَيُعَقُّ عَنْ الْغُلاَمِ وَلاَ يُمَسُّ رَأْسُهُ بِدَمٍ.صح

5906. Deve ve koyunlarda ilk hayvan, yeni doğan çocuk için de akika kurban olarak kesilir, ancak çocuğunu başma hayvanın kanından sürülmez.[5906]

5901 Ahmed, IV, 395; Taberânî, Evsat, III, 367.
5902 Ahmed, III, 308.
5903 Taberânî, XIX, 149.
5904 Ahmed, V, 397; Bezzâr, VII, 332; Taberânî, III, 165.
5905 İbni Ebî Şeybe, II, 428; Ahmed, V, 179; Heysemî, III, 63.
5906 Taberânî, Evsat, I, 107; Heysemî, IV, 58.

٥٩٠٧–في الأَسْنَانِ خَمْسٌ خَمْسٌ مِنَ الإِبِلِ.صح

5907. Dişlerde her bir diş için diyet olarak beş deve ödenir.[5907]

٥٩٠٨–في الأَصَابِعِ عَشْرٌ عَشْرٌ.صح

5908. Parmaklarda her parmak için on deve diyet ödenir.[5908]

٥٩٠٩–في الأَنْفِ الدِّيَةُ إِذَا اسْتَوْفَى جَدْعَهُ مائَةٌ مِنَ الإِبِلِ وَفِي الْيَدِ خَمْسُونَ وَفي الرِّجْلِ خَمْسُونَ وَفي الْعَيْنِ خَمْسُونَ وَفي الآمَّةِ ثُلُثُ النَّفْسِ وَفي الجَائِفَةِ ثُلثُ النَّفْسِ وَفي المُنَقِّلَةِ خَمْسَ عَشْرَةَ وَفي المُوضِحَةِ خَمْس وَفي السِّنِّ خَمْسٌ وَفي كُلِّ إِصْبَعٍ مِنْ هُنَالِكَ عَشْرٌ.صح

5909. Burnun diyeti yüz, el ile gözün elli, beyin ile iç organların diyetin üçte biri, kemiği kırmanın onbeş deve, kemiğin açığa çıkmasına sebep olma ile dişin beş, her bir parmağın diyeti de on devedir.[5909]

٥٩١٠–في الإِنْسَانِ سِتُّونَ وَثَلاثُمِائَةِ مُفْصِلٍ فَعَلَيْهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَفْصِلٍ مِنْهَا صَدَقَةً . النُّخَاعَةُ فِي المَسْجِدِ تَدْفِنُهَا والشَّيْءُ تُنَحِّيهِ عَنَ الطَّرِيقِ فَإِنْ لَمْ تَقْدِرْ فَرَكْعَتَا الضُّحَىتُجْزِي عَنْكَ.ض

5910. İnsan vücudunda üçyüzaltmış eklem olup her bir ekleme karşılık bir sadaka vermek gerekir; mesciddeki tozu toprağı gidermek, yoldan birşeyi kaldırıp atmak birer sadakadır, ona gücü yetmeyenin kılacağı iki rekat kuşluk namazı da kendisine kafi gelir.[5910]

٥٩١١–في الإِنْسَانِ ثَلاثَةٌ: الطِّيَرَةُ والظَّنُّ وَالحَسَدُ فَمَخْرَجُهُ مِنَ الطِّيَرَةِ أَنْ لاَيَرْجِعَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الظَّنِّ أَنْ لاَيُحَقِّقَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الحَسَدِ أَنْ لاَيَبْغِي.ض

5907 İbni Ebî Şeybe, IX, 186; Müttekî, nr. 40084.
5908 Ahmed, IV, 178; Müttekî, nr. 40087.
5909 Müttekî, nr. 40081.
5910 Ahmed, V, 354; İbni Huzeyme, II, 229; İbni Hibbân, IV, 420.

5911. İnsanın üç hali vardır; biri olayları kötüye yorma, biri zan, biri de haseddir; kötüye yormadan kurtuluş yapılacak işlerden geri durmamakla, zandan kurtuluş onu gerçek saymamakla, hasedden kurtuluş da hased ettiği kimseye karşı haddi aşmamakla olur. [5911]

٥٩١٢–فِي البِطِّيخِ عَشْرُ خِصَال هُوَ طَعَامٌ وَشَرَابٌ وَرَيْحَانٌ وَفَاكِهَةٌ وَأُشْنَانٌ وَيَغْسِلُ الْبَطْنَ وَيُكْثِرُ مَاءَ الظَّهْرِ وَيَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ وَيَقْطَعُ الأَبْرِدَةَ وَيُنَقِّي الْبَشَرَةَ.ض

5912. Karpuzun on özelliği vardır; o yiyecek içecek olup kokusu güzel bir meyvedir, soğuk su gibi temizleyici olup mideyi yıkar, meniyi çoğaltıp ilişki gücünü artırır, soğuk algınlığını giderip deriyi temizler.[5912]

٥٩١٣–فِي التَّلْبِينَةِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.صح

5913. Bulamaçta her hastalığa şifa vardır.[5913]

٥٩١٤–فِي الجُمُعَةِ سَاعَةٌ لاَ يُوافِقُها عَبْدٌ يَسْتَغْفِرُ اللهَ إلا غَفَرَ لَهُ.صح

5914. Cuma gününde öyle bir zaman vardır ki, o zamanda bağışlanma dileyen mutlaka bağışlanır.[5914]

Cennet

٥٩١٥–فِي الجَنَّةِ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مائَةُ عَامٍ.ح

5915. Cennette yüz derece vardır, her iki derecenin arası da yüz yıldır.[5915]

٥٩١٦–فِي الجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ فِيهَا بَابٌ يُسمَّى الرَّيَّانَ لاَيَدخُلُهُ إلاَّ الصَّائِمُونَ.

5916. Cennetin sekiz kapısı olup orada yalnız oruç tutanların girecegi reyyan denilen bir kapı da vardır.[5916]

5911 Beyhakî, Şuab, II, 63.
5912 Müttekî, nr. 28288.
5913 Müttekî, nr. 28246.
5914 Nesâî, Kübrâ, VI, 122.
5915 İbnü'l-Esîr, Usûl, X, 500.
5916 Taberânî, VI, 146; Beyhakî, Şuab, III, 296.

٥٩١٧–فِي الجَنَّةِ بَابٌ يُدْعى الرَّيَّان يُدْعَى لَهُ الصَّائِمُونَ فَمَنْ كَانَ مِنَ الصَّائِمِينِ دَخَلَهُ وَمَنْ دَخَلَهُ لاَيَظْمَأُ أَبَداً.

5917. Cennette reyyan denilen bir kapı olup oruç tutanlar o kapıdan çağrılırlar, oruç tutanlar oradan girerler, oraya girenler de bir daha asla susamazlar.[5917]

٥٩١٨–فِي الجَنَّةِ خَيْمَةٌ مِنْ لُؤْلُؤَةٍ مُجَوَّفَةٍ عَرْضُهَا سِتُّونَ مِيلاً فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا أَهْلٌ مَايَرَوْن الآخَرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ المُؤْمِنُ.

5918. Cennette inciden yapılmış bir çadır vardır ki onun genişliği altmış mildir, her köşesinde birer eş olup o eşler diğerlerini görmezler, mümin orada onları ziyaret eder.[5918]

٥٩١٩–فِي الجَنَّةِ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَالْفِرْدَوْسُ أَعْلاَهَا دَرَجَةً وَمِنْهَا تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الجَنَّةِ الأَرْبَعَةُ وَمِنْ فَوْقِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ الله فَسَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ.

5919. Cennette yüz derece vardır, her iki derecenin arası gökle yer arası kadar olup en yüksek derecesi de Firdevs'tir, cennetin dört nehri oradan çıkar, onun üzerinde Arş vardır, Allah'dan istediğinizde Firdevs cenneti isteyin.[5919]

٥٩٢٠–فِي الجَنَّةِ مَالاَعَيْنٌ رَأَتْ وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبَ بَشَرٍ.صح

5920. Cennette gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, hiç bir insanın da hatırına gelmeyen nimetler vardır. [5920]

5917 Ahmed, V, 333; Taberânî, VI, 134; Rûyânî, II, 199.
5918 Ahmed, IV, 411.
5919 İbni Ebî Şeybe, VII, 43; Ahmed, V, 316; Hâkim, I, 153.
5920 Ahmed, V, 334; Taberânî, VI, 122; Hâkim, II, 448.

Çeşitli Hadisler

٥٩٢١–فِي الحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ داءٍ إلاَّ السَّامَ.صح

5921. Çörek otu, ölüm dışında her şeye şifadır.[5921]

٥٩٢٢–في الحَجْمِ شِفَاءٌ.صح

5922. Kan aldırmada şifa vardır.[5922]

٥٩٢٣–في الخَيْلِ السَّائِمَةِ فِي كُلِّ فَرَسٍ دِينَارٌ.ض

5923. Otlakta yayılan her bir at için bir dinar zekat verilir.[5923]

٥٩٢٤–فِي الخَيْلِ وأَبْوَالِهَا وَأَرْوَاثِهَا كَفٌّ مِنْ مِسْكِ الجَنَّةِ.ض

5924. Atların idrarları ve tersleri cennet miskidir.[5924]

٥٩٢٥–في الذُّبَابِ أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وفي الآخَرِ شِفَاءٌ فَإِذَا وَقَعَ فِي الإِنَاءِ فَأَرْسِبُوهُ فَيَذْهَبُ شِفَاؤُهُ بِدَائِهِ.صح

5925. Sineğin kanatlarının birinde zehir, diğerinde ise panzehir vardır; o bir kabın içine düştüğünde onu batırıp sonra çıkarın ki panzehiri zehirini gidersin.[5925]

٥٩٢٦–في الرِّكَازِ الخُمْسُ.صح

5926. Definelerde beşte bir zekat verilir.[5926]

٥٩٢٧–فِي الرِّكَازِ الْعُشْرُ.ض

5927. Definelerde onda bir zekat vardır.[5927]

5921 Ahmed, II, 261; Taberânî, I, 187; Ziyâ, IV, 178.
5922 Ebû Nuaym, III, 121.
5923 Dârekutnî, II, 125; Beyhakî, IV, 119.
5924 Ahmed, II, 383; İbni Hibbân, X, 527.
5925 Suyûtî, Câmi, nr. 14780.
5926 İbni Ebî Şeybe, II, 437; Taberânî, XXII, 227; a. mlf, Evsat, IV, 256.
5927 Elbânî, Zaîf, nr. 3999.

٥٩١٧-فِي الجَنَّةِ بَابٌ يُدْعى الرَّيَّان يُدْعَى لَهُ الصَّائِمُونَ فَمَنْ كَانَ مِنَ الصَّائِمِينِ دَخَلَهُ وَمَنْ دَخَلَهُ لاَيَظْمَأُ أَبَداً.

5917. Cennette reyyan denilen bir kapı olup oruç tutanlar o kapıdan çağrılırlar, oruç tutanlar oradan girerler, oraya girenler de bir daha asla susamazlar.[5917]

٥٩١٨-فِي الجَنَّةِ خَيْمَةٌ مِنْ لُؤْلُؤَةٍ مُجَوَّفَةٍ عَرْضُهَا سِتُّونَ مِيلاً فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا أَهْلٌ مَايَرَوْن الآخَرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ المُؤْمِنُ.

5918. Cennette inciden yapılmış bir çadır vardır ki onun genişliği altmış mildir, her köşesinde birer eş olup o eşler diğerlerini görmezler, mümin orada onları ziyaret eder.[5918]

٥٩١٩-فِي الجَنَّةِ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَالْفِرْدَوْسُ أَعْلاَهَا دَرَجَةً وَمِنْهَا تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الجَنَّةِ الأَرْبَعَةُ وَمِنْ فَوْقِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ الله فَسَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ.

5919. Cennette yüz derece vardır, her iki derecenin arası gökle yer arası kadar olup en yüksek derecesi de Firdevs'tir, cennetin dört nehri oradan çıkar, onun üzerinde Arş vardır, Allah'dan istediğinizde Firdevs cenneti isteyin.[5919]

٥٩٢٠-فِي الجَنَّةِ مَالاَعَيْنٌ رَأَتْ وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبَ بَشَرٍ. صح

5920. Cennette gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, hiç bir insanın da hatırına gelmeyen nimetler vardır. [5920]

5917 Ahmed, V, 333; Taberânî, VI, 134; Rûyânî, II, 199.
5918 Ahmed, IV, 411.
5919 İbni Ebî Şeybe, VII, 43; Ahmed, V, 316; Hâkim, I, 153.
5920 Ahmed, V, 334; Taberânî, VI, 122; Hâkim, II, 448.

Çeşitli Hadisler

٥٩٢١–فِي الحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ داءٍ إلاَّ السَّامَ.صح

5921. Çörek otu, ölüm dışında her şeye şifadır.[5921]

٥٩٢٢–في الحَجْمِ شِفَاءٌ.صح

5922. Kan aldırmada şifa vardır.[5922]

٥٩٢٣–في الخَيْلِ السَّائِمَةِ فِي كُلِّ فَرَسٍ دِينَارٌ.ض

5923. Otlakta yayılan her bir at için bir dinar zekat verilir.[5923]

٥٩٢٤–فِي الخَيْلِ وأَبْوَالِهَا وَأَرْوَاثِهَا كَفٌّ مِنْ مِسْكِ الجَنَّةِ.ض

5924. Atların idrarları ve tersleri cennet miskidir.[5924]

٥٩٢٥–في الذُّبَابِ أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وفي الآخَرِ شِفَاءٌ فَإِذَا وَقَعَ فِي الإِنَاءِ فَأَرْسِبُوهُ فَيَذْهَبُ شِفَاؤُهُ بِدَائِهِ.صح

5925. Sineğin kanatlarının birinde zehir, diğerinde ise panzehir vardır; o bir kabın içine düştüğünde onu batırıp sonra çıkarın ki panzehiri zehirini gidersin.[5925]

٥٩٢٦–في الرِّكَازِ الخُمْسُ.صح

5926. Definelerde beşte bir zekat verilir.[5926]

٥٩٢٧–فِي الرِّكَازِ الْعُشْرُ.ض

5927. Definelerde onda bir zekat vardır.[5927]

5921 Ahmed, II, 261; Taberânî, I, 187; Ziyâ, IV, 178.
5922 Ebû Nuaym, III, 121.
5923 Dârekutnî, II, 125; Beyhakî, IV, 119.
5924 Ahmed, II, 383; İbni Hibbân, X, 527.
5925 Suyûtî, Câmi, nr. 14780.
5926 İbni Ebî Şeybe, II, 437; Taberânî, XXII, 227; a. mlf, Evsat, IV, 256.
5927 Elbânî, Zaîf, nr. 3999.

٥٩٢٨–فِي السَّمَاءِ مَلَكَانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِالشِّدَةِ وَالآخرُ يَأْمُرُ بِاللِّينِ وَكِلاَهُمَا مُصِيبٌ أَحَدُهُمَا جِبْرِيلُ وَالآخَرُ مِيكائِيلُ وَنَبِيَّانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِاللِّينِ والآخر بِالشِّدَةِ وَكُلٌّ مُصِيبٌ إِبْرَاهِيمُ وَنُوحٌ إِبْرَاهِيمُ بِاللِّينِ وَنُوحٌ بِالشِّدَةِ وَلِي صَاحِبَانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِاللِّينِ وَالآخَرُ بِالشِّدَةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ.ض

5928. Gökte biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden iki melek vardır ki her ikisi de haklı olup onlardan biri Cibril, diğeri Mikail'dir; biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden her ikisi de haklı olan iki peygamber vardır ki onlardan biri İbrahim, diğeri de Nuh'tur; aynı şekilde biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden iki de arkadaşım vardır ki her ikisi de haklı olup onlardan biri Ebu Bekir diğeri de Ömer'dir.[5928]

٥٩٢٩–فِي السَّمْعِ مائَةٌ مِنَ الإِبْلِ وَفِي الْعَقْلِ مائَةٌ مِنَ الإِبِلِ.صح

5929. Kişiyi sağır etmekle, öldürmenin diyeti yüz devedir.[5929]

٥٩٣٠–فِي السِّوَاكِ عَشْرُ خصَالٍ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَيَشُد اللِّثَةَ وَيَجْلُو الْبَصَرَ وَيُذْهِبُ الْبَلْغَمَ وَيُذْهِبُ الحَفَرَ وَيُوَافِقُ السُّنَّةَ وَيُفَرِّحُ المَلاَئِكَةَ وَيُرْضِي الرَّبَّ وَيَزِيدُ فِي الحَسَنَاتِ وَيُصَحِّحُ الْمَعِدَةِ.ض

5930. Misvakta on özellik vardır; o ağzı temizleyip diş etlerini güçlendirir, gözü parlatıp balgamı giderir, diş çürümesini önleyip sünnete uygun hareket ettirir, melekleri sevindirip Allah'ı hoşnut eder, sevapları artırıp midenin çalışmasını düzenler.[5930]

٥٩٣١–فِي الضَّبُعِ كَبْشٌ.صح

5931. İhramlının sırtlan avlamasında bir koç kurban edilir.[5931]

5928 Taberânî, XXIII, 315; İbni Asâkir, VIL, 61; Deylemî, III, 135.
5929 Beyhakî, VIII, 85.
5930 Dârekutnî, I, 58.
5931 Dârekutnî, II,245; Beyhakî, V, 183.

٥٩٣٢–فِي الضَّبُعُ كَبْشٌ وَفِي الظَّبْيِ شَاةٌ وَفِي الأَرْنَبِ عَنَاقٌ وَفِي الْيَرْبُوعِ جَفْرَةٌ.صح

5932. İhramlının sırtlan avlamasında bir koç, ceylan için bir dişi keçi, tavşan için bir oğlak, fare için de bir kuzu kurban edilir.[5932]

٥٩٣٣–فِي العَسَلِ فِي كُلِّ عَشَرَةٍ أَزُقَ زِقٌّ.ض

5933. Her on ölçek balda, bir ölçek zekat vardır.[5933]

٥٩٣٥–فِي الْغُلاَمِ عَقِيقَةٌ فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَماً وَأَمِيطُوا عَنْهُ الأَذَى.صح

5934. Erkek çocuğu için bir kurban kesip onun adına kan akıtın ve ona eza veren şeyleri giderin.[5934]

٥٩٣٥–فِي الْكَبِدِ الحَارَّةِ أَجْرٌ.

5935. Her canlıya yapılan iyilikte mükafat vardır.[5935]

٥٩٣٦–فِي اللَّبَنِ صَدَقَةٌ.ض

5936. Sütte zekat vardır.[5936]

٥٩٣٧–فِي اللِّسَانِ الدِّيَةُ إِذَا مُنِعَ الْكَلاَمُ وَفِي الذَّكَرِ الدِّيَةُ إِذَا قُطِعَتِ الحَشَفَةُ وَفِي الشَّفَتَيْنِ الدِّيَةُ.صح

5937. Dilin yaralanmasında tam diyet, erkeklik organının başının kesilmesinde tam diyet, dudakların kesilmesinde de tam diyet ödenir.[5937]

٥٩٣٨–فِي المُؤْمِنِ ثَلاَثُ خِصَالٍ الطِّيَرَةُ وَالظَّنُّ وَالحَسَدُ فَمَخْرَجُهُ مِنَ الطِّيَرَةِ أَنْ لاَيَرْجِعَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الظَّنِّ أَنْ لاَيحقِّقَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الحَسَدِ أَنْ لاَيَبْغِي.ض

5932 İbni Adî, I, 428; Beyhakî, V, 184.
5933 Elbânî, Sahîh, nr. 4252.
5934 Beyhakî, IX, 299.
5935 Tahvai, Meânî, IV, 134.
5936 Elbânî, Zaîf, nr. 4004.
5937 İbni Adî, VI, 101.

5938. Müminin uğursuzluk, zan ve hased olmak üzere üç huyu vardır; uğursuzluktan kurtulmanın çaresi o işten vazgeçmemek, zandan kurtulmanın çaresi zanna göre hareket etmemek, hasedden kurtulmanın çaresi de hasede aşırı gitmemektir.[5938]

٥٩٣٩–فِي الْمُنَافِقِ ثَلاَثُ خِصَالٍ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا ائْتُمِنَ خَانَ.صح

5939. Münafığın üç işareti vardır; o konuştuğunda yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, kendisine güvenilince ona hıyanet eder. [5939]

٥٩٤٠–فِي الْمَوَاضِحِ خَمْسٌ خَمسٌ مِنَ الإِبِلِ.صح

5940. Derin yaralamalarda, her bir yara için beşer deve diyet verilir.[5940]

٥٩٤١–فِي إِحْدَى جَنَاحَيِ الذُّبَابِ سُمٌّ والآخَرِ شِفَاءٌ فَإِذَا وَقَعَ فِي الطَّعَامِ فَامْقُلُوهُ فِيهِ فَإِنَّهُ يُقَدِّمُ السُّمَّ وَيُؤَخِّرُ الشِّفَاءَ.صح

5941. Sineğin kanatlarından birinde zehir, diğerinde panzehir vardır; o yemek içinde düştüğünde onu yemeğe iyice batırın; zira o düşerken zehirli kanadı üzerine düşer, diğerini yukarı kaldırır.[5941]

٥٩٤٢–فِي الْوُضُوءِ إِسْرَافٌ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ إِسْرَافٌ.ض

5942. Abdestte israf olduğu gibi, herşeyde israf olur.[5942]

٥٩٤٣–فِي أَبْوَالِ الإِبِلِ وَأَلْبَانِهَا شِفَاءٌ لِلزَّرِبَةِ بُطُونُهُمْ.ض

5943. Develerin idrarlarıyla sütlerinde mide hastası olanlara şifa vardır.[5943]

5938 Suyûtî, Sağîr, nr. 5938.
5939 Buhârî, Kebîr, VIII, 385; Heysemî, I, 108.
5940 Ahmed, II, 215.
5941 Zeylâî, I, 115.
5942 İbni Asâkir, LXVII, 126.
5943 Ahmed, I, 293; Taberânî, XII, 238; Heysemî, V, 88.

٥٩٤٤–فِي أَصْحَابِي اثْنَا عَشَرَ مُنَافِقاً مِنهُمْ ثَمَانِيَةٌ لاَيَدْخُلُونَ الجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ.ض

5944. Ashabım içinde oniki münafık olup onlardan sekizi deve iğne deliğinden geçmedikçe cennete giremez.[5944]

٥٩٤٥–فِي أُمَّتِي خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ.ض

5945. Ümmetim içinde suret değişmesi, yere batmalar ve taş yağmaları olur.[5945]

٥٩٤٦–فِي أُمَّتِي كَذَّابُونَ وَدَجَّالُونَ سَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ مِنْهُمْ أَرْبَعُ نِسْوَةٍ وَإِنِّي خَاتِمُ النَّبِيِّينَ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي.ض

5946. Ümmetimde yirmiyedi yalancı ve deccal olup onlardan dördü kadmdır, ben son peygamberim, benden sonra peygamber yoktur. [5946]

٥٩٤٧–فِي بَيْضِ النَّعَامِ يُصِيبُهُ الْمُحْرِمُ ثَمَنُهُ.ض

5947. İhramlı halde devekuşu yumurtası ezen onun bedelini öder.[5947]

٥٩٤٨–فِي بَيْضَةِ نَعَامٍ صِيَامُ يَوْمٍ أَوْ إِطْعَامُ مِسْكِينٍ.ض

5948. İhramlı halde devekuşu yumurtası kıran bir gün oruç tutar veya bir yoksulu doyurur.[5948]

٥٩٤٩–فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ.صح

5949. Sakif Kabilesinden bir yalancı, bir de zalim çıkar.[5949]

٥٩٥٠–فِي ثَلاَثِينَ مِنَ الْبَقَرِ تَبِيعٌ أَوْ تَبِيعَةٌ وَفِي أَرْبَعِينَ مِنَ الْبَقَرِ مُسِنَّةٌ.ح

5944 Ahmed, V, 390; Beyhakî, VIII, 198.
5945 Taberânî, VI, 68, Bûsırî, IV, 198.
5946 Ahmed, V, 396; Taberânî, III, 169; Ebû Nuaym, IV, 179.
5947 Dârekutnî, II, 250; Taberânî, Evsat, VI, 234.
5948 Hâkim, I, 621.
5949 Taberânî, XXIV, 310; Heysemî, VII, 334.

5950. Otuz sığırda bir yaşında bir dana veya bir yaşında bir düve, her kırk sığırda da iki yaşında dişi bir sığır zekat olarak verilir.[5950]

٥٩٥١–فِي جَهَنَّمَ وَادٍ وَفِي الْوَادِي بِئْرٌ يُقَالُ لَهَا هَبْهَبٌ حَقٌّ عَلَى اللهِ أَنْ يُسْكِنَهَا كُلَّ جَبَّارٍ.صح

5951. Cehennemde içinde Hephep denilen kuyunu bulunduğu bir vadi vardır, Allah zorba zalimleri oraya atar. [5951]

٥٩٥٢–فِي خَمْسٍ مِنَ الإِبِلِ شَاةٌ وَفِي عَشْرٍ شَاتَانِ وَفِي خَمْسَ عَشْرَةَ ثَلاَثُ شِيَاهٍ وَفِي عِشْرِينَ أَرْبَعُ شِيَاهٍ وَفِي خَمْس وَعَشْرِينَ ابنةُ مَخَاضٍ إِلَى خَمْسٍ وَثَلاَثِينَ فَإِنْ زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا ابْنَةُ لَبُونٍ إِلَى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا حِقَّةٌ إِلَى سِتِّينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا جَذَعَةٌ إِلَى خَمْسٍ وَسَبْعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفيهَا ابْنَتَا لَبُونٍ إِلَى تِسْعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفيهَا حِقَّتَانِ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِذَا كَانَت الإِبِلُ أَكْثَرَ مِنْ ذلِك فَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ وَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ فَإِذَا كَانَتْ إِحْدَى وَعِشْرِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلاَثُ بَنَاتِ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَعِشْرِينَ وَمائَةً فَإِذَا كَانَتْ ثَلاَثِينَ وَمائَةً فَفِيهَا بِنْتَا لَبُونٍ وَحِقَّةٌ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَثَلاَثِينَ وَمائَةً فإِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ وَمائَةً فَفِيهَا حِقَّتَانِ وَبِنْتُ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَأَرْبعين وَمائَةً فَإِذَا كَانَتْ خَمْسِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلاَثُ حِقَاقٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَخَمْسِينَ وَمائَةً فَإِذَا كَانَتْ سِتِّينَ وَمائَةً فَفِيهَا أَرْبَعُ بَنَاتِ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تسْعاً وَستِّينَ وَمائَةً فَإِذَا كَانَتْ سَبْعِينَ وَمائَةً فَفيهَا ثَلاَثُ بَنَاتِ لَبُونٍ وَحِقةٌ حَتَّى تَبْلغَ تِسْعاً وَسَبْعِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كانَتْ ثَمَانِينَ وَمائَةً فَفِيهَا حِقَّتَانِ وَابْنَتَا لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَثَمَانِينَ وَمائَةً فَإِذَا كانَتْ تِسْعِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلاَثُ حِقَاقٍ وَبِنْتُ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعاً وَتِسْعِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ مِائَتَيْنِ أَرْبَعُ حِقَاقٍ

5950 Beyhakî, IV, 99.
5951 Hâkim, IV, 368.

أَوْ خَمْسُ بَنَاتِ لَبُونٍ أَيَّ السِّيَّيْنِ وَجَدْتَ أَخَذْتَ وَفِي سَائِمَةِ الْغَنَمِ فِي كُلِّ أَرْبَعِينَ شَاةً شَاةٌ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَشَاتَانِ إِلَى الْمِائَتَيْنِ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى الْمِائَتَيْنِ فَفِيهَا ثَلاَثٌ إِلَى ثَلاَثِمِائَةٍ فَإِنْ كَانَتِ الْغَنَمُ أَكْثَرَ مِنْ ذلِكَ فَفِي كُلِّ مِائَةِ شَاةٍ شَاةٌ لَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ حَتَّى تَبْلُغَ المِائَةَ وَلاَ يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ وَلاَ يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ مَخَافَةَ الصَّدَقَةِ وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِنَّهُمَا يَتَرَاجَعَانِ بِالسَّوِيَّةِ وَلاَ يُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ وَلاَ ذَاتُ عُوَارٍ مِنَ الْغَنَمِ وَلاَ تَيْسُ الْغَنَمِ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ الْمُصَدِّقُ. صح

5952. Beş devede bir, on devede iki, onbeş devede üç, yirmi devede dört koyun zekat olarak verilir; yirmibeşten otuzbeşe kadar bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve, otuzaltıdan kırkbeşe kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve, kırkaltıdan altmışa kadar bir üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve, altmışbirden yetmişbeşe kadar dört yaşını bitirip beş yaşına basmış bir dişi deve, yetmişaltından doksana kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve, doksanbirden yüzyirmiye kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve, deve yüzyirmiden fazla ise her ellide üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve ve her kırkta iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve verilir.

Develer yüzyirmibir olduğunda yüzyirmidokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış üç dişi deve, yüzotuz olduğunda yüzotuzdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve ile üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve, yüzkırktan yüzkırkdokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve ile iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve, yüzeliden yüzellidokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış üç dişi deve, yüzaltmıştan yüzaltmışdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış dört dişi deve, yüzyetmişten yüzyetmişdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış üç dişi deve ile üç yaşını bitirip dört yaşma basınış bir dişi deve, yüzseksenden yüzseksendokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve ile iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve, yüzdoksandan yüzdoksandokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış üç dişi deve ile iki

yaşını bitirip üç yaşma basmış bir dişi deve, ikiyüzde üç yaşını bitirip dört yaşma basmış dört dişi deve veya iki yaşmı bitirip üç yaşına basmış beş dişi deve verilir, bu iki şeyden hangisini bulursan onu alırsın.

Otlaklarda otlayan koyunlara gelince kırktan yüzyirmiye kadar bir koyun, yüzyirmibirden ikiyüze kadar iki koyun, ikiyüzbirden üçyüze kadar üç koyun, üçyüzü geçtiğinde her yüz koyuna bir koyun zekat verilir, yüzden eksik ise ona zekat düşmez, zekat korkusuyla birleşik olan sürüler ayrılmaz, ayrı olanlar da birleştirilmez, iki ortağın malından alman zekatta, her ikisi de adalet üzere birbirlerine müracaat ederler, zekat olarak yaşlı ve ayıplı olan hayvan da alınmaz, zekat memuru dilerse onu kabul edebilir.[5952]

٥٩٥٣–فِي دِيَةِ الخَطَإِ عِشْرُونَ حِقَّةً وَعِشْرُونَ جَذَعَةً وَعِشْرُونَ بِنْتَ مَخَاضٍ وَعِشْرُونَ بِنْتَ لَبُونٍ وَعِشْرُونَ بِنِي مَخَاضٍ ذُكُرٍ.

5953. Hata ile öldürmenin diyeti yirmi tane dört yaşına, yirmi tane beş yaşına, yirmi tane iki yaşına, yirmi tane üç yaşına girmiş dişi deve ile yirmi tane iki yaşına girmiş erkek devedir.[5953]

٥٩٥٤–فِي طَعَامِ الْعُرْسِ مِثْقَالٌ مِنْ رِيحِ الجَنَّةِ.ض

5954. Düğün yemeğinde cennet kokusu vardır.[5954]

٥٩٥٥–فِي عَجْوَةِ الْعَالِيَةِ أَوَّلَ الْبُكْرَةِ عَلَى رِيقِ النَّفْسِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سِحْرٍ أَوْ سَمٍّ.صح

5955. Yükseklerde yetişen acve hurmasının aç karna yenilmesi, sihir ve zehire şifa olur.[5955]

٥٩٥٦–فِي كِتَابِ اللهِ ثَمَانُ آيَاتٍ لِلْعَيْنِ الْفَاتِحَةُ وَآيَةُ الْكُرْسِي.ض

5956. Allah'm kitabında nazara karşı sekiz ayet vardır ki biri Fatiha, diğeri de Ayete'l-kürsi'dir.[5956]

5952 Tirmizî, Zekât 4; Ebû Dâvûd, Zekât 4; İbni Mâce, Zekât 9; Ahmed, II, 15; Hâkim, I, 549; Beyhakî, IV, 88.

5953 Beyhakî, VIII, 75.

5954 Bûsırî, IV, 131.

5955 Ahmed, VII, 105; İshak b. Rahuye, II, 534.

5956 Deylemî, III, 139; Yedi ayet olan Fatiha ile Ayete'l-kürsi sekiz ayet eder; Münâvî, IV, 457.

٥٩٥٧–فِي كُلِّ إِشَارَةٍ فِي الصَّلاَةِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ.ض

5957. Namazın teşehhüdündeki her işarete on sevap vardır.[5957]

٥٩٥٨–فِي كُلِّ ذَاتِ كَبِدٍ حَرَّى أَجْرٌ.صح

5958. Her canlıya yapılan iyilikte ecir vardır.[5958]

٥٩٥٩–فِي كلِّ رَكْعَتَيْنِ تَسْلِيمَةٌ.صح

5959. Her iki rekatta bir selam vardır.[5959]

٥٩٦٠–فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ التَّحِيَّةُ.صح

5960. Her iki rekatta bir tahiyyat vardır.[5960]

٥٩٦١–فِي كُلِّ رَكْعَةٍ تَشَهُّدٌ وَتَسْلِيمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُمْ مِنْ عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ.

5961. Nafile namazların her rekatında teşehhüdle peygamberlere ve onların yolundan giden salih kullara selam vardır.[5961]

٥٩٦٢–فِي كُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّتِي سَابِقونَ.ض

5962. Her asırda ümmetimden hayırda öncü olanlar vardır.[5962]

٥٩٦٣–فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ يَغْفِرُ اللهُ لأَهْلِ الأَرْضِ إِلاَّ لِمُشْرِكٍ أَوْ مُشَاحِنٍ.ض

5963. Şabanın onbeşinci –Berat- gecesinde Allah Teala müşrikler ile birbirine kin besleyenler dışında tevbe eden bütün insanların günahlarını bağışlar.[5963]

5957 Müemmil, Cüz, s. 98.
5958 Ahmed, IV, 175; Taberânî, VII, 131, Beyhakî, IV, 186.
5959 Bûsırî, I, 156.
5960 Ahmed, VI, 31; Ebû Avane, I, 535; Beyhakî, II, 113.
5961 Taberânî, XXIII, 367; Heysemî, II, 139.
5962 Ebû Nuaym, I, 8; Deylemî, III, 140.
5963 Beyhakî, Şuab, III, 381; Münzirî, III, 308.

٥٩٦٤–فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ يُوحِي اللهُ إِلَى مَلَكِ المَوْتِ بِقَبْضِ كُلِّ نَفْسٍ يُرِيدُ قَبْضَهَا فِي تِلْكَ السَّنَةِ.ض

5964. Şabanın onbeşinci –Berat- gecesinde Allah Teala ölüm meleğine o sene içinde ruhunu almak istediği bütün insanların isimlerini bildirir.[5964]

٥٩٦٥–فِي مَسْجِدِ الخَيْفِ قَبْرُ سَبْعِينَ نَبِيّاً.ض

5965. Hayf Mescidi'nde yetmiş peygamberin kabri vardır.[5965]

٥٩٦٦–فِي هذَا مَرَّةً وَفِي هذَا مَرَّةً يَعْنِي الْقُرْآنَ وَالشِّعْرَ.ض

5966. Yeri gelir Kuran okunur, yeri gelir şiir söylenir.[5966]

٥٩٦٧–فِي هذِهِ الأُمَّةِ خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ فِي أَهْلِ الْقَدَرِ.صح

5967. Bu ümmet içinde kaderi inkar edenler, yere geçirilme, suret değiştirilme ve taşlanmalarla karşılaşırlar.[5967]

٥٩٦٨–فِي هذِهِ الأُمَّةِ خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ إِذَا ظَهَرَتِ الْقِيَانُ وَالمَعَازِفُ وَشُرِبَتِ الخُمُورُ.ح

5968. Bu ümmet içinde şarkıcı ve çalgıcı kadınlar ortalığı sarıp içkiler içilince yere batma, hayvan şekline dönüşme ve gökten taş yağmalar olur.[5968]

٥٩٦٩–فِيمَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالْعُيُونُ الْعُشْرُ وَفِيمَا سُقِيَ بِالنَّضْحِ نِصْفُ الْعُشْرِ.

5969. Yağmur, ırmak ve pınarların suladığı veya yer altından su emen yerlerde tam öşür, kovalarla ya da develerle sulanan arazilerde ise yarım öşür vardır.[5969]

5964 Suyûtî, Sağîr, nr. 5964.
5965 Taberânî, XII, 414; Heysemî, III, 297.
5966 Elbânî, Zaîf, nr. 4021.
5967 Suyûtî, Sağîr, nr. 5967.
5968 Münzirî, III, 182.
5969 Ahmed, I, 145; Bezzâr, II, 272.

٥٩٧٠–فِيهِمَا فَجَاهِدْ يَعْنِي الْوَالِدَيْنِ.صح

5970. Ana babana hizmet et![5970]

٥٩٧١–الْفَاجِرُ الرَّاجِي لِرَحْمَةِ اللهِ تَعَالَى أَقْرَبُ مِنْهَا مِنَ الْعَابِدِ الْمُقْنِطِ.ض

5971. Allah'ın rahmetini ümit eden günahkar kimse, ondan ümit kesen ibadete düşkün kimseden rahmete daha yakındır. [5971]

٥٩٧٢–الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونِ كَالْفَارِّ مِنَ الزَّحْفِ وَالصَّابِرُ فِيهِ كَالصَّابِرِ فِي الزَّحْفِ.صح

5972. Taundan kaçan savaştan kaçan, ona sabreden de savaşa sabreden gibidir.[5972]

٥٩٧٣–الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونِ كَالْفَارِّ مِنَ الزَّحْفِ وَمَنْ صَبَرَ فِيهِ كَانَ لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ.ض

5973. Taundan kaçan savaştan kaçan gibidir, ona sabredene ise şehid sevabı vardır.[5973]

٥٩٧٤–الْفَأْلُ مُرْسَلٌ وَالْعُطَاسُ شَاهِدُ عَدْلٍ.ض

5974. Hayra yorumlanacak şeyler birer müjdeci, aksırmalar da söylenen sözlerin doğru için birer şahiddirler.[5974]

٥٩٧٥–الْفِتْنَةُ نَائِمَةٌ لَعَنَ اللهُ مَنْ أَيْقَظَهَا.ض

5975. Fitne uykudadır, onu uyandırana Allah lanet etsin![5975]

٥٩٧٦–الْفَجْرُ فَجْرَانِ فَجْرٌ يَحْرُمُ فِيهِ الطَّعَامُ وَتَحِلُّ فِيهِ الصَّلَاةُ وَفَجْرٌ تَحْرُمُ فِيهِ الصَّلَاةُ وَيَحِلُّ فِيهِ الطَّعَامُ.صح

5976. Fecir iki türlüdür; biri sahur yemeğini haram sabah namazını caiz kılan fecir, diğeri de yemeyi caiz, sabah namazını haram kılan fecirdir.[5976]

5970 Ahmed, II, 165; İbni Hibbân, II, 164.
5971 Deylemî, III, 159.
5972 Ahmed, III, 324; Abd b. Humeyd, s. 336.
5973 Ahmed, III, 324; Abd b. Humeyd, s. 336.
5974 Suyûtî, Leâlî, II, 154; Müttekî, nr. 28581.
5975 Râfiî, I, 291.
5976 Hâkim, I, 304; Beyhakî, I, 457; Hatîb, III, 58.

٥٩٧٧-الْفَجْرُ فَجْرَانِ فَأَمَّا الْفَجْرُ الَّذِي يَكُونُ كَذَنَبِ السِّرْحَانِ فَلاَ يُحِلُّ الصَّلاَةَ وَلاَ يُحَرِّمُ الطَّعَامَ وَأَمَّا الْفَجْرُ الَّذِي يَذْهَبُ مُسْتَطِيلاً فِي الأُفُقِ فَإِنَّهُ يُحِلُّ الصَّلاَةَ وَيُحَرِّمُ الطَّعَامَ.صح

5977. Fecir iki türlüdür, biri deniz kurdunun kuyruğu gibi gider ki o yemeği haram kılıp sabah namazını da caiz kılmaz, diğeri ise ufukta uzunlamasınaolarak görülür ki, o namazı caiz, yemeği ise haram kılar.[5977]

٥٩٧٨-الْفَخِذُ عَوْرَةٌ.صح

5978. Uyluk avrettir.[5978]

٥٩٧٩-الْفَخْرُ وَالخُيَلاَءُ فِي أَهْلِ الإِبِلِ وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهلِ الْغَنَمِ.

5979. Övünme ile kibir deve sahiplerinde, ağrıbaşlılıkla vakar da koyun sahiplerindedir.[5979]

٥٩٨٠-الْفِرَارُ مِنَ الطَّاعُونِ كالْفِرَارِ مِنَ الزَّحْفِ.صح

5980. Taundan kaçmak, savaştan kaçmak gibidir.[5980]

٥٩٨١-الْفِرْدَوْسُ رَبْوَةُ الجَنَّةِ وَأَعْلاَهَا وَأَوسَطُهَا وَمِنْهَا تَفجَّر أَنْهَارُ الجَنَّةِ.صح

5981. Firdevs cennetin en güzel, en değerli ve en orta yeridir, cennet ırmakları da oradan kaynar.[5981]

٥٩٨٢-الْفَرِيضَةُ فِي المَسْجِدِ وَالتَّطَوُّعُ فِي الْبَيْتِ.ض

5982. Farzlar mescidde, nafileler ise evde kılınır.[5982]

٥٩٨٣-الْفَضْلُ فِي أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَتَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ.ض

5983. Fazilet sana gelmeyene gitmen, vermeyene vermen ve zulmedini affetmendir.[5983]

5977 Hâkim, I, 304; Beyhakî, I, 377.
5978 Ahmed, III, 479; Dârekutnî, I, 224.
5979 Müslim, İmân 85-87; Ahmed, III, 42; Heysemî, IV, 65.
5980 İbni Sad, VIII, 360; Buhârî, Kebîr, II, 198.
5981 Taberânî, VII, 213; Heysemî, X, 398.
5982 Müttekî, nr. 21334, 23363.
5983 Müttekî, nr. 6934.

٥٩٨٤–الْفِطْرُ يَوْمَ يُفْطِرُ النَّاسُ وَالاضْحَى يَوْمَ يُضَحِّي النَّاسُ.صح

5984. Ramazan bayramı insanların oruçlarını açtığı, kurban bayramı da kurbanlarını kestikleri gündür.[5984]

٥٩٨٥–الْفِطْرَةُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.صح

5985. Fıtır sadakası her müslümana gerekir.[5985]

Fakirlik

٥٩٨٦–الْفَقْرُ أَزْيَنُ عَلَى الْمُؤْمِنِ مِنَ الْعِذَارِ الْحَسَنِ عَلَى خَدِّ الْفَرَسِ.ض

5986. Fakirlik mümine atın yüzündeki yulardan daha çok yakışır.[5986]

٥٩٨٧–الْفَقْرُ أَمَانَةٌ فَمَنْ كَتَمَهُ كَانَ عِبَادَةً وَمَنْ بَاحَ بِهِ فَقَدْ قَلَّدَ إِخْوَانَهُ الْمُسْلِمِينَ.ض

5987. Fakirlik emanettir, onu gizlemek ibadet, açığa vurmak din kardeşlerini borçlu çıkarmaktır.[5987]

٥٩٨٨–الْفَقْرُ شَيْنٌ عِنْدَ النَّاسِ وَزَيْنٌ عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.ض

5988. Fakirlik insanların gözünde bir leke, kıyamet günü Allah katında ise bir süstür.[5988]

Çeşitli Hadisler

٥٩٨٩–الْفُقَهَاءُ أُمَنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا وَيَتَّبِعُوا السُّلْطَانَ فَإِذَا فَعَلُوا ذٰلِكَ فَاحْذَرُوهُمْ.ح

5989. Fakihler, dünyaya karışıp sultanlara uymadıkça peygamberlerin emanetini taşıyan insanlardır, sultanlara uydukları zaman onlardan sakının![5989]

5984 Beğavî, VI, 247.
5985 Hatîb, XI, 294; Müttekî, nr. 24123.
5986 Taberânî, VII, 294.
5987 İbni Asâkir, VIIL, 153; İbnü'l-Cevzî, II, 804.
5988 Münâvî, IV, 464.
5989 Müttekî, nr. 28953; Aclûnî, II, 132.

٥٩٩٠–اَلْفِقْهُ يَمَانٍ وَالحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ.صح

5990. Fıkıh Yemenli, hikmet de Yemenli'dir.[5990]

٥٩٩١–اَلْفَلَقُ جُبٌّ فِي جَهَنَّمَ مُغَطًّى.

5991. Felak, cehennemde ağzı kapalı bir kuyudur.[5991]

٥٩٩٢–اَلْفَلَقُ سِجْنٌ فِي جَهَنَّمَ يُحْبَسُ فِيهِ الجَبَّارُونَ وَالمُتَكَبِّرُونَ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَتَتَعَوَّذُ بِاللهِ مِنْهُ.ض

5992. Felak cehennemde zorba zalimlerle mütekebbirlerin hapsedildiği bir yer olup cehennem ondan Allah'a sığınır.[5992]

٥٩٩٣–قَابِلُوا النِّعَالَ.ح

5993. Terliklerinize tasma yapın![5993]

٥٩٩٤–قَاتَلَ اللهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمُ الشُّحُومَ جَمَّلُوهَا ثُمَّ بَاعُوهَا فَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا.صح

5994. Allah Teala yahudileri kahretsin, onlar kendilerine haram kılınan hayvanın iç yağını eritip satarak ücretini yediler.[5994]

٥٩٩٥–قَاتَلَ اللهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ.صح

5995. Allah yahudileri kahretsin, onlar peygamberlerin kabirlerini mescid edindiler.[5995]

٥٩٩٦–قَاتَلَ اللهُ قَوْماً يُصَوِّرُونَ مَالاَ يَخْلُقُونَ.صح

5996. Allah yahudileri kahretsin, yaratamayacakları şeylerin suretlerini yaptılar.[5996]

5990 Müslim, İmân 82, 83; Ahmed, II, 235, 267; Beyhakî,I, 386.
5991 İbni Cerîr, XXX, 225.
5992 İbni Cerîr, XXIV, 699.
5993 Taberânî, I, 98.
5994 Müslim, Müsâkât 71; Ebû Dâvûd, Büyû 66; Ahmed, III, 217.
5995 Müslim, Mesâcid 20; Ahmed, II, 396, V, 186ç
5996 Taberânî, I, 130; Heysemî, V, 173; Müttekî, nr. 9376.

٥٩٩٧–قَاتِلْ دُونَ مَالِكَ حَتَّى تَحُوزَ مَالَكَ أَوْ تُقْتَلَ فَتَكُونَ مِنْ شُهَدَاءِ الآخِرَةِ.ح

5997. Malını koruma uğrunda çarpışıp ona sahip ol, ya da öl şehid ol![5997]

٥٩٩٨–قَاتِلُ عَمَّارٍ وَسَالِبُهُ فِي النَّارِ.

5998. Ammar'ı öldürüp onun eşyalarını alan cehennemdedir.[5998]

٥٩٩٩–قَارِئُ سُورَةِ الكَهْفِ تُدْعَى فِي التَّوْرَاةِ الحَائِلَةَ تَحُولُ بَيْنَ قَارِئِهَا وَبَيْنَ النَّارِ.ض

5999. Kehf suresi, kendisini okuyanla cehennem arasına perde olduğundan o Tevrat'ta Haile diye anılırdı.[5999]

٦٠٠٠–قَارِئُ اقْتَرَبَتْ تُدْعَى فِي التَّوْرَاةِ المُبَيِّضَةَ تُبَيض وَجْهَ صَاحِبِهَا يَوْمَ تَسْوَدُّ الْوُجُوهُ.ض

6000. Kamer suresi Tevrat'ta Mübeyyiza diye anılırdı, o yüzlerin kararacağı günde sahibinin yüzünü beyazlatır.[6000]

٦٠٠١–قَارِئُ الحَدِيدِ وَإِذَا وَقَعَتْ وَالرَّحْمنِ يُدْعَى فِي مَلَكُوتِ السَّمواتِ وَالأَرْضِ سَاكِنَ الْفِرْدَوْسِ.ض

6001. Hadid, Vakıa ve Rahman surelerini okumaya devam eden kişi, göklerde ve yerde, *"Firdevs cennetinin sakini!"* diye anılır. [6001]

٦٠٠٢–قَارِئُ أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ يُدْعَى فِي المَلَكُوتِ مُؤَدِّيَ الشُّكْرِ.ض

6002. Tekasür suresini okumaya devam eden kişi göklerde, *"Şükrünü eda eden!"* diye anılır.[6002]

٦٠٠٣–قَارِبُوا وسَدِّدُوا فَفِي كُلِّ مَا يُصَابُ بِهِ المُسْلِمُ كَفَّارَةٌ حَتَّى النَّكْبَةِ يُنْكَبُهَا أَوْ الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا.صح

5997 Ahmed, V, 294; Taberânî, XX, 313.
5998 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4294.
5999 Deylemî, III, 215.
6000 Müttekî, nr. 2637.
6001 Müttekî, nr. 2642.
6002 Müttekî, nr. 2652.

6003. Orta yolu tutup doğruluktan ayrılmayın, müslümanın başına gelen her bir sıkıntı veya vücuduna batan her bir dikene varıncaya kadar uğradığı her bir musibet, onun günahlarına keffaret olur.[6003]

٦٠٠٤–قَاضِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاضٍ فِي الجَنَّةِ قَاضٍ عَرَفَ الحَقَّ فَقَضَى بِهِ فَهُوَ فِي الجَنَّةِ وَقَاضٍ عَرَفَ الحَقَّ فَجَارَ مُتَعَمِّداً أَوْ قَضى بِغَيْرِ عِلْمٍ فَهُمَا فِي النَّارِ.

6004. Hakimlerden ikisi cehennemlik, biri cennetliktir; hakkı bilip onunla hükmeden cennetlik, hakkı bildiği halde bile bile onunla hükmetmeyip zulmeden ya da bilgisizce hükmedenler de cehennemliktir.[6004]

٦٠٠٥–قَاطِعُ السِّدْرِ يُصوِّبُ اللهُ رأْسَهُ في النَّارِ. ح

6005. Sedir ağacı kesen kişiyi, Allah cehenneme atar.[6005]

Kudsi Hadisler

٦٠٠٦–قالَ اللهُ تعالى يَا ابْنَ آدَمَ لاَ تَعْجِزْ عَنْ أَرْبَعِ رَكْعَاتٍ فِي أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ. صح

6006. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, sen gündüzün başında dört rekat namaz kılarsan, ben günün sonundaki musibetler için sana kefil olurum!"*[6006]

٦٠٠٧–قال اللهُ تعالى يَا ابْنَ آدَمَ صَلِّ لِي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ. ح

6007. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, günün başında dört rekat namaz kıl ki, günün sonu için sana kafi geleyim!"*[6007]

٦٠٠٨–قالَ اللهُ تَعَالَى إِنِّي وَالْجِنَّ وَالإِنْسَ فِي نَبَإٍ عَظِيمٍ أَخْلُقُ وَيُعْبَدُ غَيْرِي وَأَرْزُقُ وَيُشْكَرُ غَيْرِي. ض

6003 Müslim, Birr 52; Ahmed, II, 248; İbni Adî, IV, 1332; Müttekî, nr. 6797.
6004 Hâkim, IV, 90; Müttekî, nr. 14982; Aclûnî, II, 144.
6005 Beyhakî, VI, 141.
6006 Ahmed, V, 286; Müttekî, nr. 21498.
6007 Müttekî, nr. 21499.

6008. Allah Teala buyuruyor ki: *"Cinlerle insanların bana karşı tavırları tuhaftır; onları yaratan ben olduğum halde onlar tutup benden başkasına kulluk yapmakta, rızkı veren yine ben olduğum halde onlar tutup benden başkasına şükretmektedirler!"*[6008]

٦٠٠٩–قَالَ اللهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى بَلاَئِي فَلْيَلْتَمِسْ رَبًّا سِوَايَ. ض

6009. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim hükmüme razı olmayıp belalarıma sabretmeyen kişi benden başka bir rab arasın!"*[6009]

٦٠١٠–قَالَ اللهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَقَدَرِي فَلْيَلْتَمِسْ رَبًّا غَيْرِي. ض

6010. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim kaza ve kaderime razı olmayan kişi benden başka rab arasın!"*[6010]

٦٠١١–قَالَ اللهُ تَعَالَى الصِّيَامُ جُنَّةٌ يَسْتَجِنُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ النَّارِ وَهُوَ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ.

6011. Allah Teala buyuruyor ki: *"Oruç, kulun kendini cehennem ateşinden koruduğu bir kalkandır, o benim içindir, onun mükafatını da ben veririm.*[6011]

٦٠١٢–قَالَ اللَّهُ تعالي كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلاَّ الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِى وَأَنَا أَجْزِى بِهِ . وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ يَرْفُثْ وَلاَ يَصْخَبْ وإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّى امْرُؤٌ صَائِمٌ وَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ بِفِطْرِهِ وَإِذَا لَقِىَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ. صح

6012. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ademoğlunun her ameli kendisi için oruçsa benim içindir, onun mükafatını ancak ben veririm; oruç bir kalkan gibi olup biriniz oruçlu olduğu gün kötü söz söyleyerek bağırıp çağırmasın, ken-*

6008 İbni Asâkir, V, 189; Müttekî, nr. 43674.
6009 Taberânî, XXII, 320; Heysemî, VII, 207.
6010 Beyhakî, Şuab, I, 218.
6011 Heysemî, III, 180; Müttekî, nr. 136625.

disine söven veya kendisiyle kavga etmeye kalkışana, "Ben oruçluyum!" desin; Muhammed'in nefsini kudret elinde tutana yemin ederim ki oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir, oruçlu için iki sevinç vardır, biri orucunu açtığı, diğeri de rabbine kavuştuğu zamandır."[6012]

٦٠١٣–قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ثَلاَثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَعْطَى بِى ثُمَّ غَدَرَ وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ وَرَجُلٌ اِسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ.صح

6013. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kıyamet günü ben üç kişinin hasmıyım; onlar benim adımı anarak söz verip sonra o sözünden dönen, hür birini satıp parasını yiyen ve bir işçi tutup onu iyice çalıştırdığı halde ücretini vermeyen kişilerdir."*[6013]

٦٠١٤–قالَ الله تَعَالى: شَتَمَنِي ابْنُ آدَمَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَشْتُمَنِي وَكَذَّبَنِي وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يُكَذِّبَنِي أَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُه إِنَّ لِي وَلَداً وَأَنَا الله الأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ أَلِدْ وَلَمْ أُوْلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لي كُفُواً أَحَدٌ وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّاي فَقَوْلُهُ لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأَنِي وَلَيْسَ أَوَّلُ الخلْقِ بِأَهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ.صح

6014. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ademoğlu beni kötüler, halbuki ona beni kötülemesi yakışmaz; beni yalanlar, beni yalanlaması da onun hakkı değildir; beni kötülemesi benim çocuğumun olduğunu söylemesidir; halbuki ben eş ve evlad edinmekten münezzeh, eşi benzeri olmayan tek Allahım; beni yalanlaması ise, benim onu yeniden dirilterek eski haline dördürmeye güç yetiremediğimi iddia etmesidir."*[6014]

٦٠١٥– قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كَذَّبَنِى ابْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذلك وَشَتَمَنِى وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذلك فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّاىَ فزعَمَ أَنِّي لا أَقْدِر أَنْ أُعِيدَهُ كما كان وأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّاىَ فَقَوْلُهُ لي وَلَدٌ فسبحاني أَنْ أَتَّخِذصاَحِبَةً أَوْ ولداً.صح

6012 Ahmed, II, 28; Beğavî, VI, 223; Müttekî, nr. 23628.

6013 Ahmed, II, 358; Beyhakî, VI, 121; Beğavî, VIII, 266.

6014 Irâkî, IV, 495; Müttekî, nr. 38916.

6015. Allah Teala şöyle buyuruyor ki :*"Ademoğlu beni yalanlar, halbuki beni yalanlaması ona yakışmaz; beni kötüler, beni kötülemesi de onun hakkı değildir; beni yalanlaması, benim onu yeniden dirilterek eski haline dördürmeye güç yetiremediğimi iddia etmesi, beni kötülemesi de benim çocuğumun olduğunu söylemesidir; halbuki ben eş veya evlad edinmekten münezzeh olanım."*[6015]

٦٠١٦–قَالَ اللهُ تَعَالَى أَعْدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ.ض

6016. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Salih kullarım için gözlerin görüp kulakların işitmediği ve hiçbir beşerin hatırından geçirmediği nimetler hazırladım."*[6016]

٦٠١٧–قَالَ اللهُ تَعَالَى إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِحَسَنَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبْتُهَا لَهُ حَسَنَةً فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ وَإِذَا هَمَّ بِسَيِّئَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا لَمْ أَكْتُبْهَا عَلَيْهِ فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا سَيِّئَةً وَاحِدَةً.صح

6017. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kim bir hayır işlemek ister de onu yapamazsa kendisine bir sevap, yaparsa on sevap yazılır; kim de bir kötülük yapmak ister de yapmazsa ona da hiçbir şey yazılmaz, yaparsa bir tek günah yazılır."* [6017]

٦٠١٨–قَالَ اللهُ تعالى إِذَا أَحَبَّ عَبْدِي لِقَائِي أَحْبَبْتُ لِقَاءَهُ وَإِذَا كَرِهَ لِقَائِي كَرِهْتُ لِقَاءَهُ.صح

6018. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulum bana kavuşmak isterse, ben de ona kavuşmak ister, bana kavuşmak istemezse ben de ona kavuşmak istemem!"*[6018]

٦٠١٩– قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَسَمْتُ الصَّلاَةَ بَيْنِى وَبَيْنَ عَبْدِى نِصْفَيْنِ وَلِعَبْدِى مَا سَأَلَ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى حَمِدَنِى عَبْدِى وَإِذَا قَالَ

6015 Ahmed, II, 317; Beğavî, I, 81; Müttekî, nr. 38913.
6016 Ahmed, II, 466; Heysemî, X, 412; Müttekî, nr. 4369.
6017 Müslim, Îmân 25; İbnü'l-Cevzî, Mesîr, I, 343.
6018 Ahmed, II, 418.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدِى. فَإِذَا قَالَ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ قَالَ مَجَّدَنِي عَبْدِى فَإِذَا قَالَ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ قَالَ هَذَا بَيْنِى وَبَيْنَ عَبْدِى وَلِعَبْدِى مَا سَأَلَ. فَإِذَا قَالَ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ قَالَ هَذَا لِعَبْدِى وَلِعَبْدِى مَا سَأَلَ.صح

6019. Allah Teala buyuruyor ki: *"Namazı kulumla kendi aramda ikiye ayırdım, kuluma dilediği verilecektir; kulum elhamdülillahi rabbi'l-alemin dediğinde Allah "Kulum bana hamdetti" buyurur; kul errahmanirrahim dediğinde Allah, "Kulum beni medh ü sena etti" der; kul, maliki yevmiddin dediğinde Allah, "Kulum beni tazim etti" buyurur; kul, iyyake nabüdü ve iyyake nestein dediğinde Allah, "Bu benimle kulum arasındadır, kuluma dilediği verilecektir" buyurur; kul, ihdinasssıratelmüstekim sıratallezine en'amte aleyhim gayrilmağdubi aleyhim veladdallin dediğinde Allah, "Bu kulumundur ve kuluma dilediği verilecektir"* buyurur.[6019]

٦٠٢٠–قَالَ الله تعالي يَا عِبَادي إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسي وَجَعَلْتُهُ بيْنَكم مُحَرَّماً فَلا تَظَالَمُوا يَا عِبَادي كُلُّكُمْ ضَالّ إلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ فَاستَهدُوني أَهْدِكُمْ يَا عِبَادي كُلُّكُمْ جَائِعٌ إلاَّ مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاستَطعِمُوني أُطْعِمْكُمْ .يَا عِبَادي كُلُّكُمْ عَارٍ إلاَّ مَنْ كَسَوْتُهُ فاسْتَكْسُوني أَكْسُكُمْ يَا عِبَادي إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ باللَّيلِ وَالنَّهارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعاً فَاسْتَغْفِرُوني أَغْفِرْ لَكُمْ يَا عِبَادي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغوا ضُرِّي فَتَضُرُّوني وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفعِي فَتَنْفَعُوني يَا عِبَادي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذلِكَ في مُلكي شيئاً يَا عِبَادي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا نَقَصَ ذلِكَ من مُلكي شيئاً يَا عِبَادي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ قَامُوا في صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُوني فَأَعْطَيتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذلِكَ مِمَّا عِنْدِي إلاَّ كما يَنْقصُ المِخْيَطُ إِذَا

6019 Ahmed, II, 241; Beyhakî, II, 38; Beğavî, I, 25.

أُدْخِلَ الْبَحْرَ يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إِيَّاهَا فَمَنْ وَجَدَ خَيراً فَلْيَحْمَدِ اللهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذلِكَ فَلا يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ.صح

6020. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Ey kullarım ben zulmü kendime haram kıldığım gibi onu sizin aranızda da yasakladım, o halde birbirinize zulmetmeyin; ey kullarım benim hidayet ettiklerim dışında hepiniz yanlış yoldasınız, benden hidayet isteyin ki sizi doğru yola eriştireyim; ey kullarım benim doyurduklarımdan başka hepiniz açsınız, benden rızık isteyin ki sizi doyurayım; ey kullarım benim giydirdiklerimden başka hepiniz çıplaksınız, benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim; ey kullarım siz gece gündüz günah işliyorsunuz, ben ise bütün günahları affederim, benden bağışlanma dileyin ki sizi bağışlayayım; ey kullarım sizin bana zarar vermeye gücünüz yetmez ki bana zarar verebilesiniz, fayda vermeye de gücünüz yetmez ki fayda verebilesiniz; ey kullarım öncekilerle sonrakileriniz, insanlarınızla cinleriniz sizden en çok takva sahibi birinin kalbi üzere olsalar bu benim mülkümde bir şey artırmaz; ey kullarım, öncekilerle sonrakileriniz, insanlarla cinleriniz sizden en kötü birinin kalbi üzere olsa o da benim mülkümde bir şey eksiltmez; ey kullarım, öncekilerle sonrakileriniz, insanlarla cinleriniz bir meydanda toplanıp benden bir şey istese, ben de hepsini istediği şeyi versem, o benim nezdimde ancak denize batırıldığında iğnenin denizden eksilttiği kadar birşey eksiltebilir; ey kullarım yaptıklarınız sizin amelleriniz olup onları sizin için hesap eder, sonra da karşılıklarını size eksiksiz veririm; hayır bulan Allah'a hamdetsin, onun dışında birşey bulan da nefsinden başkasını kınamasın."*[6020]

٦٠٢١–قال الله تعالي إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْداً مِنْ عِبَادِى مُؤْمِناً فَحَمِدَنِى وصَبَرَ عَلَى مَا ابْتَلَيْتُهُ فَإِنَّهُ يَقُومُ مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا وَيَقُولُ الرَبُّ لِلْحَفَظَةِ إِنِّي قَيَّدْتُ عَبْدِى هذا وَابْتَلَيْتُهُ فَأَجْرُوا لَهُ مَا كُنْتُمْ تُجْرُونَ لَهُ قَبْلَ ذلك من الأجرِ وَهُوَ صَحِيحٌ.ح

6021. Allah Teala buyuruyor ki: *"Mümin kullarımdan birini bir bela ile imtihan ettiğimde o kul bana hamdedip verdiğim belaya sabrederse, yatağından kalktığında anasından doğduğu günkü gibi günahlarından temizlenmiş olarak kalkar!"* buyurur; hafaza meleklerine de *"Ben kulumu yatağına esir edip*

[6020] Müslim, Birr 55.

ona bir bela verdim, ona bundan önce sıhhatteyken kendisine yazmış olduğunuz sevapları yazmaya devam edin!" der.[6021]

٦٠٢٢–قالَ الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا ذَكَرْتَنِي شَكَرْتَنِي وَإِذَا نَسِيتَنِي كَفَرْتَنِي.ض

6022. Allah Teala buyuruyor ki: "*Ey Ademoğlu, sen beni andığın sürece bana şükrediyor, beni unuttuğun sürece de bana karşı nankörlük ediyorsun demektir!*"[6022]

٦٠٢٣–قالَ الله عَزَّ وَجَلَّ أَنْفِقْ أُنْفِقْ عَلَيْكَ.صح

6023. Allah Teala buyuruyor ki: *"Sen başkalarına ver ki, ben de sana vereyim!"*[6023]

٦٠٢٤–قالَ الله تعالى يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ يَسُبُّ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ بِيَدِي الأَمْرُ أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ.صح

6024. Allah Teala buyuruyor ki: *" Ademoğlu zamana sövmek suretiyle bana saygısızlık eder, halbuki zaman benim, her iş benim elimde olduğu gibi gece ile gündüzü de ben evirip çevirim."*[6024]

٦٠٢٥–قالَ الله تعالى يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ يَقُولُ يَا خَيْبَةَ الدَّهْرِ فَلاَ يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ يَا خَيْبَةَ الدَّهْرِ فَإِنِّي أَنَا الدَّهْرُ أُقَلِّبُ لَيْلَهُ وَنَهَارَهُ فَإِذَا شِئْتُ قَبَضْتُهُما.صح

6025. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ademoğlu, 'yok olasıca zaman!' diyerek bana eziyet eder; bir kimse 'yok olasıca zaman!' demesin; zira ben zamanın kendisiyim, gece ile gündüzü evirip çeviren, dilediği zaman da onu elinde tutan benim!"*[6025]

٦٠٢٦–قالَ الله تَعَالى سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي.صح

6026. Allah Teala buyuruyor ki: *"Rahmetim gazabımı geçmiştir."*[6026]

6021 Ahmed, IV, 123; Taberânî, VII, 279; Ebû Nuaym, IX, 309.
6022 Deylemî, III, 181; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 830.
6023 Ahmed, II, 242; Hennâd, I, 340.
6024 Ahmed, II, 238.
6025 Abdürrezzâk, XI, 436; Ahmed, II, 272.
6026 Beyhakî, II, 330.

٦٠٢٧–قالَ الله تَعالى وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ خَلْقاً كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا ذَرَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا شَعِيرَةً.

6027. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim yarattığım gibi yaratmaya çalışandan daha zalim kim olabilir? Haydi bakalım öyleyse küçük bir karınca, bir mısır tanesi ya da bir arpa tanesi yaratsınlar da görelim!"*[6027]

٦٠٢٨– قال الله تعالى لا يأتي ابن آدم النذر بشيء لم أكن قد قدرته ولكن يلقيه النذر إلى القدر، وقد قدرته له، أستخرج به من البخيل، فيؤتيني عليه ما لم يكن يؤتيني من قبل.

6028. Allah Teala buyuruyor ki: *"Adak insanoğluna takdir etmediğim bir şeyi değil yalnız ona takdir ettiğim şeyi getirir; onunla daha önce bir şey vermeyen cimriden o sebeple mal çıkarırım."*[6028]

٦٠٢٩–قال الله تعالي إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِذَا تَقَرَّبَ مِنِّى ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا وَإِذَا أَتَانِى مَشْيًا أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.صح

6029. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kul bana bir adım yaklaşırsa ben ona bir arşın yaklaşır, o bana bir arşın yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırım, o bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak gelirim."*[6029]

٦٠٣٠–قالَ الله تعالى لاَ يَنْبِغِي لِعَبْدٍ لِي أَنْ يَقُولَ أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بِنْ مَتَّى.

6030. Allah Teala buyuruyor ki: *"Hiçbir kulumun kendisinin Yunus İbni Metta'dan daha hayırlı olduğunu söylemesi yakışmaz."*[6030]

٦٠٣١–قالَ الله تَعالى أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ.صح

6027 Ahmed, II, 232; Ebû Yalâ, X, 473; İbni Hibbân, XIII, 169.
6028 Tahâvî, Müşkil, II, 308.
6029 Ahmed, III, 127; Ebû Yalâ, V, 457; Rûyânî, II, 375.
6030 İbnü'l-Esîr, Usûl, VIII, 518.

6031. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim ortaklığa ihtiyacım yoktur, yaptığı işte başkasını bana ortak koşanı ortağıyla baş başa bırakırım."*[6031]

٦٠٣٢–قالَ الله تَعالى أنا الرَّحمنُ أَنَا خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَها اسْماً مِنْ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعْتُهُ وَمَنْ بَتَّهَا بَتَتُّهُ.صح

6032. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ben Rahman'ım, sılay-ı rahmi yaratıp ona kendi ismimden bir isim verdim, sıla-i rahim yapanla ilişkimi sürdürür, kesenle keser, zayıflatanla zayıflatırım."*[6032]

٦٠٣٣– قالَ الله تَعالى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي وَالْعَظَمَةُ إِزَارِي فَمَنْ نَازَعَنِي وَاحِداً مِنْهُمَا قَذَفْتُهُ فِي النَّارِ.صح

6033. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Yücelikle kudret izarım, büyüklük de ridamdır; onlardan biri konusunda benimle boy ölçüşmeye kalkışanı cehenneme atarım!"* [6033]

٦٠٣٤–قالَ الله تَعالى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي فَمَنْ نَازَعَنِي في رِدَائِي قَصَمْتُهُ.صح

6034. Allah Teala buyuruyor ki: *"Büyüklük ridamdır, o hususta benimle yarışa kalkanın belini kırarım!"*[6034]

٦٠٣٥–قالَ الله تَعالى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي وَالعِزُّ إِزَارِي فَمَنْ نَازَعَنِي في شَيْءٍ مِنْهُمَا عَذَّبْتُهُ.صح

6035. Allah Teala buyuruyor ki: *"Yücelik izarım, büyüklük de benim ridamdır, onlardan biri konusunda benimle boy ölçüşmeye kalkışanın cezasını veririm."* [6035]

٦٠٣٦–قالَ الله تَعالى أَحبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَعْجَلُهُمْ فِطْراً.صح

6031 Zebîdî, VIII, 263; Aclûnî, II, 150.
6032 Ahmed, I, 194; Buhârî, Müfred, I, 33; İbni Hibbân, II, 186.
6033 Ahmed, II, 376; Hâkim, I, 61; Aclûnî, II, 151.
6034 Hâkim, I, 129.
6035 Ahmed, II, 414, Hennâd, II, 421; İbni Hibbân, XII, 486.

6036. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim en sevgili kulum, vakti girer girmez iftarını açandır."*[6036]

٦٠٣٧–قَالَ اللهُ تَعَالَى الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمْ بِمَكَانِهِمْ النَّبِيُّونَ وَالصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ.صح

6037. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim rızam için birbirlerini sevenlere kıyamet günü nurdan minberler verilir, onlara peygamberlerle şehidler bile imrenir."*[6037]

٦٠٣٨–قَالَ اللهُ تَعَالَى وَجَبَتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ وَالْمُتَجَالِسِينَ فِيَّ وَالْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ وَالْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ.صح

6038. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim için birbirlerini sevenlere, benim için bir arada bulunanlara, benim için mallarını canlarını feda edenlere ve benim için birbirlerine gidip gelenlere sevgim vacip olur."*[6038]

٦٠٣٩–قَالَ اللهُ تَعَالَى أَحَبُّ مَا تَعَبَّدَنِي بِهِ عَبْدِي إِلَيَّ النُّصْحُ لِي.صح

6039. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulumun benim için yaptığı en iyi kulluk, benim için hayırhah olmasıdır."*[6039]

٦٠٤٠–قَالَ اللهُ تَعَالَى أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي يَخْرُجُ مُجَاهِداً فِي سَبِيلِي ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي ضَمِنْتُ لَهُ أَنْ أُرْجِعَهُ إِنْ رَجَّعْتُهُ بِمَا أَصَابَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ وَإِنْ قَبَضْتُهُ أَنْ أَغْفِرَ لَهُ وَأَرْحَمَهُ وَأُدْخِلَهُ الجَنَّةَ.صح

6040. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim rızamı aramak için benim yolumda cihada çıkan bir kişiye iki şeyden birini garanti ederim, onu evine döndürürsem mükafat ve ganimetle döndürür, canını alırsam günahlarını bağışlayıp merhamet eder ve onu cennete koyarım.*[6040]

6036 İbni Hibbân, VIII, 275.
6037 Heysemî, X, 279; Müttekî, nr. 24669.
6038 Ahmed, V, 233; Taberânî, XX, 80; Hâkim, IV, 186; Beyhakî, Şuab, VI, 483.
6039 Suyûtî, Sağîr, nr. 6039.
6040 Müttekî, nr. 10607.

٦٠٤١– قَالَ اللهُ تَعَالى افْتَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَعَهِدْتُ عِنْدِي عَهْداً أَنَّهُ مَنْ حَافَظَ عَلَيْهِنَّ لِوَقْتِهِنَّ أَدْخَلْتُهُ الجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ فَلاَ عَهْدَ لَهُ عِنْدِي.ح

6041. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ben senin ümmetine beş vakit namazı farz kıldım ve kendi kendime namazları vaktinde kılanı cennete koymak, kılmayana da herhangi bir söz vermemek üzere ahdettim."*[6041]

٦٠٤٢–قَالَ اللهُ تَعَالى إِذَا بَلَغَ عَبْدِي أَرْبَعِينَ سَنَةً عَافَيْتُهُ مِنَ الْبَلاَيَا الثَّلاَثِ مِنَ الجُنُونِ وَالْبَرَصِ وَالجذَامِ وَإِذَا بلَغَ خَمْسِينَ سَنَةً حاسَبْتُهُ حِسَاباً يَسِيراً وَإِذَا بَلَغَ سِتِّينَ سَنَةً حَبَّبْت إِلَيْهِ الإِنَابَةَ وَإِذَا بَلَغَ سَبْعِينَ سَنَةً أَحَبَّتْهُ الْمَلاَئِكَةُ وَإِذَا بَلَغَ ثَمَانِينِ سَنَةً كُتِبَتْ حَسَنَاتُهُ وَأُلْقِيَتْ سَيِّئَاتُهُ وَإِذَا بَلَغَ تِسْعِينَ سَنَة قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ أَسِيرُ اللهِ في أَرْضِهِ فَغُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُشَفَّعُ في أَهْلِهِ.ض

6042. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Kulum kırk yaşına varınca onu delilik, alaca ve cüzzam hastalıklarından emin kılar, elli yaşına girince onu kolay bir hesaba çeker, altmışa ulaşınca kendime yönlendirir, yetmişe varınca meleklere sevdirir, seksene dayanınca iyiliklerini yazıp kötülüklerini bağışlarım; doksana ulaşınca melekler, 'Bu adam Allah'ın yeryüzündeki esiridir'* derler ve o kişinin gelmiş geçmiş bütün günahları affedilerek ailesine şefaat etmesi için de kendisine izin verilir.[6042]

٦٠٤٣–قَالَ اللهُ تَعَالى إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ عَبِيدِي مُصِيبَةً فِي بَدَنِهِ أَوْ فِي وَلَدِهِ أَوْ فِي مَالِهِ فَاسْتَقْبَلَهُ بِصَبْرٍ جَمِيلٍ اسْتَحْيَيْتُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ أَنْصِبَ لَهُ مِيزَاناً أَوْ أَنْشُرَ لَهُ دِيوَاناً

6043. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kullarımdan birini bedeni, çocukları veya malıyla imtihan ettiğim zaman kişi, bunu güzel bir sabırla karşılarsa kıyamet günü onun için mizan kurmaktan veya hesap defteri açmaktan haya ederim."*[6043]

6041 Bûsırî, II, 13.

6042 Hakîm, II, 154.

6043 Hakîm, II, 290; Kudâî, II, 330; Deylemî, III, 172.

٦٠٤٤–قالَ الله تَعَالى حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمْ بِمَكانِهِمْ النَّبِيُّونَ وَالصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ.صح

6044. Allah Teala buyuruyor ki: *"Benim için birbirini sevip akrabalarıyla ilişkilerini sürdüren, birbirlerine öğüt verip birbirlerini ziyaret eden, birbirlerine yardım edip birbirlerine muhabbet besleyenler benim sevgimi hak edip kıyamet gününde nurdan minberler üzerinde olurlar; onlara o gün peygamberlerle sıddık ve şehidler bile gıpta ederler."*[6044]

٦٠٤٥–قالَ الله تَعَالى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتَيْهِ يُرِيدُ عَيْنَيْهِ ثُمَّ صَبَرَ عَوَّضْتُهُ مِنْهُمَا الجَنَّةَ.صح

6045. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulumun en değerli organları olan gözlerini alarak onu musibete uğrattığımda o buna sabrederse onların karşılığı olarak kendisine cennet veririm."*[6045]

٦٠٤٦–قالَ الله تَعَالى إِذَا سَلَبْتُ مِنْ عَبْدِي كَرِيمَتَيْهِ وَهُوَ بِهِمَا ضَنِينٌ لَمْ أَرْضَ لَهُ بِهِمَا ثَوَاباً دُونَ الجَنَّةِ إِذَا حَمِدَنِي عَلَيْهِمَا.صح

6046. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Kulumun en değerli organları olan gözlerini aldığımda o hamdi elden bırakmazsa, ona cennet veririm*[6046]

٦٠٤٧–قالَ الله تَعَالى إِنِي أَنَا الله لاَ إله إِلاَّ أَنَا فَمَنْ أَقَرَّ لِي بِالتَّوْحِيدِ دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي.صح

6047. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Ben kendisinden başka ilah olmayan Allahım; benim birliğimi kabul eden benim kaleme girer, benim kaleme giren de azabımdan emin olur."*[6047]

6044 Ahmed, V, 328; İbni Hibbân, II, 338; Hâkim, IV, 186; Ziyâ, VIII, 312.
6045 Ahmed, III, 144; Taberânî, II, 303.
6046 Müttekî, nr. 6531; Zebîdî, IX, 28.
6047 Münâvî, IV, 490.

٦٠٤٨–قالَ الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ مَهْمَا عَبَدْتَنِي وَرَجَوْتَنِي وَلَمْ تُشْرِكْ بِي شَيْئاً غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَإِنِ اسْتَقْبَلْتَنِي بِمِلْءِ السَّمَاءِ والأَرْضِ خَطَايَا وَذُنُوباً اسْتَقْبَلْتُكَ بِمِلْئِهِنَّ مِنَ المَغْفِرَةِ وَأَغْفِرُ لَكَ وَلاَ أُبَالِي.ح

6048. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, sen bana kulluk edip ümit besledikçe ve bana birşeyi ortak koşmadıkça ben de yaptığın günahları affederim; sen gökle yer dolusu hata ve günahlarla da karşıma çıksan ben onları mağfiretle karşılar, seni bağışlarım ve bunu da çok görmem."*[6048]

٦٠٤٩–قالَ الله تَعَالى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي فَلْيَظُنَّ بِي مَا شَاء.صح

6049. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ben kulumun zannına göreyim, o bana dilediği gibi zanda bulunsun!"*[6049]

٦٠٥٠–قالَ الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ قُمْ إِلَيَّ أَمْشِ إِلَيْكَ وَامْشِ إِلَيَّ أُهَرْوِلْ إِلَيْكَ.صح

6050. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, bana gelmek için ayağa kalk ki ben de sana geleyim, bana doğru yürü ki ben de sana doğru koşayım."*[6050]

٦٠٥١–قالَ الله تَعَالى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إِنْ ظَنَّ خَيْراً فَلَهُ وَإِنْ ظَنَّ شَرًّا فَلَهُ.صح

6051. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ben kulumun zannına göreyim, benim hakkımda hayır düşünürse ona hayırla, şer düşünürse ona da şerle muamele ederim."*[6051]

٦٠٥٢–قالَ الله تَعَالى لِعِيسى يَا عِيسى إِنِّي بَاعِثٌ مِنْ بَعْدِكَ أُمَّةً إِنْ أَصَابَهُمْ مَا يُحِبُّونَ حَمِدُوا وَشَكَرُوا وَإِنْ أَصَابَهُمْ مَا يَكْرَهُونَ صَبَرُوا وَاحْتَسَبُوا وَلاَ حِلْمَ وَلاَ عِلْمَ قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ يَكُونُ هذَا لَهُمْ وَلاَ حِلمَ وَلاَ عِلْمَ قالَ أُعْطِيهِمْ مِنْ حِلْمِي وَعِلْمِي.صح

6052. Allah Teala İsa'ya şöyle buyurdu: *"Ey İsa, senden sonra bir ümmet göndereceğim ki, onlar başlarına iyi bir şey geldiğinde ona hamdeder, kötü*

6048 Müttekî, nr. 252; Zebîdî, IX, 188.
6049 İbni Hibbân, II, 401, İbni Adî, VI, 326; Taberânî, XXII, 87.
6050 Ahmed, III, 478; Münzirî, IV, 52; Heysemî, X, 196.
6051 Ahmed, II, 391; İbni Hibbân, II, 405; Heysemî, II, 319.

bir şey geldiğinde ise hilim ve ilim sahibi olmadıkları halde ona sabredip karşılığını benden beklerler!" buyurdu; İsa, *'Rabbim hilim ve ilim sahibi olmadıkları halde bunu nasıl yapabilirler ki?'* diye sorunca Allah Teala *"Onlara kendi hilmim ve ilmimden vereceğim"* buyurdu.[6052]

٦٠٥٣—قالَ الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ اثْنَتَانِ لَمْ تَكُنْ لَكَ وَاحِدَةٌ مِنْهُمَا جَعَلْتُ لَكَ نَصِيباً مِنْ مَالِكَ حِينَ أَخَذْتُ بِكَظْمِكَ لأُطَهِّرَكَ بِهِ وَأُزَكِّيَكَ وَصَلاَةُ عِبَادِي عَلَيْكَ بَعْدَ انْقِضَاءِ أَجَلِكَ.

6053. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Ey Ademoğlu, iki şey senin elinde olmadığı halde ben sana onlardan pay veririm; seni temizleyip tertemiz yapmak için canını alırken sana malından pay verir, ecelin geldikten sonra da kullarımın sana cenaze namazı kılmasını sağlarım."*[6053]

٦٠٥٤—قالَ الله تَعَالى مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ الذُّنُوبِ غَفَرْتُ لَهُ وَلاَ أُبَالِي مَا لَمْ يُشْرِكْ بِي شَيْئاً.ض

6054. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Benim günahları bağışlamaya gücümün yettiğini bilen kişinin günahlarını bağışlar, şirk koşmadığı sürece onlara aldırış etmem!"*[6054]

٦٠٥٥— قال الله تعالى يا ابن آدم اذكرني بعد الفجر وبعد العصر ساعة أكفك ما بينهما.ض

6055. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, sabahla ikindiden sonra beni bir müddet an ki bu iki vakit arasındaki süre içinde senin ihtiyaçlarını karşılayayım."*[6055]

٦٠٥٦—قالَ الله تَعَالى إِنَّ الْمُؤْمِنَ مِنِّي بِعَرْضِ كُلِّ خَيْرٍ أَنِّي أَنْزِعُ نَفْسَهُ مِنْ بَيْنِ جَنْبَيْهِ وَهُوَ يَحْمَدُنِي.ض

6052 Ahmed, VI, 450; Ebû Nuaym, I, 227; Beyhakî, Şuab, VII, 190.
6053 Dârekutnî, IV, 149; Taberânî, Evsat, VII, 149.
6054 Taberânî, XI, 241; Hâkim, IV, 291.
6055 Müttekî, nr. 1795.

6056. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Mümin benim yanımda her durumda hayır üzeredir, onun ruhunu alırken bile o bana hamd halindedir."*[6056]

٦٠٥٧–قالَ الله تَعالى أَنَا أَكْرَمُ وَأَعْظَمُ عَفْواً مِنْ أَنْ أَستُرَ عَلَى عَبْدٍ مُسْلِمٍ في الدُّنْيَا ثُمَّ أَفْضَحَهُ بَعْدَ إِذْ سَتَرْتُهُ وَلاَ أَزَالُ أَغْفِرُ لِعَبْدِي مَا اسْتَغْفَرَنِي.ض

6057. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ben dünyada müslüman kulumun örttüğüm bir kusurunu, ahirette ortaya çıkarıp onu rezil rüsvay etmeyecek kadar af ve kerem sahibiyim."*[6057]

٦٠٥٨–قالَ الله تَعالى: حَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى المُتَحَابِّينَ أُظِلُّهُمْ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلا ظِلِّي.صح

6058. Allah Teala buyuruyor ki: *"Birbirini sevenler benim sevgimi hak eder, onları başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ımın altında gölgelendiririm."*[6058]

٦٠٥٩–قالَ الله تَعالى: لاَ يَذْكُرُنِي عَبْدٌ فِي نَفْسِهِ إِلاَّ ذَكَرْتُهُ فِي مَلإٍ مِنْ مَلاَئِكَتِي وَلاَ يَذْكُرُنِي فِي مَلإٍ إِلا ذَكَرْتُهُ في الرَّفِيقِ الأَعْلَى.صح

6059. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulum beni nefsinde anarsa ben onu meleklerimden bir topluluk içinde anar, beni bir topluluk içinde anarsa ben onu Refik-i A'la'da anarım."*[6059]

٦٠٦٠–قالَ الله تَعالى: عَبْدِي إِذَا ذَكَرْتَنِي خَالِياً ذَكَرْتُكَ خَالِياً وَإِنْ ذَكَرْتَنِي فِي مَلإٍ ذَكَرْتُكَ في مَلإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَأَكْبَرَ.صح

6060. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulum, sen beni yalnızken anarsan ben de seni yalnızken anar, sen beni bir topluluk içerisinde anarsan, ben de seni onlardan daha hayırlı ve daha büyük bir topluluk içinde anarım."*[6060]

6056 Müttekî, nr. 6690.
6057 Hakîm, II, 34.
6058 Taberânî, XX, 81.
6059 Taberânî, XX, 182; Heysemî, X, 78.
6060 Beyhakî, Şuab, I, 406.

٦٠٦١–قالَ اللهُ تَعَالى: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي المُؤْمِنَ فَلَمْ يَشْكُنِي إِلَى عُوَّادِهِ أَطْلَقْتُهُ مِنْ إِسَارِي ثُمَّ أَبْدَلْتُهُ لَحْمَاً خَيْراً مِنْ لَحْمِهِ وَدَماً خَيْراً مِنْ دَمِهِ ثُمَّ يَسْتَأْنِفُ الْعَمَلَ.صح

6061. Allah Teala buyuruyor ki: *"Mümin kuluma bir hastalık verdiğimde kendisini ziyarete gelenlere beni şikayet etmezse onu verdiğim hastalıktan kurtarır, etini daha hayırlı bir et, kanını daha hayırlı bir kanla değiştiririm; o da eskisi gibi tekrar amellerine yeniden başlar."*[6061]

٦٠٦٢ –قالَ اللهُ تَعَالى عَبْدِي المُؤْمِنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ بَعْضِ مَلاَئِكَتِي.

6062. Allah Teala buyuruyor ki: *"Mümin kulum benim yanımda bazı meleklerimden daha değerlidir."*[6062]

٦٠٦٣–قالَ اللهُ تَعَالى وَعِزَّتِي وَجَلاَلِي لاَ أَجْمَعُ لِعَبْدِي أَمْنَيْنِ وَلاَ خَوْفَيْنِ إِنْ هُوَ أَمِنَنِي فِي الدُّنْيَا أَخَفْتُهُ يَوْمَ أَجْمَعُ عِبَادِي وَإِنْ هُوَ خَافَنِي فِي الدُّنْيَا أَمَّنْتُهُ يَوْمَ أَجْمَعُ عِبَادِي.ض

6063. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"İzzet ve celalime yemin ederim ki, iki emniyetle iki korkuyu birden kuluma vermem; kulum dünyada azabımdan emin olursa, kullarımı topladığım günde ona korku verir, dünyada benden korkanı da kullarımı topladığım günde emin kılarım."*[6063]

٦٠٦٤ –قالَ اللهُ تعالى يَا ابْنَ آدَمَ إِنْ ذَكَرْتَنِي فِي نَفْسِكَ ذَكَرْتُكَ فِي نفْسِي وَإِنْ ذَكَرْتَنِي فِي مَلإٍ ذَكَرْتُكَ فِي مَلأ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ دَنَوْتَ مِنِّي شِبْراً دَنَوْتُ مِنْكَ ذِرَاعاً وَإِنْ دَنَوْتَ مِنِّي ذِرَاعاً دَنَوْتُ مِنْكَ بَاعاً وَإِنْ أَتَيْتَنِي تَمْشِي أَتَيْتُ إِلَيْكَ أُهَرْوِلُ.صح

6064. Allah Teala şöyle buyuruyor: *"Ey Ademoğlu sen beni anarsan ben de seni anar, eğer sen beni bir topluluk içinde anarsan, ben seni ondan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım; sen bana bir karış yaklaşırsan ben sana bir arşın yaklaşır, sen bana bir arşın yaklaşırsan ben sana bir kulaç yaklaşırım; sen bana yürüyerek gelirsen ben sana koşarak gelirim."*[6064]

6061 Hâkim, I, 500.

6062 Taberânî, Evsat, VI, 367; Heysemî, I, 82.

6063 Ebû Nuaym, I, 270.

6064 Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2, 19, 50; Tevbe 1; Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58.

٦٠٦٥ –قالَ الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلاَ أُبَالِي يَا ابْنَ آدمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلاَ أُبَالِي يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ أَنَّكَ أَتَيْتَنِي بِتُرَابِ الأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيتَنِي لاَ تُشْرِكُ بِي شَيْئاً لأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً.صح

6065. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu sen bana dua ettiğin ve benden af dilediğin sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun onların büyüklüğüne bakmadan seni affederim; ey Ademoğlu günahların gökleri dolduracak kadar olsa bile, sen benden bağışlanma dilersen, günahlarını bağışlarım; ey Ademoğlu sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla bana gelsen, ortak koşmadığın sürece seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım."*[6065]

٦٠٦٦ –قالَ الله تَعَالى عَبْدِي أَنَا عِنْدَ ظَنِّكَ بِي وَأَنَا مَعَكَ إِذَا ذَكَرْتَنِي.صح

6066. Allah Teala buyuruyor ki: *"Kulum ben senin zannına göre hareket ederim, beni zikrettiğin zaman seninle birlikteyim."*[6066]

٦٠٦٧ –قالَ الله تَعَالى لِلنَّفْسِ اخْرُجِي قالَتْ لاَ أَخْرُجُ إِلاَّ كَارِهَةً.صح

6067. Allah Teala nefse *"Çık!"* dedi, o da *"Ancak istemeyerek çıkarım!"* diye karşılık verdi.[6067]

٦٠٦٨–قال الله تعالى يَا ابْنَ آدَمَ ثَلاَثَةٌ وَاحِدَةٌ لِي وَوَاحِدَةٌ لَكَ وَوَاحِدَةٌ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَأَمَّا الَّتِي لِي فَتَعْبُدُنِي لاَ تُشْرِكُ بِي شَيْئاً وَأَمَّا الَّتِي لَكَ فَمَا عَمِلْتَ مِنْ عَمَلٍ جَزَيْتُكَ بِهِ فَإِنْ أَغْفِرْ فَأَنَا الْغفُورُ الرَّحِيمُ وَأَمَّا الَّتِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَعَلَيْكَ الدُّعَاءُ وَالمَسْأَلَةُ وَعَلَيَّ الاسْتِجَابَةُ وَالْعَطَاءُ.ح

6068. Allah Teala buyuruyor ki: *"Ey Ademoğlu, üç şey vardır ki onlardan birisi benim, birisi senin, birisi de benimle senin aranda ortaktır; bana ait*

6065 Tirmizî, Daavât 98.
6066 Hâkim, I, 674.
6067 Buhârî, Kebîr, III, 275; Deylemî, III, 183.

olan bana kulluk edip bana hiçbirşeyi ortak koşmaman; sana ait olan, her ne amel yaptıysan karşılığını vermemdir, şayet affedersem ben bağışlayıcı ve merhamet ediciyim; benimle senin aranda ortak olan ise, sana düşen dua edip istemek, bana düşen de kabul edip vermektir."[6068]

٦٠٦٩ –قالَ اللهُ تَعَالى مَنْ لاَ يَدْعُونِي أَغْضَبُ عَلَيْهِ. ح

6069. Allah Teala buyuruyor ki: *"Bana dua etmeyene ben gazap ederim."*[6069]

٦٠٧٠–قالَ رَبُّكُمْ أَنَا أَهْلٌ أَنْ أُتَّقى فَلاَ يُجْعَلْ مَعِي إِلهٌ فَمَنِ اتَّقى أَنْ يَجْعَلَ مَعِي إِلهاً فَأَنَا أَهْلٌ أَنْ أَغْفِرَ لَهُ. صح

6070. Rabbiniz şöyle buyuruyor: *"Ben kendisinden sakınılıp ortaklıktan uzağım, bana karşı gelmekten sakınıp ortak koşmayanı affetmeye de ehilim!"*[6070]

٦٠٧١–قالَ رَبُّكُمْ لَوْ أَنَّ عِبَادِي أَطَاعُونِي لأَسْقَيْتُهُمُ المَطَرَ بِاللَّيْلِ وَلأَطْلَعْتُ عَلَيْهِمُ الشَّمْسَ بِالنَّهَارِ وَلَمَا أَسْمَعْتُهُمْ صَوْتَ الرَّعْدِ. صح

6071. Rabbiniz şöyle buyuruyor: *"Eğer kullarım bana itaat etseler geceleri onlara yağmur verip gündüzleri güneşli kılar, onlara gök gürültüsü sesi de işittirmezdim."*[6071]

٦٠٧٢ –قالَ لِي جِبْرِيلُ لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا آخِذٌ مِنْ حَمَإِ الْبَحْرِ فَأَدُسُّهُ فِي فِي فِرْعَوْنَ مَخَافَةَ أَنْ تُدْرِكَهُ الرَّحْمَةُ.

6072. Cibril bana, *"İlahi rahmet erişmesin diye denizin dibinden çamur alıp Firavun'un ağzına tıkmaya çalışırken beni bir görseydin!"* dedi.[6072]

٦٠٧٣– قالَ لِي جِبْرِيلُ : بَشِّرْ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ فِي الجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لاَ صَخَبَ فِيهِ وَلاَ نَصَبَ.

6068 Taberânî, VI, 253; Heysemî, I, 51.
6069 Müttekî, nr. 3127; Zebîdî, V, 30.
6070 Ahmed, III, 142; Nesâî, Kübrâ, VI, 501; Ebû Yalâ, VI, 66.
6071 Ahmed, Ii, 359; Hâkim, IV, 285; Heysemî, II, 211.
6072 Ahmed, I, 245; Hâkim, IV, 278; Beyhakî, Şuab, VII, 45.

6073. Cibril bana, *"Hatice'yi cennette içinde gürültü patırtı ve bir sıkıntının olmadığı inciden bir evle müjdele!"* dedi.[6073]

٦٠٧٤ –قالَ لِي جِبْرِيلُ : قَلَبْتُ مَشَارِقَ الأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَلَمْ أَجِدْ رَجُلاً أَفْضَلَ مِنْ مُحَمَّدٍ وَقَلَبْتُ مَشَارِقَ الأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَلَمْ أَجِدْ فِي بَنِي أَبٍ أَفْضَلَ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ.

6074. Cibril bana, *"Yeryüzünün doğusuyla batısını dolaştım, Muhammed'den daha hayırlı birini bulamadım; yine yeryüzünün doğusuyla batısını dolaştım, Haşimoğullarından daha hayırlı bir sülale de bulamadım"* dedi.[6074]

٦٠٧٥ –قالَ لِي جِبْرِيلُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئاً دَخَلَ الجَنَّةَ قُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ قالَ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ.صح

6075. Cibril bana, *"Ümmetinden şirk koşmadan ölenler cennete girer"* dedi; ben zina etse, hırsızlık yapsada mı? dedim; o, *"Evet, zina etse de hırsızlık yapsa da!"* diye cevap verdi.[6075]

٦٠٧٦ –قالَ لِي جِبْرِيلُ لَيَبكِ الإِسْلاَمُ عَلَى مَوْتِ عُمَرَ.ض

6076. Cibril bana, *"Müslümanlar Ömer'in ölümüne ağlasınlar!"* dedi.[6076]

٦٠٧٧ –قالَ لِي جِبْرِيلُ يَا مُحَمَّدُ عِشْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ وَأَحْبِبْ مَنْ شِئْتَ فَإِنَّكَ مُفَارِقُهُ وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مُلاَقِيهِ.ض

6077. Cibril bana, *"Ya Muhammed, istediğin kadar yaşa sonunda öleceksin, istediğini sev sonunda ondan ayrılacaksın, istediğin şeyi yap sonunda onunla karşılaşacaksın!"* dedi.[6077]

٦٠٧٨–قالَ لِي جِبْرِيلُ قَدْ حُبِّبَتْ إِلَيْكَ الصَّلاَةُ فَخُذْ مِنْهَا مَا شِئْتَ.ح

6078. Cibril bana, *"Namaz sana sevdirildi, ondan dilediğin kadar kıl!"* dedi.[6078]

6073 Taberânî, Sağîr, I, 15; Müttekî, nr. 34341; Heysemî, IX, 224.
6074 Münâvî, IV; 500.
6075 Humeydî, Cem, I, 151.
6076 Taberânî, I, 67; Heysemî, IX, 74.
6077 Tayâlisî, s. 242; Beyhakî, Şuab, VII, 348; Ebu'ş-Şeyh, Tabakât, II, 281.
6078 Ahmed, I, 296; Taberânî, XII, 215; Heysemî, II, 270.

٦٠٧٩ –قالَ لِي جِبْرِيلُ رَاجِعْ حَفْصَةَ فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ وَإِنَّهَا زَوْجَتُكَ فِي الجَنَّةِ.صح

6079. Cibril bana, *"Eşin Hafsa'ya dön, zira o çokça oruç tutup namaz kılandır; cennette de senin zevcendir"* dedi.[6079]

Peygamberler

٦٠٨٠–قالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ يَا ربِّ مَنْ أَعَزُّ عِبَادِكَ عِنْدَكَ قالَ مَنْ إِذَا قَدَرَ غَفَرَ.ض

6080. İmran oğlu Musa,*"Yarabbi, senin katında en değerli kulun kimdir?"* diye sordu; Allah Teala da *"Cezalandırmaya gücü yettiği halde affedendir!"* diye cevap verdi.[6080]

٦٠٨١–قالَ مُوسَى يَا رَبِّ كَيْفَ شَكَرَكَ آدَمُ ؟ قالَ عَلِمَ أَنَّ ذلِكَ مِنِّي فَكانَ ذلِكَ شُكْرَهُ.

6081. Musa,*"Ey rabbim, Adem sana nasıl şükretti?"* diye sordu; Allah Teala da; *"Herşeyin benden geldiğini bildi, onun şükrü böyle idi!"* diye cevap verdi.[6081]

٦٠٨٢ –قالَ مُوسَى لِرَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا جَزَاءُ مَنْ عَزَّى الثَّكْلَى قالَ أُظِلُّهُ فِي ظِلِّي يَوْمَ لاَ ظِلَّ إلا ظِلِّي.ض

6082. Musa, rabbine çocuğu ölen kadını teselli eden kimseye bir mükafat olup olmadığını sordu; rabbi ona, *"Ben onu başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde kendi gölgemde gölgelendireceğim"* diye cevap verdi.[6082]

٦٠٨٣–قالَ دَاوُدُ يَا زَارِعَ السَّيِّئاتِ أَنْتَ تَحْصُدُ شَوْكَهَا وَحَسَكَهَا.ض

6083. Davud şöyle dedi: "*Ey kötülük eken, sen ektiğinden diken ve kılçık biçersin!*"[6083]

6079 Hâkim, IV, 16-17.
6080 Beyhakî, Şuab, VI, 319.
6081 Hakîm, I, 150.
6082 Zürkânî, IV, 441.
6083 İbni Hibbân, Sikât, V, 292.

٦٠٨٤ –قالَ دَاوُدُ إِدْخَالُكَ يَدَكَ في فَمِ التِّنِّينِ إِلَى أَنْ تَبْلُغَ الْمِرفَقَ فَيَقْضَمُهَا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ تَسْأَلَ مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْءٌ ثُمَّ كَانَ.ض

6084. Davud şöyle dedi: *"Elini dirseğe kadar ejderhanın ağzına sokman, sonradan görmüş birinden birşey istemenden daha iyidir.*[6084]

٦٠٨٥ –قالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ لأَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ عَلَى مِائَةِ امْرَأَةٍ كُلُّهُنَّ تَأْتِي بِفَارِسٍ يُجَاهِدُ في سَبِيلِ الله فَقَالَ لَهُ صَاحِبُهُ قُلْ إِنْ شَاءَ الله فَلَمْ يَقُلْ إِنْ شَاءَ الله فَطَافَ عَلَيْهِنَّ فَلَمْ تَحْمِلْ مِنْهُنَّ إِلا امْرأَةٌ وَاحِدَةٌ جَاءَتْ بِشِقِّ إِنْسَانٍ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيدِهِ لَوْ قالَ إِنْ شَاءَ الله لَمْ يَحْنَثْ وَكَانَ دَرَكاً لِحَاجَتِهِ.صح

6085. Davud oğlu Süleyman, *"Bu gece eşlerimden yüz tanesiyle birlikte olacak ve onların hepsi de Allah yolunda bir mücahid doğuracak!"* dedi; yanında bulunan melek ona, *"İnşaallah de!"* dedi; ama o inşallah demedi; o gece onların hepsini dolaştı, ama yalnız bir tanesi hamile kalıp o da sakat bir çocuk doğurdu; Muhammed'in canını elinde tutana yemin ederim ki, eğer o *"İnşallah!"* deseydi yemininde doğru çıkar, isteğine de ulaşırdı.[6085]

٦٠٨٦ –قالَ يَحْيَىبْنُ زَكَرِيَّا لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَنْتَ رُوحُ الله وَكَلِمَتُهُ وَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي فَقَالَ عِيسَى بَلْ أَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي سَلَّمَ الله تَعَالى: عَلَيْكَ وَسَلَّمْتُ عَلَى نَفْسِي.ض

6086. Zekeriya oğlu Yahya, Meryem oğlu İsa'ya *"Sen Allah'ın ruhu ve kelimesisin, benden daha hayırlısın"* dedi; İsa da *"Tam tersine sen benden daha hayırlısın, Allah Teala sana selam etti, ben ise kendime selam ettim"* diye cevap verdi.[6086]

٦٠٨٧ –قالَ رَجُلٌ : لاَ يَغْفِرُ الله لِفُلاَنٍ فَأَوْحَى الله تَعَالى: إِلَى نَبِيٍّ مِنَ الأَنْبِيَاءِ إِنَّهَا خَطِيئَةٌ فَلْيَسْتَقْبِلِ الْعَمَلَ.ض

6084 Ebû Nuaym, IV, 81; Deylemî, III, 191.
6085 Ahmed, II, 229.
6086 Müttekî, nr. 32273.

6087. Bir adam *"Allah falancayı bağışlamaz"* dedi, bunun üzerine Allah Teala peygamberlerinden birine, *"Yanlış söyledi, o kendisi amele yönelsin"* diye vahyetti.[6087]

٦٠٨٨–قالَتْ أُمُّ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ لِسُلَيمانَ يَا بُنَيَّ لاَ تُكْثِرِ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَإِنَّ كَثْرَةَ النَّوْمِ بِاللَّيْلِ تَتْرُكَ الإِنْسَانَ فَقِيراً يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

6088. Davud oğlu Süleyman'ın annesi Süleyman'a, *"Oğlum, geceleyin çok uyuma, ziira geceleyin çok uyumak kıyamet günü insanı fakir bırakır!"* diye nasihat etti.[6088]

Çeşitli Hadisler

٦٠٨٩ –قَبَضَاتُ التَّمْرِ لِلْمَسَاكِينِ مُهُورُ الحُورِ الْعِينِ.ض

6089. Verilen avuç avuç hurmalar, güzel gözlü hurilerin mehirleridir.[6089]

٦٠٩٠–قُبلةُ المُسْلِمِ أَخَاهُ المُصَافَحَةُ.صح

6090. El sıkışma, müslümanın din kardeşini öpmesi yerine geçer.[6090]

٦٠٩١–قتال المُسْلِمِ أَخَاهُ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ.صح

6091. Müslümanı öldürmek küfür, ona sövmek ise fasıklıktır.[6091]

٦٠٩٢ –قِتَالُ المُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ.صح

6092. Müslümanı öldürmek küfür, ona sövmek ise fasıklıktır; bir müslümanın din kardeşine üç günden fazla dargın durması da helal değildir.[6092]

6087 Taberânî, II, 165.
6088 İbni Asâkir, XXII, 277.
6089 Deylemî, III, 221.
6090 Deylemî, III, 222.
6091 Ahmed, I, 417; Şâşî, I, 327; Ebû Yalâ, IX, 236.
6092 Ahmed, I, 176; Taberânî, I, 145; Ziyâ, III, 218.

٦٠٩٣–قَتْلُ الرَّجُلِ صَبْراً كَفَّارَةٌ لِمَا قَبْلَهُ مِنَ الذُّنُوبِ.صح

6093. Kişinin işkenceyle öldürülmesi, önceden işlediği günahlara keffaret olur.[6093]

٦٠٩٤ –قَتْلُ الصَّبْرِ لاَ يَمُرُّ بِذَنْبٍ إِلا مَحَاهُ.صح

6094. İşkenceyle ölüm, bütün günahları siler.[6094]

٦٠٩٥ –قَتْلُ المُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا.صح

6095. Mümini öldürmek, Allah katında dünyanın yok olmasından daha büyük bir günahtır.[6095]

٦٠٩٦ –قَدْ تَرَكْتُكُمْ عَلَى البَيْضَاءِ لَيْلُهَا كَنَهَارِهَا لاَ يَزِيغُ عَنْهَا بَعْدِي إِلا هَالِكٌ وَمَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلافاً كَثِيراً فَعَلَيْكُمْ بِمَا عَرَفْتُمْ مِنْ سُنَّتِي وَسُنَّةِ الخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ المَهْدِيِّينَ عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ وَعَلَيْكُمْ بِالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْداً حَبَشِيّاً فَإِنَّمَا المُؤْمِنُ كَالجَمَلِ الأَنِفِ حَيْثُمَا قِيدَ انْقَادَ.صح

6096. Sizi gecesi gündüzünden farksız olan apaydınlık bir yol üzerinde bıraktım; benden sonra ancak helak olacak olanlar o yoldan sapabilir; sizden yeteri kadar ömrü olanlar pekçok ihtilaflar görür; o zamanda size sünnetime ve doğru yolda olan halifelerimin sünnetine uymayı tavsiye ederim; onlara sımsıkı sarılın; başınıza Habeşli bir köle bile geçse ona itaat edin; zira mümin çekildiği tarafa doğru giden uysal deve gibidir.[6096]

٦٠٩٧ –قَدْ كَانَ فِيمَا مَضَى قَبْلَكُمْ مِنَ الأُمَمِ أُنَاسٌ مُحَدَّثُونَ فَإِنْ يَكُ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ مِنْهُمْ فَهُوَ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ.صح

6093 Heysemî, VI, 266; Müttekî, nr. 13369.
6094 Heysemî, VI, 266; Aclûnî, II, 258.
6095 Beyhakî, Şuab, IV, 345.
6096 Ahmed, IV, 126; Hâkim, I, 175; Taberânî, XVIII, 257.

6097. Sizden önceki ümmetler içinde kendisine ilham olunan insanlar vardı; benim ümmetimde böyle birisi varsa Ömer İbni Hattab onlardandır.[6097]

٦٠٩٨–قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَخْلَصَ قَلْبَهُ لِلإِيمَانِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيماً وَلِسَانَهُ صَادِقاً وَنَفْسَهُ مُطْمَئِنَّةً وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً وَأُذُنَهُ مُسْتَمِعَةً وَعَيْنَهُ نَاظِرَةً. ح

6098. Kalbini imanla doldurup onu arındıran, diline sahip olup nefsini hesaba çeken, yolunu doğrultup kulağıyla gözünü hakka çeviren kişi kurtuluşa ermiştir.[6098]

٦٠٩٩ –قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَسْلَمَ وَرُزِقَ كَفَافاً وَقَنَّعَهُ اللهُ بِمَا آتَاهُ. صح

6099. İman edip, yeterli miktar rızık bulan ve Allah'ın verdiklerine kanaat eden kimse kurtuluşa erer.[6099]

٦١٠٠–قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رُزِقَ لُبًّا. ض

6100. Akılla rızıklanan kimse kurtuluşa erer.[6100]

٦١٠١–قَدْ كُنْتُ أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ مَا شَاءَ مُحَمَّدٌ. صح

6101. *"Allah ve Muhammed şöyle diledi"* demenizi hoş görmem, ama, *"Allah şöyle diledi, sonra da Muhammed şöyle diledi!"* diyebilirsiniz.[6101]

٦١٠٢ –قَدْ رَحِمَهَا اللهُ تَعَالَى بِرَحْمَتِهَا ابْنَيْهَا. ح

6102. Allah Teala çocuğuna şefkati sebebiyle kadına merhamet eder.[6102]

٦١٠٣–قَدِ اجْتَمَعَ فِي يَوْمِكُمْ هذَا عِيدَانِ فَمَنْ شَاءَ أَجْزَأَهُ عَنِ الجُمُعَةِ وَإِنَّا مُجَمِّعُونَ إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى.

6097 Ahmed, II, 339; Nesâî, Kübrâ, V, 39; Lâlekâî, Kerâmât, I, 94.
6098 Ahmed, V, 147; Ebû Nuaym, V, 216; Deylemî, III, 210; Heysemî, X, 232.
6099 Ahmed, II, 168;
6100 Buhârî, Kebîr, VII, 181; İbni Kâni, II, 357; Taberânî, XIX, 33; Beyhakî, Şuab, IV, 159.
6101 Hakîm, IV, 143.
6102 Taberânî, III, 78; Heysemî, VIII, 158.

6103. İki bayram olan bayramla cuma namazı aynı güne denk geldi; seferi olanlara bayram cuma yerine geçer, ama biz cuma namazını inşallah kılacağız.[6103]

٦١٠٤ –قَدْ عَفَوْتُ عَنِ الخَيْلِ وَالرَّقِيقِ فَهَاتُوا صَدَقَةَ الرِّقَّةِ مِنْ كُلِّ أَرْبَعِينَ دِرْهَماً دِرْهَمٌ وَلَيْسَ فِي تِسْعِينَ وَمائَةٍ شَيْءٌ فَإِذَا بَلَغَتْ مائَتَيْنِ فَفِيهَا خَمْسَةُ دَرَاهِمَ فَمَا زَادَ فَعَلَى حِسَابِ ذلِكَ وَفِي الْغَنَمِ فِي كُلِّ أَرْبَعِينَ شَاةٌ شَاةٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ إلا تِسْعٌ وَثَلاَثُونَ فَلَيْسَ عَلَيْكَ فِيهَا شَيْءٌ وَفِي الْبَقَرِ فِي كُلِّ ثَلاَثِينَ تَبِيعٌ وَفِي الأَرْبَعِينَ مُسِنَّةٌ وَلَيْسَ في الْعَوَامِلِ شَيْءٌ وَفِي خَمْسٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الإِبِلِ خَمْسَةٌ مِنَ الْغَنَمِ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا ابْنَةُ مَخَاضٍ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ ابْنَةُ مَخَاضٍ فَابْنُ لَبُونٍ ذَكَرٍ إِلى خَمْسٍ وَثَلاَثِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ إِلى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا حِقَّةٌ طَرُوقَةُ الجَمَلِ إِلى سِتِّينَ فَإِذَا كَانَتْ وَاحِدَةً وَتِسْعِينَ فَفِيهَا حِقَّتَانِ طَرُوقَتَا الجَمَلِ إِلى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِنْ كَانَتِ الإِبِلُ أَكْثَرَ مِنْ ذلِكَ فَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ وَلاَ يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ وَلاَ يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ خَشْيَةَ الصَّدَقَةِ وَلاَ يُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ وَلاَ ذَاتُ عُوَارٍ وَلاَ تَيْسٌ إلا أَنْ يَشَاءَ الْمُصَدِّقُ وَفِي النَّبَاتِ مَا سَقَتْهُ الأَنْهَارُ أَوْ سَقَتِ السَّمَاءُ الْعُشْرُ وَمَا سُقِيَ بِالْغَرْبِ فَفِيهِ نِصْفُ الْعُشْرِ.

6104. Atlarla kölelerin zekatını vermekten sizi muaf tuttum; ancak her kırk dirheme bir dirhem olmak üzere gümüşün zekatını verin; yüzdoksan dirhemde zekat yoktur, ancak ikiyüz dirheme ulaşmca beş dirhem verin, ikiyüzü geçince de bu hesap üzerinden zekat verin; yayılan koyunlarda yüzyirmiye kadar her kırk koyunda birer koyun verilir; sayı otuzdokuz ise bir şey verilmez; sığırlarda her otuz sığırda bir yaşında bir dana, her kırkta iki yaşmda dişi bir sığır verilir; işte kullanılan develer için zekat yoktur; yirmibeş devede beş koyun, yirmibeşten bir fazla ise otuzbeşe kadar bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve verilir; bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve yoksa iki yaşını biti-

[6103] Hâkim, I, 425; İbnü'l-Carud, s. 84; Beyhakî, III, 318; Hatîb, III, 129.

rip üç yaşına basmış bir erkek deve verilir; otuzbeşten bir fazla olursa kırkbeşe kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve verilir; kırkbeşten bir fazla olursa altmışa kadar erkek develerden çekilebilecek üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve verilir; doksanbir tane olunca yüzyirmiye kadar erkek develerden çekilebilecek üç yaşını bitirip dört yaşma basmış iki deve verilir; sayı bundan da fazla ise o zaman her elli deve için üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve verilir; zekat artar veya azalır korkusuyla toplu olan sürüyü ayırmak veya ayrı olanı toplamak caiz değildir; zekat alınırken yaşlı, kusurlu veya damızlık olanı alınmaz; zekat memuru dilerse onu kabul eder; bitkilerin zekatına gelince nehir veya yağmurla sulananlardan tam, kovalarla sulananlarda ise yarım öşür verilir.[6104]

٦١٠٥ –قَدَّرَ اللهُ المَقَادِيرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالأَرَضِينَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ.صح

6105. Allah Teala insanların kaderlerini göklerle yerleri yaratmadan ellibin yıl önce yazmıştır.[6105]

٦١٠٦ –قَدِمْتُ المَدِينَةَ وَلأَهْلِ المَدِينَةِ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فيهِمَا فِي الجَاهِلِيَّةِ وَإِنَّ اللهَ تَعَالَى قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْراً مِنْهُمَا يَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ النَّحْرِ.ح

6106. Hicret ederek Medine'ye geldiğimde Medinelilerin cahiliyye döneminde eğlendikleri iki günleri vardı; Allah Teala o günleri sizin için daha hayırlı olan Ramazan ve Kurban Bayramı günleriyle değiştirdi.[6106]

٦١٠٧ –قَدِمْتُمْ خَيْرَ مَقْدَمٍ وَقَدِمْتُمْ مِنَ الْجِهَادِ الأَصْغَرِ إِلى الْجِهَادِ الأَكْبَرِ مُجَاهَدَةُ الْعَبْدِ هَوَاهُ.ض

6107. En hayırlı yere geldiniz, küçük cihaddan büyük cihada, kulun hevasıyla mücadesine geldiniz.[6107]

6104 Buhârî,Zekât 45-46;Ahmed, I, 92; Beyhakî, IV, 117.

6105 Ahmed, II, 169.

6106 Ahmed, III, 178; Ebû Yâlâ, VI, 452; Beyhakî, III, 277.

6107 Beyhakî, Zühd, II, 165; Hatîb, XIII, 523.

٦١٠٨—قَدِّمُوا قُرَيْشاً وَلاَ تَقَدَّمُوهَا وَتَعَلَّمُوا مِنْهَا وَلاَ تَعَالَمُوهَا.صح

6108. Kureyş'i öne geçirin, onun önüne geçmeyin; onlardan bir şey öğrenin, onlara bir şey öğretmeye kalkmayın.[6108]

٦١٠٩ —قَدِّمُوا قُرَيْشاً وَلاَ تَقَدَّمُوهَا وَتَعَلَّمُوا مِنْ قُرَيْشٍ وَلاَ تُعَلِّمُوهَا وَلَوْلاَ أَنْ تَبْطَرَ قُرَيْشٌ لأَخْبَرْتُهَا مَا لِخِيَارِهَا عِنْدَ الله تَعَالى.صح

6109. Kureyş'i öne geçirin onun önüne geçmeyin; onlardan bir şey öğrenin, onlara bir şey öğretmeye kalkmayın; onların şımarmayacağını bilseydim onların hayırlılarına Allah katında hazırlanan şeyleri haber verirdim.[6109]

٦١١٠—قَدِّمُوا قُرَيْشاً وَلا تَقَدَّمُوهَا وَلَوْلا أَنْ تَبْطَرَ قُرَيْشٌ لأَخْبَرْتُها بِمَا لَهَا عِنْدَ الله.صح

6110. Kureyş'i öne geçirip onun önüne geçmeyin, onların şımarmayacağını bilseydim onların hayırlılarına Allah katında hazırlanan şeyleri haber verirdim.[6110]

٦١١١—قده بيده.

6111. Adamın elinden tut![6111]

٦١١٢ —قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي الصَّلاَةِ أَفْضَلُ مِنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الصَّلاَةِ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الصَّلاَةِ أَفْضَلُ مِنَ التَّسْبِيحِ والتَّكْبِيرِ والتَّسْبِيحُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّدَقَةُ والصَّدَقَةُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّوْمِ والصَّوْمُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ.ض

6112. Namazda Kuran okumak namaz dışında Kuran okumaktan daha faziletlidir, namaz dışında Kuran okumak, sübhanallah ve Allahü ekber demeyi tekrarlamaktan, sübhanallah demek, nafile sadaka vermek-

---

6108 Şâfiî, I, 278.

6109 Elbânî, Sahîh, nr. 4382.

6110 Elbânî, Sahîh, nr. 4384.

6111 Taberânî, XI, 34; Tavaf sırasında eline ip bağlayan birinin elindeki ipin kesilip adamın elinden tutulması için söylenmiştir.

ten üstündür; nafile sadaka vermek de nafile oruç tutmaktan daha faziletlidir; oruç da cehennem ateşine karşı bir kalkandır.[6112]

٦١١٣–قِرَاءَةُ الرَّجُلِ الْقُرْآنَ فِي غَيْرِ الْمُصْحَفِ أَلْفُ دَرَجَةٍ وَقِرَاءَتُهُ فِي الْمُصْحَفِ تُضَاعَفُ عَلَى ذٰلِكَ إِلَى أَلْفَيْ دَرَجَةٍ.ض

6113. Kişinin Kuran'a bakmadan okuması bin derece, bakarak okuması ise ikibin derece sevaptır.[6113]

٦١١٤ –قِرَاءَتُكَ نَظَراً تُضَاعَفُ عَلَى قِرَاءَتِكَ ظَاهِراً كَفَضْلِ الْمَكْتُوبَةِ عَلَى النَّافِلَةِ.ض

6114. Kuran'a bakarak okumanın ona bakmadan okumaya olan üstünlüğü, farzın nafileye olan üstünlüğü gibidir.[6114]

٦١١٥ –قَرِّبِ اللَّحْمَ مِنْ فِيكَ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ.صح

6115. Eti ağzına yaklaştırarak ye, öyle yemek daha doyurucu, daha lezzetlidir.[6115]

٦١١٦ –قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيّاً مِنَ الأَنْبِيَاءِ فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُحْرِقَتْ فَأَوْحَى اللهُ تعالى أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أَحْرَقْتَ أُمَّةً مِنَ الأُمَمِ تُسَبِّحُ.

6116. Peygamberlerden birini karıncanın ısırması üzerine o peygamber bütün karmca yuvasının yakılmasını emretti, bunun üzerine Allah Teala ona, *"Seni ısıran bir tek karınca idi, sen ise ümmetlerden tesbih eden bir ümmeti tamamen yok ettin!"* diye vahyetti.[6116]

٦١١٧ –قَرْضُ الشَّيْءِ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ.

6117. Birşeyi ödünç vermek, sadaka olarak vermekten daha iyidir.[6117]

6112 Beyhakî, Şuab, II, 413.
6113 Taberânî, I, 22; Beyhakî, Şuab, II, 407; Heysemî, VII, 165.
6114 Suyûtî, Câmi, nr. 16176; Müttekî, nr. 2305, 2822.
6115 Ahmed, III, 401; Hâkim, IV, 126; Beyhakî, Şuab, VII, 280.
6116 Ahmed, II, 403; Müttekî, nr. 13384.
6117 Beyhakî, V, 354.

٦١١٨–قَرْضٌ مَرَّتَيْنِ فِي عَفَافٍ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ مَرَّةً.ض

6118. Gösteriş yapmadan bir şeyi iki defa ödünç vermek, bir defa sadaka vermekten daha iyidir.[6118]

Kureyş

٦١١٩ –قُرَيْشٌ صَلاَحُ النَّاسِ وَلاَ تَصْلُحُ النَّاسُ إِلا بِهِمْ وَلاَ يُعْطَى إِلا عَلَيْهِمْ كَمَا أَنَّ الطَّعَامَ لاَ يَصْلُحُ إِلا بالمِلْحِ.ض

6119. Yemeğin güzelliği tuza bağlı olduğu gibi, insanların huzuru da Kureyş'e bağlıdır; insanlar ancak onlarla huzur bulur, ancak onlara itaat edilir.[6119]

٦١٢٠–قُرَيْشٌ خَالِصَةُ اللهِ تَعَالَى فَمَنْ نَصَبَ لَهَا حَرْباً سُلِبَ وَمَنْ أَرَادَهَا بِسُوءٍ خُزِيَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ.

6120. Kureyş Allah'ın sevdiği bir kabiledir, onlara savaş açanlar mağlup olur, kötülük edenler dünya ve ahirette hüsrana uğrarlar.[6120]

٦١٢١–قُرَيْشٌ عَلَى مُقَدَّمَةِ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْلاَ أَنْ تَبْطَرَ قُرَيْشٌ لأَخْبَرْتُهَا بِمَا لِمُحْسِنِهَا عِنْدَ اللهِ تَعَالَى مِنَ الثَّوَابِ.ض

6121. Kureyş kıyamet gününde bütün insanların önüne geçer, eğer şımarmayacaklarını bilsem Allah'ın onların iyilerine hazırladığı mükafatları kendilerine haber verirdim.[6121]

٦١٢٢ –قُرَيْشٌ وَالأَنْصَارُ وَجُهَيْنَةُ وَمُزَيْنَةُ وَأَسْلَمُ وَأَشْجَعُ وَغِفَارٌ مَوَالِيَّ لَيْسَ لَهُمْ مَوْلًى دُونَ اللهِ وَرَسُولِهِ.صح

6118 Deylemî, III, 221.
6119 Müttekî, nr. 33792.
6120 İbni Asâkir, VIII, 306.
6121 İbni Adî, I, 302.

6122. Kureyş, Ensar, Cüheyne, Müzeyne, Eslem, Eşca, Gıfar kabileleri benim yardımcılarımdır, Allah ve resulü de onların yardımcılarıdır.[6122]

٦١٢٣–قُرَيْشٌ وُلاَةُ النَّاسِ فِي الخيْرِ والشَّرِّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.صح

6123. Kureyş, kıyamet gününe kadar hayır ve şerde insanlara önderdirler.[6123]

٦١٢٤ –قُرَيْشٌ وُلاَةُ هذَا الأَمْرِ فَبَرُّ النَّاسِ تَبَعٌ لِبَرِّهِمْ وَفَاجِرُهُمْ تَبَعٌ لِفَاجِرِهِمْ.صح

6124. Kureyş hilafet sahibidir; insanların iyileri onların iyilerine, kötüleri de kötülerine tabidir.[6124]

٦١٢٥ –قَسَمٌ مِنَ اللهِ تَعَالَى لاَ يَدْخُلُ الجَنَّةَ بَخِيلٌ.ض

6125. Allah Teala, cimrinin cennete giremeyeceğine yemin etti.[6125]

٦١٢٦ –قُسِمَتِ النَّارُ سَبْعِينَ جُزْءاً فَلِلآمِرِ تِسْعٌ وَسِتُّون وَلِلْقَاتِلِ جُزْءٌ حَسْبُهُ.ح

6126. Cehennem ateşi yetmiş bölüme ayrıldı, altmışdokuzu birinin ölüm emrini verene, biri de öldürme işini gerçekleştirene hazırlandı.[6126]

٦١٢٧ –قُصُّوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللِّحَى.صح

6127. Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın.[6127]

٦١٢٨–قُصُّوا الشَّوَارِبَ مَعَ الشِّفَاهِ.

6128. Bıyıkları dudakların hizasından kesin![6128]

٦١٢٩ –قُصُّوا أَظَافِيرَكُمْ وَادْفِنُوا قُلاَمَاتِكُمْ وَنَقُّوا بَرَاجِمَكُمْ وَنَظِّفُوا لِثَاثِكُمْ مِنَ الطَّعَامِ وَاسْتَاكُوا وَلاَ تَدْخُلُوا عَلَيَّ قُخْراً بُخْراً.ض

6122 Elbânî, Sahîh, nr. 6729.
6123 Ahmed, IV, 203;
6124 Ahmed, I, 5.
6125 İbni Asâkir, LVII, 373.
6126 Ahmed, I, 388; Neâî, Kübrâ, II, 285.
6127 Ahmed, II, 229.
6128 İbni Kâni, I, 205; Taberânî, III, 219; Heysemî, V, 167.

6129. Tırnaklarınızı kesip onları toprağa gömün, parmak aralarınızı yıkayın, dişlerinizin arasındaki yemek artıklarını temizleyip misvaklayın, benim yanıma sararmış dişler ve kokumuş tenlerle gelmeyin![6129]

٦١٣٠–قَصُّ الظُّفْرِ وَنَتْفُ الإِبْطِ وَحَلْقُ الْعَانَةِ يَوْمَ الخمِيسِ وَالْغُسْلُ والطِّيبُ وَاللِّبَاسُ يَوْمَ الجُمُعَةِ.ض

6130. Tırnak, koltuk altı ve kasık temizliği perşembe, gusül, güzel koku, temiz elbise giyme işleri de cuma günü yapılır.[6130]

٦١٣١–قَفْلَةٌ كَغَزْوَةٍ.صح

6131. Gazveden dönüş, gazve gibidir.[6131]

٦١٣٢ –قُلْ هُوَ الله أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ.صح

6132. İhlas suresi, Kuran'ın üçte birine denktir.[6132]

٦١٣٣–قُلْ هُوَ الله أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكافِرُونَ تَعْدِلُ رُبُعَ الْقُرْآنِ.صح

6133. İhlas suresi Kuran'ın üçte birine, Kafirun suresi de Kuran'ın dörtte birine denktir.[6133]

٦١٣٤–قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سَرِيرَتِي خَيْراً مِنْ عَلاَنِيَتِي وَاجْعَلْ عَلاَنِيَتِي صَالِحَةً اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ صَالِحِ مَا تُؤْتِي النَّاسَ مِنَ المَالِ والأَهْلِ وَالْوَلَدِ غَيْرِ الضَّالِّ وَلاَ المُضِلِّ.ض

6134. *"Allahım içimi dışımdan daha hayırlı eyleyip dışımı da salih eyle; Allahım senden insanlara verdiğin mal, aile, sapık ve saptırıcı olmayan evlad gibi faydalı nimetler isterim!"* deyin.[6134]

6129 Hakîm, I, 185.
6130 Müttekî, nr. 17240; Aclûnî, II, 143.
6131 Ahmed, III, 440; Taberânî, XX, 194.
6132 Ahmed, III, 23; İbni Hibbân, III, 71; Taberânî, Evsat, VI, 39.
6133 Taberânî, XII, 405; Hâkim, I, 754.
6134 Hakîm, II, 80.

٦١٣٥–قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ والأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إله إلا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ قُلْهَا إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ وَأَذا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ. صح

6135. Sabah akşam ve yatağa yatacağın zaman, *"Ey göklerle yeri yaratıp gizli açık her şeyin rabbi ve sahibi olan Allahım, senden başka ilah olmadığına şehadet eder, nefsimle şeytanın şerrinden ve onun beni şirke düşürmesinden sana sığınırım!"* deyip bu duayı okuyun![6135]

٦١٣٦–قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُك نَفْساً مُطْمَئِنَّةً تُؤْمِنُ بِلِقَائِكَ وَتَرْضَى بِقَضَائِكَ وَتَقْنَعُ بِعَطَائِكَ. صح

6136. *"Allahım senden, sana kavuşmaya inanan, hükmüne razı olup verdiğine kanaat eden bir nefis istiyorum!"* deyin.[6136]

٦١٣٧–قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَقَوِّنِي وَإِنِّي ذَلِيلٌ فَأَعِزَّنِي وَإِنِّي فَقِيرٌ فَارْزُقْنِي. صح

6137. *"Allahım ben zayıfım bana kuvvet ver, zelilim beni aziz kıl, fakirim beni rızıklandır!"* duasını okuyun.[6137]

٦١٣٨–قُلِ اللَّهُمَّ مَغْفِرَتُكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي وَرَحْمَتُك أَرْجَى عِنْدِي مِنْ عَمَلِي. صح

6138. "*Allahım, senin bağışlaman benim günahımdan daha geniş, rahmetin benim yanımda amelimden daha ümit vericidir!*" deyin.[6138]

٦١٣٩–قُلْ إِذَا أَصْبَحْتَ بِسْمِ الله عَلَى نفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي فَإِنَّهُ لاَ يَذْهَبُ لَكَ شَيْءٌ.

6139. Sabahleyin, *"Dinim, canım, evladım, ailem ve malım için bismillah!"* de; böyle yapman sana bir şey kaybettirmez.[6139]

6135 Ahmed, I, 9; İbni Hibbân, III, 242; Hâkim, I, 694.
6136 Taberânî, VIII, 99.
6137 Hâkim, I, 527; Heysemî, X, 179; Müttekî, nr. 3736.
6138 Hâkim, I, 543; Müttekî, nr. 3737.
6139 Müttekî, nr. 3507.

٦١٤٠–قُلْ كُلَّمَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ بِسْمِ اللهِ عَلَى دِينِي وَنَفْسِي وَوَلَدِي وَأَهْلِي وَمَالِي.ح

6140. Sabah ve akşam, *"Dinim, canım, evladım, ailem ve malım için bismillah!"* de![6140]

٦١٤١–قُلِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي فَإِنَّ هؤُلاَءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وآخِرَتَكَ.صح

6141. *"Allahım, günahlarımı bağışlayıp bana merhamet et, bana afiyet verip beni nzıklandır!"* de; bunlar dünya ve ahirette senin için faydalı olan şeylerdir.[6141]

٦١٤٢–قُلِ اللَّهُمَّ إِنِي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلماً كَثِيراً وَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلا أَنْتَ فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.صح

6142. *"Allahım ben nefsime çokça zulmettim, günahları senden başka kimse bağışlayamaz, beni katından bir mağfiretle bağışla, bana merhamet et, sen bütün günahları bağışlayan ve çokça merhamet edensin!"* deyin.[6142]

٦١٤٣–قُلْ آمَنْتُ بِاللهِ ثُمَّ اسْتَقِمْ.صح

6143. *"Allah'a inandım!"* de, sonra da dosdoğru ol![6143]

٦١٤٤–قُلِ اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي وَاذْكُرْ بِالْهُدَى هِدَايَتَكَ الطَّرِيقَ وَبِالسَّدَادِ سَدَادَ السَّهْمِ.صح

6144. *"Allahım, bana doğru yolu gösterip beni onda daim kıl!"* de; okun hedefe gittiği gibi doğru yola gitmeyi Allah'dan dile![6144]

6140 Müttekî, nr. 3506, 4958.
6141 Müslim, Zikir 133; Ahmed, I, 180; Beyhakî, III, 381.
6142 Ahmed, I, 3, 7; Beyhakî, II, 154.
6143 Müslim, İmân 62; Ahmed, III, 413; Beğavî, III, 255; Müttekî, nr. 5477.
6144 Ahmed, I, 154; İbni Adî, III, 1213; Müttekî, nr. 3246.

Kalpler

٦١٤٥–قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ حُبِّ الْعَيْشِ وَالمَالِ.صح

6145. İhtiyarın kalbi iki şeyde, yaşama ve mal sevgisi konusunda gençtir.[6145]

٦١٤٦–قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ طُولِ الحَيَاةِ وَكَثْرَةِ المَالِ.صح

6146. İhtiyarın kalbi iki şeyi sevmede, uzun ömür ve çok mala sahip olma konusunda gençtir.[6146]

٦١٤٧–قَلْبُ المُؤْمِنِ حُلْوٌ يُحِبُّ الحَلاَوَةَ.ض

6147. Müminin kalbi tatlıdır, tatlıyı sever.[6147]

٦١٤٨–قَلْبٌ شَاكِرٌ وَلِسَانٌ ذَاكِرٌ وَزَوجَةٌ صَالِحَةٌ تُعْنِيكَ عَلَى أَمْرِ دُنْيَاكَ وَدِينِكَ خَيْرُ مَا اكْتَنَزَ النَّاسُ.ح

6148. Şükreden bir kalp, zikreden bir dil, dünya ve ahiret işlerinde sana yardım eden iyi bir eş, insanların sakladıkları herşeyden daha iyidir.[6148]

٦١٤٩–قُلُوبُ ابْنِ آدَمَ تَلِينُ فِي الشِّتَاءِ وَذلِكَ لأَنَّ الله تَعَالَى خَلَقَ آدَمَ مِنْ طِينٍ وَالطِّينُ يَلِينُ فِي الشِّتَاءِ.ض

6149. Ademoğullarının kalpleri kışın yumuşar, zira Allah Teala Adem'i topraktan yaratmıştır, toprak da kışın yumuşar.[6149]

6145 İbni Asâkir, LII, 406.
6146 Ahmed, II, 358; Humeydî, II, 459; Beyhakî, III, 368.
6147 Beyhakî, Şuab, V, 99; Hatîb, III, 113; Deylemî, III, 208.
6148 Müttekî, nr. 6429.
6149 Ebû Nuaym, Isbahân, II, 217; İbnü'l-Cevzî, I, 152.

Az Olan Şeyler

٦١٥٠–قَلِيلُ الْفِقْهِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعِبَادَةِ وَكَفى بِالمَرْءِ فِقْهاً إِذَا عَبَدَ الله وَكَفَى بِالمَرْءِ جَهْلاً إِذَا أُعْجِبَ بِرَأْيِهِ وإِنَّمَا النَّاسُ رَجُلاَنِمُؤْمِنٌ وَجَاهِلٌ فَلاَ تُؤْذِ المُؤْمِنَ وَلاَ تحَاوِرِ الجَاهِلَ.ض

6150. Az anlayış, çok ibadetten daha hayırlıdır; Allah'a kulluk etmek kişiye kavrayış olarak, kendi görüşünü beğenmesi de cahillik olarak yeter; insanlar mümin ve kafir olarak iki kısım olup mümine eziyet etme, kafirle de cedelleşme![6150]

٦١٥١–قَلِيلُ التَّوْفِيقِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعَقْلِ وَالْعَقْلُ فِي أَمْرِ الدُّنْيَا مَضَرَّةٌ وَالْعَقْلُ فِي أَمْرِ الدِّينِ مَسَرَّةٌ.ض

6151. Az bir başarı, çok akıldan daha hayırlıdır, dünya işlerinde akıllı olmak zarar, din işlerinde akıllı olmak ise kardır.[6151]

٦١٥٢–قَلِيلُ الْعَمَلِ يَنْفَعُ مَعَ الْعِلْمِ وَكَثِيرُ الْعَمَلِ لاَ يَنْفَعُ مَعَ الجَهْلِ.ض

6152. Bilgiyle yapılan az amel fayda verir, ama bilgisizce yapılan çok amel fayda vermez.[6152]

٦١٥٣–قَلِيلٌ تُؤَدِّي شُكْرَهُ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ لاَ تُطِيقُهُ.صح

6153. Şükrü yapılan az mal, şükrü yapılmayan çok maldan hayırlıdır.[6153]

٦١٥٤–قُمْ فَصَلِّ فَإِنَّ فِي الصَّلاَةِ شِفَاءً.

6154. Kalk namaz kıl, çünkü namazda şifa vardır.[6154]

٦١٥٥–قُمْ فَعَلِّمْهَا عِشْرِينَ آيَةً وَهِيَ امرَأَتُكَ.ح

6150 Buhârî, Kebîr, I, 381; Ebû Nuaym, V, 173; Aclûnî, II, 146.
6151 Irâkî, I, 32.
6152 Müttekî, nr. 28800.
6153 İbni Kâni, I, 124; Taberânî, VIII, 218; Beyhakî, Şuab, IV, 79; Heysemî, VII, 32.
6154 Ahmed, II, 390; Bûsırî, IV, 59.

6155. Kalk ona yirmi ayet öğret, çünkü o senin eşindir.[6155]

٦١٥٦–قُمْتُ عَلَى بَابِ الجَنَّة فَإِذَا عَامَّةُ مَنْ دَخَلَهَا المَسَاكِينُ وَإِذَا أَصْحَابُ الجَدِّ مَحْبُوسُونَ إِلا أَصْحَابَ النَّارِ فَقَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ وَقُمْتُ عَلَى بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةُ مَنْ يَدْخُلُهَا النِّسَاءُ.صح

6156. Cennetin kapısmda durduğumda oraya girenlerin çoğunun fakirler olduğunu gördüm; zenginler ise hesap vermek için bekletiliyorlardı; cehennemin kapısında durduğumda oraya girenlerin çoğunun da kadınlar olduğunu gördüm.[6156]

٦١٥٧–قَوَائِمُ مِنْبَرِي رَوَاتِبُ فِي الجَنَّةِ.صح

6157. Minberimin ayakları cennettedir.[6157]

٦١٥٨–قِوَامُ أُمَّتِي بِشِرَارِهَا.ض

6158. Ümmetimin kıvamı, kötüleriyledir.[6158]

٦١٥٩–قِوَامُ المَرْءِ عَقْلُهُ وَلاَ دِينَ لَمِنْ لاَ عَقْلَ لَهُ.

6159. Kişiyi ayakta tutan aklıdır, aklı olmayanın dini yoktur.[6159]

٦١٦٠–قُوا بِأَمْوَالِكُمْ عَنْ أَعْرَاضِكُمْ وَلْيُصَانِعْ أَحَدُكُمْ بِلِسَانِهِ عَنْ دِينِهِ.ض

6160. Mallarınızla şerefinizi, dillerinizle de dininizi koruyun![6160]

٦١٦١–قُوتُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ.ض

6161. Yiyeceğiniz şeye katık koyun ki, daha bereketli olsun.[6161]

6155 Beyhakî, VII, 242.
6156 Buharî, Rikâk 51, Nikâh 87; Müslim, Zikir 93.
6157 Ahmed, VI, 289; İbni Kâni, I, 172; Taberânî, XXIII, 245.
6158 Ahmed, V, 227; Taberânî, XX, 353; İbni Adî, V, 346.
6159 İbni Adî, III, 967.
6160 İbni Adî, II, 774; İbni Asâkir, IV, 364; Müttekî, nr. 16067.
6161 İbni Asâkir, VL, 445; Deylemî, III, 202; Heysemî, V, 35.

٦١٦٢–قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ على مُحَمَّدٍ وَعلى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ على إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.صح

6162. *"Allahım İbrahim'e ve onun ailesine rahmet ettiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de rahmet et; sen övülmeye layık ve yüce olansın; Allahım İbrahim'e ve onun ailesine hayır ve bereket ihsan ettiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de hayır ve bereket ihsan et, sen övülmeye layık ve yüce olansın!"* deyin.[6162]

٦١٦٣–قُولُوا خَيْراً تَغْنَمُوا وَاسْكُتُوا عَنْ شَرّ تَسْلَمُوا.

6163. Hayır söylemekte kar, şerden uzak durmada yarar vardır.[6163]

٦١٦٤–قُومُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ.صح

6164. Efendinize karşı ayağa kalkın.[6164]

٦١٦٥–قِيَامُ سَاعَةٍ فِي الصَّفِّ لِلْقِتَالِ فِي سَبِيلِ اللهِ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ سِتِّينَ سَنَةً.ض

6165. Allah yolunda saf içinde bir saat ayakta beklemek, altmış sene gece kalkıp ibadet etmekten daha hayırlıdır.[6165]

٦١٦٦–قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ.صح

6166. Deveni bağla, sonra tevevvekül et![6166]

٦١٦٧–قَيِّدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابِ.صح

6167. İlmi yazarak kaydedin![6167]

6162 Abdürrezzâk, II, 212; Ahmed, IV, 244.
6163 Hâkim, IV, 287; Müttekî, nr. 6887.
6164 Müslim, Cihâd, 64; Ahmed, III, 22; Beyhakî, VI, 58.
6165 Taberânî, VIII, 180; Müttekî, nr. 10609.
6166 İbni Asâkir, II, 454; Müttteki, nr. 5688; Zebîdî, IX, 507.
6167 Hâkim, I, 106; İbni Adî, II, 793; Hatîb, X, 46; Müttekî, nr. 29332.

٦١٦٨–قِيلُوا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لاَ تَقِيلُ.ح

6168. Gün içinde bir süre yatıp uyuyun, zira şeytan uyumaz.[6168]

٦١٦٩–قَيِّمُ الدِّينِ الصَّلاَةُ وَسَنَامُ الْعَمَلِ الْجِهَادُ وَأَفْضَلُ أَخْلاَقِ الإِسْلاَمِ الصَّمْتُ حَتَّى يَسْلَمَ النَّاسُ مِنْكَ.ض

6169. Dinin direği namaz, amellerin zirvesi cihad, İslam ahlakının en üstünü, insanların zarar görmemeleri için susmaktır.[6169]

٦١٧٠–الْقَائِمُ بَعْدِي فِي الجَنَّةِ وَالَّذِي يَقُومُ بَعْدَهُ فِي الجَنَّةِ وَالثَّالِثُ وَالرَّابِعُ فِي الجَنَّةِ.ض

6170. Benden sonra halife olan cennette, ondan sonra halife olan cennette, üçüncü ve dördüncü halife olanlar da cennettedir.[6170]

٦١٧١–الْقَاتِلُ لاَ يَرِثُ.ض

6171. Katil mirasçı olamaz.[6171]

٦١٧٢–الْقَاصُّ يَنْتَظِرُ المَقْتَ وَالمُسْتَمِعُ يَنْتَظِرُ الرَّحْمَةَ وَالتَّاجِرُ يَنْتَظِرُ الرِّزْقَ وَالمُحْتَكِرُ يَنْتَظِرُ اللَّعْنَةَ وَالنَّائِحَةُ وَمَنْ حَوْلَهَا مِنِ امْرَأَةٍ مُسْتَمِعَةٍ عَلَيْهِنَّ لَعْنَةُ اللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ.ض

6172. Asılsız hikaye anlatanlar Allah'ın gazabına uğrar, ilim meclislerini dinleyenler rahmeti bekler, tacirler rızkı umar, karaborsacılar ve ölüye ağlayan kadınlar çevresindekilerle birlikte Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lanetine uğrar.[6172]

٦١٧٣–الْقُبْلَةُ بِحَسَنَةٍ وَالحَسَنَةُ بِعَشَرَةٍ.صح

6168 Ebû Nuaym, Isbahân, I, 195, 353.
6169 Mütteki nr. 6888.
6170 Müttekî, nr. 33107.
6171 Dârekutnî, IV, 96.
6172 Taberânî, XII, 426; Kudâî, I, 205; Heysemî, I, 191.

6173. Meşru öpmeler bir sevaptır, sevaplar da on katıyladır.[6173]

٦١٧٤–اَلْقَتْلُ في سَبِيلِ الله يُكَفِّرُ كُلَّ خَطِيئَةٍ إلا الدَّيْنَ.ض

6174. Allah yolunda şehid olmak, kul hakkı dışında bütün günahlara keffarettir.[6174]

٦١٧٥–اَلْقَتْلُ في سَبِيلِ الله يُكَفِّرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إلا الأَمَانَةَ وَالأَمَانَةُ في الصَّلاَةِ وَالأَمَانَةُ في الصَّوْمِ وَالأَمَانَةُ في الحَدِيثِ وَأَشَدُّ ذلِكَ الْوَدَائِعُ.ح

6175. Allah yolunda şehid olmak emanet dışında bütün günahlara keffaret olur; emanetler namaz, oruç, konuşulan sözlerdir, hepsinden önemlisi emanet alınan mallardır.[6175]

٦١٧٦–اَلْقَتْلُ في سَبِيلِ الله شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونُ شَهَادَةٌ وَالْبَطْنُ شَهَادَةٌ وَالْغَرَقُ شَهَادَةٌ وَالنُّفَسَاءُ شَهَادَةٌ.صح

6176. Allah yolunda öldürülmek şehidlik, taun şehidlik, karın ağrısı şehidlik, boğulmak şehidlik, doğum sırasında ölüm şehidlik sebebidir.[6176]

٦١٧٧–اَلْقَتْلُ في سَبِيلِ الله شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونُ شَهَادَةٌ وَالْغَرَقُ شَهَادَةٌ وَالْبَطْنُ شَهَادَةٌ وَالحَرقُ شَهَادَةٌ وَالسَّيْلُ وَالنُّفَسَاءُ يَجُرُّهَا وَلَدُهَا بِسَرَرِهَا إلَى الجَنَّةِ.ح

6177. Allah yolunda ölmek şehidlik, taundan ölmek şehidlik, boğularak ölmek şehidlik, karın ağrısından ölmek şehidlik, yanarak ölmek şehidlik, sel baskınında ölmek şehidlik, doğum esnasmda ölmek şehidliktir; o anneyi çocuğu beşiğiyle birlikte cennete alır götürür.[6177]

٦١٧٨–اَلْقَدَرُ نِظَامُ التَّوْحِيدِ فَمَنْ وَحَّدَ الله وآمَنَ بِالْقَدَرِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى.ض

6173 İbni Adî, I, 300; Ebû Nuaym, VII, 255; Müttekî, nr. 45351.
6174 Müttekî, nr. 11115.
6175 Taberânî, X, 219; Ebû Nuaym, IV, 201; Heysemî, V, 293.
6176 Ahmed, II, 310; Nesâî, Cihâd, 45; Heysemî, V, 299.
6177 Ahmed, III, 489; Heysemî, V, 299.

6178. Kadere iman tevhid inancının düzenidir; Allah'ı bir bilen ve kadere iman eden kişi sağlam bir kulpa tutunmuştur.[6178]

٦١٧٩–اَلْقَدَرُ سِرُّ اللهِ فَلاَ تُفْشُوا سِرَّ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ.

6179. Kader Allah'ın sırrıdır, Allah'ın sırrını ifşa etmeyin.[6179]

٦١٨٠–اَلْقَدَرِيَّةُ مَجُوسُ هذِهِ الأُمَّةِ إِنْ مَرِضُوا فَلاَ تَعُودُوهُمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلاَ تَشْهَدُوهُمْ.صح

6180. Kaderiyye taifesi bu ümmetin mecusileridir; hastalandıkları zaman onları ziyarete gitmeyin, öldüklerinde de cenaze namazlarını kılmayın.[6180]

٦١٨١–اَلْقُرَّاءُ عُرَفَاءُ أَهْلِ الجَنَّةِ.صح

6181. Kuran okuyucuları, cennet halkının arifleridir.[6181]

٦١٨٢–اَلْقُرْآنُ شَافِعٌ مُشَفَّعٌ وَمَاحِلٌ مُصَدَّقٌ مَنْ جَعَلَهُ أَمَامَهُ قَادَهُ إِلَى الجَنَّةِ وَمَنْ جَعَلَهُ خَلْفَهُ سَاقَهُ إِلَى النَّارِ.

6182. Kuran şefaat eder, şefaati de kabul edilir, şikayetçi olur, şikayeti dinlenir, onu kendisine rehber göreni o cennete götürür, arkasına atanı ise cehenneme sürükler.[6182]

٦١٨٣–اَلْقُرْآنُ غِنًى لاَ فَقْرَ بَعْدَهُ وَلاَ غِنًى دُونَهُ.ض

6183. Kuran öyle bir servettir ki ondan sonra fakirlik, ondan büyük de zenginlik olmaz.[6183]

٦١٨٤–اَلْقُرْآنُ أَلْفُ أَلْفِ حَرْفٍ وَسَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفَ حَرْفٍ فَمَنْ قَرَأَهُ صَابِراً مُحْتَسِباً كَانَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ زَوْجَةٌ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ.ض

6178 Elbânî, Zaîf, nr. 4132.
6179 Elbânî, Zaîf, nr. 4131.
6180 Hâkim, I, 159; Beyhakî, X, 203; Deylemî, III, 237.
6181 İbni Cumey, Mucem, I, 144; Ziaya, VI, 99.
6182 Taberânî, IX, 132; Heysemî, VII, 164.
6183 Taberânî, I, 255; Beyhakî, Şuab, II, 529; Deylemî, III, 229.

6184. Kuran bir milyon yirmibin harftir, ecrini Allah'dan umarak onu sabırla okuyan kişiye onun her bir harfine karşılık hurilerden bir huri verilir.[6184]

٦١٨٥–الْقُرْآنُ يُقْرَأُ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ فَلاَ تُمَارُوا فِي الْقُرْآنِ فَإِنَّ مِرَاءً فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ.

6185. Kuran yedi harf üzere okunur; Kuran konusunda münakaşa etmeyin, o konuda münakaşa etmek küfürdür.[6185]

٦١٨٦–الْقُرْآنُ هُوَ النُّورُ الْمُبِينُ وَالذِّكْرُ الحَكِيمُ وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ. ح

6186. Kuran apaçık nur, hikmet dolu öğüt ve dosdoğru yoldur.[6186]

٦١٨٧–الْقُرْآنُ هُوَ الدَّوَاءُ.

6187. Kuran, ilaç gibidir.[6187]

٦١٨٨–الْقُصَّاصُ ثَلاَثَةٌ أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ مُخْتَالٌ. ح

6188. Kıssacılar, emir, memur ve riyakar kişi olmak üzere üç sınıf insandır.[6188]

٦١٨٩–الْقُضَاةُ ثَلاَثَةٌ اثْنَانِ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي الجَنَّةِ رَجُلٌ عَلِمَ الحَقَّ فَقَضَى بِهِ فَهُوَ فِي الجَنَّةِ وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى جَهْلٍ فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ عَرَفَ الحَقَّ فَجَارَ فِي الحُكْمِ فَهُوَ فِي النَّارِ. صح

6189. Kadılar üç kısım olup ikisi cehennemde, biri cennettedir; hakkı bilip onunla hükmeden cennette, bilmeden hükmeden ve hakkı bilip de hükmünde zulmeden de cehennemdedir.[6189]

٦١٩٠–الْقُضَاةُ ثَلاَثَةٌ قَاضِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاضٍ فِي الجَنَّةِ قَاضٍ قَضَى بِالْهَوَى فَهُوَ فِي النَّارِ وَقَاضٍ قَضَى بِغَيْرِ عِلْمٍ فَهُوَ فِي النَّارِ وَقَاضٍ قَضَى بِالْحَقِّ فَهُوَ فِي الجَنَّة.

6184 Taberânî, Evsat, VI, 361; Deylemî, III, 230; Zehebî, Mîzân, VI, 251; Heysemî, VII, 163.
6185 Ahmed, IV, 170; Heysemî, VII, 151; Müttekî, nr. 3082.
6186 Müttekî, nr. 2309; Zebîdî, IX, 133.
6187 Kudâî, I, 51; Deylemî, III, 229.
6188 Ahmed, VI, 23; Buhârî, Kebîr, III, 266; Taberânî, XVIII, 61; Heysemî, I, 190.
6189 Nesâî, Kübrâ, III, 461; Taberânî, II, 20; Beyhakî, X, 116.

6190. Kadılar üç sınıf olup iki sınıfı cehennemde, bir sınıfı cennettedir; hakkı bilip onunla hükmeden kadı cennette, bilmediği halde hüküm veren ve bilerek haksız yere hükmeden de cehennemdedir.[6190]

٦١٩٠–اَلْقَلْبُ مَلِكٌ وَلَهُ جُنُودٌ فَإِذَا صَلَحَ المَلِكُ صَلَحَتْ جُنُودُهُ وَإِذَا فَسَدَ المَلِكُ فَسَدَتْ جُنُودُهُ وَالأُذُنَانِ قَمْع وَالْعَيْنَانِ مَسْلَحَةٌ وَاللِّسَانُ تَرْجُمَانٌ وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ وَالرِّجْلاَنِ بَرِيدٌ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ وَالطِّحَالُ ضَحِكٌ وَالْكُلْيَتَانِ مَكْرٌ وَالرِّئَةُ نَفَسٌ.

6191. Kalp askerleri olan bir hükümdardır, hükümdar iyi olursa askerler de iyi olur, o kötü olursa askerler de kötü olurlar; kulaklar muhafız, gözler gözcü, diller tercüman, eller askeri kanatlar, ayaklar sürücü, karaciğer şefkat, dalak gülme, böbrekler hile, akciğer de nefestir.[6191]

٦١٩٢–اَلْقَلَسُ حَدَثٌ.ض

6192. Kusma, abdesti bozar.[6192]

٦١٩٣–اَلْقَنَاعَةُ مَالٌ لاَ يَنْفَدُ.ض

6193. Kanaat, tükenmez bir maldır.[6193]

٦١٩٤–اَلْقِنْطَارُ أَلْفَا أُوقِيَّةٍ.صح

6194. Kıntar, ikibin okiyyedir.[6194]

٦١٩٥–اَلْقِنْطَارُ اثْنَتَا عَشْرَةَ وَأَلْفِ أُوقِيَّةٍ كُلُّ أُوقِيَّةٍ خَيْرٌ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ والأَرْضِ.صح

6195. Kıntar, onikibin okiyye olup her bir okiyye yer ile gök arasında olanlardan daha hayırlıdır.[6195]

6190 Hâkim, IV, 90; Zebîdî, I, 375.
6191 Irâkî, III, 9; Müttekî, nr. 1205; Zebîdî, VII, 224.
6192 Dârekutnî, I, 155.
6193 İbni Adî, IV, 1507; Aclûnî, II, 151.
6194 Hâkim, II, 178.
6195 Ahmed, II, 363; Deylemî, III, 236.

٦١٩٦–اَلْقَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللهِ.

6196. Kahkaha şeytandan, tebessüm Allah'dandır.[6196]

٦١٩٧–كاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الحُوتُ في الْبَحْرِ وَالطَّيْرُ في السَّمَاءِ.صح

6197. İlmi ehlinden gizleyene denizdeki balıklarla gökteki kuşlara varıncaya kadar herşey lanet eder.[6197]

٦١٩٨–كادَ الحَكِيمُ أَنْ يَكُونَ نَبِيّاً.ض

6198. Yumuşak huylu kimse, neredeyse peygamber olacaktı![6198]

٦١٩٩–كادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْراً وَكادَ الْحَسَدُ أَنْ يَكُونَ سَبَقَ الْقَدَرَ.

6199. Fakirlik neredeyse küfür olacak, hased de neredeyse kaderin önüne geçecekti![6199]

٦٢٠٠–كَادَتِ النَّمِيمَةُ أَنْ تَكُونَ سِحْراً.ض

6200. Söz getirip götürmek neredeyse sihir olacaktı![6200]

٦٢٠١–كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لِغَيْرِهِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ في الجَنَّةِ.ض

6201. Kendi yetimi veya bir başkasının yetimine bakan kişiyle ben, cennette şehadet parmağı ile orta parmak gibi yanyana oluruz.[6201]

٦٢٠٢–كانَ أَوَّلَ مَنْ أَضَافَ الضَّيْفَ إِبْرَاهِيمُ.ض

6202. İlk misafir ağırlayan, İbrahim'dir.[6202]

6196 Heysemî, X, 296.
6197 İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 392; Müttekî, nr. 28997.
6198 Hatîb, V, 311; İbnü'l-Cevzî, II, 246; Müttekî, nr. 44123; Aclûnî, II, 158.
6199 Ukaylî, IV, 206; Irâkî, III, 184; Müttekî, nr. 16682.
6200 Münâvî, IV, 542.
6201 Müslim, Zühd 42; Ahmed, II, 375; Heysemî, VIII, 162; Müttekî, nr. 5997.
6202 Suyûtî, Sağîr, nr. 6202.

٦٢٠٣–كانَ عَلَى مُوسى يَوْمَ كَلَّمَهُ رَبُّهُ كِسَاءُ صُوفٍ وَجُبَّةُ صُوفٍ وَكُمَّةُ صُوفٍ وَسَرَاوِيلُ صُوفٍ وَكَانَتْ نَعْلاَهُ مِنْ جِلْدِ حِمَارٍ مَيِّتٍ.ض

6203. Musa'nın rabbiyle konuştuğu gün üzerinde yünden bir cübbe, külah ve şalvardan bir elbise vardı; ayakkabıları ise ölmüş eşek derisindendi.[6203]

٦٢٠٤–كانَ دَاوُدُ أَعْبَدَ الْبَشَرِ.صح

6204. Davud, insanların en çok ibadet edeniydi.[6204]

٦٢٠٥–كانَ أَيُّوبُ أَحْلَمَ النَّاسِ وأَصْبَرَ النَّاسِ وَأَكْظَمَهُمْ لِلْغَيْظِ.ض

6205. Eyyub insanların en yumuşak huylusu, en sabırlısı ve öfkesini en çok yutanıydı.[6205]

٦٢٠٦–كانَ النَّاسُ يَعُودُونَ دَاوُدَ يَظُنُّونَ أَنَّ بِهِ مَرَضاً وَمَا بِهِ إِلا شِدَّةُ الخَوْفِ مِنَ اللهِ تَعَالَى.صح

6206. İnsanlar hasta diye Davud'u ziyaret ederlerdi, oysa onda şiddetli derecede Allah korkusundan başka birşey yoktu.[6206]

٦٢٠٧–كانَ زَكَرِيَّا نَجَّاراً.صح

6207. Zekeriya, marangozdu.[6207]

٦٢٠٨–كانَ نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِيَاءِ يَخُطُّ فَمَنْ وَافَقَ خَطَّهُ فَذَاكَ.صح

6208. Peygamberlerden biri kuma çizgi çizerdi, çizgisi ona uygun düşen isabet ederdi.[6208]

٦٢٠٩–كانَ رَجُلٌ يُدَايِنُ النَّاسَ فَكَانَ يَقُولُ لِفَتَاهُ إِذَا أَتَيْتَ مُعْسِراً فَتَجَاوَزْ عَنْهُ لَعَلَّ اللهَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنَّا فَلَقِيَ اللهَ فَتَجَاوَزَ عَنْهُ.صح

6203 Münzirî, III, 109; Müttekî, nr. 32368.
6204 Buhârî, II, 433; Müttekî, nr. 32322.
6205 Müttekî, nr. 32316.
6206 Ebû Nuaym, VII, 137; Müttekî, nr. 32323, 32324.
6207 Müslim, Fedâil 169; Ahmed, II, 296; Hâkim, II, 590; Müttekî, nr. 32329.
6208 Ahmed, V, 448.

6209. Adamın biri insanlara borç verir, alacakları tahsil eden hizmetçisine, *"Darda olanın borcunu sil, belki o sebeple Allah da bizim günahlarımızı siler"* derdi, o kişi vefat edince Allah da onun günahlarını sildi.[6209]

٦٢١٠–كَانَ هٰذَا الأَمْرُ فِي حِمْيَرَ فَنَزَعَهُ اللهُ مِنْهُمْ وَجَعَلَهُ فِي قُرَيْشٍ وَسَيَعُودُ إِلَيْهِمْ.ح

6210. Hilafet işi Hımyerliler'de idi, Allah onlardan alıp onu Kureyş'e verdi, ama o yakın bir zamanda yine onlara döner.[6210]

٦٢١١–كَانَ الحَجَرُ الأَسْوَدُ أَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَّدَتْهُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ.ح

6211. Hacerü'l-esved önceleri kardan daha beyazdı, insanların günahları onu karartti.[6211]

٦٢١٢–كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ غُصْنُ شَجَرَةٍ يُؤْذِي النَّاسَ فَأَمَاطَهَا رَجُلٌ فَأُدْخِلَ الجَنَّةَ.ح

6212. Yol üzerinde insanların gelip geçmesine engel olan bir ağaç dalını alıp kenara atan bir adam o sebeple cennete girdi. [6212]

٦٢١٣–كَبِّرْ كَبِّرْ.صح

6213. Büyüğe öncelik tanıyın![6213]

٦٢١٤–كَبَّرَتِ المَلاَئِكَةُ عَلَى آدَمَ أَرْبَعاً.

6214. Melekler Adem'in cenaze namazını dört tekbirle kıldı.[6214]

٦٢١٥–كَبُرَتْ خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثاً هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهِ كَاذِبٌ.ض

6215. Doğru konuştuğuna inanan bir din kardeşine yalan konuşman büyük bir hıyanettir.[6215]

6209 Hatîb, V, 170; Münzirî, II, 43; Zebîdî, V, 500.
6210 Ahmed, IV, 91; Buhârî, Kebîr, III, 264; Taberânî, IV, 277;
6211 İbni Adî, III, 1224.
6212 Ahmed, II, 495; Müttekî, nr. 16355; Zebîdî, VI, 254.
6213 Ahmed, IV, 143.
6214 İbni Adî, VI, 2141; İbni Asâkir, II, 364; Aclûnî, II, 157.
6215 Ahmed, IV, 183; Beyhakî, X, 199; Heysemî, I, 142.

٦٢١٦–كَبُرَ مَقْتاً عِنْدَ اللهِ الأَكْلُ مِنْ غَيْرِ جُوعٍ وَالنَّوْمُ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ وَالضَّحِكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ وَصَوْتُ الرَّنَّةِ عِنْدَ المُصِيبَةِ وَالْمِزْمَارُ عِنْدَ النِّعْمَةِ.

6216. Acıkmadan yemek, uyku gelmeden uyumak, bir şeye şaşmadan gülmek, musibet anında feryad etmek, nimet anında çalgı çalmak, Allah'ın gazabına sebep olur.[6216]

٦٢١٧–كَبِّرُوا عَلَى مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ.

6217. Gece ile gündüz ölen cenazelerinize dört tekbir alın![6217]

٦٢١٨–كَبِّرِي اللهَ مائَةَ مَرَّةٍ وَاحْمَدِي اللهَ مائَةَ مَرَّةٍ وَسَبِّحِي اللهَ مائَةَ مَرَّةٍ خَيْرٌ مِنْ مِائَةِ فَرَسٍ مُلْجَمٍ مُسْرَجٍ فِي سَبِيلِ اللهِ وَخَيْرٌ مِنْ مائَةِ بَدَنَةٍ وَخَيْرٌ مِنْ مائَةِ رَقَبَةٍ.ح

6218. Yüz defa tekbir, yüz defa tahmid, yüz defa da tesbih kelimelerini söylemek, Allah yolunda cihada hazırlanmış yüz attan, yüz deveyi sadaka olarak vermekten ve yüz köleyi azad etmekten daha hayırlıdır.[6218]

٦٢١٩–كِتَابُ اللهِ الْقِصَاصُ.صح

6219. Allah'ın kitabındaki hüküm kısastır.[6219]

٦٢٢٠–كِتَابُ اللهِ هُوَ حَبْلُ اللهِ الْمَمْدُودُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الأَرْضِ.ح

6220. Allah'ın kitabı, onun gökten yere uzatılmış ipidir. [6220]

٦٢٢١–كَتَبَ اللهُ تَعَالَى مَقَادِيرَ الخَلاَئِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمواتِ وَالأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ وَعَرْشُهُ عَلَى المَاءِ.صح

6221. Allah Teala, mahlukatın kaderini yerleri ve gökleri yaratmandan ellibin sene önce yazıp belirledi, o zaman Arş'ı da su üstündeydi.[6221]

6216 Müttekî, nr. 44011.
6217 Ahmed, III, 337.
6218 Hâkim, I, 514; Müttekî, nr. 3448.
6219 Ahmed, III, 128; Nesâî, Kübrâ, IV, 223.
6220 Müttekî, nr. 956.
6221 Müslim, Kader 16; Hatîb, II, 252.

٦٢٢٢–كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِيَدِهِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الخَلْقَ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي.صح

6222. Rabbiniz mahlukatı yaratmadan önce kendi eliyle, *"Rahmetim gazabımı geçmiştir!"* diye yazmıştır.[6222]

٦٢٢٣–كُتِبَ عَلَيَّ الأَضْحَى وَلَمْ يُكْتَبْ عَلَيْكُمْ وَأُمِرْتُ بِصَلاَةِ الضُّحَى وَلَمْ تُؤْمَرُوا بِهَا.ض

6223. Kurban kesmek size farz kılınmamakla birlikte bana farz kılındı, kuşluk namazını da size farz kılınmadığı halde bana farz kılındı.[6223]

٦٢٢٤–كُتِبَ عَلَى ابْنِآدَمَ نَصِيبُهُ مِنَ الزِّنَا مُدْرِكُ ذلِكَ لاَ مَحَالَةَ فَالْعَيْنَانِ زِنَاهُمِا النَّظَرُ وَالأُذُنَانِ زِنَاهُمَا الإِسْتِماعُ وَاللِّسَانُزِنَاهُ الْكَلاَمُ وَالْيَدُ زِنَاهَا الْبَطْشُ وَالرِّجْلُ زِنَاهَا الخُطَا وَالْقَلْبُ يَهْوَى وَيَتَمَنَّى وَيُصَدِّقُ ذلِكَ الْفَرْجُ وَيُكَذِّبُهُ.صح

6224. Her insana zinadan düşen payı yazılmış olup çaresiz ona bulaşacaktır; gözlerin zinası bakmak, kulaklarm zinası dinlemek, dillerin zinası konuşmak, ellerin zinası tutmak, ayaklarm zinası yürümektir; kalpler de onu temenni eder; sonuçta cinsel organ o isteği ya yerine getirir, ya da getirmez.[6224]

٦٢٢٥–كَثْرَةُ الحَجِّ وَالْعُمْرَةِ تَمْنَعُ الْعَيْلَةَ.ح

6225. Çokça hac ve umre yapmak, geçim sıkıntısını giderir.[6225]

٦٢٢٦–كِخْ كِخْ ارْمِ بِهَا أَمَا شَعَرْتَ أَنَّا لاَ نَأْكُلُ الصَّدَقَةَ.ض

6226. Ağzındaki hurmayı at, bizim sadaka yemediğimizi bilmiyor musun?[6226]

٦٢٢٧–كَذَبَ النَّسَابُونَ قالَ اللهُ تَعَالى وَقُرُوناً بَيْنَ ذلِكَ كَثِيراً.صح

6222 Müttekî, nr. 10386.
6223 Taberânî, XI, 373; Müttekî, nr. 21500.
6224 Elbânî, Sahîh, nr. 4476.
6225 Müttekî, nr. 11799.
6226 Müslim, Zekât 161; Irâkî, II, 97; Müttekî, nr. 16520.

6227. Neseb ilmini bildiğini iddia edenler yalan söylerler, zira Allah Teala, *" Onlar arasında nice nesilleri de helak"* buyurmuştur.[6227]

٦٢٢٨–كَرَامَةُ الْكِتَابِ خَتْمُهُ.ض

6228. Mektubun değeri, mühürlenmesidir.[6228]

٦٢٢٩–كَرَمُ الْمَرْءِ دِينُهُ وَمُرُوءَتُهُ عَقْلُهُ وَحَسَبُهُ خُلُقُهُ.صح

6229. Kişinin şerefi dindarlığı, şahsiyeti aklı, soyu ise güzel ahlakıdır.[6229]

٦٢٣٠–كَسْبُ الإِمَاءِ حَرَامٌ.صح

6230. Cariyelerin zina kazancı haramdır.[6230]

٦٢٣١–كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كَكَسْرِهِ حَيّاً.

6231. Ölünün kemiğini kırmak, dirinin kemiğini kırmak gibidir.[6231]

٦٢٣٢–كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كَكَسْرِ عَظْمِ الْحَيِّ فِي الإِثْمِ.ح

6232. Ölünün kemiğini kırmak, günah olarak dirinin kemiğini kırmak gibidir.[6232]

٦٢٣٣–كَفَى بِالدَّهْرِ وَاعِظاً وَبِالْمَوْتِ مُفَرِّقاً.ض

6233. Öğüt verici olarak zaman, ayırıcı olarak da ölüm yeter.[6233]

Yeterli Olan Şeyler

٦٢٣٤–كَفَى بِالسَّلاَمَةِ دَاءً.ض

6234. Günahlardan selamet için hastalık yeter.[6234]

6227 İbni Sad, I, 56; İbni Asâkir, III, 52; Ayet için bk Furkân (25), 38.
6228 Heysemî, VIII, 99; Müttekî, nr. 29295.
6229 Dârekutnî, III, 303; Hâkim, I, 123.
6230 Ziyâ, V, 67.
6231 Ahmed, VI, 105; Beyhakî, IV, 58; Hatîb, III, 189.
6232 Ahmed, VI, 105; Beyhakî, IV, 58; Hatîb, III, 189.
6233 Müttekî, nr. 42115; Zebîdî, IX, 13; Aclûnî, II, 164.
6234 Deylemî, III, 290.

٦٢٣٥–كَفَى بِالسَّيْفِ شَاهِداً.ض

6235. Şahid olarak kılıç yeter.[6235]

٦٢٣٦–كَفَى بِالمَرْءِ إِثْماً أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا يَسْمَعُ.صح

6236. Her duyduğunu söylemesi, kişiye günah olarak yeter.[6236]

٦٢٣٧–كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْماً أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ.صح

6237. Geçimini üstlendiği kişileri ihmal etmesi, kişiye günah olarak yeter.[6237]

٦٢٣٨–كَفَى بِالْمَرْءِ سَعَادَةً أَنْ يُوثَقَ بِهِ فِي أَمْرِ دِينِهِ وَدُنْيَاهُ.ض

6238. Kişiye din ve dünya işlerinde güven duyulması, kendisine saadet olarak yeter.[6238]

٦٢٣٩–كَفَى بِالْمَرْءِ شَرًّا أَنْ يَتَسَخَّطَ مَا قُرِّبَ إِلَيْهِ.ض

6239. Kendisine ikram olunan yemeği beğenmemek, kişiye kötülük olarak yeter.[6239]

٦٢٤٠–كَفَى بِالْمَرْءِ عِلْماً أَنْ يَخْشَى اللهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلاً أَنْ يُعْجَبَ بِنَفْسِهِ.ح

6240. Kişiye ilim olarak Allah'dan korkması, cehalet olarak da kendini beğenmesi yeter.[6240]

٦٢٤١–كَفَى بِالْمَرْءِ فِقْهاً إِذَا عَبَدَ اللهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلاً إِذَا أَعْجِبَ بِرَأْيِهِ.

6241. Kişiye Allah'dan korkması ilim, kendini beğenmesi de cahillik olarak yeter.[6241]

6235 Heysemî, VI, 264; Müttekî, nr. 10581.
6236 Hâkim, I, 112.
6237 Ahmed, II, 160; Beyhakî, VII, 467; Heysemî, IV, 325.
6238 İbni Adî, V, 1920.
6239 Suyûtî, Mensûr, III, 374.
6240 Müttekî, nr. 5880; Zebîdî, VIII, 448.
6241 Heysemî, I, 120; Müttekî, nr. 28801.

٦٢٤٢–كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِباً أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ.صح

6242. Kişinin her işittiğini söylemesi, kendisine günah olarak yeter.[6242]

٦٢٤٣–كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالأَصَابِعِ.ح

6243. Kişinin parmakla gösterilmesi kendisine kötülük olarak yeter.[6243]

٦٢٤٤–كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الْكَذِبِ أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشُّحِّ أَنْ يَقُولَ آخُذُ حَقِّي لاَ أَتْرُكُ مِنْهُ شَيْئاً.صح

6244. Kişinin her işittiği şeyi söylemesi günah olarak, *"Hakkımı alır, ondan bir şey bırakmam!"* demesi de cimrilik olarak yeter.[6244]

٦٢٤٥–كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعِظاً وَكَفَى بِالْيَقِينِ غِنًى.ض

6245. Öğüt olarak ölüm, zenginlik olarak sağlam iman yeter.[6245]

٦٢٤٦–كَفَى بِالْمَوْتِ مُزَهِّداً فِي الدُّنْيَا وَمُرَغِّباً فِي الآخِرَةِ.ض

6246. Dünyadan yüz çevirip ahirete yönelmesi için kişiye ölüm yeter.[6246]

٦٢٤٧–كَفَى إِثْماً أَنْ تَحْبِسَ عَمَّنْ تَمْلِكُ قُوتَهُ.ض

6247. Kişinin geçimini üstlendiği kişileri ihmal etmesi, günah olarak kendisine yeter![6247]

٦٢٤٨–كَفَى بِبَارِقَةِ السُّيُوفِ عَلَى رَأْسِهِ فِتْنَةً.صح

6248. Şehide kabir sorgusu olarak kılıçların parıltısı yeter.[6248]

6242 Müslim, Mukaddime 5; İbni Adî, VII, 2660.
6243 Taberânî, XVIII, 210; Müttekî, nr. 5935; Zebîdî, VIII, 233.
6244 Hâkim, II, 21; Aclûnî, II, 165.
6245 Heysemî, X, 308; Müttekî, nr. 42116; Zebîdî, IX, 13.
6246 İbni Ebî Şeybe, XIII, 226; Müttekî, nr. 42117; Zebîdî, IX, 13.
6247 Ebû Nuaym, V, 23; Zebîdî, V, 318.
6248 Müttekî, nr. 10610, 11138, 11741.

٦٢٤٩–كَفَى بِكَ إِثْماً أَنْ لاَ تَزَال مُخَاصِماً.ض

6249. Düşmanlığı sürdürmen sana günah olarak yeter.[6249]

٦٢٥٠–كَفَى بِهِ شُحًّا أَنْ أُذْكَرَ عِنْدَ رَجُلٍ فَلاَ يُصَلِّي عَلَيَّ.ح

6250. İsmim anıldığı halde bana salavat getirmemesi kişiye cimrilik olarak yeter.[6250]

٦٢٥١–كَفَى بِالْمَرْءِ نَصْراً أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عَدُوِّهِ فِي مَعَاصِي اللهِ.ض

6251. Kişinin düşmanını günahlar içinde görmesi kendisine yardım olarak yeter.[6251]

٦٢٥٢–كَفَى بِالرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ بَذِيّاً فَاحِشاً بَخِيلاً.ض

6252. Geveze, hayasız ve cimri olması kişiye kötülük olarak yeter.[6252]

٦٢٥٣–كَفَى بِالْمَرْءِ فِي دِينِهِ أَنْ يَكْثُرَ خَطَؤُهُ وَيَنْقُصَ حِلْمُهُ وَتَقِلَّ حَقِيقَتُهُ جِيفَةٌ بِاللَّيْلِ بَطَّالٌ بِالنَّهَارِ كَسُولٌ هَلُوعٌ مَنُوعٌ رَتُوعٌ.ض

6253. Kişinin günahlarının çok, hilminin az, hakikatının eksik olup gece boyu laşe gibi uyuyarak gündüzleri boş oturması, tembel tembel, sürekli sızlanıp cimri ve aç gözlü olması kendisine dini bakımdan kötülük olarak yeter.[6253]

٦٢٥٤–كَفَى بِالمَرْءِ إِثْماً أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالأَصَابِعِ إِنْ كَانَ خَيْراً فَهِيَ مَزَلَّةٌ إِلا مَنْ رَحِمَ اللهُ تَعَالَى وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَهُوَ شَرٌّ.ح

6254. İyi bile olsa parmakla gösterilen biri olmak Allah'm merhamet ettikleri dışında kişiye günah olarak yeter, kötü kişiye gelince o zaten kötü biridir.[6254]

6249 İbni Hacer, XIII, 181.
6250 Müttekî, nr. 2151.
6251 Aclûnî, II, 166.
6252 İbni Kesir, VII, 366.
6253 Müttekî, nr. 43895, 43895.
6254 Taberânî, XVIII, 210; Müttekî, nr. 5935; Zebîdî, VIII, 233.

٦٢٥٥–كَفَاكَ الْحيَّةَ ضَرْبَةٌ بِالسَّوْطِ أَصَبْتَهَا أَمْ أَخْطَأْتَهَا.ض

6255. Yılana bir defa sopayla vurman yeterlidir, ona ya isabet ettirir ya da ettiremezsin![6255]

٦٢٥٦–كَفَّارَةُ الذَّنْبِ النَّدَامَةُ وَلَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لأَتَى اللهُ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ لِيَغْفِرَ لَهُمْ.ح

6256. Günahın keffareti pişmanlık duymaktır, eğer günah işlemeseydiniz Allah bağışlamak için günah işleyen bir topluluk getirirdi.[6256]

٦٢٥٧–كَفَّارَةُ المَجْلِسِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إله إلا أَنْت وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.صح

6257. Meclislerde yapılan hataların keffareti için bir kul, *"Sana hamd ederek seni her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim, senden başka ilah yoktur, sen teksin, ortağın yoktur, senden bağışlanma diler, sana tevbe ederim"* demelidir.[6257]

٦٢٥٨–كَفَّارَةُ النَّذْرِ إِذَا لَمْ يُسَمَّ شَيْئاً كَفَّارَةُ يَمِينٍ.صح

6258. Adak keffareti, başka bir şey zikredilmemişse yemin keffareti gibidir.[6258]

٦٢٥٩–كَفَّارَةُ مَنْ اغْتَبْتَ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُ.صح

6259. Gıybetini yaptığın kişinin keffareti, onun için istiğfar etmendir.[6259]

٦٢٦٠–كَفَّارَاتُ الخَطَايَا إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى المَكَارِهِ وَإِعْمَالُ الأَقْدَامِ إِلَى المَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلاَةِ بَعْدَ الصَّلاَةِ.صح

6260. Günahlarm keffareti, sıkmtılı zamanlarda güzelce abdest alıp yürüyerek mescide gitmek ve bir namazdan sonra diğer namazı beklemektir.[6260]

6255 Müttekî, nr. 4001.
6256 Müttekî, nr. 10369.
6257 Ahmed, II, 369; Hatîb, II, 29; Zebîdî, VI, 249.
6258 Müslim, Nüzûr 13; Ebû Dâvûd, Eymân 31; Tirmizî, Nüzûr 4.
6259 İbnü'l-Cevzî, III, 119; Irâkî, III, 150; Zebîdî, VII, 558.
6260 Heysemî, II, 37.

٦٢٦١–كُفْرٌ بِاللهِ تَبَرُّؤٌ مِنْ نَسَبٍ وَإِنْ دَقَّ.ح

6261. Değersiz de olsa kişinin nesebini inkar etmesi, Allah'a karşı nankörlüktür.[6261]

٦٢٦٢–كُفْرٌ بِامْرِىءٍ ادِّعَاءُ نَسَبٍ لاَ يُعْرَفُ أَوْ جَحْدُهُ وَإِنْ دَقَّ.ح

6262. Kişinin bilinmeyen bir neseb iddia etmesi veya kıymetsiz de olsa nesebini reddetmesi nankörlüktür.[6262]

٦٢٦٣–كَفَرَ بِاللهِ الْعَظِيمِ عَشْرَةٌ مِنْ هذِهِ الأُمَّةِ الْغَالُّ وَالسَّاحِرُ وَالدَّيُّوثُ وَنَاكِحُ الْمَرْأَةِ فِي دُبُرِهَا وَشَارِبُ الْخَمْرِ وَمَانِعُ الزَّكَاةِ وَمَنْ وَجَدَ سَعَةً وَمَاتَ وَلَمْ يَحُجَّ وَالسَّاعِي فِي الْفِتَنِ وَبَائِعُ السِّلاَحِ مِنْ أَهْلِ الحَرْبِ وَمَنْ نَكَحَ ذَاتَ مَحْرَمٍ مِنْهُ.ض

6263. Bu ümmetten on sınıf insan Allah'ı inkar eden kafirlere benzer; onlar müslümanların ortak malını zimmetine geçiren, sihir yapan, yakınını yabancılardan kıskanmayan, kadına arkadan yaklaşan, içki içen, zekat vermeyen, imkan bulduğu halde hacca gitmeyen, fitne çıkaran, müslümanlarla mücadele eden, kafirlere silah satan, nikah düşmeyen bir yakınıyla evlenenlerdir.[6263]

٦٢٦٤–كُفَّ شَرَّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ.ح

6264. İnsanlara kötülük yapmaktan uzak durman senin için bir sadakadır.[6264]

٦٢٦٥–كُفَّ عَنَّا جُشَاءَكَ فَإِنَّ أَكْثَرَهُمْ شِبَعاً فِي الدُّنْيَا أَطْوَلُهُمْ جُوعاً يَوْمَ الْقِيَامَةِ.ح

6265. İnsanların yanında geğirme, zira dünyada tok olanlar, ahirette aç olurlar.[6265]

٦٢٦٦–كُفَّ عَنْهُ أَذَاكَ وَاصْبِرْ لأَذَاهُ فَكَفَى بِالْمَوْتِ مُفَرِّقاً.ض

6261 Ahmed, II, 215; Heysemî, I, 97; Müttekî, nr. 15325.
6262 Hatîb, III, 144; Müttekî, nr. 15329.
6263 Müttekî, nr. 44053.
6264 Müttekî, nr. 16306; Zebîdî, VII, 456; Aclûnî, II, 167.
6265 Müttekî, nr. 40868.

6266. Komşuna zarar vermeyip onun eziyetlerine sabret, sizi ayıracak olan şey ölümdür.[6266]

٦٢٦٧–كُفُّوا صِبْيَانَكُمْ عِنْدَ الْعِشَاءِ فَإِنَّ لِلْجِنِّ انْتِشَاراً وَخَطْفَةً.صح

6267. Çocukları akşamleyin dışarı çıkarmayın, o zamanda cinler yeryüzüne dağılarak onlara zarar verebilirler.[6267]

٦٢٦٨–كُفُّوا عَنْ أَهْلِ لاَ إله إلا الله لاَ تُكَفِّرُوهُمْ بِذَنْبٍ فَمَنْ أَكْفَرَ أَهْلَ لاَ إله إلا الله فَهُوَ إِلَى الْكُفرِ أَقْرَبُ.ض

6268. Lailaheillallah diyenlere dil uzatmayın, herhangi bir günah yüzünden insanları küfürle itham etmeyin, lailaheillallah diyenleri küfürle itham eden kişinin kendisi küfre daha yakındır.[6268]

٦٢٦٩–كُلُّ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ دَرَجَةٌ فِي الجَنَّةِ ومِصْبَاحٌ فِي بُيُوتِكُمْ.ض

6269. Kuran'daki her bir ayet cennette bir derece ve evlerinizde de bir ışıktır.[6269]

٦٢٧٠–كُلّ ابْنِ آدمَ يَأْكُلُهُ التُّرَابُ إِلا عَجْبَ الذَّنْبِ مِنْهُ خُلِقَ وَمِنْهُ يُرَكَّبُ.صح

6270. Kuyruk sokumu dışında insanın her tarafı çürür, insan ondan yaratıldığı gibi tekrar ondan terkip edilir.[6270]

٦٢٧١–كُلُّ أَحدٍ أَحَقُّ بِمَالِهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ والنَّاسِ أَجْمَعِينَ.صح

6271. Kişi malına babası, çocuğu ve diğer insanlardan daha çok hak sahibidir.[6271]

٦٢٧٢–كُلُّ الْبَوَاكِي يَكْذِبْنَ إِلا أُمَّ سَعْدٍ.ض

6272. Ümmü Sad'ın dışında ölüye ağlayanlar yalandan ağlar.[6272]

6266 Müttekî, nr. 24898.
6267 Müttekî, nr. 45316.
6268 Taberânî, XII, 272; Heysemî, I, 106.
6269 Müttekî, nr. 2311.
6270 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4508.
6271 Dârekutnî, IV, 236; Müttekî, nr. 15289.
6272 İbni Sad, III, 429; Sad İbni Muaz'ın annesinin ölen oğlunun ardından ağlaması üzerine söylenmiştir.

٦٢٧٣-كُلُّ الخَيْرِ أَرْجُو مِنْ رَبِّي.ض

6273. Rabbimden her iyiliği ümit ederim.[6273]

٦٢٧٤-كُلُّ الذُّنُوبِ يُؤَخِّرُ اللهُ تَعَالى مَا شَاءَ مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلا عُقُوقَ الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّ اللهَ يُعَجِّلُهُ لِصَاحِبِهِ فِي الحَيَاةِ الدُّنْيَا قَبْلَ المَمَاتِ.صح

6274. Allah Teala ana babaya kötülük dışında dilediği günahın cezasını kıyamet gününe erteleyebilir, ana babaya kötülük yapanın cezasını ise dünyada iken verir.[6274]

٦٢٧٥-كُلُّ الْعَرَبِ منْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ.صح

6275. Arapların hepsi, İbrahim oğlu İsmail soyundandır.[6275]

٦٢٧٦-كُلُّ الْكَذِبِ يُكْتَبُ عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلا ثَلاثاً الرَّجُلُ يَكْذِبُ فِي الحَرْبِ فَإِنَّ الحَرْبَ خُدْعَةٌ وَالرَّجُلُ يَكْذِبُ المرْأَةَ فَيُرْضِيهَا وَالرَّجلُ يَكْذِبُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ لِيُصْلِحَ بَيْنَهُمَا.ح

6276. Üç yerde yalana yalan günahı yazılmaz, ilki kişinin harpte söylediği yalandır ki harp zaten bir aldatmadan ibarettir; ikincisi kişinin eşini razı etmek için söylediği yalan, üçüncüsü de kişinin iki insan arasını bulmak için söylediği yalanlardır.[6276]

٦٢٧٧-كُلُّ المُسْلِمِ عَلَى المُسْلِمِ حَرَامٌ مَالُهُ وَعِرْضُهُ وَدَمُهُ حَسْبُ امْرِىءٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ المُسْلِمَ.صح

6277. Müslümanın müslümana malı, ırzı ve kanı haramdır, kişinin din kardeşini hakir görmesi kendisine günah olarak yeter.[6277]

6273 Müttekî, nr. 34090.
6274 Hâkim, IV, 156; Müttekî, nr. 45545.
6275 Müttekî, nr. 32310.
6276 Ahmed, VI, 454; Heysemî, VIII, 81; Zebîdî, VII, 423.
6277 Müslim, Birr 32; Ahmed, II, 277; Beyhakî, VI, 92.

٦٢٧٨-كُلُّ أُمَّتِي مُعَافًى إِلا المُجَاهِرِينَ وَإِنَّ مِنَ الْجِهَارِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلاً ثُمَّ يُصْبِحُ وَقَدْ سَتَرَهُ اللهُ تَعَالى فَيَقُولُ عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللهِ عَنْهُ.صح

6278. Açıkça günah işleyenler dışında ümmetimin hepsi affolunur; kişinin geceleyin bir günah işleyip günahı görülmemişken sabahleyin kalkıp, *"Geceleyin şunu şunu yaptım!"* diyerek Allah'ın üzerini örttüğü günahı söylemesi günahı açıklamayıp ifşa etmesidir.[6278]

٦٢٧٩-كُلُّ أُمَّتِي مُعَافًى إِلا المُجَاهِرِينَ الَّذِي يَعْمَلُ الْعَمَلَ بِاللَّيْلِ فَيَسْتُرُهُ رَبُّهُ ثُمَّ يُصْبِحُ فَيَقُولُ يَا فُلاَنُ إِنِّي عمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا فَيَكْشِفُ سِتْرَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ.صح

6279. Günahlarını ifşa edenler dışında ümmetimin hepsinin günahları affolunur; geceleyin bir günah işleyip günahını Allah Teala gizlediği halde kişinin gündüz, *"Ben dün gece şöyle şöyle şeyler yaptım!"* diyerek gizlenen günahını açıklaması bunun dışındadır.[6279]

٦٢٨٠-كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ إِلا مَنْ أَبَى مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى.صح

6280. Yüz çevirenler dışında ümmetimin hepsi cennete girer, bana itaat edenler cennete girer, isyan edenler ise yüz çevirenlerdir.[6280]

٦٢٨١-كُلُّ امْرِىءٍ مُهَيَّأٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ.صح

6281. Herkese yaratıldığı şey kolaylaştırılır.[6281]

٦٢٨٢-كُلُّ امْرِىءٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ.صح

6282. Kıyamet günü insanlar arasında hüküm verilinceye kadar herkes sadakasının gölgesi altında olur.[6282]

6278 Müslim, Zühd 52; Heysemî, X, 192; Müttekî, nr. 10337-10338; Zebîdî, VI, 172.
6279 Heysemî, X, 192; Zebîdî, VI, 172.
6280 Ahmed, II, 361; Hâkim, I, 55; Müttekî, nr. 10219; Zebîdî, V, 11.
6281 Ahmed, VI, 441; Hâkim, II, 462; Müttekî, nr. 515.
6282 Aclûnî, I, 511.

٦٢٨٣-كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِالحَمْدُ لله فَهُوَ أَقْطَعُ.

6283. Allah'a hamdle başlanmayan her iş bereketsiz olur.[6283]

٦٢٨٤-كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ الله الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ أَقْطَعُ.ض

6284. Besmeleyle başlanmayan her iş, sonuçsuz kalır.[6284]

٦٢٨٥-كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ الله وَالصَّلاَةِ عَلَيَّ فَهُوَ أَقْطَعُ أَبْتَرُ مَمْحُوقٌ مِنْ كُلِّ بَرَكَةٍ.

6285. Allah'a hamd, peygambere salat ile başlanmayan önemli her iş sonuçsuz kalıp bereketten mahrum olur. [6285]

٦٢٨٦-كُلُّ أَهْلِ الجَنَّةِ يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ فَيَقُولُ لَوْلاَ أَنَّ الله هَدَانِي فَيَكُونُ لَهُ شُكْرٌ وَكُلُّ أَهْلِ النَّارِ يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الجَنَّةِ فَيَقُولُ لَوْ أَنَّ الله هَدَانِي فَيَكُونُ عَلَيْهِ حَسْرَةً.صح

6286. Cennetlik olan herkes cehennemdeki yerini görür ve; *"Allah bana doğru yolu göstermeseydi ben de orada olurdum!"* der; bu durum onun için bir şükür vesilesi olur, cehennemlik olan herkes de cennetteki yerini görür ve; *"Allah beni doğru yola iletseydi ben orada olurdum!"* der.[6286]

٦٢٨٧-كُلُّ بِنَاءٍ وَبَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إلا مَسْجِداً.ح

6287. Mescidler dışında yapılan her bina, kıyamet günü sahibine vebal olur.[6287]

٦٢٨٨-كُلُّ بِنَاءٍ وَبَالٌ على صَاحِبِهِ إلا مَا كَانَ هَكَذَا وَأَشَارَ بِكَفِّهِ وَكُلُّ عِلْمٍ وَبَالٌ على صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إلا مَنْ عَمِلَ بِهِ.

6283 Taberânî, XIX, 72; Zebîdî, III, 466.
6284 Müttekî, nr. 2491.
6285 Müttekî, nr. 2510; Aclûnî, II, 174.
6286 Ahmed, II, 512; Hâkim, II, 435; Müttekî, nr. 39312.
6287 Zebîdî, IX, 362.

6288. Kendisiyle amel edilenler dışında bütün ilimler, kıyamet gününde sahibine vebal olur.[6288]

٦٢٨٩–كُلُّ بَنِي آدَمَ يَمَسُّهُ الشَّيْطَانُ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ إِلا مَرْيَمَ وَابْنَهَا.صح

6289. Meryem ile oğlu İsa dışında dünyaya gelen her insana şeytan dokunmuştur.[6289]

٦٢٩٠–كُلُّ بَنِي آدَمَ يَطْعَنُ الشَّيْطَانُ فِي جَنْبَيْهِ بِإِصْبَعِهِ حِينَ يُولَدُ غَيْرَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَهَبَ يَطْعَنُ فَطَعَنَ فِي الْحِجَابِ.صح

6290. Meryem oğlu İsa dışında dünyaya gelen her insana şeytan dokunmuştur, ona da parmağını dokundurmak için gittiğinde ancak aradaki bir perde üzerinden dokunabildi.[6290]

٦٢٩١–كُلُّ بَنِي آدَمَ حَسُودٌ وَلاَ يَضُرُّ حَاسِداً حَسَدُهُ مَا لَمْ يَتَكَلَّمْ بِاللِّسَانِ أَوْ يَعْمَلْ بِالْيَدِ.

6291. Bütün insanlar hasedçidir, ancak konuşup fiiliyata dökmedikçe hasedleri kendilerine zarar vermez.[6291]

٦٢٩٢–كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ.صح

6292. Her insan hata eder, hata edenlerin en hayırlıları tevbe edenlerdir.[6292]

٦٢٩٣–كُلُّ بَنِي آدَمَ يَنْتَمُونَ إِلَى عَصَبَةٍ إِلا وَلَدَ فَاطِمَةَ فَأَنَا وَلِيُّهُمْ وَأَنَا عَصَبَتُهُمْ.ح

6293. Fatıma'nın çocukları dışında her insan baba tarafından bir soya dayanır, onların velisi de baba tarafından dayandıkları soy da benim.[6293]

6288 Buhârî, Kebîr, I, 87; Irâkî, IV, 231; Müttekî, nr. 20724; Zebîdî, IX, 362.
6289 Müslim, Fedâil 147; Müttekî, nr. 32342.
6290 Taberî, XIII, 161; Beğavî, I, 340.
6291 Kayserânî, Tezkira, III, 1042.
6292 Hâkim, IV, 244; Müttekî, nr. 10220; Zebîdî, I, 40; Aclûnî, II, 176.
6293 Hatîb, XI, 285; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 258; Heysemî, IX, 172.

٦٢٩٤–كُلُّ بَنِي أُنْثَى فَإِنَّ عَصَبَتَهُمْ لأَبِيهِمْ مَا خَلاَ وَلَدَ فَاطِمَةَ فَإِنِّي أَنَا عَصَبَتُهُمْ وَأَنَا أَبُوهُمْ.

6294. Fatıma'nın çocukları dışında her kadının soyu babalarının soyuna dayanır, onların baba tarafından dayanakları da babaları da benim.[6294]

٦٢٩٥–كُلُّ بَيِّعَيْنِ لاَ بَيْعَ بَيْنَهُمَا حَتَّى يَتَفَرَّقَا إِلا بَيْعَ الْخِيَارِ.صح

6295. Alıcı ile satıcı ayrılmadıkları sürece muhayyerdiler, ayrıldıktan sonra muhayyerlik şartı koşmuşlarsa o muhayyerlikleri devam eder.[6295]

٦٢٩٦–كُلُّ جَسَدٍ نَبَتَ مِنْ سُحْتٍ فَالنَّارُ أَوْلَى بِهِ.

6296. Haramla büyüyen bütün vücudlar cehenneme müstehaktır.[6296]

٦٢٩٧–كُلُّ حَرْفٍ مِنَ الْقُرْآنِ يُذْكَرُ فِيهِ الْقُنُوتُ فَهُوَ الطَّاعَةُ.ض

6297. Kuran'da kunut kelimesinin geçtiği her ayette o kelime itaat anlamındadır.[6297]

٦٢٩٨–كُلُّ خُطْبَةٍ لَيْسَ فِيهَا تَشَهُّدٌ فَهِيَ كَالْيَدِ الجَذْمَاءِ.صح

6298. İçinde şehadet kelimesi bulunmayan bütün hutbeler eksiktir.[6298]

٦٢٩٩–كُلُّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلاَةِ يُكْتَبُ لَهُ حَسَنَةٌ وَيَمْحُو عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةً.صح

6299. Namaza attığınız her adım sebebiyle bir sevap yazılır, bir günah silinir.[6299]

٦٣٠٠–كُلُّ خَلَّةٍ يُطْبَعُ عَلَيْهَا الْمُؤْمِنُ إِلا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ.

6294 Taberânî, III, 35; Heysemî, IV, 224.
6295 Beyhakî, V, 269; Beğavî, VIII, 43; Müttekî, nr. 9697.
6296 Ebû Nuaym, I, 31; Müttekî, nr. 45695; Zebîdî, V, 226; Aclûnî, II, 176.
6297 Taberî, II, 353; İbni Kesîr, I, 231.
6298 İbni Ebî Şeybe, IX, 116; Buhârî, Kebîr, VII, 229; Müttekî, nr. 29334.
6299 Ahmed, II, 283; Hatîb, II, 383.

6300. Mümin her huya sahip olabilir ama hıyanet ve yalana asla![6300]

٦٣٠١–كُلُّ خُلُقِ اللهِ تَعَالى حَسَنٌ.ح

6301. Allah Teala'nın bütün huyları güzeldir.[6301]

٦٣٠٢–كُلُّ دَابَّةٍ مِنْ دَوَابِّ الْبَحْرِ وَالْبَرِّ لَيْسَ لَهَا دَمٌ مُنْعَقِدٌ فَلَيْسَتْ لَهَا ذَكَاةٌ.ض

6302. Akacak kanı olmayan bütün deniz ve kara hayvanlarının kesilmesi gerekmez.[6302]

٦٣٠٣–كُلُّ دُعَاءٍ مَحْجُوبٌ حَتَّى يُصَلَّى عل النَّبِيِّ.ض

6303. Peygambere salat edilmeden yapılan dualar kabul olunmaz.[6303]

٦٣٠٤–كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلاَّ مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ قَتَلَ مُؤْمِناً مُتَعَمِّداً.صح

6304. Müşrik olarak ölen veya bir mümini bilerek öldüren kimse olmadıkça, Allah Teala'nın bütün günahları affetmesi umulur.[6304]

٦٣٠٥–كُلُّ ذِي مَالٍ أَحَقُّ بِمَالِهِ يَصْنَعُ بِهِ مَا يَشَاءُ.ح

6305. Mal sahibi malını istediği gibi harcamaya yetkilidir.[6305]

٦٣٠٦–كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ فَأَكْلُهُ حَرَامٌ.صح

6306. Yırtıcı hayvanlardan azı dişi olan her hayvanın eti haramdır.[6306]

٦٣٠٧–كُلُّ رَاعٍ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.صح

6307. Her idareci, idaresi altındakinden sorumludur.[6307]

6300 Zebîdî, VII, 518.
6301 Ahmed, IV, 390; Taberânî, VII, 378; Müttekî, nr. 15211.
6302 Taberânî, XII, 357.
6303 Kâdı Iyâz, II, 152; Heysemî, X, 10.
6304 Ahmed, IV, 99; Hâkim, IV, 351; Beyhakî, II, 335; Heysemî, VII, 296.
6305 Müttekî, nr. 15290.
6306 Müslim, Sayd 15; Ahmed, II, 236; Müttekî, nr. 40891.
6307 Taberânî, XII, 338; Hatîb, X, 341; Müttekî, nr. 14668.

٦٣٠٨-كُلُّ سَارِحَةٍ وَرَائِحَةٍ على قَوْمٍ حَرَامٌ على غَيْرِهِمْ.

6308. Birilerine ait olan hayvanları başkalarının otlaktan menetmesi haramdır.[6308]

٦٣٠٩-كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقطعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إلا سَبَبِي وَنَسبِي.صح

6309. Kıyamet günü benim soyum ve yakınlarım dışında her türlü soy ve yakınlıklar sona erer.[6309]

٦٣١٠-كُلُّ سُلاَمَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْم تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ تَعْدِلُ بَيْنَ الإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ وَتُعِينُ الرَّجُلَ على دَابَّتِهِ فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا أَو تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَكُلُّ خَطْوَةٍ تَخْطُوهَا إِلَى الصَّلاَةِ صَدَقَةٌ وَدَلُّ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ وَتُمِيطُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ.صح

6310. İnsanın her eklemi için her gün sadaka gerekir; iki kişi arasında adaletle hükmetmek sadaka, bineğine binmek isteyen birine yardım edip bindirmek yahud yükünü bineğine yüklemek sadaka, güzel söz sadaka, namaza giderken mescide atılan her adım sadaka, gelip geçenleri rahatsız eden şeyleri yoldan kaldırıp atmak da birer sadakadır.[6310]

٦٣١١-كُلُّ سُنَنِ قَوْمِ لُوطٍ فُقِدَتْ إِلاّ ثَلاَثاً جَرُّ نِعَالِ السُّيُوفِ وَخَصْفُ الأَظْفَارِ وَكَشْفٌ عَنِ الْعَوْرَةِ.ض

6311. Üç şey dışında kılıçların kınlarını yerde sürüme, tırnakları boyama ve avret yerlerini açıkta bırakma dışında Lut kavminin gelenekleri yok olmuştur.[6311]

٦٣١٢-كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ.صح

6312. Sarhoş eden her içki haramdır.[6312]

6308 Taberânî, VIII, 207; Heysemî, IV, 163; Müttekî, nr. 408.

6309 Taberânî, V, 376; Beyhakî, VII, 64.

6310 Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Müslim, Zekât 56; Ebû Dâvûd, Tatavvu 12, Edeb 160.

6311 Müttekî, nr. 43829.

6312 Ahmed, VI, 36; Beyhakî, I, 8; Heysemî, V, 57.

٦٣١٣–كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللهِ تَعَالَى فَهُوَ بَاطِلٌ وَإِنْ كَانَ مائَةَ شَرْطٍ.صح

6313. Allah Teala'nın kitabında olmayan her şart, isterse yüz şart olsun batıldır.[6313]

٦٣١٤–كُلُّ شَيْءٍ بِقَدَرٍ حَتَّى الْعَجْزُ وَالْكَيْسُ.صح

6314. Bir işi yapıp yapmamaya karar vermeye kadar her şey kaderledir.[6314]

٦٣١٥–كُلُّ شَيْءٍ فَضَلَ عَنْ ظِلِّ بَيْتٍ وَجِلْفِ الخُبْزِ وَثَوْبٍ يُوَارِي عَوْرَةَ الرَّجُلِ وَالمَاءِ لَمْ يَكُنْ لِابْنِ آدَمَ فِيهِ حَقٌّ.

6315. Barınacak ev, yiyecek ekmek ve avret yerlerini örtecek giyecekle su dışında, insanoğlunun hiçbir şeyde hakkı yoktur.[6315]

٦٣١٦–كلُّ شَيْءٍ لَيْسَ مِنْ ذِكْرِ اللهِ لَهْوٌ وَلَعِبٌ إِلا أَنْ يَكُونَ أَرْبَعَةً مُلاَعَبَةُ الرَّجُلِ امْرَأَتَهُ وَتَأْدِيبُ الرَّجُلِ فَرَسَهُ وَمَشْيُ الرَّجُلِ بَيْنَ الْغَرَضَيْنِ وَتَعْلِيمُ الرَّجُلِ السِّبَاحَةَ.ح

6316. Allah'ın isminin geçmediği her şey bir oyundan ibarettir, ancak kişinin eşiyle oynaşması, atını eğitmesi, ok talimi yaparken hedefe gidip gelmesi ile yüzme öğrenmesi gibi dört şey bunun dışındadır.[6316]

٦٣١٧–كلُّ شَيْءٍ لِلرَّجُلِ حِلٌّ مِنَ المَرْأَةِ فِي صِيَامِهِ مَا خَلاَ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهَا.ض

6317. Kadının ayakları arasındaki şey dışında oruçluya her şey helaldir.[6317]

٦٣١٨–كلُّ شَيْءٍ يَنْقُصُ إِلا الشَّرَّ فَإِنَّهُ يُزَادُ فِيهِ.ح

6318. Kötülük dışında her şey eksilir, onda ise artma olur.[6318]

6313 Nesâî, Talâk 32; Ahmed, VI, 213; Beyhakî, I, 132; Heysemî, IV, 86.
6314 Ahmed, II, 110.
6315 Ahmed, I, 62; Taberânî, I, 49; Münzirî, IV, 165; Müttekî, nr. 6126.
6316 Irâkî, II, 283; Müttekî, nr. 40612; Zebîdî, VI, 520.
6317 Müttekî, nr. 23808.
6318 Ahmed, VI, 441; Heysemî, VII, 220; Müttekî, nr. 38623.

٦٣١٩-كُلُّ شَيْءٍ جَاوَزَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الإِزَارِ فِي النَّارِ.

6319. Elbisenin topukları geçen kısmı ateştedir.[6319]

٦٣٢٠-كُلُّ شَيْءٍ قُطِعَ مِنَ الحَيِّ فَهُوَ مَيِّتٌ.ض

6320. Diri hayvandan kesilen her şey ölü hükmündedir.[6320]

٦٣٢١-كُلُّ شَيْءٍ خُلِقَ مِنَ المَاء.صح

6321. Her şey sudan yaratılmıştır.[6321]

٦٣٢٢-كُلُّ شَيْءٍ سِوَى الحَدِيدَةِ خَطأٌ وَلِكُلِّ خَطَإٍ أَرْشٌ.ض

6322. Demir dışındaki öldürmeler hatadır, hata yollu öldürmelerde de diyet gerekir.[6322]

٦٣٢٣-كُلُّ شَيْءٍ سَاءَ الْمُؤْمِنَ فَهُوَ مُصِيبَةٌ.ح

6323. Mümini üzen her şey musibettir.[6323]

٦٣٢٤-كُلُّ شَيْءٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللهِ تَعَالى حِجَابٌ إِلا شَهَادَةَ أَنْ لاَ إِله إِلا اللهُ وَدُعَاءَ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ.ض

6324. Kelime-i şehadet ile ana babanın evladına yaptığı dua dışında herşeyle Allah Teala arasında perde vardır.[6324]

٦٣٢٥-كُلُّ شَيْءٍ يَتَكَلَّمُ بِهِ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ فَإِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً وَأَحَبَّ أَنْ يَتُوبَ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ فَلْيَأْتِ بُقْعَةً رَفِيعَةً فَلْيَمُدَّ يَدَيْهِ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ يَقُولُ: إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْهَا لَا أَرْجِعُ إِلَيْهَا أَبَدًا يُغْفَرْ لَهُ مَا لَمْ يَرْجِعْ فِي عَمَلِهِ ذَلِكَ.صح

6319 Taberânî, XI, 322; Heysemî, V, 124.
6320 Ebû Nuaym, VIII, 251.
6321 Ahmed, II, 323; Hâkim, IV, 160; Müttekî, nr. 15210.
6322 Dârekutnî, III, 107; Müttekî, nr. 39844.
6323 İbnü's-Sünnî, Amel, nr. 347.
6324 Müttekî, nr. 3318.

6325. Ademoğlunun konuştuğu her söz yazılır; kişi bir günah işlediği zaman yüksekçe bir yere çıkıp ellerini açarak, *"Allahım işlediğim günahdan sana tevbe ediyor, bir daha günah işlemeyeceğime söz veriyorum!"* desin; kişi o günahı bir daha işlemediği sürece günahı bağışlanır.[6325]

٦٣٢٦–كلُّ صَلاَةٍ لاَ يُقْرَأُ فِيهَا بِأُمِّ الْكِتَابِ فَهِيَ خِدَاجٌ.صح

6326. Fatiha okunmayan her namaz eksiktir.[6326]

٦٣٢٧–كلُّ طَعَامٍ لاَ يُذْكَرُ اسْمُ اللهِ تَعَالى عَلَيْهِ فَإِنَّمَا هُوَ دَاءٌ وَلاَ بَرَكَةَ فِيهِ وَكَفَّارَةُ ذلِكَ إِنْ كَانَتِ المَائِدَةُ مُوْضُوعَةً أَنْ تُسَمِّي وَتُعِيدَ يَدَكَ وَإِنْ كَانَتْ قَدْ رُفِعَتِ أَنْ تُسَمِّيَ اللهَ تَعَالى وَتَلْعَقَ أَصَابِعَكَ.ض

6327. Besmele çekilmeden yenilen her yemek hastalık olup bereketsizdir; sofra kaldırılmamışsa onun keffareti besmele çekip yemeğe devam etmek, kaldırılmışsa yine besme çekip parmakları yalamaktır.[6327]

٦٣٢٨–كلُّ طَلاَقٍ جَائِزٌ إِلا طَلاَقَ المَعْتُوهِ وَالمَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ.ض

6328. Yapılan her boşama geçerlidir; ancak deli ve akli dengesi yerinde olmayanın boşaması geçersizdir.[6328]

٦٣٢٩–كلُّ عَرَفَةَ مَوْقِفٌ وَكلُّ مِنًى مَنْحَرٌ وَكلُّ المُزْدَلِفَةِ مَوْقِفٌ وَكلُّ فِجَاجِ مَكَّةَ طَرِيقٌ وَمَنْحَرٌ.صح

6329. Arafat'ın her yeri vakfe, Mina'nın her yeri kurban kesme, Müzdelife'nin her yeri vakfe, Mekke'nin bütün yolları da yol ve kurban kesme yeridir.[6329]

٦٣٣٠–كلُّ عَرَفَةَ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ بِطْنِ مُحَسِّرٍ وَكُلُّ مِنًى مَنْحَرٌ إِلا مَا وَرَاءَ الْعَقَبَةِ.صح

6325 Suyûtî, Mensûr, II, 77.
6326 Ahmed, II, 478; Beyhakî, II, 38; Müttekî, nr. 19700.
6327 Müttekî, nr. 40741.
6328 İbni Adî, V, 2003; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 178.
6329 Ebû Dâvûd, Menâsik 65; Beyhakî, III, 317; Müttekî, nr. 12049.

6330. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ancak Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Akabe'nin arkasında kalan bölge dışında Mina'nın her yeri de kurban kesme yeridir.[6330]

٦٣٣١–كُلُّ عَرَفَاتَ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ عُرَنَةَ وَكُلُّ مُزْدَلِفَةَ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ بَطْنِ مُحَسِّرٍ وَكُلُّ فِجَاجِ مِنًى مَنْحَرٌ وَكُلُّ التَّشْرِيقِ ذَبْحٌ.صح

6331. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ancak Urene vadisinden yukarı çıkın; Müzdelife'nin her yeri de vakfe yeridir, orada da Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Mina'nın geniş olan her yer kurban kesme yeri olduğu gibi, teşrik günlerinin hepsi de kurban kesme günleridir.[6331]

٦٣٣٢–كُلُّ عَمَلٍ مُنْقَطِعٌ عَنْ صَاحِبِهِ إِذَا مَاتَ إِلا الْمُرَابِطَ فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنَّهُ يَنْمِي لَهُ عَمَلُهُ وَيَجْرِي عَلَيْهِ رِزْقُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.ح

6332. Allah yolunda düşmana karşı duran mücahid dışında ölen bütün kişilerin amelleri kesilir, onun ameli ise kıyamet gününe kadar kesilmeyip rızkı da devam eder.[6332]

٦٣٣٣–كُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ وَالمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ بِالمَجْلِسِ فَهِيَ زَانِيَةٌ.ح

6333. Her göz zina eder, kadın koku sürünür de bir yerden geçerse o da zina etmiş gibi olur.[6333]

٦٣٣٤–كُلُّ عَيْنٍ بَاكِيَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلا عَيْناً غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللهِ تَعَالى وَعَيْناً سَهِرَتْ فِي سَبِيلِ اللهِ تَعَالى وَعَيْناً خَرَجَ مِنْهَا مِثْلُ رَأْسِ الذُّبَابِ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ تَعَالى.ح

6334. Kıyamet günü üç göz dışında bütün gözler ağlar; o gözler Allah'ın haram kıldığı şeylere bakmayan, onun yolunda uykusuz kalan ve Allah korkusundan dolayı bir sinek başı kadar da olsa gözyaşı akıtan gözlerdir.[6334]

6330 Taberânî, II, 144; İbni Adî, III, 1118.
6331 Ahmed, IV, 82; Beyhakî, IX, 295; Heysemî, IV, 24.
6332 Taberânî, XVIII, 257; Ebû Nuaym, V, 157; Müttekî, nr. 10611.
6333 Ahmed, IV, 418.
6334 Suyûtî, Mensûr, I, 247, II, 251.

٦٣٣٥–كُلُّ قَرْضٍ صَدَقَةٌ.ض

6335. Her borç sadakadır. [6335]

٦٣٣٦–كُلُّ قَرْضٍ جَرَّ مَنْفَعَةً فَهُوَ رِباً.ض

6336. Menfaat sağlayan her borç faizdir.[6336]

٦٣٣٧–كُلُّ كَلاَمٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللهِ فَهُوَ أَجْذَمُ.صح

6337. Allah'a hamdle başlanmayan her söz bereketsizdir.[6337]

٦٣٣٨–كُلُّ كَلْمٍ يُكْلَمُهُ الْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ اللهِ تَعَالَى يَكُونُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهَا إِذَا طُعِنَتْ تَفَجَّرُ دَماً وَاللَّوْنُ لَوْنُ الدَّمِ وَالْعَرْفُ عَرْفُ مِسْكٍ.صح

6338. Allah yolunda alman yaraların rengi kıyamet günü kan renginde, kokuları misk kokusu şeklinde kanayarak halde gelir.[6338]

٦٣٣٩–كُلُّ مَا صَنَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ عَلَيْهِمْ.ح

6339. Aile fertlerine yapmış olduğun her iyilik sadakadır.[6339]

٦٣٤٠–كُلُّ مَالِ النَّبِيِّ صَدَقَةٌ إِلا مَا أَطْعَمَهُ أَهْلَهُ وَكَسَاهُمْ إِنَّا لاَ نُورَثُ.ح

6340. Peygamberin ailesini yedirip giydirdiği dışındaki bütün malları sadakadır, ona mirasçı olunmaz.[6340]

٦٣٤١–كُلُّ مَالٍ أُدِّي زَكَاتُهُ فَلَيْسَ بِكَنْزٍ وَإِنْ كَانَ مَدْفُوناً تَحْتَ الأَرْضِ وَكُلُّ مَالٍ لاَ تُؤَدَّى زَكَاتُهُ فَهُوَ كَنْزٌ وإِنْ كَانَ ظَاهِراً.ض

6341. Zekatı verilen mal, yer altında gömülü olsa bile biriktirilen mal kapsamına girmez, zekatı verilmeyen mal ise açıkta bile olsa biriktirilen mal kapsamına girer.[6341]

6335 İbni Adî, II, 517; Taberânî, Sağîr, I, 143; Müttekî, nr. 15375.
6336 Müttekî, nr. 15516; Elbânî, Galîl, V, 235.
6337 Beğavî, IX, 54; Elbânî, Galîl, III, 73.
6338 Müslim, İmâre 106; Ahmed, II, 317; Beğavî, X, 365.
6339 Müttekî, nr. 16315; Elbânî, Sahîha, nr. 1024.
6340 Müttekî, nr. 30456.
6341 Beyhakî, IV, 82; Müttekî, nr. 15764.

٦٣٤٢-كُلُّ مَا تُوعَدُونَ في مائَةِ سَنَةٍ.ض

6342. Size vadolunan her şey yüz sene içinde gerçekleşir.[6342]

٦٣٤٣-كُلُّ مُؤْدِبٍ يَجِبُ أَنْ تُؤْتَى مَأْدُبَتُهُ وَمَأْدُبَةُ اللهِ الْقُرْآنُ فَلاَ تَهْجُرُوهُ.ض

6343. Ziyafet veren kişi ziyafetine gelinmesini ister, Allah'ın ziyafeti de Kuran'dır, onu terketmeyin.[6343]

٦٣٤٤-كُلُّ مُؤْذٍ فِي النَّارِ.ض

6344. İnsanlara eziyet eden herkes cehennemliktir.[6344]

٦٣٤٥-كُل مَسْجِدٍ فِيهِ إِمَامٌ وَمُؤَذِّنٌ فَالإِعْتِكافُ فِيهِ يَصْلُحُ.ض

6345. İçinde imam ve müezzin olan her mescidde itikaf olur.[6345]

٦٣٤٦-كُلُّ مُسكِرٍ حَرَامٌ.ض

6346. Sarhoş eden her şey haramdır.[6346]

٦٣٤٧-كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَنْ شَرِبَ الخَمْرَ فِي الدُّنْيَا فَمَاتَ وَهُوَ يُدْمِنُهَا لَمْ يَتُبْ لَمْ يَشْرَبْهَا فِي الآخِرَةِ.صح

6347. Sarhoş eden herşey içki olup sarhoş edici her şey de haramdır; dünyada içki içen ve içmeye devam ederken tevbe etmeden ölenler cennet şarabını içemezler.[6347]

٦٣٤٨-كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَا أَسْكَرَ مِنْهُ الْفَرْقُ فَمِلْءُ الْكَفِّ مِنْهُ حَرَامٌ.صح ح

6348. Sarhoşluk veren her şey haramdır, çoğu sarhoş eden şeyin bir avuç dolusu da haramdır.[6348]

6342 Müttekî, nr. 38644.
6343 Suyûtî, Mensûr, III, 294.
6344 Hatîb, XI, 297; İbni Asâkir, XXXVIII, 353.
6345 İbni Adî, III, 1141; Dârekutnî, II, 200; Müttekî, nr. 24009.
6346 Ahmed, III, 119; Ebû Yalâ, I, 213; Âzımâbâdî, Avnü'l-mabûd, X, 100.
6347 Ahmed, II, 29; Taberânî, XII, 294.
6348 Ahmed, VI, 131;Beyhakî, VIII, 296; a. Mlf, Şuab, V, 6.

٦٣٤٩-كُلُّ مشْكِلٍ حَرَامٌ وَلَيْسَ فِي الدِّينِ إِشْكالٌ.ض

6349. Zorluk veren her şey haram olup dinde zorluk yoktur.[6349]

٦٣٥٠-كُلُّ مُصَوِّرٍ فِي النَّارِ يُجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُورَةٍ صَوَّرَهَا نَفْسٌ فَتُعَذِّبُهُ فِي جَهَنَّمَ.صح

6350. Suret yapan her kişi cehennemde olup yaptığı her surete can verilir ve o kişiye cehennemde suret tarafından azab edilir.[6350]

٦٣٥١-كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ.صح

6351. Her iyilik sadakadır.[6351]

٦٣٥٢-كُلُّ مَعْرُوفٍ صَنَعْتَهُ إِلى غَنِيّ أَوْ فَقِيرٍ فَهُو صَدَقَةٌ.ض

6352. Zengin fakir insanlara yaptığın her iyilik sadakadır.[6352]

٦٣٥٣-كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَمَا أَنْفَقَ المُسْلِمُ مِنْ نَفَقَةٍ عَلَى نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ كُتِبَ لَهُ بِهَا صَدَقَةٌ وَمَا وَقَى بِهِ المَرْءُ المُسْلِمُ عِرْضَهُ كُتِبَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ وَكُلُّ نَفقَةٍ أَنْفَقَهَا المُسْلِمُ فَعَلَى الله خَلَفُهَا والله ضَامِنٌ إِلا نَفَقَةً فِي بُنْيَانٍ أَوْ مَعْصِيَةٍ.صح

6353. Her iyilik sadakadır; müslümanın kendisine ve ailesine yaptığı harcamalara, namusunu korumak için yaptığı mücadeleye kadar sadaka sevabı yazılır; onun verdiği sadakaların yerini doldurmak Allah'a aittir; bina yapma ve günahlara harcama dışındaki sadakalar Allah'ın güvencesi altındadır.[6353]

٦٣٥٤-كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَالدَّالُّ عَلَى الخَيْرِ كَفَاعِلِهِ والله يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ.ض

6349 Kudâî, I, 151; Taberânî, II, 52; Heysemî, I, 155.

6350 Ahmed, I, 308.

6351 Ahmed, V, 397; Beyhakî, Şuab, III, 205. Heysemî, III, 136.

6352 Taberânî, X, 90; Heysemî, III, 136.

6353 Abd b. Humeyd, s. 327; Hâkim, II, 57; Beyhakî, X, 242.

6354. Her iyilik sadakadır, hayır yolunu gösteren onu işleyen gibidir; Allah Teala çaresizlik içinde kıvranan muhtaç kişinin yardımına koşulmasını sever.[6354]

٦٣٥٥-كُلُّ مَنْ وَرَدَ الْقِيَامَةَ عَطْشَانُ.ض

6355. Kıyamet gününe herkes susamış olarak gelir.[6355]

٦٣٥٦-كُلُّ مَوْلودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطرَةِ حَتَّى يُعْرِبَ عَنْهُ لِسَانُهُ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ.صح

6356. Her doğan çocuk fıtrat üzere doğar, konuşmaya başlayıp da maksadını anlatır hale geldiğinde ana babası onu ya yahudileştirir, ya hristiyanlaştırır, ya da mecusileştirir.[6356]

٦٣٥٧-كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلا الَّذِي مَاتَ مُرَابِطاً فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنَّهُ يَنْمُو لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيُؤَمَّنُ مِنْ فَتَّانِ الْقَبْرِ.صح

6357. Ölen her kişinin amel defteri kapanır; yalnız Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişinin kıyamet gününe kadar amelleri katlanarak çoğalır ve o kişi kabir azabından da korunur.[6357]

٦٣٥٨-كُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ.صح

6358. Herkes ne için yaratılmışsa, o şey kendisine kolaylaştırılır.[6358]

٦٣٥٩-كُلُّ نَائِحَةٍ تَكْذِبُ إِلا أُمَّ سَعْدٍ.ض

6359. Ümmü Sad dışında ölünün ardından ağlayan herkes yalandan ağlar.[6359]

6354 İbni Adî, III, 1254; Irâkî, III, 240; Zebîdî, I, 115.
6355 Beyhakî, Şuab, III, 413; Ebû Nuaym, III, 54; Deylemî, III, 251.
6356 Ebû Yalâ, II, 240; Taberânî, I, 283; Beyhakî, VI, 203.
6357 İbni Hibbân, X, 484; Taberânî, XVIII, 311; Hâkim, II, 88.
6358 Ahmed, IV, 427; Nesâî, Kübrâ, VI, 517.
6359 İbni Sad, III, 427.

٦٣٦٠–كُلُّ نَادِبَةٍ كَاذِبَةٌ إِلا نَادِبَةَ حَمْزَةَ.صح

6360. Hamza dışında ölünün ardından ağlayan herkes yalandan ağlar.[6360]

٦٣٦١–كُلُّ نَسَبٍ وَصِهْرٍ يَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلا نَسَبِي وَصِهْرِي.صح

6361. Kıyamet günü benim soyum ve yakınlarım dışında bütün soy ve yakınlıklar kesilir.[6361]

٦٣٦٢–كُلُّ نَعِيمٍ زَائِلٌ إِلا نَعِيمَ أَهْلِ الجَنَّةِ وَكُلُّ هَمٍ مُنْقَطِعٌ إِلا هَمَّ أَهْلِ النَّارِ.ض

6362. Cennet ehlinin içinde bulunduğu nimetler dışmda bütün nimetler geçicidir, cehennem ehlinin üzüntüsü dışında bütün üzüntüler de bir gün sona erer. [6362]

٦٣٦٣–كُلُّ نَفْسٍ تُحْشَرُ عَلَى هَوَاهَا فَمَنْ هَوِيَ الْكَفَرَةَ فَهُوَ مَعَ الْكَفَرَةِ وَلاَ يَنْفَعُهُ عَمَلُهُ شَيْئاً.ض

6363. Her insan sevdikleriyle haşrolunur; kafirleri seven onlarla birlikte olur, kendisine ameli hiçbir fayda sağlamaz.[6363]

٦٣٦٤–كُلُّ نفْسٍ مِنْ بَنِي آدَمَ سَيِّدٌ فَالرَّجُلُ سَيِّدُ أَهْلِهِ وَالمَرْأَةُ سَيِّدَةُ بَيْتِهَا.ض

6364. İnsanoğlunun hepsi efendidir, kişi ev halkının efendisi, kadm da evinin efendisidir.[6364]

٦٣٦٥–كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْعَبْدُ يُؤْجَرُ فِيهَا إِلا الْبُنْيَانَ.ح

6365. Bina yapımı dışında, kulun harcadığı her şeyde kendisine ecir verilir.[6365]

6360 İbni Sad, III, 18.
6361 İbni Asâkir, LXVII, 21.
6362 Deylemî, III, 254.
6363 Taberânî, Evsat, IX, 13; Heysemî, I, 113.
6364 İbni Adî, IV, 204; Deylemî, III, 262.
6365 Taberânî, IV, 64; Deylemî, III, 259.

٦٣٦٦-كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْمُسْلِمُ يُؤْجَرُ فِيهَا عَلَى نَفْسِهِ وَعَلَى عِيَالِهِ وَعَلَى صَدِيقِهِ وَعَلَى بَهِيمَتِهِ إِلا فِي بِنَاءٍ إِلا بِنَاءَ مَسْجِدٍ يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللهِ.

6366. Müslüman bina yapımı dışında kendisine, ailesine, arkadaşı ve hayvanına yaptığı her harcamadan dolayı ecir alır, Allah rızası için yaptırdığı mescid de ecre dahildir.[6366]

٦٣٦٧-كُلُّ يَمِينٍ يُحْلَفُ بِهَا دُونَ اللهِ شِرْكٌ.صح

6367. Allah'ın dışında kendisiyle yemin edilen her şey şirktir.[6367]

٦٣٦٨-كُلُّكُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ لَيَنْتَهِيَنَّ قَوْمٌ يَفْتَخِرُونَ بِآبَائِهِمْ أَوْ لَيَكُونُنَّ أَهْوَنَ عَلَى اللهِ مِنَ الْجُعْلاَنِ.ح

6368. Herkes Adem'in çocukları olup Adem de topraktan yaratılmıştır, insanlar ya atalarıyla övünmekten vazgeçerler ya da Allah nazarında pislik yuvarlayan böcekten daha değersiz olurlar.[6368]

٦٣٦٩-كُلُّكُمْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلا مَنْ شَرَدَ عَلَى اللهِ شِرَادَ الْبَعِيرِ عَلَى أَهْلِهِ.صح

6369. İpini koparıp sahibinden kaçan deve gibi Allah'dan kaçan kimse dışında, her mümin cennete girer.[6369]

٦٣٧٠-كُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أبيه وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فكُلُّكُمْ رَاعٍ وكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.صح

6370. Herkes sürüsünden sorumludur; devlet başkanı bir çoban olup halkından sorumludur, erkek ailesi içinde bir çoban olup onlardan sorumludur, kadın kocasının evinde bir çoban olup onlardan sorumludur,

---

6366 Müttekî, nr. 41583.

6367 Hâkim, I, 66; Deylemî, III, 255.

6368 Bezzâr, VII, 340; Heysemî, VIII, 86.

6369 Taberânî, Evsat, III, 281; Hâkim, I, 123; Heysemî, X, 403.

hizmetçi efendisinin malının çobanı olup onlardan sorumludur, kişi babasının malının çobanı olup onlardan sorumludur; her insan bir çoban olup güttüklerinden sorumludur.[6370]

٦٣٧١- كُلَّمَا طَالَ عُمْرُ الْمُسْلِمِ كَانَ لَهُ خَيْرٌ. ح

6371. Müslüman kişinin ömrünün artması onun hayrınadır.[6371]

٦٣٧٢- كَلِمَاتُ الْفَرَجِ لاَ إِله إِلا الله الحَلِيمُ الْكَرِيمُ لاَ إِله إِلا الله الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لاَ إِله إِلا الله رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. ح

6372. Sıkıntıdan kurtuluş duası, *"Halim ve kerim olan Allah'dan başka ilah yoktur, büyük ve yüce olan Allah'dan başka ilah yoktur, kendisinden başka ilah olmayan Allah yedi kat göklerle, kerim olan Arş'ın sahibidir"* duasıdır.[6372]

٦٣٧٣- كَلِمَاتٌ مَنْ ذَكَرَهُنَّ مائَةَ مَرَّةٍ دُبُرَ كُلِّ صَلاَةٍ الله أَكْبَرُ سُبْحَانَ الله وَالحَمْدُ لله وَلاَ إِله إِلا الله وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِالله الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ لَوْ كَانَتْ خَطَايَاهُ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ لَمَحَتْهُنَّ. ح

6373. Her namazın ardından yüz defa Allahü ekber, sübhanallah, elhamdülillah, lahavle vela kuvvete illa billah diyen kişinin günahları deniz köpükleri kadar olsa bile, o günahları bağışlanır.[6373]

٦٣٧٤- كَلِمَاتٌ مَنْ قَالَهُنَّ عِنْدَ وَفَاتِهِ دَخَلَ الجَنَّةَ لاَ إِله إِلا الله الحَلِيم الْكَرِيمُ ثَلاَثاً الحَمْدُ لله رَبِّ الْعَالَمِينَ ثلاَثاً تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. صح

6374. Ölüm anında üç defa, *"Hilim ve kerem sahibi olan Allah'dan başka ilah yoktur, hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur, onun şanı yücedir, mülk onun elinde olup o her şeye kadirdir"* cümlelerini söyleyen kişi cennete girer.[6374]

6370 Buhârî, Cuma 11, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâre 20; Ebû Davûd, İmâre 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27.
6371 Taberânî, XVIII, 57; Heysemî, X, 204.
6372 Nesâî, Amel, I, 408.
6373 Ahmed, V, 173; Heysemî, X, 101.
6374 Zebîdî, X, 276; Müttekî, nr. 25159.

٦٣٧٥- كَلِمَاتٌ لاَ يَتَكَلَّمُ بِهِنَّ أَحَدٌ فِي مَجْلِسِهِ عِنْدَ فَرَاغِهِ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ إِلا كُفِّرَ بِهِنَّ عَنْهُ وَلاَ يَقُولُهُنَّ فِي مَجْلِسِ خَيْرٍ وَمَجْلِسِ ذِكْرٍ إِلا خَتَمَ اللهُ بِهِنَّ عَلَيْهِ كَمَا يُخْتَمُ بِالخَاتِمِ عَلَى الصَّحِيفَةِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لاَ إِله إِلا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.صح

6375. Öyle kelimeler vardır ki meclis sonunda onları üç defa söyleyenin günahları bağışlanır, onları bir hayır veya zikir meclisinin sonunda söyleyen kişinin sayfaların mühürlendiği gibi o kişinin de meclisi o kelimelerle mühürlenir; o kelimeler, *"Allahım sana hamdedip her türlü noksan sıfatlardan seni tehzih ederim, senden başka hiçbir ilah yoktur, senden bağışlanma diler, sana tevbe ederim!"* kelimeleridir.[6375]

٦٣٧٦- كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي المِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمنِ : سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ.صح

6376. Allah'ın sevdiği söylenmesi kolay, mizanda ağır olan iki kelime vardır ki onlar, *"Allah'a hamdederek onu her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim, büyük olan Allah her türlü noksan sıfattan münezzehtir!"* sözleridir.[6376]

٦٣٧٧- كَلِمَتَانِ إِحْدَاهُمَا لَيْسَ لَهَا نِهَايَةٌ دُونَ الْعَرْشِ وَالاخْرَى تَمْلأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ والأَرْضِ لاَ إِله إِلا اللهُ واللهُ أَكْبَرُ.ح

6377. İhlasla söylendiklerinde biri hiçbir engelle karşılaşmadan Arş'a kadar çıkan, diğeri de gökle yer arasını dolduran iki kelime vardır ki, biri lailaheillallah, diğeri de Allahü ekber kelimeleridir.[6377]

٦٣٧٨- كَلِمَتَانِ قَالَهُمَا فِرْعَوْنَ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلهٍ غَيْرِي إِلَى قَوْلِهِ أَنَا رَبُّكُمُ الأَعْلَى كَانَ بَيْنَهُمَا أَرْبَعُونَ عَاماً فَأَخَذَهُ اللهُ نَكالَ الآخِرَةِ وَالأُولَى.

6378. Firavun'un, *"Benden başka bir ilahınızın olduğunu bilmiyorum"* demesi ile *"Ben sizin en büyük rabbinizim"* demesi arasından kırk yıl geçti, sonuçta Allah Teala onu dünya ve ahiret azabıyla yakaladı.[6378]

6375 Müttekî, nr. 25371.
6376 Ahmed, II, 232; İbni Hibbân, III, 112.
6377 Taberânî, XX, 160; Heysemî, X, 86.
6378 İbni Asâkir, LII, 248; Ayetler için bk. Kasas (28), 38; Nâziât (78), 24.

٦٣٧٩- كَلَّمَ اللهُ مُوسَى بِبَيْتِ لَحْمٍ.ض

6379. Allah Teala, Musa ile Beyt-i Lahim'de konuştu.[6379]

٦٣٨٠- كَلِّمِ المَجْذُومَ وَبَيْنَكَ وَبَيْنَهُ قِيدُ رُمْحٍ أَوْ رُمْحَيْنِ.ض

6380. Cüzzamlıyla arada bir veya iki mızrak boyu mesafeden konuş.[6380]

٦٣٨١- كُلِ الثُّومَ نِيئاً فَلَوْلاَ أَنِّي أُنَاجِي المَلَكَ لأَكَلْتُهُ.ض

6381. Sarımsağı çiğ olarak ye, meleklerle konuşmasaydım onu ben de yerdim.[6381]

٦٣٨٢- كُلِ الجَنِينَ في بَطْنِ النَّاقَةِ.ض

6382. Kesilen devenin karnından çıkan yavruyu ye![6382]

٦٣٨٣- كُلْ بِاسْمِ اللهِ ثِقَةً باللهِ وَتَوَكُّلاً عَلَى اللهِ.صح

6383. Allah'a güvenerek, Allah'a tevekkül ederek ve Allah'ın ismiyle ye![6383]

٦٣٨٤- كُلْ فَلَعَمْرِي لَمَنْ أَكَلَ بِرُقْيَةِ بَاطِلٍ لَقَدْ أَكَلْتَ بِرُقْيَةِ حَقٍّ.صح

6384. Başkaları batıl okumalar karşılığı yerken sen hak okuma karşılığı ye! [6384]

٦٣٨٥- كُلْ مَا أَصْمَيْتَ وَدَعْ مَا أَنْمَيْتَ.ح

6385. Elinde ölen avı ye, uzakta öleni yeme![6385]

٦٣٨٦- كُلْ مَا طَفَا عَلَى الْبَحْرِ.ض

6386. Denizin üstüne çıkan her hayvan yenilir.[6386]

6379 İbni Asâkir, XXXVII, 17.
6380 İbni Hacer, X, 159.
6381 Ebu'ş-Şeyh, Tabakât, IV, 417; Aclûnî, II, 152.
6382 Dârekutnî, IV, 273.
6383 İbni Hibbân, XIII, 488; Hâkim; IV, 152; Beyhakî, VII, 219.
6384 Tahâvî, Meânî, IV, 126; Müttekî, nr. 28360.
6385 Taberânî, XII, 27; Heysemî, IV, 162; Aclûnî, II, 171.
6386 Müttekî, nr. 40978.

٦٣٨٧- كُلْ ما فَرَى الأَوْدَاجَ مَا لَمْ يَكُنْ قَرْض سِنّ أَوْ حَزَّ ظُفْرٍ.ض

6387. Dişle çiğnenip tırnakla öldürülmüş olmadıktan sonra boyun damarlarından kesilen hayvanı ye![6387]

٦٣٨٨- كُلْ مَا رَدَّتْ عَلَيْكَ قَوْسُكَ.صح

6388. Okunla avladığını ye![6388]

٦٣٨٩- كُلْ مَعَ صَاحِبِ الْبَلاَءِ تَوَاضُعاً لِرَبِّكَ وَإِيمَاناً.ض

6389. Rabbine karşı tevazu ve iman duygusu içinde musibete uğramış kimselerle birlikte yemek ye! [6389]

Zeytinyağı

٦٣٩٠- كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ طَيِّبٌ مُبَارَكٌ.صح

6390. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın, çünkü o hoş ve mübarek bir nimettir.[6390]

٦٣٩١- كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ.ض

6391. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın, zira mübarek bir ağaçtan çıkmaktadır.[6391]

٦٣٩٢- كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً مِنْهَا الجُذَامُ.ض

6392. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın; çünkü onda yetmiş derdin devası vardır, cüzzam da onlardan biridir.[6392]

٦٣٩٣- كُلُوا التِّينَ فَلَوْ قُلْتُ إِنَّ فَاكِهَةً نَزَلَتْ مِنَ الجَنَّةِ بِلاَ عَجمٍ لَقُلْتُ هِيَ التِّينُ وَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَوَاسِيرِ وَيَنْفَعُ مِنَ النِّقْرِسِ.ض

6387 İbni Ebî Şeybe, V, 389.
6388 Ahmed, IV, 195.
6389 Suyûtî, Menâhil, nr. 24.
6390 Buhârî, Kebîr, VI, 6; Hâkim, II, 398.
6391 Ahmed, III, 497; Hâkim, II, 398; Beyhakî, Şuab, V, 100.
6392 Ahmed, III, 497; Hâkim, II, 398; Beyhakî, Şuab, V, 100.

6393. İncir yiyin, eğer cennetten bir meyvenin indiğini söyleyecek olsam onun incir olduğunu söylerdim; o basura iyi geldiği gibi idrar zorluğuna da iyi gelir. [6393]

٦٣٩٤- كُلُوا التَّمْرَ عَلَى الرِّيقِ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ الدُّودَ.ض

6394. Hurmayı aç karna yiyin, o karnınızdaki kurtları öldürür.[6394]

٦٣٩٥- كُلُوا الْبَلَحَ بِالتَّمْرِ كُلُوا الخَلَقَ بِالجَدِيدِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا رَآهُ غَضِبَ وَقَالَ عَاشَ ابْنُ آدَمَ حَتَّى أَكَلَ الخَلَقَ بِالجَدِيدِ.صح

6395. Yaş hurmayı kuru hurmayla, eski hurmayı yeni hurmayla birlikte yiyin; şeytan böyle hurma yiyeni gördüğü zaman, *"Ademoğlu eski hurmayı yenisiyle birlikte yemek suretiyle de olsa hayatını devam ettiriyor!"* diyerek öfkelenir.[6395]

٦٣٩٦- كُلُوا جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ الجَمَاعَةِ.ض

6396. Ayrı ayrı değil birlikte yiyin, zira bereket birlikte yemektedir.[6396]

٦٣٩٧- كُلُوا جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا فَإِنَّ طَعَامَ الْوَاحِدِ يَكْفِي الإِثْنَيْنِ وَطَعَامَ الإِثْنَيْنِ يَكْفِي الثَّلاَثَةَ وَالأَرْبَعَةَ كُلوا جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ فِي الجَمَاعَةِ.ض

6397. Birlikte yiyin, ayrı ayrı yemeyin; zira bir kişinin yiyeceği iki kişiye, iki kişinin yiyeceği üç ve dört kişiye yeter; birlikte yiyin ayrılmayın, bereket cemaatle birliktedir.[6397]

٦٣٩٨- كُلُوا لُحُومَ الأَضَاحِي وَادَّخِرُوا.صح

6398. Kurbanların etlerini yiyin, bir miktarını da biriktirin.[6398]

[6393] Müttekî, nr. 28280, 28307; Elbânî, Zaîfe, nr. 165.
[6394] Zebîdî, V, 265; Müttekî, nr. 28197; İbni Arrâk, II, 240.
[6395] Ebû Nuaym, Isbahân, I, 134.
[6396] Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 40723; Aclûnî, II, 51.
[6397] Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 40723; Aclûnî, II, 51.
[6398] Hâkim, IV, 232; Beyhakî, IV, 77; Müttekî, nr. 12196.

٦٣٩٩–كُلُوا فِي القَصْعَةِ مِنْ جَوَانِبِهَا وَلاَ تَأْكُلُوا مِنْ وَسَطِهَا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ فِي وَسَطِهَا.ح

6399. Tabağın kenarlarından yiyin, ortasından yemeyin; zira bereket ortasına iner. [6399]

٦٤٠٠–كُلُوا مِنْ حَوَالَيْهَا وَذَرُوا ذِرْوَتَهَا يُبَارَكْ فِيهَا.ح

6400. Yemeğin kenarlarından yiyin, üstünü bırakın ki onda bereket olsun.[6400]

٦٤٠١–كُلُوا بِسْمِ اللهِ مِنْ حَوَالَيْهَا وَأَعْفُوا رَأْسَهَا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَأْتِيهَا مِنْ فَوْقِهَا.ح

6401. Besmele ile yemeğin kenarlarından yiyip üstüne dokunmayın; zira bereket yemeğin üstünden gelir.[6401]

٦٤٠٢–كُلُوا وَاشْرَبُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبَسُوا فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلاَ مَخِيلَةٍ.صح

6402. İsrafa ve böbürlenmeye kaçmadan yiyip için, sadaka verin ve giyinin.[6402]

Ayva

٦٤٠٣–كُلُوا السَّفَرْجَلَ فَإِنَّهُ يَجْلِي عَنِ الْفُؤَادِ وَيُذْهِبُ بِطخَاءِ الصَّدْرِ.

6403. Ayva yiyin, o kalbi temizleyip gönül darlığını giderir.[6403]

٦٤٠٤–كُلُوا السَّفَرْجَلَ عَلَى الرِّيقِ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَغَرَ الصَّدْرِ.ض

6404. Aç karna ayva yiyin, o kalp çarpıntısını giderir.[6404]

6399 Ahmed, I, 230; Zebîdî, V, 216; Müttekî, nr. 40755.
6400 Hatîb, VI, 46; Müttekî, nr. 40756.
6401 Beyhakî, Delâil, nr. 150; Müttekî, nr. 40757.
6402 İbni Kesîr, III, 403.
6403 Müttekî, nr. 28260.
6404 Suyûtî, Hâvî, II, 92, 112.

٦٤٠٥- كُلُوا السَّفَرْجَلَ فَإِنَّهُ يُجِمُّ الْفُؤَادَ وَيُشَجِّعُ الْقَلْبَ وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ. ض

6405. Ayva yiyin; o gönlü rahatlatıp kalbi güçlendirir, çocuğu da güzelleştirir.[6405]

Çeşitli Hadisler

٦٤٠٦- كَمَا تَكُونُوا يُوَلَّى عَلَيْكُمْ. ض

6406. Nasıl olursanız öyle idare olunursunuz.[6406]

٦٤٠٧- كَمَا لاَ يُجْتَنَى مِن الشَّوْكِ الْعِنَبُ كَذلِكَ لاَ يَنْزِلُ الْفُجَّارُ مَنَازِلَ الأَبْرَارِ وَهُمَا طَرِيقَانِ فَأَيُّهُمَا أَخَذْتُمْ أَدْرَكْتُمْ إِلَيْهِ. ض

6407. Dikenden üzüm toplanamayacağı gibi kötüler de iyilerin yerini alamaz; iyi ile kötünün her ikisi de birer yoldur, hangi yolu tutarsanız o yolda gidersiniz.[6407]

٦٤٠٨- كَمَا لاَ يُجْتَنَى مِنَ الشَّوْكِ الْعِنَبُ كَذلِكَ لاَ يَنْزِلُ الْفُجَّارُ مَنَازِلَ الأَبْرَارِ فَاسْلُكُوا أَيَّ طَرِيقٍ شِئْتُمْ فَأَيَّ طَرِيقٍ سَلَكْتُمْ وَرَدْتُمْ عَلَى أَهْلِهِ. ض

6408. Dikenden üzüm toplanamayacağı gibi kötüler de iyilerin yerini alamazlar; istediğiniz yoldan gidin, gittiğiniz yolda o yolun ehlini bulursunuz.[6408]

٦٤٠٩- كَمَا لاَ يَنْفَعُ مَعَ الشِّرْكِ شَيْءٌ كَذلِكَ لاَ يَضُرُّ مَعَ الإِيمَانِ شَيْءٌ. ض

6409. Şirkle birlikte bir şey fayda vermediği gibi, imanla birlikte bir şey de zarar vermez.[6409]

٦٤١٠- كَمَا يُضَاعَفُ لَنَا الأَجْرُ كَذلِكَ يُضَاعَفُ عَلَيْنَا الْبَلاَءُ. ح

6405 Müttekî, nr. 28258, 28260.
6406 Müttekî, nr. 14972; Aclûnî, II, 184.
6407 Ebû Nuaym, Isbahân, I, 112; Müttekî, nr. 43676-43677.
6408 Ebû Nuaym, Isbahân, I, 112; Müttekî, nr. 43676-43677.
6409 İbni Adî, II, 650; Hatîb, VII, 134; Müttekî, nr. 256

6410. Peygamberlere mükafatlar kat kat verildiği gibi, musibetler de kat kat verilir.[6410]

٦٤١١- كَمَا تَدِينُ تُدَانُ.

6411. Nasıl davranırsan öyle karşılık görürsün. [6411]

٦٤١٢- كَمْ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ لاَ يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ مِنْهُمُ الْبَرَاءُ بْنُ مَالِكٍ.ض

6412. Üstü başı dağınık, toz toprak içinde eski püskü elbiseler giyinip gözden uzak olan nice insanlar vardır ki, onlardan biri yemin edecek olsa Allah Teala onun yemini boşa çıkarmaz; Bera İbni Malik de onlardan biridir.[6412]

٦٤١٣- كَمْ مِنْ ذِي طِمْرَيْنِ لاَ يُؤْبَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ مِنْهُمْ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ.ض

6413. Eski püskü elbiseler giyinip gözden uzak olan nice insanlar vardır ki, onlardan biri yemin edecek olsa Allah onun yemini boşa çıkarmaz; Ammar İbni Yasir de onlardan biridir.[6413]

٦٤١٤- كَمْ مِنْ عَذْقٍ مُعَلَّقٍ لأَبِي الدَّحْدَاحِ فِي الجَنَّةِ.صح

6414. Cennette Ebu'd-Dahdah için asılmış nice hurma salkımları vardır.[6414]

٦٤١٥- كَمْ مِنْ جَارٍ مُتَعَلِّقٍ بِجَارِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ يَا رَبِّ هذَا أَغْلَقَ بَابَهُ دُونِي فَمَنَعَ مَعْرُوفَهُ.صح

6415. Nice komşular vardır ki kıyamet günü komşusunun yakasına yapışarak, *"Yarabbi, bu adam kapısını yüzüme kapatıp iyiliğini benden esirgedi!"* der.[6415]

6410 İbni Sad, VIII, 230; Müttekî, nr. 6809, 32191.
6411 Müttekî, nr. 23032; Aclûnî, II, 184.
6412 Münzirî, III, 113; Müttekî, nr. 34154-34155.
6413 İbni Adî, II, 689; Müttekî, nr. 33523.
6414 Müslim, Cenâiz 28; Müttekî, nr. 33180, 33182.
6415 Müttekî, nr. 24931.

٦٤١٦- كَمْ مِنْ عَاقِلٍ عَقَلَ عَنِ اللهِ أَمْرَهُ وَهوَ حَقِيرٌ عِنْدَ النَّاسِ دَمِيمُ المَنْظَرِ يَنْجُو غداً وَكَمْ مِنْ ظَرِيفِ اللِّسَانِ جَمِيلِ المَنْظَرِ عَظِيمِ الشَّان هَالِكٌ غَداً فِي الْقِيَامَةِ.صح

6416. İnsanlar tarafından hor görülmesine rağmen, Allah'a olan kulluğunu bilerek ve akıllıca yapan nice kişiler vardır ki yarın onlar kurtuluşa ererler; tatlı dilli, güzel giyimli şan şöhret sahibi nice kimseler de vardır ki onlar da yarın kıyamet gününde helak olurlar.[6416]

٦٤١٧- كَمْ مِمَّنْ أَصَابَهُ السِّلاَحُ لَيْسَ بِشَهِيدٍ وَلاَ حَمِيدٍ وَكَمْ مِمَّنْ قَدْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ حَتْفَ أَنْفِهِ عِنْدَ اللهِ صِدِّيقٌ شَهِيدٌ.ض

6417. Silahla öldürülen nice kimse vardır ki ne şehiddir ne de övülmeye değerdir, yatağında eceliyle ölen nice kimseler de vardır ki onlar Allah katında sıddik ve şehiddir.[6417]

٦٤١٨- كَمْ مِنْ حَوْرَاءَ عَيْنَاءَ مَا كَانَ مَهْرُهَا إِلا قَبْضَةً مِنْ حِنْطَةٍ أَوْ مِثْلَهَا مِنْ تَمْرٍ.ض

6418. Nice huri gözlü kadınlar vardır ki, mehirleri sadece bir avuç buğday veya bir o kadar hurmadır.[6418]

٦٤١٩- كَمْ مِنْ مُسْتَقْبِلٍ يَوْماً لاَ يَسْتَكْمِلُهُ وَمُنْتَظِرٍ غَدًا لاَ يَبْلُغُهُ.ض

6419. Güne başlayan nice kimseler onu tamamlayamadan, yarını bekleyen nice kimseler de yarına çıkmadan ölürler.[6419]

٦٤٢٠- كَمُلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلا آسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَإِنَّ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ.صح

6420. Erkeklerden kemale erenler çok olmakla birlikte kadınlardan Firavun'un eşi Asiye, İmran kızı Meryem'den başka kemale eren olmamıştır; Aişe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü de tiridin diğer yemeklere olan üstünlüğü gibidir.[6420]

6416 Ebû Nuaym, I, 313; İbni Arrâk, I, 215; Müttekî, nr. 5940.
6417 Ebû Nuaym, VIII, 251.
6418 İbnü'l-Cevzî, III, 253; İbni Arrâk, II, 379; Müttekî, nr. 16069; Zebîdî, IV, 174.
6419 Kudâî, I, 345; Deylemî, III, 304.
6420 İbni Ebî Şeybe, VI, 389; Ahmed, IV, 394; Nesâî, Kübrâ, V, 93.

٦٤٢١- كُنْ فِي الدنيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ.صح

6421. Dünyada garip veya bir yolcu gibi ol![6421]

٦٤٢٢- كُنْ وَرِعاً تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَكُنْ قَنِعاً تَكُنْ أَشْكَرَ النَّاسِ وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُؤْمِناً وَأَحْسِنْ مُجَاوَرَةَ مَنْ جَاوَرَكَ تَكُنْ مُسْلِماً وَأَقِلَّ الضَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ.ض

6422. Haramlardan kaçın ki insanların en abidi olasın, kanaat sahibi ol ki insanların en çok şükredeni olasın, kendin için istediğini diğer insanlar için de iste ki kamil bir mümin olasın, sana komşu olana güzel davran ki tam müslüman olasın, az gül, çünkü çok gülmek kalbi öldürür.[6422]

٦٤٢٣- كُنْتُ أَوَّلَ النَّاسِ فِي الخَلْقِ وَآخِرَهُمْ فِي الْبَعْثِ.صح

6423. Ben yaratılmada insanların ilki, peygamber olarak gönderilmede ise sonuncuyum.[6423]

٦٤٢٤- كُنْتُ نَبِيّاً وَآدَمُ بَيْنَ الرُّوحِ وَالجَسَدِ.صح

6424. Adem ruh ile beden arasındayken ben peygamberdim.[6424]

٦٤٢٥- كُنْتُ بَيْنَ شَرِّ جَارَيْنِ بَيْنَ أَبِي لَهَبٍ وَعُقْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ إِنْ كَانَا لَيَأْتِيَانِ بِالْفُرُوثِ فَيَطْرَحَانِهَا عَلَى بَابِي حَتَّى إِنَّهُمْ لَيَأْتُونَ بِبَعْضِ مَا يَطْرَحُونَ مِنَ الأَذَى فَيَطْرَحُونَهُ عَلَى بَابِي.ض

6425. Evim komşuların en kötüleri olan Ebu Leheb'le Ukbe İbni Muayt'ın evi arasındaydı, onlar işkembe pislikleri hatta kan ve dışkıya varıncaya getirip kapımın önüne atarlardı[6425]

6421 İbni Hibbân, II, 471; Beyhakî, III, 369.
6422 Beyhakî, Şuab, V, 53; Kudâî, I, 215; Ebû Yalâ, X, 260.
6423 Deylemî, III, 282.
6424 İbni Sad, VII, 59; İbni Ebî Şeybe, VII, 329.
6425 İbni Sad, I, 201.

٦٤٢٦- كُنْتُ مِنْ أَقَلِّ النَّاسِ فِي الْجِمَاعِ حَتَّى أَنْزَلَ اللهُ عَلَيَّ الْكِفِيتَ فَمَا أُرِيدُهُ مِنْ سَاعَةٍ إِلا وَجَدْتُهُ وَهُوَ قِدْرٌ فِيهَا لَحْمٌ.ض

6426. Küfeyt denilen kaptaki yiyecek indirilmeden önce insanlar içinde en az ilişkide bulunanlardan biriydim; ama ondan sonra ne zaman istesem o gücü kendimde bulur oldum; o içi etle dolu bir kaptı.[6426]

٦٤٢٧- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الأَشْرِبَةِ إِلا فِي ظُرُوفِ الأَدَمِ فَاشْرَبُوا فِي كُلِّ وِعَاءٍ غَيْرَ أَنْ لاَ تَشْرَبُوا مُسْكِراً.صح

6427. Deri tulumlar dışındaki kaplardan su içmeyi yasaklamıştım; artık sarhoş edici şeyler içmemek şartıyla her türlü kaptan içebilirsiniz.[6427]

٦٤٢٨- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الأَوْعِيَةِ فَانْبِذُوا وَاجْتَنِبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ.

6428. Kaplarda şıra yapmayı yasaklamıştım ama bundan sonra onlarda şıra yapabilirsiniz, sarhoşluk veren şeylerden ise uzak durun![6428]

٦٤٢٩- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الأَضَاحِي فَوْقَ ثَلاَثٍ لِيَتَّسِعَ ذَوُو الطَّوْلِ عَلَى مَنْ لاَ طَوْلَ لَهُ فَكُلُوا مَا بَدَا لَكُمْ وَأَطْعِمُوا وَادَّخِرُوا.صح

6429. İmkanı olanların olmayanlara yardım etmesi için kurban etlerinin üç günden fazla evlerde tutulmasını yasaklamıştım, ama artık dilediğiniz kadar yiyip başkalarına da yedirebilir, fazlasını da saklayabilirsiniz.[6429]

٦٤٣٠- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُزَهِّدُ فِي الدُّنْيَا وَتُذَكِّرُ الآخِرَةَ.صح

6430. Ben sizi kabir ziyaretinden menetmiştim, artık kabirleri ziyaret edebilirsiniz, zira o sizin dünyaya olan rağbetinizi azaltıp size ahireti hatırlatır.[6430]

6426 İbni Sad, VIII, 192.
6427 Beyhakî, VIII, 311.
6428 İbni Abdilber, Temhîd, III, 227; Müttekî, nr. 13153.
6429 Beyhakî, IV, 76; Heysemî, III, 58; Müttekî, nr. 12198.
6430 Bûsırî, II, 42.

٦٤٣١-كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ زِيَارَةِ الْقُبُورِ أَلاَ فَزُورُوهَا فَإِنَّهَا تُرِقُّ الْقَلْبَ وَتُدْمِعُ الْعَيْنَ وَتُذَكِّرُ الآخِرَةَ وَلاَ تَقُولُوا هُجْراً.

6431. Sizi kabir ziyaretinden menetmiştim, bundan böyle kabirleri ziyaret edin, zira o kalpleri inceltip gözleri yaşartır ve size ahireti de hatırlatır, orada kötü söz de söylemeyin! [6431]

٦٤٣٢-كَنْسُ الْمَسَاجِدِ مُهُورُ الْحُورِ الْعِينِ.ض

6432. Mescidlerin tozu toprağı, hurilerin mehirleridir.[6432]

٦٤٣٣-كُونُوا فِي الدُّنْيَا أَضْيَافاً وَاتَّخِذُوا الْمَسَاجِدَ بُيُوتاً وَعَوِّدُوا قُلُوبَكُمُ الرِّقَّةَ وَأَكْثِرُوا التَّفَكُّرَ وَالْبُكَاءَ وَلاَ تَخْتَلِفَنَّ بِكُمُ الأَهْوَاءُ تَبْنُونَ مَالاَ تَسْكُنُونَ وَتَجْمَعُونَ مَا لاَ تَأْكُلُونَ وَتَأْمَلُونَ مَا لاَ تُدْرِكُونَ.ض

6433. Dünyada misafir gibi olup mescidleri ev edinin, kalplerinizi inceliğe alıştırıp çokça tefekkür ederek ağlayın, nefsin kötü arzuları sizi ayrılığa düşürmesin, içinde oturamayacağımz binalar yapıp yiyemeyeceğiniz şeyler topluyor ve ulaşamayacağınız emeller besliyorsunuz.[6433]

٦٤٣٤-كُونُوا لِلْعِلْمِ رُعَاةً لاَ تَكُونُوا لَهُ رُوَاةً.ض

6434. İlmin gereğine riayet eden olu, rivayet eden olmayın![6434]

٦٤٣٥-كَلاَمُ ابْنِ آدَمَ كُلُّهُ عَلَيْهِ لاَ لَهُ إِلا أَمْراً بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهْياً عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ.صح

6435. İnsanoğlunun iyiliği emredip kötülüğü nehyetmesi veya Allah'ı zikretmesi dışındaki bütün sözleri lehine değil, aleyhinedir.[6435]

6431 Nesâî, Kübrâ, IV, 77; Hâkim, I, 532.
6432 İbnü'l-Cevzî, III, 254; İbni Arrâk, II, 38.
6433 Ebû Nuaym, I, 358.
6434 Müttekî, nr. 29335.
6435 Taberânî, XXIII, 243; Hâkim, II, 557; Beyhakî, Şuab, IV, 245.

٦٤٣٦–كَلاَمُ أَهْلِ السَّمواتِ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِاللهِ.

6436. Gök ehlinin en çok söylediği söz, *"Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur"* sözüdür.[6436]

٦٤٣٧–كَلاَمِي لاَ يَنْسَخُ كَلاَمَ اللهِ وَكَلاَمُ اللهِ يَنْسَخُ كَلاَمِي وَكَلاَمُ اللهِ يَنْسَخُ بَعْضُهُ بَعْضاً.

6437. Benim sözlerim Allah'm sözlerini neshetmez, Allah'ın sözleri ise benim sözlerimi neshettiği gibi, onun sözleri de birbirini nesheder.[6437]

٦٤٣٨–كَيْفَ أَنْتُم إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ فِي مِثْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لاَ يُبْصِرُهُ مِنْكُمْ إِلا الْبَصِيرُ.ض

6438. Dini bakımdan mehtaplı gecedeki Ay gibi olmanıza rağmen sadece basiret sahiplerinin görebileceği bir zamanda bakalım ne yapacaksınız?[6438]

٦٤٣٩–كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا جَارَتْ عَلَيْكُمُ الْوُلاَةُ.ح

6439. İdarecileriniz size zulmettiği zaman haliniz nasıl olur?[6439]

٦٤٤٠–كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ فَأَمَّكُمْ.

6440. Meryem oğlu İsa yere inip de size imam olduğu zaman haliniz nice olur![6440]

٦٤٤١–كَيْفَ أَنْتَ يَا عُوَيْمِرُ إِذَا قِيلَ لَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْلِمْتَ أَمْ جَهِلْتَ فَإِنْ قُلْتَ عَلِمْتُ قِيلَ لَكَ فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا عَلِمْتَ وَإِنْ قُلْتَ جهِلْتُ قِيلَ لَكَ فَمَا كَانَ عُذْرُكَ فِيمَا جَهِلْتَ أَلاَ تَعَلَّمْتَ.ض

6436 Hatîb, VIII, 333.
6437 İbni Adî, İİ, 180; Dârekutnî, IV, 145.
6438 İbni Asâkir, VI, 415; Müttekî, nr. 925.
6439 Buhârî, Kebîr, VI, 144; İbni Adî, V, 56; Ziyâ, IX, 80; Heysemî, V, 237.
6440 Ebû Avane, I, 106; Beğavî, VI, 139.

6441. Ey Uveymir, kıyamet günü sana, *"Alim miydin, cahil miydin?"* diye sorulduğunda halin ne olur? Eğer *"Alimdim!"* dersen sana bildiğinle ne yaptığın, *"Cahildim!"* dersen, niye cahil kalıp öğrenmediğin sorulur.[6441]

٦٤٤٢–كَيْفَ بِكُمْ إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ كَرُؤْيَةِ الْهِلاَلِ.ض

6442. Dininizi öğrenmenizin hilali görmek gibi olacağı bir zamanda haliniz nasıl olur?[6442]

٦٤٤٣–كَيْفَ يُقَدِّسُ اللهُ أُمَّةً لاَ يُؤْخَذُ مِنْ شَدِيدِهِمْ لِضَعِيفِهِمْ.صح

6443. Zayıfların güçlülerden hakkının alınmadığı bir milleti Allah nasıl yüceltir?[6443]

٦٤٤٤–كَيْفَ يُقَدِّسُ اللهُ أُمَّةً لاَ يَأْخُذُ ضَعِيفُهَا حَقَّهُ مِنْ قَوِيِّهَا وَهُوَ غَيْرُ مُتَعْتَعٍ.صح

6444. Zayıfın güçlüden çekinmeden hakkını alamadığı bir milleti Allah nasıl yüceltir?[6444]

٦٤٤٥–كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ.صح

6445. Onun kardeşin olduğu söylendikten sonra onunla nasıl evli kalabilirsin?[6445]

٦٤٤٦–كِيلُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ.صح

6446. Yiyeceklerinizi ölçün ki bereketli olsun![6446]

٦٤٤٧–كِيلُوا طَعَامَكُمْ فَإِنَّ الْبَرَكَةَ فِي الطَّعَامِ الْمَكِيِّ.صح

6447. Yiyeceklerinizi ölçün, yiyeceklerde bereket ölçmektedir.[6447]

٦٤٤٨–الْكَافِرُ يُلْجِمُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقُولَ أَرِحْنِي وَلَوْ إِلَى النَّارِ.

6441 İbni Asâkir, IIL, 86; Müttekî, nr. 29009.
6442 İbni Asâkir, LXII, 41.
6443 İbni Hibbân, XI, 443; Ebû Yalâ, IV, 7.
6444 İbni Ebî Âsım, I, 257; Beyhakî, X, 94.
6445 Ahmed, IV, 7; Taberânî, XVII, 353; Beğavî, IX, 86; Müttekî, nr. 15681.
6446 Buharî, Büyû 52.
6447 Elbânî, Sahîh, nr. 4599.

6448. Kıyamet günü ter kafirin boğazına kadar çıkar da o, *"Yarabbi cehenneme göndermekle de olsa beni rahatlat!"* demek zorunda kalır.[6448]

٦٤٤٩–اَلْكَبَائِرُ الإِشْرَاكُ بِالله وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَقَتْلُ النَّفْس وَالْيَمِينُ الْغَمُوسُ.صح

6449. Büyük günahlar Allah'a şirk koşmak, ana babaya asi olmak, adam öldürmek ve yalan yere yemin etmektir.[6449]

٦٤٥٠–اَلْكَبَائِرُ سَبْعٌ الإِشْرَاكُ بِالله وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ الله إِلا بِالحَقِّ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ وَالْفِرارُ مِنَ الزَّحْفِ وَأَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ مَال الْيَتِيمِ والرُّجُوعُ إِلى الأَعْرَابِيةِ بَعْدَ الهِجْرَةِ.صح

6450. Büyük günahlar yedi tane olup onlar Allah'a ortak koşmak, haksız yere haram kılman bir cana kıymak, namuslu kadınlara zina isnadında bulunmak, savaştan kaçmak, faiz almak, yetim malı yemek, hicret ettikten sonra bedeviliğe geri dönmektir.[6450]

٦٤٥١–اَلْكَبَائِرُ الشِّرْكُ بِالله وَقَتْلُ النَّفْسِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ أَلاَ أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ قَوْلُ الزُّورِ.صح

6451. Büyük günahlar Allah'a şirk koşup adam öldürmek ve ana babaya karşı gelmektir; büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi? o da yalan söylemektir.[6451]

٦٤٥٢–اَلْكَبَائِرُ الإِشْرَاكُ بِالله وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ وَقَتْلُ النَّفْسِ الْمُؤْمِنَةِ وَالْفِرَارُ يَوْمَ الزَّحْفِ وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمَيْنِ وَإِلحَادٌ بِالْبَيْتِ قِبْلَتِكُمْ أَحْيَاءً وَأَمْوَاتاً.صح

6452. Büyük günahlar Allah'a şirk koşup namuslu kadınlara iftira atmak, mümin birini öldürüp harp meydanından kaçmak, yetim malı

6448 Deylemî, III, 312.

6449 İbni Cerîr,VIII, 249.

6450 Taberânî, Evsat, VI, 32; Heysemî, I, 104.

6451 Ahmed, III, 131; İbni Mende, Îmân, II, 569.

yiyip müslüman olan ana babaya karşı gelmek, ölü ve dirilerin kıblesi olan Kabe'ye saygısızlık etmektir.[6452]

٦٤٥٣–اَلْكِبْرُ مَنْ بَطَرَ الحَقَّ وَغَمَطَ النَّاسَ.صح

6453. Kibir hakka karşı gelmek ve insanları küçük görmektir.[6453]

٦٤٥٤–اَلْكُبْرَ الْكُبْرَ.

6454. Büyüğe, yaşlıya öncelik verin![6454]

٦٤٥٥–اَلْكَذِبُ كُلُّهُ إِثْمٌ إِلا مَا نُفِعَ بِهِ مُسْلِمٌ أَوْ دُفِعَ بِهِ عَنْ دِينٍ.ح

6455. Bir müslümana fayda veren veya dinden bir zararı defeden yalan dışında bütün yalanlar günahtır.[6455]

٦٤٥٦–اَلْكَذِبُ يُسَوِّدُ الْوَجْهَ وَالنَّمِيمَةُ عَذَابُ الْقَبْرِ.ض

6456. Yalan yüzü karartır, koğuculuk da kabir azabına sebep olur.[6456]

٦٤٥٧–اَلْكُرْسِيُّ لُؤْلُؤٌ وَالْقَلَمُ لُؤْلُؤٌ وَطُولُ الْقَلَمِ سَبْعُمِائَةِ سَنَةٍ وَطولُ الْكُرْسِيِّ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُهُ الْعَالَمُونَ.ض

6457. Kürsi ile kalem inciden olup kalemin uzunluğu yediyüz yıllık mesafe kadardır, kürsinin uzunluğunu ise kimse bilemez.[6457]

٦٤٥٨–اَلْكَرَمُ التَّقْوَى وَالشَّرَفُ التَّوَاضُعُ وَالْيَقِينُ الْغِنَى.

6458. Asalet takva, şeref tevazu, kuvvetli iman tokgözlülüktür.[6458]

٦٤٥٩–اَلْكَرِيمُ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنِ الْكَرِيمِ ابْنِ الْكَرِيمِ يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ اسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ.صح

6452 İbni Cerîr, V, 39; Beyhakî, III, 409.
6453 Hâkim, IV, 201; Beyhakî, Şuab, V, 161.
6454 Humeydî, I, 196; Ahmed, IV, 2; İbni Hibbân, XIII, 358.
6455 Rûyânî, I, 410.
6456 Beyhakî, Şuab, IV, 208; Ebû Yalâ, XIII, 435; Heysemî, VIII, 91.
6457 Ebû Nuaym, III, 179.
6458 Ahmed, V, 10; Beyhakî, VII, 136; Irâkî, III, 331.

6459. Kerim oğlu kerim oğlu kerim oğlu olan iyi insan İbrahim oğlu İshak oğlu Yakub oğlu Yusuf'tur.[6459]

٦٤٦٠–اَلْكِشْرُ لاَ يَقْطَعُ الصَّلاَةَ وَلَكِنْ يَقْطَعُهَا الْقَرْقَرَةُ.ض

6460. Sesli gülmek dışında tebessüm etmek namazı bozmaz.[6460]

٦٤٦١–اَلْكَلْبُ الأَسْوَدُ البَهِيمُ شَيْطَانٌ.صح

6461. Siyah renkli köpek, şeytandır.[6461]

٦٤٦٢–اَلْكَلِمَةُ الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ فَحَيْثُ وَجَدَهَا فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا.ح

6462. Hikmetli söz müminin yitiğidir, bulduğu yerde onu almalıdır.[6462]

٦٤٦٣–اَلْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.صح

6463. Mantar kudret helvası cinsindendir, suyu da göze şifadır.[6463]

٦٤٦٤–اَلْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَالْمَنّ مِنَ الْجَنَّةِ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.صح

6464. Mantar kudret helvası cinsinden, kudret helvası da cennetten indirilen bir nimettir; suyu da göze şifadır.[6464]

٦٤٦٥–اَلْكَنُودُ الَّذِي يَأْكُلُ وَحْدَهُ وَيَمْنَعُ رِفْدَهُ وَيَضْرِبُ عَبْدَهُ.ض

6465. Kenud olan yanlız yer, taifesini men eder, kölesini de döver.[6465]

٦٤٦٦–اَلْكَوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ حَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَجْرَاهُ عَلَى الدُّرِّ وَالْيَاقُوتِ تُرْبَتُهُ أَطْيَبُ رِيحاً مِنَ الْمِسْكِ وَمَاؤُهُ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ.صح

6466. Kevser cennette bir nehirdir, kıyıları altından olup inci ve yakutlar üzerinden akar, toprağı miskten daha güzel kokar, suyu baldan daha tatlı, rengi kardan daha beyazdır. [6466]

6459 Ahmed, II, 96; Buhârî, Müfred, I, 212.
6460 Hatîb, XI, 345.
6461 Ahmed, VI, 157.
6462 Müttekî, nr. 28757; Zebîdî, I, 313.
6463 Ahmed, I, 187; Nesâî, Kübrâ, IV, 156.
6464 Ahmed, I, 187; Nesâî, Kübrâ, IV, 156.
6465 Taberânî, VIII, 245; Heysemî, VII, 142; Deylemî, IV, 338.
6466 Ahmed, II, 67; Deylemî, III, 310.

٦٤٦٧–اَلْكَوْثَرُ نَهْرٌ أَعْطَانِيهِ اللهُ فِي الجَنَّةِ تُرَابُهُ مِسْكٌ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ تَرِدُهُ طَائِرٌ أَعْنَاقُهَا مِثْلُ أَعْنَاقِ الجُزُرِ آكِلُهَا أَنْعَمُ مِنْهَا.صح

6467. Kevser, Allah'ın bana cennette verdiği bir ırmaktır; onun toprağı misk, suyu sütten daha beyaz ve baldan daha tatlıdır; o ırmakta boyunları deve boynuna benzer bir takım kuşlar vardır; onları yemek onlara bakmaktan daha güzeldir.[6467]

٦٤٦٨–اَلْكَيِّسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ المَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللهِ الأَمَانِيَّ.صح

6468. Akıllı, nefsini hesaba çekip ölümden sonrası için çalışan, aciz de nefsinin kötü arzularına tabi olup Allah'dan olmadık şeyler isteyendir.[6468]

٦٤٦٩–اَلْكَيِّسُ مَنْ عَمِلَ لِمَا بَعْدَ المَوْتِ وَالْعَارِي العَارِي مِنَ الدِّينِ اللَّهُمَّ لاَ عَيْشَ إِلاَّ عَيْشُ الآخِرَةِ.

6469. Akıllı kişi ölüm sonrası için çalışan, çıplak kişi de din kisvesini üzerinden çıkarıp atan kişidir; Allahım ahiret hayatından başka hayat yoktur![6469]

Hz. Peygamber

٦٤٧٠–كَانَ أَبْيَضَ مَلِيحاً مُقَصَّداً.صح

6470. Beyaz tenli, güzel yüzlü ve orta boyluydu.[6470]

٦٤٧١–كَانَ أَبْيَضَ كَأَنَّمَا صِيغَ مِنْ فِضَّةٍ رَجِلَ الشَّعْرِ.صح

6471. Teni gümüş gibi beyaz olup saçları dalgalıydı.[6471]

6467 Ahmed, III, 220; Nesâî, Kübrâ, VI, 523; Hâkim, II, 585.
6468 Ahmed, IV, 124; Taberânî, VII, 281; Hâkim, I, 125.
6469 Beyhakî, Şuab, XIII, 128.
6470 Müslim, Fedâil 99; Ahmed, V, 454.
6471 Müttekî, nr. 17808, 18553; Zebîdî, VII, 146, 148.

٦٤٧٢–كَانَ أَبْيَضَ مُشَرَّباً بَيَاضُهُ بِحُمْرَةٍ وَكَانَ أَسْوَدَ الحَدَقَةِ أَهْدَبَ الأَشْفَارِ.صح

6472. Teninin beyazlığı kırmızılığa yakın olup kara gözlü ve uzun kirpikliydi.[6472]

٦٤٧٣–كَانَ أَبْيَضَ مُشَرَّباً بِحُمْرَةٍ ضَخْمَ الْهَامَةِ أَغَرَّ أَبْلَجَ أَهْدَبَ الأَشْفَارِ.

6473. Kırmızıya yakın beyaz tenli, iri gövdeli, parlak, güzlü yüzlü ve uzun kirpikliydi.[6473]

٦٤٧٤–كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهاً وَأَحْسَنَهُمْ خُلُقاً لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ.صح

6474. İnsanların en güzel yüzlüsü ve en güzel ahlaklısı olup ne aşırı derecede uzun, ne de aşırı kısaydı.[6474]

٦٤٧٥–كَانَ أَحْسَنَ الْبَشَرِ قَدَماً.صح

6475. Ayakları güzeldi.[6475]

٦٤٧٦–كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقاً.

6476. İnsanların en güzel ahlaklısıydı.[6476]

٦٤٧٧–كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَأَشْجَعَ النَّاسِ.صح

6477. İnsanların en güzeli, en cömerdi ve en cesuruydu.[6477]

٦٤٧٨–كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ صِفَةٍ وَأَجْمَلَهَا كَانَ رَبْعَةً إِلَى الطُّولِ مَا هُوَ بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ أَسِيلَ الخَدَّيْنِ شَدِيدَ سَوَادِ الشَّعْرِ أَكْحَلَ الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبَ الأَشْفَارِ إِذَا وَطِيءَ بِقَدَمِهِ وَطِيءَ بِكُلِّهَا لَيْسَ لَهُ أَخْمَصُ إِذَا وَضَعَ رِدَاءَهُ عَنْ مَنْكِبَيْهِ فَكَأَنَّهُ سَبِيكَةُ فِضَّةٍ وَإِذَا ضَحِكَ يَتَلأْلأُ.صح

6472 İbni Sad, I, 122; Müttekî, nr. 17809, 18564.
6473 İbni Kesir, Bidaye, VI, 21.
6474 Buhârî, Menakıb 23; Müslim, Fezail 113.
6475 İbni Sad, I, 2, 127; Müttekî, nr. 17812.
6476 Müslim, Mesâcid 48, Adab 5, Fedâil 13; Ahmed, III, 212, 270.
6477 Buhari, Cihâd, 82; Edeb 39; Müslim, Fedâil 48; Tirmizt, Cihâd, 15; İbni Mâce, Cihâd, 9; Ahmed, III, 147.

6478. Yaratılış olarak insanların en güzeli idi; orta boylu olup omuzları arası çok geniş değildi; yanakları tombul olmayıp saçları siyahtı; gözleri sürmeli gibi görünüp uzun kirpikleri vardı; yere bastığı zaman ayağının tümüyle basardı; ayakları düz taban değildi; hırkasını çıkardığı zaman omuzları gümüşü andırır, güldüğü zaman da yüzü parlardı.[6478]

٦٤٧٩–كَانَ أَزْهَرَ اللَّوْنِ كَأَنَّ عَرَقَهُ اللُّؤْلُؤُ إِذَا مَشى تَكَفَّأَ.

6479. Rengi parlak, teri inci gibi olup yürüdüğü zaman sağa sola salınırdı.[6479]

٦٤٨٠–كَانَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا.صح

6480. Perde arkasındaki bakire kızdan daha utangaçtı.[6480]

٦٤٨١–كَانَ أَفْلَجَ الثَّنِيَّتَيْنِ إِذَا تَكَلَّمَ رُئِيَ كالنُّورِ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ ثَنَايَاهُ.صح

6481. Ön dişleri seyrek olup konuştuğu zaman dişlerinin arasından sanki nur saçılırdı.[6481]

٦٤٨٢–كَانَ أَصْبَرَ النَّاسِ عَلَى أَقْذَارِ النَّاسِ.صح

6482. İnsanların kötülüklerine karşı insanların en sabırlısı idi.[6482]

٦٤٨٣–كَانَ حَسَنَ السَّبَلَةِ.صح

6483. Sakalı güzeldi.[6483]

٦٤٨٤–كَانَ خَاتَمُ النُّبُوَّةِ فِي ظَهْرِهِ بَضْعَةً نَاشِزَةً.

6484. Peygamberlik mührü, sırtının üstünde bir et parçası şeklindeydi.[6484]

6478 Müttekî, nr. 17815; Zebîdî, VII, 150, 322.
6479 Müslim, Fedâil 21; Ahmed, III, 228; Müttekî, nr.17816, 18529.
6480 Buhârî, Menâkıb 23; Edeb 72,77; Müslim, Fedâil 67; İbni Mâce, Zühd 17; Ahmed, III, 77, 79, 88, 91, 92.
6481 Müttekî, nr. 17819; Zebîdî, VII, 151.
6482 Müttekî, nr. 17818.
6483 Taberânî, XVIII, 15; Heysemî, VIII, 281; Müttekî, nr. 17820.
6484 Müttekî, nr. 17821.

٦٤٨٥–كَانَ خَاتَمُهُ غُدَّةً حَمْرَاءَ مِثْلَ بَيْضَةِ الحَمَامَةِ.

6485. Peygamberlik mührü, kırmızı bir et parçası gibi olup güvercin yumurtası kadardı.[6485]

٦٤٨٦–كَانَ رَبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ أَزْهَرَ اللَّوْنِ لَيْسَ بِالأَبْيَضِ الأَمْهَقِ وَلاَ بِالآدَمِ وَلَيْسَ بِالْجَعْدِ الْقَطَطِ وَلاَ بِالسَّبْطِ.صح

6486. İnsanlar arasında orta boylu idi; ne aşırı derecede uzun ne de kısaydı; buğday tenli olup ne çok beyaz ne de çok esmerdi; saçı ne çok kıvırcık, ne de tam düzdü.[6486]

٦٤٨٧–كَانَ شَبَحَ الذِّرَاعَيْنِ بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ أَهْدَبَ أَشْفَارِ الْعَيْنَيْنِ.صح

6487. Kolları iri, omuzları geniş, kirpikleri uzundu.[6487]

٦٤٨٨–كَانَ شَعْرُهُ دُونَ الْجُمَّةِ وَفَوْقَ الْوَفْرَةِ.صح

6488. Saçları kulak yumuşağının aşağısında, omuzlarının yukarısındaydı.[6488]

٦٤٨٩–كَانَ شَيْبُهُ نَحْوَ عِشْرِينَ شَعْرَةً.صح

6489. Saçında yirmiye yakın ağarmış kıl vardı.[6489]

٦٤٩٠–كَانَ ضَخْمَ الرَّأْسِ وَالْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ.صح

6490. Başı, kolları ve ayakları iriceydi.[6490]

٦٤٩١–كَانَ ضَلِيعَ الْفَمِ أَشْكَلَ الْعَيْنَيْنِ مَنْهُوسَ الْعَقِبِ.صح

6491. Ağzı geniş, gözü iri olup topukları fazla etli değildi.[6491]

6485 Müttekî, nr. 17822.
6486 Buhârî, Menakıb 23; Müslim, Fedâil 113; Ahmed, III, 240.
6487 Ahmed, II, 328; Müttekî, nr. 18531; Zebîdî, VII, 153.
6488 Müttekî, nr. 17829.
6489 Müttekî, nr. 17830; Zebîdî, II, 423.
6490 Müttekî, nr. 17831.
6491 Beyhakî, Delâil, I, 210, 245.

٦٤٩٢–كَانَ ضَخْمَ الْهَامَةِ عَظِيمَ اللِّحْيَةِ.صح

6492. Gövdesi iri, sakalı gösterişliydi.[6492]

٦٤٩٣–كَانَ فَخْماً مُفَخَّماً يَتَلأْلأُ وَجْهُهُ تَلأْلُؤَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ أَطْوَلَ مِنَ الْمَرْبُوعِ وَأَقْصَرَ مِنَ الْمُشَذَّبِ عَظِيمَ الْهَامَةِ رَجِلَ الشَّعْرِ إِن انْفَرَقَتْ عَقِيقَتُهُ فَرَقَ وَإِلا فَلاَ يُجَاوِزُ شَعْرُهُ شَحْمَةَ أُذُنَيْهِ إِذَا هُوَ وَفَّرَهُ أَزْهَرَ اللَّوْنِ وَاسِعَ الجَبِينِ أَزَجَّ الحَوَاجِبِ سَوَابِغُ فِي غَيْرِ قَرَنٍ بَيْنَهُمَا عِرْقٌ يُدِرُّهُ الْغَضَبُ أَقْسالْعِرْنِينِ لَهُ نُورٌ يَعْلُوهُ يَحْسَبُهُ مَنْ لَمْ يَتَأَمَّلْهُ أَشَمَّ كَثُّ اللِّحْيَةِ سَهْلَ الخَدَّيْنِ ضَلِيعَ الْفَمِ أَشْنَبَ مُفَلَّجَ الأَسْنَانِ دَقِيقَ المَسْرُبَةِ كَأَنَّ عُنُقَهُ جِيدُ دُمْيَةٍ فِي صَفَاءِ الْفِضَّةِ مُعْتَدِلَ الخَلْقِ بَادِناً مُتَمَاسِكاً سَوَاءَ الْبَطْنِ وَالصَّدْرِ عَرِيضَ الصَّدْرِ بُعَيْدَ مَا بَيْنَالمَنْكِبَيْنِ ضَخْمَ الْكَرَادِيسِ أَنْوَرَ الْمُتَجَرَّدِ مَوْصُولَ مَا بَيْنَ اللَّبَّةِ وَالسُّرَّةِ بِشَعْرٍ يَجْرِي كَالخَطِّ عارِيَ الثَّدْيَيْنِ وَالْبَطْنِ مِمَّا سِوَى ذلِكَ أَشْعَرَ الذِّرَاعَيْنِ وَالمَنْكِبَيْنِ وَأَعالِي الصَّدْرِ طَوِيلَ الزَّنْدَيْنِ رَحْبَ الرَّاحَةِ سَبْطَ الْعَصَبِ شَثْنَ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ سَائِلَ الأَطْرَافِ خَمْصَانَ الأَخْمَصَيْنِ مَسِيحَ الْقَدَمَيْنِ يَنْبُو عَنْهُمَا المَاءُ إِذَا زَالَ تَقَلُّعاً وَيَخْطُو تَكَفُّواً وَيَمْشِي هَوْناً ذَرِيعَ الْمِشْيَةِ كَأَنَمَا يَنْحطُّ مِنْ صَبَبٍ وَإِذَا الْتَفَتَ الْتَفَتَ جَمِيعاً خَافِضَ الطَّرْفِ نَظَرُهُ إِلَى الأَرْضِ أَطْوَلُ مِنْ نَظَرِهِ إِلَى السَّمَاءِ جُلُّ نَظَرِهِ المُلاَحَظَةُ يَسُوقُ أَصْحَابَهُ وَيَبْدَأُ مَنْ لَقِيَهُ بِالسَّلاَمِ.صح

6493. O zatında büyük olduğu gibi, insanların gözünde ve gönlünde de büyüktü; yüzü ayın ondördü gibi parlardı; ne fazla uzun, ne de fazla kısa olup orta boyluydu; kafası büyükçe olup saçı dalgalı ve düzgün olduğundan kolayca iki tarafa ayrılır, uzattığında kulak memelerini geçmezdi; buğday tenli olup alnı genişti; kaşları gür olmakla birlikte birbirine girmiş değildi; iki kaşının arasında bir damar vardı ki öfkelendiği zaman onlar hafifçe kabarırdı; burnunun ucu hafif kalkık olup yüzün-

[6492] İbni Sad, I, 121; Beyhakî, Delâil, I, 216; Müttekî, nr. 17833.

den nur saçılır, iyice dikkat etmeyen onu kalkık burunlu sanırdı; sakalları gür olup yanakları düzgün ve ağzı büyükçeydi; dişleri inci gibi parlamakla birlikte bitişik değildi, göğsü hafif kıllı olup boynu zarif ve gümüş rengindeydi; vücud yapısı orantılı ve iri olup organları birbirleriyle uyumluydu; göğsüyle karnı aynı hizada olup göğsüyle omuzları genişçeydi, kemikleri kalın, vücudu nurlu, göğsünden göbeğine doğru inen ince bir kıl hattı uzanırdı; memeleri ile karnında kıl olmayıp kollarıyla omuzları ve göğsünün üst kısmı kıllıydı; kolları uzunca olup avuçları genişçeydi; parmakları düzgündü, el ve ayak parmakları hafifçe kalın ve uzunca olup düz taban değildi; ayaklarının üstünde eğrilik olmayıp yıkandığında üzerinde su durmaz, yürüdüğünde ayaklarını yerde sürümez, adımlarını kaldırarak atardı; yürürken hafifçe öne meylederek mütevazi bir şekilde yürür, adımlarını genişçe atıp yüksekten inermişcesine yürürdü; sağa sola baktığında bütün vücuduyla birlikte dönerek bakar, normalde önüne nazar ederdi; yere bakışı göğe bakışından fazlaydı; bakışlarının büyük bir kısmı tefekküre yönelik olup ashabını arkalarından takip eder, karşılaştıklarına selam verirdi.[6493]

٦٤٩٤–كَانَ فِي سَاقَيْهِ حُمُوشَةٌ.صح

6494. Bacakları inceydi.[6494]

٦٤٩٥–كَانَ فِي كَلَامِهِ تَرْتِيلٌ أَوْ تَرْسِيلٌ.صح

6495. Ağır ağır, tane tane konuşurdu.[6495]

٦٤٩٦–كَانَ كَثِيرَ الْعَرَقِ.صح

6496. Çokça terlerdi.[6496]

٦٤٩٧–كَانَ كَثِيرَ شَعْرِ اللِّحْيَةِ.صح

6497. Sakalının kılları sıktı.[6497]

6493 Elbânî, Zâîf, nr. 4470.
6494 Hâkim, II, 606; Müttekî, nr. 17825.
6495 Ebû Dâvûd, Edeb 21; Beyhakî, III, 207; Müttekî, nr. 18432; Zebîdî, VII, 113.
6496 Müttekî, nr. 17828; Zebîdî, VII, 147.
6497 Müslim, Fedâilü's-sahâbe 109; Müttekî, nr. 18544.

٦٤٩٨-كَانَ كَلاَمُهُ كَلاَماً فَصْلاً يَفْهَمُهُ كُلُّ مَنْ سَمِعَهُ.صح

6498. Sözleri tane tane olup kendisini dinleyenler sözlerini rahatlıkla anlarlardı.[6498]

٦٤٩٩-كَانَ وَجهُهُ مِثْلَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ وَكَانَ مُستَدِيراً.صح

6499. Yüzü yuvarlak olup güneşle ay gibi parlardı.[6499]

٦٥٠٠-كَانَ أَبْغَضَ الخُلُقِ إِلَيْهِ الْكَذِبُ.ح

6500. Yalan sözden hoşlanmazdı.[6500]

٦٥٠١-كانَ أَحَبَّ الأَلْوَانِ إِلَيْهِ الخُضْرَةُ.ض

6501. En sevdiği renk yeşildi.[6501]

٦٥٠٢-كَانَ أَحَبَّ التَّمْرِ إِلَيْهِ الْعَجْوَةُ.ض

6502. En çok sevdiği hurma, acve hurmasıydı.[6502]

٦٥٠٣-كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَيْهِ الْقميصُ.صح

6503. Elbiseler içinde en çok gömleği severdi.[6503]

٦٥٠٤-كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَيْهِ الْحِبَرَةُ.صح

6504. En sevdiği giyeceklerden biri, çizgili ve pamuklu Yemen giysisiydi.[6504]

٦٥٠٥-كَانَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ.صح

6505. En sevgidiği dini amel, sahibinin devamlı yaptığı ameldi.[6505]

6498 Ebû Dâvûd, Edeb 18.
6499 Müslim, Fedâil 109; Müttekî, nr. 17827.
6500 Müttekî, nr. 17379.
6501 Suyûtî, Lelâlî, I, 61; Müttekî, nr. 18263.
6502 Irâkî, II, 370; Zebîdî, VII, 121; Müttekî, nr. 18217.
6503 Ebû Dâvûd, Libâs 3; Irâkî, II, 357; Müttekî, nr. 18264.
6504 Ebû Dâvûd, Libâs 3; Nesâî, Zînet 89; Irâkî, II, 357; Müttekî, nr. 18264.
6505 Buhârî, Îmân 32; Savm 52; Müslim, Müsâfirîn 139, 221; Dârimî, Salât 165.

٦٥٠٦–كَانَ أَحَبَّ الرَّيَاحِينِ إِلَيهِ الْفَاغِيَةُ.

6506. Kokulu çiçekler içinde en çok kına çiçeğini severdi.[6506]

٦٥٠٧–كَانَ أَحَبَّ الشَّاةِ إِلَيْهِ مُقَدَّمُهَا.صح

6507. Koyunun ön kolunu severdi.[6507]

٦٥٠٨–كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ الحُلْوُ الْبَارِدُ.

6508.Tatlı ve soğuk olan içecekleri severdi.[6508]

٦٥٠٩–كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ اللَّبَنُ.

6509. En çok sevdiği içecek süttü.[6509]

٦٥١٠–كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ الْعَسَلُ.

6510. İçeceklerden en çok bal şerbetini severdi.[6510]

٦٥١١–كَانَ أَحَبَّ الشُّهُورِ إِلَيْهِ أَنْ يَصومَهُ شَعْبَانُ.ض

6511. Ramazandan sonra en çok şaban ayında oruç tutmayı severdi.[6511]

٦٥١٢–كَانَ أَحَبَّ الصِّبَاغِ إِلَيْهِ الخَلُّ.ض

6512. İçine sirke katılmış boya kullanmaktan hoşlanırdı.[6512]

٦٥١٣–كَانَ أَحَبَّ الصِّبْغِ إِلَيْهِ الصُّفْرَةُ.صح

6513. Boyalardan sarı boyayı severdi.[6513]

6506 Müttekî, nr. 18288.
6507 Buhârî, Kebîr, VI, 391; Heysemî, V, 36; Müttekî, nr. 18165.
6508 Ahmed, VI, 38; Müttekî, nr. 18121.
6509 Müttekî, nr. 18223.
6510 Müttekî, nr. 18225.
6511 Ahmed, VI, 188; Beğavî, VI, 330; Münzirî, II, 117; Müttekî, nr. 24584.
6512 Irâkî, II, 370; Müttekî, nr. 18166.
6513 Suyûtî, Hâvî, II, 196; Müttekî, nr. 18266.

٦٥١٤–كَانَ أَحَبَّ الطَّعَامِ إِلَيْهِ الثَّرِيدُ مِنَ الخُبْزِ وَالثَّرِيدُ مِنَ الحَيْسِ.صح

6514. İçine ekmek doğranmış et çorbasıyla, hays çorbasını severdi.[6514]

٦٥١٥–كَانَ أَحَبَّ الْعُرَاقِ إِلَيْهِ ذِرَاعُ الشَّاةِ.صح

6515. Kemikli etler içinde en çok koyunun ön kolunu severdi.[6515]

٦٥١٦–كَانَ أَحَبَّ الْعَمَلِ إِلَيْهِ مَا دُووِمَ عَلَيْهِ وَإِنْ قَلَّ.صح

6516. En çok sevdiği amel, az da olsa sürekli yapılandı.[6516]

٦٥١٧–كَانَ أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ إِلَيْهِ الرُّطَبُ وَالْبِطِّيخُ.ض

6517. En çok sevdiği meyve yaş hurma ile karpuzdu.[6517]

٦٥١٨–كَانَ أَحَبَّ اللَّحْمِ إِلَيْهِ الْكَتِفُ.ض

6518. Hayvanın omuz etlerini yemeyi severdi.[6518]

٦٥١٩–كَانَ أَحَبَّ مَا اسْتَتَرَ بِهِ لِحَاجَتِهِ هَدَفٌ أَوْ حَائِشُ نَخْلٍ.صح

6519. Abdest bozarken yüksek bir şeyin veya hurma çalılığının arkasına gizlenmeyi severdi.[6519]

٦٥٢٠–كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً فِي تَمَامٍ.صح

6520. İnsanlar içinde namazı hafif kılmakla birlikte eksiksiz ve tam kılardı.[6520]

٦٥٢١–كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً عَلَى النَّاسِ وَأَطْوَلَ النَّاسِ صَلَاةً لِنَفْسِهِ.صح

6514 Zebîdî, V, 226; Müttekî, nr. 18167; Hays içine hurma, yoğurt ve yağ konularak yapılan bir çeşit çorbadır.

6515 Zebîdî, VII, 120; Müttekî, nr. 18168.

6516 Buhârî, İmân 32; Rikâk 18; Müslim, Müsâfirîn 216, 218; Münâfikîn 78; Ebû Dâvûd, Tatavvu 27; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 19; İbni Mâce, Zühd 28; Ahmed, II, 350.

6517 Zebîdî, VII, 119.

6518 Irâkî, II, 370; Müttekî, nr. 18169.

6519 Beyhakî, I, 94; Beğavî, I, 384; Zebîdî, VII, 181.

6520 Ahmed, V, 218; Taberânî, III, 283; Beyhakî, III, 115.

6521. Başkalarına namaz kıldırdığı zaman insanların en hafif namaz kıldıranı, yalnız başına kıldığı zaman ise en uzun kılanıydı.[6521]

٦٥٢٢–كانَ إِذَا أَتَى مَرِيضاً أَوْ أُتِيَ بِهِ قَالَ أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ اشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي لاَ شِفَاءَ إِلا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لاَ يُغَادِرُ سَقَماً.

6522. Bir hastanın yanına vardığında veya kendisine bir hasta getirildiğinde, *"Ey insanların rabbi hastalığı giderip şifa ver, şifa veren sensin; senin şifandan başka şifa yoktur, öyle bir şifa ver ki, hiçbir hastalık bırakmasın!"* derdi.[6522]

٦٥٢٣–كانَ إِذَا أَتَى بَابَ قَوْمٍ لَمْ يَسْتَقْبِلِ الْبَابَ مِنْ تِلْقَاءِ وَجْهِهِ وَلَكِنْ مِنْ رُكْنِهِ الأَيْمَنِ أَوِ الأَيْسَرِه وَيَقُولُ السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ السلاَمُ عَلَيْكُمْ.صح

6523. Bir kapıya geldiğinde kapının tam karşısında durmayıp sağına veya soluna geçerek selam verirdi.[6523]

٦٥٢٤–كانَ إِذَا أَتَاهُ الْفَيْءُ قَسَمَهُ فِي يَوْمِهِ فَأَعْطَى الأَهْلَ حَظَّيْنِ وَأَعْطَى الْعَزَبَ حَظًّا.صح

6524. Ganimet malları geldiğinde onları o gün paylaştırır, evli olana iki, bekar olana bir hisse verirdi.[6524]

٦٥٢٥–كانَ إِذَا أَتَاهُ رَجُلٌ فَرَأَى فِي وَجْهِهِ بِشْراً أَخَذَ بِيَدِهِ.صح

6525. Müjdeli bir haber getirildiğinde getiren adamın elinden tutardı.[6525]

٦٥٢٦–كانَ إِذَا أَتَاهُ الرَّجُلُ وَلَهُ اسْمٌ لاَ يُحِبُّهُ حَوَّلَهُ.صح

6526. Gelen bir kişinin ismini beğenmediği zaman onu değiştirirdi.[6526]

6521 Ahmed, V, 218, 219.

6522 Buhârî, Merza 20, Tıb 38, 40; Müslim, Selâm 46-48; Ebû Dâvûd, Tıb 17, 19; Tirmizi, Cenâiz 4, Daavât 111.

6523 Ebû Dâvûd, Edeb 128.

6524 Ahmed, VI, 29; Hatîb, V, 152; Zebîdî, IV, 133; Müttekî, nr. 18133.

6525 İbni Sad, I, 2, 99; Müttekî, nr. 18382.

6526 Taberânî, XVII, 119; Müttekî, nr. 45974.

٦٥٢٧–كانَ إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلاَنٍ.صح

6527. Kendisine zekatlarını getirenler için, *"Allahım filan topluluğa rahmet eyle!"* diye dua ederdi.[6527]

٦٥٢٨–كانَ إِذَا أَتَاهُ الأَمْرُ يَسُرُّهُ قَالَ الحَمْدُ لله الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَإِذَا أَتَاهُ الأَمْرُ يَكْرَهُهُ قالَ الحَمْدُ لله عَلَى كُلِّ حَالٍ.صح

6528. Kendisini sevindiren bir haber aldığında, *"Nimetleri sayesinde salih amellerin tamamlandığı Allah'a hamd olsun"* diye dua eder, kendisini üzen bir haber aldığında da *"Her halde Allah'a hamd olsun"* derdi.[6528]

٦٥٢٩–كان إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ أَهَدِيَّةٌ أَمْ صَدَقَةٌ فَإِنْ قِيلَ صَدَقَةٌ قال لأَصْحَابِهِ كُلُوا وَلَمْ يَأْكُلْ وَإِنْ قِيلَ هَدِيَّةٌ ضَرَبَ بِيَدِهِ فَأَكَلَ مَعَهُمْ.صح

6529. Bir yemek getirildiği zaman onun hediye mi sadaka mı olduğu sorar, sadaka ise kendisi yemeyip onu ashabına verir, hediye ise oturup onlarla birlikte yerdi.[6529]

٦٥٣٠–كانَ إِذَا أُتِيَ بِالسَّبْيِ أَعْطَى أَهْلَ البَيْتِ جَمِيعاً كَرَاهِيَةَ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَهُمْ.

6530. Esirler getirildiği zaman aile olanları ayırmamak için hepsini birlikte birilerine verirdi.[6530]

٦٥٣١–كانَ إِذَا أُتِيَ بِلَبَنٍ قالَ بَرَكَةٌ.ض

6531. Kendisine süt getirildiği zaman, *"Bereket!"* derdi.[6531]

٦٥٣٢–كانَ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ أَكَلَ مِمَّا يَلِيهِ وَإِذَا أُتِيَ بِالتَّمْرِ جَالَتْ يَدُهُ.صح

6532. Kendisine bir yemek getirildiğinde önünden yer, hurma getirildiğinde ise eliyle seçerek yerdi.[6532]

6527 Buhârî, Zekât 64, Daavât 18; Ebû Dâvûd, Zekât 7; Nesâî, Zekât 13.
6528 Müttekî, nr. 18391.
6529 Müslim, Zekât 175; Ahmed, II, 492; Beyhakî, VI, 185; Müttekî, nr. 18172.
6530 İbni Ebî Şeybe, VII, 192; Beyhakî, IX, 128; Müttekî, nr. 18134.
6531 Müttekî, nr. 18224.
6532 Hatîb, XI, 95; Müttekî, nr. 18183.

٦٥٣٣–كانَ إِذَا أُتِيَ بِبَاكُورَةِ الثَّمَرَةِ وَضَعَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ ثُمَّ عَلَى شَفَتَيْهِ وَقالَ اللَّهُمَّ كَمَا أَرَيْتَنَا أَوَّلَهُ فَأَرِنَا آخِرَهُ ثُمَّ يُعْطِيهِ مَن يَكُونُ عِنْدَهُ مِنَ الصِّبْيَانِ.ض

6533. Kendisine turfanda bir meyve getirildiğinde onu önce gözlerine, sonra da dudaklarına sürer ve; *"Ya rabbi bize ilkini gösterdiğin gibi, sonunu da göster!"* diye dua eder, sonra onu yanında bulunan çocuklara verirdi.[6533]

٦٥٣٤–كانَ إِذَا أُتِيَ بِمُدْهُنِ الطِّيبِ لَعِقَ مِنْهُ ثُمَّ ادَّهَنَ.

6534. Güzel bir koku getirildiğinde ondan alıp üzerine sürerdi.[6534]

٦٥٣٥–كانَ إِذَا أُتِيَ بِامْرِىءٍ قَدْ شَهِدَ بَدْراً وَالشَّجَرَةَ كَبَّرَ عَلَيْهِ تِسْعاً وإِذَا أُتِيَ بِهِ قَدْ شَهِدَ بَدْراً وَلَمْ يَشْهَدِ الشَّجَرَةَ أَوْ شَهِدَ الشَّجَرَةَ وَلَمْ يَشْهَدْ بَدْراً كَبَّرَ عَلَيْهِ سَبْعاً وَإِذَا أُتِيَ بِهِ لَمْ يَشْهَدْ بَدْراً وَلاَ الشَّجَرَةَ كَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعاً.ض

6535. Bedir ve Hudeybiye'de bulunan birinin cenazesi getirildiği zaman dokuz tekbir, Bedir'de bulunup Hudeybiye'de bulunmayan veya Hudeybiye'de bulunup Bedir'de bulunmayan birinin cenazesi geldiği zaman yedi tekbir, her ikisinde de bulunmayan birinin cenazesi getirildiği zaman da dört tekbirle cenaze namazlarını kıldırırdı.[6535]

٦٥٣٦–كَانَ إِذَا اجْتَلَى النِّسَاءَ أَقْعَى وَقَبَّلَ.ض

6536. Eşlerinden biriyle ilişkiye girmek istediği zaman önce onu öperdi.[6536]

٦٥٣٧–كانَ إِذَا اجْتَهَدَ فِي الْيَمِينِ قالَ لاَ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي الْقَاسِمِ بِيَدِهِ.صح

6537. Yeminini kuvvetlendirmek istediği zaman, *"Ebu'l-Kasım'ın canının elinde tutana yemin ederim ki!"* derdi.[6537]

6533 Ukayli III, 213; Taberânî, Sağîr, II, 11; Hatîb, III, 389.
6534 İbni Asâkir, VI, 56; Müttekî, nr. 18289.
6535 İbni Asâkir, VIII, 194.
6536 İbni Sad, VIII, 146.
6537 Ahmed, III, 48; Beyhakî, X, 46; Müttekî, nr. 18446.

٦٥٣٨–كانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ جَعَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ الأَيْمَنِ.

6538. Yatacağı zaman sağ elini, sağ yanağının altına koyardı.[6538]

٦٥٣٩–كانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَحْيَا وَبِاسمِكَ امُوتُ وَإِذَا اسْتَيْقَظَ قالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.صح

6539. Geceleyin yatağına yatarken elini yanağının altına koyar ve; *"Allahım senin adınla yaşar, senin adınla ölürüm"* der, uyandığında ise, *"Bizi öldükten sonra dirilten Allah'a hamdolsun, dönüş onadır"* diye dua ederdi.[6539]

٦٥٤٠–كانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ قالَ بِسْمِ اللهِ وَضَعْتُ جَنْبِي اللهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنبِي وَاخْسَأْ شَيْطَانِي وَفُكَّ رِهَانِي وَثَقِّلْ مِيزَانِي وَاجْعَلْنِي فِي النَّدِيِّ الأَعْلَى.صح

6540. Geceleyin yatağına girdiğinde, *"Allah'ın adıyla yatıyorum, Allahım günahlarımı bağışlayıp şeytanımı zelil kıl, nefsimin esaretinden kurtarıp terazimin kefesini ağırlaştır ve beni iyi kullarının arasına al!"* diye dua ederdi.[6540]

٦٥٤١–كانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ قَرَأَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكافِرُونَ حَتَّى يَخْتِمَهَا.ح

6541. Yatacağı zama Kafirun suresini sonuna kadar okurdu.[6541]

٦٥٤٢–كانَ إِذَا أَخَذَ أَهْلَهُ الْوَعْكُ أَمَرَ بِالحَسَاءِ فَصُنِعَ ثُمَّ أَمَرَهُمْ فَحَسَوْا وَكَانَ يَقُولُ إِنَّهُ لَيَرْتُو فُؤَادَ الحَزِينِ وَيَسْرُو عَنْ فُؤَادِ السَّقِيمِ كَمَا تَسْرُو إِحْدَاكُنَّ الْوَسَخَ بِالمَاءِ عَنْ وَجْهِهَا.صح

6542. Eşlerinden birinin ateşi yükseldiği zaman çorba yapıp içmelerini söyler ve; *"Birinizin suyla yüzünün kirini giderdiği gibi, çorba da kişinin gönlündeki sıkıntıyı, hastan olanın da içindeki ızdırabı giderir!"* buyururdu.[6542]

6538 Müttekî, nr. 18234.

6539 Buhârî, Tevhîd; 13; Müslim, Zikir 57, 59; Tirmizî, Daavât 19; Nesâî, Sıyâm 70; İbni Mâce, Duâ 15; Dârimî, İstizân 51; Ahmed, I, 11.

6540 Ebû Dâvûd, Edeb 98.

6541 Heysemî, X, 121; Müttekî, nr. 18237.

6542 Ahmed, VI, 32; Hâkim, IV, 117; Müttekî, nr. 18361.

٦٥٤٣–كانَ إِذَا ادَّهَنَ صَبَّ فِي رَاحِتِهِ الْيُسْرَى فَيَبْدَأُ بِحَاجِبَيْهِ ثُمَّ عَيْنَيْهِ ثُمَّ رَأْسِهِ.ض

6543. Koku sürüneceği zaman sol elinin avucuna döker, sonra kaşlarından başlayarak gözlerine ve başına sürerdi.[6543]

٦٥٤٤–كانَ إِذَا أَرَادَ الحَاجَةَ لَمْ يَرْفَعْ ثَوْبَهُ حَتَّى يَدْنُوَ مِنَ الأَرْضِ.صح

6544. Def-i hacet yapmak istediğinde yere yaklaşmadan elbisesini kaldırmazdı.[6544]

٦٥٤٥–كانَ إِذَا أَرَادَ الحَاجَةَ أَبْعَدَ.صح

6545. Def-i hacet yapmak istediği zaman uzak bir yere giderdi.[6545]

٦٥٤٦–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبُولَ فَأَتَى عَزَازاً مِنَ الأَرْضِ أَخَذَ عُوداً فَنَكَتَ بِهِ فِي الأَرْضِ حَتَّى يُثِيرَ مِنَ التُّرَابِ ثُمَّ يَبُولُ فِيهِ.ض

6546. Bevledeceği zaman toprağı sert olan bir yere gider, bir çöple yeri eşeleyerek oraya bevlederdi.[6546]

٦٥٤٧–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ فَرْجَهُ وَتَوَضَّأَ لِلصَّلاَةِ.صح

6547. Cünüpken uyumak isterse erkeklik organını yıkar ve namaz abdesti gibi abdest alırdı.[6547]

٦٥٤٨–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلاَةِ وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَشْرَبَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ.

6548. Cünüp iken uyumak istediğinde namaz abdesti gibi abdest alır, o halde iken birşey yiyip içmek isterse ellerini yıkar sonra yiyip içerdi.[6548]

6543 Müttekî, nr. 18299.

6544 Ukaylî, I, 252; Heysemî, I, 206; Müttekî, nr. 17867.

6545 Nesâî, Tahâret 16; Hâkim, IV, 140; Beyhakî, I, 96; Heysemî, I, 203.

6546 İbni Asâkir, VII, 91; Müttekî, nr. 17868.

6547 Müslim, Hayz 21; Ahmed, VI, 36; Beyhakî, I, 200.

6548 Buhârî, Gusül 27; Müslim, Hayz 21-22; Ebû Dâvûd, Tahâret 87-88; Nesâî, Tahâret 162, 165; İbni Mâce, Tahâret 99; Ahmed, VI, 26, 85, 91.

٦٥٤٩–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُبَاشِرَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ وَهِيَ حَائِضٌ أَمَرَهَا أَنْ تَأْتَزِرَ ثُمَّ يُبَاشِرُهَا.صح

6549. Hayızlı eşinden istifade etmek istediği zaman onun avret yerine bir örtü koyar, sonra kendisine yaklaşırdı.[6549]

٦٥٥٠–كانَ إِذَا أَرَادَ مِنَ الحَائِضِ شَيْئاً أَلْقَى عَلَى فَرْجِهَا ثَوْباً.صح

6550. Hayızlı eşinden istifade etmek istediği zaman avret yerine bir örtü koyardı.[6550]

٦٥٥١–كانَ إِذَا أَرَادَ سَفَراً أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ فَأَيَّتُهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ.صح

6551. Bir sefere çıkacağında eşleri arasında kura çeker, kura kime çıkarsa onu yanında götürürdü.[6551]

٦٥٥٢–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحْرِمَ تَطَيَّبَ بِأَطْيَبِ مَا يَجِدُ.صح

6552. İhrama girmek istediği zaman bulabildiği güzel kokularla kokulanırdı.[6552]

٦٥٥٣–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُتْحِفَ الرَّجُلَ بِتُحْفَةٍ سَقَاهُ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ.ض

6553. Hac dönüşü birine ikramda bulunmak istediği zaman ona zemzem ikram ederdi.[6553]

٦٥٥٤–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ عَلَى أَحدٍ أَوْ يَدْعُوَ لأَحَدٍ قَنَتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ.صح

6554. Bir kişinin aleyhine beddua etmek isterse, rükudan sonra kunut yapardı.[6554]

٦٥٥٥–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَعْتَكِفَ صَلَّى الْفَجْرَ ثُمَّ دَخَلَ مُعْتَكَفَهُ.

6549 Ahmed, VI, 336; Beyhakî, I, 311; Müttekî, nr. 18340.
6550 Beyhakî, I, 314; Müttekî, nr. 18341.
6551 Ahmed, VI, 117, 197; Beyhakî, VII, 296; Beğavî, IX, 153.
6552 Dârekutnî, II, 226; Heysemî, III, 217.
6553 Ebû Nuaym, III, 304.
6554 Ahmed, II, 255; Beyhakî, II, 197; Beğavî, I, 583.

6555. İtikafa girmek istediğinde sabah namazını kılar, sonra itikaf yerine giderdi.[6555]

٦٥٥٦–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْتَوْدِعَ الجَيْشَ قالَ أَسْتَوْدِعُ اللهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ وَخَواتِيمَ أَعْمَالِكُمْ.ح

6556. Bir sefere çıkacak orduyu uğurlarken, *"Dininizi, güvenliğinizi ve işlerinizin sonunu Allah'a ısmarlıyorum!"* derdi.[6556]

٦٥٥٧–كانَ إِذَا أَرَادَ غَزْوَةً وَرَّى بِغَيْرِهَا.صح

6557. Bir savaşa çıkmak istediğinde başka bir yere gidecekmiş gibi davranır, gideceği yeri gizli tutardı.[6557]

٦٥٥٨–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْقُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.ح

6558. Uyumak için uzandığında sağ elini yanağının altına koyar, sonra; *"Allahım kullarını dirilteceğin kıyamet gününde beni azabından koru!"* diyerek dua eder ve bunu üç defa tekrarlardı.[6558]

٦٥٥٩–كانَ إِذَا أَرَادَ أَمْراً قالَاللَّهُمَّ خِرْ لِي وَاخْتَرْ لِي.ض

6559. Bir iş yapmak istediğinde, *"Allahım bana hayırlısını ver ve benim için en uygun olanını tercih et!"* diye dua ederdi.[6559]

٦٥٦٠–كانَ إِذَا أَرَادَ سَفَراً قالَ : اللهُمَّ بِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَحُولُ وَبِكَ أَسِيرُ.ح

6560. Bir savaşa çıkacağında, *"Allahım senin adınla düşmana saldırır, senin adınla düşmanın hilesini defeder ve senin adınla düşman üzerine yürürüm!"* derdi.[6560]

6555 Müslim, İtikaf 6; Nesâî, Mesâcid 18; Beyhakî, IV, 315; Müttekî, nr. 18088.

6556 Ebû Dâvûd, Cihâd, 73.

6557 Buhârî, Cihâd, 103, Meğazî, 79; Müslim, Tevbe 54; Ebû Dâvûd, Cihâd, 92; Dârimî, Siyer 14; Ahmed, III, 456, 457, VI, 387.

6558 Ebû Dâvûd, Edeb 98; Ahmed, VI, 288.

6559 Tirmizî, Daavât 85.

6560 Ahmed, I, 256, 300.

٦٥٦١–كانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُزَوِّجَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ يَأْتِيهَا مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ فَيَقُولُ لَهَا يَا نُبَيَّةُ إِنَّ فُلاَناً قَدْ خَطَبَكِ فَإِنْ كَرِهْتِيهِ فَقُولِي لاَ فَإِنَّهُ لاَ يَسْتَحِي أَحَدٌ أَنْ يَقُولَ لاَ وَإِنْ أَحْبَبْتِ فَإِنَّ سُكُوتَكِ إِقْرَارٌ.ض

6561. Yakınlarından bir kadını evlendirmek istediğinde evine gider ve perde arkasmdan ona; *"Ey filan, falan kimse seninle evlenmek istiyor, istemiyorsan fikrini söyle, kimse 'hayır' demekten utanmamalı, eğer istiyorsan susman kabul demektir"* derdi.[6561]

٦٥٦٢–كانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْباً سَمَّاهُ بِاسْمِهِ قَمِيصاً أَوْ عِمَامَةً أَوْ رِدَاءً ثُمَّ يَقُولُ اللّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ.صح

6562. Gömlek, sarık, cübbe veya yeni bir elbise giydiğinde ona isim verir, *"Allahım sana hamdü senalar olsun, onu bana sen giydirdin, onun hayrını ve hayır için giymeyi senden ister, şerrinden ve şer için giymekten de sana sığınırım"* derdi.[6562]

٦٥٦٣–كانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْباً لَبِسَهُ يَوْمَ الجُمُعَةِ.ض

6563. Yeni bir elbise aldığı zaman onu cuma günleri giyerdi.[6563]

٦٥٦٤–كانَ إِذَا اسْتَرَاثَ الخَبَرَ تَمَثَّلَ بِبَيْتِ طَرَفَةَ وَيَأْتِيكَ بِالأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تُزَوِّدِ.ض

6564. Bir haberin gelmesi geciktiği zaman şair Tarafe'nin, *"Azık vermediğin kişiler sana haberler getirirler"* mısraını okurdu.[6564]

٦٥٦٥–كانَ إِذَا اسْتَسْقَى قَالَ اللّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَبَهَائِمَكَ وَانْشُرْ رَحْمَتَكَ وَأَحْيِ بَلَدَكَ المَيِّتَ.ح

6561 Ahmed, VI, 78.
6562 Ebû Dâvûd, Libâs 1.
6563 Beğavî, XII, 43; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 193; Müttekî, nr. 18268.
6564 Ahmed, VI, 146; Heysemî, VIII, 128; Müttekî, nr. 18450; Aclûnî, I, 543.

6565. Yağmur yağması için dua ettiğinde, *"Yarabbi kullarını ve hayvanlarını sula, rahmetini yayıp ölü olan mülkünü dirilt!"* diye dua ederdi.[6565]

٦٥٦٦–كانَ إِذَا اسْتَسْقَى قال اللّهُمَّ أَنْزِلْ في أَرْضِنَا بَرَكَتَهَا وَزِينَتَهَا وَسَكَنَهَا وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرّازِقِينَ.

6566. Yağmur duasına çıktığı zaman, *"Allahım dünyamıza bereketini, süsünü ve huzurunu indirip bize rızık ver, sen rızık verenlerin en hayırlısısın!"* derdi.[6566]

٦٥٦٧–كانَ إِذَا اسْتَفْتَحَ الصَّلاَةَ قالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلاَ إله غَيْرُكَ. صح

6567. Namaza başlarken, *"Allahım seni tesbih edip sana hamdederim, senin ismin mübarek, şanın yücedir, senden başka ilah yoktur"* şeklinde dua ederdi.[6567]

٦٥٦٨–كانَ إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ قَبَّلَهُ وَوَضَعَ خَدَّهُ الأَيْمَنَ عَلَيْهِ. ض

6568. Rüknü selamlarken onu öper, sağ yanağını da ona sürerdi.[6568]

٦٥٦٩–كانَ إِذَا اسْتَنَّ أَعْطَى السِّوَاكَ الأَكْبَرَ وَإِذَا شَرِبَ أَعْطَى الَّذِي عَنْ يَمِينِهِ. ض

6569. Misvak kullandığı zaman misvakı büyük olana verir, bir şey içtiği zaman da onu sağındakine verirdi.[6569]

٦٥٧٠–كانَ إِذَا اشْتَدَّ الْبَرْدُ بَكَّرَ بِالصَّلاَةِ وَإِذَا اشْتَدَّ الحَرُّ أَبْرَدَ بِالصَّلاَةِ.

6570. Aşırı soğuklarda namazı öne alır, aşırı sıcaklarda da serinliğe bırakırdı.[6570]

٦٥٧١–كانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ الشِّمْأَلُ قالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَرْسَلْتَ فِيهَا. ح

6565 Müttekî, nr. 18025.
6566 Beyhakî, III, 356; Müttekî, nr. 18026.
6567 Dârekutnî, I, 300.
6568 Buhârî, Kebîr, I, 290; Müttekî, nr. 18120; Zebîdî, IV, 354.
6569 Müttekî, nr. 17858.
6570 Tahâvî, Meânî, I, 188; Beyhakî, III, 191; Müttekî, nr. 17888.

6571. Şiddetli rüzgar estiğinde, *"Allahım onunla gönderdiğin şerden sana sığınırım!"* derdi.[6571]

٦٥٧٢–كانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ قالَ اللَّهُمَّ لَقَحاً لاَ عَقِيماً.صح

6572. Şiddetli rüzgar estiğinde, *"Allahım faydalı olsun, zararlı olmasın!"* diye dua ederdi.[6572]

٦٥٧٣–كانَ إِذَا اشْتَكَى نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ بِالمُعَوِّذَات وَمَسَحَ عَنْهُ بِيَدِهِ.صح

6573. Bir yeri ağrıdığında İhlas, Felak ve Nas surelerini okur, üzerine üfler ve eliyle ağrıyan yerlerini meshederdi.[6573]

٦٥٧٤–كانَ إِذَا اشْتَكَى رَقَاهُ جِبْرِيلُ قالَ بِسْمِ اللهِ يُبْرِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَشَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ.صح

6574. Bir yeri ağrıdığında Cibril, *"Seni bundan kurtarıp her hastalığa karşı şifa verecek, hased ettiğinde hasetçinin ve bütün kötü gözlerin şerrinden seni koruyacak Allah'ın adıyla!"* duasını okuyarak kendisine üflerdi.[6574]

٦٥٧٥–كَانَ إِذَا اشْتَكَى اقْتَمَحَ كَفّاً مِنْ شُونِيزٍ وَشَرِبَ عَلَيْهِ مَاءً وَعَسَلاً.ض

6575. Rahatsızlandığı zaman bir miktar çörek otu alır, üzerine de su ile bal içerdi.[6575]

٦٥٧٦–كانَ إِذَا اشْتَكَى أَحَدٌ رَأْسهُ قالَ اذْهَبْ فَاحْتَجِمْ وَإِذَا اشْتَكَى رِجْلَهُ قالَ اذْهَبْ فَاخْضُبْهَا بِالْحِنَّاءِ.

6576. Başı ağrıyana, *"Gidip kan aldır"* buyurur, ayağı ağrıyana da *"Git de ayağına kına yak!"* tavsiyesinde bulunurdu.[6576]

6571 Zebîdî, V, 103.
6572 Suyûtî, Sağîr, nr. 6572.
6573 Müslim, Selâm 51; İbni Hacer, XI, 150.
6574 Müslim, Selâm 39; Ahmed, VI, 160; Heysemî, V, 110; Müttekî, nr. 18364.
6575 İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 396; Irâkî, IV, 277.
6576 Müttekî, nr. 18350.

٦٥٧٧–كانَ إِذَا أَشْفَقَ مِنَ الحَاجَةِ يَنْسَاهَا رَبَطَ فِي خِنْصَرِهِ أَوْ فِي خَاتَمِهِ الخَيْطَ.ض

6577. Bir şeyi unutmaktan endişe ettiğinde küçük parmağına veya yüzüğüne ip bağlardı.[6577]

٦٥٧٨–كانَ إِذَا أَصَابَتْهُ شِدَّةٌ فَدَعَا رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ.ح

6578. Bir sıkıntıyla karşılaştığı zaman koltuk altlarının beyazı görününceye kadar ellerini kaldırarak dua ederdi.[6578]

٦٥٧٩–كانَ إِذَا أَصَابَهُ رَمَدٌ أَوْ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِهِ دَعَا بِهؤُلاَءِ الْكَلِمَاتِ اللهُمَّ مَتِّعْنِي بِبَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي وَأَرِنِي فِي الْعَدُوِّ ثَأْرِي وَانْصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي.صح

6579. Kendisinin veya ashabından birisinin gözü ağrıdığında, *"Allahım beni gözümden faydalandırıp onları ömrümün sonuna kadar bende daim kıl, düşmanımdan intikamımı aldığını bana gösterip bana zulmedenlere karşı bana yardım et!"* diye dua ederdi.[6579]

٦٥٨٠–كانَ إِذَا أَصَابَهُ غَمٌّ أَوْ كَرْبٌ يَقُولُ حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْعِبَادِ حَسْبِيَ الخَالِقُ مِنَ المَخْلُوقِينَ حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ المَرْزُوقِينَ حَسْبِيَ الَّذِي هُوَ حَسْبِي حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ حَسْبِيَ اللهُ لاَ إِله إِلا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.ض

6580. Bir şeyden üzüldüğü veya sıkıldığı zaman, "*Kullara karşı rabbim bana yeter; yaratıklara karşı bana yaratıcı yeter; rızık isteyenlere karşı rezzak bana yeter, bana yeten bana yeter, Allah bana yeter, o ne güzel vekildir, Allah bana yeter, ondan başka ilah yoktur, ona güvenip dayandım, o büyük Arş'ın rabbidir!"* diye dua ederdi[6580]

٦٥٨١–كانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى يَدْعُو بِهذِهِ الدَّعَوَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فُجَاءَةِ الخَيْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فُجَاءَةِ الشَّرِّ فَإِنَّ الْعَبْدَ لاَ يَدْرِي مَا يَفْجَؤُهُ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى.ح

6577 İbnü'l-Cevzî, III, 73; Müttekî, nr. 18454; Zebîdî, VII, 129; Aclûnî, I, 509.

6578 Müttekî, nr. 18008.

6579 Müttekî, nr. 18365.

6580 Müttekî, nr. 18009.

6581. Sabah akşam, *"Allahım senden beklenmedik nimet ister, beklenmedik şerden de sana sığınırım!"* der, hiçbir insanın sabah akşam ne ile karşılaşacağını bilemediğini söylerdi.[6581]

٦٥٨٢–كانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى قالَ أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الإِسْلاَمِ وَكَلِمَةِ الإِخْلاَصِ وَدِينِ نَبِيِّنَا مُحمَّدٍ وَمِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا كانَ مِنَ المُشْرِكِينَ. ح

6582. Sabaha veya akşama ulaştığında, *"İslam fıtratı, ihlas kelimesi, nebimiz Muhammed'in dini, şirkten uzak doğru bir müslüman olan atamız İbrahim'in milleti üzerine sabaha ulaştık!"* derdi.[6582]

٦٥٨٣–كانَ إِذَا اطَّلَى بَدَأَ بِعَوْرَتِهِ فَطَلاَهَا بِالنُّورَةِ وَسَائِرَ جَسَدِهِ أَهْلُهُ. ض

6583. Hamam otuyla yıkanacağı zaman edep yerlerini kendisi temizler, vücudunun geri kalan kısmını ise eşlerinden biri yıkardı.[6583]

٦٥٨٤–كانَ إِذَا اطَّلَى بِالنُّورَةِ وَلِيَ عَانَتَهُ وفَرجَهُ بِيَدِهِ.

6584. Hamam otuyla yıkanacağı zaman kasık ve edep yerlerini kendi elleriyle temizlerdi.[6584]

٦٥٨٥–كانَ إِذَا اطَّلَعَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كَذَبَ كَذْبَةً لَمْ يَزَلْ مُعْرِضاً عَنْهُ حَتَّى يُحْدِثَ تَوْبَةً. صح

6585. Ev halkından birinin yalanını gördüğü zaman tevbe edene kadar ondan yüz çevirirdi.[6585]

٦٥٨٦–كانَ إِذَا اعْتَمَّ سَدَلَ عِمَامَتَهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ.

6586. Sarık sardığı zaman ucunu omuzları arasına sakıtırdı.[6586]

6581 Heysemî, X, 117.
6582 Müttekî, nr. 18011.
6583 Müttekî, nr. 18314.
6584 İbni Sad, I, 142.
6585 Ukaylî, I, 9; Müttekî, nr. 18381.
6586 Beyhakî, I, 469; Ukaylî, III, 21; Müttekî, nr. 18269.

٦٥٨٧–كانَ إِذَا اغْتَمَّ أَخَذَ لِحْيَتَهُ بِيَدِهِ يَنْظُرُ فِيهَا.ض

6587. Üzüldüğü zaman eliyle sakalını tutarak ona bakardı.[6587]

İftar

٦٥٨٨–كانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ.ض

6588. İftar ederken, *"Allahım senin için oruç tuttum, senin verdiğin rızıkla orucumu açıyorum!"* derdi.[6588]

٦٥٨٩–كانَ إِذَا أَفْطَرَ قالَ ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ.صح

6589. İftar ederken, *"Susuzluğum gidip damarlarımız hayat buldu, inşallah beklediğimiz ecirler hasıl oldu!"* diye dua ederdi.[6589]

٦٥٩٠–كانَ إِذَا أَفْطَرَ قالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.ض

6590. Orucunu açarken, *"Allahım senin için oruç tutup senin rızkınla orucumu açtım, onu kabul eyle, sen herşeyi işiten ve bilensin!"* derdi.[6590]

٦٥٩١–كانَ إِذَا أَفْطَرَ قالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَعَانَنِي فَصُمْتُ وَرَزَقَنِي فَأَفْطَرْتُ.ض

6591. Orucunu açarken, *"Lütfuyla oruç tutturup rızkıyla iftar ettiren Allah'a hamd olsun"* derdi.[6591]

٦٥٩٢–كانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمُ الأَبْرَارُ وَتَنَزَّلَتْ عَلَيْكُمُ المَلاَئِكَةُ.ح

6587 Müttekî, nr. 18007; Aclûnî, II, 290.
6588 Taberânî, Sağîr, II, 52; Ebû Nuaym, Isbahân, IV, 217; Müttekî, nr. 18058.
6589 Beyhakî, IV, 239; Müttekî, nr. 18055.
6590 Beyhakî, II, 239; Müttekî, nr. 18056-18057.
6591 Taberânî, Sağîr, II, 52; Ebû Nuaym, Isbahân, IV, 217; Müttekî, nr. 18058.

6592. Birilerinin davetinde iftar ettiğinde, *"Oruçlular sizin yanınızda oruçlarını açsın, yemeklerinizi iyi insanlar yesin, üzerinize de melekler insin!"* diye dua ederdi.[6592]

٦٥٩٣–كانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ المَلائِكَةُ.

6593. Bir topluluğun yanında iftar ettiğinde, *"Oruçlular sizin yanınızda oruçlarını açsınlar, melekler de size salat etsinler!"* diye dua ederdi.[6593]

Çeşitli Hadisler

٦٥٩٤–كانَ إِذَا اكْتَحَلَ اكْتَحَلَ وِتْراً وَإِذَا اسْتَجْمَرَ اسْتَجْمَرَ وِتْراً. صح

6594. Sürme çektiğinde tek sayı ile çeker, temizlikte taş kullandığında da tek sayı taş kullanırdı.[6594]

٦٥٩٥–كانَ إِذَا أَكَلَ طَعَاماً لَعِقَ أَصَابِعَهُ الثَّلاثَ. صح

6595. Yemek yediği zaman üç parmağını yalardı.[6595]

٦٥٩٦–كانَ إِذَا أَكَلَ لَمْ تَعْدُ أَصَابِعُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ.

6596. Yemek yediği zaman parmakları önünden öteye geçmezdi.[6596]

٦٥٩٧–كانَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجاً. صح

6597. Bir şey yiyip içtiği zaman, *"Yedirip içiren, midede sindirip sonra çıkmasını sağlayan Allah'a hamd olsun"* derdi.[6597]

6592 Şecerî, Emâlî, I, 43.
6593 Müttekî, nr. 18086; Şecerî, Emâlî, I, 43.
6594 Ahmed, IV, 156; Taberânî, XVII, 338; Heysemî, I, 211; Zebîdî, VI, 411.
6595 Müslim, Eşribe 136; Ahmed, III, 390; Beyhakî, VII, 278.
6596 Müttekî, nr. 18175; Zebîdî, VII, 117.
6597 Müttekî, nr. 18176; Zebîdî, V 227, VII, 124.

٦٥٩٨–كانَ إِذَا الْتَقَى الْخِتَانَانِ اغْتَسَلَ.صح

6598. İlişki sırasında sünnet yerleri birbirine dahil olursa guslederdi.[6598]

٦٥٩٩–كانَ إِذَا انْتَسَبَ لَمْ يُجَاوِزْ فِي نِسْبَتِهِ مَعَدّ بْنَ عَدْنَانَ بْنِ أُدَد ثُمَّ يُمْسِكُ وَيَقُولُ كَذَبَ النَّسَّابُونَ قالَ اللهُ تَعَالى وَقُرُوناً بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيراً.ض

6599. Soyunu söylerken sadece Maad İbni Adnan İbni Uded'e kadar sayar ve bundan sonra için soyunu sayanlar yalan söylerler; zira Allah Teala *'Ad'ı, Semud'u, Res halkını ve onların arasında olan nice nesilleri helak ettik'* buyurduğunu söylerdi.[6599]

٦٦٠٠–كانَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ نَكَّسَ رَأْسَهُ وَنَكَّسَ أَصْحَابُهُ رُؤُوسَهُمْ فَإِذَا أَقْلَعَ عَنْهُ رَفَعَ رَأْسَهُ.صح

6600. Vahiy geldiği zaman kendisi başını öne eğdiği gibi yanındakiler de başlarını önlerine eğerlerdi, vahiy bitince başını kaldırırdı.[6600]

٦٦٠١–كانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ كرِبَ لذلك وتربَّدَ وجهُه.صح

6601. Vahiy geldiği zaman sıkıntılanır, yüzünün rengi solardı.[6601]

٦٦٠٢–كانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ سمع عند وجهه كدوي النحل.صح

6602. Vahiy geldiği zaman yanında arı uğultusuna benzer sesler duyulurdu.[6602]

٦٦٠٣–كانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلاَتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلاَثاً ثُمَّ قالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ.

6603. Namazı bitirince üç defa istiğfar eder, sonra, *"Allahım selam sen olduğun gibi selam da sendendir, senin şanın yücedir, ey celal ve ikram sahibi!"* derdi.[6603]

6598 Ahmed, VI, 123; Tahâvî, Meânî, I, 55; Müttekî, nr. 17865.
6599 Elbânî, Zaîf, nr. 4351; Ayet için bk Furkân 38.
6600 Müttekî, nr. 18464.
6601 Müslim, Fedâil 89.
6602 Ahmed, I, 34; Nesâî, Kübrâ, I, 450; Ukaylî, IV, 460; Hâkim, II, 425.
6603 Müslim, Mesâcid 135; Nesâî, Sehv 81; Heysemî, X, 103; Müttekî, nr. 17889.

٦٦٠٤–كانَ إِذَا انْصَرَفَ انْحَرَفَ.ح

6604. Namazı bitirdikten sonra sağa sola dönerdi.[6604]

٦٦٠٥–كانَ إِذَا انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ أَوِ الْقَمَرُ صَلَّى حَتَّى تَنْجَلِيَ.ح

6605. Güneş veya Ay tutulduğu zaman, tutulma anı geçinceye kadar namaz kılardı.[6605]

٦٦٠٦–كانَ إِذَا اهْتَمَّ أَكْثَرَ منْ مَسِّ لِحْيَتِهِ.ض

6606. Önemli bir şey olduğu zaman genellikle sakalıyla oynardı.[6606]

٦٦٠٧–كانَ إِذَا أَهَمَّهُ الأَمْرُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقالَ سُبْحَانَ اللهِ العَظِيمِ وَإِذَا اجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ قالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ.ض

6607. Bir şeyden endişelendiği zaman başını semaya doğru kaldırıp, *"Büyük olan Allahım seni tesbih ederim"* der, duaya başladığı zaman da *"Ey hay ve kayyum olan!"* derdi.[6607]

٦٦٠٨–كانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكَمْ مِمَّنَ لاَ كافِيَ لَهُ وَلاَ مُؤْوِيَ لَهُ.صح

6608. Yatağına girdiğinde, *"Bizi yedirip içiren, her türlü ihtiyacımızı karşılayıp bizi barındıran Allah'a hamdolsun, zira ihtiyaçları karşılanmayan ve barınağı olmayan nice kimseler vardır!"* derdi.[6608]

٦٦٠٩–كانَ إِذَا أُوحِيَ إِلَيْهِ وُقِذَ لِذَلِكَ سَاعَةً كَهَيْئَةِ السَّكْرَانِ.ض

6609. Vahiy geldiği zaman kendinden geçen biri gibi olurdu.[6609]

٦٦١٠–كانَ إِذَا بَايَعَهُ النَّاسُ يُلَقِّنُهُمْ فِيمَا اسْتَطَعْتَ.ح

6604 Müttekî, nr. 17890.
6605 Müttekî, nr. 17997.
6606 Heysemî, I, 160; Müttekî, nr. 18006.
6607 Müttekî, nr. 17999.
6608 Müslim, Zikir 64; Ahmed, III, 153; Müttekî, nr. 18241.
6609 İbni Sad, I, 131.

6610. Biat alırken insanlara güçlerinin yettiği kadarını yapmalarını söylerdi.[6610]

٦٦١١–كانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشاً بَعَثَهُمْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ.ح

6611. Bir seriye veya askeri birlik göndereceğinde günün ilk saatlerinde gönderirdi.[6611]

٦٦١٢–كانَ إِذَا بَعَثَ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ قالَ بَشِّرُوا وَلاَ تُنفِّرُوا وَيَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا.صح

6612. Ashabından birini bir görev için gönderirken ona, *"Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın güçleştirmeyin!"* derdi.[6612]

٦٦١٣–كانَ إِذَا بَعَثَ أَمِيراً قالَ أَقْصِرِ الخُطْبَةَ وَأَقِلَّ الْكَلاَمَ فَإِنَّ مِنَ الْكَلاَمِ سِحْر.صح

6613. Bir emir gönderdiği zaman ona hutbeyi kısaltıp kelamı azaltmasını, kelamın bir kısmının sihir görevi gördüğünü söylerdi.[6613]

٦٦١٤–كانَ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ شَيْءٌ لَمْ يَقُلْ مَا بَالُ فُلاَنٍ يَقُولُ وَلكِنْ يَقُولُ مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَقُولُونَ كَذَا وَكَذَا.ح

6614. Bir kişi hakkmda uygun olmayan haberler duyduğunda, *"Falan kişiye ne oluyor ki, şöyle şöyle diyor"* demez, *"Bazılarına ne oluyor ki, şöyle şöyle diyorlar!"* derdi.[6614]

٦٦١٥–كانَ إِذَا تَضَوَّرَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ لاَ إله إِلا الله الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ.صح

6610 Ahmed, III, 216; Müttekî, nr. 18135.
6611 Ebû Dâvûd, Cihâd, 85; Ahmed, III, 417; Beyhakî, IX, 108.
6612 Müslim, Cihâd, 6.
6613 Hatîb, XIV, 60; Müttekî, nr. 18126.
6614 İbni Abdilber, Temhîd, I, 318; Müttekî, nr. 18383.

6615. Gece uykudan uyandığı zaman, *"Tek ve kahhar olan Allah'dan başka ilah yoktur, o göklerle yerin ve bu ikisi arasındakilerin sahibi olan güçlü ve bağışlayıcı olandır!"* derdi.[6615]

٦٦١٦–كَانَ إِذَا تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاهْدِ لِلسَّبِيلِ الأَقْوَمِ.ض

6616. Geceleyin uyandığında, *"Yarabbi bağışlayıp merhamet et ve en doğru yola ilet!"* derdi.[6616]

٦٦١٧–كَانَ إِذَا تَغَدَّى لَمْ يَتَعَشَّ وَإِذَا تَعَشَّى لَمْ يَتَغَدَّ.صح

6617. Sabah yediğinde akşam yemez, akşam yediğinde sabah yemezdi.[6617]

٦٦١٨–كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلاثاً حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ وإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ سَلَّمَ عَلَيْهِمْ ثَلاثاً.ض

6618. Konuşurken anlaşılması için sözlerini üç defa tekrar eder, bir topluluğa selam verdiği zaman da selamını üç defa verirdi.[6618]

٦٦١٩–كَانَ إِذَا تَهَجَّدَ يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ.ض

6619. Teheccüd namazı kılarken her iki rekatta bir selam verirdi.[6619]

Abdest Alması

٦٦٢٠–كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفّاً مِنْ مَاءٍ فَنَضَحَ بِهِ فَرْجَهُ.صح

6620. Abdest aldığı zaman avucuna biraz su alarak avret yerine serperdi.[6620]

٦٦٢١–كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ فَضَّلَ مَاءً حَتَّى يُسَيِّلَهُ عَلَى مَوْضِعِ سُجُودِهِ.

6615 Hâkim, I, 540; Müttekî, nr. 18242.
6616 Müttekî, nr. 18243.
6617 Müttekî, nr. 18177; Zebîdî, VII, 409.
6618 Hâkim, IV, 273; Beğavî, I, 303; Müttekî, nr. 18434.
6619 Müttekî, nr. 17984.
6620 Beyhakî, I, 54; Beğavî, I, 422; Müttekî, nr. 17834.

6621. Abdest aldığında su artarsa ondan bir miktar secde yerine dökerdi.[6621]

٦٦٢٢–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ حَرَّكَ خَاتَمَهُ.ض

6622. Abdest aldığı zaman, yüzüğünü oynatırdı.[6622]

٦٦٢٣–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَدَارَ المَاءَ عَلَى مِرْفَقَيْهِ.ح

6623. Abdest alırken suyu dirseklerine kadar ulaştırırdı.[6623]

٦٦٢٤–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَّلَ لِحْيَتَهُ بِالمَاءِ.صح

6624. Abdest aldığı zaman, sakalını suyla hilallerdi.[6624]

٦٦٢٥–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفّاً مِنْ مَاءٍ فَأَدْخَلَهُ تَحْتَ حَنَكِهِ فَخَلَّلَ بِهِ لِحْيَتَهُ وَقَالَ : هكَذَا أَمَرَنِي رَبِّي

6625. Abdest alırken elini çenesinin altına sokup sakalını hilaller ve; *"Rabbim böyle yapmamı emretti!"* derdi.[6625]

٦٦٢٦–كان إِذَا تَوَضَّأَ عَرَكَ عَارِضَيْهِ بَعْضَ الْعَرْكِ ثُمَّ شَبَّكَ لِحْيَتَهُ بِأَصَابِعِهِ مِنْ تَحْتِهَا.صح

6626. Abdest alırken yüzünü hafifçe yıkadıktan sonra elini çenesinin altına sokarak sakalını hilallerdi.[6626]

٦٦٢٧–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثمَّ خَرَجَ إِلى الصَّلاَةِ.ض

6627. Abdest aldığında iki rekat namaz kılar, sonra namazgaha çıkardı.[6627]

6621 Heysemî, I, 234.
6622 Dârekutnî, I, 83; Beyhakî, I, 57.
6623 Dârekutnî, I, 83; Beyhakî, I, 56; Müttekî, nr. 17837.
6624 Ahmed, VI, 234; Taberânî, VIII, 334; Heysemî, I, 235.
6625 Beyhakî, I, 54; Beğavî, I, 422; Müttekî, nr. 17834.
6626 Dârekutnî, I, 107; Beyhakî, I, 55; Müttekî, nr. 17840.
6627 Müttekî, nr. 17841.

٦٦٢٨–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ دَلَكَ أَصَابِعَ رِجْلَيْه بِخِنْصَرِهِ.ح

6628. Abdest aldığı zaman küçük parmağıyla ayak parmaklarının arasını ovardı.[6628]

٦٦٢٩–كانَ إِذَا تَوَضَّأَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ.ض

6629. Abdest aldığında elbisesinin ucuyla yüzünü silerdi.[6629]

٦٦٣٠–كانَ إِذَا تَلاَ غَيْرِ المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ قَالَ آمِينَ حَتَّى يُسْمِعَ مَنْ يَلِيهِ مِنَ الصَّفِّ الأَوَّلِ.ح

6630. "Ğayri'l-mağzubi aleyhim veladdallin" ayetini okuduğunda *"Amin!"* der, ilk saftakilere sesini işittirirdi.[6630]

٦٦٣١–كانَ إِذَا جَاءَ الشِّتَاءُ دخَلَ الْبَيْتَ لَيْلَةَ الجُمُعَةِ وَإِذَا جَاءَ الصَّيْفُ خَرَجَ لَيْلَةَالجُمُعَةِ وَإِذَا لَبِسَ ثَوْباً جَدِيداً حَمِدَ اللهَ تَعَالى وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ وَكَسَا الخَلَقَ.ض

6631. Kışın itikafa cuma gecesi girer, yazın ise itikaftan cuma gecesi çıkardı; yeni bir elbise giydiği zaman Allah'a hamdedip iki rekat namaz kılar, eski elbisesini ise bir başkasına verirdi.[6631]

٦٦٣٢–كان إِذَا جَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَرَأَ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ عَلِمَ أَنَّهَا سُورَةٌ.صح

6632. Cibril'in gelip de besmele çektiğini görünce gelenin yeni bir sure olduğunu öğrenirdi.[6632]

٦٦٣٣–كان إِذَا جَاءَهُ مَالٌ لَمْ يُبَيِّتْهُ وَلَمْ يُقَيِّلْهُ.ض

6633. Kendisine bir mal geldiğinde onu gece veya gündüze bırakmazdı.[6633]

6628 Müttekî, nr. 18742.
6629 Müttekî, nr. 17843.
6630 Ebû Dâvûd, İstiftâh 57.
6631 Hatîb, VIII, 414; İbni Asâkir, V, 311; Müttekî, nr. 18261.
6632 Müttekî, nr. 18468.
6633 Beyhakî, VI, 346; Heysemî, V, 341.

٦٦٣٤–كانَ إِذَا جَاءَهُ أَمْرٌ يُسَرُّ بِهِ خَرَّ سَاجِداً شُكْراً لله تَعَالى.صح

6634. Müjdeli bir haber aldığında şükür secdesi yapardı.[6634]

٦٦٣٥–كانَ إِذَا جَرَى بِهِ الضَّحِكُ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى فِيهِ.ض

6635. Güleceği zaman elini ağzına koyardı.[6635]

٦٦٣٦–كان إِذَا جَلَسَ مَجْلِساً فَأَرَادَ أَن يَقُومَ اسْتَغْفَرَ عَشْراً إِلَى خَمْسَ عَشْرَةَ.ض

6636. Oturmakta olduğu bir meclisten kalkacağında, on veya onbeş defa istiğfar ederdi.[6636]

٦٦٣٧–كان إِذَا جَلَسَ احْتَبَى بِيَدَيْهِ.ح

6637. Oturduğun zaman ellerini dizlerine bağlayarak otururdu.[6637]

٦٦٣٨–كان إِذا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يُكْثِرُ أَن يَرْفَعَ طَرْفَهُ إِلَى السَّمَاءِ.

6638. Oturup konuşmaya başladığında gözucuyla sık sık semaya bakardı.[6638]

٦٦٣٩–كان إِذَا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يَخْلَعُ نَعْلَيْهِ.ض

6639. Konuşmak için oturacağında ayakkabılarını çıkarırdı.[6639]

٦٦٤٠–كان إِذَا جَلَسَ جَلَسَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ حِلَقاً حِلَقاً.صح

6640. Bir meclise oturduğu zaman ashabı da halkalar halinde etrafına otururlardu.[6640]

٦٦٤١–كان إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ صَلَّى.

6641. Önemli bir işle karşılaştığında namaz kılardı.[6641]

6634 Dârekutnî, IV, 148; Beğavî, III, 316; Müttekî, nr. 18393.
6635 Müttekî, nr. 18395.
6636 Müttekî, nr. 18477.
6637 Müttekî, nr. 18473.
6638 Hatîb, II, 82; Müttekî, nr. 18474, 18475.
6639 Beyhakî, VI, 151.
6640 Heysemî, I, 132; Müttekî, nr. 18476.
6641 Ahmed, V, 388; Müttekî, nr. 18001.

٦٦٤٢–كان إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ قَالَ لاَ إله إِلا الله الحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَان الله رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الحَمْدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ.

6642. Bir şeye üzüldüğü zaman, *"Hilim ve kerem sahibi olan Allah'dan başka ilah yoktur; büyük Arş'ın rabbi olan Allah her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir, alemlerin rabbi olan Allah'a hamdolsun!"* derdi.[6642]

٦٦٤٣–كانَ إِذَا حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ لاَ يَحْنَثُ حَتَّى نَزَلَتْ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ. صح

6643. Yemin keffaret ayeti inmeden önce bir şeye yemin ettiğinde, o yemininden dönmezdi.[6643]

٦٦٤٤–كان إِذَا حَلَفَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمدٍ بِيَدِهِ. ح

6644. Yemin edeceği zaman, *"Muhammed'in nefsini elinde tutana yemin olsun ki!"* diye yemin ederdi.[6644]

٦٦٤٥–كان إِذَا حُمَّ دَعَا بِقِرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ فَأَفْرَغَهَا عَلَى قَرْنِهِ فَاغْتَسَلَ. صح

6645. Humma hastalığına yakalandığı zaman, bir kova su isteyerek baştan aşağı yıkanırdı.[6645]

٦٦٤٦–كان إِذَا خَافَ قَوْماً قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ. صح

6646. Bir topluluğun şerrinden çekindiğinde, *"Allahım senden onların haklarından gelmeni diler, şerlerinden sana sığınırız!"* derdi. [6646]

٦٦٤٧–كان إِذَا خَافَ أَن يُصِيبَ شَيْئاً بِعَيْنِهِ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِ وَلاَ تَضُرَّهُ.

6647. Nazar değmesinden endişe ettiği zaman, *"Allahım ona bereket ver, zarar verme!"* derdi.[6647]

6642 Müslim, Zikir 83; Ahmed, I, 206; Müttekî, nr. 18000.
6643 Hâkim, IV, 301; Müttekî, nr. 18447.
6644 Müttekî, nr. 18448, 30147.
6645 Tahâvî, Müşkil, II, 345; Ukaylî, I, 93.
6646 Ebû Dâvûd, Duâ 8; Ahmed, IV, 415; Beyhakî, V, 253.
6647 Müttekî, nr. 18366.

٦٦٤٨–كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الغَائِطِ قَالَ غُفْرَانَكَ.

6648. Heladan çıktığında, *"Affını dilerim Allahım!"* derdi.[6648]

٦٦٤٩–كان إِذَا خَرَجَ مِنَ الخَلاَءِ قَالَ الحَمْدُ لله الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الأَذَى وَعَافَانِي.صح

6649. Heladan çıktığında, *"Bana sıkıntı vereni giderip beni afiyette kılan Allah'a hamdolsun!"* derdi.[6649]

٦٦٥٠–كانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قالَ الحَمْدُ لله الَّذِي أَحْسَنَ إِلَيَّ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ.ض

6650. Heladan çıktığı zaman, *"Yerken de çıkarırken de benden ezayı giderip bana afiyet veren Allah'a hamdolsun!"* derdi.[6650]

٦٦٥١–كانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ الله التُّكلاَنُ عَلَى الله لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِالله.صح

6651. Evinden çıkarken, *"Allah'ın adıyla, tevekkül Allah'adır, Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur!"* derdi.[6651]

٦٦٥٢–كانَ إِذَ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قالَ بِسْمِ الله تَوَكَّلْتُ عَلَى الله اللّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزِلَّ أَوْ نَضِلَّ أَوْ نَظْلِمَ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا.صح

6652. Evinden çıkarken, *"Allah'ın adıyla, ona tevekkül ediyorum; Allahım yanlış yapmaktan veya yanlış yola sapmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa düşmekten, saygısızlık etmekten veya saygısızlığa uğramaktan sana sığınırız!"* derdi.[6652]

٦٦٥٣–كان إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ الله رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَزِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ.صح

6648 Beyhakî, I, 97; Müttekî, nr. 17869.
6649 Müttekî, nr. 17870.
6650 İbni Ebî Şeybe, X, 454; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 330.
6651 Deylemî, II, 21; Müttekî, nr. 41942.
6652 Ahmed, VI, 306; Hâkim, IV, 281; Zebîdî, IV, 326.

6653. Evinden çıkarken, *"Allah'ın adıyla, rabbim yanlış yapmaktan veya yanlış yola sapmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa düşmekten, saygısızlık etmekten veya saygısızlığa uğramaktan sana sığınırım!"* diye dua ederdi.[6653]

٦٦٥٤–كان إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ فِي طَرِيقٍ رَجَعَ فِي غَيْرِهِ.صح

6654. Bayram namazına bir yoldan gider, başka bir yoldan gelirdi.[6654]

٦٦٥٥–كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِاللهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يجْهَلَ عَلَيَّ أَوْ أَبْغِيَ أَوْ يُبْغَى عَلَيَّ.

6655. Evinden çıkarken, *"Allah'ın adıyla ona tevekkül ettim, kötülükten sakınma ve iyiliğe güç yetirme ancak Allah'ın yardımıyladır; Allahım doğru yoldan sapmaktan veya başkalarını saptırmaktan, haktan kaymaktan ve kaydırmaktan, zulmetmekten veya zulme uğramaktan, kabalık etmekten veya kabalığa uğramaktan, hakka tecavüz etmekten veya hakkıma tecavüz edilmesinden sana sığınırım!"* derdi.[6655]

٦٦٥٦–كان إِذَا خَطَبَ احْمَرَّتْ عَيْنَاهُ وَعَلاَ صَوْتُهُ وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ صَبَّحَكُمْ وَمسَّاكُمْ.صح

6656. Hutbe okuduğu zaman cemaata, *"Sabah akşam saldırıya uğrayabilirsiniz!"* diyerek bir orduya karşı uyarıda bulunur gibi uyarılarda bulunur, o sırada gözleri kızarıp sesi yükselir ve öfkesi artardı.[6656]

٦٦٥٧–كَان إِذَا خَطَبَ في الحَرْبِ خَطَبَ عَلَى قَوْسٍ وَإِذَا خَطَبَ في الجُمُعَةِ خَطَبَ عَلَى عَصاً.صح

6653 Buhârî, Kebîr, III, 482; Irâkî, I, 326; Müttekî, nr. 18417.
6654 Müttekî, nr. 18105.
6655 Nesâî, İstiâze 30; Ahmed, VI, 306; Hâkim, IV, 281; Beyhakî, V, 251.
6656 Müslim, Cuma 43; Beyhakî, III, 206; Müttekî, nr. 17974.

6657. Savaşta konuşma yapacağında yayına, cuma günü konuşma yapacağında ise asasına dayanırdı.[6657]

٦٦٥٨–كانَ إذَا خَطَبَ يَعْتَمِدُ عَلَى عَنَزَةٍ أَوْ عَصاً.صح

6658. Hutbe okurken bir mızrağa veya bir asaya dayanırdı.[6658]

٦٦٥٩–كان إذَا خطَبَ المَرْأَةَ قَالَ اذْكُرُوا لَهَا جَفْنَةَ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ.ح

6659. Bir kadına dünür olduğu zaman, *"Ona Sad İbni Ubade'nin ziyafet kazanının da olduğunu söyleyin"* derdi.[6659]

٦٦٦٠–كان إذَا خَطَبَ فَرُدَّ لَمْ يَعُدْ فَخَطَبَ امْرَأَةً فَأَبَتْ ثُمَّ عَادَتْ فقَالَ قَدِ الْتَحَفْنَا لِحَافاً غَيْرَكِ.ح

6660. Bir kadınla evlenmek isteyip de reddedilirse bir daha o kadını istemezdi; önce teklifini reddedip sonra kabul ettiğini belirten bir kadına, *"Senden başka bir giysi edindik!"* diye karşılık verdi.[6660]

٦٦٦١–كان إذَا خَلاَ بِنِسَائِهِ أَلْيَنَ النَّاسِ وَأَكْرَمَ النَّاسِ ضَحَّاكاً بَسَّاماً.ض

6661. Eşleriyle yalnız kaldığında insanların en yumuşağı, en lütufkarı, en çok gülüp tebessüm edeni idi. [6661]

٦٦٦٢–كَانَ إذَا دَخَلَ الْخَلاَءَ وَضَعَ خَاتَمَهُ.صح

6662. Helaya girmeden yüzüğünü çıkarıp bir yere koyardı.[6662]

٦٦٦٣–كَان إذَا دَخَلَ الخَلاَءَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الخُبْثِ وَالخَبَائِثِ.

6663. Helaya gireceği zaman, *"Allahım erkek ve dişi şeytanlardan sana sığınırım!"* derdi.[6663]

6657 Beyhakî, III, 206.
6658 Müttekî, nr. 17976.
6659 İbni Sad, VIII, 116; Müttekî, nr. 18325.
6660 İbni Sad, VIII, 115; Müttekî, nr. 18326.
6661 Müttekî, nr. 18327.
6662 Ebû Dâvûd, Tahâret 10; Ebû Nuaym, Isbahân, II, 111.
6663 Nesâî, Tahâret 18; Beyhakî, I, 95; Zebîdî, II, 339.

٦٦٦٤–كَانَ إِذَا دَخَلَ الْكَنِيفَ قَالَ بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ.صح

6664. Helaya gireceği zaman, *"Bismillah, Allahım erkek ve dişi şeytanlardan sana sığınırım!"* derdi[6664]

٦٦٦٥–كَانَ إِذَا دَخَلَ الخَلاَءَ قَالَ يَا ذَا الجَلاَلِ.

6665. Helaya gireceğinde, *"Ey kudret sahibi!"* derdi.[6665]

٦٦٦٦–كَانَ إِذَا دَخَلَ الْغَائِطَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجِسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.ض

6666. Helaya gireceğinde, *"Allahım, pis, necis, çirkin ve kötü olan şeylerden sana sığırım!"* derdi.[6666]

٦٦٦٧–كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمِرْفَقَ لَبِسَ حِذَاءَهُ وَغَطَّى رَأْسَهُ.ض

6667. Helaya gideceği zaman ayakkabısını giyer, başını örterdi.[6667]

٦٦٦٨–كَانَ إِذَا دَخَلَ الخَلاَءَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجِسِ الخَبِيثِ المُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَإِذَا خَرَجَ قَالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَذَاقَنِي لَذَّتَهُ وَأَبْقَفِيَّ قُوَّتَهُ وَأَذْهَبَ عَنِّي أَذَاهُ.ض

6668. Helaya gireceğinde, *"Allahım pis, necis, habis ve rahmetten kovulmuş olan şeytandan sana sığınırım"* der, tuvaletten çıktığında da *"Yediğim şeyin lezzetini bana tattırıp enerjisini bende tutan ve sıkıntısını benden gideren Allah'a hamdolsun"* derdi.[6668]

٦٦٦٩–كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ قَالَ أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَقَالَ إِذَا قَالَ ذَلِكَ حُفِظَ مِنْهُ سَائِرَ الْيَوْمِ.ح

6664 Müttekî, nr. 17874.
6665 Müttekî, nr. 17878.
6666 Hatîb, IV, 262; Müttekî, nr. 17875, 27220.
6667 İbni Sad, I, 103; Müttekî, nr. 17876.
6668 Nesâî, Tahâret 18; Beyhakî, I, 95; Müttekî, nr. 17877.

6669. Mescide girerken, *"Kovulmuş şeytanın şerrinden yüce olan Allah'a, kerim olan zatına ve ezeli hükümranlığına sığınırım"* diye dua eder, kişinin bunu söylediği zaman günün geri kalan kısmında şeytandan koruncağını ifade buyururdu.[6669]

٦٦٧٠–كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ يَقُولُ بِسْمِ اللهِ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ قَالَ بِسْمِ اللهِ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ. ح

6670. Mescide girerken, *"Allah'ın adıyla, Allah'ın resulüne selam olsun; Allahım günahlarımı bağışla, bana rahmet kapılarını aç!"* diye dua eder, çıkarken de *"Allah'ın adıyla, onun resulüne selam olsun, Allahım günahlarımı bağışla ve bana lütuf ve ihsanın kapılarını aç!"* derdi.[6670]

٦٦٧١–كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ. ح

6671. Mescide girerken salat ve selam getirir, *"Allahım günahlarımı bağışla ve bana rahmet kapılarını aç!"* diye dua eder; çıkarken de aynı şekilde salat ve selam eder, *" Allahım günahlarımı affet ve bana lütuf kapılarını aç!"* diye dua ederdi.[6671]

٦٦٧٢–كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ قَالَ بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِ مُحَمَّدٍ. ح

6672. Mescide girerken, *"Allah'ın adıyla, Allahım Muhammed'e ve onun eşlerine salat eyle!"* diyerek girerdi.[6672]

6669 Ebû Dâvûd, Salât 18; Müttekî, nr. 17961.
6670 İbni Ebî Şeybe, I, 338; Müttekî, nr. 17962.
6671 Ahmed, VI, 282; Beğavî, II, 367; Zebîdî, V, 91.
6672 İbni Hacer, Netâic, I, 282.

٦٦٧٣–كَانَ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ قَالَ بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذِهِ السُّوقِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُصِيبَ فِيهَا يَمِيناً فَاجِرَةً أَوْ صَفْقَةً خَاسِرَةً.صح

6673. Çarşı pazara girdiğinde, *"Allah'ın adıyla, Allahım bu çarşının ve içindeki şeylerin hayrını senden ister, onun ve içindeki şeylerin şerrinden sana sığınırım; Allahım burada yalan yere yemin etmekten veya zararlı bir alışveriş yapmaktan sana sığınırım!"* derdi.[6673]

٦٦٧٤–كَانَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسِّوَاكِ.

6674. Evine girdiğinde ilk işi misvak kullanmak olurdu.[6674]

٦٦٧٥–كَانَ إِذَا دَخَلَ قَالَ هَلْ عِنْدَكُمْ طَعَامٌ فَإِذَا قِيلَ لاَ قَالَ إِنِّي صَائِمٌ.صح

6675. Evine girdiği zaman, *"Yanınızda yemek var mı?"* diye sorar, *"Hayır!"* denildiğinde, *"O halde oruç tutayım!"* derdi.[6675]

٦٦٧٦–كَانَ إِذَا دَخَلَ الْجَبَّانَةَ يَقُولُ السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَيَّتُهَا الأَرْوَاحُ الْفَانِيَةُ وَالأَبْدَانُ الْبَالِيَةُ وَالْعِظَامُ النَّخِرَةُ الَّتِي خَرَجَتْ مِنَ الدُّنْيَا وَهِيَ بِاللهِ مُؤْمِنَةٌ اللَّهُمَّ أَدْخِلْ عَلَيْهِمْ رَوْحاً مِنْكَ وَسَلاَماً مِنَّا.ض

6676. Kabristana girdiğinde, *"Selam olsun size ey dünyadan mümin olarak göçen fani ruhlar, çürümüş bedenler, ufalmış kemikler! Allahım, onlara kendinden bir genişlik ve rahatlık ver, bizden de onlara selam ilet!"* derdi.[6676]

٦٦٧٧–كَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَى مَرِيضٍ يَعُودُهُ قَالَ : لاَ بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللهُ.صح

6677. Bir hastayı ziyarete gittiğinde, *"Zararı yok, inşallah hastalık günahlarını temizler!"* buyururdu. [6677]

6673 Buhârî, Kebîr, I, 179; Hâkim, I, 539; Müttekî, nr. 18456; Zebîdî, V, 99.
6674 Müslim, Tahâret 44; Ahmed, VI, 188; Müttekî, nr. 17859.
6675 Müttekî, nr. 18059.
6676 Müttekî, nr. 18517, 42995.
6677 Müttekî, nr. 18484.

٦٦٧٨–كَانَ إِذَا دَخَلَ رَجَبٌ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ وَكَانَ إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الجُمُعَةِ قَالَ هذِهِ لَيْلَةٌ غَرَّاءُ وَيَوْمٌ أَزْهَرُ.ض

6678. Receb ayı girdiğinde, *"Allahım receb ile şabanı bizim için mübarek kıl ve bizi ramazana ulaştır!"* der, cuma gecesi olduğunda da *"Bu parlak ve nurlu bir gecedir!"* derdi. [6678]

٦٦٧٩–كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ أَطْلَقَ كُلَّ أَسِيرٍ وَأَعْطى كُلَّ سَائِلٍ.

6679. Ramazan ayı girdiğinde esirleri bırakır, dilencilere de bir şeyler verirdi.[6679]

٦٦٨٠–كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ شَدَّ مِئْزَرَهُ ثُمَّ لَمْ يَأْتِ فِرَاشَهُ حَتَّى يَنْسَلِخَ.ح

6680. Ramazan ayı girdiğinde kendini ibadete verir, gün doğana kadar yatağına girmezdi.[6680]

٦٦٨١–كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ وَكَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَابْتَهَلَ فِي الدُّعاءِ وَأَشْفَقَ لَوْنُهُ.ض

6681. Ramazan ayı geldiğinde rengi değişir, namazla niyazı artırır, yüzünün rengi solardı.[6681]

٦٦٨٢–كَانَ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ شَدَّ مِئْزَرَهُ وَأَحْيَا لَيْلَهُ وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ.صح

6682. Ramazanın son on günü geldiğinde kendini iyice ibadete vererek geceleri ihya eder, ailesini de ibadet için kaldırırdı.[6682]

٦٦٨٣–كَانَ إِذَا دَعا لِرَجُلٍ أَصَابَتْهُ الدَّعْوَةُ وَوَلَدَهُ وَوَلَدَ وَلَدِهِ.صح

6683. Bir kişiye dua ettiğinde o duanın tesiri onda, çocuğunda ve çocuğunun çocuğunda dahi görülürdü.[6683]

6678 Ahmed, I, 259; Ebû Nuaym, VI 269; Müttekî, nr. 18049, 38288.
6679 Hatîb, IX, 225; Müttekî, nr. 18060.
6680 İbni Adî, V, 1769; Müttekî, nr. 24880.
6681 Müttekî, nr. 18062.
6682 İbni Ebî Şeybe, II, 513; Beyhakî, IV, 313.
6683 Ahmed, V, 385; Heysemî, VIII, 268.

٦٦٨٤–كَانَ إِذَا دَعا بَدَأَ بِنَفْسِهِ.ح

6684. Dua ettiğinde kendinden başlardı.[6684]

٦٦٨٥–كَانَ إِذَا دَعا فَرَفَعَ يَدَيْهِ مَسَحَ وَجْهَهُ بِيَدَيْهِ.ح

6685. Dua ettiği zaman ellerini kaldırır, sonra yüzüne sürerdi.[6685]

٦٦٨٦–كَانَ إِذَا دَعا جَعَلَ بَاطِنَ كَفَّيْهِ إِلَى وَجْهِهِ.ح

6686. Dua ettiğinde avuçlarının içini yüzüne doğru çevirirdi.[6686]

٦٦٨٧–كَانَ إِذَا دَنَا مِنْ مِنْبَرِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَلَّمَ عَلَى مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الْجُلُوسِ فَإِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ اسْتَقْبَلَ النَّاسَ بِوَجْهِهِ ثُمَّ سَلَّمَ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ.ح

6687. Cuma günü minbere yaklaştığı zaman minberin yanında oturanlara selam verir, minbere çıktığında cemaate döner ve oturmadan önce yine selam verirdi.[6687]

٦٦٨٨–كَانَ إِذَا ذَبَحَ الشَّاةَ يَقولُ أَرْسِلُوا بِهَا إِلَى أَصْدِقَاءِ خدِيجَةَ.صح

6688. Koyun kestiği zaman, *"Hatice'nin arkadaşlarına birer parça gönderin!"* diye emrederdi.[6688]

٦٦٨٩–كَانَ إِذَا ذَكَرَ أَحَداً فَدَعا لَهُ بَدَأَ لَهُ بَدَأَ بِنَفْسِهِ.صح

6689. Birine hayır dua edeceği zaman önce kendinden başlardı.[6689]

٦٦٩٠–كَانَ إِذَا ذَهَبَ المَذْهَبَ أَبْعَدَ.

6690. Helaya gideceğinde uzak bir yere giderdi.[6690]

6684 Müttekî, nr. 4898.
6685 Ahmed, IV, 221; Müttekî, nr. 18014.
6686 Ahmed, IV, 56; Müttekî, nr. 18015.
6687 Beyhakî, III, 205; Müttekî, nr. 17978, 23334.
6688 Müttekî, nr. 18339.
6689 Hatîb, VI, 400; Müttekî, nr. 4899, 18016.
6690 Nesâî, Tahâret 16; Müttekî, nr. 17879.

٦٦٩١–كَانَ إِذَا رَأَى المَطَرَ قالَ اللَّهُمَّ صَيِّباً نَافِعاً.صح

6691. Yağmuru gördüğünde, *"Allahım bol ve faydalı olsun!"* derdi.[6691]

٦٦٩٢–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ صَرَفَ وَجهَهُ عَنْهُ.صح

6692. Hilali gördüğü zaman yüzünü başka bir tarafa çevirirdi.[6692]

٦٦٩٣–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قالَ هِلاَل خَيْرٍ وَرُشْدٍ آمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ ثَلاَثاً ثُمَّ يَقُولُ الحَمْدُ لله الَّذِي ذَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا.ح

6693. Hilali gördüğünde, *"Bu hilal hayır ve yol gösterici olsun, seni yaratana iman ettim!"* der, bunu üç defa tekrarlardıktan sonra da; *"Bir ayı götürüp başka bir ayı getiren Allah'a hamd olsun!"* derdi. [6693]

٦٦٩٤–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قالَ هِلاَل خَيْرٍ وَرُشْدٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذَا الشَّهْرِ ثَلاَثاً اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذَا الشَّهْرِ وَخَيْرِ الْقَدَرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ.ض

6694. Hilali gördüğünde, *"Bu hayır ve yol gösterici bir hilal olsun; Allahım senden bu ayın hayrını dilerim; Allahım senden bu ayın ve takdir ettiğin şeylerin hayırlısını ister, onun şerrinden de sana sığınırım!"* der, bunları üç defa söylerdi.[6694]

٦٦٩٥–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قالَ اللهُمَّ أَهِلهُ عَلَيْنَا بِالْيُمْنِ وَالإِيمَانِ وَالسَّلاَمَةِ وَالإِسْلاَمِ رَبِّي وَرَبُّكَ الله.صح

6695. Hilali gördüğü zaman, *"Allahım onu üzerimize güven, iman, saadet ve selammetle doğan bir hilal kıl, benim de senin de rabbi odur!"* diye dua ederdi[6695]

6691 Ahmed, VI, 41; Beyhakî, III, 361; Zebîdî, V, 104.
6692 Buhârî, Kebîr, II, 109; Hâkim, IV, 285; Hatîb, XIV, 324.
6693 Ebû Dâvûd, Edeb 110;Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18040.
6694 Davud, Edeb 110;Irâkî, I, 328; Heysemî, X, 139;
6695 Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.

٦٦٩٦–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قَالَ:اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ الحَمْدُ للهِ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِاللهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذَا الشَّهْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ الْقَدَرِ وَمِنْ شَرِّ يَوْمِ المَحْشَرِ.

6696. Hilali gördüğü zaman, *"Allah büyüktür, hamd onadır, ondan başka güç ve kuvvet yoktur, Allahım senden bu ayın hayrını ister, kötü kaderden ve mahşer gününün şerrinden de sana sığınırım!"* derdi.[6696]

٦٦٩٧–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ وَالسَّلاَمَةِ وَالإِسْلاَمِ وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضى رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللهُ.ح

6697. Hilali gördüğünde, "*Allahım onu bizim için güvenle imanın, selametle İslam'ın ve sevip razı olduğun şeylere muvaffakiyetin başlangıcı kıl, benim de onun da rabbi olan Allah'dır!"* derdi. [6697]

٦٦٩٨–كَانَ إِذَا رَأَى الهِلاَلَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالأَمْنِ وَالإِيمَانِ وَالسَّلاَمَةِ وَالإِسْلاَمِ وَالسَّكِينَةِ وَالْعَافِيَةِ وَالرِّزْقِ الحَسَنِ.ض

6698. Hilali gördüğü zaman, *"Allahım onu üzerimize güven, iman, selamet, saadet, huzur, afiyet ve güzel rızıklarla doğan bir hilal kıl!"* diye dua ederdi.[6698]

٦٦٩٩–كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلاَلَ قَالَ هِلاَل خَيْرٍ الحَمْدُ للهِ الَّذِي ذَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذَا الشَّهْرِ وَنُورِهِ وَبَرَكَتِهِ وَهُدَاهُ وَطُهُورِهِ وَمُعَافَاتِهِ.ض

6699. Hilali gördüğü zaman, *"Hayırlar getiren bir hilal olsun, filan ayı bitirip falan ayı getiren Allah'a hamdolsun; Allahım senden bu ayın hayırlar getirip nurlu ve bereketli olmasını, bizleri günahlardan arındırıp afiyette kılmasını niyaz ediyorum!"* derdi.[6699]

6696 Ahmed, V, 329; Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18043.
6697 Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.
6698 Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.
6699 Davud, Edeb 110;Irâkî, I, 328; Heysemî, X, 139;

٦٧٠٠–كَانَ إِذَا رَأَى سُهَيْلاً قالَ لَعَنَ اللهُ سُهَيْلاً فَإِنَّهُ كَانَ عَشَّاراً فَمُسِخَ. ض

6700. Süheyl'i gördüğü zaman, *"Allah Süheyl'e lanet etsin, o zulümle vergi toplayan birisiydi, Allah onun suretini değiştirdi"* derdi.[6700]

٦٧٠١–كَانَ إِذَا رَأَى مَا يُحِبُّ قالَ الحَمْدُ للهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَإِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ قالَ الحَمْدُ للهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَالِ أَهْلِ النَّارِ.

6701. Sevinçli bir haber aldığında, *"İhsanıyla faydalı şeylerin gerçekleştiği Allah'a hamd olsun!"* der, hoşlanmadığı bir haber aldığında ise, *"Herhalde Allah'a hamdolsun, rabbim cehennem ehlinin halinden sana sığınırım!"* derdi.[6701]

٦٧٠٢–كَانَ إِذَا رَاعَهُ شَيْءٌ قالَ اللهُ اللهُ رَبِّي لاَ شَرِيكَ لَهُ. ح

6702. Bir şeyden çekindiği zaman, *"Allah Allah, rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam!"* derdi.[6702]

٦٧٠٣–كَانَ إِذَا رَضِيَ شَيْئاً سَكَتَ. ض

6703. Bir şeyden razı olduğunda suküt ederdi.[6703]

٦٧٠٤–كَانَ إِذَا رَفَّأَ الإِنْسَانَ إِذَا تَزَوَّجَ قالَ بَارَكَ اللهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ. صح

6704. Evlenen birisini tebrik ederken, Allah eşini sana bereketli ve mübarek kılsın, sizi hayırda birleştirsin, derdi.[6704]

٦٧٠٥–كَانَ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحُطَّهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ.

6705. Dua için ellerini kaldırdığı zaman yüzüne sürmeden yere indirmezdi.[6705]

6700 Müttekî, nr. 18457.
6701 İbni Asâkir,,III, 14; Müttekî, nr. 18394; Zebîdî, V, 105.
6702 İbnü's-Sünnî, Amel, nr. 330.
6703 Müttekî, nr. 18384.
6704 Ebû Dâvûd, Nikâh 37; Ahmed, II, 381; Hâkim, II, 183; Beyhakî, VII, 148.
6705 Elbânî, Sahîha, nr. 595.

٦٧٠٦–كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ فِي صَلاَةِ الصُّبْحِ فِي آخِرِ رَكْعَةٍ قَنَتَ.صح

6706. Sabah namazının farzının son rekatında rükudan doğrulduğunda kunut yapardı.[6706]

٦٧٠٧–كَانَ إِذَا رَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ قَالَيَا مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى طَاعَتِكَ.ح

6707. Gökyüzüne baktığı zaman, *"Ey kalpleri evirip çeviren, kalbimi taat üzere sabit kıl!"* diye dua ederdi.[6707]

٦٧٠٨–كَانَ إِذَا رُفِعَتْ مَائِدَتُهُ قَالَ : الحَمْدُ لله حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ الحَمْدُ لله الَّذِي كَفَانَا وَآوَانَا غَيْرُ مَكْفِيّ وَلاَ مَكْفُورٍ وَلاَ مُوَدَّعٍ وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبُّنَا.صح

6708. Sofrası kaldırıldığında, *"Allah'a bol, temiz ve mübarek bir hamdle hamdolsun, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmadığı, lütuf ve ihsanı inkar edilemediği, terkedilip yüz çevirilemediği ve kendisinden müstağni kalınamadığı halde ihtiyaçlarımızı giderip bizi barındıran Allah'a hamdolsun!"* derdi.[6708]

٦٧٠٩–كَانَ إِذَا رَكَعَ سَوَّى ظَهْرَهُ حَتَّى لَوْ صُبَّ عَلَيْهِ المَاءُ لاسْتَقَرَّ.ح

6709. Rükuya eğildiğinde sırtını düz tutar, üstüne su kabı konulacak olsa dökülmeden dururdu.[6709]

٦٧١٠–كَانَ إِذَا رَكَعَ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ ثَلاَثاً وَإِذَا سَجَدَ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ ثَلاَثاً.ح

6710. Rüku yaptığında üç defa, *"Sübhane rabbiye'l-azim ve bihamdihi"*, secdeye vardığında ise yine üç defa, *"Sübhane rabbiye'l-ala ve bihamdihi"* derdi.[6710]

6706 Suyûtî, Sağîr, nr. 6706.
6707 Müttekî, nr. 18054.
6708 Ebû Dâvûd, Etıme 53; AHmed, V, 256; Müttekî, nr. 18178.
6709 Taberânî, Sağîr, I, 21; Müttekî, nr. 17892.
6710 Ebû Dâvûd, İstiftâh 36; Ahmed, V, 389; Taberânî, XVII, 322.

٦٧١١–كَانَ إِذَا رَكَعَ فَرَّجَ أَصَابِعَهُ وَإِذَا سَجَدَ ضَمَّ أَصَابِعَهُ.صح

6711. Rükuda parmaklarını ayırır, secdede ise bitiştirirdi.[6711]

٦٧١٢–كَانَ إِذَا رَمَى الْجِمَارَ مَشى إِلَيْهِ ذَاهِباً وَرَاجِعاً.صح

6712. Şeytan taşlamaya yürüyerek gider, yürüyerek dönerdi.[6712]

٦٧١٣–كَانَ إِذَا رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ مَضَى وَلَمْ يَقِفْ.

6713. Akabe cemresinde taşları attıktan sonra orada durmazdı.[6713]

٦٧١٤–كَانَ إِذَا رَمِدَتْ عَيْنُ امْرَأَةٍ مِنْ نسَائِهِ لَمْ يَأْتِهَا حَتَّى تَبْرَأَ عَيْنُهَا.

6714. Eşlerinden biri gözlerinden rahatsız olduğunda, iyileşinceye kadar onunla ilişkiye girmezdi.[6714]

٦٧١٥–كَانَ إِذَا زَوَّجَ أَوْ تَزَوَّجَ نَثَرَ تَمْراً.ض

6715. Birini evlendirdiği veya kendisi evlendiği zaman misafirlerine hurma ikram ederdi.[6715]

٦٧١٦–كَانَ إِذَا سَأَلَ الله جَعَلَ بَاطِنَ كَفَّيْهِ إِلَيْهِ وَإِذَا اسْتَعَاذَ جَعَلَ ظَاهِرَهُمَا إِلَيْهِ.ح

6716. Allah'a dua ederken avuç içlerini açarak dua eder, bir şeyden sığınırken de avuçlarının dışını kendisine tutarak sığınırdı.[6716]

٦٧١٧–كَانَ إِذَا سَالَ السَّيْلُ قَالَ اخْرُجُوا بِنَا إِلَى هذَا الْوَادِي الَّذِي جَعَلَهُ الله طَهُوراً فَنَتَطَهَّرَ مِنْهُ وَنَحْمَدَ الله عَلَيْهِ.

6717. Bol bol yağmur yağdığı zaman, *"Gelin Allah Teala'nın temizlik için bize ihsan ettiği şu yere gidelim de ondan dolayı rabbimize hamd edelim"* derdi.[6717]

6711 Dârekutnî, I, 339; Beyhakî, II, 112; Heysemî, II, 135.
6712 Elbânî, Sahîh, nr. 4735.
6713 Elbânî, Sahîh, nr. 4736.
6714 Müttekî, nr. 18342.
6715 Beyhakî, VII, 288; Müttekî, nr. 18329.
6716 Ahmed, IV, 56; Heysemî, X, 168; Müttekî, nr. 18018.
6717 Müttekî, nr. 18029.

٦٧١٨–كَانَ إِذَا سَجَدَ جَافَى حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ.صح

6718. Secdeye vardığında koltuk altı beyazlığı görülecek kadar kollarını açardı.[6718]

٦٧١٩–كَانَ إِذَا سَجَدَ رَفَعَ الْعِمَامَةَ عَنْ جَبْهَتِهِ.ض

6719. Secde ettiği zaman sarığını alnından yukarı kaldırırdı.[6719]

٦٧٢٠–كَانَ إِذَا سُرَّ اسْتَنَارَ وَجْهُهُ كَأَنَّهُ قِطْعَةُ قَمَرٍ.

6720. Sevindiği zaman yüzü ayın ondördü gibi parlardı. [6720]

٦٧٢١–كَانَ إِذَا سَلَّمَ مِنَ الصَّلاَةِ قَالَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ رِبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلاَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالحَمْدُ لله رَبِّ الْعَالَمِينَ.

6721. Namazda selam verdikten sonra, *"Sübhane rabbike rabbi'l-izzeti amma yesıfun ve selamün ale'l-murselin ve'l-hamdülillahi rabbi'l-alemin"* ayetini üç defa okurdu.[6721]

٦٧٢٢–كَانَ إِذَا سَلَّمَ لَمْ يَقْعُدْ إِلا بِمِقْدَارِ مَا يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ.

6722. Namazda selam verdikten sonra, *"Allahümme ente's-selamü ve minke's-selam tebarekte ya zel'-celali ve'l-ikram"* denilinceye kadar oturur, sonra kalkardı.[6722]

٦٧٢٣–كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ مِثْلَ مَا يَقُولُ حَتَّى إِذَا بَلَغَ حَيَّ عَلَى الصَّلاَةِ حَيَّ عَلَى الْفَلاَحِ قَالَ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِالله.ح

6718 Hâkim, III, 430; Beğavî, III, 145-146.
6719 İbni Sad, I, 151; Müttekî, nr. 17896.
6720 Müslim, Tevbe 53; Ahmed, III, 459; Hâkim, II, 605.
6721 Müttekî, nr. 17897; Ayet için bk. Saffât (38), 180-182.
6722 İbni Ebî Şeybe, I, 302; Müttekî, nr.17898; Zebîdî, III, 209.

6723. Müezzinin ezan sesini duyduğu zaman onun aynısını söyler, hayye ale's-salah ve hayye ale'l-felah'a gelindiği zaman, *"Allah'dan başka güç ve kudret yoktur!"* derdi.[6723]

٦٧٢٤–كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ يَتَشَهَّدُ قَالَ وَأَنَا وَأَنَا.صح

6724. Müezzinin ezanda şehadet kelimelerini söylediğini duyduğunda, *"Ben de ben de!"* derdi.[6724]

٦٧٢٥–كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ حَيَّ عَلَى الْفَلاَحِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مُفْلِحِينَ.ض

6725. Müezzinin hayye ale'l-felah dediğini duyduğu zaman, *"Allahım bizi kurtuluşa erenlerden eyle!"* derdi.[6725]

٦٧٢٦–كَانَ إِذَا سَمِعَ صَوْتَ الرَّعْدِ وَالصَّوَاعِقِ قَالَ اللَّهُمَّ لاَ تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلاَ تُهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا قَبْلَ ذلِكَ.صح

6726. Gök gürlemesi ve yıldırım sesini duyduğunda, *"Allahım bizi gazabınla öldürüp azabınla helak etme, bize ondan afiyet ver!"* diye dua ederdi. [6726]

٦٧٢٧–كَانَ إِذَا سَمِعَ بِالإِسْمِ الْقَبِيحِ حَوَّلَهُ إِلَى مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ.

6727. Çirkin bir isim duyduğu zaman onu daha güzel bir isimle değiştirirdi.[6727]

٦٧٢٨–كَانَ إِذَا شَرِبَ الْمَاءَ قَالَ الْحَمْدُ لله الَّذِي سَقَانَا عَذْباً فُرَاتاً بِرَحْمَتِهِ وَلَمْ يَجْعَلْهُ مِلْحاً أُجَاجاً بِذُنُوبِنَا.ض

6728. Su içtiği zaman, *"Bize rahmetiyle tatlı ve lezzetli suyu içirip günahlarımız yüzünden onu tuzlu ve acı yapmayan Allah'a hamd olsun!"* derdi.[6728]

6723 Ahmed, VI, 9; Heysemî, I, 331; Müttekî, nr. 17957.
6724 İbni Ebî Şeybe, I, 227.
6725 Ahmed, VI, 9; Buhârî, Kebîr, V, 126; Hatîb, XIV, 213.
6726 Irâkî, I, 329; Müttekî, nr. 18035.
6727 İbni Sad, I, 90; Müttekî, nr. 18506.
6728 Ebû Nuaym, VIII, 137.

٦٧٢٩–كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ ثَلاَثاً وَيَقُولُ هُوَ أَهْنَأُوَأَمْرَأُ وَأَبْرَأُ.صح

6729. Bir şey içerken üç nefeste içer, *"Bu şekilde içmek daha güzel, daha faydalı ve daha sağlıklıdır"* derdi.[6729]

٦٧٣٠–كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ مَرَّتَيْنِ.ض

6730. Bir şey içerken iki defa nefes alırdı.[6730]

٦٧٣١–كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ فِي الإِنَاءِ ثَلاَثاً يُسَمِّي عِنْدَ كُلِّ نَفَسٍ وَيَشْكُرُ فِي آخِرِهِنَّ.ض

6731. Suyu üç nefeste içer, her nefesinde besmele çeker, sonunda da Allah'a şükrederdi.[6731]

٦٧٣٢–كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً أَكْثَرَ الصُّمَاتَ وَأَكْثَرَ حَدِيثَ نَفْسِهِ.ح

6732. Bir cenazeye katıldığı zaman çoğunlukla susar, kendi halinde olurdu.[6732]

٦٧٣٣–كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً رُئِيَتْ عَلَيْهِ كَآبَةٌ وَأَكْثَرَ حَدِيثَ النَّفْسِ.ض

6733. Bir cenaze gördüğünde üzülür, uzun müddet tefekküre dalardı.[6733]

٦٧٣٤–كَانَ إِذَا شَيَّعَ جَنَازَةً عَلاَ كَرْبُهُ وَأَقَلَّ الْكَلاَمَ وَأَكْثَرَ حَدِيثَ نَفْسِهِ.

6734. Bir cenazeye katıldığı zaman sıkıntısı artıp konuşması azalır ve daha çok düşünmeye dalardı.[6734]

٦٧٣٥–كَانَ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ سَلَّمَ.صح

6735. Minbere çıktığı zaman selam verirdi.[6735]

6729 İbni Adî, II, 737.
6730 Ebû Dâvûd, Eşribe 19; Ahmed, I, 284; Beyhakî, VII, 284; Müttekî, nr. 18228.
6731 Müttekî, nr. 18226, 18227.
6732 İbni Sad, I, 104; Müttekî, nr. 18511.
6733 Heysemî, III, 29; Müttekî, nr. 18512.
6734 Müttekî, nr. 18513.
6735 Beyhakî, III, 204; Beğavî, IV, 242; Müttekî, nr. 17977.

٦٧٣٦–كَانَ إِذَا صَلَّى الغَدَاةَ جَاءَهُ خَدَمُ أَهْلِ المَدِينَةِ بِآنِيَتِهِمْ فِيهَا المَاءُ فَمَا يُؤْتَى بِإِنَاءٍ إِلا غَمَسَ يَدَهُ فِيهِ.صح

6736. Sabah namazını kıldıktan sonra Medine'de bulunan hizmetçiler su kaplarıyla gelirler, o da onları memnun etmek için elini kaplardaki sulara daldırırdı.[6736]

٦٧٣٧–كَانَ إِذَا صَلَّى الغَدَاةَ جَلَسَ فِي مُصَلاهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ.صح

6737. Sabah namazını kıldığı zaman güneş doğuncaya kadar, namaz kıldığı yerde otururdu.[6737]

٦٧٣٨–كَانَ إِذَا صَلَّى بِالنَّاسِ الْغَدَاةَ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ بِوَجْهِهِ فَقَالَ هَلْ فِيكُمْ مَرِيضٌ أَعُودُهُ فَإِنْ قَالُوا لاَ قَالَ فَهَلْ فِيكُمْ جَنَازَةٌ أَتَّبِعُهَا فَإِنْ قَالُوا لاَ قَالَ مَنْ رَأَى مِنْكُمْ رُؤْيَا يَقُصُّهَا عَلَيْنَا.ض

6738. Sabah namazını kıldığında yüzünü ashabına dönerek, *"Hastanız var mı ziyaretine gidelim!* diye sorar, yok denilirse *"Cenazeniz var mı defnine iştirak edelim!" der,* yok denilirse, *"Rüya gören var mı anlatsın da onu tabir edelim!"* buyururdu.[6738]

٦٧٣٩–كَانَ إِذَا صَلَّى رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ اضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ الأَيْمَنِ.صح

6739. Sabah namazının sünnetini kıldığı zaman sağ yanına biraz uzanırdı.[6739]

٦٧٤٠–كَانَ إِذَا صَلَّى صَلاَةً أَثْبَتَهَا.صح

6740. Bir namaza başladığı zaman onu sürekli kılmaya devam ederdi.[6740]

6736 Ahmed, III, 137; Beyhakî, Delâil, I, 333; Beğavî, XIII, 244.
6737 Ahmed, V, 101; Müttekî, nr. 17899.
6738 Müttekî, nr. 17900.
6739 Ahmed, VI 254; Beyhakî, III, 45; Heysemî, II, 218; Müttekî, nr. 17901.
6740 Müslim, Müsâfirîn 139; Nesâî, Mevâkît 34; Ahmed, VI, 40; Beyhakî, II, 457.

٦٧٤١–كَانَ إِذَا صَلَّى مَسَحَ بِيَدِهِ الْيُمْنى عَلَى رَأْسِهِ وَيَقُولُ بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ إِله غَيْرُهُ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْحَزَنَ.ض

6741. Namazdan sonra sağ eliyle başını siler ve; *"Kendisinden başka ilah olmayan, rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla, Allahım benden üzüntü ve kederi gider!"* diye dua ederdi.[6741]

٦٧٤٢–كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ في سَفَرٍ مَشى عَنْ رَاحِلَتِهِ قَلِيلاً.ض

6742. Yolculukta sabah namazını kılacağında bineğinden inip az ilerisinde namazını kılardı.[6742]

٦٧٤٣–كَانَ إِذَا ظَهَرَ في الصَّيْفِ اسْتَحَبَّ أَنْ يَظْهَرَ لَيْلَةَ الجُمُعَةِ وَإِذَا دَخَلَ الْبَيْتَ في الشِّتَاءِ اسْتَحَبَّ أَنْ يَدْخُلَ لَيْلَةَ الجُمُعَةِ.ض

6743. Yazın itikaf yerinden çıkmak istediği zaman cuma gecesi, kışın itikaf yerine girmek istediği zaman da cuma gecesi girmeyi severdi.[6743]

٦٧٤٤–كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ وَالرُّكْنَ في كُلِّ طَوَافٍ.صح

6744. Kabe'yi tavaf ederken her tavafta Hacerü'l-esved'i ve rüknü selamlardı.[6744]

٦٧٤٥–كَانَ إِذَا عَرَّسَ وَعَلَيْهِ لَيْلٌ تَوَسَّدَ يَمِينَهُ وَإِذَا عَرَّسَ قَبْلَ الصُّبْحِ وَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى كَفِّهِ الْيُمْنى وَأَقَامَ سَاعِدَهُ.صح

6745. Yolculuk sırasında geceleyin konakladığımda sağ elini başının altına koyarak uyur, sabaha doğru konakladığı zaman ise dirseğini dikip başını sağ eline koyarak uyurdu.[6745]

6741 Hatîb, XII, 480; Müttekî, nr. 17915.
6742 Ebû Nuaym, V, 180; Müttekî, nr. 17916.
6743 Müttekî, nr. 18262, 41941.
6744 Hatîb, VI, 308.
6745 Ahmed, V, 298; Müttekî, nr. 18151; Zebîdî, IV, 331.

٦٧٤٦–كَانَ إِذَا عَصفَتِ الرِّيحُ قالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ.صح

6746. Şiddetli bir rüzgar estiği zaman, *"Allahım, senden bu rüzgarın getirdiği ve götürdüğü şeylerin hayrını ister, yine bu rüzgarın getirdiği ve götürdüğü şeylerin şerrinden de sana sığınırız"* derdi.[6746]

Çeşitli Hadisler

٦٧٤٧–كَانَ إِذَا عَطَسَ حمِدَ الله فَيُقَالُ لَهُ يَرْحَمُكَ الله فَيَقُولُ يَهْدِيكُمُ الله وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ.ح

6747. Aksırdığı zaman Allah'a hamd eder, kendisine *"Yerhamükellah"* diyene, *"Allah sizi doğru yola iletip size huzur versin"* diye karşılık verirdi.[6747]

٦٧٤٨–كَانَ إِذَا عَطَسَ وَضَعَ يَدَهُ أَوْ ثَوْبَهُ عَلَى فِيهِ وَخَفَضَ بِهَا صَوْتَهُ.صح

6748. Aksırdığı zaman eli veya elbisesiyle ağzını kapatıp ses çıkarmamaya çalışırdı.[6748]

٦٧٤٩–كَانَ إِذَا عَمِلَ عَمَلاً أَثْبَتَهُ.صح

6749. Bir ibadete başladığı zaman onu sürekli yapardı.[6749]

٦٧٥٠–كَانَ إِذَا غَزَا قالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي بِكَ أَحُولُ وَبِكَ أَصُولُ وَبِكَ أُقاتِلُ.صح

6750. Savaşa çıkarken, *"Allahım dayanağım ve desteğim sensin, senin yardımınla düşmanın saldırılarını önler ve yine senin yardımınla onlara karşı savaşırım"* diye dua ederdi.[6750]

6746 Tahâvî, Müşkil, I, 400.
6747 Ahmed, I, 204; Tahâvî, Meânî, IV, 301; Irâkî, I, 205; Heysemî, VIII, 56; Zebîdî, VI, 258.
6748 Beyhakî, II, 290.
6749 Müslim, Müsafirin 141; Ebû Dâvûd, Tatavvu 28; Nesâî, Kıble 13; Beyhakî, II, 458.
6750 Ebû Dâvûd, Cihâd, 98; Ebû Nuaym, IX, 52; Müttekî, nr. 18128; Zebîdî, V, 105.

Öfkelenme

٦٧٥١–كَانَ إِذَا غَضِبَ احْمَرَّتْ وَجْنَتَاهُ.ض

6751. Öfkelendiği zaman yanakları kızarırdı.[6751]

٦٧٥٢–كَانَ إِذَا غَضِبَ وَهُوَ قَائِمٌ جَلَسَ وَإِذَا غَضِبَ وَهُوَ جَالِسٌ اضْطَجَعَ فَيَذْهَبُ غَضَبُهُ.ض

6752. Öfkelendiği zaman ayakta ise oturur, otururken öfkelenirse öfkesi geçinceye kadar bir yere dayanırdı.[6752]

٦٧٥٣–كَانَ إِذَا غَضِبَ لَمْ يَجْتَرِىءْ عَلَيْهِ أَحَدٌ إِلا عَلِيٌّ.صح

6753. Öfkelendiği zaman Ali'den başka kimse kendisiyle konuşmaya cesaret edemezdi.[6753]

٦٧٥٤–كَانَ إِذَا غَضِبَتْ عَائِشَةُ عَرَكَ بِأَنْفِهَا وَقَالَ يَا عُوَيْشُ قُولِي اللَّهُمَّ رَبَّ مُحَمَّدٍ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَأَذْهِبْ غَيْظَ قَلْبِي وَأَجِرْنِي مِنْ مُضِلاتِ الْفِتَنِ.ض

6754. Eşi Aişe öfkelendiği zaman onun burnunu sıkar, ona; *"Ayşecik, Muhammed'in rabbi olan Allahım, günahımı bağışlayıp kalbimdeki öfkeyi gider ve beni fitneye düşürecek şeylerden koru!"* demesini söylerdi.[6754]

٦٧٥٥–كَانَ إِذَا فَاتَهُ الأَرْبَعُ قَبْلَ الظُّهْرِ صَلاهَا بَعْدَ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ.

6755. Öğleden önce dört rekat kılamazsa, öğleden sonraki iki rekattan sonra onu kılardı.[6755]

٦٧٥٦–كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ الحَمْدُ لله الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ.صح

6751 Taberânî, X, 17; Heysemî, VIII, 278; Müttekî, nr. 18406.
6752 Müttekî, nr. 18404; Zebîdî, VIII, 22.
6753 Ebû Nuaym, IX, 227; Heysemî, IX, 116; Müttekî, nr. 18405.
6754 Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4433.
6755 İbni Ebî Şeybe, II, 203; Müttekî, nr. 21768; Zebîdî, III, 338.

6756 Yemek yediğinde, *"Bizi yedirip içiren ve bizi müslümanlardan kılan Allah'a hamd olsun"* derdi.[6756]

٦٧٥٧–كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ فَقَالَ اسْتَغْفِرُوا اللهَ لأَخِيكُمْ وَسَلُوا لَهُ التَّثْبِيتَ فَإِنَّهُ الآنَ يُسْأَلُ. ح

6757. Bir defin işi bittiğinde mezarın başında durur ve; *"Kardeşiniz için bağışlanma ve meleklere doğru cevap vermesi için ona sebat dileyin, zira o şu anda sorguya çekilmektedir"* buyururdu.[6757]

٦٧٥٨–كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَطْعَمْتَ وَسَقَيْتَ وَأَشْبَعْتَ وَأَرْوَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ غَيْرَ مَكْفُورٍ وَلاَ مُوَدَّعٍ وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْكَ. ح

6758. Yemeğini bitirdiği zaman, *"Allahım bizleri yedirip içirdiğin ve susuzluğumuzu giderdiğin için sana hamdeder, hiçbir zaman terkedilmeyecek ama yine de verilenlerin karşılığı olmayan, her zaman kendisine muhtaç olunacak hamdler sana mahsustur!"* diye dua ederdi.[6758]

٦٧٥٩–كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ تَلْبِيَتِهِ سَأَلَ اللهَ رِضْوَانَهُ وَمَغْفِرَتَهُ وَاسْتَعَاذَ بِرَحْمَتِهِ مِنَ النَّارِ. ض

6759. Telbiye okumayı bitirdiğinde Allah'dan rızasını ve mağfiretini ister, rahmetiyle azabından ona sığınırdı.[6759]

٦٧٦٠–كَانَ إِذَا فَقَدَ الرَّجُلَ مِنْ إِخْوَانِهِ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ سَأَلَ عَنْهُ فَإِنْ كَانَ غَائِباً دَعَا لَهُ وَإِنْ كَانَ شَاهِداً زَارَهُ وَإِنْ كَانَ مَرِيضاً عَادَهُ. ض

6760. Bir din kardeşini üç gün görmediği zaman onun durumunu sorar, bir yere gitmişse kendisine dua eder, evinde veya hasta yatmakta ise ziyaretine giderdi.[6760]

٦٧٦١–كَانَ إِذَا قَالَ الشَّيْءَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ لَمْ يُرَاجَعْ. ض

6756 Ebû Dâvûd, Etıme 53; Ahmed, III, 32; Heysemî, V, 29.
6757 Beyhakî, IV, 56; Münzirî, IV, 354; Müttekî, nr. 18514; Zebîdî, X, 352.
6758 Ebû Dâvûd, Etıme 53; Ahmed, III, 32; Irâkî, II, 371; Heysemî, V, 29; Zebîdî, V, 227.
6759 Taberânî, IV, 99; Beyhakî, V, 46; Beğavî, V, 52; Müttekî, nr. 18110.
6760 Heysemî, II, 295; Müttekî, nr. 18483; Zebîdî, VI, 210; Aclûnî, II, 98.

6761. Bir sözü üç defa söyledikten sonra artık onu tekrar etmezdi.[6761]

٦٧٦٢–كَانَ إِذَا قالَ بِلاَلٌ قَدْ قَامَتِ الصَّلاَةُ نَهَضَ فَكَبَّرَ.ض

6762. Bilal kad kameti's-salat dediği zaman kalkıp tekbir alırdı.[6762]

٦٧٦٣–كَانَ إِذَا قامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَاهُ بِالسِّواكِ.صح

6763. Geceleyin namaza kalktığında dişlerini misvaklardı.[6763]

٦٧٦٤–كَانَ إِذَا قامَ مِنَ اللَّيْلِ لِيُصَلِّيَ افْتَتَحَ صَلاَتَهُ بِرَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ.صح

6764. Geceleyin namaza kalktığında, hafif iki rekatla başlardı.[6764]

٦٧٦٥–كَانَ إِذَا قامَ إِلَى الصَّلاَةِ رَفَعَ يَدَيْهِ مَدًّا.ض

6765. Namaz kılacağı zaman ellerini uzatarak yukarı kaldırırdı.[6765]

٦٧٦٦–كَانَ إِذَا قامَ عَلَى الْمِنْبَرِ اسْتَقْبَلَهُ أَصْحَابُهُ بِوُجُوهِهِمْ.ح

6766. Minberde ayağa kalktığı zaman ashabı ona dönerdi.[6766]

٦٧٦٧–كَانَ إِذَا قامَ فِي الصَّلاَةِ قَبَضَ عَلَى شِمالِهِ بِيَمِينِهِ.ح

6767. Namaz kılarken sağ eliyle sol elini tutardı.[6767]

٦٧٦٨–كَانَ إِذَا قامَ اتَّكَأَ عَلَى إِحْدَى يَدَيْهِ.ض

6768. Namazda ayağa kalkarken bir elinden destek alarak kalkardı.[6768]

٦٧٦٩–كَانَ إِذَا قامَ مِنَ الْمَجْلِسِ اسْتَغْفَرَ اللهَ عِشْرِينَ مَرَّةً فَأَعْلَنَ.ض

6769. Bir toplantıdan kalktığında yirmi defa sesli olarak Allah'dan bağışlanma dilerdi.[6769]

6761 Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4439.
6762 Heysemî, II, 5; Müttekî, nr. 17922, 22852.
6763 Müslim, Tahâret 46; Ahmed, V, 382; Beyhakî, I, 38; Müttekî, nr. 17985.
6764 Müslim, Müsafirin 197; Beyhakî, III, 6; Müttekî, nr. 17986.
6765 Ebû Dâvûd, İstiftâh 1; Ahmed, II, 375; Dârekutnî, I, 288; Beyhakî, II, 26.
6766 Müttekî, nr. 17979.
6767 Beyhakî, II, 28.
6768 Müttekî, nr. 18458.
6769 Müttekî, nr. 18478.

٦٧٧٠–كَانَ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِ الْوَفْدُ لَبِسَ أَحْسَنَ ثِيَابِهِ وَأَمَرَ عِلْيَةَ أَصْحَابِهِ بِذلِكَ.ض

6770. Bir heyet geldiğinde en güzel elbisesini giyer, ashabına da böyle yapmalarını emrederdi.[6770]

٦٧٧١–كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يُثَنِّي بِفَاطِمَةَ ثُمَّ يَأْتِي أَزْوَاجَهُ.

6771. Bir yolculuktan dönerken önce mescide uğrayıp orada iki rekat namaz kılar, ardından Fatıma'ya uğrayıp onun hal hatırını sorar, sonra da eşlerini ziyaret ederdi.[6771]

٦٧٧٢–كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ تُلُقِّيَ بِصِبْيَانِ أَهْلِ بَيْتِهِ.صح

6772. Bir seferden geldiği zaman ehl-i beytinden çocuklar tarafından karşılanırdı.[6772]

٦٧٧٣–كَانَ إِذَا قَرَأَ مِنَ اللَّيْلِ رَفَعَ طَوْراً وَخَفَضَ طَوْراً.

6773. Geceleyin Kuran okurken sesini bazen yükseltir, bazen de alçaltırdı.[6773]

٦٧٧٤–كَانَ إِذَا قَرَأَ أَلَيْسَ ذلِكَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ المَوْتَى قَالَ بَلَى وَإِذَا قَرَأَ أَلَيْسَ اللهُ بِأَحْكَمِ الحَاكِمِينَ قَالَ بَلَى.صح

6774. *"Bütün bunları yapanın ölüleri diriltemeye gücü yetmez mi?"* ayetini okuduğunda, *"Evet, diriltir!"* der, *"Allah hakimlerin hakimi değil midir?"* ayetini okuduğunda da; *"Evet, Allah hakimlerin hakimidir"* derdi.[6774]

٦٧٧٥–كَانَ إِذَا قَرَأَ سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الأَعْلَى قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى.صح

6770 Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4444.
6771 Müslim, Tevbe 53; Nesâî, Mesâcid 38; Ahmed, III, 455; Beğavî, III, 160.
6772 Müslim, Fedâilü's-sahâbe 66; Beyhakî, V, 260; Müttekî, nr. 37164.
6773 Elbânî, Sahîhul-Câmi, nr. 4767.
6774 Müttekî, nr. 17905; Ayetler için bk. Kıyâme (75), 40; Tîn (95), 8.

6775. *"Herşeyden yüce olan rabbinin ismini tesbih et!"* ayetini okuduğunda, *"Herşeyden yüce olan rabbim, her türlü noksandan münezzehtir!"* derdi.[6775]

٦٧٧٦–كان إِذَا قُرِّبَ إِلَيْهِ طَعَامٌ قالَ بِسْمِ اللَّهِ فَإِذَا فَرَغَ قَالَ اللَّهُمَّ إنك أَطْعَمْتَ وَأَسْقَيْتَ وَأَغْنَيْتَ وَأَقْنَيْتَ وَهَدَيْتَ واجْتَبَيْتَ اللهم فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَعْطَيْتَ. ح

6776. Kendisine bir yemek getirildiği zaman başlarken besmele çeker, bitirirken de; *"Allahım bizi yedirip içirdin, bize yeterince nimet verip bizi kimseye muhtaç etmeden insanlar içinden bizleri seçip hidayete erdirdin, Allahım verdiğin bütün şeyler için sana hamd olsun!"* derdi.[6776]

٦٧٧٧–كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ مِنَ الأَرْضِ ثَلاَثَ تَكْبِيرَاتٍ ثم يَقُولُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ. صح

6777. Savaş, hac veya umreden dönerken geçtiği tepelerde üç defa tekbir getirdikten sonra, *"Allah'dan başka ilah yoktur, o tek ve şeriksiz olup hüküm ve hamd ona aittir, o her şeye kadirdir, ona dönüp tevbe eder, kendisine kullukta bulunup secde eder, sadece ona hamdederiz, o vadini yerine getirip kuluna yardım eden, düşman ordularını tek başına yenendir"* duasını okurdu.[6777]

٦٧٧٨–كانَ إِذَا كانَ الرُّطَبُ لَمْ يُفْطِرْ إِلا عَلَى الرُّطَبِ وَإِذَا لَمْ يَكُنِ الرُّطَبُ لَمْ يُفْطِرْ إِلا عَلَى التَّمْرِ.

6778. Yaş hurma bulduğu zaman onunla iftar eder, bulamazsa o zaman kuru hurma ile orucunu açardı.[6778]

٦٧٧٩–كانَ إِذَا كانَ يَوْمُ عِيدٍ خَالَفَ الطَّرِيقَ. صح

[6775] Ebû Dâvûd, İstiftâh 38; Ahmed, I, 232; Beyhakî, II, 310; Müttekî, nr. 17903; Ayet için bk. Alâ (87), 1.

[6776] Ahmed, IV, 337; Müttekî, nr. 18181; Elbânî, Sahîha, nr. 71.

[6777] Ebû Dâvûd, Cihâd, 169; Ahmed, II, 15; Beyhakî, III, 315; Müttekî, nr. 18154.

[6778] Müttekî, nr. 18063.

6779. Bayram günü namazdan dönerken gittiği yoldan değil bir başka yoldan dönerdi.[6779]

٦٧٨٠–كانَ إِذَا كانَ مُقِيماً اعْتَكَفَ الْعَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنَ رَمَضَانَ وَإِذَا سَافَرَ اعْتَكَفَ مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ عِشْرِينَ.صح

6780. Mukim ise ramazan ayının son on günü, yolcu ise diğer yılın ramazanında yirmi gün itikafa girerdi.[6780]

٦٧٨١–كانَ إِذَا كانَ في وِتْرٍ مِنْ صَلاَتِهِ لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قاعِداً.ح

6781. Vitir namazı kılarken ikinci secdeden sonra iyice oturmadan diğer rekata kalkmazdı.[6781]

٦٧٨٢–كانَ إِذَا كانَ صَائماً أَمَرَ رَجُلاً فَأَوْفَى عَلَى شَيْءٍ فَإِذَا قالَ غَابَتِ الشَّمْسُ أَفْطَرَ.صح

6782. Oruçlu iken iftara yakın birinin yüksekçe bir yere çıkmasını emreder, onun güneşin battığını haber vermesi üzerine orucunu açardı.[6782]

٦٧٨٣–كانَ إِذَا كانَ رَاكِعاً أَوْ سَاجِداً قالَ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.ح

6783. Rüku ve secde yaparken, *"Seni hamd ile tesbih edip senden bağışlanma diler, sana yönelirim!"* derdi.[6783]

٦٧٨٤–كانَ إِذَا كانَ قَبْلَ التَّرْوِيَةِ بِيَوْمٍ خَطَبَ النَّاسَ فَأَخْبَرَهُمْ بِمَنَاسِكِهِمْ.صح

6784. Arefeden bir gün önce hutbe okuyarak halka hac görevlerini bildirirdi.[6784]

٦٧٨٥–كانَ إِذَا كَبَّرَ لِلصَّلاَةِ نَشَرَ أَصَابِعَهُ.صح

6779 İbni Hacer, II, 472; Müttekî, nr. 18106.
6780 Ahmed, III, 104; Beyhakî, IV, 364; Müttekî, nr. 18091.
6781 Müttekî, nr. 17925.
6782 Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 18064.
6783 Taberânî, X, 192; Müttekî, nr. 17926.
6784 İbni Huzeyme, nr. 2793.

6785. Namaz için tekbir alırken parmak aralarını açardı.[6785]

٦٧٨٦–كان إذا كربه أمر قال يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث.ض

6786. Zor bir işle karşılaştığı zaman, *"Ey hay ve kayyum olan, rahmetinden yardım isterim!"* derdi.[6786]

٦٧٨٧–كانَ إِذَا كَرِهَ شَيْئاً رُئِيَ ذلِكَ في وَجْهِهِ.ض

6787. Bir şeyi beğenmediği zaman bu durum yüzünden belli olurdu.[6787]

٦٧٨٨–كانَ إِذَا لَبِسَ قَمِيصاً بَدَأَ بِمَيَامِنِهِ.ض

6788. Bir gömlek giydiğinde sağdan giyerdi.[6788]

٦٧٨٩–كانَ إِذَا لَقِيَهُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَامَ مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْصَرِفُ عَنْهُ وَإِذَا لَقِيَهُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَاوَلَ يَدَهُ نَاوَلَهُ إِيَّاهَا فَلَمْ يَنْزِعْ يَدَهُ مِنْهُ حتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُ يَدَهُ مِنْهُ وَإِذَا لَقِيَ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَالَ أُذُنَهُ نَاوَلَهُ إِيَّاهَا ثُمَّ لَمْ يَنْزِعْهَا حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُهَا عَنْهُ.ض

6789. Ashabından biriyle karşılaştığında o yanında durduğu sürece kendisi de durur, o kişi ayrılmadıkça kendisi de ayrılmaz, kendisine elini uzatana o da elini uzatır, o kişi elini çekmedikçe kendisi de elini çekmezdi; birisiyle karşılaştığında kulağına eğilirse, ona kulak verir, o kişi sözünü bitirip ağzını çekmedikçe kendisi de kulağını çekmezdi.[6789]

٦٧٩٠–كانَ إِذَا لَقِيَهُ الرَّجُلُ مِنْ أَصْحَابِهِ مَسَحَهُ وَدَعا لَهُ.ح

6790. Ashabından biriyle karşılaştığında onunla tokalaşıp kendisine dua ederdi.[6790]

6785 Müttekî, nr. 17927; Zebîdî, III, 37.
6786 Müttekî, nr. 5002, 18003.
6787 Ahmed, III, 79; Taberânî, XVIII, 206; Müttekî, nr. 18386.
6788 İbni Hacer, X, 266.
6789 İbni Sad, I, 99; Zebîdî, VII, 109.
6790 Müttekî, nr. 18487.

٦٧٩١–كانَ إِذَا لَقِيَ أَصْحَابَهُ لَمْ يُصَافِحْهُمْ حَتَّى يُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ.ض

6791. Ashabından bazılarıyla karşılaştığında onlara selam verir, sonra kendileriyle musafaha yapardı.[6791]

٦٧٩٢–كانَ إِذَا لَمْ يَحْفَظِ اسْمَ الرَّجُلِ قالَ يَا ابْنَ عَبْدِ اللهِ.ض

6792. Birinin ismini hatırlayamadığı zaman ona, *"Ey Abdullah'ın oğlu!"* diye seslenirdi.[6792]

٦٧٩٣–كانَ إِذَا مَرَّ بِآيَةِ خَوْفٍ تَعَوَّذَ وَإِذَا مَرَّ بِآيَةِ رَحْمَةٍ سَأَلَ وَإِذَا مَرَّ بِآيَةِ فِيهَا تَنْزِيهُ اللهِ سَبَّحَ.ض

6793. Korku ayeti okuduğu zaman ondan Allah'a sığınır, rahmet ayeti geçtiği zaman onun rahmetinden ister, tenzih ayeti zikredildiği zaman da Allah'ı tesbih ederdi.[6793]

٦٧٩٤–كانَ إِذَا مَرَّ بِآيَةِ فِيهَا ذِكْرُ النَّارِ قالَ وَيْلٌ لأَهْلِ النَّارِ أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ النَّار.ض

6794. İçinde cehennemin zikredildiği bir ayet okuduğu zaman, *"Ateş halkının vay haline, cehennemden sana sığınırım!"* derdi.[6794]

٦٧٩٥–كانَ إِذَا مَرَّ بِالْمَقَابِرِ قال السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَات وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحَاتِ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقُونَ.ض

6795. Kabristana uğradığında, *"Selam olsun size ey müminler diyarının erkekleri ile kadınları, müslüman erkekleri ile kadınları, salih erkekleri ile kadınları, inşaallah bizler de size kavuşacağız!"* derdi.[6795]

٦٧٩٦–كانَ إِذَا مَرِضَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ نَفَثَ عَلَيْهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ.صح

6791 İbni Hacer, XI, 59; Müttekî, nr. 18499; Zebîdî, VII, 110.
6792 Müttekî, nr. 18509.
6793 Ahmed, V, 389; Irâkî, II, 294; Zebîdî, VI, 551.
6794 Ahmed, V, 384, 389.
6795 Müttekî, nr. 18516.

6796. Ehl-i beytinden biri hastalandığında ona Felak ve Nas surelerini okuyup üflerdi.[6796]

٦٧٩٧–كانَ إِذَا مَشَى لَمْ يَلْتَفِتْ.صح

6797. Yürürken sağa sola bakmazdı.[6797]

٦٧٩٨–كانَ إِذَا مَشَى مَشَى أَصْحَابُهُ أَمَامَهُ وَتَرَكُوا ظَهْرَهُ لِلْمَلاَئِكَةِ.صح

6798. Yürüdüğü zaman ashabı kendisinin önünden yürür, arkasını meleklere bırakırlardı.[6798]

٦٧٩٩–كانَ إِذَا مَشَى أَسْرَعَ حَتَّى يُهَرْوِلَ الرَّجُلُ وَرَاءَهُ فَلاَ يُدْرِكُهُ.ض

6799. Yürürken hızlı yürür, arkasında olanlar kendisine yetişemezlerdi.[6799]

٦٨٠٠–كانَ إِذَا مَشَى أَقْلَعَ.ض

6800. Yürürken adımlarını kararlılıkla atardı.[6800]

٦٨٠١–كانَ إِذَا مَشَى كَأَنَّهُ يَتَوَكَّأُ.صح

6801. Yürürken bir şeye dayanıyormuş gibi yürürdü.[6801]

٦٨٠٢–كانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ.صح

6802. Uyurken horlardı.[6802]

٦٨٠٣–كانَ إِذَا نَامَ مِنَ اللَّيْلِ أَوْ مَرِضَ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً.

6803. Gece uyuduğu veya hastalandığı zaman gündüz oniki rekat namaz kılardı.[6803]

6796 Müslim, Selâm 50.
6797 Hâkim, IV, 292.
6798 İbni Hibbân, XIX, 218.
6799 İbni Sad, I, 100.
6800 İbni Adî, II, 1197; Heysemî, II, 191.
6801 Ebû Dâvûd, Edeb 35; Hâkim, IV, 280-281.
6802 Müslim, Müsâfirîn 184; Ahmed, I, 343; Beyhakî, VII, 62.
6803 Müslim, Müsâfirîn 141; Beyhakî, II, 485; Beğavî, IV, 115.

٦٨٠٤–كانَ إِذَا نَامَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنى تَحْتَ خَدِّهِ وَقالَ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ.صح

6804. Yatacağı zaman sağ elini yanağının altına koyar ve; *"Allahım kullarını dirilteceğin günde beni azabından koru!"* derdi.[6804]

٦٨٠٥–كانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلاً لَمْ يَرْتَحِلْ حَتَّى يُصَلِّيَ الظُّهْرَ.ض

6805. Bir yerde konakladığı zaman öğle namazını kılmadan oradan ayrılmazdı.[6805]

٦٨٠٦–كانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلاً في سَفَرٍ أَوْ دَخَلَ بَيْتَهُ لَمْ يَجْلِسْ حَتَّى يَرْكَع رَكْعَتَيْنِ.ض

6806. Bir yerde konakladığı veya evine geldiği zaman oturmadan önce iki rekat namaz kılardı.[6806]

٦٨٠٧–كانَ إِذَا نَزَل عَلَيْهِ الْوَحْيُ ثَقُلَ لِذلِكَ وَتَحَدَّرَ جَبِينُهُ عَرَقاً كَأَنَّهُ جُمَانٌ وَإِنْ كانَ فِي الْبَرْدِ.صح

6807. Vahiy geldiği zaman ağırlaşıp terlemeye başlar, hava soğuk olsa da alnından inci taneleri gibi terler dökülürdü.[6807]

٦٨٠٨–كانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ صُدِعَ فَيُعَلِّفُ رَأْسَهُ بِالْحِنَّاءِ.ض

6808. Vahiy geldiği zaman başı ağrır, ağrıyı azaltmak için başına kına sürüp bağlardı.[6808]

٦٨٠٩–كانَ إِذَا نَزَلَ بِهِ هَمٌّ أَوْ غَمٌّ قالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ.صح

6809. Sıkıntılandığı veya üzüldüğü zamanlar, *"Ey hay ve kayyum olan, rahmetinden yardım isterim!"* derdi.[6809]

6804 Ahmed, I, 400; İbni Adî, III, 999.
6805 İbni Adî, V, 1817; Heysemî, II, 283.
6806 Taberânî, XVIII, 300; Ebû Nuaym, V, 148; Heysemî, II, 283; Zebîdî, VI, 407.
6807 Müttekî, nr. 18469.
6808 Irâkî, IV, 277; Heysemî, V, 95; Müttekî, nr. 18470; Zebîdî, IX, 518.
6809 Hâkim, I, 506; Müttekî, nr. 5010.

٦٨١٠–كانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلاً لَمْ يَرْتَحِلْ حَتَّى يُصَلِّيَ فِيهِ رَكْعَتَيْنِ.ض

6810. Bir yerde konakladığı zaman iki rekat namaz kılmadan oradan ayrılmazdı.[6810]

٦٨١١–كانَ إِذَا نَظَرَ وَجْهَهُ في الْمِرْآةِ قالَ الحَمْدُ لله الَّذِي سَوَّى خَلْقِي فَعَدَلَهُ وَكَرَّمَ صُورَةَ وَجْهِي فَحَسَّنَهَا وَجَعَلَنِي مِن الْمُسْلِمِينَ.ض

6811. Aynaya baktığında, *"Yaratılışımı düzgün yapıp ölçülü kılan, yüzümü şerefli kılıp güzelleştiren ve beni müslümanlardan eyleyen Allah'a hamd olsun!"* derdi.[6811]

٦٨١٢–كانَ إِذَا نَظَرَ في الْمِرْآةِ قالَ الحَمْدُ لله الَّذِي حَسَّنَ خَلْقِي وَخُلُقِي وَزَانَ مَنِّي مَا شَانَ مِنْ غَيْرِي وَإِذَا اكْتَحَلَ جَعَلَ في عَيْنٍ اثْنَتَيْنِ وَوَاحِدَةً بَيْنَهُمَا وَكَانَ إِذَا لَبِسَ نَعْلَيْهِ بَدَأَ بِالْيُمْنى وَإِذَا خَلَعَ خَلَعَ الْيُسْرَى وَكَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ أَدْخَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنى وَكَانَ يُحِبُّ التَّيَمُّنَ في كُلِّ شَيْءٍ أَخْذٍ وَعَطَاءٍ.ض

6812. Aynaya baktığı zaman, *"Beni düzgün şekilde yaratıp yüzümü güzelleştiren, başkasında çirkin görünen şeyi bende güzel gösteren Allah'a hamd olsun"* diye dua eder, gözlerine sürme çektiği zaman her iki gözüne iki, birine de üçüncü defa çekerdi; ayakkabısını giyerken sağdan başlar, çıkarırken solu tercih ederdi; mescide sağ ayakla girer, bir şey alıp verirken de sağdan başlamayı severdi.[6812]

٦٨١٣–كانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْبَيْتِ قالَ اللَّهُمَّ زِدْ بَيْتَكَ هذَا تَشْرِيفاً وَتَعْظِيماً وَتَكْرِيماً وَبِرّاً وَمَهَابَةً.ض

6813. Kabe'ye baktığında, *"Allahım, şu beytin şerefini, değer ve hürmetini, iyilikle heybetini daha da arttır!"* diye du aederi [6813]

6810 Tahâvî, Meânî, I, 185; Heysemî, II, 283; Müttekî, nr. 17640.

6811 Irâkî, I, 332; Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18300.

6812 Heysemî, X, 38.

6813 Müttekî, nr. 18112.

٦٨١٤–كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهِلاَلِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هِلاَلَ يُمْنٍ وَرُشْدٍ آمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ فَعَدَلَكَ تَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الخَالِقِينَ.ض

6814. Hilali gördüğü zaman, *"Allahım onu bereket ve doğruluk ayı kıl, ey hilal seni kusursuz bir şekilde yaratan, yaratanların en güzeli ve noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah'a iman ettim!"* derdi.[6814]

٦٨١٥–كَانَ إِذَا هَاجَتْ رِيحٌ اسْتَقْبَلَهَا بِوَجْهِهِ وَجَثَا عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَمَدَّ يَدَيْهِ وَقَالَ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً وَلاَ تَجْعَلْهَا عَذَاباً اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رِيَاحاً وَلاَ تَجْعَلْهَا رِيحاً.ح

6815. Şiddetli bir rüzgar estiğinde ona doğru dönüp dizüstü çöker, sonra ellerini kaldırıp, *"Allahım senden bu rüzgarın ve getireceği şeylerin hayrını ister, yine bu rüzgarın ve getireceği şeylerin şerrinden sana sığınırım; Allahım bu rüzgarı bize azab değil rahmet kıl; Allahım onu bize rahmet esintisi kıl, azab rüzgarı kılma!"* diye dua ederdi.[6815]

٦٨١٦–كَانَ إِذَا وَاقَعَ بَعْضَ أَهْلِهِ فَكَسَلَ أَنْ يَقُومَ ضَرَبَ يَدَهُ عَلَى الحَائِطِ فَتَيَمَّمَ.ض

6816. Eşlerinden biriyle ilişkiye girip yıkanmaya kalkmak istemediğinde ellerini duvara vurup teyemmüm aldığı zamanlar olurdu.[6816]

٦٨١٧–كَانَ إِذَا وَجَدَ الرَّجُلَ رَاقِداً عَلَى وَجْهِهِ لَيْسَ عَلَى عَجُزِهِ شَيْءٌ رَكَضَهُ بِرِجْلِهِ وَقَالَ هِيَ أَبْغَضُ الرِّقْدَةِ إِلَى اللهِ تَعَالَى.ح

6817. Yüzüstü yatıp arka tarafı açık olan birini gördüğü zaman onu ayağıyla dürter ve; *"Bu Allah'ın sevmediği bir yatış şeklidir!"* derdi.[6817]

٦٨١٨–كَانَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلاً أَخَذَ بِيَدِهِ فَلاَ يَدَعُهَا حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَدَعُ يَدَهُ وَيَقُولُ أَسْتَوْدِعُ اللهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ.صح

6814 Irâkî, I, 328; Müttekî, nr. 18048; Zebîdî, VII, 91.

6815 Hatîb, VII, 100; Heysemî, X, 135; Müttekî, nr. 18033.

6816 Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4461.

6817 Heysemî, VIII, 101; Müttekî, nr. 18246.

6818. Birini uğurlarken elinden tutar, o kişi bırakana kadar onun elini bırakmaz, sonra da; *"Dinini, işlerini ve amellerinin sonunu Allah'a emanet ediyorum!"* derdi.[6818]

٦٨١٩–كَانَ إِذَا وَضَعَ الْمَيِّتَ فِي لَحْدِهِ قَالَ بِسْمِ اللهِ وَبِاللهِ وَفِي سَبِيلِ اللهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ.ح

6819. Cenazeyi kabre koyarken, *"Allah'ın adıyla, Allah'ın yardımıyla, Allah yolunda ve Allah resulünün dini üzere!"* derdi.[6819]

٦٨٢٠–كَانَ أَرْحَمَ النَّاسِ بِالصِّبْيَانِ وَالْعِيَالِ.ض

6820. Çocuklara ve aile fertlerine karşı insanların en merhametlisiydi.[6820]

٦٨٢١–كَانَ أَكْثَرَ أَيْمَانِهِ لاَ وَمُصَرِّفِ الْقُلُوبِ.ح

6821. Yeminlerinin çoğunda, *"Ey kalpleri çeviren!"* ifadesini kullanırdı.[6821]

٦٨٢٢–كَانَ أَكْثَرَ دُعائِهِ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ فَقِيلَ لَهُ فِي ذلِكَ قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ آدَمِيٌّ إِلا وَقَلْبُهُ بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللهِ فَمَنْ شَاءَ أَقَامَ وَمَنْ شَاءَ أَزَاغَ.ح

6822. Genellikle, *"Ey kalpleri çeviren, kalbimi dinin üzere sabit kıl!"* şeklinde dua eder, neden böyle dua ettiği sorulunca, *"Her insanın kalbi Allah'ın kudret parmaklardan iki parmağı arasındadır; dilerse onu hakta sabit kılar, dilerse batıla kaydırır"* buyurdu.[6822]

٦٨٢٣–كَانَ أَكْثَرَ دُعائِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.ح

6818 Heysemî, IX, 16; Müttekî, nr. 18159.
6819 Beyhakî, IV, 55; Müttekî, nr. 18510.
6820 Müslim, Fedâil 63.
6821 Taberânî, XII, 288; Müttekî, nr. 18449.
6822 Ahmed, VI, 315; Müttekî, nr. 1686.

6823. Arefe günü genellikle, *"Ortağı olmayan Allah'dan başka ilah yoktur, mülk onun olup hamd ona mahsustur, hayır onun elindedir ve onun her şeye gücü yeter"* şeklinde dua ederdi.[6823]

٦٨٢٤–كَانَ أَكْثَرُ مَا يَصُومُ الاثْنَيْنَ وَالخَمِيسَ فَقِيلَ لَهُ فَقَالَ الأَعْمَالُ تُعْرَضُ كُلَّ اثْنَيْنِ وَخَمِيسٍ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ مُسْلِمٍ إِلا المُتَهَاجِرَيْنِ فَيَقُولُ أَخِّرُوهُمَا. ح

6824. Daha çok pazartesi ve perşembe günleri oruç tutar, kendisine bunun sebebi sorulunca, amellerin pazartesi ile perşembe günü Allah'a arzolunduğunu, birbirine küs olanlar dışında her müslümanın affedilip onlar hakkında meleklere, *"Onları bekletin!"* denildiğini söylerdi.[6824]

٦٨٢٥–كَانَ أَكْثَرَ صَوْمِهِ السَّبْتُ وَالأَحَدُ وَيَقُولُ هُمَا يَوْمَا عِيدِ المُشْرِكِينَ فَأُحِبُّ أَنْ أُخَالِفَهُمْ. صح

6825. Genellikle cumartesi ile pazarı oruçla geçirir ve; *"Bu günler müşriklerin bayram günleri olduğundan ben onlara muhalefet etmek isterim"* derdi.[6825]

٦٨٢٦–كَانَ أَكْثَرَ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. صح

6826. Genellikle, *"Rabbimiz bize dünyada ve ahirette iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!"* şeklinde dua ederdi.[6826]

٦٨٢٧–كَانَ بَابُهُ يُقْرَعُ بِالأَظَافِيرِ. ض

6827. Kapısı tırnaklarla çalınırdı.[6827]

٦٨٢٨–كَانَ تَنَامُ عَيْنَاهُ وَلاَ يَنَامُ قَلْبُهُ. صح

6828. Gözleri uyur, kalbi uyumazdı.[6828]

6823 Ebû Nuaym, VII, 104; Müttekî, nr. 18113.
6824 Ahmed, II, 329; Müttekî, nr. 18065.
6825 İbni Hacer; X, 362; Müttekî, nr. 18066.
6826 Münzirî, IV, 451.
6827 Kayserânî, Tezkira, nr. 581.
6828 İbni Ebî Şeybe, I, 132; Hâkim, II, 431.

٦٨٢٩-كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ وَرِقٍ وَكَانَ فَصُّهُ حَبَشِيّاً.صح

6829. Yüzüğü ve yüzüğün kaşı, Habeş yapımı gümüş bir yüzüktü.[6829]

٦٨٣٠-كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ فِضَّةٍ فَصُّهُ مِنْهُ.صح

6830. Yüzüğü ve yüzüğünün kaşı gümüştendi.[6830]

٦٨٣١-كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ.صح

6831. Ahlakı Kuran'dı.[6831]

٦٨٣٢-كَانَ رَايَتُهُ سَوْدَاءَ وَلِوَاؤُهُ أَبْيَضَ.ض

6832. Bayrağı siyah, sancağı beyaz renkli idi.[6832]

٦٨٣٣-كَانَ رُبَّمَا اغْتَسَلَ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَرُبَّمَا تَرَكَهُ أَحْيَاناً.ض

6833. Cuma günleri genelde yıkanmasına rağmen, yıkanmayı terk ettiği zamanlar da olurdu.[6833]

٦٨٣٤-كَانَ رُبَّمَا أَخَذَتْهُ الشَّقِيقَةُ فَيَمْكُثُ الْيَوْمَ وَالْيَوْمَيْنِ لاَ يَخْرُجُ.ض

6834. Başı bazen öyle ağrırdı ki, bir iki gün evden çıkamadığı olurdu.[6834]

٦٨٣٥-كَانَ رُبَّمَا يَضَعُ يَدَهُ عَلَى لِحْيَتِهِ فِي الصَّلاَةِ مِنْ غَيْرِ عَبَثٍ.ض

6835. Aşırıya kaçmaksızın bazen namazda eliyle sakalını oynardı.[6835]

٦٨٣٦-كَانَ رَحِيماً بِالْعِيَالِ.ض

6836. Ailesine karşı merhametli idi.[6836]

6829 Müslim, Libâs 61; Ebû Dâvûd, Hatem 1; Hatîb, V, 325.
6830 Beğavî, XII, 65; Müttekî, nr. 18307.
6831 Ahmed, VI, 91; Beyhakî, II, 499; Müttekî, nr. 18378.
6832 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4812.
6833 Heysemî, II, 175; Müttekî, nr. 17968.
6834 İbni Hacer, X, 153; Müttekî, nr. 17352.
6835 Beyhakî, II, 265; Müttekî, nr. 17928.
6836 İbni Hacer, II, 170; Müttekî, nr. 18334.

٦٨٣٧–كَانَ رَحِيماً وَكَانَ لاَ يَأْتِيهِ أَحَدٌ إِلا وَعَدَهُ وَأَنْجَزَ لَهُ إِنْ كَانَ عِنْدَهُ.ض

6837. Çok merhametli olup kendisinden birşey istemeye gelene yanında varsa mutlaka vermeye çalışır, yoksa ona vaadde bulunurdu.[6837]

٦٨٣٨–كَانَ شَدِيدَ الْبَطْشِ.ح

6838. Cezalandırması çetindi.[6838]

٦٨٣٩–كَانَ طَوِيلَ الصَّمْتِ قَلِيلَ الضَّحِكِ.ح

6839. Çok susar, az gülerdi.[6839]

٦٨٤٠–كَانَ فِرَاشُهُ نَحْواً مِمَّا يُوضَعُ لِلإِنْسَانِ فِي قَبْرِهِ وَكَانَ المَسْجِدُ عِنْدَ رَأْسِهِ.ح

6840. Yatağı kişinin kabrinde altına konulan bir kumaş gibi olup, uyuduğu zaman mescid baş tarafında kalırdı.[6840]

٦٨٤١–كَانَ فِرَاشُهُ مِسْحاً.ح

6841. Yatağı kıldan mamul bir çuldu.[6841]

٦٨٤٢–كَانَ فَرَسُهُ يُقَالُ لَهُ المُرْتَجِزُ وَنَاقَتُهُ الْقَصْوَاءُ وَبَغْلَتُهُ الدُّلْدُلُ وَحِمَارُهُ عُفَيْرٌ وَدِرْعُهُ ذَاتُ الْفُضُولِ وَسَيْفُهُ ذُو الْفقَارِ.

6842 Atının adı Mürteciz, devesinin Kasva, katırının Düldül, merkebinin Ufeyr, zırhının Zatü'l-fudul ve kılıcının da Zülfikar idi.[6842]

٦٨٤٣–كَانَ فِيهِ دِعابَةٌ قَلِيلَةٌ.ض

6843. Şakalaşması azdı.[6843]

6837 Suyûtî, Sağîr, nr. 6837.
6837 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4815.
6838 Müttekî, nr. 18408; Zebîdî, VII, 141.
6839 Ahmed, V, 86; Beyhakî, Delâil, I, 324; Müttekî, nr. 18397; Zebîdî, VII, 141.
6840 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4472.
6841 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4471.
6842 Beyhakî, X, 26; Müttekî, nr. 18139; Zebîdî, VII, 133.
6843 Suyûtî, Sağîr, nr. 6843.

٦٨٤٤–كَانَ قِرَاءَتُهُ المَدَّ لَيْسَ فِيهَا تَرْجِيعٌ.

6844. Kuran'ın uzatılacak harflerini uzatarak okur, fazla veya eksik okumazdı.[6844]

٦٨٤٥–كَانَ قَمِيصُهُ فَوْقَ الْكَعْبَيْنِ وَكَانَ كُمُّهُ مَعَ الأَصَابِعِ.صح

6845. Elbisesinin uzunluğu topuklarına, kollarının uzunluğu da parmak uçlarına kadardı.[6845]

٦٨٤٦–كَانَ كُمُّ قَمِيصِهِ إِلَى الرُّسْغِ.ح

6846. Gömleğinin kolu, bileğine kadardı.[6846]

٦٨٤٧–كَانَ كَثِيراً مَا يُقَبِّلُ عُرْفَ فَاطِمَةَ.

6847. Fatıma'nın başından çok öperdi.[6847]

٦٨٤٨–كَانَ لَهُ بُرْدٌ يَلْبَسُهُ فِي الْعِيدَيْنِ وَالجُمُعَةِ.

6848. Bayram ve cuma günleri için giydiği elbisesi vardı.[6848]

٦٨٤٩–كَانَ لَهُ جَفْتَةٌ لَهَا أَرْبَعُ حِلَقٍ.ض

6849. Dört halkası olan bir sinisi vardı.[6849]

٦٨٥٠–كَانَ لَهُ حَرْبَةٌ يَمْشِي بِهَا بَيْنَ يَدَيْهِ فَإِذَا صَلَّى رَكَزَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ.ح

6850. Yürürken önüne tuttuğu bir asası olup namaz kılacağı zaman onu önüne sütre olarak dikerdi.[6850]

٦٨٥١–كَانَ لَهُ حِمَارٌ اسْمُهُ عُفَيْرٌ.ح

6851. Merkebinin adı Ufeyr idi.[6851]

6844 Müttekî, nr. 17908.
6845 Beyhakî, Şuab,VIII, 209.
6846 Müttekî, nr. 18273.
6847 Müttekî, nr. 18335, 27729.
6848 Müttekî, nr. 18274; Zebîdî, VII, 130.
6849 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4838.
6850 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4481.
6851 Müttekî, nr. 18140; Zebîdî, VII, 133.

٦٨٥٢–كَانَ لَهُ خِرْقَةٌ يَتَنَشَّفُ بِهَا بَعْدَ الْوُضوءِ.

6852. Abdest sonrası kurulanacağı bir havlusu vardı.[6852]

٦٨٥٣–كَانَ لَهُ سُكَّةٌ يَتَطَيَّبُ مِنْهَا. ح

6853. Koku süründüğü bir esanslığı vardı.[6853]

٦٨٥٤–كان لَهُ سَيْفٌ مُحلًّى قَائِمَتُهُ مِنْ فِضَّةٍ وَنَعْلُهُ مِنْ فِضَّةٍ وَفِيهِ حِلَقٌ مِنْ فِضَّةٍ وَكان يُسَمَّى ذَا الْفِقَارِ وَكانَ لَهُ قَوْسٌ يُسَمَّى ذَا السَّدَادِ وَكانَ لَهُ كِنَانَةٌ تُسَمَّى ذَا الجُمْعِ وَكانَ لَهُ دِرْعٌ مُوَشَّحَةٌ بِنُحَاسٍ تُسَمَّى ذَاتَ الْفُضُولِ وَكانَ لَهُ حَرْبَةٌ تُسَمَّى النَّبْعَاءَ وَكانَ لَهُ مجنٌّ يُسَمَّى الدَّقْنَ وَكانَ لَهُ فَرَسٌ أَشْقَرُ يُسَمَّى المُرْتَجِزَ وَكان لَهُ فَرَسٌ أَدْهَمُ يُسَمَّى السَّكْبَ وَكان لَهُ سَرْجٌ يُسَمَّى الدَّاجَ وَكان لَهُ بَغلةٌ شَهْبَاءُ تُسَمَّى الدُّلْدُلَ وَكان لَهُ نَاقَةٌ تُسَمَّى الْقَصْوَاءَ وَكَان لَهُ حِمَارٌ يُسَمَّى يَعْفُورَ وَكان لَهُ بِسَاطٌ يُسَمَّى الْكَزَّ وَكَانَ لَهُ عَنَزَةٌ تُسَمَّى النَّمِرَ وَكان لَهُ رَكْوَةٌ تُسَمَّى الصَّادِرَ وَكان لَهُ مِرْآةٌ تُسَمَّى المُدِلَّةَ وَكانَ لَهُ مِقْرَاضٌ يُسَمَّى الجَامِعَ وَكان لَهُ قَضِيبٌ شَوحَطٌ يُسَمَّى المَمْشُوقَ. ض

6854. Kabzası gümüşle süslü Zülfikar adında kılıcı, Züssedad adında yayı, yayın Zülcumai denilen sadağı, Zatü'l-fudul adında süslemeli zırhı, Neba denilen kargısı, Zekan adında kalkanı, Mürteciz adında sakar atı, Sekb denilen siyah bir başka atı, Dac denilen eğeri, Düldül adında boz bir katırı, Kusva denilen devesi, Yafur adında merkebi, Kez adında yaygısı, Nemir denilen asası , Sadır adında su kabı, Mudille denilen aynası, Cami adında makası, Memşuk denilen dağ ağacından yapılan değneği vardı.[6854]

٦٨٥٥–كانَ لَهُ فَرَسٌ يُقَال لَهُ اللَّحِيفُ. صح

6855. Lahif adında bir atı vardı.[6855]

6852 Müttekî, nr. 17844.

6853 İbni Sad, I, 113.

6854 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4482.

6855 Beyhakî, X, 25; Irâkî, II, 358; Müttekî, nr. 18141.

٦٨٥٦–كان لَهُ فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ الظَّرِبُ وَآخَرُ يُقَالُ لَهُ اللِّزَازُ.صح

6856. Zarib denilen bir atı, Lizaz denilen bir başka atı daha vardı.[6856]

٦٨٥٧–كان لَهُ قَدَحٌ قَوَارِيرُ يَشْرَبُ فِيهِ.ض

6857. Camdan su içtiği bir bardağı vardı.[6857]

٦٨٥٨–كانَ لَهُ قَدَحٌ مِنْ عَيْدَانٍ تَحْتَ سَرِيرِهِ يَبُولُ فِيهِ بِاللَّيْلِ.صح

6858. Geceleri küçük abdest için yatağının altına koyduğu tahta bir kabı vardı.[6858]

٦٨٥٩–كانَ لَهُ قَصْعَةٌ يُقَالُ لَهَا الْغَرَّاءُ يَحْمِلُهَا أَرْبَعَةُ رِجَالٍ.ح

6859. Dört kişinin taşıdığı Garra denilen bir leğeni vardı.[6859]

٦٨٦٠–كانَ لَهُ مُكْحُلَةٌ يَكتَحِلُ مِنْهَا كُلَّ لَيْلَةٍ ثَلاَثاً فِي هَذِهِ وَثَلاَثاً فِي هذِهِ.ح

6860. Her gece gözlerine üçer kere sürme çektiği bir sürmedanlığı vardı.[6860]

٦٨٦١–كانَ لَهُ مِلْحَفَةٌ مَصْبُوغَةٌ بِالْوَرْسِ وَالزَّعْفَرَانِ يَدُورُ بِهَا عَلَى نِسَائِهِ فَإِذَا كانَتْ لَيْلَةُ هَذِهِ رَشَّتْهَا بِالمَاءِ وَإِذَا كانَتْ لَيْلَةُ هَذِهِ رَشَّتْهَا بِالمَاءِ وَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ هَذِهِ رشَّتْهَا بِالمَاءِ.ض

6861. Vers ve zaferanla boyanmış bir çarşafı olup eşlerini dolaştığı zaman o çarşafı yanına alır, eşleri o çarşafa su serper, diğer bir eşine gittiği zaman o da aynı şekilde yapar, bir başka eşine gittiği zaman da o da aynı şekilde üzerine su serperdi.[6861]

6856 Zebîdî, VII, 134.
6857 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4485.
6858 Ebû Dâvûd, Tahâret 13; Nesâî, Tahâret 28; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4832.
6859 Ebû Dâvûd, Etıme 18; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4833.
6860 Müttekî, nr. 18305; Zebîdî, VI, 411.
6861 Hatîb, XIII, 320; Müttekî, nr. 18275; Zebîdî, VII, 128.

٦٨٦٢–كَانَ لَهُ مُؤَذِّنَانِ بِلاَلٌ وَابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ الأَعْمَى.صح

6862. Bilal'le görme engelli olan İbni Ümmü Mektum adlarında iki müezzini vardı.[6862]

٦٨٦٣–كَانَ لِنَعْلِهِ قِبَالاَنِ.صح

6863. Ayakkabısı önden iki kayışlıydı.[6863]

٦٨٦٤–كَانَ مِنْ أَضْحَكِ النَّاسِ وَأَطْيَبِهِمْ نَفْساً.ح

6864. İnsanlar içinde en güleryüzlü, en geçimli olandı.[6864]

٦٨٦٥–كَانَ مِنْ أَفْكَهِ النَّاسِ.

6865. En şakacı insanlardandı.[6865]

٦٨٦٦–كَانَ مِمَّا يَقُولُ لِلْخَادِمِ أَلَكَ حَاجَةٌ.ح

6866. Zaman zaman hizmetçilerine, *"Bir ihtiyacınız var mı?"* diye sorardı.[6866]

٦٨٦٧–كَانَ نَاقَتُهُ تُسَمَّى الْعَضْبَاءَ وَبَغْلَتُهُ الشَّهْبَاءَ وَحِمَارُهُ يَعْفُورَ وَجَارِيَتُهُ خَضْرَةَ.ح

6867. Devesinin adı Adba, katırının Şehba, merkebinin Yafur, cariyesinin ise Hadra idi.[6867]

٦٨٦٨–كَانَ وِسَادَتُهُ الَّتِي يَنَامُ عَلَيْهَا بِاللَّيْلِ مِنْ أَدَمٍ حَشْوُهَا لِيفٌ.ح

6868. Gece başını koyup uyuduğu yastığı, içi hurma yapraklarıyla doldurulmuş deri bir yastıktı.[6868]

٦٨٦٩–كَانَ لاَ يَأْخُذُ بِالْقَرْفِ وَلاَ يَقْبَلُ قَوْلَ أَحَدٍ عَلَى أَحَدٍ.ض

6862 Müslim, Salât 7; Ahmed, II, 94; İbni Asâkir, X, 334.
6863 Abd b. Humeyd, I, 355.
6864 Heysemî, IX, 17; Müttekî, nr. 18399; Zebîdî, VII, 115.
6865 Taberânî, Sağîr, II, 39; Müttekî, nr. 18400; Zebîdî, V, 355.
6866 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4478.
6867 Suyûtî, Feth, II, 349.
6868 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4838.

6869. İthamlara göre ceza vermez, birinin diğeri aleyhindeki sözünü delilsiz kabul etmezdi.[6869]

٦٨٧٠-كَانَ لاَ يُؤَذَّنُ لَهُ فِي الْعِيدَيْنِ.صح

6870. Bayram namazlarında kendisi için ezan okunmazdı.[6870]

٦٨٧١-كَانَ لاَ يَأْكُلُ الثُّومَ وَلاَ الْبَصَلَ وَلاَ الْكُرَّاثُ مِنْ أَجْلِ أَنَّ المَلاَئِكَةَ تَأْتِيهِ وَأَنَّهُ يُكَلِّمُ جِبْرِيلَ.ض

6871. Cibril gibi meleklerin kendisine gelip konuşmasından dolayı, soğan sarımsak ve pırasa gibi şeyler yemezdi.[6871]

٦٨٧٢-كان لاَ يَأْكُلُ الجَرَادَ وَلاَ الْكِلْوَتَيْنِ وَلاَ الضَّبَّ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُحَرِّمَهُ.ض

6872. Çekirge, böbrek ve keler eti yemez, ama onları haram da kılmazdı.[6872]

٦٨٧٣-كَانَ لاَ يَأْكُلُ مُتَّكِئاً وَلاَ يَطَأُ عَقِبَهُ رَجُلاَنِ.ح

6873. Bir yere dayanarak yemek yemez, arkasından kimsenin yürümesine de izin vermezdi.[6873]

٦٨٧٤-كَانَ لاَ يَأْكُلُ مِنْ هَدِيَّةٍ حَتَّى يَأْمُرَ صَاحِبَهَا بِأَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا لِلشَّاةِ الَّتِي أُهْدِيَتْ لَهُ.ض

6874. Kendisine ikram olunan zehirli koyun etinden sonra, gelen yemekleri sahibine yedirmeden yemezdi.[6874]

٦٨٧٥-كَانَ لاَ يَتَطَيَّرُ وَلَكِنْ يَتَفَاءَلُ.ض

6875. Olayları uğursuzluğa değil, hayra yorardı.[6875]

6869 Ebû Nuaym, VI, 310; Müttekî, nr. 18387.
6870 Müttekî, nr. 18107.
6871 Ebû Nuaym, VI, 332; İbni Abdilber, Temhîd, VI, 418; Hatîb, II 265; Zebîdî, VII, 122.
6872 Müttekî, nr. 18185; Zebîdî, VII, 122.
6873 Beğavî, V, 95; Irâkî, II, 356; Müttekî, nr. 18186; Zebîdî, VII, 101.
6874 Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 18187.
6875 Ahmed, V, 347; Beyhakî, VIII, 140; Müttekî, nr. 18377.

٦٨٧٦-كَانَ لاَيَتَعَارُّ مِنَ اللَّيْلِ إلا أَجْرَى السِّوَاكَ عَلَى فِيهِ.صح

6876. Geceleyin uyandığı zaman dişlerini misvaklardı.[6876]

٦٨٧٧-كَانَ لاَ يَتَوَضَّأُ بَعْدَ الْغُسْلِ.

6877. Gusülden sonra abdest almazdı.[6877]

٦٨٧٨-كَانَ لاَ يَتَوَضَّأُ مِنْ مَوْطِىءٍ.ض

6878. Temiz olmayan bir şeye bastığında, yeniden abdest almazdı.[6878]

٦٨٧٩-كَانَ لاَ يَجِدُ مِنَ الدَّقْلِ مَا يَمْلأُ بَطْنَهُ.ض

6879. Karnını doyuracak kötü hurma bulamadığı zamanlar olurdu.[6879]

٦٨٨٠-كان لا يجيزه علي شهادة الإفطار إلا رجلين.

6880. Şevval hilalinin görülüp orucun bırakılmasını ancak iki erkeğin şahitliğiyle kabul ederdi.[6880]

٦٨٨١-كَانَ لاَ يُحَدِّثُ حَدِيثاً إلا تَبَسَّمَ.ح

6881. Bir söz söylerken hep tebessüm ederdi.[6881]

٦٨٨٢-كَانَ لاَ يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَطْعَمَ وَلاَ يَطْعَمُ يَوْمَ النَّحْرِ حَتَّى يَذْبَحَ.

6882. Ramazan bayramında bir şey yemeden namaza çıkmaz, kurban bayramında da kurban kesinceye kadar bir şey yemezdi.[6882]

٦٨٨٣-كَانَ لاَ يَدَّخِرُ شَيْئاً لِغَدٍ.صح

6883. Ertesi gün için bir şey biriktirmezdi.[6883]

6876 Taberânî, XII, 438; Müttekî, nr. 18247.
6877 Ahmed, VI, 19; Beyhakî, I, 179; Beğavî, II, 14; Müttekî, nr. 17874.
6878 Elbânî, Sahîh, nr. 4494.
6879 Hâkim, IV, 324; Müttekî, nr. 18414.
6880 Dârekutnî, II, 156; Heysemî, III, 146; Müttekî, nr. 18067.
6881 Heysemî, I, 131; Müttekî, nr. 18401.
6882 Dârekutnî, II, 45; Heysemî, II, 199; Müttekî, nr. 24541.
6883 Hatîb, VII, 98; Beğavî, XIII, 253; İbni Asâkir, III, 290; Müttekî, nr. 18412.

٦٨٨٤–كَانَ لاَ يَدَعُ أَرْبَعاً قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ.صح

6884. Öğleden önceki dört rekatla, sabah namazından önceki iki rekatı hiç terketmezdi.[6884]

٦٨٨٥–كَانَ لاَ يَدَعُ قِيَامِ اللَّيْلِ وَكَانَ إِذَا مَرِضَ أَوْ كَسِلَ صَلَّى قَاعِداً.صح

6885. Gece namazını hiç bırakmaz, hastalık ve yorgunluk durumlarında oturarak kılardı.[6885]

٦٨٨٦–كَانَ لاَ يَدَعُ رَكْعَتَي الْفَجْرِ فِي السَّفَرِ وَلاَ فِي الحضَرِ وَلاَ فِي الصِّحَّةِ وَلاَ فِي السَّقَمِ.ض

6886. Sabah namazının iki rekat sünnetini seferde ve hazarda, sağlıkta ve hastalıkta hiç terketmezdi.[6886]

٦٨٨٧–كَانَ لاَ يَدَعُ صَوْمَ أَيَّامِ الْبِيضِ فِي سَفَرٍ وَلاَ حَضَرٍ.ح

6887. Ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleri oruç tutmayı ne yolculukta ne de ikamet halinde bırakırdı.[6887]

٦٨٨٨–كَانَ لاَ يَدْفَعُ عَنْهُ النَّاسُ وَلاَ يُضْرَبُوا عَنْهُ.

6888. Kendisi için insanların itilip kakılmasına ve dövülmesine izin vermezdi. [6888]

٦٨٨٩–كَانَ لاَ يُرَاجِعُ بَعْدَ ثَلاَثٍ.ح

6889. Bir sözü üç defadan fazla söylemezdi.[6889]

٦٨٩٠–كَانَ لاَ يَرُدُّ الطِّيبَ.صح

6890. Güzel kokuyu geri çevirmezdi.[6890]

6884 Ebû Dâvûd, Tatavvu 1; Hatîb, XI, 322; Müttekî, nr. 22039.
6885 Ebû Dâvûd, Tatavvu 18; Beyhakî, III, 15; Müttekî, nr. 1799.
6886 Hatîb, VI, 284; Müttekî, nr. 17919.
6887 Müttekî, nr. 18068.
6888 Müttekî, nr. 18388.
6889 İbni Hacer, II, 153; Müttekî, nr. 18437.
6890 Ahmed, III, 133; Ebû Nuaym, IX, 46; Beğavî, XII, 87.

٦٨٩١–كَانَ لاَ يَرْقُدُ مِنْ لَيْلٍ وَلاَ نَهَارٍ فَيَسْتَيْقِظَ إِلاّ تَسَوَّكَ.صح

6891. Gece olsun gündüz olsun, uykudan uyandığı zaman misvak kullanırdı.[6891]

٦٨٩٢–كَانَ لاَ يَرْكَعُ بَعْدَ الْفَرْضِ فِي مَوْضِعٍ يُصَلِّي فِيهِ الْفَرْضَ.ض

6892. Farzdan sonra farz namaz kıldığı yerde başka namaz kılmazdı.[6892]

٦٨٩٣–كَانَ لاَ يُسْأَلُ شَيْئاً إِلاّ أَعْطَاهُ أَوْ سَكَتَ.صح

6893. Kendisinden bir şey istendiği zaman mutlaka verir veya sükut ederdi.[6893]

٦٨٩٤–كَانَ لاَ يَسْتَلِمُ إِلاّ الحَجَرَ وَالرُّكْنَ الْيَمَانِيَّ.صح

6894. Hacerü'l-esved'i ve Rükn-i Yemani'yi selamlardı.[6894]

٦٨٩٥–كَانَ لاَ يُصَافِحُ النِّسَاءَ فِي الْبَيْعَةِ.ح

6895. Kadınlardan beyat alırken onlarla tokalaşmazdı.[6895]

٦٨٩٦–كَانَ لاَ يُصَلِّي المَغْرِبَ حَتَّى يُفْطِرَ وَلَوْ عَلَى شَرْبَةٍ مِنَ المَاءِ.

6896. Oruçlu olduğu zaman bir yudum suyla da olsa orucunu açmadan akşam namazını kılmazdı.[6896]

٦٨٩٧–كَانَ لاَ يُصَلِّي قَبْلَ الْعِيدِ شَيْئاً فَإِذَا رَجَعَ إِلَى مَنْزِلِهِ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ.ح

6897. Bayram namazından önce namaz kılmaz, eve dönünce iki rekat namaz kılardı.[6897]

٦٨٩٨–كَانَ لاَ يُصَلِّي الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الجُمُعَةِ وَلاَ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ المَغْرِبِ إِلاّ فِي أَهْلِهِ.ح

6891 Ahmed, VI, 160; Beğavî, I, 396; Müttekî, nr. 18248.
6892 Müttekî, nr. 17930.
6893 Ahmed, III, 190; Hâkim, II, 130; Müttekî, nr. 18413.
6894 Müslim, Hac 244; Beyhakî, V, 76; Müttekî, nr. 18114.
6895 Ahmed, II, 213; Hatîb, V, 216; Heysemî, VIII, 266.
6896 Müttekî, nr. 18069.
6897 İbni Hacer, II, 476; Müttekî, nr. 18094.

6898. Cuma ve akşam namazından sonraki iki rekat namazı hep evinde kılardı.[6898]

٦٨٩٩–كَانَ لاَ يُصِيبُهُ قُرْحَةٌ وَلاَ شَوْكَةٌ إِلاّ وَضَعَ عَلَيْهَا الْحِنَّاءَ.ض

6899. Bir yerinde çıban çıktığı veya bir yerine diken battığı zaman oraya kına sürerdi.[6899]

٦٩٠٠–كَانَ لاَ يَضْحَكُ إِلاّ تَبَسُّماً.صح

6900. Gülmesi tebessümdü.[6900]

٦٩٠١–كان لا يطرق أهله ليلا.صح

6901. Geceleyin evine gelmeyi tercih etmezdi.[6901]

٦٩٠٢–كَانَ لاَ يُطِيلُ الْمَوْعِظَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.صح

6902. Cuma günü vaazı uzatmazdı.[6902]

٦٩٠٣–كَانَ لاَ يَعْرِفُ فَصْلَ السُّورَةِ حَتَّى يَنْزِلَ عَلَيْهِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ.

6903. Surelerin bitiş yerlerini besmele nazil olmadan önce bilmezdi, besmele nazil olduktan sonra öğrendi.[6903]

٦٩٠٤–كَانَ لاَ يَعُودُ مَرِيضاً إِلاّ بَعْدَ ثَلاَثٍ.ض

6904. Hasta ziyaretine üç gün geçtikten sonra giderdi.[6904]

٦٩٠٥–كَانَ لاَ يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ.ح

6905. Ramazan bayramı namazına yedi hurma yemeden çıkmazdı.[6905]

6898 Müttekî, nr. 19965.
6899 Müttekî, nr. 18353.
6900 Ahmed, V, 97; Hâkim, II, 606; Müttekî, nr. 18402.
6901 Müslim, İmâre 180; Ahmed, III, 125; Heysemî, IV, 330; Müttekî, nr. 18160.
6902 Taberânî, II, 270; Beyhakî, III, 208; Müttekî, nr. 17969.
6903 Beyhakî, II, 42; Müttekî, nr. 18471.
6904 Taberânî, Sağîr, I, 147; Müttekî, nr. 18485; Zebîdî, VI, 299.
6905 Ahmed, V, 353; Beyhakî, III, 282; Zebîdî, III, 480.

٦٩٠٦–كَانَ لاَ يُفَارِقُهُ فِي الحَضَرِ وَلاَ فِي السَّفَرِ خَمْس الْمِرْآةُ وَالْمُكْحُلَةُ وَالْمُشْطُ وَالسِّوَاكُ وَالمِدْرَى.ض

6906. Beş şeyi aynayı, sürmedanlığı, tarağı, misvak ve tarağı gerek ikamet, gerek yolculuk halinde yanından hiç ayırmazdı.[6906]

٦٩٠٧–كَانَ لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ فِي أَقَلَّ مِنْ ثَلاَثٍ.ح

6907. Üç günden önce Kuran'ı hatmetmezdi.[6907]

٦٩٠٨–كَانَ لاَ يَقْعُدُ فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ حَتَّى يُضَاءَ لَهُ بِالسِّرَاجِ.ض

6908. Kandille aydınlatılmayan karanlık odaya oturmazdı.[6908]

٦٩٠٩–كَانَ لاَ يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ إلا قالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي وَبِحَمْدِكَ لاَ إله إلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ وَقالَ لاَ يَقُولُهُنَّ أَحَدٌ حَيْثُ يَقُومُ مِنْ مَجْلِسِهِ إلاّ غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ مِنْهُ فِي ذلِكَ المَجْلِسِ.صح

6909. Bir meclisten kalkacağı zaman, *"Allahım seni tesbih edip sana hamdederim, senden başka ilah olmayan rabbim, senin affını ister, sana yönelirim"* diye dua eder ve; *"Kişi bir meclisten kalkacağı zaman bu duayı okursa o mecliste işlediği günahları affolunur"* buyururdu.[6909]

٦٩١٠–كَانَ لاَ يَكادُ يَدَعُ أَحداً مِنْ أَهْلِهِ فِي يَوْمِ عِيدٍ إلا أَخْرَجَهُ.

6910. Bayram günlerinde ailesinden kimseyi evde bırakmaz, hepsini namaza çıkarırdı .[6910]

٦٩١١–كَانَ لاَ يَكادُ يُسْأَلُ شَيْئاً إلاّ فَعَلَهُ.

6911. Kendisinden istenen bir şeyi yapmaya çalışırdı.[6911]

6906 Irâkî, II, 254; Zebîdî, VI, 410.
6907 İbni Sad, I, 98; Müttekî, nr. 17910.
6908 Müttekî, nr. 18480, 18720.
6909 Müttekî, nr. 18479.
6910 Müttekî, nr. 18096, 24522.
6911 İbni Asâkir, VII, 82; Müttekî, nr. 18439.

٦٩١٢–كَانَ لاَ يَكَادُ يَقُولُ لِشَيْءٍ لاَ فَإِذَا هُوَ سُئِلَ فَأَرَادَ أَنْ يَفْعَلَ قالَ نَعَمْ وَإِذَا لَمْ يُرِدْ أَنْ يَفْعَلَ سَكَتَ.ض

6912. Bir şeye *"Hayır!"* dediği pek görülmez, kendisinden bir şey istendiği zaman yapabilecekse, *"Tamam!"* der, yapamayacaksa cevap vermezdi.[6912]

٦٩١٣–كَانَ لاَ يَكِلُ طَهُورَهُ إِلَى أَحَدٍ وَلاَ صَدَقَتَهُ الَّتِي يَتَصَدَّقُ بِهَا يَكُونُ هُوَ الَّذِي يَتَوَلاَّهَا بِنَفْسِهِ.ض

6913. Kimsenin kendisine abdest suyu dökmesini istemez, sadakasını kimseye havale etmeyip bizzat kendisi verirdi.[6913]

٦٩١٤–كَانَ لاَ يَكُونُ فِي الْمُصَلِّينَ إِلاكَانَ أَكْثَرَهُمْ صَلاَةً وَلاَ يَكُونُ فِي الذَّاكِرِينَ إِلاّكَانَ أَكْثَرَهُمْ ذِكْراً.ض

6914. Namaz kılanlar içinde en çok kendisi namaz kılar, zikredenler içinde de en çok kendisi zikrederdi.[6914]

٦٩١٥–كَانَ لاَ يَلْتَفِتُ وَرَاءَهُ إِذَا مَشَى وَكَانَ رُبَّمَا تَعَلَّقَ رِدَاؤُهُ بِالشَّجَرَةِ فَلاَ يَلْتَفِتُ حَتَّى يَرْفَعُوهُ عَلَيْهِ.ض

6915. Yürürken arkasına dönüp bakmaz, ridası bir ağaca takıldığı zaman arkasına bakmadan ashabı tarafından ridası ağaçtan kurtarılırdı.[6915]

٦٩١٦–كَانَ لاَ يُلْهِيهِ عَنْ صَلاَةِ الْمَغْرِبِ طَعَامٌ وَلاَ غَيْرُهُ.ح

6916. Akşam namazı kılmasına yemek veya başka şeyler engel olmazdı.[6916]

6912 Müttekî, nr. 18440.
6913 Irâkî, I, 227; Müttekî, nr. 17845; Zebîdî, IV, 171.
6914 Müttekî, nr. 17931.
6915 İbni Hacer, I, 255; Müttekî, nr. 18426.
6916 Müttekî, nr. 17932.

٦٩١٧–كانَ لاَ يَمْنَعُ شَيْئاً يُسْأَلُهُ.ح

6917. Kendisinden istenilen bir mani olmazdı.[6917]

٦٩١٨–كانَ لاَ يَنَامُ حَتَّى يَستَنَّ.ض

6918. Misvak kullanmadan uyumazdı.[6918]

٦٩١٩–كانَ لاَ يَنَامُ إلا وَالسِّوَاكُ عِنْدَ رَأْسِهِ فَإِذَا اسْتَيْقَظَ بَدأَ بِالسِّوَاكِ.ض

6919. Uyumadan önce başucuna misvak koyar, uyandığı zaman işe onunla başlardı.[6919]

٦٩٢٠–كانَ لاَ يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالزُّمَرَ.صح

6920. İsra ve Zümer surelerini okumadan uyumazdı .[6920]

٦٩٢١–كانَ لاَ يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ الم تَنْزِيلُ السَّجْدَةَ وَتَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ المُلْكُ.صح

6921. Secde ve Mülk surelerini okumadan yatmazdı.[6921]

٦٩٢٢–كانَ لاَ يَنْبَعِثُ في الضَّحِكِ.ح

6922. Aşırı şekilde gülmezdi.[6922]

٦٩٢٣–كانَ لاَ يَنْزِلُ مَنْزِلاً إلا وَدَّعَهُ بِرَكْعَتَيْنِ.صح

6923. Konakladığı yerden iki rekat namaz kılmadan ayrılmazdı.[6923]

٦٩٢٤–كانَ لاَ يَنْفُخُ فِي طَعَامٍ وَلاَ شَرَابٍ وَلاَ يَتَنَفَّسُ فِي الإِنَاءِ.ح

6924. Yiyecek ve içeceklere üflemez, kapların içine solumazdı.[6924]

6917 Heysemî, IX, 13; Müttekî, nr. 18411.
6918 Müttekî, nr. 18249.
6919 Ahmed, II, 117; Heysemî, II, 98, 263.
6920 Taberânî, Sağîr, II, 68; Ebû Nuaym, VIII, 129.
6921 Ahmed, III, 340; Hâkim, II, 412; Beğavî, V, 228.
6922 Müttekî, nr. 18396.
6923 Müttekî, nr. 18158.
6924 Müttekî, nr. 18188; Zebîdî, VII, 125.

٦٩٢٥–كانَ لاَ يُوَاجِهُ أَحَداً فِي وَجْهِهِ بِشَيْءٍ يَكْرَهُهُ.صح

6925. Kimseye yüzüne karşı hoşlanmayacağı bir şey söylemezdi.[6925]

٦٩٢٦–كانَ لاَ يُوَلِّي وَالِياً حَتَّى يُعَمِّمَهُ وَيُرْخِيَ لَها عَذَبَةً مِنْ جَانِبِ الأَيْمَنِ نَحْوَ الأُذُنِ.

6926. İdari görev vereceği birine sarık takar, sarığının ucunu sağ kulak tarafına sarkıtırdı.[6926]

٦٩٢٧–كانَ يَأْتِي ضُعَفَاءَ الْمُسْلِمِينَ وَيَزُورُهُمْ وَيَعُودُ مَرْضَاهُمْ وَيَشْهَدُ جَنَائِزَهُمْ.صح

6927. Fakir ve güçsüz müslümanların yanına varıp onları ziyaret eder, hasta olanların halini sorup ölenlerin cenazelerine katılırdı.[6927]

٦٩٢٨–كانَ يُؤْتَى بِالتَّمْرِ فِيهِ دُودٌ فَيُفَتِّشُهُ يُخْرِجَ السُّوسَ مِنْهُ.ض

6928. Getirilen hurmalar içinde kurt olup olmadığına bakar, varsa çıkarıp attıktan sonra onları yerdi.[6928]

٦٩٢٩–كانَ يُؤْتَى بالصِّبْيَانِ فَيُبَرِّكُ عَلَيْهِمْ وَيُحَنِّكُهُمْ وَيَدْعُو لَهُمْ.صح

6929. Kendisine getirilen çocuklara bereket diler, ağızlarına hurma koyup onlara dua ederdi.[6929]

٦٩٣٠–كانَ يَأْخُذُ الرُّطَبَ بِيَمِينِهِ وَالْبِطِّيخَ بِيَسَارِهِ فَيَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْبِطِّيخِ وَكَانَ أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ إِلَيْهِ.صح

6930. Hurmayı sağ, karpuzu sol eline alarak onları birlikte yerdi; onlar en çok sevdiği meyvelerdi.[6930]

٦٩٣١–كانَ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ مِنْ جِبْرِيلَ خَمْساً خَمْساً.ض

6931. Kuran'ı Cibril'den beşer beşer ayet olarak öğrenirdi.[6931]

6925 Müttekî, nr. 18389; Zebîdî, VI, 211.
6926 Taberânî, VIII, 170; Heysemî, V, 120; Müttekî, nr. 18130.
6927 Hâkim, II, 466; Müttekî, nr. 18491, 18647.
6928 Müttekî, nr. 18189; Zebîdî, VII, 101.
6929 Müslim, Tahâret 101, Edeb 27; Irâkî, II, 194.
6930 Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4797.
6931 Müttekî, nr. 18472.

٦٩٣٢–كانَ يَأْخُذُ المِسْكَ فَيَمْسَحُ بِهِ رَأْسَهُ وَلِحْيَتَهُ.ض

6932. Güzel kokuyu başına ve sakalına sürerdi.[6932]

٦٩٣٣–كانَ يَأْخُذُ مِنْ لِحْيَتِهِ مِنْ عَرْضِهَا وَطُولِهَا.ض

6933. Sakalını eninden ve boyundan traş ederdi.[6933]

٦٩٣٤–كانَ يَأْكُلُ الْبِطِّيخَ بِالرُّطَبِ.صح

6934. Karpuzu yaş hurmayla birlikte yerdi.[6934]

٦٩٣٥–كانَ يَأْكُلُ الرُّطَبَ وَيُلْقِي النَّوَى عَلَى الطَّبَقِ.صح

6935. Hurmayı yedikten sonra çekirdeğini bir tabağa atardı.[6935]

٦٩٣٦–كانَ يَأْكُلُ الْعِنَبَ خَرْطاً.ض

6936. Üzümü salkımından ağzıyla koparark yerdi.[6936]

٦٩٣٧–كانَ يَأْكُلُ الخِرْبِزَ بِالرُّطَبِ وَيَقُولُ هُمَا الأَطْيَبَانِ.ح

6937. Karpuzla hurmayı birlikte yer, *"Bunlar ne güzel yiyeceklerdir!"* derdi.[6937]

٦٩٣٨–كانَ يَأْكُلُ الْهَدِيَّةَ وَلاَ يَأْكُلَ الصَّدَقَةَ.صح

6938. Hediyeden yer, sadakadan yemezdi.[6938]

٦٩٣٩–كانَ يَأْكُلُ الْقِثَّاءَ بِالرُّطَبِ.صح

6939. Acuru taze hurmayla birlikte yerdi.[6939]

6932 Müttekî, nr. 18292.
6933 Müttekî, nr. 18318.
6934 Ebû Dâvûd, Etıme 45; Beyhakî, VII, 281; Zebîdî, VII, 101.
6935 Hâkim, IV; 120; Müttekî, nr. 18192; Zebîdî, Vi 221.
6936 İbnü'l-Cevzî, II, 287; Müttekî, nr. 18193; Aclûnî, II, 243.
6937 Ebû Dâvûd, Etıme 54; Beyhakî, VII, 281; Zebîdî, VII, 101.
6938 Beyhakî, VII, 40; Müttekî, nr. 18795.
6939 Beğavî, XI, 329; Müttekî, nr. 18196; Zebîdî, VII, 118.

٦٩٤٠–كانَ يَأْكُلُ بِثَلاَثِ أَصَابِعَ وَيَلْعَقُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا.صح

6940. Üç parmağıyla yer, silmeden önce elini yalardı.[6940]

٦٩٤١–كانَ يَأْكُلُ الْبِطِّيخَ بِالرُّطَبِ وَيَقُولُ يُكْسَرُ حرُّ هذَا بِبَرَدِ هذَا وَبَرْدُ هذَا بِحَرِّ هذَا.صح

6941. Karpuzla hurmayı birlikte yer, *"Sıcak soğuğu, soğuk sıcağı bu şekilde kırar!"* derdi.[6941]

٦٩٤٢–كانَ يَأْكُلُ بِثَلاَثِ أَصَابِعَ وَيَسْتَعِينُ بِالرَّابِعَةِ.ض

6942. Üç parmağıyla yemek yer, dördüncüsünü kullandığı da olurdu.[6942]

٦٩٤٣–كان يَأْكُلُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ ثُمَّ يُصَلِّي وَلاَ يَتَوَضَّأُ.صح

6943. Ateşte pişen şeyleri yer, sonra abdest almadan namaz kılardı.[6943]

٦٩٤٤–كانَ يَأْمُرُ بِالْبَاهِ وَيَنْهَى عَنِ التَّبَتُّلِ نَهْياً شَدِيداً.ح

6944. Evliliği emreder, bekarlıktan şiddetle nehyederdi.[6944]

٦٩٤٥–كانَ يَأْمُرُ نِسَاءَهُ إِذَا أَرَادَتْ إِحْدَاهُنَّ أَنْ تَنَامَ أَنْ تَحْمَدَ ثَلاَثاً وَثَلاَثِينَ وَتُسَبِّحَ ثَلاَثاً وَثَلاَثِينَ وَتُكَبِّرَ ثَلاَثاً وَثَلاَثِينَ.ض

6945. Eşlerinden biri uyuyacağı zaman ona otuzüçer kere elhamdülillah, sübhanallah ve Allahü ekber demesini emrederdi.[6945]

٦٩٤٦–كانَ يَأْمُرُ بِالهدِيةِ صِلَةً بَيْنَ النَّاسِ.ح

6946. İnsanlar arasındaki ilişkileri güçlendirmek için hediyeleşmeyi emrederdi.[6946]

6940 Müslim, Eşribe 131; Beğavî, XI, 315.
6941 Ebû Dâvûd, Etıme 45; Ebû Nuaym, VII, 367, Aclûnî, II, 48.
6942 Irâkî, II, 21; Müttekî, nr. 18200; Zebîdî, VII, 117.
6943 Buhârî, Kebîr, V, 295; Taberânî, X, 394; Müttekî, nr. 17846.
6944 Ahmed, III, 158; Müttekî, nr. 18330.
6945 Müttekî, nr. 18257.
6946 İbni Asâkir, IV, 159; Müttekî, nr. 14472, 18494.

٦٩٤٧–كَانَ يَأْمُرُ بِالْعَتَاقَةِ فِي صَلاَةِ الْكُسُوفِ.صح

6947. Güneş tutulmalarında köle azad edilmesini emrederdi.[6947]

٦٩٤٨–كَانَ يَأْمُرُ أَنْ نَسْتَرْقِيَ مِنَ الْعَيْنِ.صح

6948. Nazar değmelerine karşı okumayı emrederdi.[6948]

٦٩٤٩–كَانَ يَأْمُرُ بِإِخْرَاجِ الزَّكَاةِ قَبْلَ الْغُدُوِّ لِلصَّلاَةِ يَوْمَ الْفِطْرِ.صح

6949. Ramazan bayramı namazına gitmeden önce, fıtır sadakası verilmesini emrederdi.[6949]

٦٩٥٠–كَانَ يَأْمُرُ بَنَاتِهِ وَنِسَاءَهُ أَنْ يَخْرُجْنَ فِي الْعِيدَيْنِ.ح

6950. Kızlarına ve eşlerine bayram namazına gitmelerini emrederdi.[6950]

٦٩٥١–كَانَ يَأْمُرُ بِتَغْيِيرِ الشَّعْرِ مُخَالَفَةً لِلأَعَاجِمِ.ح

6951. Arap olmayanlara benzememek için saçların siyah dışında bir renge boyanmasını emrederdi.[6951]

٦٩٥٢–كَانَ يأمُرُ بِدَفْنِ الشَّعْرِ والأَظَافِرِ.ض

6952. Kesilen saç ve tırnakların gömülmesini emrederdi.[6952]

٦٩٥٣–كَانَ يأمُرُ بِدَفْنِ سَبْعَةِ أَشْيَاءَ مِنَ الإِنْسَانِ الشَّعْرِ وَالظُّفْرِ وَالدَّمِ وَالْحِيْضَةِ وَالسِّنِّ وَالْعَلَقَةِ وَالْمَشِيمَةِ.ض

6953. İnsanın yedi şeyinin saç, tırnak, kan, hayız bezi, diş, pıhtılaşmış kan ve kadının döl eşinin gömülmesini emrederdi.[6953]

6947 Müttekî, nr. 17998.
6948 Ahmed, VI, 63, 138.
6949 Müttekî, nr. 18097.
6950 Ahmed, I 231; Müttekî, nr. 18098.
6951 Taberânî, XVII, 129; Heysemî, V, 162; Müttekî, nr. 18303.
6952 Müttekî, nr. 18319.
6953 Müttekî, nr. 18320.

٦٩٥٤–كَانَ يَأْمُرُ مَنْ أَسْلَمَ أَنْ يَخْتَتِنَ وَلَوْ كَانَ ابْنَ ثَمَانِينَ سَنَةً.ح

6954. Kişi seksen yaşında bile müslüman olsa, ona sünnet olmasını emrederdi.[6954]

٦٩٥٥–كَانَ يُبَاشِرُ نِسَاءَهُ فَوْقَ الإِزَارِ وَهُنَّ حُيَّضٌ.صح

6955. Adet günlerinde eşlerinden elbiselerinin üstünden faydalanırdı.[6955]

٦٩٥٦–كَانَ يَبْدَأُ بِالشَّرَابِ إِذَا كَانَ صَائِماً وَكَانَ لاَ يَعِبُّ يَشْرَبُ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثاً.ض

6956. Orucunu suyla açar, suyu bir dikişte değil, iki veya üç nefeste içerdi.[6956]

٦٩٥٧–كَانَ يَبْدَأُ إِذَا أَفْطَرَ بِالتَّمْرِ.ح

6957. İftar ederken hurmayla iftar ederdi.[6957]

٦٩٥٨–كَانَ يَبْدُو إِلَى التِّلاَعِ.ح

6958. Sel yataklarını görmeye çıktığı olurdu.[6958]

٦٩٥٩–كَانَ يَبْعَثُ إِلَى المَطَاهِرِ فَيُؤْتى بِالمَاءِ فَيَشْرَبُهُ يَرْجُو بَرَكَةَ أَيْدِي المُسْلِمِينَ.ض

6959. Müslümanların bereketli ellerinden su içmek için birilerini gönderir, onların getirdiği sulardan içerdi.[6959]

٦٩٦٠–كَانَ يَبِيتُ اللَّيَالِيَ المَتَتَابِعَةَ طَاوِياً وَأَهْلُهُ لاَ يَجِدُونَ عشَاءً وَكَانَ أَكْثَرَ خُبْزِهِمْ خُبْزُ الشَّعِيرِ.ح

6954 Taberânî, XIX, 140; Heysemî, I, 283; Müttekî, nr. 18323.
6955 Müslim, Hayz 3; Ahmed, VI 33; Ebû Avâne, I, 309; Tahâvî, Meânî, III, 36.
6956 Heysemî, V, 80; Müttekî, nr. 18070; Zebîdî, V, 222.
6957 İbni Asâkir, IV, 237; Müttekî, nr. 18071.
6958 Ebû Dâvûd, Cihâd, 1; Müttekî, nr. 18030; Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4581.
6959 Ebû Nuaym, VIII, 203; Heysemî, I, 214; Müttekî, nr. 18231.

6960. Kendisiyle aile fertlerinin yiyecek birşey bulamadıkları için aç olarak geceledikleri, çoğu zaman arpa ekmeğiyle idare ettikleri zamanlar olurdu.[6960]

٦٩٦١–كَانَ يَبِيعُ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ وَيَحْبِسُ لأَهْلِهِ قُوتَ سَنَتِهِمْ.صح

6961. Nadir oğullarından gelen hurmaları satar, onlarla ailelerinin yıllık ihtiyaçlarını karşılardı.[6961]

٦٩٦٢–كَانَ يَتَّبِعُ الحَرِيرَ مِنَ الثِّيَابِ فَيَنْزَعُهُ.ض

6962. Giysilerinde ipek gördüğü zaman onları sökerdi.[6962]

٦٩٦٣–كَانَ يَتَّبِعُ الطِّيبَ فِي رِبَاعِ النِّسَاءِ.ح

6963. Eşlerinin evlerinde güzel kokular sürünürdü.[6963]

٦٩٦٤–كَانَ يَتَبَوَّأُ لِبَوْلِهِ كَمَا يَتَبَوَّأُ لِمَنْزِلِهِ.ض

6964. Konaklama için uygun bir yer aradığı gibi, küçük abdest için de uygun bir yer arardı.[6964]

٦٩٦٥–كَانَ يَتَحَرَّى صِيَامَ الاثْنَيْنِ وَالخَمِيس.ح

6965. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmaya çalışırdı.[6965]

٦٩٦٦–كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ.صح

6966. Yüzüğü sağ elinin parmağına takardı.[6966]

٦٩٦٧–كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَسَارِهِ.صح

6967. Sol elinin parmağına da yüzük taktığı olurdu.[6967]

6960 Münzirî, IV, 187.
6961 Beyhakî, VII, 468; Beğavî, VIII, 180; Müttekî, nr. 11544.
6962 Ahmed, II, 320; Buhârî, Kebîr, IX, 36; Heysemî, V, 140; Müttekî, nr. 18276.
6963 Müttekî, nr. 18293.
6964 Heysemî, I, 204; Müttekî, nr. 17880.
6965 Ebû Nuaym, VII, 123; Münzirî, II, 126; Müttekî, nr. 18072.
6966 Nesâî, Zînet 45; Ahmed, I, 204; Taberânî, VIII, 291; Heysemî, V, 153.
6967 İbni Sad, I, 2, 161.

٦٩٦٨–كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ ثُمَّ حَوَّلَهُ فِي يَسَارِهِ.

6968. İlk zamanlar yüzüğü sağ eline takardı, sonraları ise soluna takmaya başladı.[6968]

٦٩٦٩–كَانَ يَتَخَتَّمُ بِالْفِضَّةِ.ح

6969. Gümüş yüzük takardı.[6969]

٦٩٧٠–كَانَ يَتَخَلَّفُ فِي المَسِيرِ فَيُزْجِي الضَّعِيفَ وَيُرْدِفُ وَيَدْعُو لَهُمْ.صح

6970. Yolculukta arkadan gelerek kalıp zayıf olana yardım eder, onu bineğine alarak kendisine dua ederdi.[6970]

٦٩٧١–كَان يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلاَءِ وَدَرْكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الأَعْدَاءِ.صح

6971. Şiddetli bela vle musibetten, kötülük erişmesinden, kötü kaza ile düşmanların alay etmesinden Allah'a sığınırdı.[6971]

٦٩٧٢–كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ الْعُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.ح

6972. Beş şey olan korkaklık, cimrilik, kötü ömür, kalp fitnesi ve kabir azabından Allah'a sığınırdı.[6972]

٦٩٧٣–كَان يَتَعَوَّذُ مِنَ الجَانِّ وَعَيْنِ الإِنْسَانِ حَتَّى نَزَلَت المُعَوِّذَتَانِ فَلَمَّا نَزَلَتَا أَخَذَ بِهِمَا وَتَرَكَ مَا سِوَاهُمَا.صح

6973. Cinlerden ve göz değmesinden Allah'a sığınırdı; Felak ile Nas sureleri nazil olunca onları okumaya başlayıp diğerlerini bıraktı.[6973]

6968 Nesâî, Zînet 45; Ahmed, I, 204; Taberânî, VIII, 291; Heysemî, V, 153
6969 Müttekî, nr. 18312.
6970 Beyhakî, V, 257; Müttekî, nr. 18162.
6971 Elbânî, Sahîh, nr. 4533.
6972 Taberânî, X, 199; Zebîdî, V, 88; Elbânî, Sahîh, nr. 4903.
6973 Müttekî, nr. 18038; Elbânî, Sahîh, nr. 4092.

٦٩٧٤-كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ مَوْتِ الْفَجْأَةِ وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَمْرَضَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ.ض

6974. Ani ölümden Allah'a sığınır, ölmeden önce hastalanmayı isterdi.[6974]

٦٩٧٥-كَانَ يَتَفَاءَلُ وَلاَ يَتَطَيَّرُ وَكَانَ يُحِبُّ الاسْمَ الحَسَنَ.ح

6975. Olayları hayra yorup uğursuzluğa inanmaz, güzel olan isimleri severdi.[6975]

٦٩٧٦-كَانَ يَتَمَثَّلُ بِالشِّعْرِ :وَيَأْتِيكَ بِالأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تُزَوِّدِ.صح

6976. Şiir olarak, *"Azık vermediğin kişiler sana haberler getirir"* mısraını söylerdi.[6976]

٦٩٧٧-كَانَ يَتَمَثَّلُ بِهَذَا الْبَيْتِ كَفَى بِالإِسْلاَمِ وَالشَّيْبِ لِلْمَرْءِ نَاهِيَا.صح

6977. Yeri geldiğinde, *"İslam'la ağaran kıllar kişiyi kötülükten alıkoymak için yeterlidir!"* mısraını okurdu."[6977]

٦٩٧٨-كَانَ يَتَنَوَّرُ فِي كُلِّ شَهْرٍ وَيُقَلِّمُ أَظْفَارَهُ فِي كُلِّ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً.ض

6978. Her ay kıllarını temizlemek için hamam otu kullanır, her onbeş günde de bir tırnaklarını keserdi. [6978]

٦٩٧٩-كَانَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلاَةٍ.صح

6979. Her namaz için abdest alırdı.[6979]

٦٩٨٠-كَانَ يَتَوَضَّأُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ.صح

6980. Ateşte pişen şeylerden dolayı abdest alırdı.[6980]

6974 Taberânî, VIII, 156; Heysemî, II, 318; Müttekî, nr. 18039.
6975 Ahmed, I, 257; İbni Adî, V 1894; Heysemî, VIII, 47; Müttekî, nr. 18373.
6976 Ahmed, VI, 156; Beğavî, VI, 15; İbni Asâkir, V, 172; Heysemî, VIII, 128.
6977 Ahmed, II, 248; Ebû Yalâ, X, 409; Beyhakî, X, 237.
6978 İbni Asâkir, III, 383; Müttekî, nr. 17381, 18316.
6979 Ahmed, III, 132; Beyhakî, I, 162; Müttekî, nr. 17853.
6980 Ahmed, VI, 321; Heysemî, I, 248; Müttekî, nr. 17854.

٦٩٨١-كَان يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يُقَبِّلُ وَيُصَلِّي وَلاَ يَتَوَضَّأُ.صح

6981. Abdest aldığında bazen eşlerini öper, sonra tekrar abdest almadan namaz kılardı.[6981]

٦٩٨٢-كَان يَتَوَضَّأُ وَاحِدَةً وَاحِدَةً وَاثْنَتَيْنِ اثْنَتَيْنِ وَثَلاَثاً ثَلاَثاً كُلَّ ذلِكَ يَفْعَلُ.ح

6982. Abdest alırken organlarını birer birer, ikişer ikişer ve üçer üçer yıkar, bunların hepsini yaptığı olurdu.[6982]

٦٩٨٣-كَانَ يَتَيَمَّمُ بِالصَّعِيدِ فَلَمْ يَمْسَحْ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ إِلا مَرَّةً وَاحِدَةً.ض

6983. Temiz toprakla teyemmüm alır, ellerini ve yüzünü bir kere meshederdi.[6983]

٦٩٨٤-كَان يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مَا لاَ يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهَا.صح

6984. Ramazanın son on gününde, diğer günlerde yapmadığı kadar ibadet yapardı.[6984]

٦٩٨٥-كان يَجْعَلُ يَمِينَهُ لأَكْلِهِ وَشُرْبِهِ وَوُضُوئِهِ وَثِيَابِهِ وَأَخْذِهِ وَعَطَائِهِ وَشِمَالَهُ لِمَا سِوَى ذلِكَ.صح

6985. Yeme, içme, abdest alma, giyinme ile alıp verme gibi işlerde sağ elini, bunun dışındaki işler için ise sol elini kullanırdı.[6985]

٦٩٨٦-كان يَجْعَلُ فَصَّهُ مِمَّا يَلِي كَفَّهُ.صح

6986. Yüzüğün kaşını avucunun içine doğru çevirirdi.[6986]

٦٩٨٧-كان يُجِلُّ الْعَبَّاسَ إِجْلاَلَ الْوَلَدِ لِلْوَالِدِ.صح

6981 Ahmed, VI, 62; Müttekî, nr. 17855.
6982 Heysemî, I, 233; Müttekî, nr. 17857.
6983 Müttekî, nr. 17883.
6984 Ahmed, VI, 82, 123; Beyhakî, IV, 314.
6985 Hâkim, IV, 109; Müttekî, nr. 18201; Zebîdî, V, 218.
6986 Müslim, Libâs 62.

6987. Amcası Abbas'a evladın babasına gösterdiği gibi saygı gösterirdi.[6987]

٦٩٨٨–كان يَجْلِسُ الْقُرْفُصَاءَ.

6988. Dizlerini dikip ellerini dizlerine bağlayarak otururdu.[6988]

٦٩٨٩–كان يَجْلِسُ عَلَى الأَرْضِ وَيَأْكُلُ عَلَى الأَرْضِ وَيَعْتَقِلُ الشَّاةَ وَيُجِيبُ دَعْوَةَ الْمَمْلُوكِ عَلَى خُبْزِ الشَّعِيرِ.صح

6989. Yere oturup yerde yemek yer, koyun sağıp bir kölenin arpa ekmeğini yeme davetini bile kabul ederdi.[6989]

٦٩٩٠–كانَ يَجْلِسُ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ حَتَّى يَفْرُغَ الْمُؤَذِّنُ ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ ثُمَّ يَجْلِسُ فَلاَ يَتَكَلَّمُ ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ.صح

6990. Minbere çıktığı zaman müezzin ezanı bitirinceye kadar oturur, sonra kalkıp hutbe okur, sonra bir süre konuşmadan oturur, sonra kalkıp tekrar hutbe okurdu.[6990]

٦٩٩١–كان يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فِي السَّفَرِ.صح

6991. Yolculukta öğle ile ikindiyi, akşamla yatsıyı birleştirirdi.[6991]

٦٩٩٢–كانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الْخِرْبِزِ وَالرُّطَبِ.

6992. Karpuzla yaş hurmayı birlikte yerdi.[6992]

٦٩٩٣–كان يُحِبُّ أَنْ يَلِيَهُ الْمُهَاجِرُونَ وَالأَنْصَارُ فِي الصَّلاَةِ لِيَحْفَظُوا عَنْهُ.صح

6993. Namazda okuduğu ayetlerin ezberlenmesi için arkasına ensar ve muhacirin durmasını isterdi.[6993]

6987 Hâkim, III, 324; İbni Asâkir, VII, 242; Müttekî, nr. 18492.
6988 Taberânî, I, 248; Heysemî, VIII, 60; Müttekî, nr. 18481.
6989 Zebîdî, V, 213; Heysemî, IX, 20; Müttekî, nr. 18482.
6990 Hâkim, III, 324; İbni Asâkir, VII, 242; Müttekî, nr. 18492.
6991 İbni Sad, V, 162; Ahmed, III, 138; Beyhakî, III, 162.
6992 İbni Sad, I, 2, 109.
6993 Ahmed, III, 100; Beyhakî, III, 97; Müttekî, nr. 17934.

٦٩٩٤-كان يُحِبُّ الدُّبَّاءَ.ح

6994. Kabağı severdi.[6994]

٦٩٩٥-كان يُحِبُّ التَّيَامُنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طُهُورِهِ وَتَنَعُّلِهِ وَتَرَجُّلِهِ وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ.صح

6995. Gücü yettiği kadar her işinde temizliğinde, ayakkabı giymesinde ve saçını taramasında sağdan başlamayı severdi.[6995]

٦٩٩٦-كان يُحِبُّ أَنْ يَخْرُجَ إِذَا غَزَا يَوْمَ الخَمِيسِ.صح

6996. Gazveye perşembe günü çıkmayı severdi.[6996]

٦٩٩٧-كانَ يُحِبُّ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى ثَلاَثِ تَمَرَاتٍ أَوْ شَيْءٍ لَمْ تُصِبْهُ النَّارُ.ح

6997. Üç hurma veya ateş dokunmayan bir şeyle iftar etmeyi severdi.[6997]

٦٩٩٨-كان يُحِبُّ مِنَ الْفَاكِهَةِ الْعِنَبَ وَالْبِطِّيخَ.

6998. Meyvelerden üzümle karpuzu severdi.[6998]

٦٩٩٩-كان يُحِبُّ الحَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ.صح

6999. Tatlıyla balı severdi.[6999]

٧٠٠٠-كان يُحِبُّ الْعَرَاجِينَ وَلاَ يَزَالُ فِي يَدِهِ مِنْهَا.صح

7000. Hurma çubuğu tutmayı sever, genellikle elinde ondan bulundurdu.[7000]

6994 Ahmed, III, 177; Irâkî, II, 369;
6995 Müslim, Tahâret 66.
6996 Ahmed, VI, 387; İbni Asâkir, I, 109; Müttekî, nr. 18163.
6997 Münzirî, II, 142; Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 18074.
6998 Irâkî, II, 368; Müttekî, nr. 18204.
6999 Ahmed, VI, 59; Beğavî, II, 85.
7000 Elbânî, Sahîh, nr. 4922.

Hadisler, Resul-i Ekrem Efendimizin mübarek dilinden dökülen rahmet damlalarıdır. O rahmet damlaları yeryüzüne hayat veren yağmur taneleri gibi müminlerin gönüllerine hayat verirler. O rahmet damlalarından istifade edildikçe mükemmele doğru giden yolda mesafeler alınmaya, doğru olanlar anlaşılmaya başlanır. Güllerin yeşerip çevreye güzel kokular saçtığı gibi, hadislerle amel eden müminler de çevrelerine iman kokuları saçmaya başlarlar. Kısaca hadisler birer gül demeti gibidirler.

Büyük hadis alimi İmam Suyûtî (ö.911/1505)'nin hadislerle ilgili topladığı gül demetlerinden birisi de elinizdeki el-Câmiu's-Sağîr adlı eseridir. Kısa ve özlü 10.031 hadisten meydana gelen eserde pek çok gül kokusu vardır. Eser, bu gül kokularından istifade edilmesini sağlamak amacıyla tercüme edilerek ümmet-i Muhammed'in istifadesine sunulmuştur.

İnternet Satış
İslami Neşriyat
islaminesriyat.com

SERHAT kitabevi

Tel: 0332 350 92 1[illegible]
0536 382 44 22
Türbe Cad. No:71 Karatay/KONYA
serhatkitabevi.com
serhat.kitabevi@hotmail.com

9 789756 213469